Exodus

Formatting by Nathan Kasimer

With the Targum, 1917 $\ensuremath{\mathrm{JPS}}$ Translation, and Rashi

©Nathan Kasimet, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 licenses (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- מקראַ על פּר מסוררה/ikiw/kisource.org/wikisource Source: https://he.wikisource.org
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- TITIL MITGTIO/ikiwikisource.org/wiki/Darte: https://he.wikisource.org/wiki/Darte:
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using ETEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

עשרת הדברות במעם עליון	
שירת הים ועשרת הדברות שירת הים	203 203
פרשת ויקרא	201
פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי	201
פרשת פקורי	188
פרשת ויקהל	7 ∠I
פרשה כי השא	120
פרשה הצוה	132
פרשת תרומה	112
פרשה משפטים	7 6
פרשה יתרו	08
פרשה בשלח	28
פרשה בא	39
פרשה וארא	12
פרשה שמות	τ
Usage Guide	İν
Introduction	Λ

תוכן העניינים

ספר שמות – noticulorial

	Redra	GLW	7 @	LL	1	٠	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	٠	•	•	•	•	•	. 5	74
(arwn a Gaurn	ELL .	٠	• •	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. ε	74
	arwn 1 Redrn	GLAI	2 10		-	٠	•	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	· 6	23
(arwn 1	כור .	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	•	•	٠	•	•	•	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	• 6	53
	הפטרת	GLAL	1 (7	حاط	إدا		٠	٠	•	•	•	•	٠	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠ ٧	73.
	にほむてに	シロロ	ŲL	1	Ш	T	([]	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ ٩	23
	הפטרת	WEL	∟%	44	Щ		(2)	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ 7	23
(ばらざて	ムねてい	<u>_</u> :	XA	L	ΙL	4		٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ 7	23
	נוססו נו	雪 かり		• •	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠ 6	77
	じほのしじ	してい	_	• •	٠	٠	•	•	٠	٠	٠	•	•	٠	٠	•	٠	•	•	•	•	•	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠ 8	7.7.
	הפטרת הפטרת		ÁX	•	•	٠	•	٠	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	٠	•	•	•	•	•	•	•	•	•	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	٠	· +	7.7.
	にほむてに	い ないし	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ 7	77
	にほむてに	にて に	Ľ	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 0	77
	にほむてに	CAGG	.Z.C	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 8	17
	にほむてに	بالالال	٠	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ 9	17
	real s	$\Box \Delta C I$	1		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠		٠		٠	٠	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• т	17
	rearr	⊏ 8 ;	٠	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ 6	07
	הפטרת ה	ことしと	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠		٠		٠	٠	٠		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. ,	07
	にほむてに						٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ ٩	70
																																						70
																																					_	

Introduction

This humash is intended primarily for learning *Shnayim Mikra veEchad Targum*, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra at pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Mastir and Hastarot can occur on which Sabbaths is from the Koren Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra at pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Jange Guide

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Torah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonantal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Torah, but not in the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bat with a space on both sides, but the line indicating a munah legarmet has no space between the line and the preceding word.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Names of parshiyot, aliyot, and the number of verses in each parsha are noted in Rashi script. The weekday aliyot can be assumed to end where the second aliya begins. The ending is noted if that is not the case. The and TRTW indicate the weekday aliyot. Aliyot for doubled parshiyot are in parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor o in parentheses. A petuna is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bottom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical notes.

(10) הבה נחחכמה לו. כל סבס לשון סכנס וסומנס לֶבְבֶּר סוֹם, כלומר סומינו עלמיכס לכך: נחחכמה לו. לעס, נמחכמס

(8) ויקם מלך חדש. רב ושמולל, מד למר מדש ממש, ומד למר שנממדשו גוירומיו (קועס יל.): אשר לא ידע. עשק

(a) ויוסף היה במצרים. וסלא סוא וצניו היו בכלל שצעים, ומה בא ללמדנו, וכי לא היינו יודעים שהוא היה צמלרים, אלא

(ז) ואלה שמוח בני ישראל. מע"פ שמנאן נמייק בשמוחס, חור ומנאן במיחחן, להודיע חבחן שנמשלו לכוכבים, שמוליאן

לסודישך לדקמו של יושף, סוא יושף סרושה את לאן אביו, הוא יושף שהיה במלרים ונעשה מלך ועמד בלדקו:

ומכניםן במספר ובשמוסס, שנקמר המוליה במקפר לָבְבָּהָם לָבָלָם בְּשִׁם יִקְרָהְ (ישעי' מִ, כו. שמו"ר ה, ג):

מכמו כטכו כט ידע:

(ע) וישרצו. מסיו יולדות ממס בכרם מחד:

OI	תָבְּה נְחָחַפְּמָה לֵוֹ פָּן־יִּךְבָּׁה וְהַיְּה בִּי־תִּקְהֵאנִה מִלְחָמָה וְנִיסָף נַם־הוּאִ עַל־שָׁנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְשְּׁלְה מִן־הַאֲרֶץ:	אַרְעָא: ייניחון בּנָא קָרֶב וִיּסְּקוֹן מָּן יִמְיּוֹסְפוּן אַרְּ אָנוּן עַל סְנָאנָא יִסְגּּוֹן וִיחֵי אֲרֵי יְעָרֶב יִסְגּּוֹן וִיחֵי אֲרֵי יִעְּרָב יִמְרָנִין הַלְמָא	come, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, that, when there befalleth us any war, they also join themselves unto our enemies, and fight against us, and get them up out of the land.	OI
6	ניאָמֶר אָל־עַמָּוֹ הַנָּה עָם בְּנֵי יִשְׂרְאֵל רָב וְעְצִיִּם מִמֶּנּי:	וֹאָבְׁבְ סִׁנּוֹ וֹטַפְׁבִּוּן מִנּּנָא: נֹאָבָּר לְתַּפֵּׁוּשִׁ טִא תַּפָּא בִּנִּי	And he said unto his people: 'Behold, the people of the children of Israel are too many and too mighty for us;	6
ړد،	אַהֶּר לְאַנְרַתְּ אָּנַרְנִסְּף: נַנְקָם מֶלֶנְרַחָרָטִּ עַּלְתַּצְּרָנִם	בְּלָא מִׁלַנִּים לְּזִירַט יִנְסָּף: בְּלָא מְלַנִּים לְּזִירַת יוֹסָף:	Now there arose a new king over Egypt, who knew not Joseph.	8
۷	لِهُلُمْ هِنُو: (a) رَامَّ مُثَارِ خَفُهُد طُهُد رَفَقُرِه بِكُرِّرُ رَهُدُهُمْ خَدُدُ رَاهُدُمُ رَفَقُرُه	וֹאִטְמֶלְיאָת אַרְעָּא מִנְּתְּוֹּ יִסְנִיאֵי יִּחְקִיפִּי לַחְדָּא לְחָדָּא יְבְנֵי יִשְׁרָאֵל זָפִישׁי וְאָתְיֵלְדִי	And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceeding mighty, and the land was filled with them.	۷
9	رېپر ،نوړ	וּמִית יוֹסֵף וְכָל אַחוֹהִי וְכֹל דְּרֶא תַחוּא:	And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.	9
ς	ַנְיָהִי כְּלִ־נָפָטׁ יִּצְאֵי וֶדֶהְ יַנְּקְב שִׁבְעַיִם נָפָשׁ וְִיוֹסֶף הְיֶה בְמִצְּרֵים:	וְהַוֹאָה כְּלְ נִפְשֶׁתָא נָפְּקֵי וְרְכָּא דְיַעֲלָב שְׁבְעִין נַפְּשֶׁן וְיוֹסָף דְהַנְה בְמִצְרָיִם:	And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls; and Joseph was in Egypt already.	Ş
+	ٽا اتضفر قد نغمد:	يا ايوم د به به به به به به به د	Dan and Naphtali, Gad and Asher.	†
٤	וּמְּמֵבֶׁר וְבּוּלֵן וּבִּוֹנְמֵן:	נשְּׁמּבְׁר זְּבוּלְנְן נִבְנְיָמָנוֹ:	Issachar, Zebulun, and Benjamin;	٤
τ	באיבן שְּמְלְּנִוּן בֵּנִי וִיהוּדֶה:	באיבו שְּמְעוֹן לֵנִי וִיהוּדָה:	Reuben, Simeon, Levi, and Judah;	τ
א	ְיִאָּכֶּׁה שְׁמוֹתׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵּל הַבָּאָים מִצְרָיִמְה אַת יַעֲלִב אָישׁ וּבֵיקוֹ בְּאִוּ:	ְּנְבֶר וַאֲּנְשׁ בַּינֵיה עָּאֵלְוּ: הְשְּׁאֵלְוּ לְמִצְּרָיִם עָם וַעֲּלִב הְאָלְוּ לְמִצְּרָיִם עָם וַעֲּלִב	NOW THESE are the names of the sons of Israel, who came into Egypt with Jacob; every man came with his household:	I
	ספר שמוו	ז – פרשת שמות – ראשון –	Exodus I	_

וֹאָנו_בֹתֹּנִסְם: ÇŒĻŒĦ מַנְּעוּ בַּסְבַלְעָם וֹיְבֶּוֹ מַבֵּי נּוֹמָּוֹתוּ מֹלַוּן מִּבְיוֹ מִפְּוֹם לַמֹמֹן

نظيا تنكِم بنظت ختر نهُليخ: וֹכֹאַמִּרְ וֹמֹנִּוּ אָטָוִ כֿוּ וֹבַבּּע וֹכֹוֹ

täll: ישנין ווֹהְבַּרוּ מִבְּרַוֹם אָטַבַבּדָּוּ וֹהָבָאַב

المُمْدِ لِمُثَامِ فَقُدُكِ: עַבֹּדָה בַשְּׁדֶה אָת כָּל־עַבְּדָהָם וַנְמְרְרֹוּ אָת־חַיִּיהֶם בַּעַבֹּדֶר

מפָּרָה וְשֶׁם הַשָּׁנִית פּוּעְה: המבְרִיּנִם אֲשֶׁר שֵׁם הַאַחַת יְחִינִימָא דְּשׁיִם חֲדָא שְפָּרָה رَبْهُمُارِ مُرْجُكَ مَجْنَاتًا كَأَمْرَخُكُمْ لَهُمَا مَخْجَهُ لَـُمَجْدَنَا خُلِيْرَهُمْ

نظئك הוא נהַמְמָן אַבְוּ וְאָם בָּת הָוֹא אָם בְּרָא הוּא וְתַּקְּמֶלֶן יָמִיה ין וּבֹאִנטוֹ הַּלְבִיבֹאֹבֹלוֹם אִם בּוֹ וֹבִיבּוֹטֹא וֹטִטוֹוֹו הַלְ הַּטִּבֹרֹא נَةٍאָמֶר בְּנַבְּוֹבְלְאָנִי בְּיִבְּלִי בְּיִבִי נִאָּמָר בַּר מִנְיְנִין הָּנְבְּלֵן

> لَمْتَاقُو: אוצרי לפרעה יח פיתום ויח לפגלטוטון ולון טבור בית בדיל לענואיהון なるいしげ wedaitry

לנו וֹמִבְאָב: שַׁלַפָּׁגוּ וֹמַלַע לַמִּגִּבָׁאָ, מוֹ שָבַׁבַם ילמא במתון לבון כן סון וכן

בַּלַמָּגנ: الْهَفَرَىد فَالْمُلَامُ لَا فَالْدَانُمُلَامُ كَا

בקשיו: ه بخلائد با דאפלחו בהון לַמָּגֹא בֹמִגוֹא וּבֹלַבוֹנוּ וּבַבַּלַ ן אַמַרוּ יָת חַיִּיהוֹן בְּפוּלְחָנָא

וְמֻוְם עֹלְוּוֹטֹא פּוּמַבי:

נאם בֿבשא בוא שַׁלּוּמִנּע:

Raamses. Pharaoh store-cities, Pithom and their burdens. And they built for 11 taskmasters to afflict them with Therefore they did set over them

of Israel. were adread because of the children more they spread abroad. And they 12 the more they multiplied and the But the more they afflicted them,

children of Israel to serve with And the Egyptians made the

they made them serve with rigour. the field; in all their service, wherein brick, and in all manner of service in with hard service, in mortar and in And they made their lives bitter

the name of the other Puah; name of the one was Shiphrah, and 15 Hebrew midwives, of whom the And the king of Egypt spoke to the

but if it be a daughter, then she shall it be a son, then ye shall kill him; ye shall look upon the birthstool: if of a midwife to the Hebrew women, and he said: When ye do the office

דרשו, כאדס שמקלל עלמו, ומולס קללמו באמריס, וסרי סוא כאלו כמב ועַלִינו מן סארץ וסס יירשוס: (וסס לא סבינו שעל כל סעולס אינו מביא, אבל סוא מביא על אומס אחם. ברש"י ישן): ועלה בון הארץ. על כרחנו. ורבוחינו מס לטשום לו. ורבוסינו דרשו, נססכם למושיען של ישראל לדונם במים, שכבר נשבע שלא יביא מבול לעולם (שמו"ר א, יא).

אָר פַחַוּם ואַה דעמסס. שלא סיי ראויים ממחלס לכך, ועשאוס חוקים וצלורות לאולר: בסבלחם. של מלריס: - ערי מסכנוח. כמרגומו, וכן לֶן בֹּחׁ שֶׁל סַמְבֵן סַזֶּס (ישעי'כב, מו), גובר סממונס על סחולרוח (שמו"ר (11) עליו. על העם: מסים. לצון מס, שרים שגובין מהם המס. ומהו המס, שיבנו ערי מסכנות לפרעה: למען ענותו

בעיני עלמס וק"ל). ורבומינו דרשו, כקוליס היו בעיניהם: ומדרשו, רוח הקודש אומרח כן, אחם אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה: – ויקצו. קלו בחייהם. (ויש מפרשים המלרים (21) וכאשר יענו אוחו. זכל מס שסס נומנין לב לענומ, כן לב סקב"ס לסרבות ולספרין. בן ירבה, כן רבס וכן פרן.

(EI) בפרך. בעבודה קשה המפרכת הת הגוף ומשברתו:

מינוק סבוכה (סומה יה:): פועה. לשון לעקה, כמו בַּיוֹלֵבֶה מָפְעֶה (ישעי מב, יד): שפרה. זו יוכבד, על שם שֶׁמְשַׁפֶּבֶת הֹת הולד: בויעה. זו מריס, על שם שפּוֹעָה ומדברת והוגה לולד, כדרך הנשים המפיימות (EI) למילדות. סוא לשון מולידות, אלא שיש לשון קל ויש לשון כבד, כמו שובר ומשבר, דובר ומדבר, כך מוליד ומְיַבֶּר:

(16) בילדכן. כמו זסולידכן: האבנים. מושד סאשה היולדם, וזמקום אחר קוראו משבר, וכמוסו עֹשֶה מֶלֶאבָה עַל

تٰذٰذٰہٰ۔□: מַבְרָּ מִבְּבְרָוֹם וַשְּׁנְהַוֹּגוֹ אָנִר מַלְבָּא דִּמִבְּרָוֹם וְמַוּמָא וָת $_{
m Z_{
m I}}$ اَلَهِ مَٰ مِهِ حَهُمُلُدُ لَـ لَكُدُلِ لِمُحَرِّدُ لَا مَحَلَهُ خَمَّهُ لِمَجْرِمِ مَفْسِيا

تَٰذِٰکَٰڵہٰٰם: īĿĔL ٦٤٠٦ ביי ניאטר לְהָוֹ מִדִּיִּשׁ עַשְׁיִי מִינִין מִשְׁיִר לְהַוֹּן מִאַ דֵּין עְּבִּדְיִּין تَنظُلُه مُرَكِ مَجْدَرُهِ كَمْنَظِين نظُلُه مَكَمُ خُمُ لِمُجْدَنَه كِنَائِفِهِ

שׁבֿוּא אַבְעֵוֹן עַמִּנִּפְּעָע וֹנְלֶעוּ: בְּמְבֶרְהְיָּתְ בְּיִרְחְנְוֹתְ בְּמָבֶת בְּמֶבֶת אָבִי תַכִּימָן אָנִּין עַּדְ לָאַ עַּלְתַ ₆₁ בּֿג לָא כַּנַּמָּגם עַפּּמֹגבּיָט לָא כֹּנָמָגּא מִגִּבֹנִטֹא יִבְינִבּנִטֹּא נטאַמָּבוֹן בַיְמִינַלְבְיַנִ אָבְ־פַּבְעָבו נּאָמִבָא בַיִּנְטָא לְפַּבְעָבו אָבִי

בְּעָּבְ בַּוֹלֵם בַּלְּבָּבָׁבִ בַּעָּבָּ יי נוומר אָלְנִים לַמִּוֹלְנִי נוּנֵבר וֹאִנִּמִּיך וֹנִ לְטִוֹטָא וּסִׁנִּ הַּמָּא

בַּאָבְעַיִם וּוֹתַּמְ בַעָּם בַּשִּׁים:

رَضَرَكُمَا تَاضَرَخُهُ لِي مُن يَتُمُكُمْ يُونِ اللَّهُ لَالْتُم مَا كُلُهُ مَا يُعْدُونُهُ وَلَيْ اللَّهُ مُن

נשׁם: עוֹ אָטַ פּטֹלִמֹא טִבוּנוֹ וֹפַזּימִטֹנוֹ זֹטַ

خُلْطُكِياً كَانُكُمْ تُخْلُلُ:

בום ון ועבר להון במין: יַב וַיְהְיִי בְּי־יָרְאָוּ הַמְיַלְּדְת אָת־ וַהַוָּה כַּד דְּחִילָא חָיָהָא מִן וטטיפו לַטִּדְא:

> men-children alive. commanded them, but saved the 17 did not as the king of Egypt But the midwives feared God, and

have saved the men-children alive?' Why have ye done this thing, and 18 midwives, and said unto them: And the king of Egypt called for the

unto them.' delivered ere the midwife come women; for they are lively, and are women are not as the Egyptian Pharaoh: 'Because the Hebrew And the midwives said unto

multiplied, and waxed very mighty. 20 midwives; and the people And God dealt well with the

them houses. midwives feared God, that He made And it came to pass, because the

קּבְּעַנְּנִינְיוּ שעמיד לסוולד בן סמושיע מומס: וחיה. וממיס: קַּטְּבְנְיַט (ירמי' יח, ג), מושב כלי חומנות יולר כלי חרם: − אם ⊏ן הוא וגר. לח היה מקפיד חלח על הוכרים, שחמרו לו

יג, יע) לשון עבר חללמס כמו ומחללו לוכריס: ַכמו ויאמרו לוכריס, וַמְּדַבְּרְנֶס בְּפִּיבֶס (ירמי'מד, כס), לשון דברמס כמו ומדברו לוכריס, וכן וַמְּמַלֶּלְנֶס אֿמִי שֶׁל עַמִי, (ימוקאל שברים לנקבום רבום, מיבה זו וכיולה בה משמשם לשון פעלו ולשון פעלחם, כגון ומהמכן היש מלרי, (שמוח ב, יע) לשון עבר (17) וחחיין אח הילדים. מַמַּפְקוֹמ לַסֹס מיס ומוון. (סומס יפֿ:) מכגוס הכפֿעון וָקַיַּימפֿ, והשני וַקַבִּימָפון, לפּי שלעון

סשדס שאינן לריכות מילדות, וסיכן משולות לתיות, גור אריס, ואב ימרף, בכור שורו, אילס שלותה, ומי שלא נכתב בו, סרי (91) כי חיות חגה. בקימום כמילדום, מרגוס מילדום פַּנְּמָם. ורבומינו דרשו, (פועס ימ: ושמו"ר) הרי הן משולום למיום

וילך, וישב, ויכד, ויכל, לפי שלינן מגורמן של ללו, שסרי סיו"ד ימוד בסן, יכד, ינל, ישב, ילך, יו"ד לומ שלישים בו: ויישב (ויקרא י, כ), לשון סוטב, וכן וירב סטס, ומרבס סטס, ויגל יסודס, סגלס יסודס, ויפן כס וכס, פנס לכאן ולכאן. ואל משיבני, ספנס סונבום זו לזו, כל אלו לשון מפעיל את אחרים, וכשסוא מדבר בלשון ויפעל, סוא נקוד סיו"ד בחיר"ק, כגון וַיִּישַב בְּעֵינֶיוּ ים), סרבה מאניה, וכן וַיַּבֶּל סַשְׁבַּרִים (דברי הימים־ב לו, כ), נבוזראדן הגלה את השארית, וַיַבֶּן וַבָּב אָל וַבָּב (שופעים עו, ה), סים נקוד סיו"ד בליכ"י שסים קמ"ן קמן, (מו בסגול שסים פמ"ח קמן)כגון ויימב מלסים למילדום, וַנֶבֶב בְּבַח יְסִידְס (מֹיכס בּ, (02) ויישב. סמיג לסס, וזס מלוק במיגס שימודס צ' אומיום ונמן לס וי"ו יו"ד בראשס, כשסיא באס לדצר צלשון ויפעל, שכמוב כללן, ויברך מומס ועוד כמיב עָס מִּמָּךְ לָבְנָמׁ (ימוקמל יע, ב):

ומלכום ממרים, כדלימה במקכה קועה (יה:): (וב) ויעש להם בחים. במי כסונס ולויס ומלכות שקרויין במיס, ויבן את בית ס' ואת בית סמלך, כסונס ולויס מיוכבד, אלהים למילדת. מסו סמונס:

ल्त्रांतः (व) עּיִאָּבִיעְ שַּׁאֶּלְיּלְיִנְיּ וְכְּלְ-חַבָּּתְ לְיִהְיָּנְאָיִ בְּנַתְּנִיאִ שִּׁרְשִׁנְּיִיהִ س جمر المراب ٳڔ۫ڲڔ

قلاے ۲۱٬۰ א : נילף אָישׁ מְבָּית לֵוֹיְ וַיַּקָּח אָת - נְאָזַלְ װּבְּרָא מִדְּבִית לֵוִי וּנְסִיב

هُمِينًا لَٰتُنابِهِ: אחו כי־טַוֹב הוא וַהִּצְפְּנָהוּ נִחָיָה יָתִיה אָרֵי טָב הוא וּטַּבר הַאָּמֵּר וַטַּבְר בּוֹ וַטַּבָּא וֹתּבּיאַר אִפְּיָבר וּבֹר בַּר

تَقَمُّهُ فَوَيْكُ مَحٍ مُقَلِّ لِنَاكُمِكِ وَيُقَالِ لِنَاكُمِكِ وَيُعَالِمُ لِمَا يُعَالِمُ لِمَا יבוּפָת וַמַּשָּׁם בָּה אָת־הַיָּכֶּר לו הַבַת גַמָא נפּהְמְרָה בַחַמֶּר וְלְאִּבְיְבְלְּעִ מִּוְעַ תַּאֵּפִינוֹ וַתְּקְּחִי וְלְאִ יְכִילִּעִ מִוּד לְאַמְמֶרוּתִיה

בַּוּה־יִנְשָּׂה לְוֹּי נַתַּלַצָּר צֵּחַתְּי מֵבְחַל לְבַלְּח נְצְּהַעַּה צֵּחַתֵּיה מֵבַחִיק

: ثَاثَاثُ בְּתַּיִרְ הַסִּירְ נִהִּשְׁלֵח אָת־אֲמֶהָה יַר היָאָר וַמָּבָא אָת־הַמַּבְּל פִּיךְ נַהָּרָא וָחָזָת יָת מַיִּבְּתָא · בּ בַּנְאָב וְנַמְּבִשְׁיבַ בִּלְכִים מַּבְ נַבְּבָא וְמִיּלֵימְהַבָּא מְהַלְּכָן מַבְ נמָטָר בַּת־פַּרְעֹר לְרְחָץ עַלַ־

> וכל בניש הביימון: עיקוד למימר כל ברא דיהיליליד ַ לְבָלַ עַּמָּוֹ וּפַמֵּיד פַּרְעָה לְבָל עַמֵּיה

לנו לבנו לוג:

נאַמְעַרְמֵיה מְלְקָא יַרְחִין:

לַנְאָבְא מַּבְ כָּוּף נַהְרָא: וְהַּוּאַט פֿע וֹט בַבְּוֹא וְהַוּיִטַע تَلَاقُلَكِ خُلَادُلُمُ يَكُنُونُهُ וּנֹסׁוֹבַע כַוּע שַּׁוּבַּעָא בַּנוְמָא

למבת מא וטמביד ליה:

ונסיבתה: בו נגבא ואושיטה נה אַמְּהַה וּנְחַתַּת בַּת פַּרְעֹּה לְמִסְחֵי עַל

> daughter ye shall save alive.' shall cast into the river, and every 22 saying: Every son that is born ye And Pharaoh charged all his people,

of Levi. of Levi, and took to wife a daughter And there went a man of the house

him three months. that he was a goodly child, she hid 2 bore a son; and when she saw him And the woman conceived, and

by the river's brink. child therein, and laid it in the flags and with pitch; and she put the bulrushes, and daubed it with slime hide him, she took for him an ark of And when she could not longer

know what would be done to him. And his sister stood afar off, to

handmaid to fetch it. among the flags, and sent her river-side; and she saw the ark maidens walked along by the down to bathe in the river; and her And the daughter of Pharaoh came

- לעברים, וסס לא סיו יודעיס שקופו ללקות על מי מריבה: שם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקוח במים, לפירך גור אוחו ביום אף על המזרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד (22) - לכל עמו. אף עליסס גור, יוס שנולד משה אמרו לו אָלְעַגְּנִינִי, היוס נולד מושיען, ואין אנו יודעיס אס ממלריס
- בן שמונים שנס, אם כן כשנמעברה ממנו הימה בם מאה ושלשים, וקורא אומה בם לוי: נספכס לסיום נערם. ובם ק"ל שנס סימס, שנולדס בבואס למלריס בין סמומום, ומאמיס ועשר נשמסו שס, וכשילאו סיס משס קשה משל פרעה, אם פרעה גזר על הזכרים ואמה גם כן על הנקצות. צרש"י ישן) והחזירה ועשה בה לקוחין שניים, ואף היא (1) ויקח אח בח לוי. פְּרוּשׁ סיס ממנס מפני גוירם פרעס, (וחור ולקחס, ווסו וילך, שסלך געלם נחו שממרס לו גורמך
- (2) כי שוב הוא. כשנולד נחמלה סבית בְּלוֹ חורה (קומה יב.):
- בלמ"ו, ודומה לו בנה נמוף במלו (ישעי ימ, ימ, יו): בחמר ובזפת. ופת מנתון ומיע מנפנים, כדי שלה יריה הותו לדיק ריה רע של ופת: - וחשם בסוף. הוה לעון הגם רושי"ל למקומעין, והם בדקו אחריה לפוף מי: - גמא. גמי בלשון משנה ובלע"ו יונ"קו, ודבר רך הוא, ועומד בפני רך ובפני קשה: (3) ולא יכלה עוד הצפינו, שמנולס סמלרייס מיוס שסחירס, וסיא ילדמו לששס חדשים ויוס אי, שסיולדמ לשנעס יולדמ
- מימס, כמו הָבֶּה קַּנֹכִי סִוֹלָךְ לָמוּמ (ברמֿשׁימ כס, לב), סולכום למום לפי שמיחו בה, והכחוב מסייען, כי למה לנו לכחוב ונערוחיה ְבְּחֹוּ מֶלְבָּחַ יוֹאָב אֶל יָדִי (שמואל־ב יד, ל), והוא לשון יד ממש, שיד האדם סמוכה לו. ורבוחינו דרשו (סוטה יב:) הולכוח לשון (a) לרחץ על היאור. מרם סמקרא ופרשסו, ומרד גם פרעס על סיאור לרמוץ צו: על יד היאור. אלל סיאור, כמו

נְשַּאָמֶׁר מִיּלְדֵי, בַּמְּבָרִים זֶּר: וְהְנָה נַמָּה בַבֶּה וַתַּחְלָּל עְלֶיוּ נִמְפְּמַּעְ נִמַּרְאָּרֵוּ אָמַדַנַנֶּגֶר

מו במלביש ושולם לו אִים מולמטא מו ביינים ועונים - עַאָּבֶּוּ וֹפֿעָאָטִוּ כְּוֹבְ אָהָּעִר מִוּנְפֿער עַאָּנוּנִלְ וֹאָפֿעוּוּ לְוּוּ אִטַּעָא נوَمُهُم يُبَامَنُ يُجَافِم فَرَافَة يَهِمُرَم يُبَمِينَ جُنِم فِرَقَة

יַב'ב'ב'ב וַמַּבְשְׁ עַמְּלְמְּע וַשַּׁלְבֶּׁע אָע־אָם וֹאַזַּלָע מּיבִימָּטָא יַלְּרָת יָת וַמְאָמֶר לֶה בַּת פַּרְעָה בֻּלָר בֻבָּר וַאֲמַרָת לַהְ בַּת פַּרְעֹה אִיִילִי

تثكد تظنظين אָהַן אָת־שְׂכְּרֵוְ וִהַּקָּח הָאִּשָּׁה ^e אֶת הַנֶּלֶד הַנָּה וְהֵינְקָהוּ לִּי וְאָנִי יְת רְבָיָא הָדִין וְאוֹנִיקִיהוּ לִי נְקַאְמֶר לְהַ בַּתְ פַּרְעָה הֵילִיכִי נַאֲמָרָת לַהְ בַּת פַּרְעֹד הַלִּיכִי

בְּיִשְׁיִבְיִרוּ: שְׁמוֹ משָׁה וַהֹּאִמֶּר בֵּי מִן־הַמַּיִם م قلمِت أَنْدَرَكِ خِتَا لَفَظَلَهُ וּגּעֹבַאַ בַנְּבֶּעַ וַשַּׁבֹאָבונְ לַבַּעַ

מּבְרֵר מֵצֶּהְוֹנִי: וַיַרְאַ אֵישׁ מִצְרְׁי מַבֶּה אִישֶׁ- בְּפּוּלְחָנְהוֹן וַחֵזָא נְּבָר מִצְּרִי מּלימי וַיִּצְאַ אֶל־אָהְיוּ וַיַּרְאַ בְּסְבְּלְהָהַם מֹשֶׁה, וּנְפָּק לְנָה צָּחוֹהִי וַחַזָּאִ וַיְהַיו בַּיְּמָים הָהַם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁל וַהָּנָה בִּיוֹמִיָּאַ הָאִנּוּן וּרְבָּא

> מולומא לכו וטסט מלוהו ופֿטַטַע נְטַוֹע נִע בַבְּיָא נְטַא

> ליף ית דביא:

אַטַּעָא בְבָּיָא נְאַנִיקְמָיַה: וֹאָלְאַ אָשֵׁוּן זְּעַ אַּלְּבִוּבְ וּלְּפָּוּבְע

פּרְעָה וַהָּנְה לַהּ לְבָר וּקְרָאִת וּבְבָא בַבְנָא נְאָנִינִינִי לַבַּע

מַנְאַ מְּעַלְמֵּיה: שְׁמֵיה מֹשֶׁר וַצְּמַרָת צָּרֵי מִן

מְּשֵׁי לְגְּבֶּר יְהוּדֵי מֵאָּחוֹהִי:

Hebrews' children.' him, and said: 'This is one of the wept. And she had compassion on 6 the child; and behold a boy that And she opened it, and saw it, even

she may nurse the child for thee?' nurse of the Hebrew women, that 7 daughter: 'Shall I go and call thee a Then said his sister to Pharaoh's

called the child's mother. Go.' And the maiden went and And Pharaoh's daughter said to her:

child, and nursed it. wages.' And the woman took the it for me, and I will give thee thy 9 her: 'Take this child away, and nurse And Pharaoh's daughter said unto

I drew him out of the water.' his name Moses, and said: 'Because he became her son. And she called on him unto Pharaoh's daughter, and And the child grew, and she brought

of his brethren. an Egyptian smiting a Hebrew, one looked on their burdens; and he saw went out unto his brethren, and when Moses was grown up, that he And it came to pass in those days,

וסס דרשו את אממס, את ידס ונשתרבבס אמתס אמות סרבס (קועס שס): סולכום: אח אמוחה. אם שפחסם. ורצומינו דרשו לשון יד, אבל לפי דקדוק לשון סקודש סיס לו לסנקד אמסס מ"ס דגושס,

נער בוכה. קולו כנער: (ש) וחפחה ותראהו. אם מי כאמה, הילד, זהו פשומו. ומדרשו, שכאמה עמו שכינה (מומה שם שמי"ר א, כח):

(ד) מן העברייה. שסמוירמו על מלריות סרבס לינק ולא ינק, לפי שסיס עמיד לדבר עס סשכיים (שמו"ר א, ל. מועס שס):

(8) וחלך העלמה. *הלכה צוריוום ועלמום בעלם:*

(9) היליכי. נמנגאה ולא ידעה מה נמנגאה, הי שליכי (שמו"ר שם קומה שם):

משימי, אינו אלא מגורם חיבה שפעל שלה מיוםד בה"א בסוף החיבה, כגון משה, בנה, עשה, לוה, פנה, כשיבא לומר בהם באשר יאמר מן קם הקימופי, ומן שב השיבופי, ומן בא הביאופי, או משפיהו, כמו ומש פי אָם עַוֹן הַאָּרֶץ (זכריה ג, ט), אבל ולשון סולאס סוא, וכן יַמְשֶׁנִי מִשַּנִס רַבִּיס (שמואל־ב כב, יו), שאלו סיס ממחברה מש, לא יחבן לומר משימיסו אלא הַמִישוֹמִיסוּ, הסירוסיו, כמו לה יַמוּשׁ (יהושע ה, ה) לה משו, כך הזכרו מנחם. והני הומר שהינו ממחזרה מש, וימוש, הלה מגורה מָשְׁה, (10) – משיחהו. כמכגומו שְׁמַלְמֵּישׁ, וסוֹל לשון סוללס בלשון לרמי, פְמִשְׁמַל בִּנִּימָל מִמַלְבָל, ובלשון עברי משימהו, לשון

(II) ויגדל משה. וסלה כבר כתב ויגדל סילד, ה"ר יסודה בר"ה סרהשון לקומס וסשני לגדולה, שמינהו פרעה על ביתו: פעלמי, מבא סיו"ד במקוס ס"א, כמו עשימי, בנימי, פנימי, לוימי:

EULL: אַּיִשׁ וַיַּךְּ אָּטַרְ עַמְּאַבְרִי וְיִּמְּמְנְרִי בִינִי אָּנְשִׁ יִּמְטַא יָטִ מִאָּבְאָר וּנֹפּֿן כִּעַ וֹכֶע וּנֹבֵא כֹּּנ אָגן וֹאִטַפּֿוּג לְכֹא נּלְכֹא וֹעַזֹּא אָבוּג

לְבְׁמְּמ לְמִּׁנִ נַכֵּנִי בַמֶּבִּי אַנְשָׁים עַבְרֵים נַצִּיִם וַיֹּאִמֶּר חְּרֵין הִּבְּרִין יְהֹּדְאִין נְצַּוֹ

ŪĖËL: ניירא משה ניאמר אבן נודע ירחיל משה נאמר בקישטא אַמֶּר כַּאַמֶּר עַרָרְיָםְ אָתַרַעַמִּצְרָי כִּמָא דָקְטַעַלְמָא יָת מִצְּרָאָר ÷ı וְמִפַּסְ מֹּלֶנוּי עַלְעִבְּׁלִינִי אַּעָּׁע מַּלָנִא עַלְמִלֵּסֹלִי אַשְּׁ אָמָר ַנַּאָמָר מָּ, מְּמִּנְ לָאָנִה מָּר נִאָּמִרמוֹ חִּוֹלֵב לַלְבַר בַר וֹבַיֹּנִל

מֹבְוֹן נַנְמֶּב מֹכְ_נַבְּאֶב: נישְׁמָע פּרְעֹה אָת־הַדְּבֶר הַנְּה ישִׁמִע פּרְעֹה נָה פּתְּנָא הָדֵין

משֶׁה מְפְּנֵוֹ פַּרְעָה נֵיָשֶׁב בְּאֶבֶץ -י ווְבַקֵּשׁ לַהֲרָג אָת־מֹשֶׁת וּיִבְרָח

\$**±**.₾l: אָט בְּוֹלְמִים לְנַיִּמְׁלַוְט גָּאָן זְּט בַּמָּגָא לַאַמָּלַאִּנ מִּנָא ³¹ נְמְּבָאׁנְה נִתְּן־לֶּנְה נִתְּעַלֶּאנְה נִאֲתַאָּה بذريا

נשמביה בְּקַלְא:

¿₫₫ĊĿ: וֹאָמֹר לְטַוֹּבֹא לָמָא אַשׁׁ מָטִוּ ניצא פַּיוֹם השֶּנְי וְהַנָּה שְׁנֵי־ נִפְּק בְּיוֹמָא הָנָיָגְא וְהָא

אַטַוֹגַת פַּטַיִּמָא:

לאֹבהא במבלו וימיב על משֶה מן בֶּדְם פּרְעָה וִימִיב יִבְעָּאַ לְמִלַמָּלְ זָתְ מִמָּע וַמָּבַל

אַבֿה פֿוֹנְע וּלְנַבֹּא בַמֹבוֹו אַבֿה פֿוֹן **ご、 こと**:

water, and filled the troughs to odaughters; and they came and drew Now the priest of Midian had seven

and he sat down by a well.

and dwelt in the land of Midian;

Moses fled from the face of Pharach,

thing, he sought to slay Moses. But

Now when Pharaoh heard this

said: 'Surely the thing is known.'

ruler and a judge over us? thinkest

And he said: Who made thee a

Wherefore smitest thou thy fellow?'

Hebrews were striving together; and

no man, he smote the Egyptian, and

12 way, and when he saw that there was

And he looked this way and that

he said to him that did the wrong:

and, behold, two men of the And he went out the second day,

hid him in the sand.

Egyptian?' And Moses feared, and thou to kill me, as thou didst kill the

water their father's flock.

היה, ונמן עיניו בה, ובלילה העמידו והוליאו מבימו, והוא חור ונכנם לבים ובא על אשמו, כסבורה שהוא בעלה, וחור האיש וסיס מעמידס מקרות סגבר למלחכתס (שמו"ר ה, כח): - מכה איש עברי. מלקסו ורודסו. ובעלס של שלומית בת דברי וירא בסבלוחם. נמן עיניו ולפו לסיות מילר עליסס (שמו"ר א, כו): - איש מצרי. נוגש סיס, ממונס על שומרי ישראל,

(12) ויפן כה וכה. כאס מס עשס לו זבים ומס עשס לו בשרס. ולפי פשומו כמשמעו: - וירא כי אין איש. שאין איש שמיד לבימו וסרגיש בדבר, וכשראס אומו מלרי שסרגיש בדבר, סיס מכסו ורודסו כל סיוס:

- (13) שני אנשים עברים. דמן ואניכס סס, שסומירו מן סמן: נצים. מריניס: למה חבה. אע"פ שלא סכסו, נקרא ללשם ממנו שימגייר:
- (14) מי שמך לאיש. וסרי עודך נער: הלהרגני אחה אומר. מכלן לנו למדים שסרגו בשס סמפורש: ויירא משה. רשע בסרמת יד: רעד. רשע כמותך:
- כואה אני שהם כאויים לכך: במשמעו. ומדרשו, נודע לי הדבר שהיימי ממה עליו, מה העאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל בפשומו. ומדכשו, דאג לו על שכאס בישכאל כשעיס דֵּילְמוֹרִין, אמר, מעתס שמא אינס כאויין לסגאל: אבן נודע הדבר.
- משס, וילילני מחרב פרעס: (וישב בארץ מדין. נחעכב שס, כמו וישב יעקב:) וישב על הבאר. למד מיעקב שנודווג (EI) וישמע פרעה. סס סלשינו עליו: ויבקש להרוג אח משה. מסרו לְּקוֹמְמֵינֶר לסרגו ולֹח שלמס זו סחרז, סוח שלמר
- במשניום במכן: (16) ולכהן מדין. כב שבק, ופירש לו מעבודת אלילים ונידוסו מאללם: אח הרהשים. את בריכות מכולות סמים לו זווגו על הבאר:

מְמֵּעַ נֹּנְיָמִּלָּן נַנְּאֲלַ אָּעַ־צּאָנָם: ⁴¹ וּגְּלָאִנּ הַרְעָּנִים וּגִּּלְם

מַנְעון: קמָר ופֿרַלַנּון וֹאַמַלוּ וֹאַנוּן בֹהוֹא וּמִבַרוּנוּן וֹלַם

helped them, and watered their 17 them away; but Moses stood up and And the shepherds came and drove

נַּאָמֶׁר מַנֵּיִּמַ מִנִּרְמֵּן בֹּאָ נַיְּיִם: ⁸¹ נקבאנה אַל־רְעוּאָל אַבִיהָן

יוֹמָא דַין: נֹאַמֹּב מֹבוּו אִנִינִינוּ לְמִנִינִי וֹאַטֹאַב לַנְיַנ בַתִּאָל אֲבַוּהַוֹן And they said: 'An Egyptian come so soon to-day?

father, he said: 'How is it that ye are

And when they came to Reuel their

לַנוּ נַיַּשְׁלַ אָת־הַצְּאַן: מיַד הַרֹמִים וְגַם־דָּלְה דָלָה נתאַמַּרְן, אַיִּישׁ מִצְּרִי הִצִּילָנִיּ

נְגַלָּא: מבלא בלא ללא נאַהַלו נע וֹאֵתוֹבא

water for us, and watered the flock.' shepherds, and moreover he drew delivered us out of the hand of the

الْبُحَدِ كُلُهِ -يَتِ لِمُزَخِفًا هُن لِغِيمَ طَلَهًا كُن וּ ַּאָמֶר אָּלְבַלִּינִינוּ וֹאַיִּוּ לֻמֶּׁרִ

ביה וייכול להמא: בלן הבלטון זע מבלגא לבן וֹאַמֹּר לִבֹנְתִיה וֹאָן הוּא לִמָּא

And Moses was content to dwell may eat bread. have left the man? call him, that he

20 And where is he? Why is it that ye

And he said unto his daughters:

נימן אָת־צִפּרֶה בִּקּי לְמִאֶּה: יַּ וּיִּוֹאָל מֹשֶׁה לְשֶׁבֶּה אָת־הָאִישׁ

र्'वंध्रतः ויהב יָת צִפּוֹרֶה בְּרַהֵּיה ואָבי משֶׁר לְמִשַּב מִם װּבָרָא

צֹבְמוֹם אֶבוּ, אָמָב בּיָּב בֿוֹנִינִי,

וּגלַגַע פֿר וּלַבָּא זָת הָּמָנִע

בּאֶבה נוכִבאָר:

name Gershom; for he said: 'I have And she bore a son, and he called his

with the man; and he gave Moses

Zipporah his daughter.

been a stranger in a strange land.'

נְבְרִיְה: (פּ) בּׁג אַמָּר צַּר הַיָּיִתִּי בָּאָבֶא رَتَكُمُ جُلُ رَبْكُلُمُ هُلِ شَمْرُ بُلْمُ

יוֹמִיטוּ יסְבִיבַּע שַׁבִּיבַעָּעוּן פּּילְחָנְא דַּחֲנָה קָשֶׁי עַלְיהוֹן نښًد ښا ひかい アロギアバロ נבור בוימוא סגיאוא האנון

the bondage. cry came up unto God by reason of bondage, and they cried, and their Israel sighed by reason of the Egypt died; and the children of those many days that the king of And it came to pass in the course of

מָן_הַעָּבַבְּר: וּעַּבֿל שַּוְעָּבָרָ אָלַ הַעָּבַרָ לני־ישְׂרַאָּל מוֹרַהַעַּברָר וּיִּוֹשְּׁלִי בּ וֹלְמִעְ מִוֹבְשׁ מִאֹנְוֹם וֹיּאֹנְוֹנוּ ניְהִי בַּיָּמִים הֶרַבִּים הָהֶם

<u>.</u>₩4=: Jacob. אַבְרָבִם בְּמִם נְצְּטֵׁל נְדְמִם with Abraham, with Isaac, and with ילכיר ין יה קימיה דִּעִם ישְׁמִיעַ קְּדָם יוְ יָה קְבָילַהְהֹוֹ 24 God remembered His covenant And God heard their groaning, and

אַּבְרָהָהַם אָּנוּ וֹאָהָלַ וֹאָנוּ וֹאָנוּ וֹאָנוּ יִגַּקְּ וּוֹלְבָׁר אֶּבְעִים אָעַ־בָּרוּתוּ אָעַ

- (TI) ויגרשום. מפני הנידוי:
- דאם אמר כי אם הלחם אשר הוא אוכל: (02) למה זה עזבחן. סכיר בו שסוא מורעו של יעקב, שהמים עולים לקראתו: ריאכל לחם. שמא ישא אחת מכס, כמה
- שְׁלְכִי, נשבע לו שלה יווז ממדין כי הם ברשומו: (IS) ויואל. כמרגומו, (מ"א כמשמעו) ודומה לו הוהל נְא וְלִין (שופטים יט, ו), ולו הוהלנו, הוהלחי לדבר. ומדרשו לשון
- **ετασ (ααι"ς ά, ζτ):** ובאת משועה על ידו, ולכך נסמכו פרשיות הללו. (בר"י): וימה מלך מצרים. נלטרע, והיה שוחע מינוקות ישראל ורוחך (23) ויהי בימים הרבים ההם. שסיס משס גַר צמדין, וימס מלך מלריס וסולרכו ישרחל למשועס, ומשס סיס רועס וגוי

sa וּנֵבֵא אֵבְנִים אָטַבְּבָּוֹנְ וּמְּבְאָבְ נִּנְבָ בַּּנִבְם וֹנְ מִמְּבִּנִּגְא בַבָּוֹנִ

למפרקהון ין: これはし

and God took cognizance of them. And God saw the children of Israel,

ני, בע אָל הָרם: (ס)

۵۵۲:

ځ⊔ب⊏: لهٰلُاذِر مُحِين، نُكُلُّم لَدرُ בהוא למובלה ואולא למולא וֹבַבַּר וֹטַ מֹּנֹא כַאָּטַר מִפַּר בוטבן שמוני בלא במבלן ימשֶה הַנֶּה רֹמֶה אָת־צָּאוֹ יִהְרָוֹ וממב בוב במי נת ענא

unto Horeb. and came to the mountain of God, the farthest end of the wilderness, of Midian; and he led the flock to of Jethro his father-in-law, the priest Now Moses was keeping the flock

ַהַר הַאֶּלֹהֵים חֹ<u>רֶבְ</u>ה: עצאן אַתַר הַמִּדְבָּר נַיָּבָא אָל־ עללי פהן מדין נינה אַת־

וֹאַסּלֹא לְנְעוִנִי מִעֹאַכֹּיל: עַפְּנָר בַּעָּר בְּאָה וְעַפְּנָר אֵנֶנָנִי וַעָּוֹא וְהָא אָסָנָא בָּעַר בָּאִישְׁהָא ַ אָשׁ מִתְּיוֹבְי הַסְּנְגִי וַיִּרְא וְהַנָּה בְּשִּׁלְהוֹבִיה אִישְׁהָא מִנּוּ אֶסַנָּא

not consumed. burned with fire, and the bush was looked, and, behold, the bush out of the midst of a bush; and he appeared unto him in a flame of fire And the angel of the LORD

לאַ־יִבְעָּר הַסְּנֶר: אָת־הַמַּרְאָה הַנְּדִל הַזָּה מַהִּנִּ رَيْعُوْر طَשُّد عُوْرَ بَا بِيُ إِيْرَاهُمَ يَهُوْد طَهُم يُوْدَ جُوْا يَهُمَارَ

לא משוקר אַסּנָא: וֹט בּוֹוֹלֹא בּלֹא בַבוּן מָא בון

the bush is not burnt.' now, and see this great sight, why And Moses said: 'I will turn aside

ĽËĊ.: הַסְּנֶה וַיָּאִמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיָּאִמֶר ⁺ וַיִּקְרָא אֵלְיו אֱלֹהִים מִתַּוֹרְ ניָרְא יְהְוָה בָּי מָר לְרְאָוֹת

משה משה נאַמר האַנָא: ועבא בוש וו מין אַסּוֹא וֹאַמּר נחוא וו אוב. אטפונ למטונ

said: 'Here am I.' and said: 'Moses, Moses.' And he him out of the midst of the bush, turned aside to see, God called unto And when the Lord saw that he

كثم بانى: אַשֶּׁר אַפְּּה עוֹמָד עְלְּיוֹ אַרְטָּה - דְּאַפְּ קְאָים עַלְוֹוֹהִי אָפָר קַדִּישׁ ے נְשְׁלֵּיִהְ מִשְּׁלְ רַנְּלְיֵנְה בֵּי רַשִּׁלְנִם סִינָה מִשְּׁלְ מִצְּלְ אֲבִי אִנִירָא נּיֹאָמֶר אַּלְשַׁלְבֶּׁר עַׁלְבָּ מָּלְ נִאֹמָר לָא טַּלְנִד עַלְכָּא מָּרִי

standest is holy ground.' thy feet, for the place whereon thou hither; put off thy shoes from off Agin ton ward' :biss oH bnA

- (24) נאקחם. לעקמס, וכן מִעִיר מְמִיס יָנְטְׁקוּ (מֹיוּב כֹד, יבּ): אח בריחו אח אברהם. עס מֿברסס:
- (25) וידע אלהים. נמן עליסס לב ולה סעליס עיניו:
- (I) אחר המדבר. לסמרמק מן סגול, שלם ירעו בשדות ממריס: אל הר האלהים. על שם סעתיד:
- בו, עַס שַׁמָּלָס לַבְּּמַדְּ (יִמוּקְפֿל מוּ, לֹ): מוזור הסגה. ולה הֿילן הֿחר, מעוס עַמּוּ קַּלָכִי בְּלֶּרֶס: אבל. נהֿכל, כמו לה עבד בה, (2) בלבת אש. בעלהצת אע לצו על הע, כמו לצ העמים, בְּלֵב הְמַלְה, (שמוחל־ב ית, יד) וחל תחמה על התי"ו, עיע לנו כיולה
- משר לקח משס:
- (3) אסורה נא. אמורס מכאן לסמקרב שם:
- (a) של. שְלוֹף וסולם, כמו וְנְשַׁל סַבַּרְשָׁ (דבריס ימ, ס), כי ישל וימך: אדמה קודש הוא. סמקוס:

מִעַבּׁיִם אֶּלְ_עַאֶּלְיֵנִם: וְנְּלֶב וּוֹסְמַּר מִמֶּר פַּּנָּוּו כַּיּוֹנְאַ ָ[֚] אַבְרָהָם אֶלְהַיִּ יִצְּחָל וֹאַלְהַיִּ נַּיָּאָמֶׁר אַנְכֹּי אָבְוֹי אַבְוֹי אַבְוֹי אָבְוֹי אָבְוֹי

ההלטטם התלטי מפול ולהו כנ ַ הוֹנ המוּ אַהָּב בֹּמִגֹנִים וֹאָנַ_ וַיְאַמֶּר יָהוְּה רָאָה רָאָיתִי אָת־

נְתַעוּנְ, נְתַנְבַנְּסֶׁן: تأخدَمُن لتَانِي لَتُعُمِد لِنَظِد إِن فَالِهِ זַבָּנֻ עַבְיָבְיָבְיִם אָבְ_טְּלַוָּם אָבֶץ טוֹבְה וּרְחָבָה אָל־אָבֶץ » וְלְיַהַגְּלְתוּ מִן הַאֲּבֶׁן הַהִוּאֵ אֶלְ וֹאִבֶּע לְעַהֵּגלָוִו מִיּגַע מִהְּנָוֹם

: ۩ڷڰ تَجْتَاءُ جُمُّد مَجْدُنَا كِيْتَجْرَا حِيثَجْرَا حِيثَاثُمُ لَا خُرِياً: و ظهٰد هٰجُرُ، لَرْصَالِهُرِينِ هُنَا مَجْنَا خِطْلُمَا لَهَا لِأَجْرِ كَلْمَا וֹתֹשְׁע עִינָּע אַתְּטִע בַּנָרִי שְּׁנְצֵילְ יִכְּעָן עִדָּע אַנְיִי יִשְּׁנִי יִשְּׁנִי יִשְּׁנִי

نَشِلَكُم يَنْفَجُلُنَا: פּּבְעָּׁה וְהוֹצֵגֵא אָת־עַמָּי בְנֵי־ פּּרִעֿה וָאַפּיק יָח עַמִּי בְנִי ڶٚۄۧڬۧٮ ڂڿٮ ڶڰ۪ۿڂڷڬ ڰڔۦٮڂۄٙڶڰٮڡٙڰۿڂ۪ڹڐڬڂڒؙٮ

ದದಸ್ಟೆ: וֹכֵּׁנְ אָנְאָנֵא אֵטַבְפָּׁנָנְּ נְאָבֶׁנְאָלְ נָאָבֵּנְ אָפָּנִע נִטְ פָּנִּנְ נִאָּבָּנָא ي ش، څټرد، څ، څڅك څخه ځكم څخه څخ، جيندې ځانه هلمب וּיָאמֶר מֹשֶׁרֹ אֶל־הָאֶלֹהִים וֹאַמַר מֹשֶׁר קֶּדָה יִיָּ

> نْݣَلُىٰ لَا لَهُ خَلْلُهُ لَدَرَا: מלאסשפלא באנע וּכְבַשְׁנוּן מֹשֶׁה לְאָפּוֹהִי אֲרֵי 下におけて ドバスグロ 下没口口口 נאֹמָע אֹלָא אֶלְעֹא ĿŸŢĿĿ

> בוביהון: گلٰت مَخٰلِتıبا لجُدَر لَارَ לבולטבון המנה שבתו מן מְאַלְבוּג אַמִּג צַבְמִצְבוֹם ווֹט נאֹמר ווֹ מוֹלא וֹלִי בוֹבוֹתׁי

> ĽĽĽĊXĽ: rĢĽļģ, LĽĖŠ יובלה לאטר כומואי וטשאי אֹבֹתֹא בַבִּיגא כַאָּבוֹת סִבֹּא בְּמִגְּבְאֵי וּלְאַסְּׁלוּנִיבְוּן וֹאִטֹּוֹלִינִי לְהָּוֹדִנּיטִׁעוָן מִוֹּבֹא

יפֿטָנאַ כַאָּבַת הַבָּבָא טַבַלַב

for I know their pains; cry by reason of their taskmasters; are in Egypt, and have heard their seen the affliction of My people that And the Lord said: 'I have surely

And Moses hid his face; for he was

6 thy father, the God of Abraham, the

God of Isaac, and the God of Jacob.'

Moreover He said: 'I am the God of

afraid to look upon God.

and the Hivite, and the Jebusite. and the Amorite, and the Perizzite, of the Canaanite, and the Hittite, with milk and honey; unto the place and a large, unto a land flowing out of that land unto a good land Egyptians, and to bring them up them out of the hand of the and I am come down to deliver

wherewith the Egyptians oppress moreover I have seen the oppression 9 children of Israel is come unto Me; And now, behold, the cry of the

children of Israel out of Egypt.? mayest bring forth My people the 10 send thee unto Pharaoh, that thou Come now therefore, and I will

children of Israel out of Egypt?' and that I should bring forth the 11 am I, that I should go unto Pharaoh, And Moses said unto God: 'Who

- מאמום את אוני מלעקתם: (ד) בי ידעחי אח מבאיביו. כמו וַיַּדְע מֻלְּהִיס, כלומר כי שמחי לל לחזוון ולדעם אח מכאוזיו, ולא העלמחי עיני ולא
- (10) ועחה לכה ואשלחך אל פרעה. ואס מאמר מה מועיל, והולא אם עמי, יועילו דזריך ומוליאם משם:

نشְבֹאָץ מִמָּגַבוֹם:

להם נק ואוליאם ממלרים: (11) מי אובי. מה הני משוז לדזר עם המלכים: ובי אוציא אח בני ישראל. ואף אם משוז הני, מה זכו ישראל שַפַּעַשָּׁ

ग्रेंप: ַ מַעַּבְדוּוֹ אָת־הָאָלֹהִים עַל הָהֶר בְּהוֹצְיִאֶּךְ אָתְ הַעָּם מִמִּצִּרִוֹם בּוּ קְּהַ תְאָנִת בָּי אָנֹבֶי שָׁכַּחָתָיִּדְ تَرِيجُمُدِ خُدِيجُكُنُكَ مَقِكَ لَيُكِ يَجْمَدِ يُخَدِّرُ نُتِ مَرْمُكِ، خُولَةً لِك

מַעַ מְּמָנִ מָּע אָמָר אֶבֶהֶם: لْهُمْلُنْ، كَبُّت هُكِيْرٌ، هُحينَ،دُّت خِيرًا בּ עַנְּע אָנְכָּׁ, בֹאַ אָּכְ_בֹּנֹוֹ, יִמְּבֹאָכְ, אָנִי, לְנִע בֹּנִּי, יִמְּבֹאָכְ וֹאָנִמָּר آږאظك

ڲڒڔڟ٦: خختر نهُدُ لِجَدِ الْأَنْكِ بَمْخَلَادُ ا ^{**} אַשֶּׁר אֵהְיֶּה וֹּ*אמֶר כְּה תאמַר ניאטר אַלהים אַל־משָה אַהָנֶה

> ממגבום שפלעון שבם גל גב הְבַּטְמָּב בָּאַפָּבוּמָר יָת עַּמָּאַ ובון לַב אַנֹא אַבוּ

שָׁמִיה מָאַ אֵימָר לָהוֹן: אַל־הַאָלְהִים נאַמר משָה קָדָם ווָ הָא צָנָא

نهُدُمْ مُنْتِد هَٰذِينَ نِهَٰذِينَادَ ذِرْنَادِياً: غَذُنُكِ رَغُمُكِ خَلَالًا ضَامُكِ كَرَّتُنَا נאַמר וּן לְמֹשֶׁה אָהָוָה אַשֶּׁר

> serve God upon this mountain. the people out of Egypt, ye shall thee: when thou hast brought forth token unto thee, that I have sent with thee; and this shall be the And He said: 'Certainly I will be

unto them? What is His name? what shall I say unto you; and they shall say to me: God of your fathers hath sent me 13 Israel, and shall say unto them: The when I come unto the children of And Moses said unto God: 'Behold,

Israel: I AM hath sent me unto you.' shalt thou say unto the children of THAT I AM; and He said: 'Thus And God said unto Moses: 'I AM

خُمْخُ٥ لَمُن لَحُدُ، خُلُد لِجِد: וּהֹלִד הַּלְנוֹנוּ אַּבִוכִּם וַנִי_הָּטָּוּ אַּבְבֹבִים אֶבְבַי, יִגִּשָׁל וֹאַבְעַי, بْسَائِت هُرُسُ، هِخَمَانِهُم هُرُشْ، يَهُجُمَهُمَا هُرُمَانِهَ يَعْجَرُهُم ١٤٠ בִּעַרַ עִאָּמָרַ אֶּלְבַבְּנֹוֹ וֹמִּבְאָלְ, שִּׁימָרַ לַבִּנוּ וֹמִּבְאָלְ וֹנֹ אֵּלְטַאַ וַיּאַמֶּר עֹוֹד אֵלֹהִים אֵל־מֹשֶׁה וַאֲמַר עּוֹד יָיָ לְמֹשֶׁה פִּדְּנָן

מָמִי לַמַּלַם וֹבֵין בּוּכִבוֹי לַכָּל

generations. this is My memorial unto all you; this is My name for ever, and God of Jacob, hath sent me unto Abraham, the God of Isaac, and the the God of your fathers, the God of the children of Israel: The LORD, Moses: 'Thus shalt thou say unto And God said moreover unto

מפלם קנחריב חסיס לך לאום על סבעחס אחרת, שארלכס חריבס מפירות ואני אברך סקפיחים: שמקבלו המורה עליו, והיא הזכות העומדת לישראל. ודוגמת לשון זה מלינו, זֶה לֶּךְ הָמֹוֹת חֲלוֹל הַשְׁנֶה שָׁפִימַ וגו' (ישעי' לו, ל), עמך, רוס שמללים בשלימופך, לך ספום על סבעמס ספרם שלני מבעיפך, שכשמולילס ממלכים מעבדון סופי על ססר סוס, דבר גדול יש לי על סוצאס זו, שסרי עמידים לקבל סמורס על ססר סום לפוף שלשם מדשים שיצאו מזרים. דבר אחר כי אסים כאשר ראים הסנה עושה שלימומי ואיננו אַפָּל, כך מלך בשלימומי ואינך ניזוק, וששאלת מה זכות יש לישראל שילאו ממלרים, כי אם משלי, כי אסיה עמך, ווה המכאה אשר כאים בסנה, לך האום כי אנכי שלחמיך, ומללים בשלימוםי וכדאי אני להליל, (בו) ויאמר כי אהיה עמך. השינו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, שאמרת מי אנכי כי אלך אל פרעה, לא שלך היא,

מאמר לבני ישראל אסיס פעס אחת. וכן משמע במקכח ברכוח ודו"ק): לבדו סגיד, ולא שיגיד לישראל, וזסו יפס אמרמ, שגם דעמי ממחלס כך סימס, שלא מגיד לבני ישראל כדברים סאלס, אלא כס מלה שלה הבין דברי השי"ח, כי לה מחשבחו מחשבת השי"ח, שמהו כך הימה דעתו בהומרו יחברך ההיה השר ההיה, למשה לקס לרס אחרם, דיים בלרס זו, אָמר לו יפס אמרם, כס מאמר וגו'. (ברכות ט: שמו"ר ג, ז) (לא שהשכיל מלילס משה ביוחר, (14) אהיה אשר אהיה. אסיס עמס צלרס ואם, אשר אסיס עמס בשענוד שאר מלכיום, אמר לפניו כצש"ע מס אני מוכיר

בום סומכים, שמך לעולם בי זכרך לדור ודור: (15) זה שמי לעלם. מסר וי"ו לומר, העלימהו, שלה יקרה ככחבו (שמו"ר ג, ע): - וזה זכרי. למדו היהף נקרה, וכן דוד

לכם במגבנם: فك فككن هُنْجُه لَهُن يَتُمُشِر אַבְרְהָהָם וֹגִּתָּלְ וֹנִהַּלִּבְ לָאַמְּר אַלְטִּיכִּםְ וֹנִאָּנִי אָלִָי אָלָיִי ممرع، إنجِمَالِ مِحْرَبُطِ إِبَائِلَ يُجْرَبُرُ رَبُّلِ يَجْرَ كَلَّهُ لَمُّوفَيُّ هُلَا نَظَرًا نَهُلَهُمْ هُنَارِمٍ

نالتْم: וֹנַוֹבוּסׁוּ אָּלְאָבוֹן זָבָּנִי עַלְב نتنفذ بتهمد بتجدئا بتبه נֹאָמָּב אַהְּבְּנִׁי אַטַבּׁם מִהֹּוֹ, וֹאַמָּבוּיה אַפַּיִל יָּהַבוּן מִשָּׁהַבּוּיִב

ڲٛۮڷڗڹ <u>בְּלְכְּׁעַבְּיֵּאְ צְּבְּרֵבְ הְּלְהֵּעִ נְמִיםְ נְכְּעוֹ בְּעִּוֹ בְּעַּוֹ הְעִרְבְּ</u> שִׁלְטִאִּ בְּמְבְּרִיּים נְקְבֶרָה עָלְיֵה וְעַּהְהָה אֶלְהָא דִּיהִידָאֵי אָהְקָרִי עַלְנָא تَجُمَّلُهُ عَجْرِ نُعِيَّدٍ غَرِيْدٍ لِمُغْتِنَ لَعَمْدِينَ لَعَمْدِياً جَبِ نَبْ أنكتر نَشِدُ بَهْدٍ جُدٍ شَكَكَ مَجْدِنَا لَفَدَر نَشِدُ بَجْدٍ كِزُن مَكْفُهُ

מْݣِك مَعْدَنَه كِلْدُكِ لَكِهِ خُنْك تَنْجِيا مَجْهُهُ لَمَعْدُنَه خُمْنَة ⁶¹ נֹאֵלָּהְ נְבְּהְשׁׁנְ כְּּהְ לְאִבִּוֹשׁוֹ אֲשׁבֹּיִם וּלַבְּתָּה נִּבְ, אָבָרִ לְאִ וֹמִּבּוִל

: ۩ػڶڰ אָמְשֶׁׁי בְּקְרְבָּיִ וְאָטִרִי בֵּן יִשְּׁלֵּטִ בִּרִשְּׁתִּי ָ מְאָבְוֹם בַּכְלְ נִפְּלְאָנְוּ אַֹּמֶּׁב וֹאָבִים בּיִ

> זטכון ויה דאָהְצָבִיד לכוּוֹ ונהפר למומר מדקר דכירנא לו אָלִבוּנע בַּאַּבְּבָבִם וֹאָטַל

וובוסאו לאַנע עָבָּרָא חַלָּב וֹאֵמוּבְאֵּר עַכּוֹמֹל, טִגִּבְאָנ בְאָנה כַּוֹמֹלָאָ, וְטִשַּׁאָ

לַּגוֹנְעוֹ יִי אֶּלְעַלֹּא: תמון במוברא ונובח בום هَفْكِ نَاخَذِينًا مُعْلًا نُصْرَتُم هَفُ

וֹלָא מוֹ פֿבֹם בַּטִּילִישִּ שַּפֿוּב:

יבְתַר בוּן וִשְּׁלַח וָתִכּוּן: וֹמְבְטִׁטֹּג אָּטַ זְגַרְ וְנַיכֵּגִטָּג אָטַ וֹאָמְּבְטַ זִׁטַ מִּטַעַ וּּבִינִּנִינָ

> you in Egypt. you, and seen that which is done to saying: I have surely remembered Jacob, hath appeared unto me, God of Abraham, of Isaac, and of 16 LORD, the God of your fathers, the together, and say unto them: The Go, and gather the elders of Israel

milk and honey. Jebusite, unto a land flowing with Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the the land of the Canaanite, and the out of the affliction of Egypt unto And I have said: I will bring you up

our God. that we may sacrifice to the LORD days' journey into the wilderness, now let us go, we pray thee, three Hebrews, hath met with us. And The Lord, the God of the Egypt, and ye shall say unto him: elders of Israel, unto the king of And thou shalt come, thou and the

And they shall hearken to thy voice.

by a mighty hand. will not give you leave to go, except And I know that the king of Egypt

And after that he will let you go. which I will do in the midst thereof. so smite Egypt with all My wonders And I will put forth My hand, and

- (16) אח זקני ישראל. מיוחדים לישיבה. ואם חאמר וקנים מחם, סיאך אפשר לו לאמוף וקנים של ש'רבוא:
- העבריים. יו"ד ימירס, רמו ליי מכומ. ברש"י ישן): כס): נקרה עלינו. לשון מקרס, וכן וַיִּקֶּר טֶׁלָסִיס (במדבר כג, ד), ואנכי אקרס כס, אסא נקרס מאמו סלוס: (אלהי שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם ואלהים פקוד יפקוד אמכם, יומף אמר להם פְּקֹד יִפְּקֹד אֶלָהִים אֶמֶבֶם (בראשים נ, (18) ושמעו לקולך. מאליהם, מכיון שתאמר להם לשון זה ישמעו לקולך, שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף
- מן קבט דְמִינִה פַּקִיף. משמו של רבי יעקב ברבי מנחס נאמר לי: לשון נמינס סס. וי"מ ולא ביד חוקס. ולא בשביל שידו חוקס כי מאו אשלח את ידי וסכיתי את מלכיס וגו' ומתכגמינן אותו וָלָא לַ מְימן אַמכס לַ כְּלֵרך: בְאִידון. לְמִי שְׁבּוֹק, כמו עַל בֵּן לֹהׁ יְמַפִּיךְ (ברחֹשִים ב, ו), לֹהׁ יְמְנִי שֶׁלָהִים לְּקְרַע עַמֶּדִי (שֹם לֹה, ה), וכלן (19) לא יחן אחכם מלך מצרים להלוך. אם אין אני מראם לו ידי סחוקם, כלומר כל עוד שאין אני מודיעו ידי סחוקס

שללי בישם: مَعْرُبُونَ بُمُرْدِر جِن يَكْذُرُه رَبِّه جَوْدَنَا مُعِدِيِّا رَبِّ هُذَا مِنْدِهَا וֹלִטִּטָּג אָטַבְעוֹן עַמְּםַבַּעִּזְּעַ בַּמָּנִוֹּן

לא שבורו ביקניו: וֹאָטַוּן וֹטַ הֹּמַא בַבַוּן לַבַנַםְמָוּן

ye shall not go empty; shall come to pass, that, when ye go, 21 the sight of the Egyptians. And it And I will give this people favour in

וֹמּלַבְפַּׁלְּטִוּכְּם וֹנֹהּלַטִּם אָטַב

יטבולוו! זנו מגלנום: מל בניכון ועל מּלְ-בְּנִיכֶם וּמִּנְוֹ בּגִיב וּלְרוּמִוֹ וּשְׁמִּנְוֹ ומפוולט ביתה מנין דקסף لْمُغْجِّ عِهْد مَهُدُنْفِدِ بِمَوْدَلَ لَنهُمْجِ عُفْنَهِ مَهَدَحُدُنَد

Egyptians. daughters; and ye shall spoil the upon your sons, and upon your raiment; and ye shall put them silver, and jewels of gold, and 22 sojourneth in her house, jewels of neighbour, and of her that but every woman shall ask of her

יאַמִּרוּ לאַ־נָרְאָר אַכֶּיף יָהוָה: נאֹלונו לְנִוֹלְאִ וְחִּמֹמוּ בֹּלִלְיִ בֹּנִ וֹנִימִנוּן לְנִוֹלָאִ וֹפֿבּׁלְנוֹ מִנִּי וַנַּעַן מֹשֶׁה וַיּאַמֶּר וְהֵן לְאַ־ וַאֲחֵיב מֹשֶׁה וַאֲמָר וָהָא לָא

אָב, המָבוּן לַאַ אַטַּוּלָ, לַבַּ וֹנֹי

unto thee.' will say: The lord hath not appeared nor hearken unto my voice; for they IV behold, they will not believe me, And Moses answered and said: 'But,

מַת־זָּת] בְיָהֶדְּ וַיִּאִמֶר מַמֶּה: ַ נַיִּאִמֶּר אֵלֶינִי יְהֹנֶה (כ׳ מזה)[ק׳ נַאֲמַר בֹיה יִיָ מָא דֵּין בִּידָךְ יַ נַיְּאַמֶר אֵלֶינִי יְהַנֶּה (כ׳ מזה)[ק׳ נַאֲמַר הוּמְרָא:

And He said: 'Cast it on the 'bor A' :biss od baA 'Sbash ydt ni tsdt si tsdW'

And the LORD said unto him:

3 ground.' And he cast it on the

ניננס משֶה מִפְּנָיו: נישְׁלַבְּרוּ אַבְּבְּרוּ נִינֵי, לַנְּנִוֹשְׁ לְאַבְּבָּא נִנִינִי לְטִוֹיִא נֹהָרַשִּ ٳ؞ٛ؉ؿڔ 正為人にごに

משה מן בַּדְמוּהִי: אַבְּבְּר וַאַמַר רְמוֹהִי לְאַרְעָּא וּרְמָהִי

And the LORD said unto Moses: and Moses fled from before it. ground, and it became a serpent;

يزيريم خا يارر جمها وجوا: יְדְלְּ נְאֶחִוֹּ בְּוְּנְבֻוֹ נֵיִשְׁלֵח יְדִוֹ ניַאַמֶּר יְהְנָהֹ אֶל־מֹשֶׁה שָׁלַה נְצְמָר יָיָ לְמֹשֶׁה אַנְשֵׁים יָדְרְ

וּאַטְקוּף בִּיה וַהָּנָה לְחוּשְׁרָא וְאִוחֵיד בְּדַנְבֵּיה וְאִוֹשֶׁיט יַדְיֹה

—bash sid ni bor and laid hold of it, and it became a the tail—and he put forth his hand, Put forth thy hand, and take it by

(ב) מזה בידך. לכך נכמב מיבה אמת לדכום, מוֶה שבידך אתה מייב ללקות, שתשדת בכשרים. ופשומו, כאדה שאומר לתביכו, إلَاقَرَهُم فَرْ صَهَرُه (عَم در مَا), إَدَهَرَهُم فَم مَقِدِه (‹مَامِمُوْ شَمْ دِ), إِذْهِرِهُم فَم فِم قِدَدِهِم (تقديم بمُ، يق): סיא, ויפוד שם דבר נצול, וסוא מן סלשונות הכבדים, כמו דְּבּוּר, פְּפּוּר, לְמִּוּד, כשידבר בלשון ופעלמס ינקד בחיר"ק, כמו ימ), וּנְמַמָּס לָבֶס מָׁת מֶבֶן סַגּּלְשֶׁד (במדבר לב, כמ), ונמלחס חת בשר ערלחכס. לכן חני חומר, שוחת הנקודה בחיר"ק מן הימוד כנו"ן של נוגף, נושל, נומן, נושך, כשסילו מדברת לשון ופעלמס, מנקד בשו"ל במעף, כגון וּנְשְׁלֹמֶס מֶׁת שַׁבְּיבֶס (ברלשית מס, בו, יו), וְנַפַּבְּפֶּס בְּמֹרְבֶּס (ימוקחל כב, כח), ואמרמס ינלנו, לשון נפעלנו, וכל נו"ן שהיח בחיבה לפרקים, ונופלח ממנה, ופעלמס, אלא צלשון ויפעלמס, כמו וְנִשַּׁמְמֶּם מֵעַּל בְּמַבְתֶּה (דבריס כה, סג), וימתס ביד אויב, וְנִגַּפְּמֶם לְפָנֵי אֿיָבֵיכֶם (ויקרא 'לא, ש), אשר סליל אלסים מאבינו, ולא יאמנו דבריו, כי אס לא סימס סנו"ן ימוד וסיא נקודס במיר"ק, לא מסא משמשת בלשון ַ וַיִּמְנַבְּלֵר בְּנֵי יִשְׁבְּמֵׁל מֶׁם עַּדְיָם (שׁס לֹג,ו), וִסְנוֹין צו יִמוֹד. ומנחס חברו במחברם לד"י, עס וַיַבְּל מֵלִהִיס מֶׁח מַקְנֵס מַבֹּרנָס (ברחשים (22) ומגרח ביחה. מאומס שסיא גרס אָשָׁ פּבּימ: - ונצלחם. כמכגומו וּמָכוֹקְפּוּן, וכן וַיַנַּצָּלוּ אָשׁ מַנְבָיַס (שמומ יב, לו),

מודה אמה שוו שלפניך אבן היא, אומר לו הן, אמר לו הריני עושה אומה ען:

(E) ויהי לנחש. כמו לו שקיפר לשון הרע על ישראל (באומרו לא יאמינו לי), ומפש אומנמו של נמש:

ים), וְסֶמֵוּקְמִי בְּוְקְנִי (שמומל־ה יו, לס), כל לשון מווק סדבוק לבי"מ, לשון ממיוס סום: (+) גיחוק בו. לשון פֿפיוס סופֿ, וסרצס יש צמקרפֿ, וַיַמוַפָּי פַּנְצָי (צכלים צָּיָל וֹ (צכלים בּמָ, וַ בָּרָים בס,

هَّدُلُكُم جُرِيْد نَجُكُم تَعَرِيْد جُرُورِ*ب ل*ُهَدُرُهُم جُرُورِب

رَهُمُ الله مِ يُلُكِ خُلَامُكِكِ لَنُكُم يُكُرِ خُلَاكُرِ نُكُكَ خُمْمُهُكَ لَمُمْرِح نُكَاكِ ניאטר יְהְנָה לוֹ עֹוֹד הֶבָא־נָא נַאַמַר יִיְ לִיה עּוֹד אַעַיִּל פְעַן

מְחֵיקוֹ וְחָנֵּה שְׁבְּה כְּבְשֶּׁרְוֹ: וּיֹמֶב יֹנִי אָלְ עוֹעַוֹי וּיִּגְאָשִׁ וֹאָטִיב יִנִיה לְמִּסְפָּיִה וֹאָפַּׁלִּה

ئڭڭۈرىد خۈح ئىغى ئىغتائىل: יְשְׁמְּמִּנִּ לְלֵבְ עַבְּּאָנִי עַרָאְאָנִן יִפַּבְּלִנּן לְלַבְ אָטָא פַּדְּמָאָר וֹבְיֹנִעְ אָם בַּאָ הֹאָלָונוּ בָּבַ וֹלָאָ וּיִבוּ אָם לָא וֹבִילִוּוּן לָבַּ וֹלָא

تَنَظُمُكَ אָהֶר שַׁפַּׁם מִּוֹ בִּנֹאָר וְהָנִיּ לְבָּם ומפלט עוּדמור ועוו עמום خُطِيْك لَحْطَافَ مُقَامَرُ لَانْهِد הַאַלוֹת הַאַּבֶּה וְלָא יִשְׁמְעוּן וֹבֹוְע אִם לַאִּ וֹאֹמֶונוּ עַּםְ לַהֵּנִיּ

יּלְבָר לְשִׁין אַּלְכִי: تحثلك هُم مَحْثُلُه خَر حُمَد هُن منظمير لأص مهاجها لأص منين סי לא אָישׁ דְּבְיִים אָנֹכִי זָּם ניאמר משָׁר אָל־יָרוֹנְתֹ בָּי אַרֹּנְיֹ

> בוצקהוה דיעלב: אָבְעָּרׁ אָבְעָׂם אֶבְעָדׁוּ בְּנֵּ װָ אֶבְטָא בַאָּבָטַטִּׁיעָן – אֶבְעָּרָה אָבְעָּהָיִים אַבְעָּרָה בָּאַ לַמַּמוֹ נֹאַמְונוּ בַּוֹבוֹבֹאַנו אַבְּנוֹבּ בַּבוּנִ בִּנִינִמוּנוּ אַבוּ אַנִיּנִּלָוּ

בונבא כבבלגא: וְהַנָּה יָדִוֹ מְצֹרַעַתְּ בִּשְּׁמְפֵיה וָאַפְּקַה וְהָא יָבִיה

ĊĊĠĽ.Ľ: מגמפוע ובא שכע בונע ⁴ ניֹאמֶר הְשֶׁב יֶּדְדְּ אֶלְ־חֵילֶּדְּ נִאַמֶּר אָמִיב יָדָדְּ לִעְּטְפָּדְּ

וּנִבּוּמְתוּן לְפֿלְ אָּטֹאַ בּּטֹבָאָבי:

تَلُدُم نَدِياً كِلُمُم خُنَفَهُنَم: לַנַבְּשָׁטַא וּיהוֹן מַנָא דְּתַּפַב מִן נְתְּסַב מְמַּיָּא דְבְנָהְרָא וְתֵישׁוֹר אַנוֹא נאַבוּו וֹלַא וֹלַדֹּלָוּו מִנָּנִ וובו אם לא ובומוון אַב לַטַבון

אַבו וּפֿור מַמָּלַל וְעַּמִּים לִישָּׁן מֹמֹבוֹ בַּמֹבִילִטֹא מֹם מֹבֹבַבּ מאטמלי אַף מדַקמוֹהי אַר ון לא גָבר דְּמִלּוּל אָנָא צַר נאמר ממר בדם ל בבתו

> appeared unto thee.' and the God of Jacob, hath God of Abraham, the God of Isaac, LORD, the God of their fathers, the that they may believe that the

as white as snow. out, behold, his hand was leprous, into his bosom; and when he took it thy bosom.' And he put his hand orni bnsh yhr won tut' :min ornu And the LORD said furthermore

other flesh. behold, it was turned again as his when he took it out of his bosom, hand back into his bosom; and into thy bosom.—And he put his And He said: 'Put thy hand back

latter sign. that they will believe the voice of the hearken to the voice of the first sign, will not believe thee, neither And it shall come to pass, if they

upon the dry land.' of the river shall become blood and the water which thou takest out river, and pour it upon the dry land; thou shalt take of the water of the 9 neither hearken unto thy voice, that will not believe even these two signs, And it shall come to pass, if they

tongue.' am slow of speech, and of a slow hast spoken unto Thy servant; for I neither heretofore, nor since Thou Oh Lord, I am not a man of words, And Moses said unto the LORD:

- לי, לפיכך סלקסו בלרעם, כמו שלקמס מריס על לשון סרע: (6) מצורעה בשלג. דרך לרעם לסיים לבנס, אם בסרם לבנס סיא, אף באום זס רמז לו שלשון סרע קיפֶר באומרו לא יאמינו
- (ע) וווציאה מחוקו והנה שבה וגור. מכלן, שמדל מופל ממסכם לבל ממדת פורעניום, שסכי בכלשונים לל נלמר ממיקו
- בכך שסמודווגין לסרע לסס לוקיס בנגעיס, כגון פרעס ואבימלך בשביל שרס: (8) והאמינו לקול האות האחרון. משמחתר לסס בשבילכס לקימי על שמפרמי עליכס לשון סרע, יחמינו לך, שכבר למדו
- בסויימן, מבל עכשיו מלמדנו, שלמ יסיו דס עד שיסיו ביבשת: נרמס בעיני, אלו נאמר וסיו סמים אשר מקח מן סיאור לדס ביבשח, שומע אני שבידו סס נספכים לדס, ואו כשירדו לארך יסיו מאלסומס ממלס, שסיו עובדים לנילום הממיה אומס, והפכס לדס. ברש"י ישן): והיו המים וגרי. והיו, והיו, והיו, ומיו, ומיו, שני פעמיס, (פ) ולקחח ממימי היאור. רמו לסס שבמכס ראשונה נפרע מאלהוחס, (פירוש, כשהקב"ה נפרע מן האומות, נפרע

- בורְהַ אַנְ פַּפְּרַ אַנְ מִנְּרָ בַּלְאַ אַנְכָּי בַּוֹרְשָׁאַ אַנְ פְּנִינִיאַ אַנְ מָּנִרָּאַ יי לְאָרְם אֵוֹ מֶרְיִנְשָׁים אֵלֶם אַוֹ לְאֵנְשָׁא אוֹ מָן שִׁוּי אֶלְימָא אוֹ
- יו נעקה לך נאָנכי אַהְנֵה עם פּֿיף יִּכְעַן אִינֵיל יִמִימָרִי יָהִי עִם יְהְוֹבְיּהְיִף אַשֶּׁר תְּבְבֶּר: פְּשֶּׁרְ וְּכְעַן אִינֵיל יִמִימָרִי יָהִי עִם
- نېڅ۵: נוֹאָמֶר בַּנֹ אֹבְנֹוֹ חֵבְטַבְוֹא בֹּנַב נֹאָמַר בַּבְּמוֹ נִוֹ חֵבְטַב בַּמוֹ בֹנַב
- 444 لمربخ خوي حُرِم جَالِ هِالِهِ إِنْ هِالِهِ اللهِ عِنْ مَا لَالْهُ فِي اللهِ وَقَرْمَ جُمَادِ مِنْ اللهِ وَقَرْمَ جُمَادِ مِنْ وَاللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ اللَّالَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّالِي اللَّالِي בְּיִרְ יְרַבְּר יְרָנְא וְנָם עִנְּרִ בְּרָה אֲרֵי מִלְּלָא יִמִּלְּיִ עִנְּא ÷፣ הַלֹא צַהַרְן צָּהִירְּלִ הַלֵּוֹי יְדַעְּהִי הַלָּא צַהַרִן צָּהִיּף בֹּינְצָּה גָּבֵי נּיִּעַר אַּבּ יְהְנְיִה בְּמִמֶּה נַיּאַמֶּר יּהְקָיף רוּגָּנָא צַייִ בְּמֹשֶׁה נַאַמַר
- הַדְּבְרָרֶים בְּפָּיוּ וְאָנֹכִי אֶהְיָה פִּהְנִמִּיִא בְּפָּמִיה יִמִימָרִי יְהַיּ וֹבַבַּנִים אֶלָנו וֹהָמִיםׁ
- אָטַבְּם אָנו אָהָב נּהֹהָאָן: وم والم إلام فريد المندرود وم فود الام ووده الالألا
- بريم يْلَيْنَا فَإِنَّا لِهَوْنَا بِيَقُنَا بَانِهِ يُتَادِ فِي الْمُنْ الْهُوَ <u>וֹבַבְּרַהָנָא לְנַ אָּלְבַיִּמְהַ וְנְיֵנְיִ וּיִמְלָּיִלְ הוּא לְנַ מִּם מַּמָּא וּיִבוּי</u>

تباثد خبر ۲۸۲ تا ۱۵۰

- בולא אָלא גני ניֹאמֶר יָהְנְה אֵלְיו מָי שָׂם פָּה ֿנְאַמָר יִיָּ לִיה מַן שִׁוּי פִּמָּא
- מו דְבְשִׁר לְמִשְׁלִח:
- ווטוגל ווטבו ללבוש:
- זְיָבְיוֹ זְיִם גִּינַהְבָּבְרוּן: אָת וּהַמַּלֵיל עַמֵּיה וּהַשָּׁוּי
- שָׁבִי לְנִבּי

- ГОКЪ or seeing, or blind? is it not I the who maketh a man dumb, or deaf, Who hath made man's mouth? or And the LORD said unto him:
- what thou shalt speak.' with thy mouth, and teach thee Now therefore go, and I will be
- Thou wilt send.' Thee, by the hand of him whom And he said: 'Oh Lord, send, I pray
- seeth thee, he will be glad in his forth to meet thee; and when he well. And also, behold, he cometh Levite? I know that he can speak 14 'Is there not Aaron thy brother the kindled against Moses, and He said: And the anger of the Lord was
- ye shall do. his mouth, and will teach you what will be with thy mouth, and with I but the words in his mouth; and I And thou shalt speak unto him, and
- thou shalt be to him in God's stead. that he shall be to thee a mouth, and the people; and it shall come to pass, And he shall be thy spokesman unto
- פה. בכבידות הני מדבר, ובלשון לע"ו בלב"ו לַּמְּבַׁת לְמִּס בְּמָּבֶל מִלְבָנִס וִדְּוְ, (יִמוּקְמַר בַּי ְס) וַמְּמַר מַלְנִמָס מָיִם שַּׁפּוּלָ, הַּנְיִּנִ הַשְּׁבָּנִי, וַמְוִמִס נִבִּוּסְ נְסָבַנן נִמָּבִב: – כבר שבבל שפגל בקנג ודו, ' נפוב נשבב קחקג בכבל) שֿללקב ללקיפה שָׁק בּגם שַׁבּגל בַּבּגוּשָׁם בַּבֹלְבַבָּם (שבנופָק-שַ בַּי בו)' בוש שבבל ובל בו וקבל עליו. (שמו"ר ג, מז) וכל זה, שלא היה רולה לימול גדולה על אהרן אחיו שהיה גדול הימנו, ונביא היה, שנאמר (הלא סרי שלשס, ושלשס גמין רבויין סס, סרי ששס, וסוא סיס עומד ביוס סו' כשאמר לו ואח, עוד שלח נא ביד משלח, עד שחרס (10) גם מחמול וגוי. למדנו שכל שבעס ימיס סיס סקב"ס מפחס אח משס בסנס לילך בשליחוחו, מחמול שלשוס מאז דברך
- שלא כאר כשברחם מן הבימה ונמלמה (הנחומא שמוה י): הלא אנכי. ששמי ה' עשיהי כל ואה: נמאמן במלום הריגמך, ואם משרמיו מרשים שלא שמעו בלוומו עליך, וְלָאָםְפַּקְלָעוֹרָין (שבת קת.) ההורגים מי עשאם עוְרָים, (II) מי שם פה הור. מי למדך לְדַבֶּר כשֹסיית הדון לפני פרעס על סמלרי: או מי ישום אלם. מי עשס פרעס חלס שלח
- ולסיות גואלס לעתיד, יש לך שלוחיס הרבה: (EI) ביד תשלח. ביד מי שאמס רגיל לשלוח וסוא אסרן. דבר אחר, ביד אחר שחרלס לשלוח, שאין קופי לסכניסס לארץ
- מבור שיסא מקפיד עליך שאמה עולה לגדולה, ומשם זכה אהרן לעדי החשן הנחון על הלב: עַל שַבֶּע סַבְּיִי (דברי סימיס־ה כג, יד): הנה הוא יצא לקראחך. כשמלך למלריס: וראך ושמח בלבו. לה כשהה וסכסונס סיימי אומר לצאם ממך, מעמס לא יסיס כן, אלא סוא יסיס כקן ואמס סלוי, שנאמר ומשָס אִישׁ סָשֶׁלֹסִים בְּנֶיו יִפֶּרֶאוּ שבא עונש על ידי אומו מרון, אמר לו רבי יוסי אף בוו נאמר בו רושס, סלא אסרן אמיך סלוי, שסיס עמיד לסיות לוי ולא כסן, (14) וימר אף. (ובמים קב.) רבי יסושע בן קרמה אומר, כל מרון אף שבמורה נאמר בו רושס, ווה לא נאמר בו רושס, ולא מלינו

קאָהָה: (פּ) הַעַּמֶּע בַּוֹ 「袋口」「点倒口

בעהביר ביה ית אָתִיָּא:

.sngis rod, wherewith thou shalt do the And thou shalt take in thy hand this zin real take in the hond band

수여행다 수구 수 수수 나마 : בְּשְׁנְבֶּׁם בַּיְּהְם נַבְּאַמֶּר יִהְרָוֹ וְאֶמְוֹן הַעַּר בְּעַן קְּיָּהְוֹ אָלְאַנוֹ, אַמְּנִי בְּטִּגְּנְיִם וְאָנִאָּנִי נְאָנִיבִ לְנִנִי אָנִוּ, וַבְּטִּגִּנִים וּיַאְמֶּר לוֹ אֲלֶבְה נָא וְאָמִּוּבְרוֹ הַמוּהִי וַאָּמַר לִיה אֵינִיל כְּעַוֹ رَيْحُكُ مَنْ فِي رَيْظُدَا يُحَدِّرُونَ بَائِلَا لِيُعْلَمُ مَنْهِدَ لِمُتَدَ كُلِمَ يُوْد

¡תָרוֹ לְמִמֶּר אֵנוֹנִץ לְחֵּלֶם:

'.50 in peace.' alive.' And Jethro said to Moses: Egypt, and see whether they be yet and unto my brethren that are in unto him: 'Let me go, I pray thee, Jethro his father-in-law, and said And Moses went and returned to

بريدية ما ترمن المراج المراجع בֻשְׁ מֻּבְ מִגְּבְׁנִם כֹּנַבְמָעַנְ כַּבְן שַנֶּב לַמָּגַבוֹם אָבַוּ מִנְעַנִּ כַבְ رؤيم بتئب هِל مُשِدَ چَمِهِا

יוּבְרַיָּא דִּבְעוֹ לְמִקְשְׁלְּדִּ: וּאַמֹר וֹן לְמָמָר בֹּמֹדִוֹן אָינוּיל

all the men are dead that sought thy 19 Midian: 'Go, return into Egypt; for And the LORD said unto Moses in

20 sons, and set them upon an ass, and

And Moses took his wife and his

מַמָּה הְאֶלהִים בְּיָּדְוֹי: אַרְצָה מִצְּרָיִם נִיּקָּח מֹשֶּׁה אָתַ־ ··· בְּלָּנִנְ נַנְּבְׁבַבְּםְ מִּלְ בַנַבַּוֹתְ נַנְּיָמֶב נַנְּמָב <u>्र्रि</u>त पंर्युत श्रुत-श्र्यृत्र रृश्वत

ביה נסין מן בורם ין בידיה: משה ית הוטרא דאָקעַבִּידוּ נטב לאַבהא במגבנם ונסוב לנוִנו וֹאַנְבּיִלוּוּן מֹלְ נַוֹמֹנִא וּדְבַר מֹשֶׁה נָת אָהְתֵּיה וְנָת When thou goest back into Egypt, And the LORD said unto Moses: his hand. and Moses took the rod of God in he returned to the land of Egypt;

\$ע_לבוּ וְלָא יְשַּׁלָּח אָת־הַמֶּם: تمُمِينُا حِفْتُ فَلَمْ لِا يَكُنْ كُلِينًا הַמְּבְּתִים אֲמֶּבַ שַּׁמְּטִי בְּיָבְבַּ יי לְשָׁוֹב מִצְּרַוְמֶח רְצֵּׁח כְּלַ^ד ربيه والمربي المربي المربي المربية ال

יָר עַמָּא: אַנפֿיף יָת לְבֶּיה וֹלָא יִשְׁלַח למשב למגנים שני נאַמַר זן למשָה בַמִּהַבָּר

ומימר לפּרעה בּדָנוֹ אַמַר יִי

and he will not let the people go. hand; but I will harden his heart, the wonders which I have put in thy

see that thou do before Pharach all

וְעוֵֹע בֹּלֵּג בֹכְנִג וֹמִּבְאֵץ: מַנְיִי בַּלָּג בַּכְנָג וֹמִּנָאֵץ: יי נְאָמָרְהָּ אָלְ־פּּרְעָּה כָּה אָמֶר

son, My first-born. Thus saith the LORD: Israel is My And thou shalt say unto Pharaoh:

- יהיה לך לפה. למלין, לפי שממס כבר פס: לאלהים. לרב ולשר: (16) ודבר הוא לך. בשבילך ידבר אל סעס, ווס יוכיח על כל לך ולי ולו ולכס ולסס ססמוכיס לדבור, שכולס לשון על סס:
- לו, רעואל, ימר, ימרו, קיני, וכוי: (18) וישב אל יחד חחנו. לימול רשות, שהרי נשבע לו (שלה יווז ממדין כי הם ברשותו). (מכילתה יתרו) ושבעה שמות היו
- (19) כי נוחו כל האנשים. מי סס, דמן ולבירס, מייס סיו, ללל שירדו מוכסיסס, וסעני חשוצ כמח (נדריס סד:):

בולבי ישְּׁבֶאָל:

- עַנִי וְכֹבֵּג עַל מַמֹּוֹר (זכריס מ, מ): וישב ארצה מצרים ויקה משה את מטה. אין מוקדס ומפוחר מדוקדקיס במקרפ: (OS) על החמור. ממור סמיומד, סוף סממור שמצש הברסס לעקידם יצחק, וסוף שעמיד מלך סמשים לסגלום עליו, שנהמר
- מ), ואל מממה על אשר כמיב אשר שממי, שכן משמעו, כשמדבר עמו כבר שַֿמָּפִיס ביידך: שיאמינו לו, ולא מלינו שעשאס לפניו, אלא מופמיס שאני עמיד לשוס בידך במלריס, כמו פִי יְדַבֶּר אֲלֶבֶס פַּרְשֹׁה וגוי (שמומ ז, ממנו: אשר שמחי בידך. לא על שלשם אומות האמורות למעלה, שהרי לא לפני פרעה צוה לעשותם אלא לפני ישראל (IS) בלכחך לשוב מצרימה וגוי. דע, שעל מנת כן מלך, שחסת גבור בשליחותי לעשות כל מופתי לפני פרעה ולת מירת
- (מהלים פע, כח), זו פשומו. ומדרשו, כאן ממס הקב"ה על מכירם הצכורה שלקח יעקב מעשו: (שב) ואמרח אל פרעה. כשמשמע שלצו מוק וימאן לשלוח, אמור לו כן: - בני בכרי. לשון גדולה, כמו אַף אָנִי בְּלוֹר אֶמְנֶסוּ

אַנְכָּג עִנְיג אָטַבַּלָּנִבְ בַּכְנֶב: إرْ عِبْدِ رَمِهِ الْ خُسَامِ أَنْ مِنْ الرَّوْدُ مِ جَادِمٌ الْمِودَادِ هُمَ

יְהְנְה וַיְבַקֵּשׁ הַמִּיתְוֹ:

וַתְּאִמֶּר כָּי חֲתַּן־דָּמָים אַמָּר אָם־עְּרְלֵה בְּנְה וַתַּגָּע לְרַגְּלְיִר יָת עָּרְלֹת בְּרַה וְקְּבִיבַת

رَقِيرَات: (פ) בְּמֵּילִים: (פּ) בְּמִּילִים: (פּ) בְּמִילִים וְנָח מִנִּיה בְּבֵּן אַמַּרַת אִלִּילִי

ניְפְּנְשֶׁרֵוּ בְּתַר הְאֶלְהָים נִישָּׁלִ ' נְאָנַלְ וְעָרְעִיה בְּטוּרָא דְאִהְנְּלִי र्द देवृत्श्वत विध्वेत तव्यम्ह्ना हिंदीन देवम्वत विध्वेत देवम्हन्श्र رَهُمُد يَدَبُدِ هُمِ هَتَدٍا كَأَكَ نَهُمُد يُدُ خُهَتَدِا ۚ هُنَدِج

בְּלְ־הָאִתְּתְ אֲשֶׁרְ צִּיְּהְרִי: يَحْدُرُ، زُبِرُبُ يُحْمُلُ مُكْرِبُهُ لِيُهُمَ فَبَهُمْ يَدَرُ يُمْكِمُ بَيْنَ ذِي خُرِ

בובה בוכנה: לְשַּׁלְּחוּתִיה הָא אֲנָא קַמֵּיל יָת ⁶² נְאָתָּר אֵכֶּיִר שַׁכַּיְׁט אָנִר-בְּנִי נַאֲעַרִית לָּדְּ שַׁכַּח יָת בְּרִי

444444 וֹמֹבת בוּשׁ מֹלְאֶׁכֹא בּוֹי וּבֹמֹא += וֹנְהֵי בַבְּבֶּרְ בַּמֶּלְנְן וּנִפְּנְּאָבִיוּ וַהַנְה בְּאִנְרְחָאִ בְּבֵּיִת מְבְּחָאִ

עַלָּגָא לַנָא: בּמְעוּלְטֹּא בַבוּן خظئمين، וֹאַמֹנִע בֹּבְמֹא נַתְּמָח צָפּרְה צַר נַתְּכְרֹת וּנְסֵיבַת צָפּוֹרָה טִנָּרָא וּגְזַרַת

חַטְגָא קְטוֹל:

הקוני יללא ביי ונשים ליה:

ניגַר מֹשֶׁר לְצְּהַרֹן צָת כְּלְ וְחַוּי מֹשֶׁר לְצִּהַרוֹ יָת כְּל

אָנוּיָא דְפַקּדִיה:

'Behold, I will slay thy first-born.' thou hast refused to let him go. 23 son go, that he may serve Me; and And I have said unto thee: Let My

met him, and sought to kill him. 24 the lodging-place, that the Lояр And it came to pass on the way at

bridegroom of blood art thou to it at his feet; and she said: 'Surely a off the foreskin of her son, and cast Then Zipporah took a flint, and cut

the circumcision.' to briger ni boold to moorgebird A' So He let him alone. Then she said:

mountain of God, and kissed him. And he went, and met him in the 27 into the wilderness to meet Moses.' And the LORD said to Aaron: 'Go

wherewith He had charged him. sent him, and all the signs 28 of the Lord wherewith He had And Moses told Aaron all the words

מוכסו וממכס בו לשוב: מחבירו, מעלים אם דבריו שלא יבקש הצלה, אבל הקב"ה ישגיב בכחו ואין יכולם להמלט מידו כי אם בשובו אליו, לפירך הוא מפני שסיא קשס, ווס סוא שנאמר באיוב הַן בֹּל יַשְׁבֶּיב בְּלֹּהוֹ, לפּיכך, מִי כָמֹסוּ מֹוּכֶס (איוב לו, כב), בשר ודס המבקש להנקס (32) ואומר אליך. נעלימומו על מקוס: שלח אח בני וגוי. הנה אנכי הרג וגוי. סים מכס המכונה, ונס סמכסו ממלס

נמש, ובולעו מכאשו ועד יריכיו, ומוזר ובולעו מרגליו ועד אומו מקוס, סבינה לפורה שבשביל המילה הוא: סקב"ס לוני לך שוב מלריס, ומפני מס נענש מימס, לפי שומעסק במלון מחלס (במסכח נדריס לה:), וסיס סמלחך נעשס כמין מנים אמר רבי יוסי מ"ו לא נמרשל, אלא אמר, אמול ואלא לדרך, סכנה היא למינוק עד שלשה ימים, אמול ואשהה שלשה ימים, (24) ויהי בדרך במלון. משס: ויבקש המיחו. למשס, לפי שלא מל אם אלישור צנו, ועל שנתרשל נענש עונש מימס.

(62) וירף. סמלאך ממנו. או, בינס שעל סמילס בא לסורגו: אמרה חחן דמים למולח. חחני סיס נרלח על דבר סמילס. סממן שלי נכלמ עליך. סוכג אישי אמס לי: (25) וחגע לרגליו. סטליכמו לפני רגליו של משס: וחאמר. על בנס: בי חחן דמים אחה לי. אמס סיימגורס לסיומ

אלא מחחלה שברה דוה ווה גורם, חעא המילה וחעא אחר, אח"ר כשראחה וירף לגמרי, או הבינה דעל דבר המילה לבד בא, (שינה רש"י בלשונו, לעיל כחב אחה הייח גורס, דקשה לרש"י, מה זה אז אמרה חמן דמים, והלא גם לעיל אמרה חמן דמים,

משמשה בלשון על, כמו וְשְׁמֵר פַּרְשֹׁה לְבָּגֵי יִשְׁרָבֵּל (שמוח יד, ג). ואונקלום הרגם דמים, על דם המילה: ובזה מחורן גם כן שינוי לשון בחרגום אונקלום בחחן דמים, ודו"ק כנ"ל): רמולה. על דבר המולוח, שם דבר הוא, והלמ"ד

خْدِاكِارُ خُدْرُ نَهُلُمُ وב נֵיֵלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהַרְוֹ נֵיצִיסְפֹּר אָתַר נִאַזַל מֹשֶׁה וְאַהַרֹוְ וּכְנַשׁי יָתַ

פֿל סָבוּ פֿנּג וֹמֶּבְאָל:

the children of Israel. gathered together all the elders of And Moses and Aaron went and

וּוֹמֹמִ עֹאָעִע לִמְנוֹ, עֹמֶם: אַשֶּׁר־דְּבֶּר יְחְוָה אֶל־מֹשֶׁת דַּמַבֵּיל ִיִיְ עִם מֹשֶּׁה וַעֲּבַר

אַטַוֹּא לְמִנֵּנ מַּמַא: נּוֹבַבּּר אַנִיבְן אָנ פֿקַנַוּבְלְיָנִם יּמִּכָּיִלְ אַנִיבוּ וֹנִי פֿלְ פּּטִׁיָמוֹּא

of the people. Moses, and did the signs in the sight 30 which the LORD had spoken unto And Aaron spoke all the words

אָטַ_מֹּנִים וֹיִפֹּגִי וּיִמִּטִּטִוֹנִי: יְחְנְׁע אָת בְּנֵי, יִשְּׁבְאָל וְכָּי רָאָת ינ ליאָמֶן הַמָּם וִיּשְׁמִּמִּ בִּי־פְּּלֵּד

rakrt: בְּבְׁמְנְיִנְיְ מְּמְּבִּיּנְבְינְוֹ וּבְּבָמִיּ בְּנֵ נִעִּ בְּנֵי וֹמְבִּמִיּ וְבִוּמֵוּן מַּמָּא וּמִּמָתוּ אָבוּו גַּבוּנ

saith the LORD, the God of Israel: V came, and said unto Pharach: 'Thus And afterward Moses and Aaron worshipped. then they bowed their heads and and that He had seen their affliction,

remembered the children of Israel,

And the people believed; and when

they heard that the LORD had

Let My people go, that they may

hold a feast unto Me in the

الْمُلِلاد كِالْ فَظِلُظُلِ: ڰٚڔؾؖڒ؞ڹۺؙڶڰ۪ڔۦۺٙڋؚٙڽڔۦڰٮڂ؋ڹۦڰڋڽؙۼۦڋڹۺؙڶڰڔۺٙڋڹڞڐڹٮۿڣڔ عدره، هُذِ قَلَمْ لا خُلِ هُمُ لَا يُعَمِّد يُلِيْ يَهُمُدِ ذُولَمْ لا خَلِيْ هُمَا يُنْ וְאַהַר בָּאוּ מֹשֶׁר וְאַהַרֹּן וּיֹאִמְרָוּ וּבְחָר בֵּן עָאִלוּ מֹשֶׁר וְאַהַרֹּן

נונבונו שבמו למבלבא:

וֹאַמֹּע פּוֹנְתְע מִּמֹא בּגוֹ לָא

not let Israel go.' not the LORD, and moreover I will His voice to let Israel go? I know LORD, that I should hearken unto And Pharaoh said: 'Who is the

vilderness.'

الْأَتِ عُنالِينَ أَمْلُكُم كُمْ كُمُ خُلِمَ خُلِياً اللَّهُ لَا يُعْلَىٰ اللَّهُ لَا يُعْلَىٰ اللَّهُ اللَّهُ וּמְּבֹאַבְ בַאָּ וֹבַּמִּטִּוְ אָּעַ־וֹּעוָֹע ے אָשְׁמָע בְּלְלְוֹ לְשַׁלָּח אָתַ־ וַנְאַמֶּר פַּרְעָּה מָי יָהוָה אֲשֶׁר

לו הְּמֹא בּוֹי וֹאַב וֹנִי וֹהְבֹאַב לְהַּלְּטֹא יִנוּ יֹהְבֹאֵלְ לְא אֹנוֹנִלְי אַטְגָּלְג לְג בַּאָּלַבָּגַר לְמָגמִבוּיִצ

upon us with pestilence, or with the unto the LORD our God; lest He fall into the wilderness, and sacrifice go, we pray thee, three days' journey Hebrews hath met with us. Let us And they said: 'The God of the

בַּבְבַב אָלְנְינוּ פָּּן וֹפֹּנֹּמָנוּ בֹּבַבר אָן נמים במדבר ונוְבְּחָה לַיהוָה ַּ הֹבְגְנוּ דְּבְׁכִּׁע דָּא יְבְבַּע הַאבְמֵּט הֹבִּלִּא דָּגוּג בַּהֹּוֹ הַעַּבָּע שַׁבְּבַע הַּבְ וּגֹאָמֹרָנּ אֶּבְעַרׁ, עַמֹּלִינִם וֹשׁנֵّא וֹאָמִרנּ אֶּבְעֹא בּירנּדָאֵי אִטְּנִלְיִ

או בקטול: אָלְעַלָּא בּלְמָא גֹּהֹבְהַנָּלָא בַּמוְעַ ررفرا خمَلَخُنُهُ شَلَحَتِ كَلُم أَنْ

your burdens. loose from their work? get you unto Aaron, cause the people to break them: 'Wherefore do ye, Moses and And the king of Egypt said unto

ځوځدينځه: מַמְּעַׁמַּ אֶתַרַתְעָם

خونځائدبا: לְבִי זֹנִי הֹמֵּא מֹהְבֹּנִנִינִוּ אֵנוֹנְלְנִּ לְּמְּה מֹשֶׁה וְאַהַרְוֹ הַפְּרָיעוּ לְמָא מֹשֶׁה וְאַהַרֹוְ הְבַּשְלּוֹן וּנֹאָמֶר אַבְטַם מָבְנַב מִגִּבָום וֹאַמִּר לְבִיוּן מַלְכָּא בַּמֹגִּנום

- לפלמין, לפי שיראו ללכח (שמו"ר ה, יד), ובקיני נפרע להם, ונגש משה לבדו והם לא יגשו, החזירם לאחוריהם: (I) ואחר באו משה ואהרן וגור. מבל סוקניס נשמעו מחד מחד מחחר משם וחסרן, עד שנשמעו כולס קודס שסגיעו
- (+) חפריעי אח העם ממעשיו. מגדילו ומרחיקו אוחס ממלאכחס, ששומעין לכס וסגוריס לנוח מן סמלאכס, וכן פָרַעָסוּ (3) פן יפגענו. פן יפגעך היו לריכים לומר, אלא שחלקו כצוד למלכום. פגיעה זו, לשון מקרה מום הוא:
- שַׁלְ מַעַּבֶּר בִּוּ (משלי ד, מו), רמקסו, וכן וַמִּפְּרְעוּ כָל עַנְאָי (שֹס ה, כה), כִּי פְּרָע הוּה (שמת לב, כה), נרמק ונמעב:

- מַפַבְלְתָּם: מַם בַאַבוּלא וְבַיְמְבַּטִּם אָטִם כֹּמּן מַמָּא בַּאַבַּמֹא יִיַבַּמֹבְוּן וַנְאַמֶּר פַּרְעָּה הַן־רַבָּים עַמָּה נַאָּטַר פּרִעָּה הָאַ מִדְּסַנִּיאָין
- ٢٨٥١: וַיְצָוּ פַּרְעָה בַּיַּוֹם הַהָוּא אָתַ־ וּפַקּיר פַּרְעֹה בָּיוֹמָא הַהוּא
- ئته تذرد نظيفية خثو نقثا:
- ַבְאַקְר וֹלְכַּר וֹוֹבְּחָר בַאָּ<u>לְ</u>הַיִּנוּ: נרְפָּים הַם עַל־בֶּן הָם צְעָּקִים הַלְיַנְיִם לַאָּ טַּיָּנְרָעִוּ מִמְּנִוּ בָּיַ ४ थंणंप त्यांत थंत्यंप वृं्यंप וּאָת־עַתִּבֹנֶת תַלְבָנִים אַשֶּׁר הַםֹּ
- بِمُكُد: ווה מון בבי וֹאַלְ וּאָמֹנ בֹּבַבְבוּי וּוֹטִׁהַפַּפִנוּ בַּע וֹנְאַ וִטְהַפַּפנוּ

- לטבון מפולטלבון:
- خقرقد: בְּמָּם נְאָטַ שְּׁמְבֹּנִי נִי מִלְמִנִּי מַמָּא נִיָּט סְרָכִוָּנִי
- להון הבנא: بظلكوبن، אַנון :.أكِدا نبيْجُحدا ﴿ خُرِفِا ۖ لَا خُرْدُهُ الْمُؤْمِّةِ الْمُؤْمِةِ الْمُؤْمِةِ الْمُؤْمِدِ الْمُؤْمِدِةِ الْمُؤْمِدِةِ الْمُؤْم الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤ
- בוב אַלִבוֹא: מֹגּוֹטִוֹ לְמִוֹמָר דָּנִוּכְ לְנַבַּע בּמֹלְנוֹן אִפּנּן מַּלְ כֵּן אִפּנּן הֹבִירוֹן לְא שׁמֹּלְתוּן מִנִּיה אָבוּ מאָטמֹלִי וּמֹבַּפֿמִנִיוּ טַּמַנּוּן ונת סכום לבנוא דאנון עברון
- خفئلاما خمركا:

- their burdens? and will ye make them rest from 5 people of the land are now many, And Pharaoh said: 'Behold, the
- people, and their officers, saying: commanded the taskmasters of the And the same day Pharaoh
- themselves. Let them go and gather straw for > straw to make brick, as heretofore. Ye shall no more give the people
- us go and sacrifice to our God. idle; therefore they cry, saying: Let diminish aught thereof; for they are lay upon them; ye shall not they did make heretofore, ye shall

And the tale of the bricks, which

"sb1ow and let them not regard lying 9 men, that they may labour therein; Let heavier work be laid upon the

שסרי משס ומסרן יולמים ובמים שלמ ברשומ: לסבלוחיכם. לכו למולפסכס שיש לכס לעשות בבמיכס, אבל מלאכת שעבוד מזריס לא היתה על שבמו של לוי, ותדע לך,

- (6) הגוגשים. מלרייס היו, והשומריס היו ישרחלים, הנוגש ממונה על כמה שומרים, והשומר ממונה לְרֶדּוֹח בעושי (פ) הן רבים עחה עם הארץ. שהענידה מועלת עליהה, וחמה משנימים חומה מענלומה, הפעד גדול הוח וה:
- (ד) חבן. אשמי"כלא, סיו גובלין אומו עם סמים: רבנים. מיוו"לש כלע"ו, שעושים ממים, ומיבשין אומן בחמה, ויש המלחכה:
- (8) ואח מחבנת הלבנים: פכוס משנון סַלְּבֶנִיס שסיס כל אחד עושס ליוס כשסיס המנן נמן לסס, אומו פכוס משימו עליסס ששורפין אותן בכבשן: בחמול שלשם. כאשר סייתם עושים עד סנה: וקששו. ולקמו:
- מסס, וסס נרפיס ממנה רער"יים בלע"ו מחבבה. ומכן לבניס, ולו נמכנו עלילומ, את הכסף הממוכן, כולן לשון משבון הם: – גרפים. המלאכה רפויה בידה ועוובה גם עחה, למען מכבד העבודה עליהם: - כר גרפים. מן העבודה הם, לכך לבם פונה אל הבעלה ולועקים לאמר נלכה וגו":
- שף כאן אל ישעו בדברי שקר, אל יסיו נדברים בדברי שוא והבאי: لْفَكَرِا خُريعُك (במגבר יב, א), كِوَرُفَا بِكَرَّدَ جِد (זכריה ד, א), לְרַבֵּר בָּם (דברים יא, יע), لِفَرِ جָּנָה בְּעַלוּמֶיךָ (מהלים קיע, מה), לאחריהם, אבל אחר לשון דבור כמחעשק לדבר בדבר, נופל לשון שמוש בי"ח, כגון שַּנְדְּבָּרִים בָּךְּ (יחוקאל לג, ל), וַמְּדַבֵּר מִרְיָם (ישעיס יו, ו), וְלֹחׁ שְׁעוּ עַל קְדִּוֹש יִשְׁרֶמֵל (שׁס לֹחׁ, חֹ), וְלֹחׁ יִשְׁעֶה מֶל סַמִוְבְּמוֹת (שׁס יו, ח), ולחׁ מנחמי שמוש של בי"ח סמורה ולפרש אל ישעו אל יפנו, שא"כ היה לו לכמוצ ואל ישעו אל דברי שקר, או לדברי שקר, כי כן גורת כלס, ישְשֶׁה הַאָּדָס עַל עֹשֶׁהוּ ולשנינה ממרגמינן ולְשׁוֹשִׁין, וַיְּמַפֶּר וְהְשְׁמָשִׁי, וֹהֹי הפשר לומר וחל ישעו לשון וישע ה' חל הבל וגו' וחל קין וחל מנחמו לה שעה, (9) ואל ישעו בדברי שקר. ואל יסגווידלכו ממיד נדברי רומ, לאמר גלכס נובמס, ודומס לו ואשעס במקיך ממיד, למשל

هِوْلَ هَلَامُ هِرَوْدَ دَيْرًا خُرِهَا هُوْلًا هَلَامَا خُرْمَ هُوْلًا وَلَامًا خُرْمَ هُوْلًا يُولُدُ יי ניאַטְרוּ אָלְעַבְיֹם לְאַלְוּר כְּעִי נִאָּטָרוּ לְמַּמָּא בְּטִינִת בּּדְנָן וַנְּאֵאַנ נִלְמָּגִׁ עַבְּלֶםְ וְאָהָםֹרְגו נִלָפַעוּ אָלְמִנִּג מַמָּא וֹסְבַבוִעַג

שׁמֹאֹאוּ כַּּג אָגן וֹלִבְּה מִהְדְבַעַבְים מִאָּטַב בַּעַהָהַבְּעוּן אָבַג לָא هَيْت خُرِد كُلُد خُرُتِ بِثِدًا مُعْبَمُك هَيْدا هُنَدِيد مَحد خُرِيا نَخَذُهُ

خُطِشِم كُم حَقْدًا: בּי וֹנֶפֹּא עַמְּט פַּבֹּלְ־אָבָא מִצְּבְיִנִים וֹאִטְפַּבַּר מַּמָּא פָּבִלְ אַבְמָא

כּאָמֶר בְּהְיִות הַמֶּבֶוֹ: מַמַּמִּיכֶם

בַיֵּנִם: בְּהְבְיֹלִילִ שְׁלְשָׁם נַם הַהְלִוֹלִיל נַם־ מַבְּוּת כְאָ כֹלִינְים שַׁלַכָּם כַלְבָּן ÷¹ שָׂמוּ עַּלַהָּם נְּשָׁי פַּרְעָּה לֵאמָר וּבֹּנְ מִּמֹבׁוּ בֹּדֹנֹ וֹמִּבֹאָכְ אֹמָבַ

ÇĽ ₹₩₽₽.\F: אָל־פַּרְעָה לֵאמָר לְזָמָה תַעַּמֶּה הַדָּם פּרִעֹה לְמִימַר לְמָא

ثَوْدَت لِبَشِّير مَقَلَا: אַמְרֵים לְנִי עַשְׁיִּי וְהִנָּהִ עַבְּבֶּירִרִּ شِحًا جُدًا نَفًا كِمُحَدُدِكَ نَكِّدُتُ مِنْ

לכון שבנא:

ושמול מפול שלכנו מבמם:

لَـٰמٰۃُבُוֹם كِٰלְבַבֹּא נִבָּו كِٰטַבַּוֹא:

בּר מִטְיְהֵיב לְכוּן מִבְּנָא: לוומוע למא בעוועון הלבוו אַהְּלִימוּ עַבִּידַהְרָכוּן פּּהָנָם יוֹם נּ וֹעַנְיֹמִים אָבָּים קאמָר כַּלִּיּ וְמִלְּמִנְנִּיֹּאְ בַּעַבׁוּן לְמִימָר

פּרְעָה לְמֵימֶר מָדֵין לָא なるいだけ שָׁלִמוָנִי ולטו סבר בני ושָּבאַר

נְּיבְאַנְ שְׁמְבֵׁרְ בְּּבְּרָ וְשְׁבְּאָרְ וַיִּצְּלְ וַיִּצְּלְ וַיִּצְּלְ וַיִּצְּלְ וַ נְאָרַנְ סְרְכֵּי בְּּנֵי וְשְׁרָצֵלְ וּצְּוַחִוּ אַן הָמָלִי אַן יוֹמָאַ דִּין: خخنا خمّىٰ فحر بفه عمين، אַהְבֹימִשוּן לּזִינִשׁכוּן לִמֹנִמִי

משמבו לבול למלבנ:

نن× مَحُدُك ذِعَا نَامَا مُرْدَبِا וֹלְבְּנִיֹא אַמְנְיוֹן לַנָּא הַבְּיִנְיִנּ שׁבְּנֹא לָא מִטְיְנִיבִר לְמַּבְיִבַּיּ

> you straw. Thus saith Pharach: I will not give they spoke to the people, saying: vent out, and their officers, and And the taskmasters of the people

work shall be diminished.' ye can find it; for nought of your Go yourselves, get you straw where

gather stubble for straw. 12 throughout all the land of Egypt to So the people were scattered abroad

task, as when there was straw.' 13 saying: 'Fulfil your work, your daily And the taskmasters were urgent,

today as heretofore?' making brick both yesterday and fulfilled your appointed task in saying: Wherefore have ye not 14 had set over them, were beaten, Israel, whom Pharaoh's taskmasters And the officers of the children of

thus with thy servants? saying: 'Wherefore dealest thou 15 Israel came and cried unto Pharaoh, Then the officers of the children of

people. beaten, but the fault is in thine own brick; and, behold, thy servants are 16 servants, and they say to us: Make There is no straw given unto thy

- סמבן נפון לכס מוומן מבים סמלך: (II) אחם לכו קחו לכם חבן. ולריכים אמס לילך צוריוות, כי אין נגרע דבר מכל סכוס לְבֵּנִיס שסיימס עושים ליוס נסיות
- (21) לקשש קש לחבן. לאמוף אמיפה, ללקומ לקע לנירך מבן המימ: קש. לשון לקוע, על שם שדבר הממפור הוא ולריך
- (51) אצים. דומקיס: דבר יום ביומו. משנון של כל יוס פַלוּ ניומו, כמשר עשימס נסיות המנן מוכן: לקוששו, קרוי קש בשאר מקומות:
- יום שלפני אממול, והוא היה בהיות המבן נתן להם: ויכו. לשון וַייִּפְעַלוּ, הוכו מיד אמרים, הנוגשים הכום: מדוע וגוי, למס ויכו, שסיו אומרים לסס מדוע לא כלימס גם חמול גם סיום, מק סקלוצ עליכם ללבון כחמול סשלישי, שסוא שששו במלריס, כי שם וקני העם ושומריו: - ויבו ששרי בני ישראל. אשר שָמוּ נגשי פרעה אותם לשומרים עליהם, לאמר שנהדרין, ונאלל מן הרוח אשר על משה והושה עליהה, שנאמר אספה לי שבעיה איש מוקני ישראל, מאוחן שידעת המובה שהם מלריים, והיה חשר מן השכום, היו מלקין אוחם על שלא דחקו את עושי המלאכה, לפיכך זכו אוחן שומרים להיוח (14) ויכו שטרי בני ישראל. השומרים ישראלים היו, וחסים על חבריהם מלדחקם, וכשהיו משלימין הַלְּבֵּנִים לנוגשים

בּן אַטָּׁם אָמִבְוּם דַּלְבֶּבׁי דוֹבְּעָבׁי הַלְ בַּן אַטוּן אַמִּבוּן דָּנִזִּגְ رَيْهِمُد زَلَقْيَ هَنَّاهِ زَلَقْيَهِ مَرِ لَهُمَد حَمْكِنَا هَفِيا خَمْكِنَا

לְבַבַּע צַבַר יִנְי:

sacrifice to the LORD. therefore ye say: Let us go and But he said: 'Ye are idle, ye are idle;

خُدُّه لَبْدًا خُدَّدُه فَقَرَبَهُ

: اناتانا: יטיבו לכון יסכום לבניא ⁸¹ וֹמֹשִׁעְ לְכַּנּ מִבְּׁדְנִּ נִשְׁבֵּוֹ לְאִרֵנִּשְׁוֹ נִבְּמֵּן נִבְּמֵן נִשְׁבָּנָאִ לְאִ

shall ye deliver the tale of bricks.' there shall no straw be given you, yet Go therefore now, and work; for

מַלְבָנוּכֶם בַּבַרַיָּנִם בִּיוֹמָוּ: אָטַׁם בּׁנֵּה כַאַמָּנַב כַאָּבַעֹלְנַבְהֹוּ בּבֹנָהַ לַמִּיתַב לַאִּ שַׂמִּלָּהוּן ښښتر

מַלְבְנִיכוֹן פְּחָנָם יוֹם בְּיוֹמֵיה: خُدْر نَهْدُ هُدِ تَكَابَا مُلَدَّد خَدْد نَهْدُهُج نَفْدِياً

bricks, your daily task.' not diminish aught from your mischief, when they said: 'Ye shall Israel did see that they were set on And the officers of the children of

נֹגַּבְׁנִם לְעַבְּאַנִים בַּגַּאַנִים מִאָּט עַנְמִּנִם לְעַבְּעַנִּם בַּמִּבְּעַם מִאָּט עַנְמִּנִם לִעָּבָּ ווּפּוּעוֹ אָת־מֹשֶׁר וְאֶת־אַבַרוֹ וִעָּרִעני יָת משֶּׁר וְיָת צַּבַרוֹ

מקות פַרַעה:

because ye have made our savour to LORD look upon you, and judge; and they said unto them: 'The

who stood in the way, as they came

And they met Moses and Aaron,

forth from Pharach;

ڂڷڶڐڐڐ הֹבּוֹגִים לִמִיט<u>ו</u>ב בּוֹגִים אַט_בוּשְׁנוּ בַּמְנוֹ, פַּבְּמָבְ וּבָמְנוֹ, יי הֿלָנכֹם וֹנְהֻפָּׁה אָהָּבָר בִילִאָּהָטֵּם رَدِهِمُلُدُ هُجَبُوهِ تَثُمُ يُسَبُّلُ لَهُمَدِهِ خُسِياً نَصُعُمْ يُنَا مُعَالِمُ اللَّهُ مُنْ اللَّهُ اللَّ

444444 מּבּׁבּוִנִי. לַמִּטֹּו נוֹבַבָּא בִּיגַבוון בועלא למנו פּבֹקע וּלמֹנִי נוטפות באלאישתון

a sword in their hand to slay us.' and in the eyes of his servants, to put be abhorred in the eyes of Pharach,

द्वंप ग्रेप क्षेद्रंपेष्टरः אֲדֹנְי לְמֶה הַבַּעֹּהִל לְמָם הַנְּה לְמָא צִּבְּצִישִּׁהָא לִעַּמָא חָדִין מפמיר וַיַּשְׁב מֹשֶׁה אֶלְ־יִּהְוֹהְ וַיּאִמָּר וְמָב מִשָּׁה לִקְּדִם יְיִּ וַאֲמַר יִיִּ

خْمَٰۃ كَٰذَا شِحَانَفَنہ:

why is it that Thou hast sent me? hast Thou dealt ill with this people? 22 LORD, and said: 'Lord, wherefore

And Moses returned unto the

マメードがくは おけ」がはい。 בְּשְׁמֶּךְ הַבַע לְעָם הַזְּהְ וְהַצֵּלִ לִמּלְלֵא בִשְּׁמֶךְ אַבְאֵישׁ לְעַפָּא بظيُّه جُمْن، مُرْ قَلَمْن كُلِيدِ، نِهُمْذِا لِهُرْن خُزْن قَلَمْن

בְּבֵּון וְמִּיוֹבְא לְא מִּינִיבְהָא נְת

delivered Thy people at all.' this people; neither hast Thou 23 in Thy name, he hath dealt ill with For since I came to Pharaoh to speak

שמך, כאילו כמוב ומעאת לעמך, כמו פְּבֹוּשְׁנֶסְ בֵּיִת לֶמֶס (רוֹם א, יע), שסוא כמו לבית לחס, וכן הרבה: סיימי אומר שהוא דבוק, ודבר זה המאה עמך הוא, עכשיו שהוא קמך, שם דבר הוא, וכך פירושו, ודבר זה מביא המאה על (16) ולבנים אומרים לנו עשו. סנוגשים אומרים לנו עשו לְבֵנִים כמנין סראשון: וחשאת עמך. אלו סיס נקוד פמח,

(40'4): (18) וחבן לבנים. معدון שלגניס, וכן שמ שבשף שמשף שמים (מלכים- ב יב, יב), המנוי, כמו שאמר בענין וַיָּלָרוּ וַיִּמְנוּ שָׁמ שַבֶּשָׁף

במבודה עליהם לאמר לא מגרעו וגוי: (19) ויראַו שושַרי בַני ישראל. אֿם מצריסס סגרדים על ידס: 🗈 ברע. ראו אומס צרעס ולרס סמולאת אומס, צסכצידס

((5,0: (0.5) ויפגעו. אנעים מיעראל אם מעה ואת אהרן וגו'. ורבוחינו דרשו, כל נלים ונלבים דתן ואבירם היו, שנאמר בהה ילאו

(בב) למה הרעחה לעם הזה. ומס מממר מה מיכפת לך, קובל מני על ששלמתני (שמו"ר ה, כב):

(23) הדע. לשון הפעיל הוא, הרבה רעה עליהם, ותרגומו אַבְּמִיש:

וְגְּרְשֵׁם מֵאַרְצְּוֹ: (ס) طدر על אָנו אַמֶּנ אָמֶמָנ לְפַּרְעָּנו כָּי רַאַּמָּבִיר לְפַרְעֹּנו אָנִי בְּיַרַ

ئىڭدىخىنا ھىجلىقىك: בְּיֵר חֲזְקְה יְשֶׁלְחֶם יְבְיֵר חֲזְקְה הַפִּיפָא יִשְּׁלְחָבוּוּ יְבִיר הַפִּיפָא ניָאמֶר יְהֹנְת์ אֶלְ־מֹשֶׁה עַמֶּה נַאֲמַר יָן לְמֹשֶׁה בְּעַן מַחְזֵי

'bnal' hand shall he drive them out of his shall he let them go, and by a strong to Pharach; for by a strong hand 'Now shalt thou see what I will do And the LORD said unto Moses:

Tbe Hafiarab is Isaiab 27:6 - 28:13 😇 29:22 - 29:23 on page 205. Sepbaradim read Jeremiab 1:1 - 2:3.

ר אַלִיו אָנָי יְהֹוָה: يفحم وبترجد بهاكتابات هاكا حافية وبهدا ويوجيح بديعا طنهه وبهوا كبه

יְהוְה לְאַ נוֹדַעְּמִי לְהֶם:

נֹאֹבְא אָגְ-אַּבְּבְבְנִים אָגְ-וֹגִּעַׁ

הודשית קהון: لْאُح ـ يَمْكُ خَمْ مَكُ، يَمُنَ يَجْ يَمُكِ خَمْ مَنْ يَمُنَا يَجْ مُنْ يَمُنَا يَرْجُ ואטולוטו לאַבושם לוֹגשׁט

ݣْلُمْ خُرِيًّا كُنْدُلُكُ كُلُّوا كُلُّوا لِيُحْدُلُوا لِيَّلِي الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى ا לְעָה לְעָם אָר־אָּבֶץ בְּנְעָּן אָה וֹנָם בַּלֹמְנִי, אָנַב בּּבוּנִי, אָנָם

יָת אַרַע תוֹקבוּהָהוֹן דְאָתוֹתַבוּ למשו לבוו ות אַרְעָּא דִּכְנָעוֹ וֹאַב אַבוּמִית זָת בַּוֹמִי אַמַּבוּוֹ

אַנוֹם וֹאוֹכֹּר אָנַרַבּוֹנִינִי: לבון ודכירנא נת קנמי: نَشِلُهُم هُمُّكُ مَعْلَنُكُ مَقَرَتُكُم خَدْرَ نَشِلُهُم يُمَعْلُهُ. مَعْكُمُنَا וֹנֹם אָנֹג הָמָמֹטׁנ אָטַנַאָּפֿעַ בּוֹנָ וֹאַב פֿבָנת הָמִנה וֹט פֿבוּכָע

> said unto him: 'I am the LORD; And God spoke unto Moses, and

known to them. ETERNAL ONE I made Me not Almighty, but by My name bo Saac, and unto Jacob, as God and I appeared unto Abraham,

sojourned. sojournings, wherein they the land of Canaan, the land of their 4 covenant with them, to give them And I have also established My

My covenant. bondage; and I have remembered whom the Egyptians keep in 5 groaning of the children of Israel, And moreover I have heard the

של כרחס של ישראל יגרשס, ולא יספיקו לששוח להס לדה, וכן הוא אומר וחחוק מלריס על העס למהר לשלחס וגו": לומום כשלבילס ללרץ: בי ביד חזקה ישלחם. מפני ידי סחוקס שמחוק עליו, ישלחס: וביד חזקה יגרשם מארצו. ו המרכך המרמי לו העלהו לעולה, ולה הרהר המרי מדומי, לפיכך עמה מרהה, העשוי לפרעה מרהה, ולה העשוי למלכי שצעה (1) עמס מראס וגוי. (מנסדרין קיא.) סרסרם על מדומי, לא כאברסס שאמרמי לו פִי בְּיִלְמֶחְ יִּמְרֵחׁ לְּבְּ זְרַע (בראשים כא, יב),

שהיא נדרש בכמה מקומות אני ה' נאמן ליפרע, כשהיא אומר אלל עונש, כגון וחללת את שם אלהיך אני ה', וכשהוא אומר אלל נאמן לשלם שכר עוב לממהלכים לפני, ולא למנס שלממיך כי אם לקיים דברי שדברמי לאבות הראשונים. ובלשון הזה מלינו (ג) וידבר אלהים אל משה. דְּבֶּר הֹמוּ משׁפַמּ, על שַמּקשׁמּ לְדַבּר וּלוּמֵר לִמִס סַרעומס לעס סוּס: - ויאמר אליו אני ה'.

לא סידעמי אין כמיב כאן, אלא לא נודעמי, לא נִפַּרְמִּי לסס במדת אמימית שלי שעליס נקרא שמי ס', נאמן לְאַמֵּת דברי, שסרי (ε) וארא. אל סלבות: באל שרי. סבעתתים סבעתות, ובכולן לתרמי לסס לני אל עדי: ושמי ה׳ לא נודעהי להם. קיום מלום, כגון ושמרמס מלומי ועשימס אומס אני ה', נאמן לימן שכר:

מעבידים אחם ואזכוד. אומו הברימ, כי בברים בין הבמרים אמרמי לו וְגַס בֶּמ הַגֹּוי הַשָּׁלִי יַעֲבֹּדוּ דֶן בְּנֹכִי (ברחֹשים מוו, יד): (פ) זגם אני. כמושסלפמיוסעמדמיסברימישעלילקייס, לפיכך שמעחי אח נאקח בני ישראל סמאקיס: אשר מצרים באל שדיי, אמרחי ליעקב אַנִי אַל שַדַּי פְּבֵּה וּרְבֵּה וגוי (שם לה, יא), וָאָם בְּאָבֶץ אַשָּׁר וגוי (שם יב), הרי שנדרחי להם ולא קיימחי: לְּךְּ וּלְוֹבְעָּבְׁ מְּשׁׁן מֶׁשׁ כִּּרְ שְׁשְׁבַּעָשׁ שְׁפֶּרְ וַשְׁלַיִּמִשׁ מְשׁ שְׁבַּבְּתִּשׁ מְשָׁבְּ ארץ כנען. לאברסס בפרשמ מילס ואמר, שַׁנִי מֹל שַדַּיוגרי וְנְמַפִּי לְּדְּנְיַבְעָבְּ מַׁמַבֶּייְבְּ מַבְּמָבְיוּ (בראשימ יו, אֹח). לינחק, פִּי (+) וגם הקמתי את בריתי וגיו. וגס כשנרמימי לסס במל שדי, סלבמי וסעמדמי ברימי ביני וביניסס: - לחת להם את הבמחחים ולא קיימחי:

נְמוּיְה וּבִשְּׁפְּמִים גָּדְלֵים: מֹהְבְבַנִים וֹלִאַלְטֹּ, אָטַבֶּם בּוֹבוָהַ סבלע מאַנום וֹנוּאּלִנוּ אָנוֹכֹם ליי יְהוְהֹ וְהוֹצֵאהֵי אֶהְכֶּם מִתַּחַת حُرِّا ٪َثِد حُكِّد نَشِلَةِح ٪َثَا خُدًا ٪َنقِد حُكِّد نَشِلَةِحَ

משטע סבלות מצרום: נְּעִנְּעִ אֶּלְעַנִּכְּם עַמִּנְאָּנִא אָּטַבְּם אָנֹא נִנְ אֶלְעַבְנִוֹ צַאָּפָּנִע נִטָּבְנָוּ ַ לְכֶּם לֵאַלְנִיִם וֹיִבֹּהֹטָּם כַּׁי אָנִי וֹאָנִיוּ לְכִוּוֹ לָאֶלְנִי וֹנִיבַהוּוֹ אֶבִי نْجُوَانُونِ هُنَادُتِ كِرِ كِٰهُتِ لَئِنْزِينِ يَهُوُلُهِ تَنْدِياً قَلْمَ، كِهْت

<u>. ביוֹני</u>: וֹנְתַשָּׁי אַעָּה לְכָּבָם מִוְבַאָּה אָנָה לְכִוּן וְבוּתָּא אָנָא וֹנִיּ كِمَحُدُدُونَ كِنَمُونُ لِكِنَمُونِ لِإِنْمُونِ لِمُعَالِمُ نَافِ لِمُعَالِمُ نَافِ الْمُعَالِمُ نَافِ الْمُعَالِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلْمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلْمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِمِ ¾ אַשֶּׁר נְשָּׁאִטִּי אָנִר יַּדְיִּר לְנַנֵּינ אָנְיִּה בְּמִימְרִי לְמִּינַן יְמִיה לְאַבְרָהְהַם אָנַכֶּם אָגַ_הַאָּבּא

רות ומעברה קשָה: (פּ) וְלְא שְּׁמְעִנּי אֶלְ־מִשְּׁהֹ מִקְצֶּר יִשְּׁרָאֵל וְלְא קַבִּילִי מִן מִשֶּׁה וּנְיְבַבַּר מְמֵּטִ בּוֹ אָבְ-בַּנְוֹ וֹמִבְּאַבְ נַמְבָּנִבְ מְמֵּטִ בּוֹ מִם בּּנִּנ

ישרפל וַיְדַבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

בלבל: נטכנו בבבה מבמם ובבננו iùcil deightuil iseuid בְּחוק פּוּלְחוֹן מִצְּבְאֵי וֹאָמֶּינִיב נאפול נהכון מנו

מין בעול פולען מצראי:

נאגיל וָהְכוֹן לְאַרְעָא דְּבַוּיִמִית

you for a heritage: I am the LORD.' Isaac, and to Jacob; and I will give it My hand to give it to Abraham, to 8 land, concerning which I lifted up And I will bring you in unto the

out from under the burdens of the

Lord your God, who brought you

and ye shall know that I am the people, and I will be to you a God;

and I will take you to Me for a

outstretched arm, and with great

deliver you from their bondage, and

burdens of the Egyptians, and I will

Israel: I am the LORD, and I will

Wherefore say unto the children of

I will redeem you with an

bring you out from under the

Egyptians.

;eanemgbuj

bondage. impatience of spirit, and for cruel hearkened not unto Moses for children of Israel; but they And Moses spoke so unto the

:Saring: And the LORD spoke unto Moses,

(6) לכן. על פי אומס סשבועס: אמור לבני ישראל אני ה׳. סנאמן נסבעממזי: והוצאתי אחכם. כי כן סבעממזיו

וּמַבַּּיַל וְיָ עִם מַמָּה לְמֵימַר:

ממול בים ימפילטוא דַּבוֹנִי

ظهر هَجْربابا:

- (שס), וַפַּׁמַבֵּי בֶּן יֵלְמוּ בְּרָלָשׁ גָּלִילִ: סבלות מצרים. מורח משח מלריס:
- (8) נשאחי את ידי. סרימומיס לישבע בכקלי:
- בְּבְּרִי בְּמֵׁשׁ נְמֵׁשׁ שׁ, וּבְפַּמִּישׁ יִפֹּבָן שְׁלַע (ירמיה כג, כש), מחחלק לכמה נילולות: . אמור לצני ישראל, לכך אני אומר ימישצ המקרא על פשומו דַּבֶּר דַּצַר עַל אָפַנְיו (משלי כה, יא), והדרש מדרש, שנאמר בַּלוּא לה ס' שַׁשֶׁר סֹוצֵחֹמִיךְ מֵחֹיר פַשְׁדְּיִס (שֹׁס מו, ו), ועוד, סיחֹך סממיכה נמשכה בדברים שהוח פומך לכחֹן וגם חני שמעתי וגו', לכן . אחם, שלא נאמר ושמי ס' לא שאלו לי, ואם מאמר לא הודיעם שרך שמו, סרי מחלה כשנגלה לאברהם בין הבחרים נאמר שָנִי (בראשים לג, יע), ולא סרסרו אחר מדומי, ואחס אמרח למס סרעוחס. ואין סמדרש מחישב אחר סמקרא מפני כמס דבריס, קרקע עד שקנה צדמים מרוצים, וכן צינֿמק ערערו עליו על הצחות חשר, וכן ציעקצ וַיָּקָן הֶּשָׁ הַלָּקָת הַשָּׁדֶּה לימות חֿהלו . אמרו לי מס שמך, ואמס אמרם מס שמו מס אומר אליסס: - וגם הקימוחי וגוי. וכשבקש אברסס לקבור את שרס, לא מלא . אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משחכחין, יש לי להחאונן על מיחח האבוח, הרבה פעמים נגליחי עליהם באל שדיי, ולא האמנה לטובה. ורבוחינו דרשוהו (שמו"ר ו, ד. סנהדרין קיא.) לענין של מעלה, שאמר משה לְמֶה הַבֵּעֹהָה (שמות ה, כב), ְּנְׁפְׁׁׁ דְּבִּיּבְׁמִׁי נְיְבְשִׁי ְּפִי שְׁמִי ְּשִׁי (יִרְמִיִּי עוֹ, כֹח), למדנו כשהקב"ה מְשַׁמֵּן אֹם דבריו אפילו לפורענות, מודיע ששמו הי, וכל שכן בנשיממו. קרוב לענין זס שמעמי בפרשס זו מרבי ברוך בר' אליעזר, וסביא לי ראיס ממקרא זס, בַּפַּעַס סַוּאֹח אוֹדִישֵס אָם יָדִי (9) ולא שמעו אל משה. לא קבלו מנחומין: מקצר רוח. כל מי שהוא מיצר רוחו ונשימח קצרה ואינו יכול להאריך

ÜÄLÄL: מאלנים וישׁלָם אָם בּנוֹי ישְׁבָאָל בַּמִּאָנִים וּישִּׁלָם יוּ בּנוּ בָּאִ דַבְּּר אֶלְבַּּרְעָּר מֶלְבִּ מִנִלְ מִנְלְ מִם פַּרְעֹּר מַלְכָּא

נשְׁבַאָּל מָאַרִעִּיה:

Israel go out of his land.' 11 Egypt, that he let the children of Go in, speak unto Pharaoh king of

ಭರ್ಥದ: (ಡ) لْغُلِيا نَمُمُمَّرِدُ فَلَمِن لَغَرُدُ مُلَاحٍ مَدْرِ الْعَرَضِيا نَعَضُرُ مَدْرِ فَلَمِن ען בָּנִי יִשְׁבָּאַלְאָבְאַלְאָבּוּמְנִאָנִי אַלְּיִ בִּאַ בַּנִי יִשְׁבָּאַלְ לָאֵבְאַלְאָבּוּלְאָ

נאָלא זפֿור מַמְלַלָי: رَبْهِد طَهُد رَجِيْر بِدَيْد رَهُمْد بَعَذِيهِ فَعَيْد طَهُد جَيْدَه بِرَ رَفِيفِ

who am of uncircumcised lips?' how then shall Pharaoh hear me, Israel have not hearkened unto me; 12 saying: 'Behold, the children of And Moses spoke before the LORD,

מֹאֵבֹּא מִגִּבוֹם: (ס) נְיָבְבֶּר יְהְנְיִן אֶבְ מְהָהֵנ וֹאֶבְ יִמְלָּיִל יִיְ מִם מִהֵּה יִלְאַנִין

מֹאַבְעָא דָמִצְרָיִם: אַנוַ בּׁנוֹ וֹמִּבְאֵלְ לְאָפֹּבֹא זִנִי בֹּנִוּ מֹאָבְיִם וּלְנִע פּּבְמָע מַלְפֹּא בַּמִאָּבִים

the land of Egypt. dring the children of Israel out of and unto Pharaoh king of Egypt, to charge unto the children of Israel, and unto Aaron, and gave them a And the Lord spoke unto Moses

ממפטע באיבו: נפּלְנּאִ שַׁבְּרָן וְכַרְמָּר אֵבֶּרְ וַפּבְנָא שַׁבְּרָוּ וְכַרְמָּר אָבֶּרָן كيدرًا خَرَد نَشِدَيْم لَأَنْك كيدًا حَدَدُهُ لِمَنْدُمْ فَرَبِكَ אַבּנע בַאָאָהַ, בַּנעַאַבְטַׂיַם בַּדָּנָ אִבְּנוֹ בּנָהָ, בִּנע אַבַּעֹיַם בַּדָּנָ

זַרְעָּיָה רָאוּבֶן:

are the families of Reuben. Pallu, Hezron, and Carmi. These first-born of Israel: Hanoch, and 14 houses: the sons of Reuben the

These are the heads of their fathers'

אַכֶּה מִשְׁפְּחָה שִׁמְעִּוֹן: וֹנֹבֿו וֹבֶּטַר וֹמִאַנִּן בּוֹ עַבֹּלֹהֹנִינִי וֹאָטַר וֹנִבוּו וֹהֲטָר וֹמָאוּן בּר بكتا مُضْمِيا نُصِيهِم لَنَصْرا لَجِينِ بكتر مُضْمِيا نُصِيهُم لَنُصَا

בּׁנֹהְנִישָׁאַ אִבְּיוֹ זַבְהְּנִים הָּמִּתְוֹ:

families of Simeon. Canaanitish woman. These are the and Zohar, and Shaul the son of a nid Jamin, and Ohad, and Jachin, And the sons of Simeon: Jemuel,

לְוֹנְ מֻּלְבֹת נְמִּלְמֵהֶ בְם נִלְּאָנִ מְּלֵּנִי: وَلْهِيا بَطَانَتِ بَمُدَنِّ، بَهُدْرِ لَاذً، خُسِيخَيْنُتِيا ۚ وَلَهِياً نَهُمْ لِا هُمَّالِا خُدِّر خِلْ خِلْمُ لِبُوْلِ الْهُمْرِ إِ

יהלהון ישְבַּע שְּנִין: ימֹבוֹ ימֻה בוּ בוֹ מֹאַב WUTL

of Levi were a hundred thirty and and Merari. And the years of the life generations: Gershon and Kohath, of Levi according to their And these are the names of the sons

seven years.

שבמורה (ב"ר לב, ו): אלכילמו. שָׁלֹשׁ שְׁנִיִס יִּקְיֶׁס לְבֶּס עֲבֵלִיס (שֹס), אֿמוס ומכוסה ומובדל מלאכלו: ואיך ישמעני פּרעה. זה אחד מעשרה ק"ו בְּשֶׁר (ימוקאל מד, ש) שהגיד אֿמוס ומכוסה בה. וַעַרַלְמֶּס עַרְלָמֹו (ויקרא יש, כג), עשו לו אומס וכיסוי, אימור שיבדיל בפני לֵב (שם מ, כה), אֿמומים מהבין. שְׁמֵה גַּם פַֿמָּה וְהַעְּבֹּל (חבקוק ב, מו), והאֿמם משכרות כום הקללה (נ"אֿ התרעלה). וְעָבֶל (בו) ערל שפחים. אמום שפתים, וכן כל לשון ערלה אני אומר שהוא אמום. עַרֶלֶה אָוְנָם (שם ו, י), אמומה משמוע. עַרֶלֵי

ובמי נמימקו: שניים לממר פדר סימם, מלמ ממוך שהזכיר משה ומהרן, הפפיק הענין במלה רמשי בים מבומה, ללמדנו הימך נולדו משה ומהרן, למלוק לו כבוד בדבריסס, זס מדרשו. ופשומו, צְּנְס על דבר ישראל ועל שלימומו אל פרעס. ודבר סנווי מסו, מפורש בפרשס ויצום אל בני ישראל. נוה עליהם להנהיגם בנחת ולקבול אוחס (שמו"ר ז, ג): ואל פרעה מלך מצרים. צָּיָם עליו (13) וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן. לפי שלמר משס ולני ערל שפחיס, לירף לו סקצ"ס לח לסרן לסיוח לו לָפֶס ולמלין:

כקן לבדס, לומר שחשובים הס): מולדומס מראובן. (ובפסיקמא גדולה ראימי, לפי שֶׁקְּנְמֶרֶס יעקב אביני לשלשה שבעים הללו בשעה מוחו, חור הכחוב ויחסס (14) אלה ראשי בית אבוחם. ממוך שסווקק לימם שנמו של לוי עד משס ומסרן נשניל משס ומסרן, סממיל לימשס דרך

- र्पंप्रंख्नांद्राच : לַזַבְעָּלִינָל: خكث لهظم خت تلهبا خكن لهظم
- שְׁלֵחֵ וּשְׁלְחֵים וּמִאָּט שְׁלָחֵים וּמִאָּט שְׁלָח: لْسُخُدُيا لَمُعْدِمٌ يَمْدَر لَتَ، كَاتِلا لَسُخْدِيا لَمُعْدِمْ يَمُدَ لَتَ، كَثَلا עַּמְרָם וְיִצְּהָר
- משְפַּחָת הַלֵּוֹי לְתַלְדִּהֶם: ⁶¹ וּבְּלֵוֹ, מִוֹבְוֹ, מִוֹבְלֹ, וּמוּמָהׁ, אֶבֶּוֹ וּבְוֹ, מִוֹבָר, מִוֹבָר, וּמוּמָה אָבָוּ
- יִשְׁלְמֵּים יִמְאָּם מְּנָבי: וְאָתַ מְאָהַ וּאָנִי חַיֵּי עַּלְּיִם אָבַע ··· לַוּ לְאִמְּׁה וַמַּלֶּד לוּ אֲת־צַּהַרִּן ניקה עַמְרֶם אָת־יוֹכֶבֶר דִּדְתּוֹ
- יי ילני יצְהָיר קֹרַח נִנֶפָּג וְזִּכְּרֵי:

نَصٰلًا.:

- וּיַפְּׁח אַבַוֹרֶן אָם־אֶלִישֶּׁבַעּ בַּּחַ־ וּיָּסִיב אַבַּרוֹ יָה אֶלִישֶּׁבַעּ בָּּח
- אָנו אָלְהֹוֹר וֹאָנו אֵינוֹמֶוֹר: נַהַּלֶּב לוֹ אָת־נָדְב וְאָת־אָבִיהוֹא בּ עַמִּינְדֶב צַּחְוֹת נַחְשִׁין לֵוֹ לְאַשֶּׁה עַמִּינָדִב צַּחָתִיה דְּנַחְשׁוֹן לֵיה
- 正杏仁山.: ſŸĊĸŻĠĿ _{+ב} וְבְנֵי לְרַח אַסִּיר ڶۿڂڂڷٮ

- מְאָר וּהְלְהִין וּהְלָת שָׁנִין: ילו. לבינ המבם נוגבים
- זְוֹבְאָּלִנִי בְוֹוּ לְעִוּלְבְוֹעִיוּוֹ:
- מַמְרָם מָאָר וּהָלְהָוּן וּשְּׁבַע יָת אַבַרן וְיָת מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי المحالة المرابعة المر וּנֹסִגר מֹמֹבׁם נֹט וְכַבָּב אַבֹּטִ
- ילני יצקר קרח ננפג ווקרי:
- ت بختر مُنيَّادٍ مُنيَّةِ فَيمُعْدٍ لَعُذِمُقُا بختر مُنيَّةِ مِنمُعْدٍ لَعُذِمُقَا

- ېرېږن: וֹנִם אַבֹּנְבוּא נִם אָלָמֹּוָב וֹנִם לְאָשׁוּ וֹנְלְיגַע לְיִשׁ זְּעׁ נְּלִב
- מְשְּׁפְּׁחָת נַאֶּבִיאָסָר אָבֶין זַרְעֵּיָה מָרַח: וּבְנֵי קרַח אַפִּיר וָאֶלְקְנָת

- Shimei, according to their families. The sons of Gershon: Libni and
- were a hundred thirty and three And the years of the life of Kohath snd Izhar, and Hebron, and Uzziel. And the sons of Kohath: Amram,
- generations. Levites according to their Mushi. These are the families of the And the sons of Merari: Mahli and
- hundred and thirty and seven years. years of the life of Amram were a him Aaron and Moses. And the father's sister to wife; and she bore And Amram took him Jochebed his
- Nepheg, and Zichri. And the sons of Izhar: Korah, and
- and Elzaphan, and Sithri. And the sons of Uzziel: Mishael,
- Ithamar. him Nadab and Abihu, Eleazar and of Nahshon, to wife; and she bore daughter of Amminadab, the sister And Aaron took him Elisheba, the
- the families of the Korahites. Elkanah, and Abiasaph; these are And the sons of Korah: Assir, and

- שעבוד, שנאמר וַיְמָּמ יוֹשֵף וְכָל שֶׁמָיו (שמות אֹ, ו), ואח"ב וַיָּקָס מֶלֶךְ מַדָשׁ, ולוי האריך ימיס על כולס: (16) ושני חיי לוי וגוי. למס נמנו שנותיו של לוי, לסודיע כמס ימי סשעבוד, שכל זמן שחתד מן סשבעים קיים, לה סיס
- של משס, לא ממלאס ד' מאוח שנס, וסרבה שנים נבלעים לבנים בשני האבוח: שלא בארך מזרים לבדה היו, אלא מיום שנולד יזמק, שהרי קהם מיורדי מזרים היה, חשוב כל שנוחיו ושנום עמרס ושמונים (18) ושני חיי קהח. ושני חיי עמרם וגרי. ממשנון וה אנו למדים על מושב בני ישראל ארבע מאום שנה שאמר הכמוב,
- (20) יוכבד דדתו. לחם לבוסי, בם לוי לחום קסם:
- (33) אחות נחשון. מכלן למדנו, סנושל משס לריך לבדוק בלמיס (ב"ב קי. שמו"ר ז, ד):

הַלְוּנִם לְמִּמֶּפְׁחִנֶּם: كَا هُلا قَادُلُكُ هُكُ لَا لَهُ هُذَالًا اللَّهُ اللَّهُ لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ وم מجربا פוטיאל לַוֹּ לְאַשֶּׁה וַתֵּלֶד בִיה מִבְּנָה פוּטִיאֵל בֹיה لَهُجُمُرُد قُلَهُ لَهُ لَا لَا كُلُّوا لِمُعْلِمُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّالِمُ اللَّا اللَّاللَّا الللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا

خْتَلَةَتْكَدِيلَ: אַכּֿוּל בֿוּמָּג אַבֿבּבע בוּנֹאָנ לְאִשׁי וֹילִידַת לִיה יָת פּּינָחָס

their families. houses of the Levites according to These are the heads of the fathers' wife; and she bore him Phinehas. one of the daughters of Putiel to And Eleazar Aaron's son took him

בַּבְאַטֶּם: نَشِلُمُ مِن اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالِ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللّل ⁶² יְהֹוְהׁ כְהֶם הוֹצִּׁיאֵּי אָתְ־בְּנֵיְ יִיְּ לְהַוֹּן אַפִּיקּי יְתְּ בְּנִיִּ הָוּא צַּהַרְן וּמֹשֶׁר צַּשֶּׁר צַמָּר הוּא צַהַרֹן וּמֹשֶּה דַּצִּמַר

of Egypt according to their hosts. the children of Israel from the land 26 whom the LORD said: 'Bring out These are that Aaron and Moses, to

: וֹבֹוֹבוֹנ ْ بَשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם הָוּא מֹשֶׁה בְּנֵי יִשְׁרָאֵל מִמִּצְרָיִם הוּא נאַהרוּ: מִשֶּׁה וָאַהֵּרוּ: על מֶלְןּ־מִצְּרַוֹם לְחוֹצִיא אָת־בָּנֵי־ מַלְכָּא דְּמִצְּרַוֹם לְאַפְּקָא יָת

עמִדְבָּרִים אָלְ־פַּרְעָּה אָנּוּן דִּמְמַלְּלָוּן עָם פַּרְעָה

These are that Moses and Aaron. the children of Israel from Egypt. 27 Pharach king of Egypt, to bring out These are they that spoke to

3. וַיְהִי בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוֹה צֵּל־מֹשֵׁה וַהֲנָה בְּיוֹמָא דַּמַלֵּיל יִיָ עִם בְּצֵּרֶץ מִצְרֶיִם: (ס) מֹשֶׁה בְּצַּרְעָּא דַּמִּצְרָיִם:

that the LORD spoke unto Moses, in the land of Egypt, when the Lord spoke unto Moses

And it came to pass on the day

מְמֶּוּ: מְאֶלְיִם אָתְ כְּלִרְאָמֶׁר אָנִי דְּבָר דְּמָּאָרִיִם יָת כָּלְ דַּאָנָא מְטִבְּיִלְ אַלְיְבּ: عَدْعٌ٬ هِيرٍ، إِسَائِهَ يَـقِد هِكَ-هَاـقِهُ لَ قِرْجُ بِهِ بِهِ بِيْ مِؤْدً فِهِ هِاـقِهَ مِرَاةٍ ه رَبْرَيْد بْدَيْن هُمْ مَشِ هِمُنْ بَوَجْمَ بِيْ فِم مَشِد جُورِقِهِ

I speak unto thee.' unto Pharach king of Egypt all that 29 saying: 'I am the Lord; speak thou

ניָאַמֶּר מֹשֶּׁה לְפְּנֵי יְהְוְהַ הֵן אֲנִי נִאֲמַר מֹשֶּה קֵּדָם יִיָּ הָא אַנָּא نالية

הְבַּלְ הְפַּיְנִם וֹאֲנֵב והְמָתָה אִלְן וֹפֵּנִר תַּהְלָץ וֹאִנְבִּבוּו וֹפִבּנִץ

unto me?' and how shall Pharaoh hearken 30 Behold, I am of uncircumcised lips,

And Moses said before the LORD:

פַרְעָּה: (פּ)

אַטוּף יהָנה נִבִיאָף:

לַטְטָּיִף אֶלְהָיִם לְפַּרְעָּה וֹאַהָּלִן בָּבְ לְפַּרָעָה וֹאַהָּרוֹ אָהַהּ יָהִי $_{
m IIV}$ ניאָמָר יְהְנָהֹל אָלְ מֹשֶׁה רְאָה נִאָּמר יִיִ לְמֹשָׁה הַזִּי דְּעַנִּיהָדִּ

shall be thy prophet. Pharaoh; and Aaron thy brother VII 'See, I have set thee in God's stead to And the LORD said unto Moses:

- (25) מבנות פוטיאל. מורע ימרו שָפְשָׁס עגליס לעצודת חליליס, ומורע יוסף שפעפע צילרו (צ"ג קמ:):
- במרבכם: על, שלינו אלא במקוס אות אחת, וְעַל מַרְבְּּךְּ מִּקְנֶה (בראשית כו, מ), כמו בחרבך. עַעַדְּמֶס עַל מַרְבְּבֶּט (יחוקאל לג, כו), כמו אסרן למשס ויש מקומום שמקדים משה לאסרן, לומר לך ששקולין כאחד: - על צבאוחם. בלבאומם, כל לבאם לשבמיסם, יש (25) הוא אהרן ומשה. אלו שהווכרו למעלה שילדה יוכבד לעמרם. הוא אהרן ומשה אתר הי, יש מקומות שמקדים
- (82) ויהי ביום דבר וגוי. ממובר למקרא שלאמריו: (קב) הם המדברים הר. פס שנלמוו פס שקיימו: הוא משה ואהרן. פס גשלימומס וצלדקמס מממלס ועד מוף:
- (92) וידבר הי. סוא סדצור עלמו סאמור למעלס בא דבר אל פרעס מלך מזריס, אלא ממוך שספסיק סענין כדי ליחסס, חור
- (30) ויאמר משה לפני ה׳. סים האמירה שהמר למעלה הן בני ישרהל לה שמעו הלי, וְשָׁנֶה הכתוב כהן, כיון שהפסיק הענין, סענין עליו לסמחיל בו: אני ה׳. כדמי מני לשלמך ולקיים דברי שלימומי:
- וכך סיא סַשְּׁיעֶה, כאדם האומר נחוור על הראשונות:

ÜÄLÄL: قَلْمِبُ لَمُكِّلِ هُلِ خُدْرِ نَمُلِيًّا خَلَم لَيْمَرِ الْمُكِلِ لَنَهُ خَدْرَ نَمُلِيًّا مُنْ الْمُكِلِ אַבּוֹל וֹאַנְיֹנְן אִנְיְנְבְ יֹבַבֹּר אָבְ וֹאַנִינִן אָנוֹנִי וֹמִכֹּיִכְ הֹם אַמַּוּר הָרַבּּר אָת כָּל־אַשָּׁר אַהְ הָעַבּלִיל וָת כָּל דַאַפַּקּרַנָּדִּ

out of his land. that he let the children of Israel go brother shall speak unto Pharach, command thee; and Aaron thy Thou shalt speak all that I

בַּאָבֶא מִגַּבונם: וְבִוֹבְיּנִי, אָנוַ אָנְנִי, וֹאָנוַ מִוּפַּנוֹ, וֹאַסִוּ, וֹנִ אָנִוֹנִי, וֹנִנִ מִוּפַּנוּ, וּאָנִי אַקְשָׁה אָת־לֶב פּרְעָה וַאָּנָא אַקְשִׁי יָה לְבָּא דְפַּרְעֹה

באבלא במגבום:

wonders in the land of Egypt. My bns signs yM ylqtilum bns & And I will harden Pharaoh's heart,

المركبة THE THE הּבְאָטָּג אָטַבְּהַמֵּנְג בְּדֵגְבִוֹמְבְאָבְ, נִאָּפָּגַע נִט װִנְגָּג נִט הַמָּנִ نَّالِمِ ـ نِمُمَّم هُرَّكُم هَلَمِت اَثْمَنَ لَا لَمُ نَاقِيرٍ مَثْحِياً هَلَمِت اَهُنَيَا

בְּדִינִין בַבְּרָבִין: מֹאֹנִים בֹּמִּפְּמִים בֹּנֵ וֹמִּנִאָּן מִאָּנִאָּ בְּמִאָנִים

judgments. out of the land of Egypt, by great My people the children of Israel, Egypt, and bring forth My hosts, you, and I will lay My hand upon But Pharaoh will not hearken unto

מְעובֶם: וֹבוּגֹּאָנוֹי בּנֹמְעָׁנִ אָּעַ־יָּגַיִּ מַּלְ־מָצְּרָיִם אָבִים יָת מִּעַת גָּבוּרָתִי מַלְ וֹנֹבְתֹּנִ מִאֶּבְנִםְ כַּנְבַאָּנֹנְ וַבְוַבְי וֹנִבַּתוּן מִאָּבִוּאָבוּ אָּבִוּ אָנֹא וֹנָ כַּבַ

אָטַ בּּדִּיִּ וְמְּבְאָלְ מֵגְּבִּיִם וֹאַפּּיִל יִתְ בִּנִי וְמְּרָאֵלְ

among them. out the children of Israel from My hand upon Egypt, and bring am the LORD, when I stretch forth And the Egyptians shall know that I

יְהְנָה אָמָם בֵּן עִשְׁוּ: ⁹ נְּלְּמְׁמְ מְמֵּׁטִ נְאַנְדְׁנְן כַּאַמֶּּר גַּנְּיִר נִתְּבָר מְמָּר נְאַנְּרָן כְּמָא

הְפַבּיר יִיְ יְהְהֹוֹ בִּן עֲבַרוּ:

LORD commanded them, so did And Moses and Aaron did so; as the

\$\frac{2}{4} \tau \(\bar{4} \tau \) בּן הַ מְּלְמֵ וּמִּׁמְנִים מִּלְיִ בִּנְבַּנִם וֹאַבִּוּן ומשה בו שְׁמִנִים שְׁנָה וַאַהַרוֹ וּמשָה

שְׁנְין בְּמַלְּלְיּתְּהוֹן עָם פַּרִעֹה:

old, when they spoke unto Pharaoh. 7 and Aaron fourscore and three years And Moses was fourscore years old,

ردره، رَيْهِمُ لِيرَابِ هُمُ مِيمُ لِيُهُمُ يَهُمُ لِنَا ذُرِهِمُ لِي فَيْهُ لِي أَمْ يُلِالًا لِي أَمْ يُلِال

ר אַהַרְן לֵאמִר:

And the Lord spoke unto Moses

and unto Aaron, saying:

- מִסְמַנַבּוֹת דשמואל (שמואל־הֹי, יג), ובלע"ו קוראין לו פרידי"גר לשון נבוחה, אדם המכריז ומשמיע לעם דברי חוכחוח, והוא מגורם גיב שְׁפְּמִיִם (ישעי'נו, יש), נֵגוּב מָבְמֶה (משלי י, לא), וַיְכַל (1) נחחיך אלהים לפרעה. מופע וכודס לכדומו נמכות ויתוכין: יהיה נביאך. כתכגותו יָמֵי מְתּוּרְנְּמֶנֶן, וכן כל
- (3) ואבי אקשה. מאחר שהרשיע והחרים כנגדי, וגלוי לפני שאין נחם רוח באומום עובדי אלילים, לחח לב שלם לשוב, מוב (2) אחה הדבר. פעס אחם כל שליחום ושליחום כפי ששמעם מפי, ואסרן אחיך ימליננו וימעימנו באוני פרעס:
- דבור המחחיל בלכחך לשוב עד שמחים בידך, וכדלעיל בפרשח שמוח בפסוק בלכחך לשוב ע"ש): (שם ז), ואף על פי כן בחמש מכוח הכאשונוח לא נאמר ויחוק ה' אח לב פרעה, אלא ויחוק לב פרעה. (ועיין ברא"ס שגורם כאן . אליליס, כדי שישמעו ישראל וייראי, שנאמר הְרְרַמִּי גוּיִס נְשַמּוּ פִּנּוּמָס וגוי (לפניה ג, ו), מְעַרְמִּי מַןּ מִירְאִי אוֹמִי מִקְמִי מוּמֶר לי שימקשה לבו, למען הרבות בו אותותי ותכירו את גבורותי, וכן מדתו של הקדוש ב"ה, מביא פורענות על האומות עובדי
- (+) אח ידי. יד ממש, להכות בהם:

خفتر قلم النا خنيدا: هَٰتَدِا كَانَ هُنَامَهُا الْنَهُمُ لِهُ يَدِيهُ وَلَا يَانَهُدُكُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُ לְמִנְהִ לְכֵּם מִנְפַּׂע וֹאִמֹרְהָ אֶלְ. לְמִנְתִר הַבּי לְכִוּן אָטָא וְתִימָר ַכּיְ יָדַבֶּּר אֲבֻבֶּם פַּרָעֹּה לֵאמָר אַדִּי יִמִּלָּיל עַמָּכוּן פַּרַעֹּר

בְּרִם פַּרְעֹּה יָהֵי לְתַּנִינְא:

serpent.' before Pharaoh, that it become a Take thy rod, and cast it down then thou shalt say unto Aaron: you, saying: Show a wonder for you; When Pharaoh shall speak unto

خلتة الم: פּבֹתְּע וֹלְפֹּנִי הֹלבֹנִיו וֹנִינִי ַנַיּשְׁלֵךְ אַהַרֹוֹ אָת־מַטְּהוּ לִפְּנֵי וּרְטָא אַהַרֹן יָתֹ חוּטְּרֵיה קֵדָם פרעה יקדָם עַּבְּדּוֹהִי וַהַנָּה סּוּ וַנְעָשׁׁהְ כָּוֹ כַּאַמְּבׁר בְּנָה יְהְנְיִה וַעְּבָרוּ כִּוֹ כְּמָא דְפַפֵּיר יִיָּ رَبْكُمُ طُهِمَ إِيْهِيدَا هُرً حَرَفُمَ إِنْهِمُ طُهُمَ إِيْهِيدًا خُزِمَ وَرَفَهَ

לְעַבּׁגַלָּאִ:

became a serpent. and before his servants, and it cast down his rod before Pharaoh LORD had commanded; and Aaron Pharaoh, and they did so, as the And Moses and Aaron went in unto

سَلْمُقَرَ مَجْدَنَه خَرَبُمَيْكُ وَ قَلْ: سُلِمَ مَجْدَنَه خَرِبُمَيْدِيا قَلْ: וֹלְמְׁכַּמִּׁבְּׁה וֹהְבָּרוּ אַב אָנּוּן וּנִקְרָאְ נַּם־פַּרְעָּה לַחֲכָמָים יקָרָא אַף פַּרְעָה לְחַבִּימִיָּא

like manner with their secret arts. also, the magicians of Egypt, did in 11 wise men and the sorcerers; and they Then Pharaoh also called for the

לְתַנִּינִם וַיִּבְּלָע עַמֵּה־צַּהַלִּן לְתַנִּינִין יִּבְלַע חוּשְׁרָא דְצַּהַרֹן צֵּת־עַשֹׁתַם: \$u_द्वाः ַנַיַּשֶׁלְיכַנְּ אֱישׁ מַמָּהוּ וַיְּהִיְרְ וּרְמוֹ גְּבַר חוּשְּרֵיה וַהַוֹוֹ

Aaron's rod swallowed up their 12 rod, and they became serpents; but

For they cast down every man his

אַלְחָה כַּאַמֶּר דְבֶּר יְהְוָה: (ס) קביל מנְהוֹן בְּמָא דְּמַלֵּיל יִיָּ: יו וּיִחוֹנַלְ בֶרַ פּּבַתְּי וֹלָאָ מְּמָת וֹאִישַׁלּ לִבָּא בַּבַּרְתָּי וֹלָא

And the LORD said unto Moses: the LORD had spoken. and he hearkened not unto them; as

And Pharach's heart was hardened,

פּרְעָה מֵצֵּוֹ לְשַׁלָּה הַעֶּם: ÷י ניֹאִמֶּר יְהֹוְׁׁהְ אֶּלְ מִמֶּה כְּבֶּר גֵב נִאֲמָר יִיְ לְמִמֶּה אִהְיַפַּר לִבָּא

דְפַּרְעֹה סְרֵיב לְשַׁלְּחָא עַמָּא:

refuseth to let the people go. Pharach's heart is stubborn, he

देवील ल्बुत द्वानः שְׁפַּת הַיְאָר וְהַמַּמֶּה אֲשֶׁר נָהְפָּך לִקּדְמוּהֵיה עַל כֵּיך נַהְרָא ין הַמְּוֹמִּר וְנִצְּבְהָ לְלְּלֵבְאִנִיוִ מַּלְ- הָא נִפִּיס לְמָּנָא וְהִהְעַּהַר كَلَّهُ هُمْ قَلَمُ لَا فَقِطُد لَاقِيا بَيْتِهِ هُنَاهُ خُزْنَ قُلَمْتَ فَعُوْلِهِ

نفح خيئك: נעוּמֹבא *בּ*אִטִנוּפֿגַ לְטִוֹּגֹא

shalt thou take in thy hand. rod which was turned to a serpent river's brink to meet him; and the water; and thou shalt stand by the morning; lo, he goeth out unto the Get thee unto Pharaoh in the

- (9) מופח. מומ, לסודיע שיש לורך (לרוך) במי ששולח ממכס:
- (01) **राम्याः तवः**
- ממהפכמ על ידי למש: (II) בלהטיהם בְּלְמַשֵׁיסֹוֹן, ומֿין לו דמיון צמקרמֿ, ויש לדמות לו לַסַע סַמֶּבֶּנ סַמְּמְסַפְּבֶת (צרמֹשִית ג, כד), דומס שסימ
- (שנח אהרן. מלמר שמור ונעשה מעה בלע למ כלן (שנת לו):
- (14) כבד. מרגומו יַקְיר, ולם המיקר, מפני שהוה שם דבר, כמו כִּי בְּבֵּד מִמֶּךְ בַּדְּבָר (שמוח יה, יה):
- (aul"(a,1): (EI) הנה יצא המימה. לנקניו, שסיס עושס עלמו אלוס, ואומר שאינו לריך לנקניו, ומשכיס ויולא לנילוס ועושס שס לרכיו

ן הבנה לא־שְׁטַּטְיָם עַּדּ־בְּה: הַּבְּעִ אָּטַ הַּמְּיִ נְוֹהְבֹּבְנִי בּמִּבְבַּנִ הַמִּי נִוֹפַּבְעוּן צוֹבִתְ בַּמָּבַבָּנִאִ יין בְּעָבְרִים שְּׁבְבַוֹנִי אֵבֶּירְ בַאָּמָר שַּּלְבַוֹנִי לְנִיבָּ לְמִימָר שַּבְּרוֹנִי נֹאַמָּנִיםׁ אֶּלֶנִוּ נְעַנְיֵׁטְ אֶּלְנֵוֹ, וֹעִימָּנִ לִיִּצִּיִּנִי אֶּלְטַא בּיִנִּיָּדָאִי

אַמֶּר בּוֹאָר וֹנִהַפָּכוּ לַבֶּם: בַּמַמָּר אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמָּוָם ַבּר אָטָר יְהוֹה בְּוֹאָת מֵדַע כִּדְנָן אַטַר יִיָ בְּדָא תִּדַע צַבִּי

מַנִם מִן ַבוֹאָב: (ס) עּלְאָּר וֹנִלְאָּוּ מִאֹּרְוֹם לְמִשְׁיִּע זָּטִבְאַ וֹלְאָוּן מִאָּבֹאָ, לְמִמְּטִּ, וֹעַבַּׁלֹּעַ אַמֶּבַ בּנֹאָב שַׂמִּנִע וּבֹאַמָּ וֹתִּנִּגְ בַּבֹּנִעַבָּא וֹמִנְעוּוֹ וֹנִסְבִּוּ

نحُمْمُ ١٦٠ نحُمُّحُدُنه: וְנֵינִע בַםְ לַּכֹּלְ־אָּנֵץ מִצְּנִים בַּלַ מִלֵוֹנִי מִימִיהָם וֹיִרְיוּ־דָרֶם הַּגְ_נֹאָבׁוֹנִים נֹהַגְ_אַנְמִוּנְיִם נֹהַגַּ מַּלְ מִימֶׁי מִצְּיֹנִם מַּלְ נַנַוֹנִיםׁ אֶל־אַהַרֹּן קַח מִשְּׁרַ יִּנְשֶׁה יִדְרִּ ينخور بِمثِم جِحَامَهُم جِهِرَات يَجِمَد بَرْ جَمَعُم خِمِياتًا

בַּלְ עַמְּוֹם אַּמֶּר בַּנֹאָר לָבֶם: פּבְׁמַנִי וּלְמִּינִוּ מִּבְּבַוֹיוּ וּיִנְפַבַּיוּ אָנַר הַנְאָר לְמִנְיֵּנִ os ענַר יְהוָֹה נַיָּבֶם בַּמַּטָּה נַיַּךְ ניגשורבן משה ואַהַרו פּאַשָּרו

וֹנִא לָא לַבּּגלִטַא מַּב בַּמֹּנ:

إربات فحدا كليه: בבובי מכ מוא בבונובא אַנָא יִי הָא אָנָא מָהִי בְּחוּשְׂרָא

מַנְאַ מָן נַּהָרָא:

₩₽₽ במאבום ולמנו אמא ולמנו בְּמָא וְיהֵי בְמָא בָּכָל אַבְעָא לא בית לנישָת מימיהון ויהון אַבטּגעון וֹמַלְ אַנְמָגעון וֹמַלְ מֹנֹא בַמֹּבְבֹּבְאִי מַכְ נַּבְּבַינִעוָן מַכְ סַב שוּמְבֶוּ נִאָּבִים וֹבִוּ מַּלְ

474%: נאטבפֿוכו כָּל מיָא דִּבְנָהָרָא למונו פועה ולמונו עבדוווי נת מיא דבנהרא בְּפַבּיר יוָ וַאָבִים בְּחוּטָרָא וֹאַברוּ כֵן מִמְּנִי וֹאַנִּירוֹ כִּמָא

> hitherto thou hast not hearkened; Me in the wilderness; and, behold, My people go, that they may serve hath sent me unto thee, saying: Let LORD, the God of the Hebrews, And thou shalt say unto him: The

they shall be turned to blood. waters which are in the river, and the rod that is in my hand upon the LORD—behold, I will smite with shalt know that I am the thus saith the LORD: In this thou

to drink water from the river.' foul; and the Egyptians shall loathe shall die, and the river shall become And the fish that are in the river

wood and in vessels of stone. land of Egypt, both in vessels of shall be blood throughout all the they may become blood; and there over all their ponds of water, that streams, and over their pools, and of Egypt, over their rivers, over their stretch out thy hand over the waters Say unto Aaron: Take thy rod, and And the LORD said unto Moses:

in the river were turned to blood. servants; and all the waters that were Pharaoh, and in the sight of his were in the river, in the sight of the rod, and smote the waters that LORD commanded; and he lifted up And Moses and Aaron did so, as the

- (16) עד כה. עד סנס. ומדרשו, עד שמשמע ממני מכם בכורום, שהפחח בה בכה פֹס פַֿעַר ס' פַּחַנֹח הַפַּינְּס:
- . אם יכאמס ואמר כך הלקה אומס: (דו) ונהפבו לדם. לפי שאין גשמיס יורדים במלרים, ונילום עולה ומשקה את הארן, ומלרים עובדים לנילום, לפיכך הלקה
- (18) ונלאו מצרים. לנקש רפוחס למי סיחור שיסיו רחייון לשמות:
- מים שבכלי ען ובכלי אבן: עומדין במקוס אחד, וקורין לו אשענ"ק: בכל ארץ מצרים. אף במרחלאות ובאתנמאות שבבתים: ובעצים ובאבנים. לשדום, ונילוש מימיו מסברכים ועולס דרך סיאוריס ומשקס סשדום: – אגמיהם. קבולס מיס שאינן נובעין ואין מושכין, אלא . לסכן: - נהרוחם. סס נסכות סמושכיס כעין נסכות שלנו: - יאוריהם. סס בכיכות נגכיס מעשויות בידי לדס משפת סנסכ (91) אמר אל אהרן. לפי שהגין סימיר על משה כשישלך למוכו, לפיכך למ לקה על ידי למ בדם ולמ בלפרדעים, ולקה על ידי

עַבָּם בְּבֶּלְ אָבֶא מִגְּבָוֹם: كَا اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّاللّلِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّل יי ווּבְאַשׁ הוְאָר וְלְאִבּוֹבְלִנִּ מִבְּרְוֹם דָּהָרָא וְלָא וֹכִילְנִ מִבְּרָאִי

במא לכל אַבמא במגלום: מְעַבן וֹנוּנוּ. צַבְּוֹנְעַבְאַ מִּנְעוּ וּסָבוּ

throughout all the land of Egypt. from the river; and the blood was the Egyptians could not drink water died; and the river became foul, and And the fish that were in the river

لَّذِيهِ مِثْرَبُ وَيُعْمُد لِحَدْدِ لِحَدْمِن أَرْجُ مَحْدِدِ مَوْسِياً تثقتك كحهدمدر فكيقديبا

בְּמָא בַּמִבָּיִל וְנִי: للانتظاء מֹבּבוֹם וֹהַבֹּבוּ כֹּן טַבְהָה מֹבּבוֹם

the LORD had spoken. and he hearkened not unto them; as and Pharaoh's heart was hardened, 22 like manner with their secret arts; And the magicians of Egypt did in

וְלאִ־שֶׁת לְבָוֹ נַּם־לָוֹאָת: ⁶² נַנְפָּן פַּרְעָּר נַיָּבָא אָל־בֵּיתָוֹ וְאָחָפָּוִי פַּרְעֹר וְעָאל לְבֵיתַיה

الأم شنر كين ها كإلم:

this to heart. his house, neither did he lay even And Pharaoh turned and went into

עוֹאָר מַנִּם לְמִּשְׁנִע כַּנּ לְאִ וֹבְּלְנִ זְּטִבְאֵ מִנִּא לְמִמְּשֵׁנִ אָּבִּנִ לְאִ ⁺⁻ וּנְטִּפְּׁבְׁנִי כְּלְ מִגְּבְנִים סְבִּיבָת וַחַפַּרוּ כְלְ מִגְּרָאֵי סַטִּרָנִת

أخرد خظفي ظهزي يكتثأك:

water of the river. for they could not drink of the 24 about the river for water to drink; And all the Egyptians digged round

לְאָׁהַי מִמֵּימֵי הַיְּאָר:

יּ וֹוֹמֶׁלֶא הָּבֹׁמֹּנו וֹמִוֹם אַנֹוֹנוֹ, וּהָּלְוּמוּ הָּבֹמֹּא וִמִּוֹ בַּעֹר

that the LORD had smitten the river. And seven days were fulfilled, after

הַכּוּת־יְהְוֶה אֶת־הַיְאֶר: (פּ)

בּמְבַא :; גִּע נַבְּבָּא:

ַּיְרְוֹבְי מֻּבְּרַ אָּנַרַ מַּמִּי וְיִגַּבְּרָרָי: قِلَمْتِ لِهُمَلِي هَٰذِينَ خِتِ هُمُلِ قِلَمِي أِنْ مَن خِلْلًا هُمُلِ

ניאָמֶר יְהְנָתְ אָלְ־מִמְּה בָּאִ אָלְ־ נִאָּמַר יִיָּ לְמָשָּׁה עּוֹלְ לְנָת

And the LORD spoke unto Moses:

ַבְּבְמָנ: בְּבְמָנ:

people go, that they may serve Me. him: Thus saith the Lord: Let My otnu yes bas, dostad otnu ni 02' 82

Ē\$ĒĹĿĸ.o: אָטַ כּֿלְ נִּׁדִילְנִּ אָנֹאַ מִטִּי נִט כֿלְ טַּטִיּמָנִּ רַ וְאָם מְאָן אַמָּר לְשַׁבְּיָח הִנְּר וְאָם מְסְרֵיב אַהְ לְשַּׁלְחָא הָא

behold, I will smite all thy borders

And if thou refuse to let them go,

with frogs.

מז:): ויהזק לב פרעה. לומר על ידי מכשפות אמס עושיס כן, מבן אמס מכניםין לְעַפְּרָיִיס (מנמות פּס.) עיר שכולס מבן, (22) בלטיהם. למש שלומרין לומו בלע ובמשלי. ורבומינו למרו, בלטיסם מעשס שדים, בלסטיס מעשס כשפים (סנסדרין

אף אמס מביאין מכשפות למלרים שכולה כשפים:

(as) וינולא. מנין שבעם ימיס שלה שב סיהור לקדמוםו, שסיחס סמכס משמשם רביע חדש, ושלשס חלקיס סיס מעיד ומחרס (33) גם ליאח. למופח המטה שנהפך לחנין ולה לוה של דם:

לְמָלְיִּבְ) יוּלְמָבְוֹ נְגָיף (יִשְמִיִּימִלִּיִּיִ): וכן וְנְגָּבְיּ מְשָׁם בְּבָה (שמוח כח, כב) חינו לשון מיחה, וכן וּבְעָבָה יִמְנִגָּפוּ רגליכס (ירמי' יג, מי), פֶּן הִגּף בְּבֶּבֶן רַגָּלֶךְ (ההלים (ירמים מח, יא), פַר וְיְשָׁף (מלכים -א ב, מג): נגף אח כל גבולך. מכה, וכן כל לשון מגפה אינו לשון מיחה אלא לשון מכה, (עב) ואם מאן אחדו. ואס סרבן אמה. מאן כמו ממאן, מסרב, אלא כינה האדם על שם המפעל, כמו שָבֶּוֹ (אינד מו, יב) וַשֹׁבַמַ בקס (שמו"ר ט, יצ):

نجْظ الله المُناكِ: ıtū::L ĸĊĸĊĿ لمَح_مَصُكُك Sz וֹמֹלוִ ילֹאִי לֹכוֹיִלֵּב יכֹוֹזֹרַר

ַגַּבְׁנְ עַבְּבָּבְּׁבְּבָּרָבְּיִהְים:

מַּגַ_אָּבֶא מִגִּבונם: בְּאֵׁנְמָּיִם וְנַתְּלָ אֶטַ בַּאָבְיּאָנִם וְאָפָּיִל יִה עִּרְיִאָבְיִאָרִיִּאָ בִּלְאָרָאָנִיִּאַ בַּלְאָרָאָ מָּלְ עַנְּמִיּאׁ מָלְ עַנְּמִיּאׁ מָלְ אַנְמִּיּאׁ מָלְ אַנְמִּיּאׁ נְמַלְ אַנְמִיּאׁ سە چۈھىتار ئىد چەدىلە چۈھەك چەدە ئى ئەك چەدەئە يەد يَرْهُمُ يُعَالِي هُمُ مَشِينَ هُوْلًا يَهُمُ لِنَا ذُمْشِهُ هِنَمَا ذُهِيَالًا

אָנוַ_אָבוֹ מִאָבוֹנִם: מאלנים נשַמּכְ עַאָּפּבֹיבְהּ נשׁכֹס בַּמִאָּנֹאָ יִסְלָנִעוּ הּנִבְּבַהְהָּ נים אַנַירן אָר יָדוֹ עַל מִימֵי וַאָּבִים אַנַרוֹ יָת יָדִיה עַל מִיָּא

څثا بختانت: נימלי אָרַהַבְּבְּרָהְטָּים עַלְרַ וְאַסִּיקוּ יָהָ עִּיּרְרָיִנְיָּא עַלְ رَزْمُهِدِ حَالِ لِيَعَالِهُ فَانِ فَكُمْ يَكُمُ لِمُحَدِّدِ حَالِ عَلَيْهُمْ فَكِيَةُمْ بِيالًا

جَيْلِن: אֶת⁻הַעָּם נוסר קעפרףעים מטני ימעמיי للظنائد ניקלא פּרְעֹה לִמֹשָׁה וְלְאַהַרֹּן

حَنْهُد نِهُمُّلُونِ: تلخوا للمرا من المراكز المراك نظقخثبك نظهظك ختخدير

> מהמכבר ועל ער פרסה ורבית ונותכון בביקף ובאדרון בית אַפֿוֹבּיִלִים וּירַבּי נַהְרָא עּירָדְּעָנִיא וַיִּסְקוּוּ

וּסְקוּן עוּרְדְּעָּנִיָּא:

וַנְיַפוּ יָתְ אַרְעָּא דְּמִצְּרָיִם:

אַרְעָא דְּטִצְרָים:

بظنه قلمت جمين بجهتبا

נה עמא וידקחון בדם ינ: מובב מוני ומעמי ואַשערו נאמר צלו קדם ין וישבי

נעל עמוך לשיצאָה עורדיענוָא לאַמּטוּ אָבּבּי הַּלָּשׁ וֹהַכְ הַּלִּבַשׁ رنيم منها جودنا بابهيا ينود منهد جودن فعجا

מַנָּרְ יִמְבְּמָרְ לְחוֹר דְּבְנַהְרָא

and remain in the river only?' destroyed from thee and thy houses, thy people, that the frogs be thee, and for thy servants, and for against what time shall I entreat for Have thou this glory over me; And Moses said unto Pharach:

sacrifice unto the LORD.'

Egypt.

of Egypt.

the land of Egypt.'

let the people go, that they may

that He take away the frogs from

me, and from my people; and I will

Aaron, and said: 'Entreat the LORD,

Then Pharaoh called for Moses and

drought up frogs upon the land of manner with their secret arts, and

frogs came up, and covered the land over the waters of Egypt; and the

And Aaron stretched out his hand

and cause frogs to come up upon

over the canals, and over the pools, hand with thy rod over the rivers,

Say unto Aaron: Stretch forth thy

And the LORD said unto Moses:

upon thee, and upon thy people,

And the frogs shall come up both

people, and into thine ovens, and

and upon thy bed, and into the house, and into thy bed-chamber,

house of thy servants, and upon thy

which shall go up and come into thy

And the river shall swarm with frogs,

and upon all thy servants.

into thy kneading-troughs.

And the magicians did in like

(קומסים, שמו"רי, ד): (82) ועלו. מן סיפור: - בביחך. ופמר כך בבמי עבדיר, סופ סממיל בעלם ממלם, ויפמר פל עמו, וממנו סממילם ספורענות

(92) ובכה ובעמך. למוך מעיסס נכנסיס ומקרקרין:

לומר, שרוך הלפרדעים קורה לשון יחידות, וכן ומהי הכנה, הרחישה גדוליר"ה בלע"ו, ואף ומעל הלפרדע גרינולי"רה בלע"ו (2) וחעל הצפרדע. לפרדע המה היחה, והיו תַבְין הוחה והיה מחוח נחילים נחילים, והו מדרשו (שמו"ר י, ה). ופשומו יש

المالية المالية לְמָשׁׁן מַּדְשׁ כִּירְאֵין כַּיּהְוָה בְּּרִיל דְּתִּדִּשׁ אָבִי לֵית כִּייָ أأبهض خمثان أبهضر خلكناء الأمد خمند تقمد خفنتمك

אֶלַעַלָּא:

our God. there is none like unto the LORDword; that thou mayest know that 6 And he said: 'Be it according to thy 'worrom-or reniszA' :bise an bnA

בּוֹאָר הִשְּׁאַרְנָה: ימבּהַר ימעַבָּרָר ימעַנָּהָ רָק ימעַנָּרָרָר ממישי וְסָבוּ **ご太岳し上ない**ロ

דְבְנַהְרֶא יִשְׁהְאַרוּן: ימעקקי ממוב ונמבנו מנוב מננא מנוב נמבטוב

unto the LORD concerning the 8 from Pharaoh; and Moses cried And Moses and Aaron went out they shall remain in the river only.'

thy servants, and from thy people;

7 thee, and from thy houses, and from

And the frogs shall depart from

עַּבְפַּרְרְעָי אַשָּׁרִ שָּׁם לְפַּרְעָּה: وبعوم طهد هر-بدؤه وحراجوه العزا طور طهد هده الما المادية

ÇĞÇĞT: מכ מיסט מיל במניא במני נַיּבֶא מְמֶּנִי וֹאַנִירָן מִמָּם פּּרְעָּר וּנִפּס מְשֶּׁרִ וֹאַנִירַן מִלְּנָר

9 word of Moses; and the frogs died And the Lord did according to the Pharaoh. frogs, which He had brought upon

בַּבַבְרַת יִּמִּוְ־הַשֶּּרָת: עַבְּבַּנְיִבְיבִים מִוְ־הַבְּהָנִים מִוֹּ וַיַּעַשׁ יְהְוָהְ כִּדְבָר מֹשֶׁה וַיְּמָתוּ וַעֲבַר יִיָּ בְּפִתְּנְמָא דְּמֹשֶׁה

בוביא ימן הקלקא: ימותי מירדעניא מו בְּתַּיָּא מוֹ

and out of the fields. out of the houses, out of the courts,

נִהְבְּאָשׁ הְאֶבֶּץ: י ניּצְבְּרָוּ אָטָם שַמְּרָם שַמְּרָם וּבְּנָמִוּ יָהְהַוּ דְּיִבְיוּן דְּגִּיְבִין דְּגִּיְבִין

יטָריאוּ עַל אַרְעָא:

heaps; and the land stank. And they gathered them together in

וְנַבְּבָּבְ אָנַבַלְבָּוְ וֹלְאָ הַּמְתְ וֹפַר וִנִי לְבָּוּנִי וֹלְאָ פַבּּוּלְ ניַרָא פּרְעָה בֶּי הֶיְמָה הֶרְנִיהָה

מּנְּעוּן בְּמָא דַּמַבֶּיל יְיָ: ושוא פּוֹתְע אָבוּ, עַוֹנִע וְנוֹשִׁאַ

the LORD had spoken. and hearkened not unto them; as 11 was respite, he hardened his heart, But when Pharaoh saw that there

عَا جُكِ جَنَابًا ثَمْنَ جُن مَا مَمْ إِنَاكَ جُدَرَه بَن سَنَمْنَكَ بَمُن يُن رربخور بتزتأ هاك منهتأ هظا אַלְנִים כֹּאָמֶר צַבֶּר יְהַוְּה: (ס)

בַּבְלַגְאַבֶּאָ מִגִּבְוֹם:

בַּבֶּלְ אַבְּמָא בַּמִּגְבוֹם: אָט הְּפָּר הְאָהֶץ וְהְנְהָה לְכָנָּם עַפְּרָאְ רַאַרְעָא וִיהֵי לְקַלְמָהָא נּאַמַר וֹן לְמִמָּר אֵימַר לְאַנִּירוֹ

throughout all the land of Egypt. that it may become gnats rod, and smite the dust of the earth, 12 'Say unto Aaron: Stretch out thy And the LORD said unto Moses:

(a) ההפאר עלי. כמו הַיִּהְפְּמֵר סַגַּרְזֶן עַל סַתֹּגֵב בֹּו (ישעי' י, מו), משמבה לומר אני גדול ממך ונמי"ר בלע"ו, וכן ההפאר

- קרבימס: וסרפימי לשון הפעיל, כך יאמר, אעמיר העמירו והעמרמי דבריס, ואב לכולם וַשַּעָּשַׁרָשָּׁם עָלַי דְּבָּרֵיבֶס (ימוקאל לה, יג), . אטסיר הטסירו והטסרסי, ולא נאמר אטסר עסרו ועסרסי, מפני שכל לצון עסר הרבוס פלל הוא, וכאשר יאמר הרבו ארבה עכשיו שנאמר למסי, משמע אני היום אספלל עליך שיכרסו הלפרדעים לומן שסקבע עלי, אמור לאיזה יוס סרלה שיכרסו. סלפרדעים, לממי מרלס שיכרמו, ומראס אס אשליס דברי למועד שמקבע לי. אלו נאמר ממי אעמיר, סיס משמע ממי אמפלל, שלי, סשמבת לסממכס ולשלול דבר גדול ולומר שלל לוכל לששומו: - למחי אשחיר לך. לת לשר לשמיר לך סיום על סכרתת
- (3) ויאמר למחר. סמפלל סיום שיכרמו לממר:
- (8) ויצא. ויצעק. מיד, שיכרמו למחר:
- (11) והכבד את לבו. לשון פעול סום, כמו קלוף וְנָמוֹעַ (ברמשים יב, מ), וכן וַסִּפּוֹח מֶח מוֹחָב (מלכיס־ב ג, כד), וָשְׁמֹוֹל לוּ (10) חמרם חמרם. לְבוּרָים לְבוּרָים, כמרגומו דְגוֹרִין, וַּלִין:
- (21) אמר אל אהרן. לא סיס סעפר כדאי ללקום על ידי משס, לפי שסגין עליו כשסרג אם סמלרי ויטמנסו בחול, ולקס על בַּאלהָיס (שמואל־אֿ כבּ, יג), הַבָּה וּפְצַעַ (מלכיס־אֿ כ, לו): - באשר דבר ה׳. והיכן דבר, ולא ישמע אליכס פרעה:
- ירי מסרן:

בַּבְרַאֶּבֶא מִגִּבונם: בָּלְ מַבָּׁר הַאָּבֶּא הָנְהַ כִּנְּים נְּמְּבִי בְּאָבֶם וּבַבְּבַנְמְנִי בּ בְמַמֵּהוֹ וַיַּךְ אָת־עֲפָר הָאָהֶץ ווְעֲשׁוּ־בֶּוְ וַנִּשׁ אַהַרֹּן אָת־יָדָוֹ

رَفُنِ لِوَدُو جَعُلُه بِحَفْتِمُنِ: לְעוָגָּגא אָעַ־עַכִּנָּיִם וְלָאָ וֹכְיַלִנִּ

٣ಫ٢ יְהַנְּה: (ס) פּרִעה וְלְאִ־שְׁמָעַע אֲלֵהָם כַּאֲשֶׁר אַהְבָּע אֶלְעַוּם עַוֹא וֹנִשְׁוֹלַ כִּבַ_

ַבּה אָמַר יְהוָֹה שַּׁכָּח עַמֶּי ענור יוצא המוְיִטְה וְאָטַרְתָּ אֵלִיוּ ر قوگر لنن تقر خفتر قلم ניאטר יְהוָה אָל־משָה הַשְּבָּם

וֹלִם בַאַבׁבמָב אַמֻּב_בַם הַּבְּיִם: ומָלְאָוּ כַּׁשֹׁוּ מִגִּבְוֹםְ אָשַרַעֵּהֹבֶּב المُحْمَلُ עו טללי משְּלִים בְּּוּ יבַעְּבְיֵּרְיַ בּׁנ אִם_אַנוֹּלַ מִּהְבַּעוֹ אָעַ_הֹּפֹּנֶ

> אַבְעָא דָּמִצְרָים: בּאַבְעָא הַנְת מַלְמָּטָא בָּכִילָ בּאַנְאָא וּבֹבֹמֹוֹא כֹּלַ מַפֹּבֹא תַּבָּרָא בַּאַרַעָּא וַהָּוָה קַלַמָּהָא יַביה בְּחוּטְביה וּטְקא יָת וֹהֹכֹעוּ כֹּל וֹאַבוֹם אַנַבוּל וֹטַ

וְבְבְּעִירֶא: וֹכֹּגְנְוּ וֹנִוֹנִי עַלְמִּטִא בֹּאֹנָהָא לַאַפֿלא וֹנו פֿלַמִּנֹא וֹלָאַ נּנֹּגְמָנִיבֶּן עַעַרְמְּמָנִים בּּלְמָנִים נַגָּבּרִי כּן תַּרָשִּנָּאִ בּלְמָהֶנִיוּוֹן

בּפּבׁמְע וֹלְא לַבּגִץ מִנְּעוּוְ כַּמֹא מן בום ון היא ואַהַפּף לבָּא ניאַמְרָוּ הַחַרְטְמָּם אֶל־פַּרְעָה נַאֲמָרוּ חָרָשַׁיָּא לְפַּרְעֹה מַחָא

ניפלחון קדמי: ביא לפול לְמוֹא וֹנוֹמִר לְוִנִי בְּצַבְּקְרָא וְאָטַעַּמַר בָּרָם פַּרִעָּר くななし xgria

ילהמֹנ יללטֹנ נט מָנולא

בּבְאַלֹא מַמְּלַע בַּבְּ יִבֹמַבַרָבַ

אָבׁוּ אָם לַנְיָלִוּ מִשְׁכַּוו נִת עַּמִּי

him: Thus saith the LORD: Let My forth to the water; and say unto stand before Pharaoh; lo, he cometh Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

of flies, and also the ground the Egyptians shall be full of swarms into thy houses; and the houses of servants, and upon thy people, and 17 Hies upon thee, and upon thy go, behold, I will send swarms of Else, if thou wilt not let My people

people go, that they may serve Me.

and he hearkened not unto them; as and Pharaoh's heart was hardened,

Pharaoh: 'This is the finger of God';

they could not; and there were gnats

secret arts to bring forth gnats, but

And the magicians did so with their

became gnats throughout all the upon beast; all the dust of the earth

there were gnats upon man, and

And they did so; and Aaron

and smote the dust of the earth, and

stretched out his hand with his rod,

Then the magicians said unto

upon man, and upon beast.

land of Egypt.

the Lord had spoken.

whereon they are.

(13) וחהי הכום. קַרְמִישֶׁס, פּדוליר"ה צלע"ו:

- מכשמונט: (14) להוציא את הכנים. לגראומס (נ"א ולהוליאס) ממקוס אתר: ולא יכלו. שאין השד שולע על גריה פחומה
- (TI) משליח בך. מגרס נך, וכן וָשֶׁן בְּהֵמֹת חֲשַׁלַת בְּס (דנריס לנ, כד), לשון שמוי הינלימ"ר נלע"ו: אח הערב. כל (31) אצבע אלהים היא. מכס זו מינס על ידי כשפיס, ממת סמקוס סימ: באשר הבר הי. ולמ ישמע מליכס פרעס:
- ומריעין בשופרום ליראס ולבסלס, וכן סלפרדעיס מקרקריס וסומיס וכו', כדאי' במדרש רבי מנמומא (בא ד): בטכסיסי מלחמום מלכים בא עליהם, כסדר מלכוח, כשלרה על עיר, בחחלה מקלקל מעיינוחיה, ואחר כך חוקעין עליהם מיני מיות רעות ונחשים ועקרבים בערבובים, וסיו משחימים בסם. ויש עעם בדבר באגדם בכל מכס ומכס למס זו ולמס זו,

שֹבַת כָּנ אָלָנ יְהְוֹע בַּעָבִיר לְבֹלְטֹּג בַּיֹנִעַ הָּמִם הֹגָב לְמָהַוֹּ 81 kgr צַעָּר עַמִּי עַבָּר עַלָּיהָ إبروكرم حذات يأده هماهره

לְמְּחָר יִהְיֶה הָאָת הַזֶּה:

בְאָבֶא מִפְּנָ, בִיּמָבִר: بخخر الأثار متلاثات تاللالله os בֵּיתָה פַּרְעָּה וּבֵיה עַבְּרָיִי מַפִּיף לְבֵית, פַּרְעָה וּלְבֵית ניַעַשׁ יְהוָהֹ בֵּן ניִבֹאַ עְרַב כְּבֶּר

באלהיטם בַּאָרֶא: וֹלַאַעוֹעָן וֹנְאַמֶּע לַבָּנוּ וֹבַעוּ וֹאָמָּע אָנוֹגַנִּ וַבַּעוּ שָבַע

מֹבְּבַוֹם לַמְּנִנִינִם וֹלַאָּ וֹסְבַּלְנִנִי: ڲ۠ۮۑؾٚڒڎ؊ڗٳ؋ڹۊٚڡ؉ڡ؞ڡڹۼؚڔ؈ڹۄۻڔ؋ۻڔ؇ڿڎ؋؉ۼڗڡڔؠ؉ڂڎڹ؉ בי בי הועבר מצלים נוקח ליהנה דַחַלין ליה מניה צַנַהְנָא رِيُعَمِّد طَفِّدَ לِمُ دِحَارُ كَيِّـٰ فِالْ خَلِي فِاللَّهِ فِل

יאַבור אָבַינוּ: ثَ يُدُلُكُ هُٰذُ ثِمْنِ ثَمْنِ وَذَرُكِ فَطَلَقُدَ مَنْذِكَ فَرَفَهِ بَضِرًا تَنَدَر

> וֹן שַּׁלִים בְּגוֹ אַרְעָא: הֹרוְלֹא לֹרִילְ בַּעֹבַה אָבוּי אָלָא לבוק בלא למטנו אַרְעָא דְּגַשֶׁן דְּעַמִּי שָׁרֵי עַלַה וֹאַפֹּבוּתְהְ בּוֹנִתְאִ בַּבוּאָ נִינ

ין בין: אַנְקּי מַהָא לְמָחַר יָהֵי אָהָא عم، إَشَمْنَ، فَإِن قِرا مَقِر بَرِرا مَقِلَكِ لِيُقِيدَ صَارِجًا كِٰمَقِد بَعَرِ مَقِكَ

בּגבוב'א: אַטְהַבַּלַת אַרְעָּא מִן בָּרָם מּבְדּוֹה וּבְּכָל אַרְעָּא דְּמָצְּרַוֹם וֹהֹבֹע !! כֹּן וֹאֹטֹא הֹעוִבֹא

אָל־מֹשֶׁה וּקְרָא פַּרָעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהַרֹן

אָלְבַבוּן בָּאַבְעָא:

נּאָמִר מִמֶּר לָא שַׁבִּין לְמִּמֶּבִּר

עלא "ימרון למרגמנא: בְּחַבְין בֵיה וְאָבוּן יְחוֹן חָוֹן עא וֹבַבַּע וֹט בֹּהִירָא בַּמִּגְרָאִי אָבׁוּ בֹמוֹבֵא בַמֹּגֹבֹאוּ

אֶלְעַוֹא כֹּמֹא בַּוֹמִב לַנֹא:

the midst of the earth. mayest know that I am the LORD in shall be there; to the end that thou people dwell, that no swarms of flies land of Goshen, in which My And I will set apart in that day the

to-morrow shall this sign be.' My people and thy people—by And I will put a division between

reason of the swarms of flies. of Egypt the land was ruined by servants' houses; and in all the land the house of Pharach, and into his came grievous swarms of flies into And the LORD did so; and there

to your God in the land.' for Aaron, and said: 'Go ye, sacrifice And Pharaoh called for Moses and

they not stone us? Egyptians before their eyes, will sacrifice the abomination of the the LORD our God; lo, if we 22 abomination of the Egyptians to do; for we shall sacrifice the And Moses said: 'It is not meet so to

command us.' LORD our God, as He shall 23 the wilderness, and sacrifice to the We will go three days' journey into

- למען חדע כי אני ה׳ בקרב הארץ. מע"פ ששכינתי בשמיס, גורמי ממקיימת במחמוניס: (18) והפליחי. והפרשמי, וכן נְהְפְּלֶם ס' (שמום ע, ד), וכן לֹהׁ נְפְּלֵחׁם הִיהׁ מִמְּךְ (דברים ל, יה), לה מוצדלם ומופרשת היה
- (19) ושמחי פדוח. שינדיל בין עמי ובין עמך:
- (02) תשחת הארץ. נשממס סמרן, מממַבְּלַמ מַרְשָׁמ:
- (וב) זבחו לאלהיכם בארץ. נמקומכס, ולא מלכו נמדבר:
- (שבר) חושבח מצרים. יראה מלריס, כמו ולְמִלְפֹס מֹושְצַה בְּנֵי עַמֹּון (מלכיס־ב כג, יג), ואלל ישראל קורא אותם מועבה. ועוד

יש לומר בלשון אחר חועבת מלרים, דבר שנאוי הוא למלרים וביחה שאנו וובחים, שהרי יראחם אנו וובחים: ולא יסקלנו.

בטעים:

: الْمُثَا ح بعـ تَلَـ ثَارُدُ اللَّهُ خُرِدُ اللَّهُ فَاللَّهُ اللَّهُ خَلَّا اللَّهُ اللَّالِي اللَّالِمُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا אֶּלְתַּיכֶם בַּמֶּלְבָּר תָק תַּרְתֵּק בְּמֵלְבָּרָא לְחוֹד אַרְחָקָא לָא tz ÄÜÜQ וַיְאַמֶּר פַּרְעָּה אָנֹכֶּי אֲשַׁלַּח

וטבלטון צום גו אָלִנֹכוּן تهُمَد قَلَمِت هُنَّه هُمَدِت يُنْدِياً

for me.' shall not go very far away; entreat your God in the wilderness; only ye 24 that ye may sacrifice to the LORD And Pharaoh said: 'I will let you go,

جَابِكِ : לְבֹלְטִׁ, הַּלָּט אָטַ עַהָּם לְוֹבְּטַ מְחָר רַׁק צַּל־יַּמָף פַּרְעָּה הָהֵל העלרב מפּרְעָה מעַבְרָיו ומעמָוֹ ⁵² מִשְׁמְּׁבְּ וְעַהְּמַבִּים: אֶּבְ_יִּעּוְּעַ וֹסָר וַיַּאמֶר מֹשֶׁה הַנָּה אָנֹכִי יוֹצֵא וַאַמַר מֹשֶה הָא צַּנְא נְפֵיק

컨토크 ::: לְהַבְּעֹא נִע הַפֹּא לְוַבְּעֹא פּוֹמִני לְמִּפֿוֹא בֹּוִילִ וְּלָא ימעמיה מָחַר לְחוֹד לָא יוֹסִיף מֹמֹמֹּבׁ נֹאָבּגָנ בוֹבָם נוֹ נוֹמֹבּנ

the Lord. ot sorince of og slqosq satrintel deal deceitfully any more in not tomorrow; only let not Pharaoh servants, and from his people, depart from Pharach, from his LORD that the swarms of flies may from thee, and I will entreat the And Moses said: 'Behold, I go out

هِارِانِين: ⁹⁷ נִיּגְא מְמִּע מִמָּם פּּבְּעָּע נִיּמְטַּב

::. a أيَّا וּנְפַל מֹשֶׁה מִלְנָת פַּרְעָה וְצַּלִי

there remained not one. his servants, and from his people; swarms of flies from Pharach, from word of Moses; and He removed the And the LORD did according to the

And Moses went out from Pharach,

and entreated the LORD.

לא נשְׁאַר אָבוֹר: מַמְרָב מִפּּרִלְּה מִצְּבְבָּרֵיו וּמִעַּמִּיוֹ נישש יהוה בדבר משה ניסר נשבר

XWRXL UT: CATLLL **CIELAL** בפוונמא דמשה this time also, and he did not let the And Pharaoh hardened his heart

다셨다: (면) בַּפַּעָם דַּיַאָאָת וְלָאִ שִׁלָּח אָתְר בַּיִּמָנָא הָדָא וֹלָא שַּׁלַח יָת ניקבר פּרְעֹה אָת־לְבֹּוֹ גָם וִיקּר פּרָעֹה יָת לְבֵּיה אַרַ

נַטָּא:

that they may serve Me. the Hebrews: Let My people go, Thus saith the LORD, the God of 'Go in unto Pharaoh, and tell him: Then the LORD said unto Moses:

people go.

הּפוֹר וְיַנְיבּ בְּעֲבָר: بْسَائِسِ هُجِيتَ، يَامُخُبِيهِ مَقَطِه هُلات هُمَاد يُدْ هُجُنُهُ لِحَيْدِيْهِ هَجِيهِ פּּרְעָּה וְדַבַּרְתָּ אֵלְיוֹ כְּהַ־אָמָר פּרִעָּה וּהְמָלֵיל עִמֵּיה כְּדְנָן נּיֹאָמֶר יְהְוֹעְ אֶלְ מִמְּהַ בֹּאָ אֶלְ נִאָּמֵר יִיִּ לְנִימָה מִילְ לְנִים

וֹמֹב בֹמוֹ אַנֹי מִנִיבוֹנוּ בַּעוֹנוּ: ב כֵּג אִם מִאָּן אַטַּע לְהֵּכְּעַ וֹתְגַּלֵב אַנג אִם מִסְנגר אַטַּ לְהֵּלְטַא

נת עמיי וִיפְּלְחוּן בֶּדְמָי:

and wilt hold them still, For if thou refuse to let them go,

מְחַזֶּיִל בָּם:

(25) החל. למו לקמל:

- בלשון ויפעל, משמע וירבה להמפלל: (26) וישחר אל הי. נמאמן במפלס, וכן אס בא לומר וישמיר, סיס יכול לומר, ומשמע וירבס במפלס, עכשיו כשסוא אומר
- (27) ויסר הערוב. ולא ממו כמו שממו הלפרדעים, שאם ממו יהיה להם הנאה בעורות:
- (82) גם בפעם הזאה. אנ"פ שאמר אנכי אשלה אתכס, לא קייס הבעהתו:
- (2) מחזיק בם. מומו לס, כמו וְסָמֵוּיקֶס בִּמְצַבְּיו (דלרים כה, ימ):

- בּנֹמַלָּנִם בּבֹּלֵער וּבֹאָאַן צַבר ¿ אַמְּבְר בַּשְּׁבְּר בַּפּוּסִים בַּחֲמֹרִים בִּבְּיִיִירְ דִּבְּחִקְּלֵא בְּסוּסְנְתָא
- מכֹל_לַבוֹי וֹמִּבְאַלְ בַּבְּרוּי יבון מקנה מצרים ולא ימות إبروكِات بدأت چرا מקנה بשֶׁרְאֶל (יִפֶּבֵישׁ יִיִּ
- יַּצְּבֶּלְ: יַנְיָה הַגָּבֶּר הַנָּה בְּצְּבֶּלְ: יַ יַּיְשֶׁם יְהְוָה מוּצֵּר לֵאמָר מְחָׁר
- מאלנים יממלנה לדירישראל מְמְּחֲלֶה וַיְּמֶה כָּל מִקְנֵה בִּיוֹמָא דְּבְּחָרוֹהִי וּמִית כָּל וּנְּמֹמְ וֹעוְֹע אָשׁעַעַבַּבְּבֹּר עַנִּעְ וֹמֹכֹּר וֹנֹ וֹע פּטַנָּמָא טַבּוּן
- לא־מָת אָחֶר:
- אֶתַרַהְעֶם: (פּ) تنخفر ݣֶד ﴿ فَلَهِكَ لَاكِهُ مُكِّلًا لَهُنَّا لَهُنَّا لَهُنَّا لَا يُعْلِّمُ لَا فَلَهِكُ لَا فَلَ עמקקנה ישְׁרָאֵל עַרְאָּרָה מִבְּעִירָא דְּיִשְׂרָאֵל עַר חַיְּר וַיִּשְׁקַח פַּרְעָּה וְהַנָּה לֹא־מֶת יִשְׁלַח פַּרְעֹּה וָהָא לָא מִית
- השְּׁמִּיְמְה לְמִינֵי פַּרְעְה: ċċäl ijĊŹŗ משֶׁה דְּאַמּנְאַ וְיִוְרְקְנֵיה משֶׁה לְצֵית אַ אַבְּרוֹן לַטְוּ לְכִּםְ מִלְאִ שִׁפֹּוֹנְכָם סַבּוּ לְכִוּן מִלָּגִּ שִּוּפִּוֹנִכוּוֹ פּּיִעַ וַנְאָמֶר יָהֹוֹה אֶל מֹאֶנַה וָאֶל וַאָּמָר יָן לְמִשֶּׁה יַלְאַהַרוֹ
- בּבֹב אָבֶא מִגִּבוֹם: تَخْتَرُبُ كِمُثْدًا فِتْنَا كُمُتُمْكُمُ خَمْدُكُم كِمُنَا فَدَر خُحَمْدَلِمُنَا ַ מֹבְּבְׁוֹם וְעַנְע מַּלְ_עִאֹבְם וֹמַלְ בַ בַּמִבְּבוֹם וְיִנוּ מַלְ אֵנְמָא וֹמַלְ

- מוֹתָא סַגִּי לַהְדָּא: בֹשׁמֹבׁוּ בֹּנֹמִבְ, בַּשׁוָבוּ, וּבֹמֹּנֹא הְבָּה יַדִּיְהְנְה הִיֹּנְה בְּמָקְנְךְ הַא שַּׁהָא שָּׁוְ אֲדָם יִיָּ הְוִיָּא
- בְּמִגְרָאִ וֹלָא וֹמוּטַ מִכְלָא はないしゃ
- וֹמָנוֹ וֹל וֹמֹלֹא לַמִּימָר מִׁנַר לְבְנֵי וֹמְבֹאָל מִבְּמִם:
- **点没下収が**: פֹעוֹלִמֹא ئلترا
- בְבְנֵי וְשְׁבְאֵלְ לָאִ מִיתִ חַב:
- children of Israel died not one. died; but of the cattle of the 6 morrow, and all the cattle of Egypt And the Lord bib and thing on the

'.basi ant in grint sint ob

the children of Israel.'

Isaks asying: 'Tomorrow the Lord shall

And the LORD appointed a set time,

or hing die of all that belongeth to

And the LORD shall make a division shall be a very grievous murrain.

herds, and upon the flocks; there

asses, upon the camels, upon the

field, upon the horses, upon the upon thy cattle which are in the

behold, the hand of the LORD is

cattle of Egypt; and there shall between the cattle of Israel and the

- he did not let the people go. heart of Pharaoh was stubborn, and cattle of the Israelites dead. But the There was not so much as one of the And Pharaoh sent, and, behold,
- Pharaoh. throw it heavenward in the sight of of soot of the furnace, and let Moses 8 unto Aaron: 'Take to you handfuls And the LORD said unto Moses and
- throughout all the land of Egypt. upon man and upon beast, boil breaking forth with blains all the land of Egypt, and shall be a And it shall become small dust over
- כולה, כועה: (E) הגה יד ה׳ הויה. לשון סוס, כי כן יממר בלשון נקבס, על שעבר סימס, ועל סעמיד מסיס, ועל סעומד סווס, כמו עושס,

בְּבֶלְ אַבְּעָא בְּעָבֶּלְיִם:

שְׁמִּיָּא לְמֵּינֵי פַּרְעָה:

धृद्ग गुप दृष्ट्र

- (+) והפלה והנדיל:
- לשון ספחס, שסרום מפימן ומפרימן: וודקו משה. וכל דבר סנורק בכם, מינו נורק מלה ביד המם, סרי נפיס סרבס, המד (8) בולא חפניכם. ילויינו"ש בלע"ו - פיח כבשן. דבר קנפח מן הגחלים עוממים הנשרפים בכבשן, ובלע"ו אולב"ש. פיח
- (9) לשחין פרח אבעבועות. כמרגומו לשמין שַנִי, שַׁבַּעְבּוּשִין שעל ידי לוממין בּסן בועומ: שחין. לשון ממימום, וסרבס שהחויק קומלו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארך מלרים:

פּבנו בֿאַב'ם נַבַּבַּנַמְנִי: עַּמְּמִנְיִנְיִנְ מְּטִוּן אָבּגְּבָּמָע °י לְבְּנֵי פַרְעָּה וַיִּזְּרָק אָתָּוֹ מֹשֶׁה ניקח אָת־פָּיחַ הַכִּבְשָׁן נַיַעַמְדוֹ וֹנְסִיבוֹ

מַבְּבֶוֹם: برزر برهٔ فرا چولوه بج چح۔ יי לְפְּנֵי מֹשֶׁר מִפְּנֵי תַשְּׁחָין בִּיִּ וֹלאַ_וֹכֹלוּ עַעַרְשָּׁמִּים לַמַּמָּר

炎乙‐は设口: (0) הְּמֹת אַבְעַנִים כֹּאַהָּוֹר בַּבָּר וֹעוֹנִע פַבּּיכִ מִנִּעוּן כַּמָא בַּמִבְּיַכְ וֹנִ

لَـٰلَمۡ كُنُـٰكُ ذَر : אֶלֹהַנִי הֶעִּבְרִים שַׁלַּח אָת־עַמָּי וְאָמַרְתָּ אֵלְיוֹ בְּה־אָמָר יְהוָהֹ ני בבקר והקיצב לפני פרעה וַיַּאְמֶר יָהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה הַשְּׁבֶּם וַאֲמָר יִיַ לִמֹשֶה אַקְדִּים

 خطن خخر_ن\$ثه:
 וּלַמּמִּוֹשׁ בּמְּבַּוּר שַבְּמ בָּי אָוֹן וּלַמַּמִּוּ בָּרוֹלְ גִּטְבַּמ אָבוּ לְנִע ·· בְּלְ מַנְּפְעַי, אֶלְ לְבָּלְ יִבֹהְּבֹֹיוֹ יִע כִּלְ מִּעִוֹיִ, בְּלְבָּוֹ יִבֹהְבֹּוֹנִי בְּיו בַפַּעַם הַוּאָת אָנִי שֹלֶהַ אָת־

אוטְךְּ וְאֶת־עַּמְּךְ בַּדְּבֶר וַתִּפְּחֵר בּ עַמָּה שָׁלַחָּמִי אָת יָדִי נַאָּרְ

بِذِمْمَا مَقِد شِمُر خُخُدٍ لِهُدُا: ST-CT! נאגלם פֿמֿלור זאָט מממבטוני.

> מַּטוּן אַבֹּהַבּוָהַנוֹ סִינִ בּאַנֹמֹאַ וֹלַמוּ לֹבֹם פּוֹמִנִי וּזְנַל וֹנִינִי

> ַ אַבְוֹלֵא בַּבוֹבַאָּנֹא יִבְּכַל מָצְּבַאָנִי משֶׁר מִן בֶּבְם שִׁהְנָא צָּבֵי הַנָּה أرأي أحدره بالبهزي بإباطه كألبه

ಭದ ದೆಭ್ರಗ: الزاميري زابان هم كرد قالا فالمرازي المهرور بربام خهه والا والإلا

נופלטון פבמני אֶלְהָא דִּיהוּדְאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי ושומר ליה פדנו אמר יי בְּצַפְּרָא וְאִטְעַמִּתַ בְּרָם פּרִעֹה

אָבׁוּ בּוֹמָלָא בַּוֹבָא אָלָא הָבַע

בְּבְּנְעִי, בְּבְלְ אַבְעָא:

נאמשנגנטא מן אַבְלא: ימִבוני זמָד וְיָם עַּמָּד בְּמִוּמָא בְּמֶבְטִית פּוֹן יָת מַחַת גָּבוּרְתִי ځادر كَالُـٰرَةِ.

הַמֹנוּ בֹבֹל אַבְמֹאִי ילגיל היהון משמען גבורת ילנם לניל גא סיימטוי

> blains upon man and upon beast. it became a boil breaking forth with Moses threw it up heavenward; and 201 and stood before Pharach; and And they took soot of the furnace,

Egyptians. magicians, and upon all the for the boils were upon the before Moses because of the boils; And the magicians could not stand

unto Moses. unto them; as the Lord had spoken 12 of Pharaoh, and he hearkened not And the Lord hardened the heart

that they may serve Me. of the Hebrews: Let My people go, him: Thus saith the LoRD, the God stand before Pharach, and say unto Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

none like Me in all the earth. that thou mayest know that there is thy servants, and upon thy people; 14 plagues upon thy person, and upon For I will this time send all My

hadst been cut off from the earth. people with pestilence, and thou 15 hand, and smitten thee and thy Surely now I had put forth My

declared throughout all the earth. power, and that My name may be ELIC CARULTULE TO LICE My and thee to stand, to show thee My But in very deed for this cause have I

אַכָּן וַיְּקַּם אָבַ מֵּטָוֹם בֶבֶּב בְּחִיר (שמוח יד, ו): אלא על אומן שבשדות בלבד, שנאמר בְּמִקְנְךְ אֲשֶׁר בַּשְׁרֶה, וסַיְבֵא אָם דְּבַר ס' בֻּנִים אָם מִקְנֵסוּ אָל סַבְּמִיס. וכן שנויס במכילתא (10) באדם ובבחמח. ואם מאמר מאין היו להם הצהמות, והלא כצר ואמר וישָמ פּל מקנה מצְרָיִם, אלא לא נגורה גורה ים בלשון משנס, שנס שמונס:

(14) אח כל מגפחי. למדנו מכאן, שמכם בכוכום שקולם כנגד כל סמכום:

עם סבסמום: וחכחד מן הארץ. אבל בעבור ואם סעמדמיך וגוי: (פו) כי עחה שלחתי את ידי וגוי. כי אלו רלימי, כשסימס ידי במקוך שסכימים בדבר, שלממיס וסכימי אומך ואם עמך

نَوْرُيْنِ:

בְּמִצְרַוֹם לְמִן־הַוֹּוֹם הִנְסְבֶר הֵנִה דְּכְנְמֵיה ְבְּמִצְרֵוֹם לְמִן אַי פְבֵּר מְאָר אֲשֶׁר לֹא־הְיֶה כְּמֹהוּ מִחַר בּּרִיְאִ חַפִּיף לֹחָרָא וְּלָא

הְבְנִים עַבּּבָר וְמֶעוּ: tại riàol retar tiù בַאָּבֶׁם וְבַּבַּבַמָּב אַמֶּבַוּמָּאַ ه، لَمُن خُر مُهُمُ لَا يُكُ فَهُلُن خُر ﴾ أَمْضِك هُكِن لَكُمْ كُل مُكَالُةٍ بَحُمَّا هُكِن خُرَم ثَن خُمْرَكِ

מַלַנָרוּ אָּלְ-הַבָּטִּים: פּבׁתְּע עוֹנֶס אָּעַבְעַבְּעַנֵי, וֹאָעַב פּבַתְּעַ כִּנְתָּ זָעַ מַּבְעַנְיִי, וֹנֶעַ עַנְינֵאַ אָּעַ בַּלַב נְעַנֵּע מָתַּלִינֵ, בַּבַעוּכְ מִפּּעֹנִמֹא בַּנִי מִתּלִינַ,

מְלַנְרוּ בַּשְּׁבֶרוּ: (פּ) וְהְוֹיִ וְיִּהְוֹּבְ אֵטַ הְּבְּבָׁוּו וֹאָטַ. וֹאָהֶת לאָ הָּם לִבֹּוּ אָלְ בַּבֹּר

עַשְּׁבֶּר בְּאָבֶץ מִצְּבֶוֹם: וֹמֹלְ עַבְּׁעַמְע וֹמֹלְ כַּלְ מַּמְּב לכֹל_אָבוֹא מֹגִּבוֹנִם הַּלַבְיַאִּבָּים בב יְדְדְּיִ עַלְ־הַשְּׁמְוֹם וְיהָי בְרָד יְדְדִּ עַלְ צֵיח שְׁעַנְאַ וִיהֵי ್ಣಿಜರ್ಥ ೈಗ್ಗೆಗೆ ಜ್ಞರ್ ಬೆಳೆಗ ಭರ್ಗ ಜ್ಞರ್ಗ

בְּרִיל דְּלָא לְשֶׁלְחוּהָהוֹן: שניתי עוֹדְךְ מִסְתּוֹלֵלְ בְּעַמָּי לְבִלְחָי עַד בְּעַן בְּבִישְׁחָ לֵיה בְּעַמִּי

יומא דאשׁמַּכְלַלַת וְעַּד בְּעַוֹּי עולל. מִמְמִתְרַ כְּמֵּעִ מִטְרַ בְּבֶרָ עַאָּלָאָ מִטִּנִע בְּמִבְּלָאִ טִבֵּוֹן

נימותון: زيركإبك بتزيابا בּטַפֿלָא וֹלָא וֹטַבּׁנִיהָ לְבִיטָא itu és kék édéés és

בְּעִירָה לְבְּעַיָּא:

₽₽₽₽₽ שְׁבַל נְת עַּבְּדּוֹהִי וְנְתֹ בְּעִירֵיהֹ וובלא מוו לבוה לפטומא בין

ַבְּיִבְיֵבְיִם: כֿל מֹסַבֹּא בַעַבַּלָא בַאַבַּהָא הַלְ אָׁנְהָא וֹהַלְ בֹּהִיבָא וֹהַלְ בובא בכל אולא המצרום נאַמָּב גֹּג לַמְמָּב אָבִּים נִעַ

> them go? My people, that thou wilt not let As yet exaltest thou thyself against

.won linnu since the day it was founded even hail, such as hath not been in Egypt 18 will cause it to rain a very grievous Behold, tomorrow about this time I

shall die.' come down upon them, and they not be brought home, the hail shall shall be found in the field, and shall field; for every man and beast that cattle and all that thou hast in the Now therefore send, hasten in thy

cattle flee into the houses; Pharaoh made his servants and his 20 LORD among the servants of He that feared the word of the

cattle in the field. of the LORD left his servants and his and he that regarded not the word

Egypt. the field, throughout the land of upon beast, and upon every herb of the land of Egypt, upon man, and heaven, that there may be hail in all Stretch forth thy hand toward And the LORD said unto Moses:

בוים (דניפל ז, מ): של עיקר, כגון וו, וכגון וְיִמְפַבֵּל שֶׁמְּבָב (קְסִלֹם יב, ס), מגורם סבל. פִי מִשְׁמְּבַר שָבֶינוּ (דניחל וִ, מגורם שר ונגיד. וכן מִשְׁמַפַּל פירשמי בפוף ויסי מקן, כל מיבה שממלם יפודה פמ"ך והיה באה לדבר בלשון מתפעל, נותן התי"ו של שמוש באמלע אותיות (עוד) עודך מסחולל בעמי. כמרגומו פְּגֵישַׁמ צֵישְ בְּעַמִי, וסיל מגזרת מסלס דממרגמינן מוֹרַם פְּנִישְׁם, ובלע"ז קלקי"ר וכבר

ב, ס), וַיַּנְדַע (הֿסְתַר ב, כב), וַיַּנְלֵּד כְּיוֹמֵף (ברחבית מו, כ), בְּדְבָרִיס לֹחׁ יַנְמֶר עָבֶּד (משלי כע, יע): מיצה שמחלת יפודה יו"ד, כגון יפד, ילד, ידע, יפר, כשהיה מתפעלת, תצה הוי"ו צמקום היו"ד, כמו הופדה, הַנְלְדָּשׁ (הושע (18) בעה מחר. כעם הואם למחר, שרע לו שריעה בכוחל, למחר כשחגיע חמה לכאן, ירד הברד: הוסדה. שנחיפדה וכל

הביתה. לשון הכנפה הים: (19) שלח העו. כמרגומו שלמ פְנוֹשׁ, וכן ישְׁבֵּי סַבֵּבִיס בַשִׁיוּ (ישעיס י, לה), סְשִיוּ בְּנִי בִּנְיָמֶן (ירמיס ו, ה): ולא יאסף

(02) הניס. סברית, לשון וינק:

(22) על השמים. ללד סשמיס. ומדרש הגדס, סגציסו סקצ"ס למשס למעלס מן סשמיס:

בָּבֶר עַל־אָבֶץ מִצְּבֶוֹם: נטַבַלְרְ אָשׁ אָרְצָה נִיִּמְטָּר יְהַנְּה הَשְּׁמֵּיִם וֵיהוָֹה נָתַּן לִלֹת יּבְרֶּר ್ಷೆಯ ರೆಜ್ಞಗ ಜ್ಞಗ್ರಾಥ್ಥೆಗ್

מאו היהה קגוי: הְיָה בְּמָהוּ בְּבְל־אָבֶיץ מִצְּבַּיִם עַבְּרָר כְּבָּר מְאָר אֲמֶה לְאַר וּגְיָב בְּבְב נְאֶה מִטְלַפַשׁנִע בְּנַוּנִב

הַשְּׁבֶּה הַבְּּהְר וְאָת-כְּלִ- עִּסְבָּא דְּחַקְּלָא מָחָא בַּרְדָּא וֹמּגַ בּּׁנִמְּעׁ בֹּלְ מֹמֹתְּבַ מִאָּנָהָא וֹמַגַ בָּׁמִנִינִי בָּלְ יף אָר כְּלְ־אָשֶׁר בַּשְּׁבֶּה מֵאָבֶה דְּמִצְּרָים יָהְ כְּלְ דְּבְּחַקְלָא رَاكِ سَخُرُهِ خُرُحِ كُلُواً مَجْرَاتِ فَمُنْهِ حَلَيْهِ خُرْحٍ هَلَمْهِ

וֹמִּבְאֵבְ לְאָ בִּיֹנִע בּבֶּבי:

בוֹבְשְׁמֵלֵים: בְּפְּעָם יְהְוָהְ הַצְּּדְּיִק נְאָנִי וְעָּמָי זְמָנָא הָנָא הַנְּאָרָ וַאָּנָא וְעָּאָה הַמָּיִי לא וְלְאַהַרֹּן וַיִּאִמֶּר אֲלֵהָם חָמָאִהִי יִלְאַהַרֹּן וַאָּמַר לְהֹוֹן חַבִּית

אֶטַבְם וֹלְאָ נִסְפַּוּן לַתְּּמִיר: ללְת אֶלְהִים יבְּרֶד וֹאֵשִׁלְהָה ַ עַמְּעִּירוּ אָּל־יָּהנְיה וָרַב מָהְיָּת

ליהוֶה הְאֶרֶץ: לָאְ וְחְנֶת עֹּוֹד לְמָעַן מַבְּע בָּר לֵא יָהֵי עּוֹד בְּּדִיל דְּתִּדַע צָּבִי بْسَبِّب سَطِكْيِت يُسْتُكِذِا لِسَحُثِي كُلُهِ يَرْ خُرَيْم يَضْمُثُمُوا بَحَنْتُم פּ עַמְּגַר אָפְּרְשׁ אָטַ־כַּפּּר אָלַ־ קַרְמָּא אָפְּרוֹס יָת יְדֵי בָּצְלְיּ וַיְּאִמֶּר אֵלְיוֹ מֹשֶׁה בְּצֵאִהִי אָת־

> המערום: המעטר וו פרדא על ארעא וּמִוֹעַלְכֹא אִימְּעָא מַל אַבְעָּ הית שְׁמִיֹא נִין יְהַב קלִין וּבְרַר נאָבים מֹשֶׁה יָת הוּשְבִיה עַל

ממדן דַּהָנָת לַמִּם: בכונית בכל אַרְעָא דָמִצְרָוֹם בְּטִבְּא בַּלָא עַנְע ĪĻĻ% ואָרשָׁראַ

וֹנִי כֹּלְ אִּגְלָוֹ, וַוֹלֵלָא עַבַּר:

וֹמְבֹאֹלְ לֹא בֹוֹנִי בַּבֹבֹּא: ٣٠٠ كر ځېږا برڅا څېد څات جراب جهدمه دبها بمواجد

رَّانِهُكِلَا هَارِمُنَا رَبَطُلُمُ خُطُهُنَا بَهُكِمَا هَالِمَا بَهُرَاءُ خُطَهُنا

גלו בדם יי וסגי בדמוהי

كְאִנִיתְכַּבְא: נֹאָהַבַּע זֹטַכוּן וֹלַא שׁנִסָּפוּן בלום לאכון מו צבם וו ולבר בוט בלא וטון מכלא פלון

נאַמר ליה משָה בְּמִפְּקִי יָת

Egypt. To band of any on the land of unto the earth; and the LORD thunder and hail, and fire ran down toward heaven; and the LORD sent And Moses stretched forth his rod

of Egypt since it became a nation. such as had not been in all the land 24 up amidst the hail, very grievous, So there was hail, and fire flashing

and broke every tree of the field. hail smote every herb of the field, field, both man and beast; and the the land of Egypt all that was in the And the hail smote throughout all

the children of Israel were, was there Only in the land of Goshen, where

people are wicked. LORD is righteous, and I and my them: 'I have sinned this time; the Moses and Aaron, and said unto And Pharaoh sent, and called for

you go, and ye shall stay no longer.' thunderings and hail; and I will let 28 enough of these mighty Entreat the LORD, and let there be

earth is the LORD's. that thou mayest know that the neither shall there be any more hail; LORD; the thunders shall cease, spread forth my hands unto the as I am gone out of the city, I will And Moses said unto him: 'As soon

(24) מחלקחח בחיך הברד. נס זמין נס, סאש וסברד מעורבין, וסברד מיס סוא, ולעשום רלון קונס עשו שלוס ביניסס

(82) ורב. דילו במק שקוריד כבר:

קירְאַּוּן מִפְּנֵי יְהֹנָה אֱלֹהַים: ° נְאַטְה נְעַבְּרָרְיִרְ יְבְּעִירִ בָּרְ מְּנֵה בָּר מְנֵהם

تَهُمْرُتُ لِ هُٰذِيدَ يُتَوَهُمُنُكُ يَجُرُدُ يُجَدِد يُحَفِيْهُ وَجُمَادًا: يو إتوقوم التهوي بيوم جر

אָפֿילִת הַנְּה: ַ נְתַחִּמְָּה וְתַכְּּםֶּמֶת לֵא נְכֵּוּ בִּי

حجـزنكك المحلاد المحلود ال וַיִּחְדְּלִיּ הַמִּלְוֹת וְהַבְּרֶׁד יִמְטֶּר מפטיר הְעִּיר וַיִּפְּרָשׁ כַּפָּיו אֶל־יְהְוָהַ ניַצַא מֹשֶׁה מֵעָם פַּרְעֹהֹ אָתַ־ וּנְפַּק מֹשֶׁה מִלְּנָה פַּרְעֹה יָה

וּגֹלבע לְבַּוֹ הָוֹא וֹמַבְּרָוֹיוּ וְהַבְּבֶר וְהַפִּלְת וַיָּמָר לַהַמָּא
 יַרַא פַרְעָה פָּרִיחָדָל הַמְּטְר

೯<u>۲</u>۲−ಬೆÿಗ: (ಡ) בְּנֵי יִשְּׁרְאֵלְ כַּאָּמֶהׁר דְּבֶּר יְהְוֹיִה שִׁכְּהְ יָהְרָאֵלְ כִּמָּא त्त्र र्ृत्य हिंदित र्िक्ष प्रतिष्ठ केंद्रित क्षत । क्षत्रित रिक्ष हिंदित रिक्ष

> ڲڔڹڔ۩؞ בהו לא אַטַבּנהשנו מו פֿבם וֹנ נאַט נַמּבֹבננ גֹבמֹלא אָבו מַב

וֹכֹטַּלֹא וַסְׁמָבו, לַלוַ אָּבו, סַׁמָּבוֹא

אַפֿלָטֹא אָנּגו: النهزع أديئيزع خع خكفي فحد

ומהבא בּבוֹנִי נִבוּית לָא מִשָּׁא שבום ג' וֹאִנְעוֹנָהוּ שַׁלָּגָא וּבַּבָּבָא עַרְקָא וּפְּרַס יְדוֹהִי בַּצְלֹוֹ

למטמי ויקביה ללביה הוא מהבא יברדא וקליא ואיסיף וֹשְׁוֹא פּוֹמִני אָנוֹ, אַטְמָוֹה

דְּמַלֵּיל וְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה:

—'.boд аяоЛ know that ye will not yet fear the But as for thee and thy servants, I

and the flax was in bloom. smitten; for the barley was in the ear, And the flax and the barley were

not smitten; for they ripen late.— But the wheat and the spelt were

rain was not poured upon the earth. thunders and hail ceased, and the hands unto the LORD; and the from Pharach, and spread forth his And Moses went out of the city

hardened his heart, he and his were ceased, he sinned yet more, and s+ rain and the hail and the thunders And when Pharaoh saw that the

had spoken by Moses. children of Israel go; as the LORD 35 hardened, and he did not let the And the heart of Pharaoh was

rer əsvd The Haftarah is Ezekiel 28:25 – 29:21 on page 207. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftara on

- (92) כצאחי אח העיר. מן סעיר, אבל במוך סעיר לא סמפלל, לפי שסימה מלאה גלולים (שם יב, ז):
- ד), עד לא שכיבו. עֶרֶס יְצְׁמָח (שס בֹּ, סֹ), עד לא צמח. אף זה כן הוא, ידעחי כי עדיין אינכס יראים, ומשחהיה הרוחה חעמדו (30) שרם חיראון. עדיין לא מיראון. וכן כל מרס שבמקרא עדיין לא הוא, ואינו לשון קודס, כמו שֶבֶס יִשְׁבָּבוּ (בראשים ימ,
- השערה אביב. כבר ביכרס ועומדת בְּקַשְׁיָס, ונשמברו ונפלו, וכן ספשמס גדלס כבר וסוקשס לעמוד בגבעוליס: השעורה ה"א לפרש נכחה כמו הוכחה, נכו כמו הכו, אלא הנו"ן שורש בחיבה, והרי הוא מגורת ושַפּוּ עַלְמִהַיוּ (איוב לג, כא): 🗀 בר (IE) והפשחה והשעורה נכחה. נשנרס, לשון פרעס נכס, נכליס, וכן לל נכו, ולל ימכן לפרשו לשון סכלם, שלין נו"ן במקוס בטקטוקכם:
- יש לפרש פשומו של מקרא בעשבים העומדים בקלחם הראויים ללקום בברד. ומדרש רבי מנחומא (וארא עו) יש מרבוחינו (22) כי אפילח הנה. ממומרומ, ועדיין סיו רכומ, ויכולומ לעמוד בפני קשס, ומע"פ שנממר וממכל עשב השדה הכה הברד, אביב. עמדס בהביס, לשון בְּהָבֵי סַנְּחַל (שיר השירים ו, יה):
- ترزيط لوقراد ويُولو في المراه دما والمراد والمراد والمراد والمراد المراد ומגיע עלינו. ומנחס בן סרוק חברו בחלק בְּסִפּוּך בֶּמֶף (יחוקאל כב, כב), לשון יליקח מחכח, ורואס אני אם דבריו כחרגומו (33) לא נחך. לה סגיע, והף הומן שסיו בהויר לה סגיעו להרן, ודומה לו וַ מִּמַּן שָלִיני סְפָׁלֶה וַ הַשְׁבָעָה (דניהל מ, יה) דעורה, שנחלקו על ואח, ודרשו כי אפילוח, פלאי פלאוח נעשו להם שלא לקו:

אָנִנֹּג אֶבֶנִ בַּבַּוֹבַנִי: לבן וֹאָעַבֶּר הֹבֹּלְנִוּ לַמָּהֹן הִשָּׁנִ פּבׁלְנִי כֹּיַאַנִּי נִיכִּבּלֹבַנִי אָנַן וּיִּאִמֶּר יְּהְוֹּהְ אֵּלְ-מִמְּהַ בֹּאִ אֵלְ- וַאַמָּר :; לַמְמָּה מִּוֹלְ לָנִים

<u>. ביוֹני</u>: בוב לים נובגלים כובאלו וְאָר אַרַנוּי せばれたにロ יבֶן בַּנְךְּ אֵת אֲמֶר הַהְעַלְּהְיֹ برُمِّمَا שُوَقِر خُمُأَتِر

حْمَٰزُك طَعْنُدُ شِكِّكُ مَقَدُ لِنَمْخُكُنْدُ: אָבְעַנוּ עַמְּלַנְיִם מַּגַעַמָּנִי מָאָנִים ַ נֵּיאִמְרַוּ אֵלְיוּ כְּה־אָמָר יְהוָהֹ ניָבֹא מֹשֶׁר וְאַהַרֹן אֶל־פַּרִעֹּהֹ

خلائكيك: מּמִּׁג עַלָּג מָלָג מָעָר אַבַבע בּ אִם מָאָן אַטָּר לְהַּבָּהַ אָּנַרַ

הצמח לכם מו־השָּבֶה: מו_עַבּיָר וְאָכַלְ אָנַ בָּלְ עָמָּאַ يْرَيْك بَرَةِكُمْ بَيْنِهُ كُلُولًا كُرُقًا וְכִּסְׁהַ אָתַ־צֵּיוֹ הָאָהֶץ וְלָאִ ייכַל

בּוֹעׁ נּיֹפּֿן נִיּבֵּא מָמָּם פּּוֹבְעִי: הַיוֹקם עַל־הָצָּבְטָה עָד הַיַּוֹם אַבְמָּגְבְּ נֹאַבָּנָע אַבְמָגִב מֹנִים ٤٠ ﻧַבְּקְי בְּלֶבְיִם אָשֶּׁר לְאָבְלָאִי بظرُجِه خَفِيكِ بَحْقَ، خُرِ مُحْيُركِي

בַּינִיהוֹן:

בוו ויוּדעון אַני אַנָּא יִי: בֹמֹאֹבוֹם ווֹט אַטוֹנֹי. בּהוֹנִינוּ יבר בְּרָה יָת נַסִין דַּעֲבַרִית יבויל המשמי קדם ברך

كَلُور: בובלי שלח עמי ויפלחון מַסְבוּר אַהַ לְאָטִכּוֹמֹא מוּ אָבְבוֹא בּיהוּדָאֵי עַר אָמָהָי נֹאַמֹרוּ לְנִשׁ כֹּבֹלוֹ אַמֹר נֹי וְעָאל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְנָת פַּרְעֹה

נָת עַּמִי הְאָנָא מֵיהֵי מְחַר גּוֹבְא אָבוּ אָם מִסְבוּר אַטִּ לְהַּלְּטִא

לוֹטַבּׁו זֹט מֹוֹ מִמְמֹמִא בַּאַבַוֹמֹא جبتاريك:

לכון מו שללא: וֹנוכוִל וֹנו כֹּלְ אִּגְלָוֹא בַאַּגֹּמִע בְּאָמְטְאַבוּע לְכוָן מִן בַּנְבָא וֹלָא וֹכוָלְ לַמִּטִוֹי זִט אַבֹּהֹא

ביבון וֹאַנַפּוּנו ווֹפַל מִלְוֹנוּ מֹנוֹנוֹנוֹן מֹלְ אַנְשָׁאַ עַּד יוֹמָאַ אַבְהָהָהָ יַּאַבְהָה אַבְהָהָר מִיּים וּבְתֵּי כְלְ מִצְּרְאֵי דְּלָא תַוֹוּ לוטמבון בסף יבמי כל עלדך

> My signs in the midst of them; his servants, that I might show these hardened his heart, and the heart of X Go in unto Pharach; for I have And the LORD said unto Moses:

I am the LORD.' among them; that ye may know that and My signs which I have done what I have wrought upon Egypt, of thy son, and of thy son's son, and that thou mayest tell in the ears

serve Me. let My people go, that they may refuse to humble thyself before Me? Hebrews: How long wilt thou saith the LORD, the God of the Pharaoh, and said unto him: Thus And Moses and Aaron went in unto

locusts into thy border; go, behold, to-morrow will I bring Else, if thou refuse to let My people

groweth for you out of the field; hail, and shall eat every tree which which remaineth unto you from the residue of that which is escaped, see the earth; and they shall eat the earth, that one shall not be able to and they shall cover the face of the

from Pharach. day.' And he turned, and went out they were upon the earth unto this fathers have seen, since the day that neither thy fathers nor thy fathers? 6 the houses of all the Egyptians; as the houses of all thy servants, and and thy houses shall be filled, and

- (I) ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה. וסמרס נו: שחי. שִׁימִי, שׁמֹשׁים מֿני:
- ו שינו לשון פועל ומעללים, שא"כ היה לו לכמוצ עוללמי, כמו וְעוֹבֶל לָמוֹ פַּמַשֶׁר עוֹלַלְמָּ לִי (חֹיכה אֹ, כצ), מַשֶׁר עוֹלַלְלִי (שׁס יצ): (2) החעללחי. שמקמי, כמו פִי הִּמְעַנְּלָם בִּי (במרבר כב, כע), הַלוּחֹ פַּחֲשֶׁר הָמָעַנָּלְ בָּהֶס (שמוחל-חֿ ו, י) החמור במנריס,
- (3) לענות. כמרגומו לָמְּקְבְּנְעָה, וקול מגורת עני, מָמַנְקָ לקיום עני ושפל מפני:
- (5) אח עין הארץ. אם מכלס סלרן: ולא יוכל וגר. סכולס, לכלום לם סלרן, ולעון קלכס דבר:

אַבְרֶר מִצְּרֶנִם: יְהְוָה אֱלֹהִיהֶם הַמֶּבֶם הַּדַּע כֵּי יִי אֱלְהַהּוֹן הַעַּד בְּעַן לָא אַבְדְה מצְרִים: הַּבְּע אָע בְּיִאְלֹהְיִם נְוֹמְּבֹרֵנְ אָע בְּבַע זָט מִּבְּע נִים נְנִים בְּנִבּבְענּן צָּבָּם ישראל מָתַיּ יַהְנֶּה זֶה לְנוּ לְמוּקֹשׁ אָמַהִּי יָהִי דִין לַנָּא לְתַקְלָא וּיאַמְרוּ עַּבְרֵי פַּרְעָה אֵלְיוּ עַּדְ וַאֲמָרוּ עַבְּרֵי פַּרְעֹה לֵיה עַר

נמ, הַבִלְכָּים: עבְרָוּ אָת־יְחְנְה אֱלֹהַיכֶם מָי פְּלֹחָי אֲדִם יִיְ אֶלְהַכּוֹן מוֹ ימוֹ אָל־פַּרְעָה וַיַּאַמֶּר אֲלֵהֶם לְכָּוּ לְנָה פּרִעָה וַאֲמַר לְהוֹן אִיוִילוּ וּנּנַהַּב אַטַבַקַהַּט וֹאָטַ אַנַבון וֹאַטַּטַב זָט קַהָּט וֹנִט אַנַבון

יִבְבְּקְרֵנִי נֵלֶבְ בָּי חַנִּיוֹחַלְתַ לֶנִי: וֹבִע בֹבֹוָנוּ וּבֹבֹונְעָנוּ בֹּגּאָנֹוּוּ رَيْمُد مِشِد خَنْمُدُنِ نِخَنْظَرُنِهِ رَيْمُدِ

جَدْدَكَت: ואָע_סּפַכָּם באַנּ כַּי בַעָּה נָגָּ יי עַּמְּכֶּם כַּאַשֶׁר אֲשַׁלַח אֶחְבֶם ניאמר אַלהָם יְהִי כֵּן יְהְוֹהְ וֹאֵמֶר לְהְוֹן וְהֵי כֵּן מִימֶרָא בּייִ

قِلْمٰك: (a) מְבַּלַמִּים וֹנִגָּרָטְ אָטָם מִאָּט פֹּנָנ יי וְעְבְּרֵוּ אֶתְיְרְוֹלְתְ בָּי אָמָה אַמָּם וּפְּלְחוּ בֶּרָה יָּנְאָרֵי יָמָה אַתּיּן

\$171:

במילימנא

עַנָּא בוֹבֶם נֵלְ כַּנָּא: בּׁמֹנוֹא ובַעוּבוֹא ניווג, אָבוּי ובְסְבַּנָא נְיוֹיִלְ בִּבְּנָנָא וְבִבְנָנִא

להן וטבוב וטבון מן פובם

گڌ، ۾ هَڌ حبا جُهُونُيَائِهِ:

אַשוּן סְבִירִין לְמִמְבָּר לֵית

ונה שפּלְכוֹן הַזּוֹ אֲבֵי בִישָּׁא

בְּסַמְּדְּכוֹן כַּד אֲשֶׁלָּח יָהְכוֹן

And he said unto them: 'So be the unto the LORD.' we will go; for we must hold a feast with our flocks and with our herds

our sons and with our daughters,

our young and with our old, with

And Moses said: We will go with

Lord your God; but who are they he said unto them: 'Go, serve the

bre the seain unto Pharach; and

knowest thou not yet that Egypt is

they may serve the LORD their God, snare unto us? let the men go, that

him: 'How long shall this man be a

And Pharach's servants said unto

And Moses and Aaron were

that shall go?'

destroyed?

is before your face. and your little ones; see ye that evil 10 LORD with you, as I will let you go,

from Pharaoh's presence. desire.' And they were driven out 11 serve the LORD; for that is what ye Not so; go now ye that are men, and he figure of kitchia sha won og sos Not

- (ד) השרם תדע. סעוד לא ידעת כי אבדה מלרים:
- (8) ויושב. סושנו ע"י שליח ששלחו אחריסס, וסושינוס אל פרעס:
- שמל יסושע אומס, וזסו שנאמר סַיּוֹס גַּלוֹמִי אֶׁמ מֶרְפַּמ מִנְצַיִס מֵעְלֵינָס (יסושע ס, ע), שסיו אומריס לכס דס אנו רואין עליכס בְּבֶעְשְׁ הֹוֹלִימָּם (שמות לב, יב), זו היח שחמר להם רחו כי רעה נגד פניכה, מיד וַיִנְמָם ה' עַל הָבְעָה, והפך חֹת הדם לדם מילה במדבר, והוא סימן דס והריגה, וכשממאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגה, אמר משה במפלמו, לֶמֶה יאֹמֶרוּ מָלְרַיִּם לֵאמֹר ומדרש אגדס שמעמי, כוכב אמד יש ששמו רעס, אמר להם פרעה, רואה אני בָּאִינְעַנְנִינִימ שלי אומו כוכב עולה לקראמכם (10) כאשר אשלח אחכם וגוי. אף כי אשלמגס את סלאן ואת הנקר כאשר אשלח אחכם וגוי. אף כי אשלמגס את סלאן ואת הנקר כאשר אשלח אחכם וגוי. אף כי השלמגס את הלאן ואת הנקר כאשר אשלח אחכם וגוי. אף כי השלמגס את הלאן ואת הנקר באשר אשלח אחכם וגוי. אף כי השלמגס את הלאן ואת הנקר באשר אשלח אחכם וגוי. אף כי השלמגס את הלאן ואת הנקר באשר אשלח אחכם וגוי. אף כי השלמגס המילאן ואת הנקר באשר היור.
- עבודס) בקשמס עד סנס, נובמס למלסינו, ומין דרך סעף לובומ: ויגרש אוחם. סרי זס לשון קלר, ולמ פירש מי סמגרש: (11) לא כן. כאשר אתרמס לסיליך סעף עמכס, אלא לכו סגבריס ועבדו את ס": בי אוחה אחם מבקשים. (אומס EULEC:

ַבְּבֶּרֶר: בֿלְ מַּשְׁבֵּא אָנו בָּלְ אַמָּה וְיִיכוּלְ יָה בָּלְ מִסְבָּא דְאַרְטָּא מּלְ־אָבָין מֹאָבְיִם וֹיאַכַלְ אָנִים יַּיִבָּא וֹיַפֿע מֹלְ אַנְמֹא בַמֹאָנִים מי מַּלְאַבוֹת מֹאַנְוֹם בּאַבְבָּיִ וֹנֹמֹלְ מַלְ אַבֹּמֹא בַּמֹאַנוֹם וֹנִינוֹ. يشخود بمزئم بجح طقم بقد بهود بر طفهم بجداه بهه

עַקְּרִים נְשֶׁא אָתַ־הָאַרְבֶּה: הַפְּיֵלְה הַבַּמֶּר הְיָה וְרְיּתַ הַהוּא וְכָל לֵילִיִא צַפְּרָא הֵוָה בּאְבֹּא בֹּק עַיִּנְיָם עַעִינִא וֹכֹק - מַצְּיִּמָא בָּאַבְׁהֹּא בֹּק נְיִמָא נּי מִצְרַיִם וַיְהְנָה נְהַג רְוּחַ־קְּדִים צַרְעָּא דְּמִצְרַיִם וַיִּי דַּפָּר רוּחַ يثُم ظَوْرَت هِمَ طَفَّادَاً وَلَا يَهِدُ بِمَ طَوْدَتِهِ وَلَا

אַרְבָּהֹ כְּמֹהוּ וְאַחֲרֶיוּ לְאִ יְהְנֶה - לֵא חֲנָה כֵּן מּּבְא דִּכְנְתִּיה בְּבָר מְאָר לְפַּנְיוּ לאַ־הָנִה בֵּוֹ ÷ı מֹאֹנְוֹם נַּיְּנָתׁ בֹּׁכִּלְ יִּבְּנִנְ מִאֹנֵוֹם בַּמֹאָנוֹם נַמָּבֹא בֹּכִלְ שַּׁעוּם הומל הארבה על בל־אַניץ

לכֿן אָבֶא מֹגַּבוֹים: לַבְיִנְבַׁל לַהָּא יִלְהָּמֶּב עַמָּבָע אַמָּר הוֹמִיר הַבְּּרָר וְלאַ־נוֹמָר עַשֶּׁב הָאָרֶץ וְאֵחֹ כְּלְ־פְּרֵי הָעֵץ יִח כָּל עּסְבָּא דְאַרְעָא וְיָח כָּל ١٥٠ ڗۺڔٷ٦ ڔڠڎ؇ٛ ڗ٠ؙۼڿ؇ ۼ٦٦؋؇ۦ ۼ٦؋ۼۦ ييتفاده ع٢؋٤ يۼڿڂ אֶר־עֵירן

אֶלְיֵנִיכֶם וֹלָכֶּם: וּלְאַבַּרְן וַיְּאָמֶר חַמָּאָתִי לַיִרוֹּנָה וּלְאַבַרוֹ וַאָּמַר חַבִּיה בֵּרָם יִיָּ يزفير פּרְפֹּה לקּרָאׁ לְמֹשֶׁה וָאוֹחִי פּרְפֹה לְמִקָּרֵי לְמֹשֶׁה

מְּלְּלֵי רָלְ אָת־הַמָּנֶת הַנָּה: لْلَامُكَادِد ذِيدِيْكَ كَبُرَيْدُكُ لَيْقِدِي يُقَدِّم يُرْفُعُ لِيَتِمُ لَمُّذِي كَيْتِ يُرْ יַ וְעַהְּה שָּׁא נְאַ חַטְּאָתִי אַרְ הַפַּעַם יִּרְעַן שְׁבוֹק פְעַן לְחוֹבִי בְּרַם

נְתְ כָּלְ דְאַשְׁאַר בַּרְדָּא:

וְרוּחַ קְּדוּמָא נְשַל יָת גּוֹבָא:

יבְּהָרוֹה לָא יְהֵי בַּוֹ: מגלנם שפוף לחדא קדמוהי וסָלול ווּבָא מַל כָּל אַרְעָּא

בַּלְ_עַאֶּבַוּלְ וַעַּפֹּא יָנִי מִּגוּ שִׁמְּמָא בַּכֹּלְ

ַבְּמְגֵּבְיִם: ילמסלא בעללא ללג אבמא וֹלָא אָהִשֹׁאַר כּֿלְ זִבוִל בֿאַנִלָּוֹא GLL XLÁTA ÞAÐÁRL ELÞA

אָלְבַּכוּן יִלְכוּן:

מוקא קדין: אַּבְעַבוּן וְיַמְבִי מִנִּי בְעוָב יִנִי

> land, even all that the hail hath left.' Egypt, and eat every herb of the may come up upon the land of of Egypt for the locusts, that they Stretch out thy hand over the land And the LORD said unto Moses:

east wind brought the locusts. night; and when it was morning, the the land all that day, and all the LORD brought an east wind upon over the land of Egypt, and the And Moses stretched forth his rod

them shall be such. such locusts as they, neither after they; before them there were no borders of Egypt; very grievous were land of Egypt, and rested in all the And the locusts went up over all the

through all the land of Egypt. either tree or herb of the field, there remained not any green thing, the trees which the hail had left; and herb of the land, and all the fruit of darkened; and they did eat every whole earth, so that the land was For they covered the face of the

and against you. sinned against the Lord your God, or haron in haste; and he said: 'I have Then Pharaoh called for Moses and

take away from me this death only. the LORD your God, that He may 17 my sin only this once, and entreat Now therefore forgive, I pray thee,

(בו) בארבה. נשניל מכת הארנה:

- (13) ורוח הקרים. כוח מזכחים נשל לח סלרבס, לפי שבל כנגדו, שמלכיס בדכומית מערבית סיחה, כמו שמפורש במקוס
- יש"ש) וכמוסו לא סיה ולא יהיה: משס, (כי של יואל סיס) ע"י מינין סרבס, שסיו יחד ארבס, ילק, חסיל, גוס, אבל של משס לא סיס אלא של מין אחד, (כ"ג רא"ס (+1) ואחריו לא יחיה כן. ומומו שסיס נימי יומל, שוממר פמסו למ נְסְנִס מִן סָעוֹלָס (יומל ב, צ), למדנו שסיס כנד משל
- (SI) כל ירק. שְנֶׁם ירוק, וירדור"ם צלע"ו:

- יי ניצא מעים פּרְעָה ניִעְהָה אָל יוָפָק מִלְּוָה פּרִעה וָצֵּלִי בָּרָם
- and entreated the LORD. And he went out from Pharaoh,

- אֶּטְׁר בַּכִּלְ גָּבִוּלְ מָאָבוֹים: וָמָּה סִּיוֹך לָאׁ נִשְׁאַרֹ אַרְבָּה ₆₁ נּמִּאָ אָט_בֿיאַבֿבָּר נּיִנְקַעָּרי ניהַפֿף יְהנָה רִיּתַ־יָם הָזָק מָאָר
 - תר בְּכֹל הָחוּם מִצְּרֶיִם: לַנַמָּא דְּסוּף לָא אָשְׁהְאַבּ גּוֹבָא לְטִבְא וּנְמַל יָת וּוְבָא וּרְמָנִי וְנִישָׁבּׁ וֹל בוּנִוּ מִמְּבַׁלֵא שַּׁפֹּוּ
- locust in all the border of Egypt. Red Sea; there remained not one the locusts, and drove them into the strong west wind, which took up And the LORD turned an exceeding
- ַ הַבְּע אָניַבּלוֹג הַהְבְאָב; (G) ··· וּנְחַזָּל נְחַנְּׁר אָת־לֶב פּּרְעָׁה וְלָא וְתַּקֵּיף יִיְּיִ לְבָּא הְפָּרְעֹה וְלָא
- שׁכַּע וֹנו בַּנֵּג וֹשִּׁבַאָּכִ:
- children of Israel go. 20 heart, and he did not let the But the Lord hardened Pharaoh's

And the LORD said unto Moses:

- مَعُدُنَا لَيْمُ لِمُكَالِ مُعَالِمُ الْمُكَالِ مُعَالِمُ الْمُكَالِمُ الْمُكَالِمُ الْمُكَالِمُ الْمُكَالِمُ وذ- تَوْذِت رِنَة بَيْهِ وَذَ يُرِيهِ يه يزنېپوت بمزئم هِا مَنْهِم بِهِم يَهِ اَوْ
- ₫ႠҀ ζιζί%: אַבְקא בַמְאָבוֹם בַּעַר בַּנְמָבֵי בות שְׁמַנְא וִיהֵי הַשְּׁמַלָּא עַל נּאַמּר יִיְ לְמִשֶּׁה אַבִּים יְדָּדְּ עַּלְ
- And Moses stretched forth his hand darkness which may be felt.' over the land of Egypt, even heaven, that there may be darkness

Stretch out thy hand toward

thick darkness in all the land of 22 toward heaven; and there was a

Egypt three days;

- מֹבְּבוֹם מִּלְמֵּע וֹמִים: رَبْتُرَ، بِإِمَّكِ يُخْطُرُكِ خُدُمٍ يُكْثِمُ مُمْنِهِ رَبَرْكِ بَمِيكَ كُحْمَ خُدُم וַיָּם מֹשֶׁה אָת־יָדוֹ עַל־הַשְּׁמָיָם וַאַבִּים מֹשֶׁה יָת יְדִיה עַל צֵית
- אַבְעָא דְּמִצְרַיִם הַלְּהָא יוֹמִין:
- had light in their dwellings. יומין ילְכָל בָּנִי יִשְּׁבָּאָל הַנָּה days; but all the children of Israel 23 rose any from his place for three they saw not one another, neither
- בְּמִנְשֶׁבַעָּם: لٰذِٰכُٰذِ خُتِّدٌ نَهُلَٰאُذِ لِنَٰلِكُ هُلِا ្នុ ដីល ន៍រល់ ដូច្នេក្តព្ទះ ម៉ុស្តិ៍ ម៉ូស ដូច្នេក ដូច្ចេក នុំម៉ូស ដូច្នេកកែក ក្នុងក្នុង לא־רָאֿר צַיִּשׁ אָרִשְׁאָרִיר וְלֹאֹ לָא חֲזִּוּ גְּבָר יָת אֲחִוּחִי וְלָא
- ק): לא נשאר ארבה אחד. אף סמלומיס שמלמו מסס (שמו"ר יג, ו): פְּלְשְׁמִּיס (שמוח כג, לה), ממורח למערב, שיס פלשחיס במערב היה, שנהֿמר בפלשחיס ישָׁבֵּי מָבֶל הַיָּס גּוֹי כְּרָמִיס (לפניה ב, ישראל, לפיכך רוח ים מקעו לארצה צימה סוף כנגדו, וכן מלינו לענין מחומין שהוא פונה ללד מורח, שנאמר מַיַם סוף וְעַד יָם (91) דוח ים. כוח מערבי: ימה סוף. אומר אני, שַיַס פוף סיס מקלפו במערב כנגד כל כוח דכומים, וגס במורח של ארץ

לבולא למוטלניבון:

- ומדרש הגדה פוחרו, לשון ממשט בּנְּבֶּבנִיס (דברים כח, כש), שהיה כפול ומכופל ועב עד שהיה בו ממש: בְּמַר דְּיַשְׁרֵי קְבֵּל גֵילְנָסׁ, כשיגיע סמוך לחור סיוס. חֿבל /חֿין הדבור מיושב על הוי"ו של וימש, לפי שהוח כחוב חֿחר ויהי חשך. יג, כ), כמו לא יאהל לא יעה אהלו. וכן וַמַּוְבֵיִי מַיִל (שמואל־בּ כבּ, מ), כמו וַמָּאַבִּיִי. ואונקלום חרגם לשון הסרה, כמו לא ימיש מיצום סרצה חסרום אל"ף, לפי שאין הצרם האלף נכרם כל כך אין הכחוצ מקפיד על חסרונה, כגון וְלֹהׁ יַבֵּל שֶׁם עַבְּצִי (ישעיי (IS) וימש חשך. וימשיך עליסס משך יומר ממשכו של לילס, ומשך של לילס יממיש וימשיך עוד: וומש. כמו ויממש. יש לנו
- של ימיס: ראימיו בבימך ובמקוס פלוני הוא (שם): - שלשה ימום. שלוש של ימיס, מרליי"וא בלע"ו, וכן ז' ימיס בכל מקוס, שמיי"וא שם לוקין כמונו. ועוד, שמפשו ישראל וראו את כליסם, וכשילאו וסיו שואלין מסן וסיו אומכיס אין בידינו כלוס, אומר לו, אני שהיו בישראל באוחו הדור רשעים, ולא היו רולים ללאח, ומחו בשלשח ימי אפלה, כדי שלא יראו מלרים במפלחם ויאמרו אף מוכפל על זה, שלה קמו היש מחחחיו, יושב הין יכול לעמוד ועומד הין יכול לישב (שמו"ר יד, ג). ולמה הביה עליהם חשך, (בב) ויהי חשך אפלה שלשת ימים וגרי. משך של מופל שלמ למי מים מת מתי ג' ימיס, ועוד שלשת ימיס מתריס משך

₫₫₫□: ירקרטם יצג גם־טפטם ילף שנכיו והיביכיו שבוקו צף מלימי לְכוּ עָבְרֵוּ אָת־יְהֹנְה הָק צֹאנְכֶם אִיוִילִוּ פָּלְחוּ קָּדֶם יִי לְחוֹד

ליהנה אָליהני: בּׁנְבְנִוּ וְבְּנַנִים וְמְבְנִי וְמְּמְנִוּ בּיִבּנָא נִכְסִוּ מִיּגְאָוּ וַהַּלְנִוּ וַנְאַמֶּר מֹשֶּׁה גַּם־אַמְּה מִמֵּן נַאֲמַר מֹשֶּׁה אַף אַמָּ מִמֵּין

ثِينَاتِ: מַּבְיַבְּאַנִי אָנַיַיִנְהַ מַּבְּבַּאָנוּ יְהְנָה אֶלְהַיִנוּ וַאֲנָחָנוּ לְאִ־נֵדַע 🍇 פַּרְסְׁה כֻּי מִמֶּנּוּ נִאַֿח לַעֲבָׂד אָת־

<u>≱₽</u>⊓ ₹₩₹₽□: حمد يزبير برئب هم كِل قِلْمُ ارْجُهُ ابِهِ ابْ بِهِ جُولِهُ لِقَالِمُ الْأَهُمُ الْمُعَالِمُ الْأَهُمُ

כּו בְּוֶם בְאַטְבַ בַּנוֹ מַמִּנִי: הְשָׁמֶר לְךְּ צַּלְ־הֹסֶךּ רְצִּיֹת פְּנַי تنهشد خبر هدمت خلد همجر تهمد جيد هدميد فمخبر

χڼ۵۵ ظين. מָיָּהְ בְשָׁפְּחֹוֹ בְּלֶה נְּבָשׁ יְגְרֵשׁ מִבָּאַ מֹאַבְוֹם אַשְׁבוּוְבֶּן וְהַּגָּע אָשַׁכִּם ַ װַ אָּבוֹעְ אַבֿגאַ מַּלְבַּבּבוֹמָעְ וֹמַלְ עַב עַר אַנְטָּנִ מַלְ פּּבוֹמָע וֹמַלְ يرتهور بِدَزُل هِرَ مَنْهِد وِند زِرِهِ ــ

אַסָר עִיֹר רְאָוֹת פָּנֶיף: (פּ)

במילה קלי קלי בקי זקב: אַישׁו מַאַת רַעָּהוּ וָאִשְּׁרֹ מַאַת בּפַּבוּא בֹאַנוֹן עַמִּטְ וֹיִמְאַקְנִּ מִבְּיִלְ כִּמָּן אַנִּם מַּמָּא וֹיִמְאַקְנִּן

שפְּלְכוּן ביציל שִּמְכוּן: וַיּקְרָא פַּרְעָה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶרֹ יּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וַאֲמַר

וֹנֹהְבֹּנֵג בֹּבִם !! אֶּלְעַנֹּא:

מועלא לעמו: לבתו מא נפלח קרם ון ער נֹג אֶבְעַלֹא נֹאָנֹעוֹלא בָנִע אָנֹעֹלא אַנטֹלא לֹסִבֹּגוֹ לַמִּפַּׁלָט צַבְּים נְשְׁאַר מִנְּיה מִדְּעָם אֲרֵי מִנִּיה נים מליני ילְבּ מֹפְׁנִי לְאִ שֹׁמֵּאֹב, נֹאַב בּהִנַנֹא יווגן המֹנֹא לָא

¥₽× לשׁלְחוּתְהוֹן:

ناتانات: אַפּֿג אָבוּ בּוּנמֹא בַּטִבוֹוּ אַפּֿג אַסְהְעַר לְדְּ לְא תּוֹסֵיף לְמִהִוּי

אוסיף עוד לְמָחָזֵי צַּפְּך: ⁶² נְצְמָר מִמֶּר בֵּוֹ דְבַּרְהָ לָא נִאָּמַר מִמָּר יָאִנִי מַכִּילְהָא לָא

שׁבְבֹא וֹשִׁבוּנְ וֹשְׁכִוּן מִכֹּא: ָבְשָּׁלֵּחוּתֵיה הַשְׁלַחוּתִיה מגלאו לטב כו וֹמִבִּם וֹטֹכוָוֹ נאַמר יִיְ לְמֹשֶׁה עּוֹד מַכְּחָשׁ

:בַעַבַי שברפה מניו הקפר ימניו לבר מן חַבְּרִיה וֹאָמָתָא מוֹן

> with you. be stayed; let your little ones also go only let your flocks and your herds 24 and said: 'Go ye, serve the LORD; And Pharaoh called unto Moses,

sacrifice unto the Lord our God. burnt-offerings, that we may give into our hand sacrifices and And Moses said: 'Thou must also

until we come thither.' with what we must serve the LORD, LORD our God; and we know not for thereof must we take to serve the there shall not a hoof be left behind; Our cattle also shall go with us;

heart, and he would not let them go. But the Lord hardened Pharach's

thou seest my face thou shalt die.' see my face no more; for in the day thee from me, take heed to thyself, And Pharaoh said unto him: Get

well; I will see thy face again no And Moses said: 'Thou hast spoken

altogether. surely thrust you out hence when he shall let you go, he shall afterwards he will let you go hence; upon Pharach, and upon Egypt; Yet one plague more will I bring And the LORD said unto Moses:

jewels of gold.' neighbour, jewels of silver, and neighbour, and every woman of her and let them ask every man of his Speak now in the ears of the people,

- (42) יצג. יהא מולג במקומו:
- (25) גם אחה חחן. לא דייך שמקינו ילך עמנו, אלא גם אמה ממן:
- (25) פרסה. פרסת רגל פלנט"ח בלט"ו לא נדע מה נעבד. כמס מכנד סענודס, שמח ישחל יוחר ממס שיש נידינו:
- (92) בן דברה. יפה דברת ובומנו, דברת המת שלה הומיף עוד רהות פניך (שמו"ר יד, ד):
- (ו) בלה. גמירא, כלה כליל, כולכם ישלמ:

<u>π</u>α□: (σ) לבוב מאב באבו ַנַם। הָאַ*י*שׁ ניפן יהוָה אָת־חַן הָעָם בְּעִינֵי

י מֹלב"ג. פּבוֹמִני וּלמֹנוֹ, מּלב"ג פּבַמָני וּלמֹנוֹ, מּמֹא: ַ כַּעַבַּא בַּאַבַמָא בַּעָּבַלוִם בַּמָּנִי, מצְרָאֵי אַרְ גִּיבְרָא מִמָּר רַב וְיַהַב יִי יַת עַּמָּא לְרַחֲמִין בִּעָינִי

the sight of the people. sight of Pharaoh's servants, and in great in the land of Egypt, in the Moreover the man Moses was very favour in the sight of the Egyptians. And the Lord gave the people

מַבְּבֶוֹם: פַּהַצְּינִי הַבְּּיִלְיִ אָנִי יוֹצֵא בְּתְוֹיִ בְּפַּלְיִנִּית לִילִיִא אָנָא מִתְּנִּלְיִ רביעי וַיַּאִמֶּר מֹשֶׁה כָּה אָמַר יְהוֹגָה

וַאָּמַר מֹשֶׁה כִּדְנָן אֲמַר וָיָ

out into the midst of Egypt; 4 Lord: About midnight will I go And Moses said: 'Thus saith the

הַבְּתְיִם וְלָלְ בְּלָוִר בְּהַמֶּת: ער בְּכָוֹר הַשִּׁפְּחָה צִּשֶׁר צַּחָר بقل خُدِ خُدِيرٍ خُمُّلُهُ مَا مُمْلِينَاتِ

בּבְבָּעַר רְחָיָא וְכָל בּיִּכְרָא מַלְכוּנגוּ מַר בּוּכְרָא בַּאַמְהָא בּהֹעוּג לִמִעַּב הַּלְ כּוּבַמָּי במצרים מבוכרא הפרעה וומוט כֿל בוכָרָא בֹאָרַעָּא

mill; and all the first-born of cattle. the maid-servant that is behind the throne, even unto the first-born of of Pharach that sitteth upon his Egypt shall die, from the first-born

and all the first-born in the land of

וְבְּמְעִי לְאָ עִמָּב: מצְרָיִם אֲשֶׁר בְּמָעוּ לָאִ נִהְיָּמָת וְנִינְיָנִי בְּמְבַי גִּבְלִי בְּכִּלְ אָנִוּלְ

הַנְת נְדְכְנְתַה לָא תּוֹסֵיף: אַבְעָא דְּמִצְּרָיִם דְּכְּנְתַהְ לָא וּטַבׁי אַנַטַּטַא בַבַּטַא בַּכַב

nor shall be like it any more. such as there hath been none like it, throughout all the land of Egypt, And there shall be a great cry

בון מִאַבום יבון ושְּבָאַן: خُرَمَا لِيَهُم مِنَا لِمُقَدِّ رَفَكُن نَدِيْت ے چڑے לְשִנִּי לְמֵאֵישׁ וְעַּדִּ־בְּהַמְּהִ ילְכָּלְוּ בֹּדֵנֹּ וֹמִּבְאָלְ לְאָ יֹנֹוֹבֹּוּ _

מֹגֹּבְאֵׁ וּבֵּוֹ וֹמִּבְאֵבְ: לְמֵאְנְהָא וֹהַר בֹּהִירָא בֹּרִילְ בּלִבֹּא בֹלִימֶּנִיצִּ ולַכָּל בֿנו וֹמִּבֹאָל לָא וֹנוֹוּל

Egyptians and Israel. doth put a difference between the ye may know how that the Lord tongue, against man or beast; that Israel shall not a dog whet his But against any of the children of

- (2) דבר גא. אין נא אלה לשון בקשה, בבקשה ממך הוהירם על כך, שלה יאמר אומו לדיק אברהם, ועבדום וענו אומם קיים
- שמר במלומ: לאחריו, ולא אמר בחצוח, שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו, משה בַּדָּאִי הוא (ברכוח ד.), אבל הקב"ה יודע עחיו ורגעיו, שאיץ חלות שם דבר של חלי. ורבותינו דרשו, כמו כבחלות הלילה, ואמרו שאמר משה כחלות, דמשמע סמוך לו או לפניו או הלילה. כהמלק הלילה, כמלומ כמו פַעֲלוֹת (שופּמיס יג, כ), צַּמֵלוֹת פֿפֶּס בְּנוּ (מהליס קכד, ג), זהו פשומו לישנו על חופניו, (+) ויאמר משה כה אמר ה'. זעמדולפניפרעס נלמרס לו נזולס זו, שסרי משיל מלפניו לל סוסיף רלום פניו: כחצות בסס, ואמרי כן ילאו ברכוש גדול לא קייס בסס (ברכות ע.):
- נפרע מאלקיק (מכילמא פי"ג): סיו משעבדים בסס ושממים בלרמס: וכל בכור בהמה. לפישסיו עובדין לם, וכשהקב"ס נפרע מן האומה עובדי כוכנים, פרעה עד בכור השפחה. כל ספמומיס מבכור פרעס ומשוביס מבכור סשפמס סיו בכלל. ולמס לקו בני סשפמום, שאף סס (5) עד בכור השבי. מה לקו השניים, כדי שלא יאמרו יראמס מצעה עלצונס, והציאה פורענות על מלרים: מבכור
- ְנַיַר מְרוּלָים מַּעֲשָׁיר (שֹם י, ד), מריפיס, מומרים שנוניס: אשר יפּלה. ינדיל: שנן. פֿוּ מָשֶבֶרְן (שמופֿל־בּ ה, כד), משמנן. לְמִירַג מְריּן (ישטי' מפֿ, טו), שנון. עַקּשָׁבִּוֹת מְריּן (משלי כפֿ, ה), פֿדס חריף ושנון. (∀) לא יחרץ כלב לשונו. מומר מני שהוא לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַכַן לְבְּנֵי יִשְׁבְמֵׁל לְמִישׁ מֶת לְשׁונו. מומר מני שהוא לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַכַן לְבְּנֵי יִשְׁבְמֵל לְמִישׁ מֶת לְשׁונו. (יהושע י, כמ), למ

قِرَمُر دِيَارِد كِيْل: (٥) נאַטְרַרַ כֵּן אָצַאְ נַיַּצָאְ מֵעָם בּן אָפּוֹס ונפס מלְנִת פּרַעֹּה י וְהִשְּׁמְּחֲוּרַ לֵּי לֵאמֹר צֵאָא אַמָּרֹ לְנְתִי וִיִּדְעוֹן מִנִּי לְמִימַר פּוֹל أَذُكُ لَا خُرِ مُحَيِّركِ جُدُن جُرِّر أَنْ تُنْكِنا خُرِ مَخْتُكَ جُرِّراً

בְּלְנְעַ מִנְפַּעַוֹּ בַּאָבֶן מִגְּבֵוֹם: زښَמָע אֲלֵיכֶם פַּרְעָּה לְמָעַן מִנְּכוֹן פּרִעה בְּדִיל לְאַסְּנְאָה נּיְאַמֶּר יְהְנְתְ אֶלְ־מִמְּה לֹא נִאָּמֵר יִיִּ לְמִמָּה לָא יְקְבֵּיל

מַאַרְצֶּוֹ: (ס) ניְחַנַּק יְהֹנְה אָת־לֶב פַּרְעָה וְתַפֵּיף יִיְ יָה לִבָּא דְפַּרְעֹה וְלָא יי הַמּפְּתִים הָאֵלֶּה לְפְּנֵי פּרְעָה מופָתַיָּא הָאִלֵּין קֵדֶם פַּרְעֹה ימְמֵּע וֹאַנֹיבֶן הֹמִּי אָעַ־כַּּלַ

אַנוֹעוּ בּאָנוֹם לַאִמְנוֹ: בּאַנֹהֹא בַּמִּגִּנוֹם לַמִּנִמָּנ: אַ נּיִּאַמָּר יְהְנְהַ אֶּלְ־מֹמֶה וָאֶלְ נַאֲמָר יִיְ לְמִשֶּׁה וּלְאַנְרוֹ וּ

ŢŸŢT: באָהָוּן הוּאַ לַבְּם לְטַבְּהָּג פַבְּתַאָּג הוּא לְכִּוּן לִיָּבִינִי הַקְּבֶשׁ הַנֶּהְ לְכֶּם רַאֲשׁ מֵדְשִׁים יִרְקֹא הְדֵין לְכוֹן בִישׁ יַרְחַיָּא

אָלִת מֶּע לַבֶּיִת: וְיִקְחָוּ לְהָם אֵישׁ שֶׁה לְבֵּיתַ־ לאמר בְּעְּשֶׁר לַתַּבֶשׁ הַנָּהְ דְּיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בּיִּ يَخُبِهُ \$ حُرِ مُنَا نَهُلُهُمْ مَنْ ذِيهِ

> בּשׁכוּ בַּעוֹי: אַמָּב בּבּנְלְגְיִב אָטַ וֹכִּלְ הַמָּא בְּהַמָּׁב וַכִּיבַ

מוְפַּׁנוֹ, בַּאָּבְׁהֹא בְּמִגִּבְיִם:

אָטַ בּׁנִّוֹ וֹמִּבְאָׁכַ מָּבְע זִט בּׁנִוּ וֹמִּבָּאַכְ מָאַבְׁמָּנֵי: ימשָׁה וָאַהַרֹן עֲבַרוּ יָת כָּל

八二八八次: נבר אַמַּר לְבֵית אַבָּא אַמֶּבָא לַנְרְחָא הָבֵין וְיִפְּבִין לְבִיוֹ ĖάĊĹΧ $\alpha\Box$

> from Pharaoh in hot anger. that I will go out.' And he went out people that follow thee; and after me, saying: Get thee out, and all the down unto me, and bow down unto And all these thy servants shall come

in the land of Egypt.' that My wonders may be multiplied 9 Pharaoh will not hearken unto you; And the LORD said unto Moses:

Israel go out of his land. and he did not let the children of LORD hardened Pharaoh's heart, wonders before Pharaoh; and the And Moses and Aaron did all these

:Saryas: and Aaron in the land of Egypt, And the LORD spoke unto Moses

first month of the year to you. 2 beginning of months; it shall be the This month shall be unto you the

ponsepold; fathers' houses, a lamb for a every man a lamb, according to their this month they shall take to them of Israel, saying: In the tenth day of Speak ye unto all the congregation

- (9) למען רבות מופתי, מופתי שְׁנֵיִס, רנות שלשה, מכת בכורות וקריעת יס סוף ולנער את מלרים: עס כל סעס מארלך: ויצא מעם פרעה. כשגמר דבריו ילא מלפניו: בחרי אף. על שאמר לו אל מוסף ראות פני: שַמִי, ולַ אַמר לו משס מממלס וירדם אלי וסשממוימ לי: אשר ברגליך. ססולנים אמר עלמך וסלוכך: ואחרי בן אצא. (8) וירדו כל עבדיך. חלק כצוד למלכוח (וצחים קצ.), שהרי צמוף ירד פרעה צעלמו אליו צלילה ואמר קומו אָאוּ מִמוֹן
- (10) ומשה ואהרן עשו וגוי. כבר כחב לנו ואח בכל המופחים, ולא שנאה כאן אלא בשביל לממכה לפרשה של אחריה:
- לא המפלל במוך הכרך, לפי שהימה מלאה גילולים, דבר חמור כזה לא כל שכן (מכילמא פסחא פ"א): עס מעס בדבור: בארץ מצרים. מון לכרך, מו מינו מלה במוך סכרך, מלמוד לומר כלהמי הם סעיר וגוי, ומה מפלה קלה (I) ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן. נשניל שלסרן עשס וערת בתופתיס כמשס, חלק לו כנוד זס נמלוס רלשונס, שכללו
- בַיּוֹס מַבְּבְי בְּיָּס ס'יְסְלְמָׁס (במדבר מו, כג), מׁלֹח ׁ ממוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו עם חשבה: וקדש. וכילד הראהו, והלא לא היה מדבר עמו אלא ביום, שנאמר ויהי בְּיִים דְּבֶּר ה' (לעיל ו, כח), בְּיִה בַּוֹּמֹ (ויקרא ו, לח), מן נמקשה משה על מולד הלבנה, באיזו שעור מראה ומהיה ראויה לקדש, והראה לו באלבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כוה ראה פטומו, על מדט נימן אמר לו, זס יסיס ראט למדר מנין סמדטיס, טיסא אייר קרוי טני, סיון טליטי (מכילמא טס): - הזה. (2) החדש הזה. סכאסו לבנס במדושס (שמו"ר טו, כח), ואמר לו, כשסירם מסמדש יסיס לך כ"ם. ואין מקלא יולא מידי

אַלְלֵוְ עַלְפוּ עַלְ עַיִּ שְּׁבִי עַלְ בּיהְן בְּמִכְּסָה וְּפְּשְׁהַ אָישׁ לְפָּי דְּקְרִיב ְלְבִימִיה בְּמִנְיוֹ נַפְּשְׁהָא * וְלְקַח הוֹא וּשְׁבֵנֵוֹ הַקְּרְב אֵלִ- עַל אִמְּרָא וִיסַב הוֹא וְשִׁיבְבֵיה

שֶּׂה קְמָים זְבֶר בֶּן־שְׁנֶה יִהְנָה אִמַּר שְּלִים דְּבַר בַּר שַׁמֵּיה

نَّمُلُّكُمْ خَنَا لَمَلُكُنُونَ וְאָשׁׁהַ אִּיִוּ כָּלְ לַבַּלְ מִדְתַ הַבֵּון וִיִּכְּסוּן יִהִיהַ כּלְ לַהָּלְאִ ³ אַרְבְּעָה עְשֶׂר יָוֹם לַהַנְהַשׁ הַזָּה אַרְבְּעַה עַסְּרָא יוֹמָא לְיַרְחָא וְהְנֶה לְכָּם לְמִמְּמֶבֶנה עַּר וִיהֵי לְכוּן לְמַשָּׂרָא עַּר

הְבְּהְיִם אֲשֶׁר־יאַכְלְוּ אָתִוֹ בְּהָם: בְּתִּיִּא דְּיִיכְלוּן יָמִיה בְּחוֹן: شِقِر بَشِينَا إِسْرَابَوَشِكِرَا مِنْ فِيرًا مُونِهِ إِسْرَا فِي فِيرَا مُونِهِ فِرَ ⁴ וֹלְבֹּטִתְ מִוֹ עַדְּם וֹלְטַׁלָּנִ הַּכְ וֹנִפְּׁבֵּנוּ מִוּ בַּמָּא וֹנִשְׁתֵּוֹ הַּכְ

מַלְ אִמֶּבְא: ינבר לפום מיכליה הקקיו נאם־ומעעט הפֿוה מהְווֹה משֶׁה וִאָּף וִעִּיר בּיהָא מלְאַהְמָנְאָה

לְבֶּח מִן תַּכְּבְשָּׁים וּמִן תְּצִיּים יִהִי לְכוֹן מִן אִפְּרַיִּא יִמִן בְּנֵי מַקְּחוּ: מְּצִיּא מִפְּבַוּן:

בְּנְהְּטָא בְּנִהְבָּאַלְ בֵּנוֹ הַמְתָּהָגֹּא:

eating ye shall make your count for souls; according to every man's one according to the number of the neighbour next unto his house take a lamb, then shall he and his and if the household be too little for

it from the sheep, or from the goats; 5 a male of the first year; ye shall take Your lamb shall be without blemish,

and the whole assembly of the 6 fourteenth day of the same month; and ye shall keep it unto the

congregation of Israel shall kill it at

wherein they shall eat it. on the lintel, upon the houses 7 and put it on the two side-posts and And they shall take of the blood,

dusk.

the lamb.

- לבית אבות. למשפחה אחת, הרי שהיו מרובין יכול שה אחד לכולן, חלמוד לומר שה לביח (מכילחא פ"ג): - סיוס בראש מודש, שיקמוסו בעשור למודש (שס): - הזה. פסח מלריס מקחו מבעשור, ולא פסח דורות (פסחיס לו.): - שה וסדבור יולא מבין שניסס כאלו שניסס מדבריס (מכילמא פקמא פ"ג): אל כל עדת ישראל וגרי בעשור לחדש. דברו (E) דברו אל כל עדת. וכי אסרן מדנר, וסלא כנר נאמר אחס מדנר, אלא מולקין כנוד זס לוס, ואומריס זס לוס למדני,
- פמ.): במכסח. משבון, וכן מְכְּשַׁמ סְעֶּרֶפְּךְ (ויקרא כו, כג): לפי אבלו. הראוי לאכילה, פרע למולה ווקן שאינו יכול שה אחר, אך אם באו למעוך ידיהם ולהממעע מהיות משה, יממעמו בעוד השה קיים, בהיותו בחיים ולא משנשמע (פסחים וגו', זסו משמעו לפי פשומו. ועוד יש בו מדרש, ללמד שאחר שנמנו עליו יכולין להחמעט ולמשוך ידיהם הימנו, ולהמנוח על (+) ואם ימעש הביה מהיוה משה. ואס יסיו מועמין מסיום משף און יכולין לאכלו ויבא לידי נומר, ולקס סוא וצבי
- (2) חמים. בלא מוס: בן שנה. כל שנמו קרוי בן שנה, כלומר שנולד בשנה זו: מן הכבשים ומן העזים. או מוס או לאכול כזים (מכילמא פ"ג): חבסו. מִּמְמְנוּן:
- כמות זו אתר זו, נכנקת כת ראשונה נגעלו דלתות העזרה וכו', כדאיתא צפקתיה (מד.): בין הערבים. משש שעות ולמעלה אדס כמומו (מכילמא פ"ס קידושין מא:): קהל עדה ישראל. קסל ועדס וישראל, מכאן אמרו פסחי לבור נשחמין בשלשס . מְשְׁבְּרִיּ הְּקְחִיּ בְּבֶס, משׁבִּרִ יִדִּיבִס מִפְּלִילִיס וּקְחִי לְכַס נִפֿן של מנוס: - ושְּחַשֵּר אָחַר וֹגִרִי. וכי כולן שוּחִעִּין, פֿלָפֿ מכפֿן ששלוחו של ו), בשני דמים, ואומר גַּס שַׁמְּ בְּדַס בְּרִימֵך שְׁנַּמְמִי מֲמִירַיִךְ מִבֹּוֹר מֵין מַיִס בֹּו (זכריס מ, יא), ושמיו שמופיס באלילים, אמר לסס שנאמר וְשַׁמְּ עֵרֹס וְעֶרְיָס (שׁס ז), ונמן להס שמי מלות, דס פפח ודס מילה שמלו באומו הלילה, שנאמר תְּקָבּוֹשֶׁמָת בְּדָעָיִך (שׁס . עַמ דְּדִיס (ימוקאל מו, מ), סגיעס שבועס שנשבעמי לאברסס שאגאל את בניי, ולא סיו בידס מלות לסמעמק בסס כדי שיגאלו, לשמיעמו הרבעס ימיס מס שלה נוס כן בפסמ דורום, סיס ר'ממיה בן מרש הומר, סרי סוה הומרן הֶשֶׁבֶר שָלִיךְן הֶהֶהַ שָמַךְּ (6) והיה לכם למשמרת. זה לשון בקור, שמעון בקור ממוס ארבעה ימים קודם שחיעה. ומפני מה הקדים לקיחמו מוס, שאף עו קרוים שם, שנאמר ושה עוים (דברים יד, ד):
- מכאן: המשקוף. הוא העליון, שהדלת שוקף עליו כשמוגרין אומו, ליימ"ל בלע"ו ולשון שקיפה, הצמה, כמו קול עֶלֶה נִדְּף (7) ולקחו מן הדם. זו קצלם סדס, יכול ציד, מלמוד לומר אשר בסף: המזודות. סס סוקופום, אמם מכאן לפמח ואמם שַׁמְטְהַ (ישניי כד, יאֿ):

הלילה, עריבת היום בתחלת שבע שעות מכי יינמו לללי ערב, ועריבת הלילה בתחלת הלילה. ערב לשון נשף וחשך, כמו עָרְבָּה כָּל קרוי בין סערבים, שהשמש נומה לבית מבוחו לערוב, ולשון בין הערבים נרחה בעיני, חותן שעות שבין עריבת היום לעריבת

بېڭڭلان: האלי־אַשׁ וּמַצְּוּת עַל־מְרְהָים הָדֵין מְנִי נוּר וּפַּמִיר עַלִּ ן אָכְלוּ אָת חַבְּשֶׂר בַּלַוֹלָת תַזְּתְ וְיִיכְלוּן יָת בַּסְרָא בְּלֵילִיָא

ראַמִּוּ מַּלְ-בָּרָמָוּ וְמַּלְ-קָרָבִּוּי מְבָּשֶׁלְאַ מַבְּנָהִישְׁהָ בְּעִּיִם בַּהְאָם בְּגִּיִבְאָהָה בְּשִּׁלְאִ מִבְוּשִּׁלְ בְּמִנִּאַ אַל־האַכְלְוּ מִמֶּנוּוּ בְּא וּבְשָׁל לָא מִיכְלְוּוּ מִּנִּיה פִּד תַי וְאַרַ

iğ Let: וְנְינְינֶר מִמֶּנִנּ הַגַּבְבַבר בֹּאָה וּנְיִהְטַאַר מִנִּיִנִי הַּנַ גַּבָּבֹא וֹלְאֲ עוִעָּיִרוּ עִמְּנִיּ הַּגַבְבַּבְער וֹלָא עַהָּאָרוּן עִנִּיִּר הַּגַבּבֹּגִא

בְּחִפְּזֹּוֹן פֵּסָח הָוּאַ לַיהֹוֶה: بقظيك فتلكت تقحيقه ببدر ŢĶĻ.a לֹגִּלְיִכְם בֹּבִּילְם וַלֶּבֹעַ שַאָבֹלִוּ אָעוַ מִּעֹוּנִבֶּם

מְפַּמִים אֲלֵוּ וְעַלְּעִי: بخخر אָלְעָה מֹאַנָיִם אָהֶּמֶּע מֹאֹנִם מֹאִנִם וֹמַּגַ בַּׁנַמְנִי ז בוּגע וֹניבּיתִּי כְּלְבַּלְכִוּרְ בָּאֵבֹּא لْمُحَلِّكَ، خُمُّكُمْ مِعْمَلِ نَصِ حَكِنْكُكِ لَمُكَاثِكُمْ ا

מבוון הכלונים:

כֹבְמוְנִי, וֹמַלְ זָּוֹיִנִי: אָּלִבוּוֹ סִנֵּי נוּר בִישִּׁיה עַּל

בוא בורם ונ: نتدخيا نتيد فخندي ففنه בהלביכון וחושביכון בידכון *arry ילבון שולכון ושוש עובציכון

בְנוּרֶא מֵיקְרוּן:

ÄĖX !!: סמוט מאואי אמביד דינין מֹאַנֹּמָא וֹמֹר בִּמִירָא יִבַּכַר לבגלגא טבון נאלמול כל בּאַבוֹא בַּטִּגַנום

> they shall eat it. unleavened bread; with bitter herbs 8 night, roast with fire, and And they shall eat the flesh in that

inwards thereof. head with its legs and with the 9 with water, but roast with fire; its Eat not of it raw, nor sodden at all

shall burn with fire. emaineth of it until the morning ye 10 until the morning; but that which And ye shall let nothing of it remain

passover. shall eat it in haste—it is the LORD's and your staff in your hand; and ye loins girded, your shoes on your feet, And thus shall ye eat it: with your

execute judgments: I am the LORD. against all the gods of Egypt I will Egypt, both man and beast; and all the first-born in the land of Egypt in that night, and will smite For I will go through the land of

סמבן ובבים סַבְּקֶר, שמין דרין במוכו: (ויקרס כו, לו), עַרְפָּס דְּשְׁקִיף. מַבּוּרֶס, עַשְׁקוֹפֵי: - על הבחים אשר יאכלו אוחו בהם. ולס על משקוף ומוווים שנבים

(8) אח הבשר. ולהגידיס ועלמות (מכילתה פ"ו): על מררים. כל עשב מר נקרה מכור, וליוס להכול מרור וכר לוימרכו

בלבאומס כמומ שסן, אף זס כמומ שסוא, כל בשרו משלס: ברשיו ועס קרבו, ובני משיו נומן למוכו אמר הדממן (שם עד.). ולשון על כרשיו ועל קרבו, כלשון על לבְּמֹקָס (שמומ ו, כו), כמו במלום עשס, וכאן סופיף עליו לא מעשס, אל מאכלו ממנו כי אס ללי אש: דאשו על ברעיו. לולסו כולו כאחד עס כאשו ועס מא:): במים. מנין לשאר משקין, חלמוד לומר ובשל מבושל מכל מקוס (פסחיס מא.): כי אם צלי אש. למעלה גור עליו (9) אל האבלו ממנו נא. שלינו ללוי כל לרכו קורלו ול בלשון ערבי: ובשל מבושל. כל זס בלוסרם לל מלכלו (פקחים

וכך מדכשנו, וסנומר ממנו בבקר כמשון, עד בקר שני מעמוד ומשרפנו: ובא סכמוב לסקדים שאפור באכילה מעלום השחר, זהו לפי משמעו. ועוד מדרש אחר, למד שאינו נשרף ביו"ע אלא ממחרם, (10) והגוחר ממנו עד בקר. מה מלמוד לומר עד נקר פעם שניה, לימן נקר על נקר, שהנקר משמעו משעת הנן החמה,

וקפילה, זכר לשמו שקרוי פסח, וגם פסק"א לשון פסיעה: ישראל מבין במי מלרים, וקופך ממלרי למלרי וישראל אמלעי נמלט, ואמם עשו כל עבודומיו לשם שמים (דבר אמר) דרך דילוג קְּבְלְיכוּ בְּבֶּהְ בְּבָהְ בְּבָהְ בְּבָהְ (מלכיס־בּוּ, מוֹ): פסח הוא לה׳. הקרבן הוא קרוי פפה, על שם הדלוג והפפיחה שהקב"ה מדלג בתי (11) מחניכם חגורים. מוומניס לדרך: בחפוון. לשון נסלס ומסירום, כמו זיָסִי דָוִד נֶהְפָּוּ לֶבֶהַ (שמואל-א כג, כו), אַשָׁר

מצרים. אף בכורות אתרים והם במלרים, ומנין אף בכורי מלרים שבמקומות אתרים, תלמוד לומר לְמַבֶּה מָלְרַיִם בְּבְּלוֹרֵיהֶם (שברחי. כמלך סעובר ממקום למקום (מכילםל פ"ו), ובסעברה לחח וברגע לחד כולן לוקין: בל בכור בארץ

בְּתַכּטִי בְּאָבֶא מִגִּבְיוֹם: וְלְאֵרֵיְהְנָה בְבֶּם נֶגֶף לְעַשְׁהְיֵה בְכוּן מוֹהָא לְחַבְּלָא בְּמִקְטִּלִי בְּחַבְּהֵי בְּאֲרֵץ מצרים: בְּאַרְטְּא דְּמִצְרִים: בּוּ עַבְּּהִים אֲהֶשֶׁר אַהָהַם הְּם וֹבְאָנִעִי בִּהַיָּא דַּאַתוּן הַמָּן וֹאָהָוֹנִי נָת וְהַנְתֹ הַבְּּם לְבָּם לְאָנו עָּלְ וִיהֵי דֵמָא לְכוּן לְאָנו עַל

לְּבְנַינִיכֶּם טַפֿע מִנְלָם שַּׁטַּנִּינִי: ₊، וְהִיְהֹ הַיּנִם הַנֶּה לְכֶם לְזְכְּרֹוֹן

מונם בובאמו מבינם במבמי: إزجبائت ترزؤت تبريغ دابغرك מבּשׁנכִּם בַּנוּ בָּלְ־אַבָּלְ חָמָּא sı בֿוֹנִם בוֹבאַמָּוּן עַמִּבָּנעוּ מִּאָּב מְבַּעוּ מִאַבָּעוּ אַבַּ

הְּלְכִּים בּמִא נֹאַטוּס הְּלָיכוּוּ וֹלְא יִנִי

הְבֹּהֹא וְמִוֹן פַּמִּוֹבָא שַׁוּכַבְוּן יניקגונניה: שבם וו לבבוכון שנם אלם לְבוּכְבְנָא וְמֵיחֲגוּן יָמֵיה חַנָּא

לַבְּמְאָׁב מַב יוֹמָא שָּׁבִיעָּאָב: אָנֹמָא בַבוא מוּמָבאב מוּנָמֹא שׁמוֹבֹא מֹבּשׁוֹכוּן אָבוּ כֹב בְּרַם בְּיוֹמָא קַרְמָאָר הְבַּטְּלוּן

> smite the land of Egypt. be upon you to destroy you, when I over you, and there shall no plague and when I see the blood, I will pass token upon the houses where ye are; And the blood shall be to you for a

an ordinance for ever. generations ye shall keep it a feast by to the Lord; throughout your 14 memorial, and ye shall keep it a feast And this day shall be unto you for a

Israel. day, that soul shall be cut off from from the first day until the seventh for whosoever eateth leavened bread put away leaven out of your houses; bread; howbeit the first day ye shall Seven days shall ye eat unleavened

ען נרקבת, ושל מחכם נמקם ונחכם לחרן: אעשה שפטים אני ה׳. חני בעלמי, ולח על ידי שלים: (מסליס קלו, י): מאדם ועד בהמה. מי שסממיל נענירס ממלס ממנו מממלמ ספורענומ: ובכל אלהי מצרים. של

ילקס כמומו, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף (מכילמא פ"ו): ישראל יכול ימלט, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף, אבל סווס במלרי שבבסיכס. סרי שסיס ישראל בבימו של מלרי שומע אני פסוח וסמליט, מדלגו וממלטו מבין סמומחיס: - ולא יהיה בכם נגף. אבל הווה סוא במלרים. הרי שהיה מלרי בביחו של מלריס, שהיו שרוים זה בתוך זה, וכן פֹּמְמִים עַל שְׁמֵּי הַמְּעָפִּים (מלכים־ה ית, כה), וכן כל הפתחים הולכים כקופלים, וכן ודומה לו פסוח וְהְמְלִישׁ (ישעיה לא, ה). ואני אומר, כל פסיחה לשון דלוג וקפינה, ופסחחי, מדלג היה מבחי ישראל לבחי בכל גלוי לפניו, אלא אמר הקב"ה נומן אני את שיני לראות שאתם עתוקים במצומי, ופוסח אני עליכם: <u>ופסחחי. ותמל</u>מי, (EI) והיה הדם לכם לאוח. לכס לאוח ולא לאחריס לאוח, מכאן שלא נחנו סדס אלא מנפניס: וראיחי אח הדם.

הור. שומע אני מעוע דורות שניס, תלמוד לומר מקת עולס מחגהו (מכילמא פ"ו): (במדבר לג, ג), סוי אומר יום מ"ו בנימן הוא של יו"ע, שהרי ליל מ"ו אכלו את הפסח ולבקר יצאו (מכילתא שם): דדר חיכם לומר זְבֹוּר שֶׁמ סַיּוֹס שַאָה אֲשֶׁר יְנְאַשָּׁם, למדנו שיוס סיניאס סוח יוס של וכרון, וחיוס יוס ינחי, מלמוד לומר מִשְּׁמֵבַת סַפְּשָׁח יָלְחֹוּ (14) ליברון. לדוכום: והגחם אוחו. יום שסוא לך לוכרון אמם מוגגו (שם), ועדיין לא שמענו אי וסו יום סוכרון, מלמוד

שומע אני מכרה מישראל ומלך לה לעם אחר, הלמוד לומר במקום אחר, מלפני, בכל מקום שהוא רשומי: קמן, לא משמע הפסמועדיין ממן קייס: - הגפש ההוא. כשהיא בנפשה ובדעמה, פרט לאנוס (מכילמא פ"מ): - מישראל. ראשון, כמו בַּרָאִישוֹן אָדֶס מִּנְלֵּד (איוד מו, ז), הלפני אדס נולדמ, או אינו אלא ראשון של שבעה, מלמוד לומר לא מִשְׁמַט עַל קב.): אך ביום הראשון השביחו שאור. מערב יוס מוב, וקרוי כלשון לפי שהול לפני השבעה, ומלינו מוקדס קרוי מס שביעי רשום אף ששס רשום, יכול אף לילס סראשון רשום, מלמוד לומר בערב מאכלו מנום, סכמוב קבעו מובס (פסמים ששם ימים. זו מדה בחורה, דבר שהיה בכלל וילה מן הכלל ללמד, לה ללמד על עלמו בלבד ילה הלה ללמד על הכלל כלו ילה, (דברים מו, מ), למד על שביעי של פסח שמינו חובה למבול מלה, ובלבד שלה יהכל חמץ, מנין אף ששה רשוח, חלמוד לומר (31) שבעה ימים. שליי"לא של ימיס: שבעה ימים מצוח האכלו. וזמקוס אחר סוא אומר ששׁם ימיס מֹאכַל מַזֹּוֹת

ځ۵۵∶ נְּעְּשֶׁרְ בְּהָה אַרְּ אֲשֶׁרְ נֵאָבֵל לְאִ יִהְעָּבִיִּר בְּהִוֹן בְּרָם מְּאִ יה, יה לכב בל־מְלְאַכָּה לֹאֵ־ שִּׁרִישׁ יָהִי לְכוֹן בָּלְ עֲבִידָא יביום השבימי מקדא קדש יביומא וּבַיַּוֹם הָרַאַשׁוֹן מִקְּרָא קֹדֶשׁ וּבִיוֹמָא קַדָּמָאָה מִעָּרַע קַדִּישׁ

לַבְרָנוּנכֹם טַפֿע מִנִלֶם: אָנוַ גַּבְאונינכָם מָאָבֹּא מִגָּבְנִים קו בַעַּצַם הַיִּים הַיָּה ıwara **%**ロ_ロばれに

ער ווֹם הַאָּחָד וְעָשְׁבֶּים לַחַבָּשׁ ַלְעֲבֶׁתְּ בֹּמֶּבֶב שַאָּכֹלִי תַּאָּע לַנְבָּנֶבַתְּ בְּרַאשׁן בְּאַרְבָּעָּהֹ עָשֶּׁר וָוֹם בְּנִיסָן בְּאַרְבָּעַה עַסְרָא ווֹמָא

نَّمُلُهُم خَلَاد يَثُمُنُكُ لَا يَنْهُدُا: וְנְכְּרְמְּׁה הַנֶּפָּשׁ הַהִוּאַ מֵעֲּדָת בְּבְהַמֵּכְלִם בַּנוּ בָּלְ־אָכֵלְ מַּטִמָּצֵת מְבֹמֹּנו נֹמָנִם מִאֶב לָאִ נֹמָּהֵא

> בלחודוהי יתעביד לכון: במנואכול לכל נפש הוא

> לַבְבִיכוּן קַיַם עַלַם: שולוכון מאַרַמא במגרום לכון וומא ביון אַפּוּטוּט זע ונימבון וני פֿמובא אַבו

> לַנְרְחָא בָּרַמְאָא: פֿמּוֹבְא מַד ווֹמָא חַד וִעַּכָּרוֹן ローログ

> <u>Γ</u><u>Ψ</u>ΓΨΣ: בומְבַאָּב פֹנּיוָבוֹא ובוֹאֹנבוֹא ٳڗڟ۪ڟڗ؆ڎ בְבְהַהַילוּ אָבִי כָּל בולולא לא

> > must eat, that only may be done by them, save that which every man manner of work shall be done in seventh day a holy convocation; no you a holy convocation, and in the And in the first day there shall be to

ordinance for ever. throughout your generations by an therefore shall ye observe this day hosts out of the land of Egypt; selfsame day have I brought your unleavened bread; for in this And ye shall observe the feast of

the month at even. until the one and twentieth day of even, ye shall eat unleavened bread, 18 fourteenth day of the month at In the first month, on the

that is born in the land. whether he be a sojourner, or one from the congregation of Israel, leavened, that soul shall be cut off whosoever eateth that which is found in your houses; for Seven days shall there be no leaven

- מכשיריו שאפשר לעשומן מערב יום מוב: לכל גפש. אפילו לבהמה, יכול אף לנכרים, הלמוד לומר לכם (נ"א אך) (בילה של ידי אחרים: - הוא לבדו. (יכול אף לעובד גלולים, חלמוד לומר הוא לבדו יעשה לכם, לכם ולא לעובד גלולים) הוא ולא (16) מקרא קדש. מקרא שם דבר, קרא אומו קדש, לאכילה, ושמייה, וכפוח (מכילחא פ"ט): לא יעשה בהם. אפיי
- שמגיגה, לכך חור ושנאו כאן, שלא מאמר, אוסרם כל מלאכה לא יעשה, לא לדורום נאמרה אלא לאומו הדור: ישטרחם אח היום הזה. ממלאכה: - לדרחיכם חקח עילם. לפי שלא נאמר דירים ומקם עילם על המלאכה אלא על שַּמַצּוֹם, פֿלפֿ פֿם שַמְּצָּוֹים, כדרך שפֿין מחמיניין פֿם המנוח כך פֿין מחמינין פֿם המנווח, פֿלפֿ פֿס בפֿה לידך עשה פֿוחה מיד: (דו) ושמרחם אח המצוח. שלא יבאו לידי חמוץ, מכאן אמכו, הְּפַּם, הְּלְמִוֹשׁ בּלוּנן. רבי יאשיס אומר, אל מסי קורא את
- כבר ענש על החמץ, חלה שלה ההמר, המץ שרחיי להכילה ענש עליי, שחיר שהינו רחיי להכילה לה יענש עליי, והם ענש על ברשומך, ילא ממלו של נכרי שסוא אלל ישראל ולא קבל עליו אמריות: - בר כל אוכל מחמצה. לענוש כרת על השאור, והלא (91) לא ימצא בבחיכם. מנין לגבולין, מלמוד לומר בכל גבולך. מס מלמוד לומר בבמיכס, מס בימך ברשומך אף גבולך יום הלמד וגוי: (18) עד יום האחד ועשרים. למס נאמר, וסלא כבר נאמר שבעת ימיס, לפי שנאמר ימיס, לילום מנין, מלמוד לומר עד

ששחיר ולא עוש על החמץ, היימי אומר, שארר שהוא מחמץ אחרים עוש עליו, חמץ שאינו מחמץ אחרים לא יעוש עליו, לרך -

מַצִּיִת: (פּ) ビベム مع جَارِ مَنْ فَكُمْ مِنْ فَكُمْ الْمُعْلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعْلِمُ الْمِعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمِعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمِعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِمِ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ فِي الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ فِي الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلَمُ الْمِعِلَمُ الْمِعِلَمُ الْمِعِلَمُ الْمِعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمِعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلَ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمِعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْم

האקלו מוקבניכון היקלון פטיךא: שאַכַלוּ בָּל מַהְמָשְׁ לָא הַיִּכְלוּן בְּכַל

unleavened bread.' your habitations shall ye eat Ye shall eat nothing leavened; in all

לכם אַאן לְמִּמְּפֹּׁשִׁיִנִיכֵם וְמִּשְׁמֹה לְכֵּוְן מִן בֹּוֹ, מִּלָא לְזָנְהַנִּיִּנִיכִוּן ממישי וַיַּאַמֶּר אֲלַהֶהַם מִשְׁכֹּוּ וּקְהֹוּ נִאָּמֵר לְהוֹן אִתְנִיְרוּ וְסִבוּ

וְכוּסוּ פִּסְקְא: تنظِّلْ ﴿ مِيْمُكَ كُذُكِ نَظُرٌ نَشِلُكُمْ لَا نَظُلُهُ مِيْمُكَ كُذُمْ فَدَا نَشِلُكُمْ

passover lamb. to your families, and kill the out, and take you lambs according of Israel, and said unto them: 'Draw Then Moses called for all the elders

ناڭ ئ עַבְּאָנ אָישׁ מְפְּתַחַ בַּיּתְלָּ עַלַּ ענים אָמָוֹר בּפָּוֹר וֹאַמָּם לֹאָ تقهٰظيل نُعْدٍ مُقَدِّ تَقْيَبِيا مُلًا لِتَدِيا خُهُظُعُ نَزِنْدًا صَعَيْهِ ילקהמם אַגַּבַר אַוּב ישְבַלְמָם וָהִפְּבוּוּ

ZĢĻX: טפֿלון אָלָה מטַבה בּימִיה עַר מו במא בלמלא ואשוו לא ロアロジ ドロロロス ÄĠĹĽ 没て「「女

the morning. go out of the door of his house until in the basin; and none of you shall two side-posts with the blood that is basin, and strike the lintel and the and dip it in the blood that is in the And ye shall take a bunch of hyssop,

לַלָּאָ אֶּלְ_בָּׁעַוֹּכֶּם לִנִּיָּנִי: מַּלְ־חַפְּּׁתַח וְלְאִ יְתֵּוֹ חַמַּשְׁהְיִרת מָּרָשְׁאַ יִלְאִ יִשְׁבּּוֹק מְחַבְּּלְאִ ְוְעָל שְׁתֵּי הַמְּזּוּזְת וּפְסָח יְהֹנְה מְּבֵין סִפּּיָא וִיִיחוּס יִיָ עַל ני וֹבֹאָׁר אָטַבַיַבְם הַּלְבַעַתְּשְׁלֵּוֹלְ וֹיִחָיִגִּיִם בַּלְבַעַתְּשְׁלֵוֹלְ וֹיִחְיִגִּיִם בַּלְתְּשְׁלֵוֹלִ إلاجر إمثم المناب المنابعة ال

למופל לבמיכון לממחי:

your houses to smite you. suffer the destroyer to come in unto will pass over the door, and will not on the two side-posts, the LORD seeth the blood upon the lintel, and smite the Egyptians; and when He For the Lord will pass through to

⁺ וְהֵׁמְּבְׁטֵׂם אָּטַ-חַגַּבָּר

לְּבְּ וְלְבָּלְבַ עַּב עַּלְמָא: <u>ַ הַיִּגַר</u> וֹטַמֶּבוּן גַע פַּטִּגָּמָא בַבַּגוּ לַלַנָם an ordinance to thee and to thy sons And ye shall observe this thing for

ישְׁמַרְחָם אָת־הְצַבְרָה הַוְּאָת: ישן יְהְוָה לְכֶם כַּאֵּמֶה דְּבֶּר דְיִמֵּין יִי לְכִוּן בְּמָא דְּמִלֵּיל ¿¸ וְהְיְה בִּי־תְּבָאוּ אֵל־הְאָבֶץ אֲשֶׁר וִיהֵי אָבֵי הֵיעֵלוּן לְאַרְעָא

\$\d_\$\id_\$\id=\delta \id=\delta \delta \del

this service. hath promised, that ye shall keep LORD Will give you, according as He be come to the land which the And it shall come to pass, when ye

לסמכל בכל מושבות מלא בירושלים): מצות. זק בא ללמד שמהא ראויה ליאכל בכל מושבמיכה, פרע למעשר שני וחלום מודה (מכילחא פ"י ע"ש) (שאינה ראויה (01) מחמצח לא האכלו. אוסרס על אכילת אאור: כל מחמצח. לסביא את מערובתו: בכל מושבחיכם האכלו

נְיִם פּוּלְטִוֹּא עַבֵּין:

- (IS) משכר. מי שים לו לאן ימשרך משלו: רקחר. מי שלין לו יקח מן סשוק: למשפחותיכם. שה לצים אצום:
- (23) ופסח. וממל וי"ל ודלג: ולא יחן המשחיה. ולא ימן לו יכולמ לבל, כמו إלל נְמָנוֹ מֻלָּהִיס נְּסָרַע שָמֶדִי (ברלשבים לל, לדיק לרשע, ולילה רשות למתבלים היא, שנאמר בו תרמש בֶּל תַימוּ יָעַר (תהלים קד, כ): מן סדס אשר בסף, על כל סגעס עבילס: יואחם לא חצאו וגרי. מגיד, שמאחר שנחנס רשום למשחים לחבל, אינו מבחין בין הדם אשר בסף. למס חזר ושנאר, שלא חאמר מבילה אחח לשלש המחנוח, לכך נאמר עוד אשר בסף. שחסא כל נחינה ונחינה (22) אווב. מין ירק שיש לו גבעולין: אגדה אווב. ג' קלמין קרויין אגודה: אשר בסף. בכלי, כמו מפומ כמף: מן
- (25) והיה כי חבאו. מלס סכמוב מלוס זו בבילוסם לארן, ולא נממייבו במדבר אלא פסח אחד שעשו בשנה השנית על פי 1):
- פעבוכ: כאשר דבר. וסיכן דבר, וְבַבּלְ וְבַבְּלִי מָּבְבָּלִ מָּבְּלַ מָּלָ בָּלְבָּלְ וּגו' (שמות ו, ת):

עָה הְעָבְרָה הַוּאָת לָכֶם: ⁹ וֹבְיְנִ בֹּנִי אָמְבִנִּ אַבְנָכֵם בֹּנִוכֵם וּנִבּוּ אָבִּוּ הִמְבוּוּ בְּבִוּן בֹּנִיכִוּן

تنْهُنَاتُلْدُ: נאָט_פֿשֿווו טַבּגַיל וַיּפָּׂע טַמָּם בְּמִאַבְוֹם בַּנִגִּפּוָ **ጰ⊔_**はネニ\เ¤ حد كَيْشُد فِصِ للشراحُيْن خَرْد الشِلْكِي إِنْ لَا لَمُن مَر خَيْد خَرْد نَشِلُكِي נאַנוְרַמְּם זֶבַּח־פָּּסַח הֿוּאַ לֵיהוָה

ψψ: (σ) ענה יהנה אַת מֹשֶׁה וְאַהַרְוֹ בֵּוֹ דְפַבּוֹד יִיִ נְת מֹשֶׁה וֹאַהַרֹוֹ כַּוֹ וּנֹלַבוּ וּנֹתְּמִוּ בֹּנוֹ, וֹמְבַאֹלַ כֹּאַמָּב וֹאַנֹלִי וֹתְּבַבוּ בֹנוּ, וֹמִבָּאַלְ כֹּמֹא

نَحُمْ خَذِيد خَتَمُّك: בּבוֹע עַמִּבְי אָמָע בּבוֹע עַבּוֹע פּרְעֹּה הַיּשָׁב עַל־כָּסָאָוּ עָר ממ, כֿלַ בֿכוּנ, בֿאָבוֹ מֹאַנִים מֹבֿכַנ בֿלָ בּוּכֹנִא בֿאָבֿמֹא בֿמֹאַנִם וְיָהַיו בַּהַצָּי הַלַּיְלָה וַיהוָה הבָּה

בַּנִת אֲמֶׁר אֵין־שֶׁם מֶת: אַמְקָה גִּרְלָה בְּמִצְרָיִם בְּיִרצֵּיוֹ מְּבֹבוֹנִ וְכַּבְ מִאֹנִוֹם וַשִּׁנִי וֹיְבְׁם פּּבְעֹה לַיְלְב הָוּא וְכָלְ וְקָם פּּרִעֹה בְּלֵילְיָא הוּא וְכָל

מֹבֹנוּ אֶנוַ וֹנוֹנו בַּנַבְּנִבֶם: נּם_אַטַּם נּם_בֹּנָוֹ וֹמֻבֹּאַבְ וּלְבַנּ י^ε וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְּאוּ מִתַּוֹד עַמָּי رَبْطُلُمْ خُطِيقُت بْجُهَلِينًا خَبْجُت

מא פּוּלְטִוֹא שַבּוּן לְכוּן:

ווֹט בּטֹנֹא הָגוֹגֶב וכַבֹּת תֹּמָּא בּׁמִגֹּבוֹם כֹּב מִבֹא וֹנו מִגַּבֹאוֹ ן מימְרוּן בּיבַח חֲיָס הוּא בֶּרָם

אַסׁנְבְנְ וֹכְלָ דַנְכֹּבָא בַּבְּמִנְבָא: מו בולנא במלגא בלבונו לְמִטַּד מַּלְ כּוּרָסֵי מַלְכוּתֵיה מִכּוּכְרָא בְּפַּרְעָר בַּעָּרִי וְנְינִי בַּבּלְינִינִ לַוּלִגֹּא וֹוֹ לַמַּב

בוניקא: לית ביקא פפון דלא הנה ביה אַנֹטַטַא בַבַּטַא בַּמָאָבונם אָבוּ מַבְדּוֹהִי וְכָלְ מִצְּרָאֵי וַהָּוֹנִת

\$\$\\\\!\! פֿלְטוּ בוֹבׁם וֹוֹ כַּמָא בּטַוּנטוָן אַשוּו אַנּ בֿנוּ וֹאָבָאָכ וֹאָנוֹגִינּ וֹאַמֹר קומו פולו מוו עמו אַר يظلع خطيت بظهيرا ججنجيه

> What mean ye by this service? your children shall say unto you: And it shall come to pass, when

the head and worshipped. our houses.' And the people bowed smote the Egyptians, and delivered children of Israel in Egypt, when He passed over the houses of the the LORD's passover, for that He that ye shall say: It is the sacrifice of

did they. commanded Moses and Aaron, so did so; as the Lord had And the children of Israel went and

and all the first-born of cattle. captive that was in the dungeon; his throne unto the first-born of the the first-born of Pharaoh that sat on 29 from in the land of Egypt, from that the Lord smote all the And it came to pass at midnight,

where there was not one dead. in Egypt; for there was not a house Egyptians; and there was a great cry he, and all his servants, and all the And Pharaoh rose up in the night,

Serve the Lord, as ye have said. ye and the children of Israel; and go, forth from among my people, both by night and said: 'Rise up, get you And he called for Moses and Aaron

(22) ויקד העם. על נשורת סגמולס, ובימת סמרן, ובשורת סבנים שיסיו לסס:

כאלו עבו (מכילמא פי"ב): - וילבו ויעשו. אף ססליכס מנס סכמוב, לימן שכר לסליכס ושכר לעשייס: - באשר צודו דו אח (82) וילבו ויעשו בני ישראל. וכי כבר עשו, והלא מראש חודש נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם, מעלה עליהם הכתוב

סשפחס בכלל סיס, שסרי מנס מן סחשוב שבכלן עד ספחות, ובכור סשפחס חשוב מבכור סשבי: (שמות מ, מו): עד בכור השבי. שהיו שמתין להידם של ישרהל, ועוד שלה יהמרו ירהמנו הביהה הפורענות זו. ובכור אחרם וסוא במלרים: - מבכור פרעה. אף פרעה בכור היה ונשמייר מן הבכורים, ועליו הוא אומר בּעָבוּר וֹאֹם הָעֶמַדְהָיךְ (92) והי. כל מקום שנאמר וסי, סוא ובים דינו, שסוי"ו לשון מוספם סוא, כמו פלוני ופלוני: - הכה כל בכור. אף של אומס משה ואהרן. להגיד שנמן של ישרחל שלה הפילו דבר מכל מנום משה וההרן, ומהו כן עשו, הף משה וההרן כן עשו:

לסס בכורות סרבס, פעמיס סס חמשס לאשה אחת, כל אחד בכור לאביו: בכור, שנאמר אף אָנִי בְּכוֹר אֶמְנֶסִיּ (מסליס פּמ, כח). דבר אחר, מלריוח מונוח חחם בעליסן ויולדוח מרווקיס פנוייס, וסיו סוא מחזר על בתי עבדיו ומעמידן: - כי אין ביח אשר אין שם מח. יש שם בכור, מם, אין שם בכור, גדול שבבים קרוי (98) ויקם פרעה. ממעמו: לילה. ולה כדרך המלכיס צבלם בעות ביוס: הוא. מהלה, וההר כך עצדיו, מלמד בהיס

₹**□_%**\\\.: כַּאָמֶּׁר דַּבְּרְמָּם וְבֻּבְרִ וְבֶּרַבְמָשׁם בְּמָא דִּמִבְּילְמוּן וֹאֵיזִילְיִּ וֹבָּלְוִ נּם באַלכָּם נּם בֹּלַבַבָּם לַנֵּנִי אַנַ הַּנִּכְוּן אַנַ טְנָבוּכְוּן בַּבוּנִ

بخل پترخر:

DEL WALL - ELWR EX - WWY - IIX subox

and bless me also.' herds, as ye have said, and be gone; Take both your flocks and your

בַּלָנוּ מִטִּים: לְמִּלְעִים מִּן בַיֹּאְבֵׁוּ בָּג אָמֶבׁוּ לְאֵנִטֹאָנִ לְמִּלְּטוּנִינוּן لَثُنَاتُكُ فَجُلَزِهِ مَحٍ لَمُهَا ذِمَانَاك لِنَظِيهِ فَجُنُهُا مَحٍ مَقْع

₾₼₵₭₵₫◘₭₭₵₽₽ は必然しばロ עְרָלְת הַמַע מוֹתַר אָצְוָהְהוֹן צְרִיר נישָא הְעָם אָרִ בְּצַקוֹ שָנָה וּנְטַל עַמָּא יָה לִישְׁהוֹן עַד לָא

⁹⁶ נֵיהְלֶה נְתָּן אֶתְּהָוֹ הְעָּׁהְ בְּעֵינִי נְיִי יְהַבְּיִה עַּמָּא לְרַהַמִּוּן בְּעֵּינִי ילַבְי זְנִוֹב יִשְׁמָלְנִי:

מֹבְּבֹנִם וֹנְתְּאַבְנִים וֹנִינְבֹּבְנִי אָטַ מִבְּבֹאָ נֹאַהְאָנִבְנִינּוֹ וֹבוְלֵנִנִּי נֹטַ

ದಸ್ಥೆಗಿದ: (ಡ)

סְבְּׁעִׁר בְּשִׁשְׁבְּעִי אָלְבּ בַּלְּלֶּי לְסָבּוִת בָּשִׁית מִאָּר אַלְפּין

הַנְּבָרִים לְבָר מִמֶּף: אַלבא בוֹלְאָע פֿב מִּמּפֿלָא:

حَلٰكِٰٰٰ×: וּבְקָר מִקְנָה כְּבֶּר מְאָר: אני וְנַם_מְּבֶר בַּבְר מִאָּר. אַנְם מְבָּר בַבְר מִאָּר. מְבָּר וְאַנִּם וְצָּאוֹ וְאָב וּבְּרָאָוֹ סַנִּיאָוֹ סְלִּיאָוֹ

אֹבֹתֹא אֹבׁג אַמֹבוּ כּוּבַלֹּא

בלסב ימאנון בבער ילְבוּמִון:

בּלְבוּמִּיהוֹן עַּלְ כַּהָפִּיהוֹן:

'We are all dead men.' of the land in haste; for they said: 33 upon the people, to send them out And the Egyptians were urgent

in their clothes upon their kneading-troughs being bound up before it was leavened, their And the people took their dough

jewels of silver, and jewels of gold, and they asked of the Egyptians 35 according to the word of Moses; And the children of Israel did shoulders.

asked. And they despoiled the so that they let them have what they 36 favour in the sight of the Egyptians, And the Lord gave the people and raiment.

hundred thousand men on foot, 37 from Rameses to Succoth, about six And the children of Israel journeyed Egyptians.

beside children.

herds, even very much cattle.

also with them; and flocks, and And a mixed multitude went up

אשלח, בעל מי ומי ההולכים, בעל רק לאוכם ובקרכם ילג: אחם. הגבריס: - גם בני ישראל. העף: - ולכו עבדו וגר בדברכם. הכל כמו שאמרחס, ולא כמו שאמרחי אני, בעל לא (12) ויקרא למשה ולאהרן לילה. מגיד שסיס מחור על פתחי סעיר ולועק, סיכן משס שרוי, סיכן מסרן שרוי: גם

(28) גם צאנכם גם בקרכם קחו. מסו כאשר דלרמס, גַּס פַֿמָּס מָמַן בְּיָבִינוּ וְצָּמִיס וְעַלֹּוֹמ (שמות י, כס): וברכתם גם

- (33) כלנו מחים. אמרו, לא כגורה משה הוא, שהרי אמר ומה כל בכור, וכאן אף הפשומים מהים, ה' או י' בביה אחד (שם): אותי. המפללו עלי שלה המות, שהני בכור (מכילתה פי"ג):
- (45) שרם יחמץ. המלריים לא הנימום לשהום כדי מימוך: משארחם. שירי מלה ומרור (שם): על שכמם. אע"פ
- (פצ) בדבר משה. שלמר לסס במלריס, וְיִשְׁמֵלוּ מִיםׁ מֵמֵם רֵשֵמוּ (שמום יל, צ): ושמלה. לף סן סיו משונות לסס מן סכסף שבהמות הרבה הוליכו עמהם, מתבבים היו את המלות (שם):
- (16) וישאלום. אף מה שלא היו שואלים מהם היו נוחנים להם, אחה אומר אחד עול שנים ולך: וונצלו. ורוקינו: ומן סוסב, וסמלומר בפפוק חשוב (מכילמא שם):
- מגן משרים שנה ומעלה: (פ) מרעמסס סכחה. ק"ך מיל סיו, וצמו שס לפי שעה, שומתר נָמֶשְׁ מֶּמֶבֶס עַל פַּנְפֵי נְשָׁרִיס (שמות יע, ד): הגברים:

(85) ערב רב. מערונות מומות של גרים:

זַנְדִין לָא עַבְּדוּ לְהֹוֹן:

באַ_הֹהָוּ בַבְּיִם: הְהֵאֶן בְּירְגִּרְשָׁוּ מִמְּצְּרִיִם וְלְאֵ לְאֵ חֲמִעּ אָרֵוּ אָהָרַכוּ מִמְּצְּרֵיִם וַיּאַפּוּ אָת־תַּבְצֶּל אַשֶּׁר הוֹצָיאוּ וַאָפוּ יַת לֵישָא דְּאָפִּיקוּ

מאַנע מַּלָּע: בּׁמֹגִּבְׁנִם הַּכְהַּגִם הַּנְּע וֹאַבְפָּה בּמִגִּבִנִם אַבְפָּה מִאָּע שַּׁכְטָּגוֹ נמוְאַב בּנוֹ וֹאָבֹאָב אַאָּה וֹאַבוּ נמוִעַב בּנוּ וֹאָבֹאַב בּוּעִיבוּ

מֹאֵבֶא מֹאַבֶּוֹם: הַגָּה נְצְאָנ פְּלִ־צִּבְאָנִת יְהַנְּוֹה הָבֵין נְפַּקּנִ פָּל הַילִּנָּא דִּינְ מַאַרְעָא דָּמִצְּרָיִם: מַאַרְעָא דָּמִצְּרָיִם: באות שְנְּהַ וַיְהִי בְּעָׂצֶם תַּיִּוֹם יִהְלָהִין שִׁנִין נִהַנְה בִּבְּרָן יוֹמָא וַיְהִי מִפֵּץ שְׁלֹשֶׁים שְׁנָה וָאַרְבָּע וַהַנָה מִסֹּוֹר אַרְבַּע מָאָה

מִמֹנִנום לַכַּל_בֹנוֹי הוא הלילה הזה

לא־יָאבַל בוּ:

מנשמב וֹלָשַ יִפּוֹ בַּעַּבְשׁנִים ורו:

Ÿヹ゙ヸヸ゚**ヹ**: (ॿ) نَشَلَهُم كُحُم خُدُ، نَشَلَهُم كُلُدَ، بِيا: לִיהנְה הֹוּא לִילְיָא הָדִין אֱדָם יִיְ נְשִׁיר كِادِّ שُقِرِت הוּאַ كِانْدَزِّت كِنْكِرْ بِقِرْت הוּא جِبِت יِنْ

יאָע עַקָּת עַפְּסָּע בְּלְבֶּן נָבֶר מִּינִרת פּסְחָא בְּלְ בָּר יִשְּׂרָצֵל

מגבנים לְאַפּּלוּיִטְבִיוּן מִאָּבֹּהָא בְּמִגִּבִים

for all the children of Israel a night of watching unto the LORD the land of Egypt; this same night is LORD for bringing them out from It was a night of watching unto the

all the host of the Lord went out the selfsame day it came to pass, that

four hundred and thirty years, even

And it came to pass at the end of

thereof; passover: there shall no alien eat 43 Aaron: This is the ordinance of the And the LORD said unto Moses and

throughout their generations.

from the land of Egypt.

hundred and thirty years.

themselves any victual.

Israel dwelt in Egypt was four

neither had they prepared for out of Egypt, and could not tarry,

Now the time that the children of

leavened; because they were thrust forth out of Egypt, for it was not

And they baked unleavened cakes of

the dough which they brought

ַ פְּלוּלֹמָיַן לֶבְמַן מַתְּבַי בַּמָּדְבֶּר בְּמֶבֶן לֹח וְרוּשָׁה (ירמיה ב, ב), ומה שכר מפורש המריו קֹדֶש יִשְׁבָמֵל לַה' וגוי: שלא אמרו סאיך נלא למדבר בלא לדס, אלא סאמינו וסלבו (מכילמא פי"ד), סוא שמפורש בקבלס וַבַרְמִּי לֶךְ מָמֶד נְעוּבַיִךְ שַׁבַּצַמ (95) עגוה מצוח. מרכס של מלס. בלק שלם סממין קרוי מלס: וגם צדה לא עשו להם. לדרך. מגיד שבמן של ישראל,

בישהמד לא ניכול ביה:

(ב+) ליל שמרים. שסיס סקפ"ס שומר ומלפס לו לקייס ספעממו לסולילס מלרץ מלריס: הוא הלילה הזה לה. סול בניםן באו מלאכי השרם אלל אברהם לבשרו, בע"ו בניםן נולד ילחק, ובע"ו בניםן נגורה גזירה בין הבחרים (מכילחא פי"ד): (וד) ויהי מקץ שלשים שנה הוי ויהי בעצם היום הזה. מגיד, שכיון שקגיע הקן, לא עכבן המקום כהרף עין, במ"ו מרבע מאום שנה משנולד ילחק, המלא מביאחן למלרים עד יליאחן ר"י שנה, וזה אחד מן הדברים ששינו לחלמי המלך: לס, כו), ומומר בे ב בֶּבֶן מְגַבֵיכֶס בַּשְׁבְרְגִרוּ בָּפּ (שמומ ו, ד), לפיכך מהס לריך לומר כי גר יסים ורעך, משסים לו ורע, וכשממה וסוזקקם לומר על כרחך שאף שאר הישיבות נקראו גרות, אפילו בחברון, כענין שנאמר שַּׁשֶׁר בָּר שָׁס אַבְּרֶהֶס וְיִיבְּמַק (בראשית משנות עמרס נבלעים בשנות קסת, וסרבה משמונים של משה נבלעים בשנות עמרם, הרי שלה תמלה הרבע מהות לביהת מלרים, שנומיו וכל שנות עמרס בנו ושמניס של משס, לא המלאס כל כך, ועל כרתך הרבה שנים היו לקהת עד שלא ירד למלרים, והרבה גוירם בין סבחרים עד שנולד ילחק. ואי אפשר לומר בארך מלרים לבדה, שהרי קהח מן הבאים עם יעקב היה, לא וחשוב כל משנולד ילמק עד עכשיו היו הרצע מחום שנה, משהיה לו זרע להצרהם נמקיים כי גר יהיה זרעך, ושלשים שנה היו משנגורה (0+) אשר ישבו במצרים. אחר שלר סימינות שישנו גריס בארן לא לסס: שלשים שנה וארבע מאוח שנה. נין סכל,

bς

סלילם שאמר לאברסס בלילס סוס אני גואל את בניך: שמרים לכל בני ישראל לדרחם. מָשָׁמֶרוּבאַ מן סמויקין, כענין

וּמַלְמָּה אֹהוֹ אָז יָאכַל בְּוֹ: †† וֹכֹלַ מֹֹבֵר אֹנְהַ מֹלַנִּטַ כַּסֹב וֹכֹלַ מֹבֵר נִּבַר וֹבִוֹ כַּסַבֹּא

ושלזר ימיה בבין ניכול ביה:

thereof. circumcised him, then shall he eat ++ bought for money, when thou hast but every man's servant that is

s+ שֹוְאֶׁב וֹאָכֿיִר לְאָרֵיאָכֿלְ בֹּוִ:

שוִשַּׁבְא וֹאֵּלוּגֹא לָא הַכוּלְ בָּיה:

not eat thereof. A sojourner and a hired servant shall

וֹמֹּמֹם לַאָּ שַׁמִּבּׁבוּיַבַּוּי ۶٠ مَا بَجَةِ مَا مَا يَجْمُدُ ما يَحَدُّ مَا يَحِثُونُ مَا يَحِثُونُ

לְבָּרָא וֹנִוֹמָא לָא טִטְבָּרוּוּ עפלעון מן בולא מן בהבא בּבוֹע אָטִרְ יֹאַכְג גאַרעוּגַיא בּטַבוּנִא טַנָא יִטְאָבוּג לָאַ

neither shall ye break a bone thereof. flesh abroad out of the house; 46 shalt not carry forth aught of the In one house shall it be eaten; thou

¿¿ בֿלַ הַּגַע הֹהָבָאָל וַהַּהָּיּאָטוּיי בּלַ

כל כוּמִשֹא בוֹמְבַאָל וֹמִבַּעוּוֹ

keep it. All the congregation of Israel shall

בְּאָבֹא וֹבֹּלְ הַבֹּלְ לָאִ הָאָבֹלְ בִּוּ: نקرح לעַשֿהֹו וְהָוֶה جָּאֶוְרָה 8+ 2'⊓┆त ⊓धृार दृा दृर्-ग्दृा धृथ्रं וְבֶּי־יַגְנִּיר אִקְּדְּ גַּר וְעֶעְשָׁה פֶּסָחׁ וַצָּבֵי יִתְּנִיר, עִמָּכוּו גּיִּוָרָא

וֹכֹל עַרְלָא לָא יִיכוּל בִּיה: לְמִהְבַּׁבִישׁ וֹנִעוֹ בַּנֹהַּנִדׁו אַבַּהֹאַ ליה בל דְרוּרָא וּבְבוּן יִקְרַב ונקביר פּסְקא ברם יו מגור

One law shall be to him that is thereof. uncircumcised person shall eat one that is born in the land; but no near and keep it; and he shall be as circumcised, and then let him come 48 to the LORD, let all his males be with thee, and will keep the passover And when a stranger shall sojourn

הַגָּר בְתוֹכְבֶם: و+ מוֹנְנִר צַּעַּׁם יִנְיֶנֶר לְצִּיְּנְרָח וְלַנֵּר צִיְנְיִנְאֵ חַבְּא מְּנֵי לְיַצִּיבַיָּא

بخديدنه فنفتنديا فتتحيان

Thus did all the children of Israel; as 'noy gnoms drannojos radı 49 homeborn, and unto the stranger

جْل لِهُ اللهِ (م) צְּנְהַ יְהְנָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהַרְן דְּפַּקִיד יָיִ נִיֹ מֹשֶׁהֹ וְנָת צַּהַרֹּוּ בֵּן עְשְׁוּ: (ס) تَرْهُمُونَ خُدِ خُدُرٌ نَشِلَهُدُ خَيْمُكِ تَقَدَّدِ خُدِ خُدُرُ نَشِلُهُمْ خُمُهُ

Aaron, so did they. 50 the LORD commanded Moses and

- ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (מכילתא פע"ו): (5+) זאח חקח הפסה. בי"ד בנימן נאמרס לסס פרשס זו: כל בן נכר. שנמנכרו מעשיו לאביו שבשמיס (פקמיס לו.),
- אליעור אומר, אין מילם עבדיו מעכבתו מלאכול בפקח, א"ר מה חלמוד לומר או יאכל בו, העבד: (44) ומלחה אוחן אז יאכל בו. רבו, מגיד שמילה עבדיו מעכבתו מלאכול בפקה (יבמות ע:), דברי רבי יהושע. רבי
- (פ+) רושב. זה גר מושב: רשביר. זה הוכרי, ומה מלמוד לומר, והלא ערלים הם ונאמר וְבֶל עָבֵל לֹא יֹאבֵל בּוֹ, אלא כגון
- השברו בו. סראיי לאכילס, כגון שיש עליו כוימ בשר יש בו משוס שבירם ענס, אין עליו כוימ בשר או מוח, אין צו משוס שבירם ימכלו מומו בסס, מכמן שסמיכל, מוכל בשני מקומות (מכילמה פע"ו): - לא הוציא מן הביה. מן סמבורס: - ועצם לא . אלא בבים אחד כמשמעו, וללמד שאם המחילו והיו אוכלים בחלר וירדו גשמים שלא יכנסן לבים, חלמוד לומר על הבחים אשר (64) 🗷 בביה אחד יאכל. במבורס לממ, שלל יעשו סנמנין עליו שמי מבורום וימלקוסו, למס לומר במבורס למם לו לינו ערבי מסול וגבעוני מסול וסוא מושב או שכיר:
- של פסט דורום כן, מלמוד לומר כל עדם ישראל יעשו אומו: (קי) בל עדה ישראל יעשר אוחו. למס נאמר, לפי שסוא אומר בפסח מזריס שס לבית אבום, שנמנו עליו למשפחום, יכול
- ,456 21: בארבעה עשר: - וכל ערל לא יאכל בו. להביא אם שמתו אחיו מחמת מילה, שאינו מומר לערלות ואינו נלמד מבן נכר לא (8+) ועשה פסח. יכול כל סממגייר יעשה פסח מיד, מלמוד לומר וסיה כאורם הארץ, מה אורם בארצעה עשר אף גר
- (פ4) חורה אחת וגרי. לסטוות גר למורת מף לשמר מלות שבתורס (מכילתמ שם):

מֹגַבוֹם הַגְבַגֹּלְאָטֶּם: (פּ) נְעַנְעַ אָּעַבְּנְגָּנְ נְאָבְאָרְ מִאָּבְאָ נִוֹ נִע בַּנִּגְ נִאָּבְאָרְ מִאָּבְאָּ וַיְהָי בְּעֶצֶם הַיַּוֹם הַזָּהְ הוֹצִּיא וַהָּנָה בִּכְּרַן יוֹמָא הָדֵין צַפִּיק

בְּמִבְּבוֹם מַּכְ בַוּכִּיִרוֹן:

Egypt by their hosts. children of Israel out of the land of 51 that the LORD did bring the And it came to pass the selfsame day

אַל־מֹשֶׁה לֵאמְר: וּמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶּׁה לְמֵימַר:

And the LORD spoke unto Moses,

יבְבְּהַמְּה כִי הִיא: ثرثاص فختر نشدهم فغثاه خريزنه خخترشدهم فهنهم كَلْيُمَا ذِر خُرِ خُرِيد قُمُد خُرٍ مَخْدُيهِ كُلُمَ، خُرِ وَبَرْدُهُ فَنَكَ

יִבְבְּעִירָא דִּילִי הוּאָ:

and of beast, it is Mine.' the children of Israel, both of man τ whatsoever opens the womb among Sanctify unto Me all the first-born,

מוּצִׁע וֹלַאִ וֹאַכֹּל שׁמֵּא: בְּחָזָק יְדְ הוֹצְיֵא יְהוְנֶה אֶהְכֶם ממאבום מפוני מבונים בי ממאבום מבוני אבוניא אבו נּ אָת־הַנִּים הַנָּהֹ אֲשֶׁר יְצְאַהָם رِ فَكُوْلَ لَا ثَهُلَ كِالْمُ إِلَيْ إِلَّالًا إِلَّالًا إِلَّالًا إِلَّالًا إِلَّالًا

מפא ולא וטאַכול חַמוּע: בטפעל זר אפופ גל נטכון נת ומא הדון דנפקחון נּאַמַר מַמָּר לְעַּמָּא בַוֹנִ דְּכִירִין

leavened bread be eaten. from this place; there shall no of hand the LORD brought you out house of bondage; for by strength came out from Egypt, out of the Remember this day, in which ye And Moses said unto the people:

ַבְאַבֶּיב: הַאָבֶיב: ₊ הַּיִּה אַמָּם יִצְּאָים

アダロ・ログ: בַּעוֹבְת וְמִא בון אַטוּן וֹפַּלוּן בַּוֹנִעֹא with milk and honey, that thou shalt fathers to give thee, a land flowing Jebusite, which He swore unto thy Amorite, and the Hivite, and the S Canaanite, and the Hittite, and the bring thee into the land of the

And it shall be when the LORD shall

This day ye go forth in the month

וְעָּלִי מָר הְעָּבְרָה הַנָּאָת למע לְנַ אָּבֶא זָבָע שַלֶּב וּבְבָּאָ ئتأحبض تخضد نضقم كتجرثيك י עַבְּנְעָיָרְ וְתַחַמִּי וְתַאֵּמִרְי וְתַחַנִּי וְטִינְה בְּיִיוְבִיאָה יְהֹנָה אֶלְאָנֶה וְהִינָה אֶלְאָנֶה וְ

יוֹבֹתְ וֹניפֹלַם וֹני פּוּלְטוֹגֹא

למטן לַבְּ אָנַת הֹּלִיבָא שַׁלָּב

ויבוסָאֵי דְקַיִּים לַאָּבָהָתָּר

בּׁנֹהֹלִאָּג וֹשִׁשַׁאָּג נֹאָמְוָבִאָּג וֹשִׁנֹאָג

וובו אבו ומוללב ול לאבמ

יבְיוֹמָא מֶּבִיעָּאָר חַנָּא בַּרָם יִיָּ:

seventh day shall be a feast to the 6 unleavened bread, and in the Seven days thou shalt eat

keep this service in this month.

הַשְּׁבִיעִּׁי חַגּ לַיהַנְּה: י שְׁבְעָּת יָמִים תֹאַכַל מַצְּּת וּבִּיוֹם שְׁבְעָּא יוֹמִין הַיכּוֹל פַּטִירָא

- יפממו שפמיס: לי הוא. לעלמי קנימיס, ע"י שסכימי בכורי מלריס: (2) פטר כל רחם. שפתת את הכתם תחלה, כמו פּוֹמֵר מֵיִם בֵאשׁר כל רחם. שפתת את הכתם תחלה, כמו פּוֹמֵר מַיִם בַאשׁר בל רחם. שפתת את הכתם תחלה, כמו פּוֹמֵר מַיִם בַאשׁר בל רחם.
- (3) זכור את היום הזה. למד, שמוכירין יליחת מלרים בכל יום:
- פָּשֶׁר לנּאֿמ, לא ממס, ולא ננס, ולא גשמיס, וכן סוא אומר מוֹנִיא שֲׁמִירִיס פַּפֹּוּשֶׁרוֹמ (מסליס סִת, ו), מֹדֶשׁ שסוא כשר לנאמ: (+) בחדש האביב. וכי לא סיינו יודעין באיוה מדע ילאו, אלא כך אמר להם, ראו מסד עגמלכס, עסוליא אמכס במדע עהוא
- שלת הלב: שסילים אם עלמו מן סכלל, וכאן וסגדם לבנך בבן שלינו יודע לשאול, וסכסוב מלמדך שספסם לו אסס בדברי אגדס המושכין שנתחדש בה, בפרשה ראשונה נאמר וְסִיֶּה כִּי יֹאמֶרוּ מַבְּנִיכֶם בְּנֵיכֶם מְה סְעֵבֹּדֶה סַוּאֹח לְכֶט (שמוח יב, כו), בבן רשע הכחוב מדבר השבודה הזאח. של פסח (פסחים לו.), והלא כבר יאמר למעלה והיה כי מבאו אל הארץ וגוי, ולמה חור ושואה, בשביל דבר עַלֶּיסָ וּגוי (שס כת, יג): − זבת חלב ודבש. תלב זב מן סטויס, וסדבש זב מן סממריס ומן סמלניס (רש"י מגילס ז.): − אח ם 'שָׁמ שַׁבְּרֶס וגו' (בראַשים מו, ימ), ובילמק סוא אומר גור בְּשָׁרֶן שַּׁאֹם וגו' (שס כו, ג), וביעקב סוא אומר שַעַרֶן אַשָׁר שַׁמָּס שֹבֵב סס, ואחח ממשפחח כנען סיחס שלא נקרא לס שס, אלא כנעני: - נשבע לאבחיך וגר. באברסס סוא אומר, צַיּוֹס סַסוּא פְרַח (E) אל ארץ הכגעני וגרי. אע"פ שלא מנס אלא ממשה עממין, כל שבעה גרים במשמע (מנחומא בא יב), שכולן בכלל כנעני

ځڬ ۿۼٮ ځځمـڼځڅك: لَّذِي يَكُمُّ لَا كُلِّهِ لَيْمًا لَكِي يَكُمُّلُ الْمُنَا لَكُمْ يَقَنَانَ كُلِّهِ لِيُمْرَةً لَكُمْ מַאַנְעַ וֹאַבְּבְ אֵט הַבֹּמֹּט עַוֹּמִנֹם פַּּמִּנֹבְא נִטְאָבִנגְ נִט הַבֹּמֹא

، نقفة، چُك تَامُات خُدُم فَصَامُكَ:

leaven seen with thee, in all thy seen with thee, neither shall there be there shall no leavened bread be throughout the seven days; and Unleavened bread shall be eaten

לֵו בֹּגֹאנוֹו מִמֹּגַבוֹוֹם: וְהִנּוְתְּ לְבְּנְוֹּהְ בַּיִּנְם תַהָנּא נְּחָתַנִּי לְבְרֶוְהְ בְּיוֹמָא תַרנּא

בַּמִפַּלוּ מִמָּגַבוֹם: לאמֶר בַּעְּבַוּר זֶב עַשְּׁה יְהֹנְה לְמֵימַר בָּדִיל דָא עַבַּד יִיָּ לִי

שׁנְּלֵב בּינְגְאֶב יְרְנָב מִמָּגְבֶוֹים: מורָת יְהוָה בְּפֵּיף כֵּי בְּיָר דִּייְ בְּפִּימֶּה צָּרִי בִּיִד מַמִּיפָא ⁶ וּלְזִּפְּׁרוֹן בָּוֹן מִינְיוֹבּ לְמָמֹן שִׁנְיִינִי בּוּן מִינְדִּ בְּּיִרִּלְ בִּיִּרִ אִיְרָיִּהָא نبين خُلِهِ جُهُنِم عِدِ ـ بُدَادِ نِدِيدَ خُلِهُم عِدِ بُدُكِ حِبُهُ

هَٰظُكُ لَٰ لَا مُفَمِّدُنُونَ

לְמִוְמֵּדְהַ מִיְמֶוֹם יָמֶימֶה: (פּ) מִיּמֶוֹ לְיִּמֶוֹ: עּוֹאָט וֹטַמָּר יָנִי קְּנְמָא הָדֵין בְּוֹמְנִיה

וֹלְאֶׁבְמֻיוֹ וּלִילִנִי לָנִי: עַבְּנְאָהֶע נְאָבָּה לְנִי בְּנִהְנָאָ בּמָא גַּאַהָּע לְנִי בְּנִהְנָאָ בּמָא גַאַנִם לְנִי יי נְטְיֶּטְ בָּּגְיִבְאָּבְ יְעִינְעָ אָלְאָבֶע וּיִבִּי אָבִּגִּי יִמִּילְנָּבְּ יִיְ לְאָבַע

וֹלְאַבְטִילְהְ וְיִשְׁנָהִי לְבִּי

هُمْد بَلَيْدَ كِلَّهُ لَا يُحْدُبُو كَيْ يَخْدُبُو يَعْدُدُ لِي يَخْدُبُوا فَكُدُبُم كَيْتُ يُرْدُ رَابِيَا إِجِرً ۖ وَهِا يُهُذِبُ فِيَضِا إِجِّرُ فِيَا إِذِبِ فِيْدِيْ يَابَالًا

حُر_قَمْد_ثِيْهِ لَيَمْجَد خُرِ فَمَا رَذِٰذِهِ كَلُهُ لَا لَهُ لَا أَنْهُ لَا أَنْهُ لَا أَنْهُ لَا أَنْهُ لَ

the LORD's. thou hast coming of a beast, shall be every firstling that is a male, which

LORD all that openeth the womb;

8 day, saying: It is because of that And thou shalt tell thy son in that porders.

brought thee out of Egypt. With a strong hand hath the LORD the LORD may be in thy mouth; for Detween thine eyes, that the law of upon thy hand, and for a memorial And it shall be for a sign unto thee

came forth out of Egypt. Which the Lord bib drou me when I

ordinance in its season from year to Thou shalt therefore keep this

and to thy fathers, and shall give it Canaanite, as He swore unto thee 11 bring thee into the land of the And it shall be when the LORD shall

that thou shalt set apart unto the

- ולא לך, שאלו סיים שם לא סיים כדאי ליגאל (מכילמא פי"ו): (8) בעבור זה. בעביר שמקייס מלימיו, כגיון פסח מלס ומכור סללו: עשה ה׳ לי. רמו חשובס לבן רשע לומר, עשס ס'לי
- שם מנמות לו.): ומקשרס בראש ובזרוע: על ידך. יד שמאל, לפיכך ידכה מלא בפרשה שנייה (פסוק מז), לדרוש בה יד שהיא כהה (מכילמא (9) והיה לך לאוח. יליאת מלכים מסים לך לאות: על ידך ולוברון בין עיניך. רולם לומר, שתכתוב פרשיות סללו
- (1) מימים ימימה. משנה לשנה (שם לו:):
- שַׁשֶׁר נָשְׁמִמִּי וגוי (שמום ו, ה): ונחנה לך. ההא בעיניך כאילו נהנה לך בו ביוס, ואל ההי בעיניך כירושה אבוה (מכילהא מקיימוסו במדבר, מזכו ליכנם לארץ ומקיימוסו שם (מכילמא שם): בשבע לך. וסיכן נשבע לך, וְמַבֵּאֹמִי אֶמְבֶם אָל סְמָבֶץ (11) והיה כי יבאך. יש מרצומינו שלמדו מכלן, שלל קדשו צכורות סנולדים במדבר, וסלומר קדשו מפרש בילם זו, לם
- ופירש במקום אחר בְּבְּקְרְךְּ וּבְּלֹמֹנְךְ. לשון אחר יש לפרש והעברת כל פער רחם, בבכור אדם הכחוב מדבר: שְׁבֶר מֻבְּלֶפֶי זְּ, חִבל וּסִ לֹחֹ בֹחׁ חֹלִחֹ ללמד על היפל, שהרי כבר כמב כל פטר רחס, וחֹס תחמר חֹף בכור בהמה טמחֹס במשמע, בחֹ גַפֶּל, ששגרמו אמו ושלממו בלא עמו, ולמדך סכמוב שסוא קדוש בבכורס לפעור אם סבא אמריו, ואף שאינו נפל קרוי שגר, כמו (בו) והעברה. מין וסענרת מלמ לצון הפרצה, וכן הוא אומר וָהַעַבְרָמֶּס מֶת נַמַלְמוּ (במדבר כו, ת): שגר בהמה.

خذرد كثلت خذئاك ينغيان נאָם לְאַ הִפְּהֶה וַעֲּרָפְּהָוֹיִ וְכָלִ בְּאִמְּרָא וָאָם לְאַ הִפְּרוּק

خخئك يتوادر: וְטַלְפָּגְעַ וְכָלַ בַּוּכְבָא בַּאָנָהָא و الْجِرْ عِيْ مِن الْطَرْ مَوْرِيَا جِهُد الْجِرْ عَدَجِنِهُ وَمِوْدِهُ مِوْدَامَ

ממגבום מבנע גַּבָּונם: גֹע עוגֿיאָנוּ מפמיר לַאַּמָּר מַּרְ־יָּאָר וְאָמִרְיָּהָ אֵלֶיר לַמִּימָר מָא דָא וְמִימָר לִיהּ וְטִיְטִ בּׁי יִּאָאָלְוֹי בֹּוֹנֵי מְטֵׁר וִיבִי אָבִי יִאָאָלְנָּוּ בַּבוֹנִ מְטַר

מְבָּית עַבְרוּהָא: בּטַלוף יַר אַפְּקנָא יִן מִמְצְרָוֹם

בַּבְוּר בְּנֵי אֶפְּהֶרוּ: جَرَهُمُ لِيَامَ يَابُحُنُاهِ إِجْرَاهِ إِجْرَاهُ عَبُم إِنْ مَا أَخْرَابُهُ קהמָת עַל־כּן אַנִּי זֹבְת לִיהנָה דִּבְעִירָא עַל כַּן אָנָא דָבַה מְצְּבְוֹם מִבְּּלְנֵ אָנִם וֹמַּגְ בְּבְּלֵוֹנִ מִבּוּלְנֵא בַאְנְּמָא וֹמַגְ בּוּכְנָא יַ וּנְעַרְגְּ יְתְנְעַ כָּלְ־בְּכִוּרִ בָּאָבֶיִּלְ رَبْن، چْدِ بَرَظُهُن قَلَمْنَ كِهَذِٰيَّانِ رَبُرُنُ

וֹכֹל ַ דוּכֹבֹא צַבְנָג אָפַּבוּלִי: עוכרא באַרעא לְּמֻּלְּעוּעַנֹּאִ וּלַמָּלְ וֹנִ כַּלְ אַלְשָׁי פַּרְעָה

ជជុន្តដូរ្គីរ (០) كتلا للأثلا

יְהְוָה צַפְּקנָא יִיָ מִמִּצְרָיִם: וֹיהַי לְאָת מָלְ יִדְּבַּ וֹלְעִפַּלִין

> shalt thou redeem. first-born of man among thy sons shalt break its neck; and all the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And every firstling of an ass thou

the house of bondage; brought us out from Egypt, from By strength of hand the LORD is this? that thou shalt say unto him: thee in time to come, saying: What And it shall be when thy son asketh

sons I redeem. males; but all the first-born of my that openeth the womb, being therefore I sacrifice to the LORD all man, and the first-born of beast; land of Egypt, both the first-born of LORD slew all the firstborn in the would hardly let us go that the and it came to pass, when Pharaoh

the Lord brought us forth out of your eyes; for by strength of hand 16 hand, and for frontlets between And it shall be for a sign upon thy

The Haftarah is Jevemiah 46:13 - 46:28 on page 209.

ספסיד ממונו של כקן לפיכך יפסיד ממונו (מכילמה פי"ח): וכל בכור אדם בבניך חפדה. המש פלעים פדיונו, קלוצ בשה. נומן שם לכסן, ופער ממור מומר בסנאם וסשם חולין ביד כסן: - וערפחו. עורפו בקופין מאחוריו וסורגו, סוא ישראל ביליאמן ממלריס, (שאין לך אמד מישראל שלא נעל הרבה חמורים) טעונים מכספס ומוסבס של מלרים: 👚 חפרה (13), פשר חמורי. ולה פער שהר בהמה עמהה, גורם הכחוב היה, לפי שנמשלו בכורי מלרים לחמורים, ועוד שםייעו הח

כשת, ושלינו יודע לשלול, וסשולל דרך מכמס: הוא אומר עָס קעַלח וְסַקְּקִיס וְסַמְּשָׁפְעֵיס וגוי (דבריס ו, כ), הרי ואח שאלח בן חכס. דברה חורה כוגד ארבעה בוניס, חס, כב, כו), דבני גד ובני כאובן: מה זאח. זס מינוק מפש שלינו יודע לסעמיק שללמו, ופומס ושולל מס ולח, ובמקוס לחר (FI) בי ישאלך בגך מחר. יש ממר שסים עכשיו ויש ממר שסום לממר ומן, כגון וס, וכגון מָמָר יֹמֹמֶרוּ בְּגַנְיבֶס לְבָּגֵינוּ (יסושע במקום למר:

סאמורם בפרשה ראשונה, שהרואה אומה קשורים בין העינים, יזכור הנס וידבר צו: (סנסדרין ד:). ומנחס חברו עם וְסַמֵּף שֶׁל דְּלוֹס (יחוקאל כא, ב), אַל מַמִיפוּ (מיכה ב, ו), לשון דבור, כמו ולוכרון בין עיניך (16) ולטוטפות בין עיניך. הפילין, ועל שם שהם ארצעה צחים קרוין ממפח, מט בְּנַהֶּפֵּי שחים, פח צאפריקי שחים

نخ المرابع בְּלֵם בְּרְאָנָם מִלְחַמֶּר וְמֶּבוּ ځ۲۲⊏ **遠く**流点に במקס וֹכְאַבְנָטִים אָבְטִים 'בּבוֹב אָבוֹ מֹפֹא וֹלָא בּבּונוּוֹ וֹל אִנִים וַיְהָי בְּשַׁכַּוֹח פַּרְעֹה אָת־הָעָם וַהָּוָה כַּד שַׁלַּח פַּרְעֹה יָת

לַנְרֵיִמְּבְאָרָ מִאָּבְאַ מִאָּבָא מִאָּבָוֹם: بَاهَا عُلِي مَا مُنْكُ الْلَاقُهُمُ لَا مُكْرِدُ رَرْفِح الْمُركِرُونِ الْمُعَالِمُونِ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعِلَّمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعِلَّمُ الْمُعِلَّمِ الْمُعِلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعَالِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِمِ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِم

עַלָּי מַזָּר אָהְכֶּם: אָלהִים אָהְכָּם וְהַעֲּלִיהָם אָתַ־ בני ישְרַאֵל לאמר פַּלָּד יפַּלָּד פו מְמֵּוֹ כִּיְ עַמְּבְּמֹ עַמְבְּיִתְ אָעַרַ ווקח משֶׁר אָת־עַצְּמָוֹת יוֹסֶךּ

בקצה המדבר: יי וּיִסְעִּי מִסְּבְּׁע וּיִּשְׁוֹנִי בְאָטְם יּנְשַלִּי מִסִּיבּוֹת יִּשְׁרוֹ בְאֵיחָם

לַלְבְּׁנוּ וּנְמֶּם וֹלְגִּלְבִי: וְלַיֶּלְת בְּעַמְוּד אָשׁ לְהָאָיר לָהָם ¹¹ جِעַמָּוּד עָנָן לַנְחֹמָם תַבְּרֵךְ יוהוָה הֹלַהְ לִפְּנִיהָם

> לְמָגֵּבוֹם: מּמֹא בֿמֹטַוֹגעוָן טַבְּבָא וּיתוּבוּן אָבְעִים פּֿוֹבְינִּעִם עִיאָ אָבַרִּ אָמָב זִּיְ בַּלְמָא נִינִמּוּ ענא אָנה פֿלְהָשֹׁאָ, אָנָ, פֿנִילָא

סליקו בני ושובאל מאועא מֹבְבֹּנֹא לִנֹמֹא בְסִוּב וּמֹזֹבוֹוּן נאַסְתַר יָנְ נְתְּ עַּמָּאַ אָנָרַת

וֹו וֹשׁכֵוְן וִעַפַּלוּן וִשׁ זָּבְתָּו מִכָּא וֹאָבֹאָג לַמִּימִר מִּגַּבׁר גַּבִיר המוע אבו אומאע אומו וע לנו וַאַפַּיק מֹשֶה וַת גַּרָמֵי יוֹסָף

בֹּסְׁמַר מַגְבַבְּאַ:

למנול בוממא ובלולוא: לאוְבְׁנֹא וּלְכִגְלִגֹּא בֹּהֹמִינִא לממילא בהללא לבלביטטון וו מובר פומודון ביממא

> return to Egypt.' regret when they see war, and they near; for God said: 'Lest the people the Philistines, although that was them not by the way of the land of had let the people go, that God led And it came to pass, when Pharaoh

up armed out of the land of Egypt. Sea; and the children of Israel went 18 the way of the wilderness by the Red But God led the people about, by

hence with you.' ye shall carry up my bones away God will surely remember you; and sworn the children of Israel, saying: Joseph with him; for he had surely And Moses took the bones of

in the edge of the wilderness. 20 Succoth, and encamped in Etham, And they took their journey from

might go by day and by night: fire, to give them light; that they the way; and by night in a pillar of 21 day in a pillar of cloud, to lead them And the Lord went before them by

ַ וַמְשֶׁס בַּפוּף (שמום בֹ, ג), קַנֶּס ְּלַפוּף קַמֵּלוּ (ישעיס ימ, ו): וחמשים. חֿין חמושיס חֿלח מווייניס, (לפי שסמיבתן במדבר גרס (18) ויסב. הפיצם מן הדרך הפשומה לדרך העקומה: ים סוף. כמו לים פוף. ופוף הוא לשון אגם שָגְדֵלִים בו קנים, כמו מסופכיס, ועיין ברא"ס ובג"א ובמ"י ישוב נכון ע"ו): פן ינחם. ימשבו ממשבה על שילאו, וימנו לב לשוב: לאש וְנְשׁוּבְּס מִנְּרֶיְמֶס, אס סוליכס בפשומס על אחם כמס וכמס (מכילחא פסחא פי"ח). (לפי סדר סכחוב נראס הרשימות ַבַּבֶּר בְשְׁמְלֶלֵי וְבַּפְּנַשְׁנִי וגוי (במדבר יד, מב), אם הלכו דרך ישר היו חוזרים, ומה אם כשהקיפם דרך מעוקם אמרו נִמְנָה ו, כב): כי קרוב הוא. ונוח לשוב באוחו סדרך למזריס. ומדרש אגדס יש סרבס: בראוחם מלחמה. כגון מלחמת (עב) ויהר בשלח פרעה וגר ולא נחם. ולה נסגם, כמו לף נִמַס בָּמַ (שמום לב, לד), בְּסִמְסַנֶּבֶף מַנָמָס הֹמָף (משלי

מחומשים, אחד מחמשה ילאו, וארבעה חלקים מחו בשלשח ימי אפילה: שַעַבְּרִי מַמֻשְׁיִס (יהושע חֹ, יד), וכן מרגס אונקלום מְזְרָזִין, כמו זַיָּרַק אָם מַנִיבִיו (בראשים יד, יד) ווריז. דבר אחר חמושים במלחמת עמלק ובמלחמת סיחון ועוג ומדין מסיכן סיו להם כלי זיין שהכו ישראל בחרב. ברש"י ישן) וכן הוא אומר, וַשַֿשָּ לקנים שם מה שילערך, הבל כשהיה פורש למדבר לריך לומן כל הלורך. וכחוב זה לה נכחב כי הם לשבר הם האיון, שלה ההמר, לסס שעלו ממושים, שאילו סיה דרך ישוב לא היו ממומשים להם כל מה שלריכין, אלא כאדם שעובר ממקום למקום ובדעמו

עמסס, שנאמר אמכס: שישלוסו (מכילמל פי"מ): והעליחם אח עצמוחי מזה אחכם. ללמיו סשביע כן, למדנו שלף עלמום כל סשבמים סעלו יושף, אני שליש היימי במולרים והיה שפוק בידי לעשות, אבל בְּנַי לא יניחום מולרים לעשות, לכך השביעם לכשיגאלו ויולאו משס, (91) השבע השביע. השביעם שישניעו לנייסס, למה לא השניע נניו שישאורו לארך כנען מיד, כמו שהשניע יעקנ, אמר

(02) ויסעו מסכות. ביוס השני, שהרי ברחשון בחו מרעמסם לסכות:

다셨다: (절) לאַ יִמְיִה הַּמִּיּר בְּיִבְּיָם לָאַ הָבִי עַמִּיּבָא בַּהַּוֹלָא בִּימָמָא

ליי ניְדַבֶּר יְהֹנֶה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמָר:

נְבְּחָוֹ תַּחֲנוֹ עַל־תַיֶּם: מילגים יבין היה לפני בעל צפו ءِ ונֹעַוניִ לְפֹּנִי, פָּנ עַעִוּיִנְעַ בָּיגִּ בּבּׁרַ אָּלְבַבְּׁנֹגֹ וֹמִבְאָלְ וֹנְמִּבוּ מִכִּגלְ אִם בֹּנִג וֹמִבִּאַלְ וִיטוּבוּוֹ

Tält. לבֿכֿים הם פַּאָהֶא סְנָר צַלְיהָם הַמִּירְבָּלִין אָנּוּן בַּאַרְעָא אָהַר لْغُمَّاكِ هَلَمْكِ ذِكْثَلَ نَشِكَةِمِ لَيْمَاكِ هَلَمْكَ مَرْ خُدُرُ نَشِكَةِم

לַּבְאָלָּגְ יְבִוֹנְעַ נַיֹּהֶּמִהְ כַּוֹ: نحُحُر_ت،ج١ أنهُمْ ὰπίι□ * אַחַריקם וְאִכְּבְרֶה בְּפַּרִעֹּה 'יִּהְ أنابَكُافَ، هُنَا كُمْ هَلَامِينَ أَلُكُلُهُ يَهُنَعَٰنِهُ ثَنَ كَخُمُ يُقَلَمُنَا

אָנוַ וֹמִּבְׁאֵלְ מִמְּבִׁבְוּנִיּ ⊈่⊓_≀ู่%⊓ האַנוּ בִּי־שִׁכַּחְנוּ ישראל הְעָבֶר בַּרְעַב פַּרְעָּה אַבִּר צַּנַל עַמָּא וָאָהְהַפֵּיך

> בּבְּגַלְגֹא מִן בַּבְם הַמָּא: ַהָאָשׁ לְיֵּלְה לְפְּנֵי וְאָרְ לָא עַמּוּדָא דְאִישְׁהָא

וּמַבַּיל יְיָ עָם מַמָּה לְמֵימַר:

ַטָּא: אַפּוּן לְמַבְּלֵיה הִשְׁרוֹן עַל מלבוב יכול ומא פבם במוב לוהבון פֿבַם פום טובַטאַ כּוּן

מַבְיבוּוֹן מַבְבָּרָא:

נְעָבַרוּ בָּן: ווֹצַמוּן מֹבֹבאָ אָבוּ אָנֹא וֹזֹ

שְׁלַעִוֹא זְת וֹשִׁבְאָל מִפּוּלְעַוֹנָא: נאמרו מא דא עברנא ארי אֶל־הַעָּׁם וַיְּאָמֶרוּ לְבָּא דְפַּרְעֹה וְעַבְּרוֹה בְּעַמְּא נוֹפּּגְ לְמֵּבְנִים בּוּ בֹבֵים וֹאִטְיבוּא לְמָּלְבָּא בַּמֹאֹנִים

> from before the people. pillar of fire by night, departed nor the pillar of cloud by day, and the

:Saiyses And the LORD spoke unto Moses,

over against it shall ye encamp by and the sea, before Baal-zephon, before Pi-hahiroth, between Migdol that they turn back and encamp 'Speak unto the children of Israel,

wilderness hath shut them in. entangled in the land, the 3 children of Israel: They are And Pharaoh will say of the

LORD.' And they did so. Egyptians shall know that I am the and upon all his host; and the will get Me honour upon Pharaoh, and he shall follow after them; and I And I will harden Pharaoh's heart,

serving us? done, that we have let Israel go from they said: 'What is this we have was turned towards the people, and heart of Pharaoh and of his servants that the people were fled; and the And it was told the king of Egypt

- שענן סכין לסנחוסס על ידו, שסרי על ידי עמוד סענן סס סולכיס. עמוד סענן אינו לאורס אלא לסורומס סדרך: לסראומכס, אף כאן לסנמומס ע"י שליה, ומי סוא סשליה, עמוד סענן, וסקצ"ס בכבודו מוליכו לפניסס, ומכל מקוס אה עמוד (וב) לנחתם הדרך. נקוד פמח, שסים כמו לסנחוסם, כמו לַרְמַׁמְבֶס צַּבֶּרֶךְ מֵשֶׁר מֵּלְכוּ צָּסִ (דנריס ה, לג), שסים כמו
- לעמוד סענן, שעד שלה ישקע זה עולה זה (שבה כג:): (22) אי ימיש. סקנ"ס את עמוד סענן יומס ועמוד סאש לילס, מגיד שעמוד סענן משליס לעמוד סאש ועמוד סאש משליס
- הדה (ברחשים כ, יג), חמרי עלי: נבבים הם. כלוחים ומשוקעים, ובלע"ו שיר"יר כמו בּעַמֶק סַבְּבָה (חהלים פד, ז), מִבְּרִי (3) ואמר פרעה. כשישמע שסס שָבִיס לאמוריסס: לבני ישראל. על בני ישראל. וכן ס' יַלְמַס לְבֶס, עליכס. אָמֶרִי לִי שָׁמִי יבשלר מכל אלסי מלריס, כדי להטעימן, שיאמרו קשה יראמן (שם), ועליו פירש איוב משגיא לגויס וַיְּשָׁבָּדֶם (איוב יב, כג): בני חורין (מכילחא בשלח פ"א), והם שני קלעים גבוסים זקופים, והגיא שביניהם קרוי פי הקלעים: – לפני בעל צפון. הוא שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגוי: ויחנו לפני פי החירות. הוא פימוס, ועכשיו נקרא פי המירות, על שם שנעשו שם (2) וישבו. לאמוריהם, ללד מלרים היו מקרצין כל יום השלישי, כדי להטעום את פרעה, שיאמר מועים הם בדרך, כמו
- שמכו שין לנו שלם דברי בן עמרס (שם): (מכילמת פ"ת): ויעשר בן. להגיד שבתן ששמעו לקול משה, ולת המהרו היתך נתקרב תל רודפינו, הנו בריכים לברות, הלת עו, דב), ואומר נודע ס' מִשְׁפְּע עָשְׁה (שׁס ע, יו): בפרעה ובכל הילו. הוא המחיל בעבירה וממנו המחילה הפורענות ַנְׁטְׁמַּיְּגְּלְּשִׁי נְּטְבְּלְּשִׁי נְרָוּבְתְּשִׁי וּדִיוּ (ימוּקְלַכְּלָבְיַם (מַבְּלָב), ומוֹתֵב שְׁמֶּטְ שָׁבַּר לָשֶׁבָּי נַשְׁמִר בַּלְ נִידָּת בִּיסִוּבָּט טֶׁכְיָם (מַבַּלָּיִם (4) ואכבדה בפרעה. כשהקצ"ה מהנקם צרשעים שמו מהגדל ומהכצד, וכן הוא אומר וָנִשְׁפְַּמְפִּי אָפֹּוּ וגו', ואֿהר כך ְבְּקְרֹוֹח (חֹיוֹב כח, יא), נְבְּבֵי יָס (שס לח, מו). נבכיס הס, כלוחיס הס בַמִּדבר, שחינן יודעין לצחׁח ממנו ולהיכן ילכו:

And he made ready his chariots, and he was free ready his chariots, and he made ready his chariots, and he was free ready his chariots, an

took his people with him.

7 chariots, and all the chariots of

וּיַפְּט מָּמִת מָאָנִט בֶּבֶׁךְ בַּשְׁיִּה יּדְבָר שִׁיִּה מָאָה רָחִבִּין בְּחִירֶן

ذ با با ממדו הכ כולעוו: لْحُمْ لَآثُت مَمَّلُنَات لَهُمْهُات هَمْ لِ نُحِمْ لِنُحْدِ مَمَّلَهُمْ لَاخُلِياً

ÇÇL: نَمْلُ×ُم بِكُرْرَ نَمْلُ×ُم بِمُخَالِ خُرْرَ نَمْلُ×ُم بِكُرْرَ نَمْلُ×ُم رَفِطَيا « מֶלֶב מִגְּרָוֹם וּוֹבְבֶּב אַבְוֹבוֹ, בִּלֵּוֹ מַלְבֹּא בַּמֹגִּרוֹם וּבַבַּב בָּטַב וַיְחַצַּק יְהְנְה אֶתַ־לֶב פּרְעֹה וְתַּקִּיף יִיָּ יְהַלְבָּא דְפּרְעֹה

فريتنديد خفتا خمر لخفاء בכב פּבְעה ופָּבִשְׁיוּ וְחֵילִוּ עַּלִ אוקם חונים על־הַנְּם בְּלַ־סֹּוּס וְצֵּרְבִּיקּיִ יְחָהוֹן כַּד שְׁרַן עַל ניְרְדְפׁוּ מִצְלִיִם צַחֲרֵיהָם נִישָּׁיגוּ יּרְדַפּוּ

מְצְּרָנִםוּ נְמֵעַ אַחֲרֵיהָם נַיִּירְאִּיִּ מִצְּרָאֵיִּ

אָת־עֵינֵיהֶׂם

: בינוי

ە نَالَٰجُكِمْ ،

ופּרְשָׁה הַקְּרֶיב וַיִּשְׁאַיֹּ בְנֵי־ וּפּרְשֹׁה קָנִיב וּקִפוּ בְּנֵי

בויש ולבי:

טולטא צפלם במול צפון: ופְּרָשׁוֹהִי וּמַשָּׁרְיָהִיה עַל פֹּם וּמָא כֹּלְ סַנְּסִוֹנִי בְּנִיבֶּי פַּבְעָּנִי מֹגֹבאָ בַּעַבוּעוּן

Baal-zephon. Pi-hahiroth, in front of encamping by the sea, beside army, and overtook them Pharaoh, and his horsemen, and his them, all the horses and chariots of And the Egyptians pursued after

for the children of Israel went out

pursued after the children of Israel; 8 of Pharach king of Egypt, and he

And the Lord hardened the heart

Egypt, and captains over all of them.

And he took six hundred chosen

with a high hand.

Israel cried out unto the LORD. מאָר וַיִּצְעְּלֵי בְּנֶרְ יִשְׁרָאֵלְ אָלְ- יַבְּחִילִי לְחָדָּאִ יוֹמִיקוּ בְּנָּי sore afraid; and the children of marching after them; and they were and, behold, the Egyptians were וְהַבָּה יִשְׂרָצֵל יָה עֵינֵיהוֹן וְהָא children of Israel lifted up their eyes, And when Pharaoh drew nigh, the

מִמֹּוְךְּ עַמִּי (שְמִוּם יבּ, לֹח), ונספך לבּב עבדיו, שהרי לשעבר היו הומריס לו עַד מָתַי יִהְיָה זֶה לָנוּ לְמִוּקֵשׁ, ועכשיו נהפכו לרדוף שירס, וסוא יום שביעי של פסח, לכך אנו קורין השירה ביום השביעי: ויהפך. נהפך ממה שהיה, שהרי אמר להם קומו בְּאוֹ שלינן מרוכין למזכיס, באו וסגידו לפרעה ביום הרביעי, ובממישי ובששי רדפו אחריהם, וליל שביעי ירדו ליס, בשחרית אמרו (a) ויוגד למלך מצדים. פֿיקְמיּרִיןִשׁלֹח עמסס (מכילחה פּ"ה), וכיון שסגיעו לשלשם ימיס שקצעו לילך ולשוב, ורחו

למלין

نَمُلَّٰكُم كُلُه لَٰذَ:

וּפַרְעֹס הַקְרִיבּ, הקריב עלמו מיהר לפני חיילוחיו, דרך שחר מלכים לימול ביוה ברחש כמו שיבחר, הני חשוה עמכם בחלק, בואו עמי, ואני לא אחנהג עמכס כשאר מלכיס, דרך שאר מלכיס עבדיו קודמין לו במלחמה, ואני אקדיס לפניכס, שנאמר (6) ויאסר את רכבו. סוח בעלמו (מכילחה פ"ה): ואת עמו לקח עמו. מְשֶׁבֶס בדבריס, לקינו ונעלו ממוננו ושלחנוס,

הרוג, מוב שבנחשים רלוץ אח מוחו (מכילחא פ"א): ושלשים על כלו. שרי לבאום כחרגומו: וסלא נאמר וְגַם מִקְנֵנוּ יֵלֶךְ שָׁמֶנוּ (שׁם י, כו), מָשֶׁל מי סיו, מסירא אם דבר סי, מכאן סיס רבי שמעון אומר, כשר שבמלרים ומסיכן סיו סבסמום סללו, אם מאמר מָשֶׁל מצרים, סרי נאמר וַיְּמֶח כֹל מָקְנֵים (שמום ע, י), ואם מאמר מָשֶׁל ישראל, (ק) בחור. נפחרים, פחור לשון יחיד, כל רכב ורכב שבמנין זה היה פחור: ובל רכב מצרים. ועמהם כל שהר הרכב, שנאמר פַֿפַּנְק שָׁלָנ:

(מכילמה פ"ה): (8) ויחוק הי את לב פרעה. שסיס מולס אס לרדוף אס לאו, ומוק אם לצולרדוף: ביד רמה. בגצורס גצוסס ומפורסמם

(מנמומה בשלח יג): - ויצעקו. מפשו הומנות הבותם (מכילתה פ"ב). בהברהם הוה הומל, הַלְ הַשְּׁקוֹם הַשָּׁבֶר שָׁתַר שֶׁם (ברהשית בסע אחריחם. בלב אחד כאיש אחד. דבר אחר והנה מלרים נוסע אחריהם, ראו שר של מלרים נוסע מן השמים לעזור למלרים (10) ופרעה הקריב. היה לו לכתוצ ופרעה קרצ, מהו הקריג, הקריצ עלמו ונתאמן לקדה לפניהם, כמו שהתנה עמהם:

לקרוע להם הים (מכילמא פ"ג):

בני ישראל ויסעו. אין לסס אלא ליסע, שאין סיס עומד בפניסס, כדאי זכום אבומיסס, וסס, וסאמונס שהאמינו בי וילאי, בלרס. דבר אחר מה מלעק אלי, עלי הדבר מלוי ולא עליך, כמ"ש להלן, על בְּנִי וְעַל פֹעַל יָדִי מְלַנִּי (ישעיה מה, יא): דבר אל

- (EI) מה הצעק אלי. למדנו, שסיס משס עומד ומתפלל, אמר לו סקב"ס, לא עת עתס לסאריך בתפלס, שישראל נתונין שְׁעַשְׁמְ מְּבִיִּבוּוּן לְבַּעַל (שופּמיס ו, לֹח):
- (51) כי אשר ראיחם את מצרים וגור. מס שכלימס לומס לינו ללל סיוס, סיוס סול שכלימס לומס ולל מוקיפו עוד: שמשוב:

(שמוחל־ב ימ, ימ) דחבשלום, שחמוח. כמו לְיוֹם קוּמִי לְעַד (נפּניה ג, ח), עַד שוּבִי בְּשֶׁלוֹם (דברי הימים־ב יח, כו) שחקום פסוק פן יפרוץ) היה נבאר ממיחמנו, עכשיו שנקוד בשורק, נבאר מאשר נמוח. וכן מי יפון מופנו, שנמוח. וכן מי יפון מופי נמומ, ואס סיס נקוד מלאפו"ס, (ר"ל מול"ס, כנודע לבעלי דקדוק שקראו מול"ס מלאפו"ס, ועיין לקמן פרשמ ימרו ברש"י

- (בו) אשר דברנו אליך במצרים. וסיכן דברו, יבֶח ס'שְבַּליבֶס וְיִשְׁפּוֹע (שמות ס, כה מכילהה פ"ב): ממוחנו. מהשר בינו"ן פושי"ם:
- (11) המבלי אין קברים. וכי מחמח חסרון קצריס, שלין קצריס במלריס ליקצר שס, לקחמנו משס. שיפו"ר פלינלם"ה ימ, כו). בילחק, לְשׁוּת בַּשְׂבֶה (שם כד, פג). ביעקב, וַיְפְנַּע בַּמֶּקֹוֹם (שם כח, ימ):

וֹמְבֹאָל וֹוֹפֿמנּ: א שֹבְּמֹע אֹלְגְׁי בַּבֹּר אָלְ-בֹּנִי. בֹּלְנִשֹּׁ מִכְּיִלְ מִם בֹּנִי וֹמָרָאִלְ _{שלים}, וַיְּאַמֶּר יְהוְּהֹ אֶל־מֹשֶׁה מַה־ וַאַמַר יִיָּ לִמֹשָה קבַּילִית

that they go forward. speak unto the children of Israel, 15 Wherefore criest thou unto Me? And the LORD said unto Moses:

The Lord your peace.

The Lord your peace.

The Lord your peace.

+ı ;rijr !ç<u>i</u>r

מוד עד־עוקם: מְצְּבְוֹם בַּיְנִם לָאָ עִסָפוּ לָבְאָעָם עַנְיִם בְּנִ אַּמֶּב בְאִנֶם אָטַ בַּנִוֹנִינוֹ נִי מִגְּבִאָּ נִמֹאְ דֵּיִן ישועת יְהוְה אֲשֶׁר־יִעְשֶׁה לְבֶם דַיִּעְבִיר לְכוֹן יוֹמָא דֵין צָבִי נו טּוֹבֶאוּ בַיְרְיַנְגַּלְנִי וּרָאוּ אָתַר אָהָעַתַּרוּ וַבַּוּוֹ יָה פּוּרְקָנָאַ צִּינִ

نشَكَاد خَمَلُكُد: מִּנִר לֵנִי מְּבַּבְּר אֵטַ־מִאֶּבְיִם מִב לַנָּא צִּנִפְּלִם יָת מִצְּבָאִי ממוני וֹלמּבְיבִי אָטַ מִגְּבְינִם כַּנִ מִנּלִא וֹנִפַּבְטִ זִּטַ מִגְּבִאָּנִ דּוּ אֶבֶּׁוֹשׁ בֹמֹאֹנְוֹםְ בַאִמְנִר שַׁבֹּל אֹמֹּשׁ בֹמֹאֹנִוֹם לְמִוֹמֹר חֻּבִוּל הַלֹאֹנֵה הַדְּבָר צַּשֶּׁר דְבָּרְנוּ הַלָּא דֵּין פְּהְנָטָא דְּטַלֵּילָנָא

לַנוּ לַעוָגֹּיאָנוּ מִמֹּגַבוֹים: קְמַנּוּתְ בַּמִּדְבָּרִר מַוּד־וּאָתֹ עְּשָׁיִהְ בְּמִּדְבְּרָא מָא דָא צָבִּדְהְ לַנָּא און לבוום במגנום לפטטוו במגנום שבנטוא למטו رَّبُّمُكُ وَكُمْ يُوجِرُ لِيُوجِرُ لِيُوكِ يَرْضُكُ لِيَوْكِ لِيَوْكِ لِيَوْكِ لِيَاكِمُ لِيَاكِمُ ل

474%: לא היספון לַמְחָזִיהוֹן עוֹד עַר رَبْهُوْد طَوْبَ هُرَ-بَعْطَ هَرَ- يَهُود طَوْد جُوْمِهُ خُهُ بَهُ بَارِيَادُهُ

מֹצַנְמוּע בַּמַּבְבָּרָא:

לְאַפּּׁלִוּעֹדָא מִמָּגִּבוֹים:

more for ever. to-day, ye shall see them again no whereas ye have seen the Egyptians will work for you to-day; for salvation of the LORD, which He Fear ye not, stand still, and see the And Moses said unto the people:

should die in the wilderness.' to serve the Egyptians, than that we Egyptians? For it were better for us alone, that we may serve the unto thee in Egypt, saying: Let us Is not this the word that we spoke

out of Egypt? dealt thus with us, to bring us forth wilderness? wherefore hast thou thou taken us away to die in the there were no graves in Egypt, hast And they said unto Moses: 'Because

لْنْجُهِ، خُرْدَاهُلْهُمْ خُنْبِكَ بَانُكَ خُرْدَاهُمْ خُرْدَاهُمْ خُرْدُهُمْ خُرْدُهُمْ خُرْدُهُمْ خُرْدُهُمْ וַאַמְּד הָרֵם אָת־עַּשָּׁדְּ וּנְשָּׂדִ

לפּבותע יבלל_חילו ברכבו 必旦に、口口 וֹאָנִי עֹנְנִי מְעַוּבִלְ אָתַ_לֶּב מִאֶּנְיִם

نخڅک۵۰۰: וֹנֹבְמֹנִ מִבְּבֹנִם כֹּנַאֵּנֹנִ וֹבַוֹנַבַ וֹנִבַּמוּן מִבּבֹאָנִ

نخفَلَشَٰر:

מפּניהָם נוֹגַמְר מִאַּחַבוּהַם: מֹאַבוֹבׁיבוֹם נּיֹפַּת הֹפּֿוּב בוֹהֹלֹן خوتر مَلَاثِت نَهُدُهُمُ ניַסְּע מַלְאַרְ הָאֶלֹהִים הַהֹלֶרְ

كَلَـٰ⊏ ثُلَ \$حـ ثُلَ خُحـ لِنَجُّ ٰذُلِكِ: التبيهك تزهد هن يخززن لكه ٥٠ מֹבְוֹנֵה יִשְׂרָאָׁל ניָבא בַּיוו מִחָנַה מִצְּרַיִם יבִּיוֹ

ŪĊ. אֶבוֹ_עַנְיּ קדים עּוָּה בְּלְ־הַלַּיְלָה וַיְּשֶׂם יי וַיַּוֹלְבֶרְ יְהְוְנֵה ו אָת־הַבְּּם בְּרִוּחַ וַנְּט מֹשֶׁר אָת־יָדוֹ עַל־הַיָּם

> بخفقتيد بنك مَم نقع بخنمُن نتمَمها נאַס מוּל נָת חוּטְרָךְ נַאַבִּים נָת

ıĖĠĹ@LĽL: יבכל משריהיה **LÊX** בְּאַבֹּאַ

ڂڵٮؙڗڽڹ؞ؠڂڟٙڶۿؠڹ؞ ڹۮؙٷ؞؞ٵؙ؞

בּמֹללא מו פֿבמנעון וּמִבא וֹאָטֹא מֹבַּטֹבׁירוֹן וּנִטַּל עַמוּדָא וּנֹמּלְ מַלְאָּכֹא בּוּנֹ בַּמָבַבּּר

بذنهٰكهٰج ثنيد څج جبځنې نځې נעלט מולא ופבלא למגראי はなし、ほと וֹמֹאַלְ בַּוֹן מַמֲּבוּנִים בַּטִּגַּבָּאָנ

נְבַבַּב נְיָ נְיָם נְמָא בַּבנִם לַצַּנִּמָא נאַרים מֹשֶׁה נְת יָדִיה עַל וַמָּא ۲،۷:۸: אַטַלַבוּ בון לַנָּט בון כַּב

לַנֹבּׁמְשֹׁא וֹאִשְׁבֹּוֹמוּ מִנֹא: שַּׁעוּשׁ בַּגְ בָגַלָּגֹא וָהָּוּגִּ זִּעַ זִּמָּא

> sea on dry ground. Israel shall go into the midst of the and divide it; and the children of 16 stretch out thy hand over the sea, And lift thou up thy rod, and

and upon his horsemen. upon all his host, upon his chariots, Me honour upon Pharach, and shall go in after them; and I will get hearts of the Egyptians, and they And I, behold, I will harden the

chariots, and upon his horsemen.' Me honour upon Pharach, upon his am the Lord, when I have gotten And the Egyptians shall know that I

them, and stood behind them; pillar of cloud removed from before and went behind them; and the before the camp of Israel, removed And the angel of God, who went

near the other all the night. night there; and the one came not darkness here, yet gave it light by there was the cloud and the Egypt and the camp of Israel; and and it came between the camp of

divided. dry land, and the waters were wind all the night, and made the sea the sea to go back by a strong east over the sea; and the LORD caused And Moses stretched out his hand

שסים רגיל לססמלק ערבים לגמרי, אלא נסע וסלך לו מאחריסט, לסחשיך למלרים: אם להאבד עם מלרים: – ויסע עמוד העון. כשחשיכה, והשלים עמוד העון את המחנה לעמוד האש, לא נשחלק העון כמו אומר מלאך שי, וכאן מלאך האלהים, אין אלהים בכל מקום אלא דין, מלמד שהיו ישראל נחונין בדיין באוחה שעה, אם להנצל (19) וילך מאחריחם. לסבדיל בין מחנס מלריס ובין מחנס ישראל, ולקבל חליס וּבְּלִישְׁעְבְאוֹח של מלריס. בכל מקוס סוח

כל סלילס, וסמשך של ערפל לצד מצרים: ולא קרב זה אל זה. ממנס אל ממנס (מכילמא פ"ד): יְלִיעַמָּיו (סִושַע יִּסְ, גַ): - ויהי הענן והחשך. למלריס: - ויאר. עמוד סחש חם סלילס לישרחל, וסלך לפניסס כדרכו ללכת ואב מאחריו, נחנו לפניו, באו לסטים לפניו וואבים מאחריו, נחנו על זרועו ונלחם בהם. כך וְאָלִכִּי מְּרְגַּלְמִי לְאֶפְרַיִם קְמָם עַל (02) ויבא בין מחנה מצרים. משל למסלך בדרך ובנו מסלך לפניו, באו לסמיס לשבומו, נעלו מלפניו ונחנו לאחריו, בא

(12) ברוח קדים עזה. זכוח קדים שסים עום שזכוחות, סום סכום שסקצ"ס נפלע זס מן סלשנים, שנמתל בְּלַיַּם מַדְיִּס

מומונם ומשמאלם: בַּיַבְשָׁת וְתַמָּיִם לְהָם חוֹמָה בִּיַבְשְׁמָא וּמִיָּא לְחוֹן שׁוּרִין

\$4_0;t I:a: ַבּל סָוּס פַּרְעָּה רַכְּבָוֹ וּפְּרָשָׁיוּ בִּחָרֵיהוֹן כֹּל סוּסָוָת פַּרְעֹה נירְדְפִּי מִצְרַיִם נִיְבָאוּ אַחֲרֵיהָם יּרְדַפּוּ

מֹאַב'ום: אָה וֹלֵּגְוֹ וַנְּבֹבֶם אָנו מַבַּוֹנִים ٠٠ إَمَرُمُ هِٰלَ מِهِيْدِ مِهِٰذِنَם جِوَفِيهِ ٠٠ וֹנְתִּי בְּאַשְּׁלְּבֶת תַבֶּעֵב וַיִּשְׁעֵבּ וַבִּוֹנִי בְּמִשְּׁבִּי צַבְּבָא וָאִסְחַכִּי

زخُلُم خُلُم خُمُمُدُّنُهِ: (حَ) אַנוּסָה מִפְּנֵי וִשְּׁרָאָל בַּי וְהַנְּה ין וֹנְנְעֵינִינִ בַּבְבְעֵינִ נִּגְאָמֶר מִצְּרִים XŒĹ מָבְבָּנְיוּוּ

מֹלְנִים מֹלְ-וֹבְבְּׁנִ וֹמֹלְ-פֹּוֹמֶתוּ: פֹּנְמֶּתְיוּוֹ: רבישי נְיְאַמֶר יְהְוְּהַ אֶּלְ־מִאֶּה הַמַּוֹם אָתִר נִאָּטִר יִיָּ לְמִשֶּׁה אַבִּים יָתּ יְרְהַ עַּלְ־הַיְּהַ וְיִּשְׁבֵּוּ הַמַּוֹם עַלִּר יַנְצְּטִר יִיָּ לְמִשֶּׁה אַבִּים יָתּ

מוּמוּלעון וּמִמּּמֹאַלעון: וֹנֹבְאוּ בֹדוֹ...וֹמְבֹאֹבְ בַּעוֹנִוּ עַנִּם וֹמֹאבְוּ בַדוּ וֹמִבֹאֹבְ בַּנוּ וֹמַא

בוסבוהי ופרשוהי לגו ימא: نظلاح はれしゃい

וְמִּנִּיְמֵ וֹט עַמְבוֹנוֹא צַּטִגֹּבָׁאָנִי ドロガージ

בּגְּבַר לְעוּן טַבְרָן בָּמָגָרִום: אָב, בא פֿראַ אָבוּרָקא פֿריָ مُجْلَعُ، نَمُلِكِ مَا كُلُهِ نَهُلَعُكِ ימִבּבּבוּן לְבוּוֹ בִּמָּלוּף וֹאָמָרוּ וֹאַהֹּגוּ וֹנוּ עֹלִעָּקׁ, בוֹניבּוּנוּוֹ

מכ מגלאי מכ בהפיהון ועל נאַמר יוָ לְמִשָּׁה אַבִּים יָה

> on their left. unto them on their right hand, and ground; and the waters were a wall 22 the midst of the sea upon the dry And the children of Israel went into

chariots, and his horsemen. the sea, all Pharaoh's horses, his went in after them into the midst of And the Egyptians pursued, and

the Egyptians. cloud, and discomfited the host of To bus of fire and of upon the host of the Egyptians watch, that the Lord looked forth And it came to pass in the morning

against the Egyptians. for the Lord fighteth for them Let us flee from the face of Israel; heavily; so that the Egyptians said: wheels, and made them to drive And He took off their chariot

chariots, and upon their horsemen.' upon the Egyptians, upon their that the waters may come back Stretch out thy hand over the sea, And the LORD said unto Moses:

קַדְיס (ישעיס כו, מ): ויבקעו המים. כל מיס שנעולס (מכילמה פ"ד): שַׁפֿיצַס (ירמי' ימ, יו), נַבֹּמׁ מַדְיִס רוּתַ ס' (סושע יג, עו), רוּת סַמָּדִיס שָׁבֶּבַךְ בְּלָב יַמִּיס (ימוקמל כו, כו), סָנָס בְּרוּמוֹ סַמַשְׁשָׁ בִּיוֹס

(23) כל סוס פרעה. וכי מום אחד היה, אלא מגיד שאין כולס חשובין לפני המקוס אלא כמום אחד:

. אני, לפי שהלילה חלוק למשמרוח שיר של מלאכי השרח, כח אחר כח לשלשה חלקים, לכך קרוי אשמורם, וזהו שחרגם אונקלום (PS) באשמרת הבוקר. שלשת חלקי הלילה קרוין אשמורת, ואותה שלפני הבקר קורא אשמורת הבוקר (ברכות ג.). ואומר

ר' יוסי הגלילי, כל מקום שנאמר בו מהומה, הרעשם קול הוא, וזה אב לכלן, ויַרְשֵׁם ה' בְּּלִוֹל גָּדִיל וגו' עַל פְּלְשָׁמִים וַיְּהָשֵׁם (מכילמה פ"ה): ויהם. לשון מהומה, השמורד"ימון בלע"וערבבה, נעל בְּגְנִיוֹה שלהם. ושנינו בפרקי ר' הליעור בנו של יד), לְמַקַל מְבוּמָה: 🗈 בעמוד אש ועגן. עמוד ענן יורד ועושה הוחו כמימ, ועמוד אם מרחיחו, ומלפי סוסיהם משחממות מַמְרַמ: - וישקף. ויצע, כלומר פנה אליהם להשמימם. ומרגומו וָאָשְׁמָבֵי, אף הוא לצון הצמה, כמו אָבַה לפִיס (במדבר כג,

שנשקרו במלרים: בכבדומ: בלחם להם במצרים. במלרייס. דבר אמר במלריס, בארץ מלריס, שכשס שאלו לוקיס על סיס, כך לוקיס אומס וינהגהו בכבדות. בסנסגם שסים כבדם וקשם לסס, במדם שמדדו וַיַּכְבֵּד לָבֹּוֹ סוּם וַעֲבֶדְיוּ (שמוח ע, לד), אף כאן וינסגסו (25) ויסר אח אופן מרכבוחיו. מכח האש ושרפו הגלגלים, והמרכבות נגררות, והיושבים בהם ועים ואבריהן מתפרקין: (¤αιάζ-à 1, '):

(62) וישובו המים. שוקופיס ועומדיס כחומה, ישונו למקומס ויכקו על מלריס:

יְהְנֶה אָת־מִצְּרָיִם בְּתָּוֹךְ הַנֶּם: ומגבום לסום לקדאטו וונגר ¿ וֹלְּמֵּׁב עَיָּ֖ם לְפָּׁנִוּע ְבָּפֿר, לְאָּוֹטִׁנְוּ ريض ظرق المجربة وحاربه

נְאָאָר בְּהָה עַר־אָּהְר: עַבָּאָים אַחַרִיהָם בַּיָּהָ לְאַ רְאָבְעָ בַּּהָרָיוֹן בַּיִמָּא לָא 82 إِن الرقية الله المراجعة ال וֹגְמֵּבׁוּ עַמָּגִם וֹגְכֹפֿוּ אָטַעַבַבְבֶּבֶ וֹטִבוּ מִגֹּא וֹטִפּוּ גִי בִּטֹבּוֹא וֹנִי

מומולם ומממאלם: جَرَبُهِ مِنِي بِمَوْرِه كِنْهِ الْفِينَ جَنْ يَوْمُ الْفِيْمُ جُمَارًا فَادْرًا بختر نَمْدُهُم يَذِخُهُ حَيَقَمُك بحُدْ نَمْدُهُم يَذِرد فَيَقَمُنُهُ

مُقَلِ لِأَلَّانَ ניושע יְהוֹה בַּיִּוֹם הַהָּוֹא אָתַ־

نَشُلَعْمِ عُلَا فَجُرِنَا قَلَا مَمْ _ نَشُلَعْمَ ثَنَ فَجُلَعْ، فَنْفَا مَمْ

בְּיהְנְה וּבְמִשֶׁה עַבְּדְּוֹ: (פּ) נַיִּירְאָּי הַעָּם אָת־יִּהְוָֹה נַיְּאָמִינוּ [™] צַּשָּׁר עַשָּׂר יָהוָה בְּמִצְרַיִם וּוֹרָא וֹמִּבֹאָר אָּנַרַנּיָּר נַיּנָּרַלְּנַי

> מֹאַבְאֵי בַּגוֹ יַמָּא: לעולפוע ומגלאו וּמֹא וֹטֹר וֹמֹא לַמֹּבוֹ גַּפֹּבֹא נאָבים משָה יָת יָדִיה עַל

מַיַּמִינְהוֹן יִמִסְּמָאִלְהוֹן:

ביף ימא: ופֿבל ווֹ בּוּעָמָא הַבוּא וֹני

upon the sea-shore. and Israel saw the Egyptians dead 30 out of the hand of the Egyptians; Thus the LORD saved Israel that day

them on their right hand, and on

But the children of Israel walked

into the sea; there remained not so

Pharaoh that went in after them

horsemen, even all the host of covered the chariots, and the

And the waters returned, and

the Egyptians in the midst of the sea. against it; and the LORD overthrew

appeared; and the Egyptians fled

over the sea, and the sea returned to

And Moses stretched forth his hand

its strength when the morning

much as one of them.

sea; and the waters were a wall unto 29 upon dry land in the midst of the

their left.

in His servant Moses. and they believed in the LORD, and and the people feared the LORD; 31 the LORD did upon the Egyptians, And Israel saw the great work which

fussage, see page 293. For brevity, all notes of breaks in the Song of the Sea are omitted. For the proper formatting for this

יבְנְבָיאַוּח משֶה עַבְּרֵיה:

ははメ

בַבַּעֹא בַהַבַּב וֹנִ בַּעָהַבָּאַנ

וְחַוֹא וְשְׁרָאֵל וְתְ גְּבוּרָת וְדָא

- 9,70: ומשמברין ביס, ונמן סקב"ס בסס מיומ לקבל סיפורין: - וינער. וַשַּנִיק, וסום לשון מרוף בלשון מרמי. וסרבס יש במדרש ורלין לקראת סמיס: - ויגער הי. כאדס שמנער את הקדירה והופך סעליון למעס והתחתון למעלה, כך היו עולין ויורדין (22) לפנוח בקר. לעם שהצוקר פונה לצה: לאיחנו. למקפו הראשון: נסים לקראחו. שהיו מהוממים ומעורפים
- בוי ד)י וכל לְכִן בֹּלְי סַמִּשְׁבֹּלִי בֹּכִן הֹדִבַעוּ (שִם ימ)י לישִּבְשָׁם וּמִימָב לְבָל בַּלִישָם ינאינה שָלָש שלול לְשִוּל: (82) ויכסו אח הרכב וגר לכל חיל פרעה. כך דרך סמקרלום לכמוז למ"ד ימירס, כמו לְכָל בֵּלֶיוּ מַעֲשֶׁס נְמֹשֶׁמ (שמום
- (18) וירא ישראל את מצרים מת. שפלמן סיס על שפחו, כדי שלה יהמרו ישרהל, כשם שהנו עולים מלד זה, כך סם עולין
- פל, והמפרשו ימקן הלשון מתר ענין הדבור: (IE) את היד הגדולה. את סגבורס סגדולס שעשמס ידו של סקנ"ס. וסרבס לשונות נופלין על לשון יד, וכולן לשון יד ממש מלד אמר רמוק ממנו, וירדפו אמרינו:

בְּיָּם סְיּס וְרֹכְבָוֹ רָמָה בַיָּם: לאמֶר אָשָׁירָה לַיהוָה בֶּי־גָצָּה עא הַשִּׁירֶה הַוּאָת לֵיהוְה וַיּאָמִרִיּ אַז יִשְׁיר־מֹשֶׁהֹ וּבְנֵי יִשִּׁרָאֵל אֵת־

וֹבְבְבִיה רְמָא בְיַמָּא: וניאולא ביליה היא סוסיא שבׁם גֹוֹ אַבוּג אַטַּוּאָג הַכְ וּגוֹטַוּגֹאָ וֹאַמֹרוּ לְמִימָר וֹמָבַּע וֹנוְגַיִּ ני סוּשְׁבַּטְסָא בַבָּא בָבָרם וָנִ לכן שַבַּח משָה וּלָנִי ושָׁרָאָל

thrown into the sea. The horse and his rider hath He the Lord, for He is highly exalted; and spoke, saying: I will sing unto $_{
m VV}$ of Israel this song unto the Lord, Then sang Moses and the children

וֹאַרְטִמֶּנְרוּ: זַר אָלִי וֹאַנוֹרוּ אָלִבוּ אָבָּי ַ עַּנְיִי וְיִהְ נְיִהְ נִיְהִי בֵּי בֻישׁוּעַה

נאפלח קדמוהי: קיה מקדש אָלְהָא דַּאָּבְהָהיי خْطْدرط قرا گُخْد، لَمُحْدَد וֹג אָמָר בְּמִימְרֵיה וַהָּנָה לִי שולפו לעוּהְבּטִעוּ בַּטוּלָא

exalt Him. Him; My father's God, and I will This is my God, and I will glorify 2 And He is become my salvation; The Lord is my strength and song,

ו), מלמעלה למעה: . אגדס, כמוב אמד אימר רמס, וכמוב אמד אומר ירס, מלמד שסיו עולין לרוס ויורדין למסוס, כמו מִי יָרֶס אֶבֶן פְּנָשָפ מעלין אומס לכוס ומוכידין אומס לעומק ואינן נפרדין: 💎 רמה. סשליך, וכן וּרָמִיו לְגוֹא אַפוּן נּוּרֶא (דניאל ג, כא). ומדרש שאקלס בו, עוד יש בו מוספס, ולא כמדה בשר ודס, שמקלסין אוחו ואין בו: - סוס ורכבו. שניסס קשוריס זה בזה, והמיס שוי וומרם יה ויהי לי לישועה, ה' היש מלחמה ה' שמו, וכן כולם. ברש"י ישן). דבר החר כי גאה גהה, על כל השירוח וכל מה ביס, וכל שאי אפשר לעשות על ידי וולחו נופל בו לשון גאות, כמו כי בַּאוֹה שָשָׁה (ישעיה יב, ה), וכן כל השירה תמלא כפולה, לומר שעשה דבר שהי הפשר לבשר ודם לעשות, כשהוה נלחם בחבירו ומחגבר עליו, מפילו מן הסום, וכהן סום ורוכבו רמה שמיד ובין לשון עבר, אבל זה שלא היה אלא לשעה, אינו יכול לישבו בלשון הזה: - כי גאה גאה. כתרגומו. (דבר אחר, בא הכפל בְּכֶּה יַשְׁשֶׁה חָּיּוּב (חֹיוּב חֹ, ס), עַל פִּי ה' יַמַנִי (במדבר מ, כג), וַיִּשׁ מַשָׁר יִהְיָה הֶשְׁנָן, לפּי שרן דבר החווה חמיד, ונופל בו בין לשון מרן משל שלמס שפירשוסו בקש לבנום ולה בנה. והין לומר וליישב לשון סוס כשהר דברים הנכתבים בלשון עתיד והן מיד, כגון שסיו"ד על שם סממשבס נאמרס, וסו ליישב פשומו. אבל מדרשו אמרו רו"ל, מכאן רמו לממיים סממים מן סמורס, וכן בכלן, פירש אחריו עַלִי בְּחֵׁר עָנוּ לָש. אַז יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בְּמֶה (מלכים־א יא, ז), פירשו בו חכמי ישראל שבקש לבנוח ולא בנה, למדנו כשראם הנם, אמר לו לצו שידצר, וכן עשה, וַ יּאֹמֶר לְמֵינֵי יִשְׁרֶאֵל. וכן שירם הצאר, שפחח צה אַו יָשִׁיר יִשְׁרֶאֵל (צַמִּדִּבֹר כֹח, יו), (מלכיס־ס ז, ח), חשב בלבו שיעשה לה. אף כאן ישיר, אמר לו לבו שישיר, וכן עשה, ויאמרו לאמר אשירה לה'. וכן ביהושע (I) או ישיר משה. חו כשר הס הנם, עלה בלבו שישיר שירה. וכן חו ירבר יְהִישַׁע (יהושע י, יב). וכן וּבַיִּח יַעַשֶׁה לְבַּח פַּרְעֹה

שפחם על סים מה שלה ראו נביהים: ואנוהו. הונקלום חרגם לשון נוה, נוֶה שַׁהַּגָּן (ישעיה לג, כ), לְנִיִה נֹחֹן (שם סה, י). דבר לא שֶׁם לְבֹּוּ אֶל דְּבַּר ה'וַיַּעַוֹּצ (שמות מ, כא), היה לו לומר עוב: זה אלי. בכבודו נגלה עליהם והיו מראין אותו באלבע, ראתה ק'וגר'יניקְּמָטַס (במדבר יד, מז), קיק לו לומר שחמס. וְקְמֵּלְיָנִיס מֵשֶׁר שֶׁלַח תשֶׁה וגר'ינִיְמָחוּ (שׁס לולו), מחו היה לו לומר. וַמַשָּׁלִי וּבְּגִי יִשְׁבְמֻׁלְ כַּיִשְׁבִּיִם בְּשְׁבֵי יִמְיַבְּם רַמִּבַּמִם בְתַּבְּשָׁם (דברי הימים־ב י, יו), היה לו לומר מלך עליהם רמבעם. מִבְּלָמִי יְכֹלֶמ זס, וזס דוגממר, שָׁמ קילומ הַצַּיִמ שָבִיבּ לְהֵיכֶל וְלַדְּבִיר וַיַעֲשׁ לְלָשׁוֹמ שָבִיבּ (מלכיס־א ו, ס), סיס לו לומר עשה ללעות שביב. וכן וכרימה, עווו ונקממו של אלהינו היה לנו לישועה. ואל מממה על לשון ויהי, שלא נאמר היה, שיש לנו מקראות מדברים בלשון יח), על דְּבְּבַת בְּנֵי סְמְׁדֶס (קסלֹם ג, יח). ולשון וומרם, לשון לֹח מִוְמוֹר (ויקרח כס, ד), וְמִיר עָרִילִים (ישעיה כה, ה), לשון כסוח סשבת, עוי וומרת יס, סוא סיס לי לישועס, וומרת דבוק סוא למיבת סי, כמו לָשֶׁוְרַת ס' (שופעיס ס, כג), בְּשֶּׁבְּרַת ס' (ישעיס ע, אלא עזי שם דבר הוא, כמו הַיִּשְׁבִּי בַּשְּׁמָיִם (שם קבג, א), שֹׁבְנִי בְּמַגְוִי שֶׁלַע (עובדיה א, ג), שֹבְנִי מְנֶה (דברים לג, מז). וזהו אלא רומרם, וכלס סמוך להס ויהי לי לישועה. לכך אני אומר ליישב לשון המקרא, שאין עזי כמו עוזי, ולא רומרם כמו רומרמי, ושלישים על כלו. ואלו שלשה עוי וומרת, של כאן ושל ישעיה ושל מהלים, נקודה בחעף קמ"ן, ועוד אין באחד מהם כתוב וומרתי, שלישים ואין השניה (בשו"א) במעף, הראשונה נקודה בשור"ק, כגון עו עוי, רוק רוקי, מק מקי, על עולו, יסור עולו, כל כלו, (ירמים טו, יט), שַּוּה בֻּלֶּיף בֶּשְׁמִּבְים (מהלים נט, י), וכן כל מיבה במ שמי חומיות הנקודה מלחפו"ם, כשהיה מחרכת בחות שלין לך כמוסו בנקודמו במקרל, ללא בשלשה מקומות שהוא סמוך אלל וומרת, וכל שאר מקומות נקוד שור"ק, ה' שִוּי וּמָשִוּי (2) עזי וזמרה יה. אונקלוס מרגס פוֹקְפִי וְמָשְׁבַּמְפִי, עזי כמו עזי בעור"ק, וזמרם כמו וזמרמי, ואני ממס על לעון סמקרא,

- בּ יְתְּוֹת אֲיִשׁ מִלְחְמָת יְתְּוֹת שְׁמִּוֹ:
- מֹאֶבׁוּ נֹגִּעוֹן עַבְּנֹא וֹנֹ
- LORD is His name. The LORD is a man of war, The
- מַרְכְּבָת פַּרְעָּה וָהֵילִוֹ יָהֶה רָהִבֵּי פַּרְעָה וּמַשָׁרִיָהִיה שָׁרִי
- ר המה אור אמלשיר מבער אמבער ביקא רמבחר בברוֹה אמבער באים באי האור אמבער באים האור אמבער באים באי האור האור אמבער ביקא רמבחר בברוֹה אמבער באים אור האור אמבער ביקא המרוף: ביקא Pharaoh's chariots and his host hath
- בְּמִוַ אֶבֶּוֹ: י שְּׁבְעָּׁם וְכַּסְּנְאֵנִי וְבְרָנִּ בִּמְצִּוְלָם שַּׁבִּוֹמָנִא חֲפוֹ עַּלֵיהוֹן נְחַתִּנִּ
- לְמִנְטְׁלַנְאׁ בַּאַבְּנָאִי
- יְהְוָה מְּרְעֵּץ אַנְיֵב: מְּיְנְהְ מְּרְעֵּץ אַנְיֵב:
- تقائك لأ هَدَائِه خَتَارُه نَفِائِكُ
- יִי הְבַרַע סִּנְאָּע:

خنگي مَح مَقك هَجَنك ديدُنك

いばき

consumeth them as stubble. sendest forth Thy wrath, it that rise up against Thee; Thou excellency Thou overthrowest them And in the greatness of Thine

dasheth in pieces the enemy.

6 in power, Thy right hand, O Lorp,

Thy right hand, O Lord, glorious

down into the depths like a stone.

The deeps cover them—They went

- שְׁמִבְעוּ תַּוֹרְנְוּ יֹאִכְבֶמוּ כַּקִּשׁ: ל יִבְרֶב יָּאִוֹּנְהָ מַהֲרֵס מָמֶיִרְ
- אלהר אבי. סוא זס, ואכוממנסו. אלסי אבי, לא אני מחלם סקדושס, אלא מוחזקם ועומדם לי סקדושס, ואלסוחו עלי מימי . אחר ואנוהו, לעון נוי, אספר נויו ועבחו לבאי עולס, כגון עה דודף מדוד, דודי צח וַאָדוֹס (עיר העירים ה, עי), וכל הענין:

מְּגְּגִנוּן כַּנוּבְא לְכַּמָּא:

- אם כל באי עולם, ולא כמדת מלכי אדמה, כשהוא עוסק במלחמה פונה עלמו מכל עסקים, ואין בו כח לעשות זו וזו: בְּבְּמֹוּם (שמואל־אַ יו, מס). דבר אחר ס' שמו, אף בשעס שסוא נלסס ונוקס מאויביו, אוחו סוא במדחו לרחס על ברואיו ולווך (מלכיס־ס ב, ב), לגבור: ד׳ שמו. מלחמוחיו לה בכלי זיין, הלה בשמו הוה נלחס, כמו שהמר דוד וְפָׁנִכִי בָּח בֻּלֶּיךְ בְּשֵׁם הי (3) ד' איש מלחמה. בעל מלחמה, כמו הֿישׁ נַשְׁמִי (רום הֹ, ג), וכל היש והישך מחורגמין בעל, וכן וְחַזַּקְמָ וְהַיִימַ לָהִישׁ
- בְּיוַן מְנִּוּלֶם (חַסְלִים סַמְ, ג), וַיְּמְבַּע יִרְמְיָהוּ בַּמִימ (ירמיה לח, ו. מכילחה פ"ד). מלמד שנעשה הים עיט, לגמול להם כמדחם באלו במקום המפעל: ומבחר. שם דבר, כמו מרכב, משכב, מקרא קדש: שבעו. אין עביעה אלא במקום עיט, כמו עַבַעָּמָי (+) רהה בים. עַבְּי בְּעַמְׁל, עדי לעון ירייס. וכן סוס סומכ סוֹ יַלְס יִנְּכֶס (עמוס ימ, יג), סו סִּעְּקָבָס סִיעַׁקָבָע, וסמי"ו מעסמע
- אבן. ובמקום אחר ללנו כעופרה, ובמקום אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומטורפין עולין ויורדין. בינונים כאצן, יכסיומו, אין דומה לו במקרא בנקודמו, ודרכו להיוח בנקודמו יכסיומו במלא"פוס (גם כאן מוכח להיום חולם כמ"ש): 🗈 כמו מָדֶּשֶׁן בֵּימֶך (מַסְלִיסְ לוּ, עו), וסיו"ד כחשונה שמשמעה לשון עמיד, כך פרשוהו, מצעו ביס מוף כדי שיחורו המיס ויכמו חוחן. (E) יכסימו. כמו יכסום, וסיו"ד האמלעים ימירה בו, ודרך מקראים ברך, כמו ובְּקָרֶךְ וְלֹפֹנָךְ יִרֶבָּיַן (דברים מ, יד), יִרְיִן ששעבדו את ישראל בתומר ובלבנים:
- (ע) וברב גאונך. אם סיד צלבד רועלת סאויב, כשסוא מרימה ברוב גאונו אז יהרום קמיו, ואם ברוב גאונו לבד אויביו ודומס לו וַיִּכְעֲבֹּוּ וַיִּכְבְּבׁוּ מֹח בְּנֵי יִשְׁבְבֵּבֹל, בשופטיס (י, ח). (דבר חחר, ימינך סנחדרם בכח סיח משברם ומלקס חויב): כמו רַבְּמִי עַס, שְׁרֶמִי בַּמִּדְינֹים (חֹיכס חֹ, חֹ, גְנְבְמִי יוֹס (ברחֹשימ לחֹ, למ): - חדעץ אויב. ממיד סיח רועלמ ומשברת החויב, שׁבְׁמִׁשְׁבֶּׁי בְּנִיְרְ הַלְּרָ, הֹלְגִי (יִשְׁתִּיִם בוי' ו)' וְנְמַן שְׁבְבָּׁי לְנְמַלְם לְמַלְם לְמַלְם לְמַלְם לְמַלְם לְמִלְם לְנִיּלְם לִינִיּלְם לְנִיּלְם לְנִילְם לְנִילְם לְנִילְם לְנִיּלְם לְנִילְם לְנִילִם לְנִילְם לְּיִּילְם לְנִילְם לְנִילְם לְנִילְם לְנִילְם לְנִילְם לְּיִּילְם לְּיִּילְם לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיִּים לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיבְּים לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיִים לְּיִּים לְּיִים לְּיוּים לְּיִים לְּיוּים לְּיוֹים לְּיוּים לְּיוּים לְּיוּים לְּיים לְיוֹים לְיוֹים לְּיוּים לְּי ד) ' לְּבְלֵי שׁ, ודו, לְבְלֵי שׁ, אֲשְׁלִישׁ לְנִי בֹּשִׁישׁ הֹלְיִנוּ שְׁבַשׁ (משלים קרד, מוּלִי עוּדִי עוּדִי עוּדִי עוּדִי שַבִּי מוּלִי עוּדִי לוּבָי שׁירִי שַבָּי שׁבִּי שִׁירִ (שופּמים ש' יב) ' (שם לג, ג), לה לַני ה' ל ה לַני (שם קעו, ה), מַשְׁנֶה נְמֻׁם ה' מַשְׁנֶנֶה מָת הַשְׁמִנִים (הושע ב, כג), מַלִּנִי לַה' מַלִנִי מְשִׁנְיָה (שופעים ה, פִּי הִנְּה מֹיְבֶּיְךְּ יֹחְבֵּרְרִּ (מְהְלִים כִבּי, י), עַד מְמַי רְשֶׁעִים ה' עַד מְמַי רְשֶׁעִים יַעַלוּי (שׁס כִד, ג), נְשָׁחִי נְּהֶרֹוֹת ה' נְשָׁרִי נְהֶרֹוֹת קֹולָם . אםם. ופשומו של מקרא, ימייך היאדרם בכח מה מלאכסה, ימייך, היא מרעץ אויב, וכמה מקראום דוגמסו, פי הַבֶּה אוֹבֶיך הי . אם ישראל, וימינך השנית תרען אויב. ולי נראה, אומה ימין עלמה תרען אויב, מה שאי אפשר לאדם לעשות שתי מלאכות ביד (6) ימינך. ימינך. שני פעמיס, כשישראל עושין רלונו של מקוס השמאל נעשים ימין: ימינך ה׳ נאדרי בכה. להליל וסכשרים כעופרם, שנמו מיד:

נסרפיס, ק"ו כששלה גם הרון אף יאכלמו: ההרס. המיד אהס הורם קמיף סקמים נגדך, ומי סס סקמיס כנגדו, אלו סקמיס

בַבְיוֹם: בְמִוְרֵנִי נִוֹלְיִם בְּפְּאָנּ הְחִימִית קְמִוּ בְּשִׁוּר אָזְלְיָא קְפּוֹ הְחִימֵי

עובי הורישמו ידי: אָלֶגְ שׁמִּלְאָמוּ וָפַּמְּר אָנִיֶּב אָנִיֶּב אָנִיֶּב אַמְּג אַנִינְע אַנִיָּב אָנִיֶּב אַנְיָּב אַמְּג אַנוֹנְע אַנִיָּב אָנִיֶּב אַנְיָּב אַמְּג אַנִינָּם אַנִּיָּב אַנְיָּב אַמְּג אַנִינָּם אַנִּיָּב אַנְיָּב אַמְּג אַנִינָּם

בַּעופָרֶת בְּטָיִם צַּדִּירָים:

せんせん ドバロン: بجراب אַפּּיוֹךְ גָנָעֶרְ מוּ מַנִים נִצְּבָר יִבְּמִימִר פּוּמָּד חַבִּימוּ מַיָּא

שמיצינון יְדִי: מניין נפּשׁי אַשְּׁלוּף חַרָבִי

تظرفرا: ומא אַמִּשׁׁלַמוּ כֹּאָבֹרָא בֹּמִוּוֹ ס בְּעָשְׁשְׁשְׁ בְּרִיּחֲהְ בְּסְְמִי יָחְ צֵּלְלְיִ צֵּמָרְהְ בְּמִימְרָהְ חַפְּא צַּלִיהֹוֹ

> deeps were congealed in the heart of floods stood upright as a heap; The 8 the waters were piled up—The And with the blast of Thy nostrils

> destroy them. I will draw my sword, my hand shall My lust shall be satisfied upon them; will overtake, I will divide the spoil; The enemy said: 'I will pursue, I

lead in the mighty waters. the sea covered them; They sank as Thou didst blow with Thy wind,

קורא אומס אויציו של מקוס: על ישראל, וכן הוא אומר, פי הגה אויגיף גקמיון (חהלים פג, ג), ומה היא ההמיה, על עמף יער ישר אור (שם שם, ד), ועל זה

ודרך המקראות לדבר כן, עד גַבּ בַשְּׁמַיִם (דברים ד, יאֹ), בְּגַבּ בָהֵבֶּה (שמואל־ב ית, יד), לשון עקרו ותקפו של דבר: ו), שסוקשו ונעשו כאבנים, וסמים וורקים את סמלרים על סאבן בכת ונלתמים בס בכל מיני קושי: ברב ים. בתוזק סים, (מול"ס), כמו שַׁימֶס דָמֶשְׁמִי בְּנֹחְרֶךְּ (מּסְלִיס נו, מ), מֶׁם נֹחוֹד מֶםְלֶב (שופּמיס ד, כ): קפאו. כמו וְבַבְּבִינֶס מַּקְפִּימֵׁנִי (מֿיוֹב י, מו), וַיַשַּמְדוּ גֵד שֶׁסְד (שם יג), וחֿין לשון קימה ועמידה בנחדות חלה בחומות ולבוריה, ולח מלינו נחד נחד חלה במלחפו"ם כנאד, וכונם לשון הכנסה, היה לו לכחוד מכנים כצנאד מי היה, אלא כונם לשון אומף ולוצר הוא, וכן קמו גַד שָׁמָד (יהושע ג, בְּבּוּר וכנום, כמו גֵּד קְבְּיר בְּיוֹם נַתַּלְּם (ישעיה יו, יח), פֹנֵם פַנֵּד (מהלים לג, ו), לח כמב כונם כנחד חלח כנד, וחילו היה כנד כמו מאפך יבשו המיס, והם נעשו כמין גלים וכריום של ערימה שהם גבוהים: - כמו גד. כמרגומו בְשׁוּר, כחומה: - גד. לשון לשון ערמימות, ולשון לחות המקרה כמו עַרֵמַח הַשָּים (שיר השירים ז, ג), ונלצו כמו גד יורים: נערטו מים. ממוקד רוח שילה ממימום, על כן סוא אומר וַמַמְמֹוּ בְּעַבְס בֹוּ (אֿסְמר אֹ, יג), ובנוח החמה אומר, נמקררה דעמו: נערמו מים. אונקלום מרגס ל, ל), לשון שרפה ומוקד, שהנהירים מחחממים ונחרים בעם הקלף וחרון, מגורם חרה, כמו רלון מגורם רלה, וכן חמה לשון במעס, בממכם שבם (נס:), כך נרסס בעיני. וכל אף ומרון שבמקרא אני אומר כן, מרס אף, כמו וַעַּלְמִי מֶרֶס מָנִּי מֹרֶב (אֿיוב אָמֶשֶׁס לֶךְּ (שס), ולמען מהלמי אשים מעם באפי, לסמוס נחירי בפני האף והרוח שלא ילאו. לך, בשבילך. אחעם, כמו נאקה "ד, ש), וזסו שממר לְמַשַן שְׁמִי מַּבַּיְרַיְךְ מַּפִּי (ישעיס ממ, ש), כשועפו נמס נשיממו מֿרוכס, וכשסו מֿרושם נשיממו קלרס. וקַבּלָּמִי בפי ססוס, שיוכלו לסבין דבר. כשאדס כועם יולא רוח מנחיריו, וכן שֶלֶח שָשֶׁן בְּחַפּוּ (מסליס יח, מ), וכן וּמֶרוּחַ חַפּוּ יִכְלוּ (אֿיוב (8) וברוח אפיך. סיולה משני נחירים של הף, דְּבֵּר הכחוב כביכול בשכינה דוגמה מלך בשר ודם, כדי להשמיע הוון הבריוח

 $(a\alpha i d c - d c, 1)$: על היין, וכן וְהֵהִיקוּ מַרְצֹוֹמָס עַל יְפִי מְּרְמְמַהְ (ימוּקמֹל כמ, ו), דמירס: - חורישמו. לשון רישומ ודלומ, כמו מֹוּרִישׁ וּמַעֲשָׁיר ג), וְלֹה שִירַק מִפְּלִי (נְרְמִיִם מִח, יה). לה סורק סכלי הין כחיצ כחן, הלה לה סורק סיין מכלי הל כלי, מלינו סלשון מוסצ מרבי כלשון וַיְבֶק אָמ הַנִיבְיו (בראשית יד, יד), אודיין בתרבי, מלינו הלשון מוסב אף על היולא, שָמֶן מורַק (שיר השירים א אין לשון ריקום נופל על היולה, אלה על המיק ועל השק ועל הכלי שילה ממנה, הבל לה על החרב ועל היין, ולדחוק ולפרש הריק בשליפסו ונשאר ריק, נופל בו לשון הרקה, כמו מריקים שַקַּיִּהֶם (בראשים מב, לה), וְבֵלִיוּ יֶרִיקוּ (ירמיה מח, יב). ואל מאמר, (איוב לא, לז), כמו אגיד לו. אף כאן ממלאמו, ממלא נפשי מהם: 🏿 אריק הרבי. אשלוף, ועל שם שהוא מריק אם המער במו נמח לי. וְלֹח ְיְבְלוּ דַּבְּּרוֹ לְשְׁלֹם (ברחֹשִים לו, ד), כמו דבר עמו. בָּנִי יְנְאָלִי (ירמיה י, כ), כמו יצחׁ ממני. מִמְפַּר לְעְדִי חַבִּּיִי לִבָּי ורלוני, ואל מממס על מיצה המדצרת צשמים, ממלאמו ממלא מהם, יש הרצה כלשון הוה, פִּי שֶׁבֶן הַנֶּגֶב נְמַשָּנִי (שופמים א, מו), (9) אמר אויב. לעמו, כְּשֶׁפְּמֶס בֹּדְבַרִיס הֹרְדוף והמיגס והחלק שלל עס שרי ועבדי: המלאמו. המלה מסס נפשי. רוחי

εςα..ι: (10) נשפח. לשון הפחה, וכן וְגַס נְשַׁף בְּהָס (ישעיה ת, כד): צללו. שקעו, עמקו לשון מנולה: בעופרח. הבר, פלו"ס

तृत्रंत थ्यंत द्वद्रश्नः ַ מְּרִיכְּמִּבְּׁה בְּאֵבְּׁר בְּקְּדֶיֹשׁ נוּרָא יִיָּ לִית אֶּלִה צָּלִא צַּהְּ אַדִּיר בְּקְּדֵישׁ נוּרָא יִיָּ לִית אֶלִה צָּלִא צַהְ צַּדִּיר בְּ

יי לֹמִיתְ יְמִינִּף הִבְּלְמֵמוּ אֶבֶּץ:

بْتِرَكِٰنَ جُمِّئِكَ جُرِيْتِ كَالِمُكَا: ני לְהַיִּהְ בְּחַסְרְּךְּ עַם־זַּי נְּאֶלְהָּ

بهٰڐ، ڂڋۿٮ: ¬י שְׂמְלֵּמִי מַּמִּים יִרְּמִּיִוּן חֵיל אֲחַוּ

ישְבֵּי כְּנָעוֹ: מוֹאָב וֹאָבוֹזֹמוִ נִימֹר לָמֵינּ כִּל אַ זֹבְנַבְּיְ אַבְנָפָּר אֶבְנָם אָנְלָּר בַּבּוֹ אַנַבְּנִינִנְיִ נַבְּנַבָּי אֶבְנִם

מֹם_וֹנ בֿוֹלִנִים: וְהַבְּר הַמְּּרְ יְהְנָה עַנְה עַנְה עַנְה בַּיִּבְר ⁶¹ בּגְּרֶל וְרוֹשְׁךֵּ וְרְיִשְׁרָּ יִיְרְעָׁ יִיְרָעָ יִרְיִעָּרָ יִיְרִי קפֿל עַליהָם אַיעָהָדוֹ וָפַֿחַד

מֹלֵבֶׁהְ אָבְּוֹי כִוְּלָנִי יִבְינִי مُحِنَا جُهَدِمَاتِ هِٰمَٰذِمَ نِسَنِيَ ^{עז} הְּבְאֵמוּ וְהִשְּׁעִי בְּתַרְ בְּתַרְ נְחֲלֵּהְ

> جَارِيًا: בַּלוּדִשְׁא דָחִיל הוּשְׁבָּחָן עָבִּי לית בָּר מִנָּף אַמָּ הוּא אֱלָהָא

> יַּאָבְׁלַאַ: が下には立 בלענוון

خترث لا خديلهك: ręrąda refri ęniąęr בּבּבׁבי, בֹּמֹבׁוֹטִבּ לָתֹמֹא בּנוֹ

בפקשת: **XULUTUL** خلتاب מְּטַתוּ הֹטִׁתוֹּא נְזָתוּ בַּטַבְא

אַטַּבוּ כַּלְ בַּנִוּוּ שַּׁלִיפָּי מוֹאָב אַחַרַנּוּן רְמִיחָא

מַמָא בַּנְן בַּפַבַלַטַא נִינ נַבְבַּנָא: ממש גל לנו אַבולא מב בּנֹמַבּב והטטו לאדוא גר צוגדר ĖĠĸ لانظفك بتحديابا ä.ĊĽ% التقائح

<u>: גַּלְלַלְנִי, גַּלְבַּי</u> מכונטב אַטַבונטא וו מַצַבּמאַ ٤٨٠٥٤١ ÄŪL 4世に שהגלנון ועשבינון בַּמוּבְא

> Fearful in praises, doing wonders? unto Thee, glorious in holiness, 11 among the mighty? Who is like Who is like unto Thee, O LORD,

hand— The earth swallowed them. Thou stretchedst out Thy right

strength to Thy holy habitation. Thou hast guided them in Thy 13 people that Thou hast redeemed; Thou in Thy love hast led the

the inhabitants of Philistia. tremble; Pangs have taken hold on The peoples have heard, they

are melted away. them; All the inhabitants of Canaan Moab, trembling taketh hold upon 15 affrighted; The mighty men of Then were the chiefs of Edom

pass over that Thou hast gotten. pass over, O Lord, Till the people are as still as a stone; Till Thy people 16 By the greatness of Thine arm they Terror and dread falleth upon them;

which Thy hands have established. dwell in, The sanctuary, O Lord, which Thou hast made for Thee to inheritance, The place, O LORD, them in the mountain of Thine Thou bringest them in, and plantest

- יראוי מלהגיד מהלומיו פן ימעמו, כמ"ש לְּךְ דֻּמִיֶּה מְהַלֶּה (שם סה, צ): (11) באלים. נמוקיס, כמו וְמֶׁם מֵּילֵי סְמְׁבֶן לְמֶח (ימוקאל יו, יג), מֵּיְלִּוּמִי לְעָּוְרָמִי מוּשָׁה (מהלים כב, כ): נורא ההלח.
- חבלעמו ארץ. מכאן שוכו לקבורס, בשכר שאמרו ס' סלדיק: ום. יַשֶּׁם יְלְי וְכְשַׁלְ מְוֹבְ וְנְשַׁלְ מְוֹבְ וְנִשְׁתְשִׁ בְּיִי וְנִיבְיִ מְשִׁלְ בְּלִי וְכִוּכִיִם הַנִּמוּנִים בִּיִדִּי מְעִם יִדוּ מעם והן נופלין ומשמברין: (21) נשיח ימינך. כשהקב"ה נומה ידו, הרשעים בלים ונופלים, לפי שהכל נמון בידו ונופלים בהמיימה, וכן הוא אומר,
- (EI) נהלה. לשון מנסל. ומונקלום מרגס לשון נושמ ומוצל, ולמ דקדק לפרש ממר לשון סעצרים:
- וסכנום לושי גמ: (14) ירגוון. ממרגוין: ישבי פלשת. מפני שסרגו את בני אפריס, שמיסרו את סקן וילאו בתוקס, כמפורש בדברי סימיס,
- סס באיס, לכלומינו ולירש את ארלנו: פ"ש", שסיו ממחוננים ומלטערים על כצודם של ישרחל: – במוגו. נמסו, כמו צַרְצִיבִּים מְּמֹגְנֶבֶּה (מהלים סה, יח). אמרו, עלינו (15) אלופי אדום אילי טואב. והלא לא היה להם לירא כלום, שהרי לא עליהם הולכים, אלא מפני אנינות (מכילתא שירה
- שחביב על החדם: ב, י. מכילמה שירה פ"מ): - עד יעבוד. עד יעבוד. כהרגומו: - קניה. הנצה משהר הומות, כהפץ הקנוי גדמים יקרים (16) חפול עליהם אימחה. על הרמוקים: ופחד. על הקרונים, כענין שנאמר כִּי שָׁמַעְנוּ אָם מֻשֶׁר הֹוּצִישׁ וגוי (יהושע

81 יְהְנָה וּיִמְלְדְּ לְעֹלֶם נְעֶר:

Ţ<u>"</u>□: (₫) نَّهُدُ الْأَخْرُةُ حَيْقُهُدَ خُنْيِكً מַבְנֵים אָנַרַמָּג פּוּ וּבְפְּרְשֶׁיוֹ בַּיְּם וַיְּיָשֶׁב יְהְוָהְ בִּרְתִּכּוֹהִי וּבְפָּרְשׁוֹהִי בִּיִמְא בֵּי בְאַ סֹוּס פַּרְעָּה בְּרִכְבָּוֹ אֲבֵי עָאֵלוּ סוּסְנָת פַּרְעֹה

بجياباج ته: حُدِينَةُ مِن الْمُعَالِمِينَ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَالِمِينَ ∞ צַהַרֶּן צֶּתְדַהַלְּף בְּיָדְה וַהַצֶּצוֹ דְצַהַרוֹ יָה הוּפְּצְ בִּידַה וּנְפַקְצ וּשׁפֿע מֹבְיָם עַנְּבִיאָּע אָעִוּע וּנְסִיבַת מָרָיָם נְבִיאָהָא אָחָהֵיה

בַּיָּם: (ס) בֶּי־נְאָׁה נְאָׁה סִּיּס וָרֹכְבָוֹ רֶמֶה נתַען לָהֶם מְרְיָם שֶּירוּ לֵיהֹוֹה יִמְעַנְיָא לְהוֹן מְרָיָם שַּבְּחוּ

וֹלאַבמֹּגֹאִ מָנֹם: تَنْكُرُدُ مُكِيمُكِ نُمْنِكَ فَطَلَقُكَ لَيُخْتَذِهِ فَكُمْ عَبِمَنَا خَمَلَحُنَهُ عد مِناء تَيْمُهُد عُرِينَا قِل إِمَّا لَا يُمَا لِمُنَّا لِمُنْ لِمُعْلِدُهِ لِمَا لِمُنْ عَالِمًا لِمُنافِقًا וּנַסָּת מָמָּׁע אָעַ־נִּאָבְאָלְ מִנָּם וֹאַמִּגְ מִמָּע נִע נֹאָבָאָלְ מִנִּמָּא

בו קרא־שְמָה מָרֶה: מַּנִם מִפְּּנְׁע כָּי מָרָים הַסְם עַּלִּי- לְמִשְּׁהֵי עַנָּא מִפְּנָר צָּבִי

> מַלְמִנָּא: וֹן מַלְכוּנִינוּ לְמַּלְמָא וּלְמָּלְמָוּ

ילני ישְׁרָאָל הַלָּיכוּ בִּיבָּשָׁאַ יִבְבֶּיָי נְאַטִּיב יִיְ עְּלִיהוֹן יָת מֵי יַמָּא

כֹל וֹמִוֹא בֹּעוֹנִוֹא בַעוּפֹּוּ

סַנְּסְנָא נְבְבְבִיב בְמָא בְּנַמָּא: צּגוֹשׁנֹגא וֹנגאַנשׁא בַּגַגע עֹגאַ נאורו בדם ין אַרי אַרָּיִאָי עַל

וֹלְא אַהְּכַּעוּ מִּוֹא:

מבובון אַנוּן מַלְ כַּן טַּבָּא מָמִעּ נַיְבָאׁ מְּבְׁטִׁר וְלָאִ יְבְלִוּ לִמְּׁטִּׁר נַאָּמוּ לְמָרָה וָלָא יִבְילוּ

The LORD shall reign for ever and

midst of the sea. of Israel walked on dry land in the the sea upon them; but the children LORD brought back the waters of horsemen into the sea, and the with his chariots and with his For the horses of Pharaoh went in

dances. out after her with timbrels and with her hand; and all the women went sister of Aaron, took a timbrel in And Miriam the prophetess, the

hath He thrown into the sea. exalted: The horse and his rider 21 ye to the Lord, for He is highly And Miriam sang unto them: Sing

and found no water. went three days in the wilderness, the wilderness of Shur; and they 22 the Red Sea, and they went out into And Moses led Israel onward from

Therefore the name of it was called of Marah, for they were bitter. 23 they could not drink of the waters And when they came to Marah,

לעמיד לבא שכל המלוכה שלו: מחח, שנאמר שַׁף יָדִי יְמְּדֶּס מֶׁבֶן (ישעיס מח, יג), ומקדש בשחי ידיס, ואימחי יבנס בשחי ידיס, בזמן שס' ימלוך לעולס ועד, שמעם עליו וקף גדול, להפרידו ממיבת השם שלאחריו, המקדש אשר כוננו ידיך ה'. חביב בים המקדש, שהעולם נברא ביד מקוס ניבא ולא ידע מס ניבא. מסרש"ל): מכון לשבחך. מקדש של ממס מכוון כנגד כפא של מעלה אשר פעלה: מקדש. יש נוחלין (בבא בחרא דף קי"ע:) ובמכילחא (שם פ"י), הבנים יכנסו ולא האבוח, אף שלא נגזרה גזירה מרגלים עדיין, מכל (עב) חביאמו. נמנגא משס שלא יכנם לארך, לכך לא נאמר מגיאנו, (נראס שלא יכנםו לארך וכו', וסכי אימא צסדיא פרק

בו שמוש, קמולה היא: (13) לעולם ועד. לשון עולמית סול, וסוי"ו זו ימוד, לפיכך סול פתוחה, לצל וְמְּנֹכִי סִיּוֹדֵע וְעֵד (ירמיה כמ, כג), שהוי"ו

(91) כי בא סוס פרעה. כאמר צא:

ומכ: בחופים ובמחולות. מוזמחות סיו לדקניות שזדור שסקז"ס עושס לסס נסיס, וסולילו מופיס ממלריס: כדאימא במומס (יב:). דבר אחר אחות אסרן, לפי שממר נפשו עליס כשנגמרעס, נקראת על שמו: אח החף. כלי של מיני (0s) וחקח גורים הגביצה. סיכן נמנצאס, כשסימס אמות אסרן קודס שנולד משס, אמרס עמידס אמי שמלד צן וכוי,

מומס ביס, וגדולה הימה ביות היס מביות מלריס, שנממר פוֹבֵי וְהָב נַעֲשֶׁה לָךְ עָס נָקֵלוֹת הַפָּמָף (שיר השיריס א, יא. מכילתא (22) ויסע משה. הסיען בעל כרחס, שעערו מלריס את סוסיהם בתכשיעי זהב וכסף ואבנים עובות, והיו ישראל מולאין (IS) וחען להם מרים. משה אמר שירה לאנשים, הוא אומר והם עונין אמריו, ומרים אמרה שירה לנשים (מכילמא פ"י):

פמחה פוף פי"ג), לפיכך הולרך להמיען בעל כרחם:

÷ב וַיִּקְנִי הַעָּה עַל־מֹשֶׁה לֵאמִר וָאִּהְרַעַמִּי עַמָּא עַל מֹשֶׁה

לְמִׁנְמַר מָא נָהִשְׁנֵי:

تَقِيْتُ كُلُو كِلْ رَاحَ ادْبُقُوهُم اللَّهُ حَرْبُ عِنْتُ إِنَّا اللَّهُ الْمُعْلِقِينَ اللَّهِ الْمُعْلِقِينَ اللَّهُ اللَّهِ الْمُعْلِقِينَ اللَّهُ اللَّهِ اللَّهُ اللّلْلِي اللَّهُ اللَّا الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا لَلَّهُ اللَّا اللّل ¿כּ מָּץ בַּיִּשְׁלְּךְּ אֶלְ הַמָּיִם וְיִמְהָאוּ יִרְמָא לְמִיָּא יִּבְסִימוּ מִיָּא הַמָּן ניצעק אָל־יָהוֹה וַיּוֹרָה יְהוֹה וְבְּוֹרָ וְצְלְפֵּיה יִיְ אָעָא

「母談下: (0) אַמָּבַ מַּמְטִינּ בְמִגִּבְנִם כְאָב لهٰمَلَفُ خُمِـنُظُ، خُمِـتَمَتَجُبِ ڂڟڴڹڮ۫؞ڔ ĹĽŔĬĊĠ انبت څرينك انتنهد خمرزر ځمرفنه در څخبنه بنخمد ניאמר אם שמוע השמע לקולו

לְבָּאִטֶּם מִאֶּבֶא מִבֶּבוֹים:

בַּחַמִּשְּׁה עְשֶׂר יוֹם לַחָּהָשׁ הַשִּּנִי

هَمْد قدا هنگا بقال فئڈ

فَمُكُنِ مِنْ يُلِيدُ فِي مُم مُح لِ فَيْنُونُ وَ فَيُعْلَمُ فَي مُعْلَمُ فَي الْمُعْلَمُ فَي الْمُعْلَمُ فَي

المد فَرِّدَ نَشِلُعُمْ عُمْ مِنْلُقِد فِيلًا المَّالِينَ الْمُعْمِ الْمُعْمَلِينَ الْمُعْمَلِينَ الْمُعْمَلِي

לא אַמּוּנוּנוּן מֹלַבְּ אָבִוּ אָנֹא וֹזֹ נאמר אם פבלא הפביל

ישְׁרוֹ הַמָּן עַל מַיָּא: מּמְבַינִע מּגַיָּע מַנִים וְמִבְּמֹנִם מִבּוּמִּגוֹ בַּמִּגוֹ וֹמִבְמֹגוֹ בַּלַּגִּגוֹ يَبْكِمَة يَرَجُٰهُم بَشِم شِوَرَه يَهُمَا جُمُرَاه بَمَوْا مِيَا يُوهَا

מאַבמא במהבום: ببقع ختلفع فننثع خفقظدبا יבון סוני בּחַמוּשִׁשׁ מַסְרָא خمَلُخُدُم لَوْمَا لَحَمَا مُرْبِهِ ĿĊï نشُلُ؉ۮ וּנֹסְמנִ מִאָגלָם וֹנְּבָאוּ כֹּלְ מַּגֹעׁ וּנֹמַלְוּ מִאָגלִים וֹאָטוִ כֹּלִ

> Moses, saying: 'What shall we And the people murmured against

ordinance, and there He proved made for them a statute and an waters were made sweet. There He cast it into the waters, and the the LORD showed him a tree, and he And he cried unto the LORD; and

LORD that healeth thee.' upon the Egyptians; for I am the diseases upon thee, which I have put His statutes, I will put none of the His commandments, and keep all right in His eyes, and wilt give ear to 26 thy God, and wilt do that which is hearken to the voice of the LORD and He said: 'If thou wilt diligently

encamped there by the waters. score and ten palm-trees; and they 27 twelve springs of water, and three And they came to Elim, where were

departing out of the land of Egypt. of the second month after their Elim and Sinai, on the fifteenth day wilderness of Sin, which is between the children of Israel came unto the Elim, and all the congregation of And they took their journey from

IΛX

(מיוד לג, כ). בַּין מְרָמֶה (שופּמיס ד, ה), וּמָשְׁבָּמוֹ מְרָמֶמָה (שמומל־ה ז, יו): מפני שנפמכת אל הוא"ו הנוספת. וכן עבד ואמה, הגה אַמְמִי בְּלְהָה (בראשית ל, ג). לָנֶפֶשׁ מַיָּה (שם ב, ז), וְזְהַמֵּפֹּוֹ מַיָּמוֹ לָמָם ממספך למי"ו בסמיכמס. כמו מַמֶס פֿין לִי (ישעיס כו, ד), וַמַמֶמוֹ צְּעַרֶס בֹו (אֿסמר א, יב), סרי ס"א של שורש נספכת למי"ו ובסמיכסה כשהיא נדבקס לה"א שהיא מוסיף במקום הלמ"ד, מהפך הה"א של שכש למי"ו, וכן כל ה"א שהיא שרש במיבה (23) ויבאו מרחה. כמו למרם. ס"א בסוף חיבה במקום למ"ד בחחלחה, והחייו היא במקום ס"א הנשרשת בחיבת מרה,

ממכרועס, ולא אמר לונן, רועס, וכן יאמר הלועו דקומפ"ל ישנ"ק שי"י מוסב הדבור אליו באמכר שי"י: (24) וילנו. לשון נפעל סוא, וכן סמרגוס לשון נפעל סוא, וָאָמְבְשְׁמוּ, וכן דרך לשון מלונס לספג סדנור אל סאדס, מחלונן,

בסהר. לעס, ורפה קשי ערפן, שלה נמלכו במשה בלשון יפה, בקש עלינו רחמים שיהיו לנו מים לשחוח, אלה נחלוננו: (as) שם שם לו. במרס נמן לסס מקלם פרשיום של מורס שימעסקו בסס, שבם, ופרס אדומס, ודינין (סנסדרין נו:): ושם

ממכל דברים שממזירים מומך לידי מולי, וזכו מיוון מלומ, וכן סומ מומר כפמות מסי לשֶׁבֶּךְ (משלי ג, מ): וישע פ"א), והו מדרשו. ולפי פשומו כי אני ה' רופאך, ומלמדך חורה ומלוח למען חנלל מהם, כרופא הוה האומר לאדם אל ו הלכילת חזיר ופרס אדומס וכיולא בסס: לא אשים עליך. ואס אשים, סרי סוא כלא סושמס, כי אני ס' רופאך (מכילתא דברים שאינן אלא גזירם מלך בלא שום טעס, וילר הרע מקנטר עליהם, מה איסור באלו, למה נאסרו, כגון לבישת כלאים (62) אם שמוע חשמע. זו קבלס שיקבלו עליסס: חעשה. סים עשייס: והאזנה. ממס פוניס לדקדק בסס: כל חקיו.

IΖ

(קב) שחים עשרה עינה מים. כנגדי"ג שנמיס וזרמנו לסס: וע׳ המרים. כנגד שנעיס וקניס:

هَلَالًا فَقِلَظُد: خُتِدَــُنَّمُكُمْ مَحْـِطِشَك لَمَّحِـ نَمُنُمُحُ مَحْ طِشِك لَمَحْ مَتَالِلًا

הַנֶּה בְּרְעֲב: (o) <u>ַהַּיְּה לְהָמֶית אָת־בְּל־הַמְּהָ</u>ל לי־הוצאמם אַלַנוּ אָלַרוּ אָלַרוּ ىتخۇر خەخرى كىلە خۇخم מורימן מומנו לנד יהוה באָרָע דְּאָרָע דְּמִיהָנָא בּיִרָם יִנְ בְּאָרָעָאַ رَبِهِ فَرِبُ عَرَبُ فَدْرَ نَشِلُهُم لَهُمَادِ ذِلِيا خُدْرَ نَشِلُهُم ذُرَّا

בְּתְנְבְתֵי אִם_לְאִ: לַמַ*עַ*ן אָנַסָנּנּ הַנֵּלֶבְ בְּיוֹמֶיה וְיִבְּא בְיַעָּם וְלְלַמִּנְ בְּבַרַיַנִים עַּמָּא וְיִלְקָמוּן פִּתְּנִם יוֹם رح مَمْمُرِد كِرُفُ كِيْفُ مِلْ لِيَهْمُرُنُو كِدِرا كِيْفِي مِنْ هُمَنِي انْفَطِيا ניִאַמֶּר יְהֹנְתֹ אֶלְ־מֹשֶׁה הַנְּנָי נַאֲמַר יִי ְלְמִשָּׁה הַאֲנָא מַהַית

אַמֶּבוּ יִלְבַּטְּה יָוֹם ו יִוֹם: אַּמֶּבְיּנְבֵּיִאִּיּ וְבִיְנְהַ מִּמְּנְבִי מַּלְ זָה בִּינִהִיוּ וְיִבִּי מַלְ חַבְ מִּבִּוּ וֹטֹוֹטִ בּוֹנִם טַמִּמָּג וֹטַכֹּתוּ אָט וּנִיבּ בּּוּנִמֹא מָטִיטֹאָט וּנִטַפֿתוּ

ني لا لا لا الله נעלט עוגגא אַטַכָם מָאָנֶגּוּ בּׁנֹג ׁ יִמְּבֹע מְבֵב וֹיִבְאֹמֶם בֹּג בֹּנִג יִמְּבִאַץ בַּבַמָּאָא וֹטֹצַּמִנּוֹ וּנְאַמֶּר מִמֵּּרְ נַאַבַּן אֶלַבְלַ נִאָּמָר מִמָּר נִאַבוּן לְכַּלְ

בְּעַרְבְּרָא: (כ, וגלינו) [ל, נַיִּלְוְנוּן בָּלְבַלְּנִדִּע וֹאִטְרָמִּמוּ בָּלְ בְּנִמְּמֵא צִּבְנִיּ

נע כַֿן פֿעַלָּא עַבוּן בַּכַּפָּנָא: נסלא למובליא טיוו לפמלא לְטַׁמֹא וֹסִבְׁמִּוֹ אָבוּ אָפּּוּלִטוּוֹ ביבו בֹמָבֹא כַּב בַּוֹנִלָּא אַבְלָן בְּמִּבְעַנִנְ מַּלְ-סַנִר בַּמְגָבוִם כַּב עַנִנִּגְאָ נְטַבְּנוֹ מִּלְ

עַנְעַבוּן בָּאַנְבוֹעִי אָם לָאִי ĖLKS

מַלְ דְּיִלְלַמֵּוּן יוֹם יוֹם:

אָבו ווֹ אַפֿוּל וֹטְכוּן מָאַבֹּהֹאַ

wilderness; Moses and against Aaron in the children of Israel murmured against And the whole congregation of the

flesh-pots, when we did eat bread to Egypt, when we sat by the 3 the hand of the Lord in the land of them: 'Would that we had died by and the children of Israel said unto

whole assembly with hunger.' into this wilderness, to kill this the full; for ye have brought us forth

law, or not. them, whether they will walk in My portion every day, that I may prove shall go out and gather a day's from heaven for you; and the people 'Behold, I will cause to rain bread Then said the LORD unto Moses:

twice as much as they gather daily.' which they bring in, and it shall be sixth day that they shall prepare that And it shall come to pass on the

Egypt; brought you out from the land of ye shall know that the Lord hath 6 the children of Israel: 'At even, then And Moses and Aaron said unto all

- **बरत (दाः)**: שחכלו משירי הבנק (חו משירי המלה) ששים וחחת פטודות, וירד להם מן בפ"ו בחייר, ויוס ח' בשבת היה, כדחיתה במפכת (1) בחמשה עשר יום. נמפרש היום של מניים זו, לפי שבו ביום כלמה המרכה שהוליאו ממלרים והולרכו למן, למדנו,
- (2) וילונו. לפי שכלה הלחם:
- (3) מי יהן מוחנו. שנמות, ולינו שם דבר כמו מותנו (בתולם), ללה כמו עשותנו, תנותנו, שובנו, לעשות הנתנו, לתנות הנתנו,
- בחורחי. אס ישמרו מנום המלויום בו, שלא יומירו ממנו, ולא ילאו בשבת ללקוע: (+) דבר יום ביימו. לורך אבילם יוס ילקטו ביימו, ולא ילקטו סייס ללורך מחר (מכילחא ויסע פ"ב): למען אנסנו הילך למות אנתנו. ותרגומו לְוַי דְמִימְנָאָ לו מתנו, הלואי והיינו מתים:
- יומים: לחס משנה, וזהו על פון הוא לפון לבֶס בַּיּוֹס הַשְׁשִׁי לְמָס יוֹמְיִס, נומן לכס ברכה (פויש"ן) בבית, למלאות העומר פעמיס ללחס וסיס משנס, לאחר שיביאו ימלאו משנס במדידה, על אשר ילקטו וימדו יוס יוס, וזסו לקטו לֶהֶס מִשְׁנֶס, בלקיטחו סיס נמלא (3) והיה משנה. ליים ולממרמ: משנה. על שסיו רגילים ללקוע יוס יוס של שמר ימות השבוע. ומומר מני משר יבימו
- אנחנו המוליאים, אלא הי הוליא אחכם שיגיז לכם את השליו: (a) ערב. כמו לערנ: וידעחם כי ה' הוציא אחכם מארץ מצרים. לפי שלמרמס לנו כי קוללמס לומנו, מדעו כי לל

עלונו) [לי עַּלָּינוּן מָּלִינוּ: על־יְהֹוְה וְנַחְנוּ מְה בֶּי (כ׳

עַלְנָּעַיכֵּם כָּי עַּלְ־יָהְוָה: וֹנֹשׁנוּ מְּע לאָ־מְּלֵגוּוּ שׁבְּנִיכִּם אַּמָּב_אַטָּם מּבְּנוֹם حَقِكُالِ كِهُقِمَ فَهُمُمُ مَا يُنالِ لِهُلا _ * حُمْثِث خُمْن مُهْجِم لُمْثِثِ فَدَشِهِ خَمْنِهِ خُمْنِهِ إِمْنِ حَمْنِهِ الْمُؤْمِنِ فَعُمْنِهِ الْمُؤْمِنِ الْمُؤْمِنِ الْمُؤْمِنِينِ اللّمِينِ اللَّهِ اللَّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللَّهِ فَلَيْعِلِينِ اللَّهِ الللَّهِ اللَّهِ اللّهِ اللَّهِ اللَّالِي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ الْحَالَةِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ الللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّالِي اللَّهِ اللَّالِي اللَّهِ اللَّهِ الللَّهِ الللَّهِ الللَّالِي اللَّالِي اللّ וַנְאָמֶר מֹשֶּׁה בְּתַּה יְהוֹה לְבֶּם וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּדִימֵין יָן לְכוֹן

ڬڂڗؾڔڟ٥: לבר לפְּנֵי יְהְוָה בֵּי שְׁמָת אָנו 6 گائے۔ خُڑے شَلَالِ خُلْاً ، ויָאַמֶר מֹשֶׁרֹ אֱל־צַּהַרֹּן אֱמֹר

נְרְאֶר בָּעְּבֶוֹי (פּ) הַמּרְבָּר וְהְנֵּה ְבְּנִיד יְהֹוְה וֹאִחְפִּנִיאוּ לְעַרְבָּרָא וְהָא יְקָּרָא مُّلَال خُدِّر ـ نَشَلُهُم لَنْظَانُ هُمِ ـ خُم خَدْشِفَه لِـَحْدَر نَشِلُهُم וּוֹיְנִי בְּוַבֶּר אַנְיוֹן אֶלְ־כָּלְ וַנְּוָנִי כַּר מִלֵּילְ אַנְיוֹן מִם

שפי וַיְדַבֶּר יְהַוְהְאָל־מֹשֶׁה קֹאַמְיר: יִּמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

إمزام אֱלֹהֵיכֶם: שׁמִּבֹּמוּ בִּנְשׁם וֹגַבֹּמַם כֹּנ אָדָּנִ בות שאַלגוּ באָר וּבּבָּער ÄĞÜ□ 八名はて 71 <u>L</u>ËL مُٰמָּמֹשׁ אָּטַשַׁ בְּינֹגִי בְּׁנֹגִי בֹּתְבַּאָבְ, מִּמִנִּהַ בֹּנֹגִי בּוֹנִי בִּנֹגִי מִׁמִבּהַ

> אָבׁוּ מִטִבְעָּמִטוּן הַּכַּנָא: שובהמטכנו הב זו ונטוא מא and in the morning, then ye shall see () Thing () and in the morning then ye shall see

מומבא בוו: הֹלוֹא שוּוֹבהֹמִטֹכוָן אֶלַבוֹו הֹל משבת משבת הושלא מא בא בהפרא למספע ברשמועותן

פֿבמוִני. שובהמֹטֹכוּן: פֿבורי פֿבם נוֹ אָנִי הָמִימֹן نَّهُدُ هُذِ خُرْمُ خُرْهُنَّهُ لَاخُرْرُ نَهُدُهُمُ וֹאַמֹּר מְמִּר לְאַנִּרוֹ אֵימַר

בּוֹ אַטְוֹּלִו בַּהַּלָּהִא:

וֹטֹבַתוּן אֶבוּו אָלָא וֹוֹ אֶבְבַוֹבוּוּ: בון שְּמִשְׁיִא הַיִּכְלוּן בַּסְרָא كرا بَهْدُهُمْ مَوْدَمْ مِهِدَارًا خُوْدَمَد

> against the LORD; and what are we, hath heard your murmurings $_{7}$ $\,$ the glory of the Lord; for that He $_{7}$

when the LORD shall give you in the And Moses said: 'This shall be, that ye murmur against us?'

murmurings are not against us, but against Him; and what are we? your murmurings which ye murmur the Lord heareth your morning bread to the full; for that evening flesh to eat, and in the

unto all the congregation of the And Moses said unto Aaron: 'Say against the LORD.'

'.egnirumrum ruoy Defore the LORD; for He hath heard children of Israel: Come near

the cloud. the glory of the LORD appeared in toward the wilderness, and, behold, children of Israel, that they looked unto the whole congregation of the And it came to pass, as Aaron spoke

:gaiyss And the LORD spoke unto Moses,

am the LORD your God.' with bread; and ye shall know that I and in the morning ye shall be filled saying: At dusk ye shall eat flesh, children of Israel. Speak unto them, I have heard the murmurings of the

(9) קרבו. למקום שהענן ירד: בלה בשר, לפיכך נתן לסס בשעת עורת שלה כסוגן: אשר אחם מלינים עליו. הת ההחרים, השומעים החכם מתלוניים: שהלחם שחלו כהוגן, שחי הפשר לו לחדם בלה לחם, הבל בשר שחלו שלה כהוגן, שהרבה בהמוח היו להם, ועוד שהיה הפשר להם (8) בשר לאכול. ולה לשובע, למדה מורה דרך הרך שלין הוכלין בשר לשובע. ומה רחה להוריד לחם בבקר ובשר בערב, לפי מפרשו לשון ממלוננו, עכשיו סוא משמע מלינו אח אחרים, כמו במרגלים וַיַּלָּינוּ עָלָיו אָת כָּלְ הָעֶדָה (במדבר יד, ב): רפה, הייהי מפרשו בלשון הפעילו, כמו וַיָּלֶן הָעֶם עַל משֶׁה (שמות יו, ג), או אֿס היה דגוש ואֿין בו יו"ד ונקרא הלומו, הייתי יסכל, את בניכס ונשיכס ובנותיכס וערב רב. ועל כרתי אני וקוק לפרש תלינו בלשון תפעילו, מפני דגשותו וקרייתו, שאילו היה בקופסס: הלנוחיכם על הי. כמו אשר על הי: ונחנו מה. מה אנחנו משובין: כי הלינו עלינו. שמרעימו עלינו אמ בירידמו, לבקר מראו את כבוד אור פניו, שיורידוהו לכס דרך מבה בבקר, שיש שעות להכינו, ועל מלמעלה ועל מלמעה כמונת לימן מאומכס, ובער ימן, אך לא בפניס מאירומ ימננה לכס, כי עלא כהוגן עאלמס אומו, ומכרם מלאה, והלמס עעאלמס לצורך (∀) ובקר וראיחם. לא על סכציד שנאמר וְהַבֶּּס בְּצוֹד ס' נְרְּלֶס בְּעְנֵן נאמר, אלא כך אמר לסס, ערצ וידעמס כי סיכולת צידו

שׁׁכְבָּת תַּשְּׁל סְבֶּיב לִשִּׁתְּנֶה: **אֶת**־הַמְהַנֶּה نحتظد וּנְתָּי בְּמְּבְר וַטַּמֹּלְ תַּשִּׁלֶּו וַטַּבִּס

לְמָּהֵבׁינִםׁאַ: הַנְתּ נְחֲתַת שַּלְא סְחוֹר סְחוֹר נְעַפְּע נְע מָמָבוּעָא נְבָצָפָּרָא וְנְיִנְיִ בְּנַמְּמָא וּסְלֵּילֵע שָּׁלָיוּ

a layer of dew round about the camp; and in the morning there was quails came up, and covered the And it came to pass at even, that the

حَخْطِد مَحِـكَٰڴڎ٨٠ פּׁנֵי הַמִּדְבָּר בָּק מְחָסְפָּס בַּק رَفَعَم שُجِيرَت بَهِم إِبَيُّت عِدًا _ ـ

ダレダス: בּמֹבַע בַּנִיר בָנָלִידָא מַּל אַפּׁ. מֹוְבֹּרָא וַהְנַע מִעַלָּן וּסְבֻּיקַת נְחֲתַת מַבָּא וְהָא מַב

fine as the hoar-frost on the ground. the wilderness a fine, scale-like thing, to sone up, behold upon the face of And when the layer of dew was

₹₹₹₩ הַוּא הַכְּהֶם צַּשֶּׁר נְתַּן יְהֹנֶה לָכֶם מַה הָוּא וַיָּאמֶר מֹשֶׁהֹ אֲלַהֶם פּי אֶל־אָחִיוֹ מָן הֹוּא בֶּי לְא יְדְשָׁוּ לְאַחוּהִי מַנְּאַ הוּא אֲבִי לָא آذِلُهُ خُرْدَنَهُلُهُمْ آدِيخُمُ لِهِ هُنِي آلَيْهِ خُرْدَ نَهُلُهُمْ الْقُلِهِ خُرْدَاهُمُ الْعُمَادِةَ فُكُدُ

לְכוּן לְמֶּיכַל: לְּעוֹל עוּאַ לְעַמְאָ צִּיתַב וֹנְ יַּדְשְׁלִי מָאַ הוּא נַאָּמַר מֹשֶּׁר

given you to eat. is the bread which the LORD hath was. And Moses said unto them: 'It is it?'—for they knew not what it it, they said one to another: a'What And when the children of Israel saw

לְאָהֶׁר בֹּאֹבֻלְוְ טֹפֿעוּ: حَاثَطُيْمُ لا فَاضَعَلِ الْغُمُلِيِّةِ الْمُعْلِينَ الْمُعْلِينَ الْمُعْلِينَ الْمُعْلِينَ الْمُعْلِينَ الْمُ ا مِن مُنْ اللَّهُ اللّ זָה הַדְּבֶר אֲשֶׁר צְנְה יְהְנְה לְקְמָנִי בֵּין פּתְּנְא דְּפְּקִיר יִיָּ לְקִּיטִיּ

נפשהוכון גבר לדבמשכניה **Ċ**ڒĿĊヾĿĊŮ¾ מניה גבר לפום מיכליה

דַאַסְגִי יִדְאַזְעַר:

in his tent.' take it, every man for them that are number of your persons, shall ye an omer a head, according to the every man according to his eating;

hath commanded: Gather ye of it

This is the thing which the Lord

בּפּוֹבבי ובּפּלה מי: נוֹגֹמְשִׁנֵים בֹּלֹן בֹלֹוֹ וֹמְבַצִּגְ וֹנִלְלַסְנּ וֹגֹּבַבנּ בֹּן בֹּנִּ וֹמְבַצִּגְ נַלְלַסִנּ

and gathered some more, some less. And the children of Israel did so,

שַּׁשַל וגוי (במדבר יח, ט), סעל יורד על סחרן, וסמן יורד עליי, וחוזר ויורד על עליי, וסרי הוח כמונח בקופסח (יומה עה: (13) השליו. מין עוף, ושמן מלד (יומל עס.:): היחה שכבה השל. סעל שוכב על סמן, ובמקום לחר סול לומר וּבְּבֶבֶת

שמרגס אונקלום, מוספת הוא על לשון העברית, ואין לו מיבה בפסוק: כקרם על הארץ, וכן פירושו דק ככפור, שמוח קלוש ומחובר כגליד. דק מינב"ש בלע"ז שהיה מגליד גלד דק מלמעלה, וכגיר גיר, וסוא מין לצע שחור, כדאמרינן גצי כסוי הדם, הגיר וְפַזְּרָנִיךְ. דַּשְּׁדַק פְּגִיר פְּגָלִידָאׁ עַל פֿרֶשָ במוכו בין שמי שכבום סעל. ואונקלום מרגם מקלף, לשון מחשוף סלבן: - ככפור. כפור גליד"א בלע"ו דַּעְדַק כגיר, כאבני לו במקרא, ויש לפרש מחוספס, לשון חפיסה ודְלוּמְקְמָא שבלשון משנה, כשנחגלה משכבה הטל, ראו שהיה דבר דק מחוספס באייר, וכעלות שכבת סעל נתגלס סמן, וראו וסנס על פני סמדבר וגוי: דק. דבר דק: מהוספס. מגולס, ואין דומס . המלא שפופרה של בילה על, ומסמוס את פיה ומניחה בחמה, היא עולה מאליה באויר. ורבותינו דרשו, שהעל עולה מן הארך (14) וחעל שכבה השל וגרי. כשהחמה וורחם, עולה העל שעל המן לקרחת החמה כדרך על עולה לקרחת החמה, אף אם מכילמא ויקע פ"ג):

- (EI) בון הוא. סכנם מזון סום, כמו וַיְמַן לְבֶס סַמֶּלֶן (דניםל פֿ, ס): בי לא ידעו בה הוא. שיקרפוסו נשמו:
- (עב) המרבה והממעיש. יש שלקעו הרבה ויש שלקעו מעע, וכשבאו לביתם, ומדדו בעומר איש איש מה שלקעו, ומלאו (16) עומר. שם מדה: מספר נפשוחיכם. כפי מנין נפשוח שיש להיש בההלו, מקחו עומר לכל גולגולם:
- שנמשט בו: שהמרבה ללקוע לא העדיף על עומר לגולגולם אשר באהלו, והממעיע ללקוע לא מלא חסר מעומר לגולגולם, וזהו נם גדול

אָהְהַ לְפֶּוֹבְאָבְלְוִ לְלֵּחוּי הַפַּרְבֶּה וְהַפַּמְעָיִים לְאַ הָחָסִיר דְּאַסְּוּיִי וְדְאַנְעַר לְאַ חַסַר וְּבָר נגלגעני בקמר ולא האירר ובלי בעי בעימרא ולא איתר

יותר ממנו ער־בָּקר: פּוּ וַיִּאִמֶּר מֹשֶׁר אֲבֻנֶהֶם אֵּיֹשׁ אַלֹ וַאֲמַר מֹשֶׁר לְהוֹן אֵנְשׁ לְא

は發下: הוֹלְמָּים נִיּבְאָשׁ נִיקִּצְרְ עֲלֵהֶם רֵחֲשֵׁא יִּסְרִי יִּרְגֵיז עֲלֵיהוֹן رة אַנְעָּיִם מִמֶּנִנְ מַּגַּבְּבֶּבֶר נַיְּנְבֶם נִּיְּבָבוֹא מִנִּיה עַּרַ עַפְּרָא וּרְחַיִּשׁ o نْرِيم مُثَمَّدُ الْأَحْرِيمُين آءِبَنِين نُرِّم كَخَيْرِهِ مَا مِمْنَ لَمَمْعَيْدُ

בַּבָּׁג אַבְּלְגִ וְעַם עַמָּמְמָתְ וֹלִמֶּס: יי וּגְלַטְמֹּנ אָעוָ בַּבָּעָר בַּבָּעָר אָנִמָּ

र्पंप्रम: נَיْבָאנְ כֹּלְ נֹמִיאָּנִ עַמֹּבְע נֹיּנִיגנּ מּימִנוּן לְטַג נֹאָנוּ כֹּלְ נַבְּנַבָּ مَّ مَنْ فَرَب فِين لِمَقْل كِيْ فِي الْمِي الْمُنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا וַיְהָיו בַּיִּוֹם הַשִּׁשָּׁי לֶקְמָי לֶהֶם וַהָּוָה בְּיוֹמָא שָׁהִיהָאָה לְקַמּיּ

הַנְּיִרְרְ הַנְּיִרוּ לְכָהַ לְמִּאְמֶבֶה בְּלִן אַמֶּע פֿלָ בַּמְּלָנּ וֹאָעַ כֿלָ_ מְחָרְ אָת אֲשֶׁרְ־תּאִפֿוּ אָפֿוּ וְאָת בּ יְהְנְה שַּבְּתַּיוֹ שַבַּת קָבֶש לַיהוָה ניאמר אַלהם הוא אַשָּר דּבָּר

לפום מוללוה ללמו:

וַמְאַר מִנֵּיה עַר צַפָּרָא:

הַלַלְאַ כַּר הַמָּאַ מַּלְוָהִי שִׁמִּשָּׁאַ גַּבַר כָפּוֹם מֵיכָלֵיה וּמָא ולַלַמוּ וֹנוֹנִי בֹּגֹפּּר בַּגָּפַר

בְּנְאֶׁטַא וְחַוּיִאוּ לְמִאָּה: בְטַמֹּא מַבְ טַב טַבוּן טַבוּן

נאַמר לְהוֹן הוּא דְּמַלֵּיל וֹן

לְמַמְּבְא מַר צַפְּבָא: מֹנוֹנוֹ לְבַּמִּלְאִ בַּמִּנְנִי וֹנִנִי למיפא איפו ויָה דְאַתּוּן וֹן מִעוֹר נִת דְּצִּתוּן צְּתִירִין מּבּׂא מּבֿעֹא לוּוֹמֹא בוֹבֹם

> every man according to his eating. little had no lack; they gathered nothing over, and he that gathered 18 omer, he that gathered much had And when they did mete it with an

man leave of it till the morning.' And Moses said unto them: 'Let no

was wroth with them. bred worms, and rotted; and Moses left of it until the morning, and it 20 not unto Moses; but some of them Notwithstanding they hearkened

it melted. his eating; and as the sun waxed hot, 21 morning, every man according to And they gathered it morning by

came and told Moses. all the rulers of the congregation bread, two omers for each one; and 22 day they gathered twice as much And it came to pass that on the sixth

kept until the morning. remaineth over lay up for you to be which ye will seethe; and all that which ye will bake, and seethe that sabbath unto the LORD. Bake that 23 To-morrow is a solemn rest, a holy which the Lord hath spoken: And he said unto them: 'This is that

(OS) ויוחירו אנשים. דמן ולפירס (שמו"ר כס, י): וירם חולעים. לשון רמס: ויבאש. סרי זס מקרל ספוך, שבממלס

בסס מעס מן (מכילמא ויסע פ"ד), ויודעיס מה שבחן של ישראל. ונמס, פשר, לשון פושרים, ע"י השמש מחחמס ומפשיר: (12) וחם השמש וגמס. סנשלר בשדס נמוח ונששס נחליס, ושומין ממנו ליליס ולבליס, ולומוח קעולס לדין מסס ומועמיס סבאיש ולבסוף סמליע, כענין שנאמר וְלֹה סְבְּמִישׁ וְרָמֶס לֹה סְיְמֶס בּוֹ, וכן דרך כל סממליעים:

במעס ורימ): - ויגידו למשה. שאלוסו מס סיוס מיומיס, ומכאן יש ללמוד שעדיין לא סגיד לסס משס פרשת שבת, שולמוס סיוס נשמנה לשבח ברימו ומעמו (מכילמא ויקע פ"ב), (שאס להגיד ששנים היו והלא כחיב שני העומר לאחד, אלא משונה (בב) לקשו לחם משנח. כשמדרו את לקימתם באהליהם, מנאו כפלים שני העומר לאחד. ומדרש אגדה, להם משונה, אותו ונמס. דישמנ"פריר (לו גיין לו שמעללען), ודוגממו במנסדרין במוף ד' מימות (מז:):

ששמר לו עַד פְּנָס מֵפַנְּפָּס, ולה סוליהו מן הכלל: לומר לסס וְקְיָם בַּיּוֹס סַשְׁשָׁי וְהֵבִיניוּ וגוי, עד ששחלו הם והם המר להס הוה השר דבר ס' שנצעויםי לומר לכס, ולכך ענשו הכחוב,

(33) אח אשר האפר אפו. מס שממס רוליס למפות במנור, מֻפּר סיוס סכל לשני ימיס, ומס שמס לריכיס לבשל ממנו במיס,

לאַ הָיִהָר בְּוֹי עְנָה מֹשֶׁה וְלְאׁ הִבְאִּישׁ וְרְמָּה דְּפְּקּיר מֹשֶׁהוְלְאִ סְרִי וְרִחְשָׁא ניניחו אחו ער הבקר כאַשָּר

נַלְּגַאָּבוּ בַּשְּׁבֵּוּי: שַבְּת הַיָּוֹם לַיהוָהָ הַיּּוֹם לָאֹ וַיָּאִמֶּר מֹשֶׁׁהֹ אָבְּלֶּהוּ הַיִּּוֹם בֶּיִ

עַּמְּבִׁנְגִּי מְבָּע לָאִ 'וֹבִינִבַ בַּנְי שַׁמְּט יַמְים הַלְקְּטְּמִיה וּבַיַּוֹם שִׁמָּא יוֹמִין הַלְּקְטוּנִיה וּבְיוֹמָא

הְעָם לְלְלָּמ וְלְאָ מָצְאַנּ: (ס) ב נְיָהִי בַּיַּוֹם הַשְּׁבִישִׁי נְצְאָוּ מִן־ נִהֵּנְה בְּיִמָּא שְׁבִישָּאַה נָפַקוּ מִן

מְאַנְמְם לְמִּלְר מִצְּוֹנִיּג וְתִּוִבְּיֵּג: יַג וַיָּאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַּ*ד־אָ*נְהֹ

oz מַּלַבְבֵּוֹ הַוּאֵ נְתֵּוֹ לַכֶּהַ בַּיּוֹם רְאַנְ ְּבְּירִיְהְנְתַן לְבֶּם תַשְּׁבְּתְ חֲנִי צָּבִי יִיְ יָהַב לְכִּוֹן שַּבְּתָא

· נּיִשְׁבְּתִוּ הַלְּם בּיִּוֹם הַשְּׁבְּלֵי: בּוֹנם עַמִּבׁנִמֹנ: שַּׁבְישָׁבִי אַבְ־יָבָא אָנְהָ מִפְּלְמִוּ تَهُمُ كُلُو يَرُدُو مُحَدِّ لِأَنْ لِمُ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ

מֹן וְהִיא בֹּזֶרַת זַּרְ לְלְן וֹמַמְּמִוּ מִּנָּא וְהִיא בַּבָר וְרַע זִּרָ לְלְן וַמַּמְמֵוּ מִנָּא וְהִיא וּנֹפֹרְאָּנּ בֵּינִי וֹמִּבְאָבְ אָנִי אָמִן נְפַרוּ בִּינִי וֹמִּרָאֵבְ זִי אָמִנִינִי

בְּצַפְּנְעָׁעַ בַּבְּבֶּמָי

לא בונת ביה: וֹאֹגוֹמוּ וֹטוֹצוּ הֹר צַפְּרָא כְּטָא

ין יומָא דין לָא תַּשְּׁכְּחוּנִיה

אָבׁוּ הֻבַּבֹּטֹא וְנִמֹא בׁוּלִ בַּבַבֹם

נְאָמָר מִמְּר אָכְלְיּהִי יוֹמָא דֵין

neither was there any worm therein. 24 as Moses bade; and it did not rot, And they laid it up till the morning,

the field. LORD; to-day ye shall not find it in 25 for to-day is a sabbath unto the And Moses said: 'Eat that to-day;

there shall be none.' מְּבֹוּמֹאִׁנוּ מִּבְּנִיאַ לָא נְנוּוּ בִּנוּנוּ: seventh day is the sabbath, in it Six days ye shall gather it; but on the

people to gather, and they found 27 day, that there went out some of the And it came to pass on the seventh

commandments and My laws? How long refuse ye to keep My And the LORD said unto Moses:

on the seventh day.' place, let no man go out of his place two days; abide ye every man in his you on the sixth day the bread of the sabbath; therefore He giveth See that the LORD hath given you

So the people rested on the seventh

honey. of it was like wafers made with coriander seed, white; and the taste name thereof Manna; and it was like And the house of Israel called the

היום לא ממלאיסו, מה מלמוד לומר היום, היום לא ממלאיסו אבל מחר המלאיסו (מכילהא ויקע פ"ד): . אבלו. לערב חזרו לפניו ושאלוהו מהו ללאת, אמר להם שבת היום, ראה אומם דואגים שמא פמק המן ולא ירד עוד, אמר להם (25) ויאמר משה אכלהו היום וגר. שמרימ שסיי רגילין ללאמ וללקומ, באו לשאול אס גלא אס לאו, אמר לסס אמ שבידכס בשלו סיוס. לשון אפייס נופל בלמס ולשון בישול במבשיל: למשמרת. לגניוס:

ומגמוע באפלוומון בדבש:

וּמְבַעוּ מַמָּא בּונמָא מִבְנַמֹּאִי:

נפול אוֹלָה מֹאַנוֹבוּע בּוּנמֹא

מִּטׁנִישָּׁע לְבִוּם שַּׁבֵּוּן וּמָנוֹ

מַל בון הוא יָהִיב לְכוֹן בְּיוֹמָא

אַשוּן מְסְבְּבוֹן לְמִמָּב פֹּפִוְנַוּ

נאַמר יִי לְמִמָּר מַר אַמַּטִּי

מּמֹא לִמֹלְלַם וֹלָא אַהִּכּעוּ:

نكايلالكيك

شترية

בְּחַלְלְאֵ:

(62) וביום השביעי שבח. שנת סול, סמן לל יסיס נו. ולל גל סכמוג ללל לרצות יוס סכפורים וימים עוצים (מכילתל

(82) עד אַנה מאַנחם. משל סדיום סוח, ַּבַּמַדִי סוּנְחְ לְּמֵי בַּרְבָּחׁ (ב"ק לב.), ע"י סרשעים מחגנין סכשרין:

אלפיס אמה של מחום שבת, ולא במפורש, שאין מחומין אלא מדברי סופרים, ועיקרו של מקרא על לוקעי המן נאמר: חחחיו. מכאן סמכו הכמים ד' אמות ליוצא מון להחום, ג' לגופו, וא' לפישוע ידים ורגלים: אל יצא איש ממקומו. אלו (92) ראר. בעיניכס כי ס' בכבודו מוסיר אחכס על השבח, שהרי נס נעשה בכל ערב שבח, לחח לכם לחם יומים: שבר איש

LL

(95) עשירית האיפה. סאיפס שלש סאין, וססאס ו' קבין, וסקב ד' לוגין, וסלוג ששה ביליס, נמלא עשירית סאיפס מ"ג

ונסחפקו ממן שלקטו בו ביוס, עד שהקריבו העומר בששה עשר בנימן, שנאמר נ'אקלו מעבור הַפָּבֶרן מִמְּמֵרַת הַפֶּבַח (יהושע שעברו אם סירדן והוא ערבות מואב, נמלאו מכחישין זה את זה, אלא בערבות מואב כשמת משה בז' באדר פתק המן מלירד, שַיַרְקְן (דבריס ג, כס), ומרגוס של נושבת יְמְבְּמָח, ר"ל מיושבת. רש"י ישן): אל קצה ארץ כנען. בתחלת סגבול, קודס סירדן (קידושין למ.). (מ"מ, שמומס שבעבר סירדן מיושבת ועובס, שנמתר שָׁעְּבְּרָס בָּמֹ רָשֶׁרָשֶׁס שָׁמַבֶּץ סַּעַבָּר בְּעַבֶּר (יסושע ה, יב), אלא מגיד שהעוגות שהוליאו ישראל ממלרים שעמו בהם שעם מן: -- אל ארץ נושבח. לאחר שעברו את (פּב) אַרבעים שנה. וסלא מסר ל'יוס, שסרי נמ"ו נאייר ירד לסס סמן ממלס, ונמ"ו נגימן פסק, שנאמר וַיִּשְׁנֹוּמ סַמֶּן מִמְּמֶרָמ

(εε) צוצוח. ללומים של מרם כמרגומו: והנה אוחו לפני π'. לפני סמרון, ולם נממר מקרם וס עד שנצנס מסל מועד,

אומרים נגיח מלאכחנו ונעסוק בסורה מהיכן נחפרום, הוליא להם לנלנס המן, אמר להם אַפֶּס רֶאוּ דְצַר ה' (ירמיהו דּ, לא), (22) למשמרת. לגניוס: לדורותיכם. בימי ירמיסו. כשסיס ירמיסו מוכיחס למס אין אמס עוסקיס במורס, וסס

גד אלא לענין סעגול כזכע גד סיס, וסוא לצן: - כצפידות. בלק שמעגנין אומו בדבש, וקורין לו שַׁמְּקָרִימוּן בלשון משנה, וסוא (וב) והוא כזרע גד לבן. עשל ששמו קוליינד"רי (קאריאדער) וזרע שלו עגול ואינו לצן, והמן היה לצן, ואינו נמשל לזרע

שמעו לא נאמר, אלא ראו, צום נמפרנסו אצומיכס, הרצה שלומין יש לו למקום להכין מוון ליראיו:

סָאַין הוּאַ:

מֹאָבֶא מֹאַבֶּוֹם: אָהְבֶּה בָּתוֹצִיאָי אָהָבֶה בְּתִּיצִי אָהָבֶה בְּתִּיבִין מַאַּרְעָּא דְּמִצְּרִים: יְרְאָּנְ אֶשְׁיִרְ עַבְּקְטִׁם אַמְּרְ עַאֶּכֹּלְטִּי בְּיִּהַנְוֹן נִי לְטִמָּא בַּאִנְכִּילִים خُمْشَقُدُه خُبِيتَدُوُّ خُمُّمُا خُمَّهُدِی בּ צְּנְּהְ יְהְנְּהְ מְלְאִ הְעָּמֶר מִמֶּנִה דְפְּפִּיד יִיְ מְלֵי עִּימֶרָא מִנִּיה וַנְאַמֶּר מֹשֶּׁה זֶה הַדְּבָר צֲשֶׁר וַאֵּמָר מֹשֶׁה

بَعْضِه مِهِ إِيَّةِ عَدَا رَجِورٌ إِهَالًا عَنْمِ عِنْ مِنْعَ إِعَيْدُو بِمِنْ أَعَلَٰتُ مِ וַיּאמֶר מֹשֶׁה אֱל־אַהַרֹן קַח וַאַמָּר מֹשֶׁה לְאַהַרֹן סַב

As the Lord commanded Moses, so a regar regar regar os de Moses, so recompanded Moses, so recompanded Moses, so regar re לְמְאָמְבִינוּ לְאַרְנוּגֶם:

ڋڟڟ۪ڷڷڎ

<u>הַרְבַּאָּם אַבְ לַבֵּע אָבֶוֹ כָּלְהוֹ:</u> אָבֶץ נוֹשְׁבֶּה אָת־הַמָּן אֶבְלֹי לְאַרַע יָחִיבְהָא יָה עַּנָּא צַּבְלֹי بختر بَهْدُ يُحْدُدُ عُلَـ لَقِالِ بَجْدَ نَهُدُ يُحْدِدُ بَن مَوْء

ظظزره

בילים ומומש בילה, והוא שיעור למלה ולמנמות:

אלא שנכתב כאן בפרשת המן:

מרגוס של אונקלום:

下が: (回)

المُقِيِّال

9,49):

ַגְּ אַבְּעָנִים שְּׁנְּה עַּדְ־בּאָם אֶלִּ־ אַנְּבְּעִיו שְׁנִין עַד דְּעָאֵלִיּ

رَفُرَتُكُ لَا كُولِرُ لِمُمْكِلًا لِهُجُبُونَا يَعْتُلًا كِيْكُ فِيَالِيَا كُولِرًا لِمُعْلَمُ لِمُ

לְמָמֶבְא:

בּאַעוַ לַסִוֹפָּו אַבַּתֹא

רַאָּבֶבְּׁע וְמִנְמִנְאַ עַּרְ מָן עַּמְשְׁרָאַ בַּחְלָּח are to the tenth part of an end Now an omer is the tenth part of a configuration of the contract o

Testimony, to be kept.

45 Aaron laid it up before the

the borders of the land of Canaan.

the manna forty years, until they

And the children of Israel did eat

eat the manna, until they came unto came to a land inhabited; they did

ון לְמַמְּרָא לְדָבוּכוּוֹ: senerations. LORD, to be kept throughout your therein, and lay it up before the a jar, and put an omerful of manna

And Moses said unto Aaron: 'Take

Egypt.' fed you in the wilderness, when I

brought you forth from the land of they may see the bread wherewith I throughout your generations; that 32 Let an omerful of it be kept which the LORD hath commanded:

And Moses said: 'This is the thing GET WAIR - ETWR EWAR - WE'R' - HVX suboxa

حَمُّونِ لِ لِهُمِّ : יְהְוֹתְ בִּוֹבְתִי בִּוֹבִירִם וָאָין מָיִם ממֹבַבַבַינוֹ לְמַסְמִּינִים מַּלְבַּּ וַוּסְמָוּ כַּלְתַדְע בַּנִי וֹמָבָאָלְ

בַּעַבַ עַבַּלַפַּגּן אָתַ־יָּדַנֶּה: לֶבֶם משֶׁר מַר־הָרִיבוּן עִמֶּדִי ַ עווּ לַוּנ מוֹם וֹנְהַשַּׁע וֹלִאָמֶר עַרוּ לַלָּא מוֹא וֹנְהָשׁ. וֹאָמָר וַיָּבֶר הַעָּם עִם־מֹשֶּׁה וַיָּאַמְרוּ וּנְצָא עַמָּא עָם מֹשֶׁה וַאֲמַרוּ

لْمُنا خَرْرُ لْمُنا مُكَارًا خَمُمًّا * لَهُنا مُنَالًا لَاللَّهُ لَا يَعْلَى اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ בְּבְּלִינְהַ מִּפְּבְּרִוֹם לְבַבָּתִית אָנָיוּ ַ הַעָּם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאִמֶּר קְמָּה זָּהֹ נוֹגֹלָא מֻּם בֹלִם לַמָּוֹם נוֹבֶוֹ

نفځڏن: מָה אָמֶשֶׁה לָמֶם הַזָּה מְיִד מְעָם אַצְּבַרִיד לְעַמָּא הָדֵין עוֹד וְעֵיר ניּּצְעָּק מֹשֶׁה אֶל־יְהְנָה לֵאמֹר וְצַּלִּי מִשֶּׁה קַּדֶם יָיָ לְמִימַר מָא

ڠִנַיַנִיּאָר אַר בְּיִרְרָּ וְיִבְלֶבְיִּ וּשְּׁבֹאָל וּמִשָּׁבׁ אַמֶּב הַכִּיתָ בּוֹ ् दंदर्र, एंद्रंच दिए श्रंपेट दार्थर्र,

₩\$\$\$\$ נוגש בו משה קעוני נוֹגֹאו טמונו מום נמטע במס 9 עַצוּר בַחרַב וָהָבֶּיהָ בַצּיר

> לְמָׁמְשׁׁ, מַּמָּא: וּמָבוְ לֹבֹפֹּידִים וֹלֵית מֹּוֹא לַמַּמַלְנִירוּוֹן מַּלְ מִימִרָא בַּייִ נלמגנ כֿג כֿנמָשֹא

> מא מִנַסוּן אַתוּן בַּוֹדִם וְיָ: להון משה מא נצו אַתון עמי

> בְּעִירָי בְּצְרוּהָא: לַלַמּלָא וֹטֹי וֹנִי בֹּנִי וֹנִייַ עַמָּא עַל מֹשֶה וָאֲמָרוּ לְמָא יַבְּהָי הַמָּן עַמְּאַ לְמִיָּאַ וְאָהָרָעַם

פון וְרַגְמִנִנִי:

נּעַרְאָ סַב בִּידָרְ וְמֵינִילִ: וְחוּשְׁרָךְ דִּמְחֵיקָא בֵיה יָת המא נסד אמנ מפבי נשָבאב ניַּאַמֶּר יְהְנְוֹה אָל מֹשֶּׁה עַבֹר נַאֲמַר יִיָּ לְמִשֶּׁה עַבַר בַּוֹדְם

ומֹבֹר בּן מִמָּנו לִמִּנוּ סָבִּי נופלון מניה עיא וישמי עמא מּנֹבא בּעובר וֹטִמִעוֹ, בֹמּנֹבא تبدر فية أجوزاء في ١ يرد تهذه جهره وبروا وبوار وح

> for the people to drink. Rephidim; and there was no water the LORD, and encamped in to the commandment of the wilderness of Sin, by their stages, children of Israel journeyed from And all the congregation of the

wherefore do ye try the LORD?' unto them: 'Why strive ye with me? we may drink.' And Moses said Moses, and said: 'Give us water that Wherefore the people strove with

and our cattle with thirst?' Egypt, to kill us and our children Past thou brought us up out of against Moses, and said: 'Wherefore water; and the people murmured And the people thirsted there for

stone me.' people? they are almost ready to * saying: 'What shall I do unto this And Moses cried unto the LORD,

the river, take in thy hand, and go. thy rod, wherewith thou smotest with thee of the elders of Israel; and Pass on before the people, and take And the LORD said unto Moses:

so in the sight of the elders of Israel. people may drink.' And Moses did shall come water out of it, that the thou shalt smite the rock, and there there upon the rock in Horeb; and Behold, I will stand before thee

- (ב) מה חנסון. לומר היוכל למת מים בתרך ניה:
- (+) עוד מעט. מס מממץ, עוד מעט וסקלוני:
- במלרים ועל סים, לכך נאמר אשר סכים בו אם סיאור, יראו עמס שאף לעובס סוא מוכן: סכים בו אם סיאור, אלא שסיו ישראל אומרים על סממס, שאינו מוכן אלא לפורענום, בו לקס פרעס, ומזרים כמס מכום, המים יולהים מן הלור, ולה יהמרו מעינות היו שם מימי קדם: - ומשך אשר הכיח בו את היאור. מה הלמוד לומר השר (a) עבור לפני העם. וכמס מס יסקלוך, למס סולמת לעז על צני: וקח אחך מוקני ישראל. לעדות, שיכמו שעל ידך
- (6) והכיה בצור. על הלור לא נאמר, אלא בלור, מכאן שהמעה היה של מין דבר חוק ושמו שְנַפִּירָינוֹן, והלור נבקע מפניו.

ä:[: (₫) Ÿ□_ וְעָּלְ נַסְתָּם אָת־יְהוָה לֵאמֶר וַעָּלְ דְנָסִיאוּ בָּוָם יִי לְמִיעִר ロはれて

tla:La: ٥٠ النَّرُّم المُرْزِط النَّرْاتِاتِ مَتِ الْمُلْكِم الْكَتْم الْمُرْبِط الْكَادِين طَالَـتُه مَتِ

עּיִּבְעָּׁר יִשְׁמָּר קַאָּלְהָים בְּיָּדֶי: מְּעָר אָנֹכֵי נַצְּבֹ עַלְ־רָאִשׁ ⁶ לְנֵנְ אֻּנְׁמְּיִם וְצֵא הִלְּחָה בַּעָּׁמְלֵל וַיּאַמֶּר מֹשֶּׁה אֶל־יָהוֹשִׁעַ בְּחַר־

אַבְּרָן וְחִוּר עְּלָוּ רָאָשָׁ תַּנָּבְעָר: طשِّل לִהְלָחֵם בַּעַּמָלֵל יִמשָׁר נינעש יהושע באשר אמר לו

וֹלַבַר הַּמִבַב: וֹלּבָּׁר וֹמִּבֹאַץ וֹכֹאָמָּר זֹנִים זֹבִי וְהְיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדִיוֹ

אָמוּנָר עַר־בָּא הַשֶּׁמָש: אָקד וּמִזְּה אָקד נאַבַנן וַחוּר מָמְכַּוּ בְּיָדָיוֹ מִזָּה בּוּ וֹגֹמִּׁנְתִּוּ עַּשִּׁעַוּ וְנִימָּבַ הַבְּינִעַ וידי משה פבדים ויקחר צבו

> עאַנע מָּכֹנוֹעֹא בּנוֹ בּנוֹנֹא אַם עַּסָּר יקְּרָא שְׁמֵיה דְּאַהְרָא נַסִּיהָא

نشِلْهُم خلفندت:

באַטהבור ביה נסין מו בדם ביש במקא וחוטרא בּהַמִּבְל מִעַר אָנָא לַאָּים לָלָא װּבְרון ופּוָל אָנוֹהַ לַבְבָא נאָמר מֹשֶׁה לִיהוֹשָׁעַ בְּחַר

לְבִיהָ בַּמְעַׁאִ: ומשה אַהַרן וְחוּר סִלִיקוּ קמָע לְאִנֹטִא לַבְבָא בַּהְּמָלַ וּנְעָבְר יְרוֹשְׁעַ כְּמָא צַּאָמָר לֵיה

لِمُرْدُر: מפּע יִדוֹהי מְהָפַּבְּרִין דְּבִית מטוּפֿבון בבים והָבֹאָץ וֹכֹּב וְהְוֵי כַּד מְרֵים מֹשֶׁה יְדוֹהִי

ידוהי פריסן בצלו עד דעאל מכא עד ומכא עד והַנאָר נֹאַבַוֹנו טַמִּגַוּן בּיִבוָנִי, וֹמֻוּיאוּ טַבוַנַנַנִי וּיהַיב מַּלַבַ נובו ממני וֹפֿבא נוֹסִובוּ אַבְּוֹא

> LORD among us, or not?' tried the LORD, saying: 'Is the children of Israel, and because they because of the striving of the called Massah, and Meribah, And the name of the place was

with Israel in Rephidim. Then came Amalek, and fought

rod of God in my hand.' stand on the top of the hill with the fight with Amalek; tomorrow I will Choose us out men, and go out, And Moses said unto Joshua:

the top of the hill. Moses, Aaron, and Hur went up to 10 him, and fought with Amalek; and So Joshua did as Moses had said to

hand, Amalek prevailed. prevailed; and when he let down his 11 held up his hand, that Israel And it came to pass, when Moses

the sun. To nwob gniog oth litnu ybsots otow on the other side; and his hands one on the one side, and the other and Hur stayed up his hands, the 12 him, and he sat thereon; and Aaron they took a stone, and put it under But Moses' hands were heavy; and

- כאית את אבא, אמר לו אביו, אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו: . אומו סבן כואס מפן ואומר, אבא עול מפן זס ומן לי, וסוא נומן לו, וכן שנייס, וכן שלישים, פגעו באדס אמד, אמר לו אומו סבן שם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אחכם, ואחם לועקים לי וחדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כחפו וילא לדרך, היה (8) ויבא עמלק וגוי. ממך פרשה זו למקרה זה לומר, המיד הני ביניכם ומוומן לכל לרכיכם, והמם הומרים היש ה' בקרבנו
- ממא, שמהא זכומן מסייעמן. דבר אחר בחר לנו אנשים, שיודעין לבטל כשפים, לפי שבני עמלק מכשפים היו: הלחם. לא מן סענן וסלמס בו (מכילמא עמלק פ"א): מחר. בעם סמלממס, אנכי גלב: בחר לבו אבשים. גבוריס ויראי מנין, שנאמר אַלנִי מאָס פְּלָהַס (שס יא, כח), כלס מן סעולס, חייבין סס כלייס, סמורדיס דך כאילו מרדו בסקד"ה: דצא ַ צַּיּפֿמֶר פַּבַּלן אָל משֶׁס בִּי פַּלְיָנִי (במדבר יב, יא), וסלא אסרן גדול מאמיו סיס, ועושס את חברו כרבו. ומורא רבך כמורא שמיס (9) בחר לנו. לי ולך, סשוסו לו, מכאן אמרו, יסי כבוד מלמידך מביב עליך כעלך, וכבוד מברך כמורא רבך מנין, שנאמר
- מיס, וכלב בעלה: (10) ומשה אהרן וחור. מכמן למענית שלריכיס שלשה לעצור לפני המיצה, שצמענית היו שרוים: - חור. בנה של מריס
- (II) באשר ירים משה ידו. וכי ידיו של משה נולחום היו המלחמה וכו', כדהים ל צר"ה (כע.):

עמוי קפי־קרב: (פ)

עַּמְלֵל מִתְּחָת הַשְּּמֶנִם: יְהוֹשֶׁעַ בְּי־מְחָה אָמְחָה אָמִדְיַבֶּר מפמגנ וֹאָנו וֹכֹּבוּוֹן בַּפְפָּב וֹמִּוִם בֹּאֹוֹנֹוּ ניאטר יהוה אַל־משָׁה כְּחָב וַאַטִּר יִי לְמשָה כְּחִב דָּא זאָה זַכּרְוֹּזְ בַּסְפְּרַ וְשִׁים בַּאָזִנִי דְּיַּכְּרָנְאִ בְּסְפְּרָא וְשֵׁי קֵּדְם

יְהְנֶה ו נְּמֶי:

אחת) מלחמה ליהוֶה בַּעַּמָלָק קש"ו ארם צובה היה כתוב בַּסְיָה בתיבָה נַיּאָמֶר בֵּי־יָד עַל־בַּס יָה (בכתר

עמיה קפקנם דַּקָרֶב:

ゆむ!お: דוּכְרָנִיה דַּעַּמְלֵל מִהְּחוֹת נְּעְנָמֵּה אָבוּנ מִמְטִא אָמִטוּנ נִינ

toll: הֹקוְנִי, כוֹבׁם וֹל בַהֹּבֹּב כִינִי ני וַיְבֶּן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרֶא שְׁמִוֹ וּבְּנָא מֹשֶׁה מַרְבְּחָא וּפְּלֹח

לְמִּגְּנִינִינִוֹ מִבְּנִי מִּלְמִׁאִ: לובא לום וו לובוע המכל כּוּבְׁסֵּ, וְלַבְא בַּאָּטִיִר בְּיִּהְנָּוֹ בוולא דשקרונמיה על וֹאַמֹּב בֹּהֹבוּהֹב אָמִוֹבָא בַא מוֹ

> and his people with the edge of the And Joshua discomfred Amalek

under heaven.' the remembrance of Amalek from Joshua: for I will utterly blot out book, and rehearse it in the ears of Write this for a memorial in the And the LORD said unto Moses:

the name of it Adonai-nissi. And Moses built an altar, and called

And he said: 'The hand upon the

generation to generation.' have war with Amalek from 16 throne of the Lord: the Lord will

The Hastarah is Judges 4:4 - 5:31 on page 2111. Sepharadim read Judges 5:1 - 5:31.

ದದಸ್ಥೆ ದಿ בְּירהוֹצְיֵא יְהְוְהָה אָת־יִשְׂרָאֵל אַפִּיק יָיָ יִי יִשְׂרָאֵל מִמְּצְרָיִם: אָבְעִים לְמִמְּע וּלְוֹמִּבֹאֹב מֹפֿוּ וֹי לִמְמָּע וּלְוֹמִּבֹאֹב מֹפּוּע אַבוּוּ تَنْهُمُّم نَصْرِبَ حِتِنًا طَلَّزًا بِإِنَّا لِهُمَّم نَصْدِبَ لَكُمْ لَـُعَلِّنًا

אָתְ כְּלְ־אֲשֶׁר עָשֶׂר חַמוּהִי דְּמִשֶּׁה יָת כָּלְ דַּעֲבַר

Lord had brought Israel out of for Israel His people, how that the that God had done for Moses, and Moses' father-in-law, heard of all Now Jethro, the priest of Midian,

 $III\Lambda X$

- באיוו שעה הם נולמים, והעמיד להם משה חמה וערבב את השעות: באמונה, פרושות השמים בתפלה נאמנה ונכונה: עד בא השמש. שהיו עמלקים מחשבין את השעות באילערו"לוגיאה, חחחיר. ולא ישב לו על כר וכסמ, אמר, ישראל שרויין בלער, אף אני אסיס עמסס בלער: ויהי ידיר אמונה. ויסי משס ידיו (12) וידי משה כבדים. נשניל שנתעלל במלוס ומנס אמר מממיו, נמייקרו ידיו: ויקהו. אסרן ומור: אבן וישימו
- למדיס, שעשו על פי הדבור של שכייה: (13) ויחלש יהושע. ממך כאשי גצוריו (מנמומא צשלמ כ"מ) ולא השאיר אלא מלשים שצהם, ולא הרגם כולם, מכאן אנו
- מחה אמחה. לכך פני מוסירך כן, כי מפך פני לממומו: (14) כחב זאח זכרון. שבא עמלק לסודווג לישראל קודס לכל סאומות (מכילתא עמלק פ"ב): ושים באזני יהושע.
- את סנס שעשה המקום, ה' הוא נס שלנו: (EI) ויקרא שמו. של מובה: ה' נסי. סקב"ס עשס לנו כאן נם גדול, לא שסמובה קרוי ס', אלא סמוכיר שמו של מובה, ווכר
- פְּמְטָנִי מְרִי מְכִמְטָ שִנְם: גַּלַח (עמום חֿ, יחֿ), נְעָרִיס נָמַשְׁמָּ מְּצַד וְּכְּרֶס בַּמֶּה (תהליס שס), מהו מומר מתריו, וַס' לְעוֹלֶם יִשָׁבּ, הרי השס שלס, פֿוֹגַן לַמִּשְׁפָּע וכשימחס שמו, יסיס סשס שלס וסכמח שלס, שנחמר קחוֹיג פַּמּוּ מֵּרְבֹּוֹח לְנָצַׁח (חסליס מ, ו), וסו עמלק שכחוד צו וְעֶבְּרָחוֹ שְׁמֶרֶ סִ ומסו כם ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחליו, נשבע הקב"ה, שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, (16) ויאמר. משס: כי יד על כס יה. ידו של סקנ"ס סורמס לישנע בכסאו, לסיום לו מלחמס ואינס בעמלק עולמים,

نهاديان: נַיּקְּח יִתְרוֹ חֹמֵן מֹשֶׁה אָתַ־ יַּדְבָּר יִתְּרוֹ חֲמִיהִי דְּמֹשֶׁה

٣٠٠٠ ٢٠٠٠ אַהַר יָת צִפּרָה אָתַת מֹשֶה בָּתַּר

had sent her away, took Zipporah, Moses' wife, after he And Jethro, Moses' father-in-law,

נאט אָלוּ בֹּלוֹטִ אַאָּב אָם בַאָּטַב וֹנִט טַבּגן בַּנָטַא בַאָנִם טַב

בּאָבת נוכִבאָר: אַבְשֵׁם בּּׁג אַמָּב אַב בֹּגְנִינִג בֹאָבֹא עַבְּעָהָ<u>ם אָבוּ, אַמָּב בּגִּנִב בַּנִנִינ</u>

the sword of Pharach.' was my help, and delivered me from + Eliezer: 'for the God of my father and the name of the other was

he said: 'I have been a stranger in a 3 name of the one was Gershom; for

and her two sons; of whom the

وَلَٰ لِمُلا: אָבֹי, בֹּמִּוֹבְי, ווֹאַכְוֹי, מִשְׁבֹר בַּאָבֹא עַנִע בַּסְּגַּע, וְמֶּ,וֹבִּנ. וֹאָם בֹאָטַב אֶבׁנִמֹיָב בַּנִאֶבְנַי, וֹמִיִם בַּב אֶבְנִמֹיב אָבוּ אֶבְנִינִי

נאָקא יקרו חַמוּהי דַמֹשֶׁה מְעַרְבָּא דְפַּרְעֹר:

where he was encamped, at the unto Moses into the wilderness came with his sons and his wife And Jethro, Moses' father-in-law,

mount of God;

strange land';

لْ\$ٰ<,ڬ،□: ^{לוי} וּאִשִׁקּוֹ אֵל־מֹשֵׁה אֶל־הַמִּדְבַּׁר ניבא יתרו חתן משה יבניו

לַמוּבֹא בֹאַטוּלִי הַלְוָנִי וֹלַבֹּא

sons with her.' unto thee, and thy wife, and her two 6 father-in-law Jethro am coming and he said unto Moses: 'I thy

جَرُرْ لِمَ فَرُكِ : نبراب چه غړره بغېم به نښتر ניאמר אַל־מֹשֶׁה אַנֵּי הֹתָנְדְּ

בְּנַבְא עִמַה: אָט, בְוֹטֹב וֹאַטַּטֹב וּטִבּוּן וּאַמִּר לַמְמָּר אַנָא חַמוּבּ וֹטַרוֹי

לבר לַטַבְּבוּיה לִשְּׁלָם וֹמֹאַלָּי

came into the tent. other of their welfare; and they kissed him; and they asked each arher-in-law, and bowed down and And Moses went out to meet his

לְבַּמְּרַוּ לְמֻּלְוָם נַּנְּבָאוּ הָאָהֲלָה: לקְרָאַת הְיְתְנִי וּנְפַּק מִאֶּה לְפַּדְּמוּת הַמוּהִי

- בל אשר עשה. לסס בירידם סמן, ובבמר, ובעמלק: בי הוציא הי וגרי וו גדולס על כולס (מכילמת שם): משס מולס סגדולס בממיו, שנאמר וַיָּשָׁבּ אֶל יֶמֶר מֹמְנִוּ (מכילמא שס): רמשה ולישראל. שֶׁקוּל משס כנגד כל ישראל: אח קורין לאבי אביסן אבא. בספרי (בסעלומך עמ): – חורון משה. כאן סיס ימרו ממכבד במשס, אני מומן סמלך, ולשעבר סיס (שופטים ד, ים). ויש אומרים רעואל אביו של ימרו היה, ומהו אומר וַמָּבֹאֹנָה שֶׁל רְעוּאֵל אֲבִיקָן (שמוח ב, יה), שההינוקות לכשנסגייר וקייס סמצום, סוסיפו לו אום אחם על שמו. חובב, שחבב אם סמורס, וחובב סוא יחרו שנאמר מְבְּנֵי חֹבֶּב חֹמֵן משֶׁס רעואל, ימר, ימרו, מוצב, מבר, קיני, פומיאל, (מכילמא ימרו פ"א). מר, ע"ב שֶׁיֶמֶר פרשה אחת במורה, ואמה מחזה. ימרו, (I) וישמע יחרו. מס שמיעס שמע ובל, קריעת יס פוף ומלחמת עמלק (ובחיס קטו.): יחרו. שבע שמות נקרלוו לו,
- וטלכט לס: אמר לו למלרים, אמר לו על סראשונים אנו מלטערים ואמה בא להוסיף עליהם, אמר לה לכי אל בית אביך, נעלה שני בניה לקראמו ויפגשסו בסר סאלסיס, אמר לו מי סס סללו, אמר לו זו סיא אשמי שנשאמי במדין ואלו בני, אמר לו וסיכן אמס מוליכן, (ב) אחר שלוחיה. כשממר לו סקב"ס במדין, לף שַב מָלְרֶיס, וַיִּפַח משֶׁס מֶׁח מִׁשָׁל יָמֶם בְּנִיי וּגִי (שמוח ד, ישכ), וינים מסרן
- g'(l): (+) ויצלני מחרב פרעה. כשגילו דמן ואנירס על דבר המלרי, ובקש להרוג את משה, נעשה לוארו כעמוד של שיש (שמו"ר
- ללאם אל המדבר מקום מהו, לשמוע דברי מורה: (פ) אל המדבר. אף אנו יודעים שבמדבר סיס, אלא בשבתו של ימרו דְּבֵּר סכמוב, שסיס יושב בכבודו של עולס, ונדבו לבו
- משמך למ בגין שני בניס (מכילמת שס): (6) ויאמר אל משה. ע"י שלים: אני החגך יהרו הרי. אם אין אחס יולא בגיני לא בגין אשק, ואס אין אחס יולא בגין

בּבְּבֶב וֹנַגַּבֶם וֹעוֹנִע: אָט פּֿלְ-הַהְּקְּאָר אָאָר מְצְאָנִם הְּקְּהָה וְמִּיִּנְכִּוּן יְנְּ: מְטְ בְּלִ-הַהְּקְּאָר אָאָר מְצְאָנִם הְקְּהָה בְּאָרְהָא ילְמֹגֹּרְוֹם מֹּלְ אִינִוֹנוּ וֹמִּבֹאֹלְ מַלְ מִנסַׁל וֹמִּבֹאָלְ זֹנוֹ כֹּלְ ٧٤ ٧٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 ١٤٠٤
 <

הצילו מיַד מצְרָוִם: אַשֶּׁרְ־עְּשָׁה יְהְנָה לְיִשְׂרָאֵלִ אֲשֶׁר בַּצְּבָר יִיְ לִישְׁרָאֵל דְשִׁינִיִּבִנּוּן וַיְּחַדְּ יִתְּרֹוֹ עָּלְ כְּלְ־תַּמוֹלְת וַחָדִּי יִתָּרוֹ עַלְ כָּלְ שָבָתָא

משבת יד מצירים: פּוֹעָר אֲשֶׁר הִצִּיל אָת־הַעָּם בְּבֶּילְ אֶנְבֶבֶם מִיּנִר מִצְּבָנִם וּמִיּנַר נַּאָמֶר יִתְּרוֹ בְּרוּף יִתֹּלְה אַשֶּׁר וַאֲמֵר יִתְרוֹ בְּרוּף יִי דְּשִׁינִיב

ئلا لآج،ڭ□: מבּל_בוֹאֶלְנִים בֹּי בַּבַּבָּר אָהָב מַמָּה יָבְּמְשִׁי בְּירְגָּדְוֹל יְהְנָה בְּשִּׁן יִדִּעְּנִא צָּבִי רָב יִיְ וְלֵית

עם_חֹתַן מֹשֶׁר לְפְּנֵי הָאֶלֹהִים: لْجَمَا لَكُتُلَّا نَهُلَةِم كُمُّكُم _كُثُلُه יי וּוְבְחָים לֵאלֹהָים נַיָּבֹא צַּהַרֹוֹ <u>ृत्या प्रतिष्</u>र प्रद्रीत विद्या विद्या

ניספר משהו לְהַיְּהָנִי אָתְ בְּלְ וְאִשְׁתַּמִּ מִשְּהַ לְהָמִנִּהִי יְתְ כָּלְ

מֹנֹבְא בַמֹּגֹבָאנ:

משבות מבות מצראי: נטכנו מובא במגבא ימובא

וּהְבֹּאַלְ בַּיה דְּנִינּוּן: בּטַמִּיבוּ מִצְּבְאָי לִמְבָּן וָתַ אֶּלְעַ כַּר מִנּיה אָרִי בְּפַּהְנָמָא

ביי בקרם יון: למיכל לחקא עם חמיהי تَقَلَعُ عَلَالًا لَحِمْ فَدْ، نَشِلُعُمْ הֹלְנוֹ וֹנֹכִסְעַ עִּיּבְׁהָּוֹ עַבְּם נִיֹּ וֹלַבִיב וֹתָרוֹ הַמוּהִי דִּמֹשֶּׁה

> Pharaoh and to the Egyptians for that the LORD had done unto And Moses told his father-in-law all

how the LORD delivered them. come upon them by the way, and Israel's sake, all the travail that had

Egyptians. them out of the hand of the to Israel, in that He had delivered Soodness which the Lord had done And Jethro rejoiced for all the

under the hand of the Egyptians. hath delivered the people from out of the hand of Pharach; who of the hand of the Egyptians, and LORD, who hath delivered you out And Jethro said: 'Blessed be the

they dealt proudly against them. greater than all gods; yea, for that Now I know that the Lord is

Moses' father-in-law before God. the elders of Israel, to eat bread with for God; and Aaron came, and all 12 took a burnt-offering and sacrifices And Jethro, Moses' father-in-law,

- משָׁה (מכילמה שם): ולה ילה: - וישתחו וישק לו. היני יודע מי סשממוס למי, כשסוה הומר היש לרעסו, מי סקרוי היש, וס משס, שנהמר וְסָהִישׁ (ק) ויצא משה. כבוד גדול נמכבד ימרו בלומס שעס, כיון שילל משס, ילל לסרן נדב ולביסול, ומי סול שרלס לת ללו יוללין
- שם): החלאה. למ"ד אל"ף מן סימוד של מיבס, וסמי"ו סוא מיקון וימוד סנופל ממנו לפרקים, וכן מרומס, מנופס, מקומס, (8) ויספר משה לחוחנו. למשוך את לנו לקרנו למורס (מכילמא שס): אח כל החלאה. שעל סיס ושל עמלק (מכילמא
- . אינשי, גיירא עד עשרה דרילא מבזי ארמאה באפיה (מנהדרין לד.): − על ⊂ל חשובח. עובת המן והבאר והמורה (מכילמא (פ) ויחד יחרו. וישמם ימכו, זמו פשומו. ומדכש אגדה, נעשה בשכו חדודין חדודין, מילר על אבוד מלכיה, היינו דאמרי acida:
- רבוק (מכילמק שם): שס), ועל כולן אשר סלילו מיד מלריס, עד עכשיו לא סיה עבד יכול לברוח ממלריס, שהיחה הארך מסוגרח, ואלו ילאו ששים
- רדוי ומרומ, סיד שסיו מכבידים עליסס, סיא סעבודס: (10) אשר הציל אחכם מיד מצרים. מומס קשס: ומיד פרעה. מלך קשס: מתחח יד מצרים. כמכגומו לשון
- בקדרה משר בשלו בה נמבשלו: לאבדס והם נאבדו במים: – אשר זדו. אשר הרצימית. ורבומינו דרשוהו (סומה יא.) לשון ויזד יעקב נזיד (בראשים כה, כמ), אלילים שבעולם, שלא הניה עבודה אלילים שלא עבדה (מכילהא שם): 🗈 בי בדבר אשר זדו עליהם. כהרגומו, במיה דָפּוּ (TI) עחד ידעתי. מכירו סיימי לשעבר, ועכשיו ביומר (מכילמה שס): מכל האלהים. מלמד שסיס מכיר בכל עבודת
- (21) עולה. כמשמעם, שסים כולס כליל: זבחים. שלמיס: ויבא אהרן וגר. ומשס סיכן סלך, וסלם סום שילם לקרםםו

מְןְיַהַבְּמֶר עַּרִיקְעָהַ אָר־הַעָּה וַיַּעַּמָד הַעָּם עַל־מֹשֶׁה عر, ויְהִי מְמְּחֲבְׁת וַיִּשֶׁב מֹשֶׁה לִשְׁפַּׂט

لَحْمِ لِنَمْ لَهُ لَا مُكْرِكَ مَا لِخِكَالِ לַמָּם מֹבְוּמֹ אַטַּׁר יוֹמֶבְ לַבַבְּבַּ הַבְּבֶר הַזָּה אֲשֶׁר אַמָּה עֹשֶׂה ניַרְאַ חֹתַן מֹשֶׁה אָת בָּל־אֲשֶׁר־

אַלָּי עַמְּם לְדְרָשׁ אֶלְתִים: ני ניאַמֶּר מְמֵּה לְחַטְּנִוּ בִּירִיְבָא נּצְּמַר מִמֶּה לַחַמִּיהִי צָּרֵי אָתַוּ

نىڭىرىنىدىڭىد: וְהוֹדִעְמָנִי אָת חַמֵּי הַאָּלְהַים ין וְמְּבַּסְטְּׁנִ בָּנוֹ אָנְמִ יְבַנוֹ בַמְעִי לְנִינִ וֹבָאִנֹּאִ בּנוֹ עִּבַּנֹֹאִ יְבִּנוֹ בְּיִיוֹהְנָה לְהָשׁׁם דַּבְּרֹ בָּא אָלַיִּ כַּד הָנִיּ לְהוֹן דִּינָא אָתַוֹ

تِبَرُد كُمُّد خَفُد مَمُّد: קן ניָאַמֶּר הֹתֵן מֹשֶּׁה אֵלְיִוּ לֹאׁ־שֹּוֹבֹ נַאֲמַר הַמוּהִי דְּמֹשֶּׁה לֵיה לָא

ﯩﺘﯩﻨﺠﯩﺪ ﻛﻪ-ﻣﯩﺪﭼﺮ ﭘﯜﺷﯩﺪ ﭼﯩﺠﯧﻪ: הזה אַשֶּׁר עַמֶּוְרְ בְּירְכְבֶּר מִמֶּוּרִ יְחַבֵּין דִּעִמְּרְ אַבִּי, יַקּיֹר מִנְּּוּר אַ נְבָל הִפֿל נַם־אַמְּה נַם־הָעָם 81 _____

> בְּמֶתְא: אַלְוּוְהִי דְּמִמֶּה מִן צַּפְּרָא עַּר קַמָּע לִמְגַּן יָת עַּמָּא וְלָם עַּמָּא ונוֹנע בּׁוּמָא דְּבְּתָּרוֹה וּימִיב

> הֹלִוֹשׁ מוֹ הֹפֹּבֹא הֹע בֹמֹמָא: לבעוגב וכב ממא לומון מבור לעמא מבין אַהְ וָמִיב ئلقط لملت בווא עבוד לעמא ואַטר נְחַזְא חֲמוּהִי דְּמֹשֶׁה יָתְ כָּל

> :<u>ئ</u>ا 🗖 🚉 : לַנְינוּ הַמַּא לַמִּטְבַּה אִילַפַּוֹ מִוֹ

לוֹמֹוֹא בּוֹג וֹנִינ אַנבוֹנִינִי: חַבְרֵיה וּמָהוֹדַעָּנְאַ לְהוֹן יָת

שמון פּשׁלמֹא בַּאַשׁ הַבּיגב:

EÇULLE: פּטְנָטָא לָא הִפוֹל לִמִעְבָּדֵיה ַ מִלְאָר תַלְאֵי אַף אַתְּ אַף עַמָּא

> from the morning unto the evening. and the people stood about Moses that Moses sat to judge the people; And it came to pass on the morrow,

unto even?' stand about thee from morning thyself alone, and all the people to the people? why sittest thou What is this thing that thou doest all that he did to the people, he said: And when Moses' father-in-law saw

come unto me to inquire of God; əlqoəq əht əsusəəd' :wsl-ni-təhtəf 🚶 And Moses said unto his

".swal siH them know the statutes of God, and man and his neighbour, and I make 16 unto me; and I judge between a when they have a matter, it cometh

not good. him: 'The thing that thou doest is And Moses' father-in-law said unto

thyself alone. thee; thou art not able to perform it thee; for the thing is too heavy for thou, and this people that is with Thou wilt surely wear away, both

מסובין בס, כאילו נסנס מזיו סשכינס (ברכוח סד.): וגרס לו את כל הכבוד, אלא שהיה עומד ומשמש לפניהם: - לפני האלהים. מכאן שהוהנה מתעודה שתלמידי תכמים

שנטמר בו וַיְּהִי עֶּבֶבּ וגוי (שבת י.): . אמם לאמימו אפילו שעה אמת, מעלה עליו הכמוב כאילו עוסק במורה כל היוס, וכאילו נעשה שומף להקב"ה במעשה בראשית, וסוכימו על כך, שנאמר מדוע אמס יושב לבדך וכלס נלביס: מן הבקר עד הערב. אפשר לומר כן, אלא כל דיין שדן דין ד, יא): רישב משה הור וישמוד השם. יושג כמלך וכולן עומדיס, וסוקשס סדבר לימרו שסיס מולול בכבודן של ישראל, ואס מאמר שם לא נאמר ימרו אלא מוצב ובנו של ימרו היה, הוא מוצב הוא ימרו, שהרי כמיב מִבְּנִי מֹבֶב מֹמֵן משֶׁה (שופעים משה נקעים אַנַקְנוּ אֶל הַמֶּקֹוּס וגו' אַל נָחׁ מַעֲוֹּב אֹקְנוּ (במדבר י, לח), וחס וה קודס ממן מורה, מששלמו והלך היכן מלינו שחור. מורס בא, שילוחו אל ארצו לא סיס אלא עד שנס שנייס, שסרי נאמר כאן וישלח משס את חוחנו, ומנינו במסע סדגליס שאמר לו זיכד ביום הכפוכים. ואין פרשה זו כמובה כפדר, שלא נאמר זיהי ממחרת עד שנה שנייה, אף לדברי האומר יחרו קודם מתן יום סכפורים לא ישב משה לשפוע את העה, שהרי בי"ו בתמוז ירד ושבר את הלוחות, ולמתר עלה בהשכמה ושהה שמונים יום . אפשר לומר אלא ממחרת יום הכפורים, שהרי קודם מתן חורה אי אפשר לומר והודעתי את חוקי וגוי, ומשנתנה חורה עד (13) ויהי ממחרת. מוללי יוס סכפורים סיס, כך שנינו נספרי, ומסו ממחרם, למחרם רדחו מן ססר. ועל כרחך לי

- (EI) בי יבא. כי בל, לשון סווס: לדרש אלהים. כמרגומו לְמִמְבַּע מוּלְפַּן, לשמול מלמוד מפי סגבורס:
- (16) כי יהיה להם דבר בא. מי שסים לו סדבר בא מלי:
- (עו) ויאמר החן משה. דרך כבוד קורמו סכמוב מומנו של מלך:

אָנַרַ בַּבְּרָיִם אָלַ בַבְּאָלְיִים: ֻמוּל הְאֶלֹהִים וְהַבָּאָהָ אַמָּה אָלְהָים עִּמְּוֹדְ הָיֵהָ אַמָּה לַעָּׂם

אמר יעשיו: ַבַבֶּרְ בֶּלְכוּ בָּה וָאָת חַמַּעֲשָׂה إهِم הַמּוֹרָת וְהוֹדַעְּמָּ לָהֶׁם צֵּתַ וְהִוְּהַרְמָּה אֶמְהָם אָמּ הַהָּקִים

וֹמִבׁוּ הֹמֹבׁני: אַלִפּים שָּׁבַיִּי מֵאָנִת שָּׁבַיִּי חֲמִשָּׁים מַּנֹאֵי בֿצֹּת וֹמַטִּטַּ הַבְּטִם מָּבִיּ חול וְרְאֵּי אֵלְחַיִּם אַּלְחֵיִּר אֵלְחֵיִּר אֵלְחֵיִּר אֵלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחַיִּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְחִיּר אַלְּחִיּר אַלְחִיּר אַלְּחִיּר אַלְּחִיּר אַלְּחִיּר אַלְּחִיּר אַלְּחִיּר אַלְּחִיּר אַלְיִינְיים אַלְּחִיּר אַלְּחִיּר אַלְּחִיים אַלְּחִיּר אַלְיִים אַלְיִים אַלְיִים אַלְיִים אַלְיִים אַלְיִים אַלְיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיים אַבְּיִים אַבְּיים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיִים אָבְיים אַבְּיִים אַבְּיִים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיִים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיִים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְיים אַבְיים אַבְּיים אַבְיים אַבְיים אַבְיים אַבְּיבְים אַבְּיים אָבְיים אַבְיים אַבְיים אַבְיים אַבְּיים אַבְיים אַבְיים אַבְיים אַבְּיים אַבְּיים אַבְיים אַבְיים אַבְיים אַבְיים אַבְּיים אבּיים אבוּבְיים אבוּבּיים אבוּביים אבייבוּים אבייבוּים אבייבוּיים אבייבוּיים אבייבוּיים אבייבוּיים אבייביים אבייבייים אבייבייים אבייבייים אבייבייים וְאַמָּר מָהָגֶר מִכְּל־הָעָּם אַנְשִּי־

ننظح يتمذيك ننهه هظك וֹכַל הַבַּבְרָ הַפַּטִּן יִשְּׁפַּטוּ הָיִם ي خُرِينَا خُرِي نَتْدِي نُتْنِي هَرْبِك خَرِ هَنْتُو لَد نَنْدِيا ذِرْنَكَ لَخُرِ لْهُخُولَا هُلَا لِنَمْٰ فِكُمْ عَلِي لَكِيْلِ الْبَائِدَا بُلَا مَقَاءٌ خُكُمْ مَيًّا لَيْكَا

בְּמֻּלְוִם: בְּלְ הְשָׁם הַנְּהְר עַלְ־מְּלִמְוֹ יָבָאׁ בְּלְ עַמְּאִ חָבֵין עַלְ אַחְבִיה יְהָרְּ دَّ لَمُلْكَ كُمْ بِنِرَ لَرْخُرُنُ مُّمْنِهِ لَالَّ رَرَفُوْلِهُ لِدُ لَنْ وَبِرْ رَفُوْلِ لِمَا אָם אָטַרַהַבְּבֶר הַנָּוּה הַעַּעַי הַעַעַ אָם נָת פּּהָנָעָא הָדֵין תַּעָּבִיי

וֹלְ וּטִׁבְי, מִּנְים, אִטְּ זִּטְ פַּטִּיְמָנִּא לְמַּפָּא טַבַּת אִנְלָפָּן מִן צָבָם מֹּמֹבֹא בּוֹ בֹּסַהְּבַב בוֹנ אַטַ מַשְּׁר שְׁמַמְ בְּלַלְי, אִימְצְּיְ וְיהָר בְּעָן שַבּיל מִנִּי אַמְלְכִּנָּף וִיהֵר

אַנְבַםְאַ בַּיַבְּכַוּן בַּהַ וְנָת עוּבְּדָא אוְבֹוֹטֹא יִטִבוְבַה לִבוּוָן וֹטַ וֹטוֹביב וֹטִבוּנוֹ זֹט ב'נֹמּוֹא וֹנֹט

וֹבַלָּנִי הַּמִּוּבְיִּיִּטְאַ: בבני מאומא בבני הממין וטמנו מּלובון בבנו אַלפֿו בּלַמִּנִם בַּסְנוֹ לְעַבַּלְאִ מִמוּוֹ בְּהַלְא בַּהַלְא בַּהָּלָ צִּוּלְבוּוֹ וֹאַטַּ טַבְוֹי, מִכָּלְ הַמָּא װּבָרִין

מַלָּב וּיסוּבְרוּן עַמָּד: فنأت نقيد نكيديا بجويا نتيظريا

خمٰرٰם:

unto God. God, and bring thou the causes thee: be thou for the people before give thee counsel, and God be with Hearken now unto my voice, I will

must do. must walk, and the work that they show them the way wherein they statutes and the laws, and shalt And thou shalt teach them the

hundreds, rulers of fifties, and rulers be rulers of thousands, rulers of gain; and place such over them, to God, men of truth, hating unjust all the people able men, such as fear Moreover thou shalt provide out of

burden with thee. make it easier for thee and bear the shall judge themselves; so shall they thee, but every small matter they great matter they shall bring unto seasons; and it shall be, that every And let them judge the people at all

also shall go to their place in peace.' be able to endure, and all this people 23 command thee so, then thou shalt Do Dans, anith sidt ob Hads wordt H

רב יומר מכמך: לד, ד), שסים כמוש ע"י ממס וע"י קרם, וכמו מש וגלפס: - גם אחה. לרצום פסרן ומור וע' וקניס: - בי בבד בומך. כוצדו (18) נבל חבול. כמרגומו. ולשונו לשון כמישה פלייש"מרה, כמו וֶהֶשְׁלֶה נְבֵּל (ירמיה ה, יג), פְּנְבֹל שֶׁלֶה מִבֶּפָן וגו' (ישעיה

(91) איעצך ויהי אלהים עמך. בעלס, אמר לו לא סמלך בגבורס (מכילמא פ"ב): היה אחה לעם מול האלהים.

פירושו שהזכיר ופרט סכום מנין השרים, לא וחשוב, וכשחדקדק במנינם ולגבייהו אתי שפיר, מספר המועט חחלה ואח"כ למטה, ר"ל המספר מרובה קודם מספר המועט, ולא הל"ל אלא מחחלה שרי עשרוח בראשונה, ואח"כ בהדרגה כולם, ולפי (מס שפירש"י על כל סשרים כמס סיו. וסוא לכאורס ללא לורך, וסנס באמת מיקן בזס ומירץ קושיא בפסוק, דקמשיב מלמעלס לשש מאות אלף (מנסדרין ית.): שרי מצות. ששת אלפיס סיו: שרי חמשים. י"ב אלף: שרי עשרות. ששים אלף. דאמרינן, כל דיינא דמפקין ממונא מיניס בדינא, לאו דיינא סוא (צבא במרא נמ:): שרי אלפים. סס סיו שש מאות שריס בעלי הבעחה, שהם כדאי לממוך על דבריהם, שע"י כן יהיו דבריהם ושמעין: שנאי בצע. ששוואין אח ממוום בדין, כההיא (12) ואחה חחוה. ברוח סקדש שעליך: אנשי חיל. עשיריס, שאין לריכין לסחניף ולסכיר פניס: אנשי אמח. אלו שלים ומלין בינוסס למקוס, ושואל משפטיס מאחו: הדברים. דברי ריבוס:

מופָב (מלכים־בּ ג, כד), לשון הווה: (22) ושפטו. וידונין, לשון לווי: והקל מעליך. דבר זה להקל מעליך. והקל, כמון הַבְּבָּד מָם לָבֹּו (שמום ה, ימ), וְהַבּוֹח מָת **EGTCLG, Cf ("2 (Cff 171"q):**

جَٰ لِمُ اللَّهُ اللَّ _{שלישי} וַיִּשְּׁמָע מֹשֶׁה לְקַוֹּל חֹקְנָוֹ וַנִּעַשׁ וְקַבֵּיל מֹשֶׁה לְמֵימַר חֲמוּהִי

מָבׁו שֹׁמִמֻּוֹם וֹמִבׁו הֹמֹבׁו הֹמֹבׁוי: הְעָם שְּׁבֵי אֲלְפִּים שְׁבֵּי מֵאָוּת ישְׁבְאָלְ וֹנִשׁׁן אָשָׁם בֹאַמִּגם מָּלְ- מַכּּּלְ וְשִׁבָּאַלְ וּמִּנּוּ זִטְׁבְּוּן בּוּמִּגוּ

וְכְלְ תַדְּבֶר תַקְּטָוֹ וִשְׁפּוּטָוּ הָם: تَهِ جِرَا يَوْشِلُ بِجَرِيْهِ لِمُحْاظَيْنَا هِرَبُوا مِنْ فِي شِرَا ذِنْهِ طَهْب וֹמִפֹּמוּ אָטַ עַמְׁם בַּכֹּלְ מִנִי אָטַ וֹבִּנִּנוּ נִטְ מַּמֵּא בַּכֹלְ מִבַּוּ נִעַ

ב נִיִשְׁעַּׁח מֹשֶׁה אָת־הֹתְּנִוֹ נַיֵּלֶךְ לִוֹ וְשִׁעַּׁח מֹשֶׁה יָת חֲמוּהִי נַאַזַל

עַנְּע פֿאַ מֹבַבּר סִינְי: וֹמְבֹאֹב מֹאָבוֹן מֹגַּנוֹם בּוֹנִם בּנְנְבְתְּ נַמְּּלְיְמְּי לְגָּאָט פֿנִי_ בּנִנְנִאָּ טַּלְיִטֹאָנ לְמִפַּט בּנִי

\$4_\$L\$! (G)

نَصْلَهُم ثَرْب لَالًا: סִינְּי וַיְּחַנִיּ בַּמִּרְבָּרִ וַיְּחַן־שָׁם לְעַּרְבָּרָא ניּסְעַּי מֶרְפִּידִים נַיָּבֹאִי מִדְבָּר יּנְְשַׁלִּיּ

וְעַדּוֹג לִבְּדָנֹ וֹמִּבְאָל: לאמר כָּה תאַמַר לְבֵּית יַמְּלֶב מִימָר לְבִּית יַמַּלִב וּהָחַנִּי לְבָּנִי ³ ניקְרָא אֵלְיוֹ יְהְנְהׁ מִוֹּ הְנְהָרָ לֵיהִ יִּיְ מָּוְ שִּּרָא לְמֵימַר פְּדֵּין

נְעָּבְר כִּלְ צַּאָמָר:

מַמוּבוֹינִא: מאומא בפונ שמהו ובפונ מֹל מַמָּא בַבּוֹנ אַלָפָּו בַבּוֹנ رِبْجِئِد طَهُد هِنِهُ، عَرْضٌ طِحِّا بَجَمَرُ طَهُمْ مَبْجَدَرًا بَعَارَكُمْ

וכל פּטֹלִם זֹמִיר בַּוֹלִין אַנּוּן:

בּוֹמָא טִבוּן אָּטוּ לַמַּגַבּרָא וֹמְבֹאֹב מֹאַבֹּלֹא בַּמֹלֵּבוֹם

äŗē'ŗ'□ 「袋口に ٻَ ۾ ڍڙ :

עַלָּה אָל־הָאָלֹהִים וִמִּשָּׁה סְבֵּיק לִקְּדָּם יִיָ וּקְּרָא לַלְבָּגַלְ מִּוּבָאִ: בֹמֹוִ בֹּוֹא וְהִוֹא טַמֹּן וֹהְנִאָּכ

had said. his father-in-law, and did all that he So Moses hearkened to the voice of

and rulers of tens. rulers of hundreds, rulers of fifties, the people, rulers of thousands, 25 all Israel, and made them heads over And Moses chose able men out of

small matter they judged themselves. brought unto Moses, but every 26 seasons: the hard causes they And they judged the people at all

own land. depart; and he went his way into his And Moses let his father-in-law

day came they into the wilderness of out of the land of Egypt, the same XIX children of Israel were gone forth In the third month after the

encamped before the mount. in the wilderness; and there Israel wilderness of Sinai, they encamped 2 Rephidim, and were come to the And when they were departed from

tell the children of Israel: thou say to the house of Jacob, and the mountain, saying: 'Thus shalt 3 the LORD called unto him out of And Moses went up unto God, and

- (מכילמא פ"ב): וגם כל חעם חזה. אסרן נדב ואביסיא, ושבעיס וקניס סנלויס עמס עמך (מכילמא שס): (ES) וצוך אלהים ויכלה עמוד. המלך בגבורה, אם ילוה אומך לעצות כך מוכל עמוד, ואם יעכב על ידך לא מוכל לעמוד
- מעברי. ומרגומו דְּיִינִין פֿינין. מקרפֿום סעליונים סיו לשון לווי, לכך ממורגמין וִידִּינוּן, יַימוּן, יִדִּינוּן, ומקרפֿום סללו לשון (26) ושפטו. וְדְיִינוּן יָמ עַמֶּמֹ: יבראון. מֶיִימִין: ישפוטו הם. כמו ישפטו (במולס) וכן לֹח מַעַבּוּרִי (רוח ב, ח), כמו לח
- (ענילמל פ"נ): (גייר גני משפחחו (מכילחל פ"נ):
- כלילו היום נימנו: (1) ביום הזה. ברמש מדש (שבת פו:). למ סיס לריך לכמוב מלמ ביוס ססות, מסו ביוס סוס, שיסיו דברי מורס מדשים עליך
- ההר. למזרמו, וכל מקוס שממס מולמ נגד, פניס למזרמ (מכילממ שס): במדש פ"א): רידון שם ישראל. כאיש אמד בלב אמד, אבל שאר כל התניות בתרעומות ובמתלוקת (מכילתא שס): נגד . אלא לסקיש נסיעסן מרפידיס לביאסן למדבר סיני, מס ביאסן למדבר סיני בסשובס, אף נסיעסן מרפידיס בסשובס (מכילסא (2) ויסעו מרפידים. למה הולרך לחוור ולפרש מהיכן נסעו, והלה כבר כתב שברפידים היו חונים, בידוע שמשם נסעו,

כּוֹפּֿ, וֹמֻבְּיִם וֹאַבֹא אַטַבֶּם אַלֶּיִ: לְמֹגַּנִנִים נֹאֵהָא אַנַכֶּם הַלָּ uw'n'

<u> ἀξ</u>Δ; סְנְּבְּעִ מִבְּלְ_הָעַּמְּיִם בִּי־לִי בָּלְ_ וְּמְּמְרַעִּׁם אָּעַרַ בּּרוּעָי וֹבְיְנִעָם בָּי בְמֵנִמָּרוּ וֹטִמְרוּן זֹעַ בַּוֹמִי لْمَكِٰكُ \$ִם_מֻּלוָתَ שֹׁמִּלִתוּ בַּלִלָּנִ

كَلَّدُ \$ حِـ خُرْرُ نَهُلِّكُمْ: וְגָוּי קְדְוֹשׁ אֲכֶּה תַדְּבְרִים אֲשֶׁר נאַשָּׁם שַּׁבְּינִבְילֵג מַמְלֶכִּע כְּבַוֹנִם

דְאָבֶּר אֲמֶׁר צַּנְּרוּ יְרֹנְר: נּיְעֶשׁׁם לְפְּנִיהָים אֲת בְּלְ-תַדְּבְרָוֹם מַמָּא וְסַבַּר בֶּוֹבְיֵהוּוֹ יָת כָּל וּנְבָא מְמֶּט וּנִלְּנֶא לְוֹלֵנָוֹ עַמְּטׁ וּאָטֹא מָמָּט וּלָּנָא לְסָבֵּוּ

<u>. בלוב:</u> الْبُهُا لِمِهْكِ كُلِ لِدَٰكِّ لِيَهُا كُذِ _ فِهُدِ نُل فَكَرُمْ مَقِٰعِ ذِكَٰلُهُ لَذَٰ בְּלְ אֲמֶׁר דְּבֶּר יְהְוֹה נְצְמֶּה בֹלְ דְּמֵלֵילִ יְיְ נְצְּבִיר נְצְתִּיב رَوْمُرِدِ خُرِينَمُ اللَّهُ لِيَهُمُرِدِ لَكُلُانِ لِيَعْمُرِدِ خُرِ مَقْعِ خَنْتُهِ لَكُمُدِد

> זְטַׁכִּוּן לְפוּלְטִוֹי: מכן ינופו ומונו ופוניכוני למגלאו ווּהולות וֹטָכוּו כַּר

> מֹמִמֹוֹא אָבוּג צַּגלַג כַּלַ אַבַּמֹא: וטבון פובירו מפל וכהו אם פללא טפלקון

ιφμχς: פֿטוֹמוֹא בַטַמַבַּיַב מַם פֿוֹנ בַּבַנִין וַעַּם קַדִּישׁ אֵלִיוֹ נֹאַטוּן טַּבוּוָן צַבְּתָּר עַלְכִין

פּטוֹלמוֹא טַאִבֶּוֹ בַפּפֿבוּנִי נֹוֹ:

Myself. eagles' wings, and brought you unto 4 Egyptians, and how I bore you on Ye have seen what I did unto the

peoples; for all the earth is Mine; own treasure from among all covenant, then ye shall be Mine unto My voice indeed, and keep My Now therefore, if ye will hearken

speak unto the children of Israel.' are the words which thou shalt 6 of priests, and a holy nation. These and ye shall be unto Me a kingdom

Lord commanded him. them all these words which the P elders of the people, and set before And Moses came and called for the

people unto the Lord. Moses reported the words of the LORD hath spoken we will do.' And 8 together, and said: 'All that the And all the people answered

וכסדר סוס: - לביח יעקב. אלו סנמים, מאמר לסס צלשון ככס: - וחגיד לבני ישראל. עונשין ודקדוקין פירש לוכריס, (3) ומשה עלה. בייס סטני, וכל עליימיו בסטכמס סיו, שנאמר וַיַשְׁבֵּס משֶׁס צַבֹּקֶר (שמומ לד, ד): בה האמר. בלטון סוס

- זורקים חלים ואבני בְּלִישְׁמְרֶאוֹת, והענן מקבלם: ואבא אחכם אלי. כחרגומו: יכנס סחן בי ולא בבני, אף אני עשימי כן, ויפע עללף סָבְּלְהַיס וגו' וַיְבֹּל בֵּין מַבַּנָס וגו' (שמות יד, ימכ), וסיו מלריס אבל סישר סום אינו ממירא אלא מן האדם שמא יורוק בו מך, לפי שאין עוף פורח על גביו, לכך נוסנו על כנפיו אומר מועב כנשר הנושה גווליו על כנפיו, שכל שהר העופות נומנים הת בניהם בין רגליהם, לפי שמתירהין מעוף החר שפורת על גביהם, פ"ב). ואונקלום מרגס ואשא, וַשַּׁמְלִים יְמְכוֹן, כמו ואסיע אחכס, מיקן אם הדבור דרך כבוד למעלה: על כנפי נשרים. שבאו ישראל לרעמסם, שהיו ישראל מפוזרין בכל ארץ גושן, ולשעה קלה כשבאו ליסע וללאח, נקבלו כלם לרעמסם (מכילתא עשימי למלריס, על כמה עבירות היו הייבין לי קודה שנודווגו לכה, ולה נפרעתי מהם הלה על ידכה: אשא אחבם. זה יום (+) אַחַם ראַיחם. לא ממורת היא ביידכה, ולא בדברים אני מעגר לכה, לא בעדים אני מעיד עליכה, אלא אחם ראיתם אער דברים סקשין כגידין (שבת פו. מכילמה בחדש פ"ב):
- מבמכם וככם כי כי כי בל הארן, והם בעיני ולפני לכלום: גרנוים אומם, כך אמם מסיו לי קגולס משאר אומות, ולא מאמרו אמס לצדכס צלי ואין לי אחרים עמכס, ומס יש לי עוד שמסא שאכרות עמכס על שמירת התורה: - סגלה. אולר תביב, כמו וְּפְגָּלַה מְלָבִיס (קהלת ב, ת), כלי יקר ואבנים עובות שהמלכים (a) ועחה. אס עמס מקבלו עליכס, יערב לכס מכאן ואילך, שכל סממלומ קשומ (מכילמא פ"ב): ושמרחם אח בריחי.
- לה פחות ולה יותר: (6) ואחם חהיו לי ממלכת כהנים. שליס, פְּמֶס דְפַׁפְּ מְׁמַר, וּבְּנֵי דָוִד פֹּבַנִיס בְּיוּ (שמומל־צ מ, ימ): אלה הדברים.

(8) וישב משה את דברי העם וגרי. ביום המחרת שסוא יום שלישי, שסרי בסשכמם עלם. וכי לכיך סים משס לסשיב, אלא

בא הכחוב ללמדך דרך ארן ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני, איני צריך להשיב:

: בינוי ניגַר מֹשֶׁר אָת־דִּבְרֵי הָעָם אָל־ עמְּוּ וְנִם־בְּוּ יַאֲמָינוּ לְעוֹלֶם עִמָּוּ וְאַרְ בָּוּ יִהִימְנוּוּ לִעָּלִם ניגַר משׁה אַת־דְּבַרי העם אַל־ וְחַוּי משֶׁה יָת פְּחָנְמֵי עַמָּא בּהֹבֵוּנ וֹמְמֹת עֹהֹם בֹּבַבֹּנוֹ בַּבוּלְ בַּוֹמֶתה הּמֹא בֹתּלְנִינוּ אַנְלָּג פֿאַ אַלֶּגוּלַ בַּמֹּב בֹמֹב בֹמֹלן מִטַּנְלָג לַנַ בַּמִּבֹא בַמֹּנֹלְא ַנּ'אַמֶּר יְהֹנְה אֶל־מֹשֶׁה הַבָּּה וַאֲמַר יָיָ לְמִשֶּׁה הָא אֲנָא

أخفأن شِمْرِينُه: בַבְּּמֶׁם נְּלֵבַהְמִּטֵּם בַּיּנִם נַמְבַוֹר מַמָּא נִינְיָמָתְנָנֵּנוּ נִימָא דֵנו נִמְנִיר ניאמר יְהוָה אָל־מֹשֶׁה בֶּךְ אָל־

בְּלְ_הָעֶם עַּלְ_הָר סִינְי: בַּנִּים הַשְּׁלְשָׁי יֵהָד יְהְנָָה לְעֵּינֵי لْكُنْ لْحِبْنِهِ كِيْبِهِ لَيَهُمْ خِيهَا

دنيّات: בְּקְבַבְינִגָּהַ בְּקַרַ מָנְעַ בּ ִ עִּמְּמְרִוּ לְכֵּם מִּלְוִע בַּעָר וּנְיָּמִּ וְהִוְּבַלְמֵּ אָתַ_הַעְּמְׁם סְבָּיִב לֵאָמֶר

הַמְּר יַעֲּלִוּ בְּחֲר: אָישׁ לָאׁ יִחְיָה בִּמִשֹּׁדְּ תַּיּבֶּל ^{€¹} אוֹ־יָרָה יִּיֶּהְה אִם־בְּהַמֶּה אִם־ לאַ עַנָּע בַּוּ יָב בּירַסְקוֹלִילִ יִּסְקֵלֵא הַקְּוֹבֶ בַּיה יַב אָבּי

نىتأندىا خحبة.ىبا: וּאַמַר יוָ לִמְשָּׁר אָיזִיל לְוָת

וֹן לַמְוֹנוּ כֹּלְ מַּפֹּא מַלְ סִוּנֹא אָבׁוּ בּוּוֹמָא שַּׁלִיתָאָר יִתְּנָּלִי نبيبا نضننا كبيقه فكنفهد

אַטַבְּטְּבְאַ יִּטְבָּטְהַיִּ בְּסוֹפֵיה כְּל דְיִקְרַב בְּשׁוּרֶא מלמפֿל בֿמורָא ולָמֹלַרַד סְחוֹר לְמֵימֵר אָסְהָמַרוּ לְכוֹן עַמַא סָחוֹר

אַנוּן מוּרְשׁוֹ לְמִסַׁל בַּמוּרָא: לא ועלוום במונד שופרא ומטבו אם במובא אם אלמא אַטַבוּלמא וטַבוּים או אַמִּטַבאַב

> unto the LORD. Moses told the words of the people also believe thee for ever.' And when I speak with thee, and may cloud, that the people may hear Lo, I come unto thee in a thick And the LORD said unto Moses:

them wash their garments, them to-day and to-morrow, and let or 'Go unto the people, and sanctify And the LORD said unto Moses:

people upon mount Sinai. come down in the sight of all the 11 for the third day the LORD will and be ready against the third day;

mount shall be surely put to death; of it; whosoever toucheth the into the mount, or touch the border heed to yourselves, that ye go not up people round about, saying: Take And thou shalt set bounds unto the

come up to the mount.' horn soundeth long, they shall it shall not live; when the ram's through; whether it be beast or man, shall surely be stoned, or shot no hand shall touch him, but he

- לשומע מפי המלך, רלוננו לראות את מלכנו: רביעי למדש: - אח דברי העם וגוי. משובה על דבר זה שמעתי מהם, שרלונם לשמוע ממך, הינו דומה השומע מפי שלים (9) בעב הענן. צמעלס סענן, וזסו ערפל: הגם בך. גס לגליליס סלליס לחריך: היגד משה הור. ביוס סמחרת שסול
- (11) והיו נכונים. מוצדליס מאשה (מכילמא פ"ג): ליום השלישי. שסוא ששה צמדש, וצממישי צנה משה את המוצמ ממת (10) ויאמר ה׳ אל משה. אם כן שמוקיקין לְרַבֵּר עמס, לך אל סעם: וקרשחם. ווימומס, שיכינו עלמס סיום ומחר:
- שהר ושמים עשרה מלבה (מכילמה שם), כל הענין ההמור בפרשת והלה המשפטים, והין מוקדם ומהוחר בתורה: - לעיני כל
- וסלסס, ואמס מוסירס על כך: ונגע בקצהו. אפילו בקלסו: (12) והגבלה. קבע להם שחומין לסימן, שלא יקרבו מן הגבול והלאה: - לאטר. הגבול אומר להם השמרו מעלות מכאן
- ילמק סיס: שקרל, וכיון שנסמלק שם רשמין לעלומ: - היובל. הוא שופר של מיל, שכן צערציא קורין לָדְּכֶבָא יוֹבֶלָא. ושופר של מילו של למעה לארץ, כמו יְבֶה צַּיָּס (שמות מו, ד): במשך היובל. כשימשוך היוצל קול ארוך, הוא סימן פלוק שכינה והפסקת (13) ירה יירה. מכאן לנסקלין שסס גדמין לממס (סנסדרין מס.) מצימ ססקילס שסיס גצוס שמי קומום: יירה. יושלך

شِمٰدِ بِنُاتِ: בְּמְׁם וֹנְלַבְּתְ אָטַבְבְּמְּם וֹנְכַבְּסִׁנְ הַמָּא וֹנִמָּנִן זָטְ הַמָּא וְחַנְּבִּנְ

לְהֵּלְתֵּטׁ זֹמְנִם אַלְ-שׁנְּתִּוֹ אָלְ- לְטַּלְטָא וִמִּגוּ לָא שַפֿוֹבְּנוּ וּנְאַמֶּׁרְ אֶּלְ_בֹהְהָּם בֹוֹנִי וֹכִוֹנִם וֹאָמַר לָהַפָּא בֿוּנִ וֹמִנֹּנִוֹ

EGÜÜL: מְאָׁר נַיָּהָרָר כְּלְרְתְעָם אֲשֶׁר תַּפִּרְ לְחָרָא וִזִע כִּלְ עַּמָּא בּבר מַלְ הַיִּלְיִר וְלֵילְ מִפּר הִוֹלִ מַפּּרף עַיָּלָ שִּיּרָא וְקָל שִׁיִּרָ זַ עַבְּטֵׁר וֹגִירִ לַגְיַ יּבְרַלִּים וֹמֹּלוֹ גַּפָּרָא זַנְהַוֹּ מַלְּגוֹ יַבְּרַמַגוֹ וֹמֵּלֵיא رَزْبَرُ خَذْتُ بَنَهُرَائُونَ چَبَرُنَ رِيَرِنَ جِنَافِهِ مِرْنِهِمَ جِمِبَرِنَ

جْىَلْنَارْدِ لِيُلَّادِ: בַּאֶּבְנִים מּוֹ עַמְּעַנִינִי וּיִטְיַגְּבוּ מִּימֶנִאַ בַּיִּנְ מִוֹ מַמְּנִימָאַ וּיוֹצֵא מֹשֶׁה אָת־הָעֶם לקרָאת וָאַפּיק מֹשֶׁה יָח עַּמָּא לְקַּדְּמוּת

ĊΆL: خُمُّهُا بَحْدُهُا نَبْقُتُدُ خُمْ لِثَاثِهِ خَمْهُمُهُ نَصْرًاهُ فَلَتُنَا خَمَاثُهُ sı יְבָרִ שְּׁלְיֵנִי יְהַלְּיִר בְּאֵאָה נַיַּעַל עֲשְׁבִּנִ מִּן אָרָם דָּאָּהְנִּלִי עַלְיִהִי יִיָּ لْلَالِ صَرَرَ مُهَا كَذِرٍ بِنَفَرِّر لِجَهُرٍ لَمِينَهِ لَـصَرَر لِعَبًا حَدِرَكِ

וֹמֹננוּ בֹלוָג: מְאָר מֹשֶׁה יְדַבֶּר וְהְאֶלֹהִים לַחָּדְאַ מֹשֶׁה מְמַבֵּיל יִמִן בֵּדָם رَبْتِر كِنِح بَهَضِ بَنِكِكَ لِمِيْكِ يَثِيْنِ عَمْ هَنَظِيْهِ جُيْدِمْ لِمُعْلَظُ

ניבֶר מֹשֶׁה מִן־הָהֶר אֶל־ וּנְחָת מֹשֶׁה מִן פוּרָא לִנִת

לַגַּר אָטִׁטָא:

דְבְנַשְׁרִיתָא:

נאטלמער בשפולי טורא:

באַעולא וֹוֹת כֹּלְ מוּוֹא לַוֹוֹבֹא:

washed their garments. sanctified the people; and they 14 mount unto the people, and And Moses went down from the

not near a woman.' ready against the third day; come And he said unto the people: 'Be

camp trembled. and all the people that were in the the voice of a horn exceeding loud; thick cloud upon the mount, and were thunders and lightnings and a when it was morning, that there And it came to pass on the third day,

part of the mount. God; and they stood at the nether 17 people out of the camp to meet And Moses brought forth the

mount quaked greatly. smoke of a furnace, and the whole smoke thereof ascended as the descended upon it in fire; and the smoke, because the Lord Now mount Sinai was altogether on

voice. spoke, and God answered him by a 19 waxed louder and louder, Moses And when the voice of the horn

(▶1) מן ההר אל העם. מלמד שלה סיס משס פונס לעסקיו, הלה מן ססר הל סעס:

אל אשה. כל שלשת ימים הללו, כדי שיהיו הנשים מובלות ליום השלישי ותהיינה עהורות לקבל תורה, שאם ישמש תוך ג' פו.), ולדברי האומר בששה בחדש נימנו עשרת הדברות, לא הומיף משה כלוה, ולשלשת ימים, כמו ליום השלישי: אל חגשו (15) היו ובונים לשלשה ימים. לפוף שלשה ימים, סול יום רביעי, שהופיף משה יום לחד מדעמו, כדברי רבי יוםי (שבת

וֹנ מִנוֹמָנוֹ בִנִי בֹּלַבְ:

- להוריע, ומהור מלממא את הפולמת: ימיס, שמא הפלוע האשה שכבה ורע לאחר עבילהה והחוור והעמא, אבל מששהחה שלשה ימים כבר הזרע מקריה ואינו ראוי
- בְּשׁ מֶלְ סַבְּקְשָׁם וגוי (ימוקחל ג, כב), וְמְקוּס וְמֵבְׁה מֶל סַבְּקְשָׁם וְהַבֶּס שֶׁס כְּבֹוּד ה' עֹמֵד (שס כג): (16) בהיות הבקר. מלמד שקקדים על ידם, מה שלין דרך בשר ודם לעשות כן שיהה קרב ממחין לחלמיד, וכן מלינו קום
- כגיגית (שבתפת.): מכילמא פ"ג), ולא נאמר לסיגי בא: – בחחחיה החר. לפי פשומו ברגלי ססר. ומדרשו, שנמלש ססר ממקומו ונכפס עליסס (17) לקראת האלהים. מגיד שסשכינס ילאס לקראתס כחמן סיולא לקראת כלס, ווס שנאמר ס' מָפֶינַי בָּא (דבריס לג, ב.
- סום, ואמס מכנס אומו לדמומו לבריומיו כדי לַשַבַּר אֿמ סאוון: לבריומיו, כדי לַשַּבַר אֹם האוין מה שיכולה לשמוע. כיולא בו וְקולוֹ פְּקול מַיִּם רַבִּיִּם (ימוקאל מג, ב), וכי מי נתן קול למים והלא לסס. כיולא בו פָּעַּרְיֵּה יִשְׁמְג (סושע יחֹ, י), וכי מי נמן כח בארי אלא הוח, והכחוב מושלו כאריה, אלא אנו מכנין ומדמין אומו לומר בוער באם עד לב סשמים, ומס מלמוד לומר כבשן, לְשַׁבֵּר אֹת סאוון מס שסיא יכולס לשמוע, נומן לבריות סימן סניכר ולא מרגס פְנְנָא, וכל עשן שבמקרא נקודיס קמ"ן, מפני שהס שם דבר: - הכבשן. של פיד, יכול ככבשן זה ולא יומר, מלמוד (18) עשן כלו. אין עשן זה שם דבר, שהרי נקוד השי"ן פח"ח, אלא לשון פעל, כמו אמר, שמר, שמע, לכך חרגומו פָגַן בָּנִיה

אָלַרְרָאָשִׁ הַבְּרָ נַנִּעָּלָ מִשֶּׁרִ: רַאָּשׁ הְחָרַ נִיּקְרָׁא יְהְנָה לְמִשָּׁה לְרֵישׁ פּוּרָא וּקְרָא יִי לְמִשָּׁה שמי ניבר יהוְה עַלְהַר סִינֵי אָלְ וְאָהְגְּלִי יִיָּ עַלְ מוּרָא דְּסִינֵי

לְבִׁישׁ מִּינְאׁ יִּסְלִיל מִשָּׁבִי:

.qu insw to the top of the mount; and Moses mount; and the LORD called Moses 20 mount Sinai, to the top of the And the Lord came down upon

לְבְאָנִע וֹלָפּֿלְ מִמֶּנִנּ בֶּבֹי בְּעָבְ בְּעָבְ פַּוֹרֵנֶהְ בְּעָבְ בְּעָבְ בַּעָבְ בְּעָבְ בִּעָבְ בַּעָבְ בַּעָבְ בַּעָבְ בַּעָבְ בַּעָבְ בַּ ניַּאַמֶּר יְהֹנְתֹ אֶל־מֹשֶׁה בֻד נַאֲמַר יִיְ לֵּמֹשֶׁה חוֹת צַּסְהֵיד

למחזי ויפול מנהון סגי:

to gaze, and many of them perish. they break through unto the LORD 21 Go down, charge the people, lest And the LORD said unto Moses:

יקקדְשוּ פָּן־יִפְּרָץ בָהָם יְהֹוֶה: 🏎 إبن مَحَرِيرِه مَنِيرِهِم ﴿ حَرَابَالُهِ اللَّهِ الْمِنْ اللَّهِ اللَّهُ اللَّالَّا لَا اللَّا لَا اللَّا اللَّالِيلَاللَّالَّاللَّا اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّل

ולמול בהון ין: שבים ול ושפובהון בלמא ial čitia lälitil jadax

forth upon them.' themselves, lest the LORD break 22 near to the LORD, sanctify And let the priests also, that come

אָנַרַ בְּבָרָ נְלַבַּאָּנִינִי אַהְּה הַעֵּרְהָה בְּנִיּ לֵאמֹר הַנְּבֶּל אַרֵּי אַהְ אַהְיַהְיָהְ בָּנָא לָמִיעַר בּ הְשְׁם לַמַּלְע אָלְבַהַר סִינְיִ בְּיִ עַּמָּא לְמִפַּל לְמִיּרָא דְּסִינִי ניּאַמֶּר מֹשֶׁה אֶל־יְהְנְה לֹאִ־יוּכָל נְאֲמַר מֹשֶׁה בֶּּדֶם יְיָ לְאִ יִפּוֹל

שַּבוּים בות מוּרָא וְקַבּישִּבוּי:

mount, and sanctify it.' us, saying: Set bounds about the mount Sinai; for thou didst charge The people cannot come up to And Moses said unto the LORD:

آبېشد څځ، ندند څهـتــ

בּלְמָא נְקְשׁוּלְ בָּהוֹן: אַט נאַברו אַפָּר וֹכְבַבַּנִא נַעַּמָא נְאֶמֶר לֵיה יְיָ אָיזִיל חוֹת וְתְּפַּל

LORD, lest He break forth upon break through to come up unto the let not the priests and the people up, thou, and Aaron with thee; but get thee down, and thou shalt come And the LORD said unto him: 'Go,

حَمِّرَت هُمَـٰتِينَ فِلَـٰنِوْلَا الْ لْلَحِلَالْمَ لَلْمُمَ هَمِــثَلَلُهُ، حَمَّ نُعَيْدِهِا خُمُوَط خِطْلُم نَتْ אַ וֹמֹלֵינִי אַטָּר וֹאַבְּוֹן עִּמָּיִּגַּ יַיּ

people, and told them. So Moses went down unto the

¾८८८ (०) ⁵² וַיֵּבֶר מֹשֶׁר אֶל־הְעָם וַיֹּאִמֶּר וּנְחָת מֹשֶׁר לְנָת עַמֶּא וַאֲמַר

- דבר סקול, כמו <u>מ</u>ַבֶּר יַעַנֶס בַּמֵב (מלכיס־ח יח, כד), על דבר סחם לסורידו: בהצורה אלא אנכי ולא יהיה לך, והקדוש ברוך הוא מסייעו לחם צו כח להיוח קולו מגציר ונשמע: − יעננו בקוד'. יעננו על מממלה לַשַׁבֵּר חוּניסס מה שיכולין לשמוע: – משה ידבר. כשהיה משה מדבר ומשמיע הדברות לישרחל, שהרי לה שמעו מפי (91) הולך וחוק מאד. מנסג סדיוע כל ומן שסום מפריך לפקוע קולו מפליש וכוסס, פבל כפן סולך ופוק מפד, ולמס כך,
- (02) וירד ה׳ על הר סיני. יכול ירד עליו ממש, מלמוד לומר פִי מָן שַּשְׁמֵיִס דְּבַּרְמִּי שָמֶבֶס (שמות כ, יע), למד שֶׁקּרְפִיּן
- ויקרבו ללד ססר: וגפל ממנו רב. כל מס שיפול מסס, ואפילו סוא ימידי משוב לפני רב (מכילמא שס): יהרסו. כל (בב) העד בעם. המרה בהם שלא לעלות בהר: פן יהרסו וגוי. שלא יהרמן את מלבה, על ידי שֶׁפַּשַׁנְסָה אל ה'לראות, שמיס עליוניס ומחמוניס, וסליען על גבי ההר כמלע על הממה, וירד כקא הכבוד עליהס (מכילחא פ"ד):
- (22) וגם הכהנים. אף סבכורות שסענודם בסס (זבתים קמו:): הנגשים אל ה'. לסקריב קרבנות, אף סס אל יממכו על מרימה מפרדה אמיפה הבנין, אף הנפרדין ממלב אנשים הורמים אה המלב:
- (23) לא יובל העם. איני לריך לסעיד בסס, שסרי מומרין ועומדין סס סיוס שלשמ ימיס, ולא יוכלו לעלוח, שאין לסס רשומ: משיבומם לעלומ: - יחקדשו. יסיו מוומנים לסמילב על עמדן: - פן יפרץ. לשון פרלם, יסרוג בסם ויעשה בסם פרלם:
- אל סי: פן יפרץ בם. אף על פי שסיא נקוד העף קמ"ן, אינו זו מגורמו, כך דרך כל מיצה שנקודהה מלאפו"ס, כשהיא צאה לעלמו, והכהנים מחילה לעלמה, משה נגש יוחר מההרן, וההרן יוחר מן הכהנים, והעם כל עיקר הל יהרשו אם מלבם לעלות אחה ואהרן עמך והכהנים. יכול אף סס עמך, מלמוד לומר ועלים אמס, אמור מעמס, אמס ממילס לעלמך, ואסרן ממילס (44) לך רד. וסעד בסס שנים, שמורוין את האדם קודם מעשה, ותוורין ומורוין אותו בשעת מעשה (מכילת אשם): ועליה
- במקף, משמנה הנקוד למטף קמ"ן:

עְּבְּרָים הָאֵלֶה לֵאמִר: (ס) הָאָלֵין לְמִימָר: XX נִיְדְבָּר אֵלְהִיה אָנִז כְּלִ יִּמִלִיל יִיָּ יָנִז כָּל פִּהְנָמִיָּא

XX And God spoke all these words,

gniyss

before Me.

The Ten Commandments are presented here in Ta'am Taḥton. For the Ten Commandments in Ta'am Elyon, see page 204.

אָלְבִיר יִהְנָה אָלְהָיִר אָלְהָיִר אָאָר אָנָ אָלָהָר דִּאָפּיקִּתְּר הוֹצַאָּתִיִּרְ מֵאָהֶץ מִצְּרָיִם מִבָּיה מֵאַרָּעָא אָלְבִי יִהְנָּה אָלְהָיִר אָלְהָיִר אָשְׁרִיּ

I am the LORD thy God, who brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.

Thou shalt have no other gods

- לא־יַהְנֶה לְּהְּ אֵלְהַעָּה אַחַרָּוֹם אַחַרָּים לָא יִהְנִי לַּרְּ אֵלְה אַחֲרָוְ בְּרֹ
 עַל־פְּנֶי:
- לֵאִ־תַעֲשֶּׁר בְּמָּרִם מְתָּחַת לְאָרֶץ: פָּסֶלְ לֵא תַעֲבֵּיִר לָךְ צֵּילִם וְכָלְ י וְכְלִ-הְּמִוּנְּה אֲשֶׁר בַּשְּׁמִיִם דְּמִיּ דְּבִשְׁתַיָּא מִלְּרֵע וְדִּבְּעִּיִּא י וְבְלִ-הְמִוּנְה אֲשֶׁר בַּשְּׁמִיִם הָשְׁמִיִם דָּמִיּ הִילְּה מִלְּרֵע וְדִּבְּעִּיִּא נְאֵשֶׁר בַּמָּיִם מִתְּחַת לְאֶרֶץ: מִלְּחָר וְיִבְּעִּרְאַרִיִּא
- Thou shalt not make unto thee a graven image, nor any manner of likeness, of any thing that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth;

- (32) ויאמר אליהם. המכלה זו:
- (1) וידבר אלחים. אין אלסיס אלא דיין, וכן סוא אומר אֱלֹסִיס לֹא מְקַלֵּל (שמות כב, כו) ותרגותו דַּיֶּינְאָל, לפּי שיש פרשיות במורס שאס עשאן אדס מקבל שכר ואס לאו אינו מקבל עליסס פורעניות, יכול אף עשכת סדבכות כן, מלמוד לומר וידבר אלסיס, דיין לספרע: אח כל הדברים האלה. מלמד שאמר סקדוש ברוך סוא עשכת סדבכות כן, מלמוד לומר וידבר אסיל. מס שאי לסיס, דיין לספרע: אח כל הדברים האלה. מלמד שאמר סקדוש ברוך סוא עשכת סדבכות בדבור אחד, מס שאי אסיל לבי הלס לומר כן, אס כן מס מלמוד לומר עוד אנכי ולא יסיס לך, שחור ופירש על כל דבור ודבור בפני עלמו. (קושיים אס כן כרי, פירוש, לפי וס שמוכת מאת כל סדבכיס סאלס, שגס שאר עשכת סדבכות כולס אמר סקב"ס בלצון וס שסמשמעות מלמוד לומר אנכי וגוי, רלומר מס בא לסודיענו במס שפרע לצון ב' דברות אלו מסשל, מדסוליאם בלצון וס שסמשמעות הנותר לומר, באותה להומס סחורס, לא סחויר ללמד על סכלל ילא מל מפרע אלו שמי דברות ראשונות ביחיד ודו"ק): לאמר. מלמד שסיו עונין על קו קו ועל לאו לאו לא על ספרע אלו שמי דברות ראשונות ביחיד ודו"ק): לאמר. מלמד שסיו עונין על קו קו ועל לאו לאו לאו לאו של מפרע אלו שמי דברות ראשונות ביחיד ודו"ק): "לאמר.
- (2) אשר הוצאחיך מארץ מצרים. כראי היא בהולסה, שמהיו משועברים לי. דבר אחר, לפי שנגלה בים כגבור מלחמה ונגלה כאן בוקן מלא רחמים, שנהחר וְמַשַׁׁ הַלְּלֵי ְ פְּמַעֲשֵׁׁה לְבְּנַת הַשַּׁמִּי (שמות כדי, י), זו הימה לפניו בשעת השעבוד, וכעלה השמים משנגהלו, הואי לולי משמנה במראות, אל מאמרו שמי רשויות הן (מכילמא פ"ה), אכי הוא אשר הוצאחיר המי בשמים השעבוד, וכעלה השמים משנגהלו, היאי לולי מלי מימים במראות, אל מאמרו שמי רשויות הן (מכילמא פ"ה), אכי ההא אשר הוצלהים מתכי בשיים הקולות, קולות באין מד' כוחות ומן השמים ומן הארן, אל ממחרו כשויות הרבה הן, ולמה אמר לשון ימיד אלהיך, לימן פתחון פה למשה ללמד מניגוריא במעשה העגל, וזה הוא שלה שלהי מלחים ללמד מלנהים לאל לי לבדי: מביח עברים. מבית פרעה שהייתם עבדים לו, או אינו אומר אלא מבים עבדים שהיו עבדים למבדים, מלמוד לומר ויפדך מבית עבדים מיד פרעה מלך מלרים, אמור מעתה, עבדים למלך היו, ולא עבדים לעבדים:
- (8) לא יהיה לך. למס נאמר, לפי שנאמר לא מעשה לך, אין לי אלא שלא יעשה, העשיי כבר מנין שלא יקיים, מלמיד לומר לא ימיה לך (מכ ילמה נאמר, לפי שנאתר לא מעשה לך, אין לי אלא שלא יעשה, העשיי כבר מנין שלא יקיים, מלמיד לומר לא ימיה לך (מכילמא פ"ו): אלהים אחרים. שאינן אלהים, אלא אחרים עשאים אלהים עליסים עליסים עליסים למרים וולמי, שגנאי הוא כלפי מעלה לקרומה אלאיו. דבר אחר אלהים אחרים, עה לה מחרים לעובדייהם, לועקים אליהם וולמי, שגנאי הוא כלפי מעלה לקרומה אלאיו מכירו מעולם: על פבר. כל זמן שאני קיים, שלא מאמר לא נצמוו על עבודת אלילים אלא אומו הדור (מכילמא שם):
- (4) פסל. על שם שנפקל: וכל חמונה. ממונה כל דבר אשר בשמים:

שבימם הקטנים, ווה ששנינו (שבת קכה.)קטן שבה לכבום, הין שומעים לו, מפני ששביתהו עליך:

וסב, (סכאשון לשון מגן, כמכגומו) וס סנשבע למנס ולסבל על של עץ עץ, ועל אבן אבן (שבועות כמ.):

נומן לב ליפרע: לשנאי. כמרגומו, כשמומוין מעשה אבומיהם בידיהם (פנהדרין כז:):

שוו לארבעה דורות, ווו לאלפים (מוקפתא קומה ד, א):

تغظنك بخشفيك أبتك لخشد

זְבָוֹר אֶת־יִוֹם תַשַּּבָּת לְקַדְּשִׁוֹ:

بَرْمِثَكَ، مَعْبَكَ، :(٥)

±&&C.L:

التاثية

ניום השביעי

נמל רבמים לשנאי:

4%_4%4444444

וֹמֹלְ בַּר בְבִימֹאִ לְסִוֹאִׁ כַּב מבבון מכ בר שכוםאי מֹסְׁמַר שוְבָּר אֶבְּבַבוֹן מַכְ בַּנֹוּן هُدُدُ هُذُهُ أَذُ هُكُمُ لِللَّهُ هُذُ كَأَنَّهُ هُدُ كَأَنَّهُ هُدُ كَأَنَّهُ رُم نفريد كِديا لَرُم نفكِنينا

الأحُدُدُنُكِ اللَّهُ מַהַּלְמִוֹ בֹּנוֹאַ לַמִּטַהַ בַּעַר

לְאָּוֹא כַּרּ לְאִ וֹנַפַּע וְיבוֹנֶע אָנו לְמִּנִּיּא אָבוּ לָא וֹנַכּוּ וֹוֹ וֹע رْجُ بَاشِّةٌ جُن يَّبُولَ بُنْ يُكِينُكُ خُمُ يَانِيْنَ فَمُثَمَّةً فَيَرْفُكُ فَيُولِيَّةً خُمُّ فَيَقَالُ فَيُعْلِقُوا فَيْ الْمُؤْمِنِينَ فَيُعْلِقُوا فَيُعْلِقُوا فَيُعْلِقُوا فَيُعْلِقُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالُمُ فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالُمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُوا فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعَالِمُ فَيْعِيدًا فَيْعَالِمُ فَيْعِلِمُ فَيْعِيدًا فَيْعَالِمُ فَيْعِيدًا فَيْعَالِمُ فَيْعِيدًا فَيْعَالِمُ فَيْعِيدًا فَي مُعْلِمُ فَيْعِيدًا فَيْعَالِمُ فَي مُعْلِمُ فَيْمُ فِي مُعْلِمُ مِنْ مُنْ مُن مُعْلِمُ فَي مُعْلِمُ مُعْلِمُ فَي مُعْلِمُ فَي مُعْلِمُ فَي مُعْلِمُ فَي مُعْلِمُ مُعْلِمُ مُعْلِمُ مِن مُعِلِمٌ مُعْلِمٌ مُعْلِمٌ مِنْ مُعْلِمُ مُعِلِمٌ مُعِلِمٌ مُعِلِمٌ مِن مُعْلِمُ مِنْ مُعِلِمُ مُعِلِمٌ مُعْلِمُ مِن مُعْلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمٌ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمٌ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مِن مُعِلِمُ مِن مُعِلِمُ مِعِلِمُ مُعِلِمُ مِن مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ مِعِلِمُ مُعِلِمُ مُعِلِمُ م

בונמו בשמוה לשקרא:

בוו בביר יח יומא דשקקא ង៉ត់្កោះស្តែង និប្មាធ់ជា ឬគ្នាំងេះ(ធ)

לְקַבְּשִׁיתֵיה:

: ځا ال ال ال ال • מֻּמָּט וֹמִים טַֹמַבֶּע וֹמֹמָנִי מִּטֹּא יִימִּגוֹ טִפֹּלְטוֹנִימָּבִיג כֹּלְ

שׁבָּת לַיהֹוֶה וְיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה שַבְּּהָא בֵּרָם

מֹכֹובֹא אַטֹּ וּכֹבֹב וּכֹבַטֹּב ※ 沒寸苡(주 걱정) ① ※ 沒寸以付め וֹן אֶלְבַוֹּב לַאִ עַהַּבוֹּב.

stranger that is within thy gates; maid-servant, nor thy cattle, nor thy nor thy man-servant, nor thy thou, nor thy son, nor thy daughter, unto the LORD thy God, in it thou

but the seventh day is a sabbath

Six days shalt thou labour, and do

Remember the sabbath day, to keep

Thou shalt not take the name of the

6 thousandth generation of them that

and showing mercy unto the

that taketh His name in vain. LORD will not hold him guiltless

7 LORD thy God in vain; for the

commandments.

love Me and keep My

shalt not do any manner of work,

all thy work;

(10) אמס ובנך ובמך. אלו סקעניס, או אינו אלא גדוליס, אמרח, סרי כבר מוזסרין סס, אלא לא בא אלא לסוסיר גדוליס על

(9) ועשיה כל מלאכהך. כשמנה שנת, יסה בעיניך כהילו כל מלהכהך עשויה, שלה מהרהר החר מלהכה (מכילםה פ"ו): ובְּכֹס (שמואל־בּג, מו), וכן פמרונו מנו לב לוכור ממיד אם יוס סשבת, שאס נודמן לך מפך יפס, מסא מומינו לשבת (בילס מו): ההא שנאמר שַׁמַּמ דְּבֶּר הֱנֹהִים שְׁמַּיִם זוּ שְׁמֶעְמִּי (מהלים פב, יב). זכור לשון פעול הוא, כמו הְבוֹל וְשָׁמֹו (ישעיה כב, יג), הְלוֹךְ וכן לַטְ מִלְבַּם בַּמַּמְנֵוּ וְּדְּלְיִם פַּעַּשָׁם לְּדְּ (דברים כב, ימינ), וכן עֶּרָיַם הַשָּׁם מְּמִידְּ (ויקרמ ימ, מו) יְבָּעָה יָבֹח עָלֶיַ (דברים כה, ה), (8) זכור. זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, וכן מְחַלֶּלֶיס מוֹח יוּמֶח (שמוח לא, יד) וּבְיוֹח שַשַּבְּח שְנֵי כְּבָשִׁיט (במדבר כח, ע),

(ד) לשוא. (סשני לשון שקר, כמרגומו) בְּמֶס דְּמֵימַר מי זהו שבועת שוח, נשבע לשנות חת סידוע, על עמוד של אבן שהוח של

(a) נוצר חסד. שמדס עושה, לשלס שכר עד למלפיס דור, נמלמת מדס מובה ימירה על מדת פורעניות מתת על מתש ממות,

(5) אל קנא. מקנא להפרע, ואינו עובר על מדחו למחול על עון עבודת אליליס. כל לצון קנא איפרי"מנע בלע"ו (אייפערוד)

לְבְוֹשְׁמָּה וּלְנְמִבׁה פּפוּבָה: ⁹ וֹמְמְּע שׁסֹב כַאֵּלְפָּׁגִם לַאָּעַדֹּל, וֹמִּדִּג, מִּגוּ לַאַּלָפָּ, בַּוֹוּן

> hate Me; and fourth generation of them that upon the children unto the third visiting the iniquity of the fathers LORD thy God am a jealous God, them, nor serve them; for I the thou shalt not bow down unto

後に 谷中に ئىڭلا_ئىڭاخ [.] [.] [.] [.] [.] בּבַרְ יְהְנֶהַ אָת־וָים הַשַּׁבָּת נוֹנִם בֹּנִם בַּמִּבׁנִמֹּנ מֹלְבַכָּוֹ יי אֶת־הַשְּׂמָיִם בּר שֵׁשֶׁת־יָמִים עַשְּׁה

رقا ځك:(٥) بَعْبَضِ عُمْدَ بَالِد عُرِيْلِهِ

<u>ش</u>كّاد: (a) לא טונים לא עמנים לה שנוים לא עסמיר בחברה נו לְאַ טִרְצֶּׁה (ס) לְאַ טִּוֹאָר (ס) לְאַ טִּלְאָ טִּלְמִּוּלְ נִפְּמֵּ לְאִ טִּוּוּ לְאִ

אָמִּט בַמָּב וֹמּבֹבוּו וֹאָמִטוַ וֹמִוּבוּן ין לא תַּחְמִּר בֵּית רַעֶּדְּ לְא תַּחְמֵּר בִּית תַּבְּרָה לְא

تَلَمَدِ لَأَجُمْ لِأَمُّكُ خُلَمُّكُ :(בَ)

تَنْهَٰكُن تَالُكُك: וֹאָט_טַטַב הַהָּוֹן נּגַּבְא טַהַם נּוֹנָהוּ וֹאֶטַ עַלַפּׁידָם וֹאֶעַ לַוּלַ עַמִּפָּׁר בַּעּוֹרָיָא וֹיָט לַלַ מִוּפָּרָא וֹיָט וְבְּלְ הַעְּם אָת הַפּוּלְת וְבָּל עַמָּא חָזוּן יָה קַלִּיָא וְיָה

אָל'הָים פָּן־נָמִיּת: מֹפֿוני וֹנְאַמְׁמֹבׁ וֹאַכְ_וֹבַבֹּב מֹפֿוני וּוֹלַבּּוּכְ וֹלָא וֹטַתּכְּכְ מֹפּוֹא מוֹ וַיְאַמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דַּבֶּר־אַמָָה וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל אַהְּ עִּמַנְא

> ىر بايك لا يُحَالِم الْكِلَامَ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا וֹאָטַבַּלְבַאַהְבַּם וֹנִטַ כָּבְ צַבְּטַוְן וֹנִטַ בּּנִמָּא מָּבוֹ אַבְּלֹא נִנוֹ אַבְּלֹא בָנוֹ מָּאַ אָרֵי שָׁהַא יוֹמִין עַּבָּר יִיַ יָת

«﴿خُلِكَ بُتِ\حَ خُكِ: ביירכיו יומף על ארשא ביי ופֿר וָת אַבוּף וְיָת אַמֶּף בְּדִיל

סְבַּרוּהָא דְשִׁקְרָא:

נאַמִים. ועוביה יחְטָביה וְכֹל סטמגר אַסט טלבה וַמּלְבִיה

ĿĠIJĊĹĿ:

ולמו מבעול: מולא בעלל נעוא מפא וומו

בְּבְם יִיְ דִּלְמָא נְמוּת:

hallowed it. blessed the sabbath day, and seventh day; wherefore the LORD that in them is, and rested on the heaven and earth, the sea, and all for in six days the LORD made

giveth thee. land which the LORD thy God 12 that thy days may be long upon the Honour thy father and thy mother,

witness against thy neighbour. not steal. Thou shalt not bear false 13 not commit adultery. Thou shalt Thou shalt not murder. Thou shalt

that is thy neighbour's. nor his ox, nor his ass, nor any thing man-servant, nor his maid-servant, covet thy neighbour's wife, nor his neighbour's house; thou shalt not Thou shalt not covet thy

stood afar off. people saw it, they trembled, and mountain smoking; and when the and the voice of the horn, and the thunderings, and the lightnings, And all the people perceived the

let not God speak with us, lest we And they said unto Moses: 'Speak

16 thou with us, and we will hear; but

בשבם: _ ברך. ויקדשהו. ברכו במן לכופלו בשבי לחס משנס, וקדשו במן שלה סיס יורד בו: (11) וינה ביום השביעי. כניכול סכמיב נעלמו מנוחס, ללמד סימנו קל וחומר לאדס שמלאכחו נעמל וניגיעס שיסא נוח

ומכלל לאו הן (מכילמא פ"מ): (21) למען יאריכון ימיך. אם מכבד יאריכון ימיך, ואם לאו יקלרון, שדברי חורם נועריקון הם נדרשים, מכלל הן לאו

ממון ולהלן בגונב נפשום, אמרם, דבר הלמד מענינו, מה לא הרלה לא הנאף מדבר בדבר שהייבין עליהם מיחה ביה דין, אף . אַישָׁסְ מְּקַם אֶם זְרִיס (ימוקאל עו, לב): - לא חגנוב. בגונב נפשות סכמוב מדבר, לא מגנובו בגונב ממון, או אינו אלא וס בגונב (13) א הגאף. פֿין ניפֿוף פֿלפֿ בפֿשַמ פֿיש, שנפֿמר מוֹם ייַמַמ כַּנֹפָף וְכַּנֹפֶפֶּמ (ויקרפֿ ב, ו), ופֿומר כְפָשָׁשְׁ כַּמְנָפֶפֶּמ פַּמַמ

(מסלים פח, יג. מכילחה שם): לאחרריסם שנים עשר מיל, כאורך מחניסם, ומלאכי השרם באין ומסייעין אוחן להחזירם, שנאמר עַלְבֵי לְבָּאֹוֹח יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן במקום אחר (שם): - אח הקורות. היולאין מפי הגבורה: - ויגעו. אין נוע אלל זיע (שם): - ויגעהרו מרחוק. היו נרמעין סיס בסס מרש, מלמוד לומר נעשס ונשמע (מכילמא פ"ע): רואים אח הקולות. רואין את סנשמע, שאי אפשר לראות (EI) וכל חעם רואים. מלמד שלא סיס בסס אחד קומא, ומנין שלא סיס בסס אלס, חלמוד לומר ויענו כל סעס, ומנין שלא לא מגנוב דבר שמייב עליו מימח ביח דין (סנהדרין פו.):

76

װְמָמֵאָנ: בא הְאֶלהִים וּבַעַּבוּר הַהְיֵיָה אָהְנָּלִי לְכוּן יִקְּרָא בִּייָ וּבְּרִיל בּ שׁׁילֶאנֶ כִּי לְבֹּהְּבוּירְ וֹּפַּוּע אֵשְׁרֶם אָבִי, בּּבִּילִ לְוֹפֹּאָע וֹטְׁכִוּן

בדיל דלא החובון: מַּלְבַלְעָׁי דִּהְהֵי צַּהְלְמֵיה עַלְ אָפָּיכּוֹן ַנּיֹאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הַעָּם אַל־נַאַמַר מֹשֶׁה לָעַמָּא לָא תַּדְהַלִּוּן

you, that ye sin not.' you, and that His fear may be before 71 Fear not; for God is come to prove And Moses said unto the people:

ַנַיַעָּלַר הַעָּם מַרְחָל וּמֹשֶׁר וְקָם עַּמָּא מַרַחִיק וּמֹשֶׁר קָרַיב

darkness where God was. Moses drew near unto the thick And the people stood afar off; but

בַּבְּבֶּׁבֶּבְי لَّهُرَبُّت كُر مَالِ سَهُمَرَات لَيَكُلُّنَارِ مَا هُمَنَّهُ مَجْرَدِن مَفْدِياً: מפמגר עאַמִּר אָּבְ-בֹּדָנֹ וֹמְּבֹאַבְ אַטֹּם בְּבֹדָנ וֹמְבַאַבְ אַטוּן עַזִּגעוּן אַנּי וַיָּאַמֶּר יְהוָהֹ אֱל־מֹשֶׁה כָּה

וּאַמֹּר וֹן לְמָמָּר כֹּדָנוֹ מִימַר

rçor iznçi rrac çx

לא עלבון פֿבלי בּעַלן

from heaven. seen that I have talked with you children of Israel: Ye yourselves have 19 Thus thou shalt say unto the And the LORD said unto Moses:

Ye shall not make with Me—gods of

20 silver, or gods of gold, ye shall not

make unto you.

נאל'הַי זְהְב לְא תַעַּשִׁי לָבֶם: مع جان ميون المجان المجان المحادث المحادث المحادثة المحاد

הַבּׁנִלְטִי, לְעַפָּׁן אָהָלַע בּוֹבְטִי, ימו שוֶבוֹב בֹּכֹל אָנוֹב בַּאָהָבוֹי ונת ולפת מוגאב מו אלנ יטָבי בַּבַע בַּגַיָני, יָת בַּלָוֹמָרַ מֹוַבַּע אַנַמִּטֹא שַּהַבָּיג צַבַּנַת, עַעְּבְּדוּן קְכוּן:

come unto thee and bless thee. My name to be mentioned I will oxen; in every place where I cause peace-offerings, thy sheep, and thine thy burnt-offerings, and thy unto Me, and shalt sacrifice thereon An altar of earth thou shalt make

אַבוּא אַבור ובּוַבְהָהָיה: עַמְּלִים אָמֶה אַנְבִּיר אָנַרְשָׁלִי אַנַ גאָלנַ וֹאָנַ לַכֿנִנַ לַכַּב יי קליו אָת־עלהוף וְאָת־שְׁלְהָיף מוְבָּח צְּבְמְהַ מַצְּשֶׁה־לִּי וְוָבַחְתָּ

יראחו. על ידי שכלימס אומו גַכאוי וּמְאָנָס, מדעו כי אין וולמו, ומיכאו מפניו: וגדולס, כמו סָרִימוּ גַם (ישעים פב, י), סָרִיס גַפַּי (שס מט, כצ), וַכַנַּס עַל סַגְּבְּעָס (שס ל, יו), שסוח וקוף: 👚 ובעבור ההיה (דו) לבעבור נסוח אחכם. לגדל אתכס בעולס, שילא לכס שס באומות שהוא בכבודו נגלה עליכה: נסוח. לשון הרמה

(דבריס ד, יא). ערפל סוא עב סעון, שאמר לו סנס אָנֹכִי בָּא הַבֶּירְ בְּעַב הָעָבֶן (שמות ימ, ע): (13) נגש אל הערפל. לפניס משלש מחילוח, חושך, ענן, וערפל, שנאמר וְקָּקָר בּעֶר בְּמָשׁ עַד לֵב קּשְׁמֵיִס השֶׁךְ עְנָן וְעַרְפֶּל

כנקיות ובבתי מדרשות כדרך שלני עושה בבית עולמים, לכך נאמר לא מעשו לכם: בא לסוסיר שלא יופיף על צי, שאס עשית די, סרי הן לפני כאלהי והב: - לא העשר לכם. לא האמר, הריני עושה כרובים בבתי הכרוצים, שאמה עושה לעמוד אמי, שלא יהיו של כמף, שאם שנימם לעשומם של כמף, הרי הן לפני כאלהות: ואלחר זחב. (02) לא חעשון אחי. לא מעשון דמום שמשי המשמשים לפני במרום (מכילתא פ"י): אלחי בסף. בא להזסיר על המרץ. דבר מחר, הרפין השמים ושמי השמים, והליען על ההר, וכן הוא אומר <u>וי</u>מ שְמִים וַיֵּרַד (חהלים יח, ו. מכילחא פ"ע): ביניסס, מן סַשְּׁמַיִס סִשְׁמִישַ בְּמִיס, ומוֹ מַשְׁמֶרָן בְּיַמְּכֶךְ וְשַׁלְ סְמְּכֶן בְּרָמָה בְּמִיס, ומוֹ בּצִמיס, ומֹשׁו ווגנורמו על לו פעמיס שלצו חלוק מלסאמין: - בי מן השמים דברתי. וכמוב אחר אומר, וַיֵּבֶד ס'עַל אַר מִינִי, בא אכמוב השלישיו אכריע (פו) כה האמר. צלשון סוס: אחם ראיחם. יש הפרש צין מה שלדם רולה למה שלחרים משימין לו, שמה שלחרים משימין

יב, כו), ואין שחיעה בראש המובח (מכילחא פי"א ובחים נח.): אח עולחיך ואח שלמיך. אשר מלאיך ומבקרך. אם לאיך עליו. מֿצֿלו, כמו וְשָּלְיו מַשֵּׁס מְנַשֶּׁה (במדבר ב, כ), ו מֿינו מֿלמֿ עליו ממש, מלמוד לומר סַבְּשָׁר וְסַדְּס עַל מִוְבַּח סִי מֶלֹהֶיךְּ (דבריס שקיק ממלף אם פלל מובם קנפושם הדמק בשעם הניימן (מכילםף שם): - העשה לי. שמקף מחלם עשייםו לשמי: - ודבחת (וב) מזבה אדמה. ממוצר באדמה, שלא יבננו על גבי עמודים או על גבי כיפין (נ"א בסיס) (מכילמא פי"א). דבר אחר,

تترقم لإجراب تمترج كأب: خِهِــنخثن هُنْتًا فَنْنَ خَرِ بَالْخُكَ נאם מובח אַבְנִים מִעְשָּׁמִי לִּי

نتتخيت

tool upon it, thou hast profaned it. hewn stones; for if thou lift up thy 22 stone, thou shalt not build it of And if thou make Me an altar of

מַלְיווּ (פּ) طَاخِتُ، هَمْد جُهِ صَوْرُكِ مُدَانِكُ لَهُ جُمْهِ صَابَوْجَ، مَدَانِكَ مَجِينَ، וְלְאִיתַהְּבֶּרְי בְּתָהְלְיִנ הָלְ וְלְאִיתְפַּלְ בְּדַרְנְּיִן עַּלְ מְּרְבְּחִי

be not uncovered thereon. 23 unto Mine altar, that thy nakedness Neither shalt thou go up by steps

The Haftarah is Isaiah 6:1 – 7:6 & 9:5 – 9:6 on page 2.16. Sepharadim read Isaiah 6:1 – 6:13.

مر خودیتات: معومره لِهُذَٰلِ لَافِهُ فَمِي اللَّهُ لَا يَشِيلُ لَا يُعَدِيرًا

thou shalt set before them. Now these are the ordinances which

Π<u>έ</u>Δ: וֹהְבְּע וּבְּמִּבֹמְּט וֹגֵּא לְטַבּׁמִּו מֵנִט מִּנוּן וֹפַלָט וּבַמָּבוּמִנטֹא בּׁ. שֹׁלֵנִׁעְ מְּבֹּע מִבֹּנְוּ, מִהְתָּ מִּנֹנִם אָבוּ. שֹּוֹבוּוּ מִבֹּנִא בֹר וֹהְנִאָּכְ

יפוק לְבַר חוֹרִין מִגָּן:

.gaidtoa seventh he shall go out free for 2 years he shall serve; and in the If thou buy a Hebrew servant, six

באס שס, ווסו בית סבתירס, שס ניתן רשות לכסניס לסוכיר שס סמפורש בנשיאת כפיס לברך את סעס: שלי, שם אבוא אליך וברכמיך, אשרה שביינתי עליך, מכאן אתה למד, שלא ניתן רשות להזכיר שם המפורש אלא במקום שהשביינה ואם בקרך. ירוש לאם עולמיך ואם שלמיך: - בכל המקום אשר אזכיר את שמו. אשר אם למן לך רשום לסוכיר שם סמפורש

איש לאשמו, בין משפחה למשפחה, בין אדם לחבירו, על אחח כמה וכמה שלא חבואהו פורענות: . אבנים שאינם רואות ולא שומעות ולא מדברות, על ידי שממילות שלוס אמרס מורס לא מניף עליסס ברול, סמטיל שלוס בין מ"ד). ועוד, שהמובח ממיל שלום בין ישראל לאביסם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורם ומחבל, והרי דברים קל וחומר, ומה שהמובח נברא להאכיך ימיו של אדם, והברול נברא לקלר ימיו של אדם, אין זה בדין שיונף המקלר על המאריך (מדוח פ"ג עליה. סרי כי זס משמש בלשון פן, שסום דילמם, פן מניף מרבך עליס: ותחללה. סם למדם, שם סנפם עליס ברול מללם . אין אס סללו מלוין, אלא ודאין, וצלצון כאצר סס מצמציס: - גזיה. לצון גויוס, צפופלן ומכממן צצרול: - בי הרבך הנפח משמש צלשון כאשר. וכן וָאָס מַּקְרִיצּ מִנְמַת בְּפּוּרִיס (ויקרא ב, יד), זו מנחת סעומר שסיא חודה (מכילתא פּי"א), ועל כרחך אָלַמֹּוֹת מִּבְּנֶס (דבריס כו, ו). וכן מְס בֶּמָף מַּלְנֶס (שמות כב, כד), תובס סוח, שנחמר וְסַעַבַע מַעַבִּיטָנּוּ (דבריס מו, ת), וחף וס משמש בלשון כאשר, וכאשר מעשה לי מובת אבנים לא מבנה אחהן גוית, שהרי חובה עליך לבנות מובת אבנים, שנאמר שַׁבְּנִיס (22) ואם מזבח אבנים. רבי ישמעלל לומר, כל לס ולס שבתורס רשות, תוץ מג', ולס מובת לבניס תעשה לי, הרי לס וה

בסס מנסג בויון, מבירך שסוא בדמות יולרך, ומקפיד על בויונו, על אחת כמה וכמה: בזיון, וסרי דברים קל ומומר, ומס מבנים סללו שמין בסס דעת לסקפיד על בזיוגן, ממרס מורס סומיל ויש בסס נורך לא מנסג ערוס ממש, שהרי כמיב ועשה להם מכנמי בד, מכל מקום הרחבת הפסיעות קרוב לגלוי ערוה הוא, ואתה נוהג בהם מנהג אלה מלוק יסה ומשופע: אשר לא הגלה ערוהך. שעל ידי המעלות ההה לריך להרחיב פקיעותיך, והף על פי שהינו גלוי (33) ולא חעלה במעלות. כשלמס בונס כבש למובח, לא מעשסו מעלוח מעלוח, אשקנו"ש בלע"ו (שמופען שמאפלען)

להחשיבה), שנאמר כי לא כלורנו לורה ואויבינו פליליה (דבריה לב, לא), כשאויבינו פליליה זהו עדות לעלוי יראחם: ישראל, אל מביאסו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני ארמים, מחלל את השם ומיקר שם האלילים להשביחם (מ"א ומוכן לאכול לפני האדס: - לפניהם. ולא לפני עובדי אליליס (גימין פת:), ואפילו ידעת בדין אחד שהס דנין אותו כדיני שדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עלמי להבינם מעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר השים לפניהם, כשלחן הערוך חשים לפניהם. אמר לו סקצ"ס למשס, לא מעלס על דעמך לומר, אשנס לסס ספרק וססלכס צ' או ג' פעמיס, עד שמסא מסיני אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשה דינין לפרשה מובה, לומר לך שהשים סנהדרין אלל המקדש (מ"א המובה): אשר (I) ואלה המשפטים. כל מקוס שנהמת הלה, פפל הה הרהשונים, והלה, מופיף על הרהשונים (שמו"ר ל, צ), מה הרהשונים

- AUL: בַּעַל אִשְּׁהֹ הוֹא וְיְצְאָה אִשְׁתִּוֹ בּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק אָם בְּעֵיל אָם_כֹּנפֹּן וֹבֹאַ כֹּנפֹן וֹהֵא אָם_ אַם
- بقبرية جهائات إبرتم يوه جيون: לוּ בָּנִים אַוּ בְּנָוֹת הָאָהָּה וּילְבֶּיה
- **くさ おおめ 口卓添い** אָר־אָדֹיִי אָר־אָשָׁהָיִי ואָר־בָּנָיִי וְאָם_אָמָר יאַמַר הַעָּבֶר אָהַלָהַיִּ
- ַבֿמּבְאָה וֹהַבֹּבוּ (a) הַמְּוּמְהַ וְרְצֵּע אֲדֹנָיו אָת־אָזִנוֹ ¿װִצְּיִּשִׁן אֶּלְ_תַּבְּקָת אִּיִּ אֶּלִ_ אֻדְנָיוֹ אֶל_הָאָל,הִים

- KÜLL: אַטַרָא רוא וָהַפּוּק אָהָהַיּה سرجيد
- יפול בלחודוהי: ילַנָהָא טָהַי לְרַבּוֹנָה וְהִיאָּ بنكريد كريد خذرا بجب خذا بهنشه אָם בבוָנוּנוּ וֹטֵּגוֹ בִנִּנִי אָטַּנֹאַ
- ונת בני לא אפוק בר חורין: בווימלא זמ בבוני זם אטטי
- וּיהי לַיה עָבֶר פָּלַח לְעָּלַם: בבוניה נת אודניה במרצעא בּלנע מוווטא ונרצע בּוֹנוֹא וֹלֵבְבַנִיע לַוֹּט בַּמָּא

- then his wife shall go out with him. 3 out by himself; if he be married, If he come in by himself, he shall go
- himself. master's, and he shall go out by wife and her children shall be her 4 she bear him sons or daughters; the If his master give him a wife, and
- children; I will not go out free; love my master, my wife, and my But if the servant shall plainly say: I
- for ever. with an awl; and he shall serve him master shall bore his ear through door, or unto the door-post; and his God, and shall bring him to the then his master shall bring him unto
- דין: לחפשי. למירומ: ְּוֹכִי יְמִיּףְ שְׁמִיףְ שְּמֶף וְנְמְפִר לֶךְ (ויקרא כה, לע), הרי מוכר עלמו מפני דוחקו אמור, ומה אני מקיים כי מקנה, בנמכר בבים שָׁם פֵּאן לוֹ וְנָמְפַּר פַּגְּנָבָּמוּ (שמום כב, חֹ), חו חֿינו חֿלה במוכר עלמו מפני דחקו, חֿבל מכרוהו בים דין לחֿ ילה בשש, כשהוחֿ חֿומר כי ימכר לך אמיך שעברי (דברים טו, יב), לא אמרמי אלא באמיך: 🗈 בי חקנה. מיד בים דין שמכרוסו בגובמו, כמו שואמר שניס יעבוד, ומס אני מקייס וְסִקְנַמַלְפָּס אֹקָס (ויקרא כס, מו), בלקוח מן סכנעניס, אבל בלקוח מישראל יצא בשש, חלמוד לומר (2) כי הקנה עבד עברי. עבר שהוא עברי, או אינו אלא עבדו של עברי, עבד כנעני שלקאאו מישראל, ועליו הוא אומר שש
- סכמוב, שסקונס עבד עברי מייב במזונות אשמו ובניו (קידושין כב.): (קידושין כ.): אם בעל אשה הוא. ישראלית (תכילתא פ"ב): ויצאה אשחו עמו. וכי מי סכניקס שתלא, אלא מגיד לבושו, בכנף בגדו: 🗆 בגפו יצא. מגיד, שאם לא סיה נשוי מחחלה, אין רבו מוסר לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים (E) אם בגפר יבא. שלא סיס נשוי אשה, כמרגומו אם צלמודוסי. ולשון צגפו, צכנפו, שלא צא אלא כמות שסוא, ימידי צמוך
- אֿסַ סביאס סימנין יונאס, שנאמר אָמִיךְ סָעַבְּרִי אֹו סָעַבְרִיָס (דבריס עו, יב) מלמד שאף סעבריס יונאס בשש: מלמוד לומר סאשה וילדיה מהיה לאדוניה, הא אינו מדבר אלא בכנענים, שהרי העבריה אף היא יולאה בשש, ואפילו לפני שש (+) אם אדניו יחן לו אשה. מכלן, שסרשות ביד רבו למסור לו שפחס כנענים לסוליד ממוס עבדים. או הינו הלה בישר הלים,
- (5) את אשתי משפתס:
- ושבדו לעולם. עד סיובל, מו מינו מלמ לעולס כמשמעו, מלמוד לומר ן מִישׁ מָל מִשְׁפַּקִּמֹּו מָשָׁבוּ (ויקר מַ כּס, י), מגיד שממשיס ועל שמי סמוווות, ואמרמי כי לי בני ישראל עבדיס, עבדי סס, ולא עבדיס לעבדיס, וסלך זס וקנס אדון לעלמו, ירלע בפניסס: בלואר למכשיע) מה נשמנו דלמומוזוה מכל כלים שבבים, אמר הקב"ה, דלמומוזוה שהיו עדים במלרים כשפשחתי על המשקוף בני ישראל עבדים, והלך וקנה אדון לעלמו, תרלע. רבי שמעון היה דורש מקרא זה כמין חומר, (ר"ל קשר לרור מבושם שחולין וכאי, און ואח ששמעה על הר סיני לא חגנוב, והלך וגנב, חרלע (מכילחא פ"ב), ואם מוכר עלמו, און ששמעה על הר סיני כי לי ַ בַּיְמֶנִים (ויקרא יד, יד), מה להלן הימנית אף כאן הימנית. ומה ראה און להרצע מכל שאר אברים שבגוף, אמר ר' יוחנן דן . או אינו אלא של שמאל, מלמוד לומר און און לגוירה שוה, נאמר כאן ורלע אדוניו אם אונו, ונאמר במלורע פְּנוּך אֿוֶן הַמִּשַּׁהַר - המוווס, סקיש דלמ למוווס, מס מוווס מעומד אף דלמ מעומד (קידושין כב:): - ורצע אדוניו את אזנו בנורצע. סימנים, סמוווס כשרס לרצוע עליס, מלמוד לומר וְנְמַמַּס בְּמָׁוֹנוּ וּצַדֶּלֶמ (דבריס מו, יו), בדלמ ולה במוווס, סה מס מלמוד לומר הו הל (6) אל האלהים. לבית דין, לריך שימלך במוכריו שמכרוסו לו (מכילתה פ"ב): אל הדלה או אל המזוזה. יכול שתסת

- לְאַ עֹגֹאַ בְּגָאַנ עַהְגַּבְוֹעִם: ﴿ لَٰ إِذِ رَفَٰ فِل هُنِهِ هُلِ خَلِهُ لَٰ لِهُ فَلَا لَا مُؤْلِدًا
- בְבְּלֶרוֹ בְּהַ: לְמָּם לֹבְינִי לְאַינִימְאָלְ לְמְבְּנִיה אָנֵינוֹ לִיִה בְּיִה בְּיִּה לְזִבּוִנִּה 8 (ح ﴿١٤) إِمْ كِنَا الْعِيدَةِ إِنْ فِيدِية الْأَوْتِيةِ الْأَرْضِةِ لِأَبْدِا الْوَالِمِوْةِ كِنْجِدَا אַם בֿמַּע בֿמּנוֹ. אַבְנֹנִע אַמָּב אַם בּנְמָּע בֿמּנוּ. בבּוָנִע
- הבנות יעשה קה: י וֹאִם לְבְּנִוּ "וְיִּלְבְּנִוּ בְּמִמְהָבָּּמ וֹאִם לְבְבִוּנִי וְלֵּוּנְתִּנִּי בְּנִלְבָּנִי
- בְּסִוּמָה וְעַנְמָה לְאֵ וּגְרֶע: אַם אַנוֹנִי 'מַּטַ בְיָּי הַאָּגַנִי אַם אַנוֹנִנִיאַ יַפַּב בָיִי וּיּנִייַ
- וּנִבְּאָר חִנָּם אָין בְּסֶר: (ס) หุอาพุ่รุ่พาล่รู่ตา รุ่ง เหตุทารุ่ง หุอ ผูรุ่ง หรุ่ง รุ่ง เละงารุ่ง

- לאַמִעוּ לא טפוַל כֹמִפּלונע וֹאָבׁוּ וֹזַבּׁוּל עַּבֹר וֹטַ בַּבַנִינִי
- בִּמִמְלַמֶּיה בַּה:
- בְּנָתְ וְשְׁבֶּאֵלְ וְעֵּבֶוֹתְ לְעִי:
- בְּסִוּתַה וְעְּנְתִּיִה לָא יִמְנַע:
- נחפוק עגן דְלָא בְּסָף:

- as the men-servants do. a maid-servant, she shall not go out And if a man sell his daughter to be
- deceitfully with her. have no power, seeing he hath dealt her unto a foreign people he shall shall he let her be redeemed; to sell hath espoused her to himself, then If she please not her master, who
- manner of daughters. 9 he shall deal with her after the And if he espouse her unto his son,
- rights, shall he not diminish. 10 tood, her raiment, and her conjugal If he take him another wife, her
- nothing, without money. 11 her, then shall she go out for And if he do not these three unto

יולסס ברסשי מיבריס, אף סוא אינו יולא בראשי איבריס: כעבדים כנענים, יכול סעברי יולה ברהשי היברים, חלמוד לומר העברי הו העבריה, מקיש עברי לעבריה, מה העבריה הינה יליאומיו, מס עברי יולא בשש וביובל, אף עבריס יולאס בשש וביובל, ומסו לא חלא כלאת סעבריס, לא חלא בראשי איבריס או אינו אלא לא מלא כלאת סעבדים בשש וביובל, מלמוד לומר כי ימכר לך אחיך סעברי או סעברים, מקיש עבריה לעברי לכל בשן ועין, אלא עובדת שש, או עד היובל, או עד שתביא תימנין, וכל הקודס קודס למירותה, ונותן לה דמי עינה או דמי שינה, אינו דין שלא ממכר (ערכין כע:): - לא חצא כצאח העבדים. כיליאת עבדים כנענים שיולאים בשן ועין, אבל זו לא מלא ומס מכורס קודס לכן יולאס בסימנין, כמו שכסוב וילאס חנס אין כסף, שאנו דורשים אומו לסימני נערום, שאינס מכורס (ד) וכי ימבר איש אח בחו לאמה. בקמים סכמוב מדבר (מכילמל פ"ג), יכול לפילו סבילם סימים, למרח קל וחומר, שנה קרוים עולם, ולא שיהא עובדו כל המשים שנה, אלא עובדו עד היובל, בין במוך בין מופלג:

- מאללך: לעם נכרי לא ימשל למכרה. שאינו רשאי למכרה לאחר, לא האדון ולא האב (קידושין יה:): בבגדו בה. שנה, נמולה שקנית עבודת כל שנה ושנה בששית המנה, ועשתה אללך כ' שנים, הרי שלישית המנה, עול שני שלישיות המנה ותלה אללו כאילו היא שבורה אללו, כילד, הרי שקנאה במנה ועשמה אללו צ' שנים, אומרים לו, יודע היית שעמידה ללאת למוף שש ימן לה מקום להפדום ולנאמ, שאף הוא מסייע בפדיונה, ומה הוא מקום שנומן לה, שמגרע מפדיונה במספר השנים שעשמה לאשס, וכמף קניימס סוא כמף קדושים. וכאן רמו לך סכמוב שמלוס ביעוד, ורמו לך שאינס לריכס קדושין אמריס: והפדה. (8) אם רעה בעיני אדניה. שלא נשאס מן בעיניי לכנסס (מכילמא פ"ג): אשר לא יעדה. שסיס לו ליעדס ולסכניסס לו
- (9) ואם לבנו ייעדנה. סלדון, מלמד שלף בנו קס מחמיו ליעדס אס ירלס לביו, ולינו לריך לקדושין אחריס, אלא אומר שם בא לבגוד בה, שלא לקיים בה מלום יעוד, וכן אביה, מאחר שבגד בה ומכרה לוה:
- (10) אם אחרת יקח לו. עליס: שארה כסוחה ועונחה לא יגרע. מן סממס שייעד לו כבר: שארה. מזונות (כמובות לס, סרי אם מיועדה לי בכמף שקיבל אביך בדמיך: במשפש הבנוח. שאר כמות ועונה:
- שאם קדמו סימנים לשש שנים מלא בקן (מכילמא פ"ג), או אינו אומר שמלא אלא בבגרום (קידושין ד.), מלמוד לומר אין כסף, קודס מימנין, כבר למדנו שמלה, שנהמר קעבְרִי מוֹ קעבְרִיָּה וַעַבְּרִיְּה שֵׁבְ שָׁנִיס (דבריס מו, יב), ומסו ההמור כהן וילהה הנס, ממס שריבה לעבדים, ומס היה היליהה, ללמדך שחלה בסימוין, וחשהה עמו עוד עד שחביה סימוין, והם הגיעו שש שנים מפדיונס ומלק, וזס לא יעדס לא לו, ולא לבנו, וסיא לא סיס בידס לפדומ את עלמס: ריצאה חבם. כיבס לס יליאס לזו יומר (II) ואם שלש אלה לא יעשה לה. מס ממת משלש מלס למ יעשס לס, ומס סן סשלש, ייעדנס לו, מו לבנו, מו יגרע מו:): כסוחה. כמשמעו: ענחה. משמיש:

לרצוח יציאח צגרוח, ואס לא נאמרו שניסס, סיימי אומר ויצאס מנס זו צגרוח, לכך נאמרו שניסס שלא לימן פחחון פס לצעל

(16) וגגב איש ומכרו. למה נאמר, לפי שנאמר פי ימנא איש וגיב נפש מאָקיי (דברים כד, ז), אין לי אלא איש שגיב נפש, אשר במימס. ואינו חייב אלא בסכאס ציצ בס מבורס (פנסדריץ פד:): אברו ואמו. אוז א הוס אוזס: מווח יומוח. במנק:

(21) ומכה אביו ואמו. לפי שלמדנו על הסופל בחפירו שהוא בחשלומין ולא במיחה, סולרך לומר על הסופל באפיו שהוא

מקמנו למומ (פנהדרין לה:, יומא פה.): וסרופא וסרודה בנו ומלמידו, שאף על פי שהם מזידין, אין מערימין: - מעם מזבחר. אם היה כהן ורולה לעבוד עבודה,

וסאב סמכם אם בנו, וסרב סרודם אם פלמידו, וסשוגג, פלמוד לומר וכי יזיד ולא שוגג, לסרגו בערמס ולא שלים בים דיץ

(+1) וכי יזיד. למס נאמר, לפי שנאמר מכס איש זגוי, שומע אני אפילו רופא שסמים, ושלים בים דין שסמים במלקום ארבעיס,

ווס שסרג במויד נסרג: ושמחי לך מקום. אף במדבר שינום שמק. ואי וס מקוס קולטו, וס ממנס לויס (מכוח יב:):

שוגג עולה בסולס ונופל על זה שהרג במזיד והורגו, ועדים מעידים עליו ומחייבים אוחו לגלוח, נמלא זה שהרג בשוגג גולה, סיו עדים בדבר שיעידו, זה לא נסרג וזה לא גלה, והקב"ה מומנן לפונדק אחד, זה שהרג במויד יושב חחח השולם, וזה שהרג אמרס מורס מרשעים יצא רשע, וסאלסים אנק לידו, במס סכמוב מדבר, בשני בני אדם, אחד סרג שוגג ואחד קרג מזיד, ולא ַ בַּקַּדְּמֹנִי מֵרְשָׁשִּיס יֵנֵאׁ בְשַׁש (שמואל־אֿ כד, יג), ומשל סקדמוני סיא סמורס, שסיא משל סקצ"ס שסוא קדמונו של שולס, וסיכן לי (מלכיס־ב ס, ו), מודמן למנים לי עלס: והאלהים אנה לידו. ולמס מנם ופת מלפניו, סום שפמר דוד, פַּםֲשֶׁר יפֿתַר מָשַׂל והאלהים אנה לידו. זמן לידי, לשון לא מְאַנֶּה מַבֶּלְיךְ בְשָׁה (מהלים לא, י), לא יָאָנֶה לַפַּדִּיק בָּל אָגַן (משלי יב, כאֹ), מִמְשַׁנֵּה הוא יַמַלָּל (דכיחל 1, כס), אף כחן אשר לה לדס, לה לדד למלוה לו שום לד מימה, ואף זס יש להרסר עליו, מכל מקום לשון אורב הוה: יש לחברו באחח ממחלוקח של לד, נחברנו בחלק על לַד מִּנְשֵׁחוּ (ישעים בו, יב), לְדָּה מֹוֹרֶה (שמואל־ה כ, כ), וְמִנִּין לְצַד עִנְּמָה שלו לודס, וזסו פועל שלו לד. ואומר אני פסרונו כסרגומו ודלא כמן ליס. ומנסס סברו בסלק לד ליד, ואין אני מודס לו, ואס יא). ולא ימכן לומר לדה לעון הלד ליד, שלידת חיות אין נופל ה"א בפועל עלה, ועם דבר בה ליד, ווה עם דבר בו לדייה ופועל (13) ואשר לא צדה. לא ארב לו ולא נמכוין. לדס לשון ארב, וכן סוא אומר וְאַמָּס נֻבֶּשׁ נָפְשָׁי לְקַמְמָּשׁ (שמואל-א כד,

אדס אפילו נפלים במשמע, מלמוד לומר מכה איש, שאינו חייב עד שיכה בן קיימא, הראוי להיום איש (מכילמא פ"ד): מכה איש, שומע אני אפילו קטן שהכה והרג יהא הייב, חלמוד לומר ואיש כי יכה (שה), ולא קטן שהכה. ועוד, כי יכה כל נפש עד שיכה היש, הכה את האשה ואת הקמן מנין, מלמוד לומר כי יכה כל נפש אדם, אפילו קמן ואפילו אשה. ועוד, אילו נאמר . איש וממ, אינו חייב אלא בסכאה של מימה (סנהדריץ פד:). ואם נאמר מכה איש ולא נאמר ואיש בי יכה, היימי אומר אינו חייב למס נאמר, לפי שנאמר וְאִישׁ פִי יַפֶּס פָל נֶפֶשׁ אָדֶס מוֹמ יוּמָמ (ויקרא כד, יו), שומע אני סכאס צלא מימס, מלמוד לומר מכס (21) מכה איש ומה. כמס כתוביס ולמכו בפרשת רולמין, ומס שבידי לפרש למס בלו כולס, לפרש: מכה איש ומה.

בגין למלוק:

לְמִנְע: (ס)

אַניַלמּלָא וִניַלמּיל: מְוֹת יומֶת: (ס) hand, he shall surely be put to death. ויזקנניה וִישְׁהְכַח さいにい י וֹנְלְּכ אָנְהַ וּמִׁכַּבוֹוְ וֹנִמְאָא בֹוֹבוְוְ וּבְוֹנִנְיִבְ נַבְּהָא מִבָּנִּגְ וֹהְבָאִבְ selleth him, or if he be found in his

אַטַבְּקְאַ יִּהְקָּאַ יִּהְקָּ

מָנְעַ יּבִימָעַיִּ לַאָּבוּנִיִּי

his mother, shall be surely put to

And he that stealeth a man, and

And he that smiteth his father, or

これを負った

שבלהניה למקשל: בְּעְּרְיִי מִעָּם מִיְּבְּהִי הִקְּהָהָ לְמִקְשָׁלֵיה בָּנְכִילִי מִוְ מִוֹּבְּחִי

Mine altar, that he may die. with guile; thou shalt take him from

⁺¹ וְבֶּיִי יְנְיִי אֶּיִשׁ עַּלְ הֵעָהְ לְּהְרָנְוֹ וַאֶּבִי יַרְשָׁעַ גָּבָר עַלְ חַבְּרֵיה. ばいるはない

LXCL

بابعدام جريفا:

14 upon his neighbour, to slay him And if a man come presumptuously

خُنْدُا لَمَمْنَا خُلِهِ مُخِاتِ يُجَمِّد مِنظمَد خِنِدَيه يَجْمَدَ خِلِهُ مُعَالِ

נְּיֵ נְאֲשֶׁר לְאֵ צְּדְׁר, וְהָאֵלְהִים אִּבָּה יִדְלָא כְּמָן לִיה יִמִן קֵּדָם יִיָּ

he may flee. I will appoint thee a place whither 13 God cause it to come to hand; then And if a man lie not in wait, but

ישראל עַבָּר אָישׁ נָמָת עָות יימָת:

אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִי: וומטלניה ζ X ξ A

dieth, shall surely be put to death. He that smiteth a man, so that he

ľXÜLĽ

יומֶת: (ס) לי ומֹלַבִּ'לְ אָבָּיוּ מורת ודילוט

אַנוֹלַמֹּלָא וִנוֹלַמִּוּלִי: ムダイボド

mother, shall surely be put to death. And he that curseth his father or his

למית וֹלפֿל לִמֹאָבֶּב: אָט בְמְעוּ בְּאָבוֹ אַן בְאַנְרָךְ וְלְאִ בְּבִירָ מִיוֹאִ וְלָאִ יִמוּט וִיפּוּלְ

לבוּמָלָן: לּבֿר וָת חַבְּבוּיה בְּאַבְּנָא או וֹבְירִיבְן אֲנְשְׁים וְהִבְּהִי אִישׁ וֹאֵבֵי יִנְצִּוֹן הּיִּבְרִין וְיִמְהַוֹּ

fist, and he die not, but keep his bed; 18 the other with a stone, or with his And if men contend, and one smite

נטל וָרַפָּא יָרַפָּא: (ס) מְאָּגִּוֹשׁיִ וֹלְפַע עַפּּבָּע עַל אָבָעוֹן

בוּמַלְנֵיה וְמֵין נַאָּנָר אַסְיָא בּוֹנִיה וִיהֵי זְכָא מָחָנָא לַחוֹר אִם לְלֵּנִם וְעִיטְעַבְּלֶּבְ בַּעָנֵּא מַּלְ- אָם נִלִּנִם וְעִיבְּיָבְ בַּבְּרָא מַלְ And if a man smite his bondman, or cause him to be thoroughly healed. for the loss of his time, and shall smote him be quit; only he shall pay upon his staff, then shall he that

if he rise again, and walk abroad

::20: אַמְתוֹ בַּשָּבֶם וּמָת תַּחַת יָדָוֹ נְקְם אי, וְבְירַיַבֶּהְאַיִּשׁ אָחַ־עַבְדִּיֹהְ אָוֹ אָחַר יַצִּבְי יִמְחֵי גְּבָר יְחִ עַבְּדִּיה

קחוֹת יְדִיה אִמְדְנָא יִמְדְן: או יָת אַמְמֵיה בְּשׁוּלְמָן וִימוּת

day or two, he shall not be Notwithstanding if he continue a be punished.

die under his hand, he shall surely

20 his bondwoman, with a rod, and he

punished; for he is his money.

יַשָׁם בָּי כַסְפַּוֹּ הְוּא: (ס) יַבּ אַּדְ אִם־נִים אָּוֹ יוֹמָיִם יַעֲּמָדׁ לָאַ פְּרַם אִם ִיוֹמָא אוֹ חְּבֵין יוֹמִין

וטפורם לא וטָדָן אָבִי כַּסְפּוּה

לקללה, ומר סבר לא מקשינן (שם): סיא. והפסיק הענין וכחב וגונב איש בין מכה אביו ואמו למקלל אביו ואמו, ונכאה לי היינו פלוגחא, דמר סבר מקשינן הכאה עדים שגופו ומכרו, וומלא פידו כפר קודס מכירס (פוסדרין פס:): – מוח יומח. פסוק. כל מיסס סאמורס בסורס פסס, סוק אשס מנין, מלמוד לומר וגונג נפש (שס), לכך סולרכו שניסס, מס שחסר זס גלס זס (מכילחא פ"ס): ונמצא בידו. שראוסר או טומטוס או אידרוגינוס שגנבו מנין, חלמוד לומר וגונב איש ומכרו. ולפי שנאמר כאן וגונב איש, אין לי אלא גונב איש, גונב

(שם כ, כו), ובמקלל מביו וממו נממר דְמִיו בּו (מ"כ פי קדושים קידושין ל:): לסוליא אם הקען: - מודו יומה. בסקילה. וכל מקוס שנאמר דמיו בו, בסקילה, ובנין אב לכולם, בָּאֶבֶן יִרְנְּמוּ אֹמָם דְּמֵימֶם בָּס . אביר, אשה שקללה אם אביה מניץ, מלמרד לומר ומקלל אביר ואמר, שחם, בין איש וביץ אשה, אם כן למה נאמר איש אשר יקלל (עב) ומקלל אביו ואמו. למס נאמר, לפי שסוא אומר איש אָישׁ מָשׁל יִקְלַל אָם אָבִיו (ויקרא כ, ע), אין לי אלא איש שקלל את

(18) וכי יריבון אנשים. למס נאמר, לפי שנאמר עין מחם עין, לא למדנו אלא דמי איבריו, אבל שבה ורפוי לא למדנו, לכך

יד רגל מחם רגל: ורפא ירפא. כמרגומו, ישלם שכר סרופא (צגא קמא פס:): שומר קשופין, שסרי פף לפטר סמולי פינו רפוי למלפכס יד ורגל, וסופ כבר נמן לו מסמס נוקו דמי ידו ורגלו, שנפמר יד מסמ נקס סמכס: - רק שבחו. בעול מלאכמו מממס החולי, אם קעע ידו או רגלו, רואין בעול מלאכמו מחמס החולי, כאילו הוא שמובשים אומו עד שנראה אם ימרפא זה, וכן משמעו, כשקם זה והלך על משענמו, אז ונקה המכה, אבל עד שלא יקום זה, לא (91) על משעוחו. על צוריי וכחו (מכילחה שם): ונקה המכה. וכי חעלה על דעתך שיסרג וה שלה סרג, הלה ללמדך כהן, נאמרה פרשה זו (מכילמא פ"ו): ונפל למשכב. כמרגומו ויפל לצועלן, למולי שמבעלו ממלאכמו:

אבר שסוא כדי למוח בסכאס זו, עבד סקל לא כל שכן: - נקם ינקם. מיחח סייף (סנסדרין נב: מכילחא פ"ו), וכן סוא אומר גירשם כא"ש) הכהו, והלא דברים קל וחומר, מה ישראל חמור אין חייב עליו אלא אם כן הכהו בדבר שיש בו כדי להמיח, ועל מפילו אין בו כדי להמים, מלמוד לומר בישראל, וְאָם בְּאָבֶן יֶד מֲשֶׁר יָמוּם בָּה (במדבר לה, יו) (או בכלי עך יד אשר ימום בו. גדון בדין יוס לו יומיס, שאס לא מת תחת ידו ושקק מעת לעת פעור: − בשבש. כשים בו כדי לקמית קכתוב מדבר, או אינו מס כספו קנוי לו עולמים, אף עבד סקנוי לו עולמים, וסרי סיס בכלל מכס איש ומם, אלא בא סכמוב וסוציאו מן סכלל, לסיום (0.5) וכי יכה איש אח עבהו או אח אמחו, בעבד כנעני סכמוב מדבר, מו מינו מלמ בעברי, מלמוד לומר כי כקפו סומ,

(IS) אך אם יום או יומים יעמוד לא יוקם. אס על ייס אחד הוא פעור על יומיס לא כל שכן, אלא יוס שהוא כיומיס, מַבְבּ נְמַמֶּטְ נְקַסְ בְּרִיִם (ויקרה בו, כה):

יפְּטְרְנֵיה חֲלֶךְ עֵינֵיה: וְשַׁלְּחֲנוּ תַּחַת עִינְוּ: let him go free for his eye's sake. אָטַבְּגֵּוְ אָּמִטֹּוְ וֹאֲטַׁלֵּעִ לְטִבּׁהָּ bondwoman, and destroy it, he shall בְּעַרְהֵיה אוֹ יָת עֵינָא דְּאַמְתַּיה 26 bondman, or the eye of his لَّذِي رَجُْكِ غِيمَ عُلِي مِّنَا مَخْكُ إِنْ غَبِي الْغُكِّلِ الْطُقَارِ لَحْدَا يُلِي مَنْكُ And if a man smite the eye of his חַבּוּרֶה: (ס) رئان فلألا منهمانوا بالألا منهمانوا: ĒŽĽ <u> TEKĻL</u> wound, stripe for stripe. هُوْ جِنْهُد يَاذِكُ جِنْهُد هَلَـٰهُمْ يَاذِكُ burning for burning, wound for ĹţŢX: שַּׁעִּי בְּׁר בֻּנְיכְ שַּׁעִּים בַּנְיכְ: וֹבא שׁלָשׁ וֹבא בוּלָא שׁלָשׁ for hand, foot for foot, ** מַּנִן מַּחַה עַּנִן שֵׁן תַּחַה שֵּוְ יָד שִּיִּץ חֲלֵּךְ שִּנְא שְׁלֶּךְ שִׁנָּא יִיִּלְרְ שִׁנָּא יִיִּ eye for eye, tooth for tooth, hand עַּחָת נְפָשׁ: װַלָּף נִפְּשָׁא: shalt give life for life, נַ אָם־אָסְוֹן יִהְיָה וְנְחַמָּה נָפָשׁ וְאָם מֹוֹהָא יָהִי וְחָהֵין נַפְּשְׁא But if any harm follow, then thou judges determine. באַטַבא וופון מפופר בּוּנוֹא: ּיְשֶׁית עְּלְיוֹ בָּעַלְ הָאִשְּׁה וְנְתָוֹן בְּעָא דִּיִשְׁיִּר עַלְיִהִי בַּעְלְהִ upon him; and he shall pay as the the woman's husband shall lay نَاتُكُ عُمُنِا مُثَنِهِ تَمْثِهِ خَعَهُد نَاجُع نَتَا مَانِعَهُ عَنَائِحُهُد نَائِحًا he shall be surely fined, according as 22 fruit depart, and yet no harm follow, דד בובני נוגאני וְלָאַ אִטַּטֹא מָתּבּוֹא וִנפַּטוּן וֹלְבַּטֹא a woman with child, so that her اَجْدَ بَرْضِ الْزُرْطُة بَحْضُلَ يَهُلِدُ بَرْعَا يَبْدِينًا إِنْظِيارًا And if men strive together, and hurt

ואיום, זה מעם לעם (מכילמא פ"ז): - לא יוקם כי כספו הוא. הא אחר שהכהו, אף על פי ששהה מעם לעם קודם שמם, הייב:

מינב:

(22) וכי ינצו אנשים. זס עס זס, וימכוון לסכום אם מביכו, וסכס אם סאשס (מכילמא פ"מ): ונגפו. אין נגיפס אלא

(22) וכי ינצו אנשים. זס עס זס, וימכוון לסכום אם מביכו, וסכס אם סאשס (מכילמא פ"מ): ונגפו. אין נגיפס אלא

לצון דמיפס וסכאס, כמו פון פּגֹּף בְּמֶבֶּן רַגְּלֶךְ (מסליס גא, יד), וּבְּמֶבֶס יִמְנְּפּוּ רַגְּלִיבֶס (ירמיס יג, מז), וּלְמֶבֶן נֵגֶף (יצעיס ה,

יד): ולא יהיה אסון באשה: ענוש יענש. יענש יענש. לצלס דמי ולדום לבעל, שמין אומס כמס סימס כאיס לסמכר בשוק, לסעלום

בדמיס באביל סריונס: ענש יענש יעני יגבו ממון ממנו, כמון עְנְשׁבְּיִם בְּמֵבְ (דבריס כב, ימ): באשר ישיה עליו וגרו.

במימבענו סבעל בבים דין לסשים עליו עונש על כך: ונהן. סמכס דמי ולדומ: בפללים. על פי סדייניס:

(25) ואם אסון יהיה. באשם: - ונחה גפש החה גפש. רבומינו מולקין בדבר (מנסדרין עמ.), יש אמתריס נפש ממש, ויש אחתריס ממון אבל לא נפש ממש, שהמתריץ להרוג את זה והרג את זה פעור ממיתה, ומשלם ליורשיו דמיו כמו שהיה נמכר

בשוק: (24) עין תחת עין. שימא עין הביכו, נותן לו דמי עינו כמה שפחחו דמיו למכור בשוק, וכן כולם, ולא נמילת אבר ממש, כמו

שדרשו רבומינו בפרק המובל (בבא קמא פד.):

(25) בויה חחח בויה. מכומ אש. ועד עכשיו דבר במבלה שיש בה פתח דמים, ועכשיו בשאין בה פתח דמים אלא לער, כגון כוואו בחחח בויה. מכומ אש. ועד עכשיו דבר במבלה שיש בה פתח דמים, ועכשיו בשאין בה פתח דמים אלא לער, כגון כוואו בשפוד על לפרניו, אומדים כמה אדם כיולא בזה רולה לימול להיום מלמער כך: פצע. היא מכה המוליאה דם, שבלע אם בשכו, נפר"דור בלע"ו (אפענע וואונדע) הכל לפי מה שהיא, אם יש בו פתח דמים נוחן נוח, ואם נפל למשכב נוחן שבת ורפוי ובשחולער. ומקרא זה ימר הוא, ובהחובל דרשיהו רבותה ברומיו למיצ על הצער הפילו במקום נוח, ואם על פי שנוחן לו דמי ידו, יש עליו לחמכה בכל מה שירלה, אלא מתחים יש לו לחמכה במה המיי מלעי מלע מריל הנות, מיש ליו למתכה בכל מה שירלה, אלא מתאיים הבשר כנגדו, ולשון מבורה על הליו והק שליו וקוש בערי הלבוחו מבחוה ביח הבורה. היא מכה שהדם נצרו משקיפי, לשון מבעה, בעדור"א בלע"ו (שלאג) וכן שְׁרָפֹים הְּדִים מִקִים, שקיפו קיים, מבימות ברוח. וכן וְעַל הַמַשְׁלִיף (שמות יב, ו), על שם שהדלת נוקש עליו: (שלאג) וכן שְׁרָבֹּוּ הקיים ישיבו הלב עברי היות משקים לכל מות הברום בתוח עינו. וכן בכ"ד

באשי אברים, אלבעות סידים וסרגלים, ושמי אונים, והמועם, וראש הגוים שהוא גיד האמה. ולמה נאמר שן ועין, שאם נאמר

Wer: (e) نَظِيرُ كِلْنَاهِٰمُ، يَٰمَذِٰثَافِ فَيَلِنَ لِيَمَرُفِينَ يَظِيرُ خُجِد بَائِدِياً נאם הול הלבנ אנהו אלינו נאם הולא בהלבינ או הולא

بيهرر زير: וֹלָאִ יֹאֹכֹלְ אָנוַ בֹּתֹּרְוִ וּלֹתֹל 82 هنها رير وخنط بوغط بنفند

עַּמּוָרְ יִפְּבֶלְ וְגַּםַ־בְּעָּלָיוּ יוּמֶת: וְאָׁמִׁלְיָנוּ וְעִוֹלֵוּנוּ אָנְאָ אָּהָׁע ⁶² שׁלְשָּׁם וְהוּעָר בִּבְעְּלְיוֹ וְלָאִ וְאָם שׁוֹרְ נַגָּּח הוֹגא מִהְמָל וָאָם תּוֹר נַגָּח הוֹא מֵאֶהְמָלִי

נַפְשׁוּ כְּכָל אָשָׁרַיוּשָׁת עַלְיוּ: יּ אִם_כִּפָּר יִישָׁת מְּלֻיִּי וְנָתַוֹ פִּדִיוֹן

प्राप्त द्वंत देरः ינ אוֹרבון יגָּח אוֹרבָת יגָּח כַמִּשְׁפָּט

לַאַרְּלָּיוּ וְתַּשִּׁוֹר יִפְּקָל: (ס) جِهِمُوا اللَّهُ اللَّ אם עָבֶר יגַח הַשִּׁיר צַּוֹ צְּמָה

יפְּטְרְנֵיה חֲלֶךְ שָׁנֵיה:

יָת בַּסְבֵיה וּמָבִיה דַּתוֹרֶא יָהֵי וטבים שובא ולא וטאכול אַן וֹט אַטַּטֹא וומוּט אַטַבּוֹלָא וְבֶּיִריִאָּח שְׁוֹר אֶת־אֶישׁ אָוֹ אָתַר נַצְּבֵיר וֹגַּח תּוֹרָא יָת הּרְּבָרָא

نظميح אַטֹּא טוָבֿא נטֹבינים נאַב מָבוּנִי ולא זמבוני וולסול גבר או ימְבַקמור, וֹאָסַסְרַב בַּמֶּבוּיה

بتحابك פון קן נפְשִׁיה כְּכֹל הִישִׁיוֹן אם ממון ישוון עלוהי ויפון

יוְיַבְּיִר בִיהַ: לַבֿע וֹמָבֹאָל וֹנַע כַּבוּלָא עַבוּוֹ או לְבַר וֹשֶׁרָאֵל וֹנַח תּוֹרָא אוֹ

ימון לְוַבוּנִיה וְתוֹבָא יִמְרָנִים: אָם לְהַבְּיִא נַנָּט שַנְרָא אָנָ

> tooth's sake. he shall let him go free for his 27 tooth, or his bondwoman's tooth, And if he smite out his bondman's

shall be quit. be eaten; but the owner of the ox surely stoned, and its flesh shall not 28 woman, that they die, the ox shall be And if an ox gore a man or a

its owner also shall be put to death. a woman; the ox shall be stoned, and kept it in, but it hath killed a man or given to its owner, and he hath not time past, and warning hath been But if the ox was wont to gore in

.mid noqu bisl redemption of his life whatsoever is 30 then he shall give for the If there be laid on him a ransom,

judgment shall it be done unto him. 31 gored a daughter, according to this Whether it have gored a son, or have

and the ox shall be stoned. their master thirty shekels of silver, 32 bondwoman, he shall give unto If the ox gore a bondman or a

מיימי אומר, אפילו שן מינוק שיש לה חליפין, לכך נאמר עין (מכילמא פ"ע): שין ולא נאמר שן, הייתי אומר, מה שין שנברא שמו אף כל שנברא שמו, והרי שן לא נברא שמו. ואם נאמר שן ולא נאמר שין,

במליו יומת, סולרך לומר במס ובעל סשור נקי: נקי מנכשיו ואין לו בהם הנאה של כלום, זהו מדרשו (פשחים כב:, בבא קמא מא). ופשומו כמשמעו, לפי שנאמר במועד, וגם שלפילו שחמו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה, בהנאה מנין, חלמוד לומר ובעל השור נקי, כאדם האומר לחברו יצא פלוני ממשמע שנאמר סקול יסקל השור, איני יודע שהוא נצלה, ונצלה אסורה באכילה, אלא מה מלמוד לומר ולא יאכל אם בשרו, (82) וכי יגח שור. אחד שור ואחד כל בסמס וחיס ועוף, אלא שדבר סכמוב בסווס (בבא קמא נד:): ולא יאכל אח בשרו.

מניין, מלמוד לומר והמים: - וגם בעליו יומה. בידי שמים, יכול בידי אדם, מלמוד לומר מוח יומח המק הפה הלו (במדבר (בראשים מג, ג): והמיום איש וגוי. לפי שנאמר כי יגח, אין לי אלא שהמיחו בנגיחה, המיחו בנשיכה, דחיפה, ובעיעה, (92) מחמל שלשום. סרי שלש נגיחות (תכילתה פ"י): והועד בבעליו. לשון התרהה בעדים, כמו קעד בְּעָד בְּנִי קָהִישׁ

(30) אם כופר יושה עליו. אם זה אינו מלוי, והרי הוא כמו אם כמף מלוה, לשון אשר, זה משפעו, שישימו עליו בים דין לס, מו), על כליחחו אחם סורגו, ואי אחם סורגו על כליחח שורו (קנסדרין מו:):

(15) או בן יגח. כן שסים קמן: או בח. שסים קמנה, לפי שנהמר והמים היש הו השה, יכול הינו חייב הלה על הגדולים, כופר: ונחן פדיון נפשו. דמי ניוק, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר, דמי מזיק (בבא קמא כז.):

(28) אם עבד או אנוה. כנעניים (מכילחא שם): - שלשים שקלים יחן. גוירם הכחוד הוא דיץ שהוא שוף אלף זוו, דיץ מלמוד לומר או בן יגח וגוי, לחייב על הקטנים כגדולים (מכילחא נויקין פי"א):

(18) או גודע. או לא היה מה, אלא נודע כי עור נגח הוא, היום ומחמול עלעוה, הכי עלש נגיחוה: שלם ישלם שור. נוק

שלס: והמה יהיה לו. לניוק, ועליו ישלים סמויק עד שישמלס ניוק כל נוקו:

ζαὰ αι:): שור שוה מנה שנגם שור שוה המש מאום זוו, אינו נוטל אלא את השור, שלא נתחייב החם לחייב את בעליו לשלם מן העליה (בבא ללמד שאין החם משלם אלא מגופו, ואם נגח ומח אח"כ, אין הניוק נועל אלא הנצלה, ואם אינה מגעח לחלי נוקו יפסיד. או שמין לו אם הנבלה, ומה שפחחו דמיו בשביל המיחה נועל חלי הפחח והולך. ולמה אמר הכחוב בלשון הוה ולא אמר ישלם חליו, ממועד. על כרמך לא דבר סכמוב אלא בשוין, ולמדך שסמס משלס חלי נוק, ומן סשוין חלמוד לשאינן שוין, שסמשחלס חלי נוקו, שהניוק נועל הרבה יותר מדמי נוק שלם, שחלי דמי שור המויק שוה יותר מכל דמי שור הניוק, ואם אמרת כן הרי חם חמור כשהנצלה שוה לימכר לעוצד כוכצים הרצה יוחר מדמי שור המזיק, ואי אפשר שיאמר הכחוצ שיהא המזיק נשכר, או פעמים יומר. או יכול אף בשאינן שוין בדמיסן כשהן חיים אמר הכמוב וחלו אם שניהם, אם אמרת כן, פעמים שהמויק משחכר הרבה, כוק שסויקס המימה, למדנו, שהמם משלם חלי נוק, שמן השוין אמה למד לשאינן שוין, כי דין המם לשלם חלי נוק לא פחוח ולא בין שסובלס שום סרבם בין שסים שום מעמ, כשנומל זס חלי סחי וחלי סמח וזס חלי סחי וחלי סמח, נמלח כל חחד מפסיד חלי מכה: שַור איש. שור של מיש: ומכרו את השור וגוי. בשוים הכמוב מדבר, שור שום ממתים שהמים שור שום ממתים, (35) וכר יגוף. ידמוף, בין בקרניו, בין בגופו, בין ברגליו, בין שנשכו בשיניו, כולן בכלל נגיפה הם, שאין נגיפה אלא לשון

(מכילמה פי"ה בבה קמה י:): לא מודבן סכא מודבן סכא): - והמת יהיה לו. לניוק, שמין את סנבלס וניטלס בדמיס, ומשלס לו סמויק עליס משלומי נוקר מירך בגמ' בפרק קמא דבבא קמא רב סוגא בריס דרב יסושע, דוסו אם בא לגבות קרקע, אבל מעלעלי כל מילי מיעב סוא, דאי בסף ישיב לבעליו. ישיב, לרצוח שום כסף ואפילו סוצין (שם ז.), (וסא דכחיצ מיעצ שדסו וכחב רש"י שהניוקין מן סעידים, (48) בעל הבוד. בעל המקלה, אף על פי שאין הבור שלו, שעשאו ברשות הרבים, עשאו הרמוב בעליו להתחייב עליו בנוקיו:

כשור, ולה נהמר שור והמור הלה שור ולה הדם המור ולה כלים (שם נג:):

שנאמר למען ינוח שורך וחמורך, מה להלן כל בהמה וחיה כשור, שהרי נאמר במקום אחר וכל בהמחך, אף כאן כל בהמה וחיה סכמוב (שס ג.): שור או חמור. סול סדין לכל בסמס ומיס, שבכל מקוס שנלמר שור וממור, לנו למדין לומו שור מור משבם, שכן, אלא להביא כורה אחר כורה שהוא חייב (בבא קמא נא.): ולא יכסנו. הא אם כסהו פעור, ובחופר ברשות הרבים דבר (33) וכי יפחח איש בוד. שהיה מנוקה וגלהו: או כי יכרה. למה נאמר, אם על הפתימה הייצ על הכרייה לא כל שמינו שוס מלח דינר. וסשקל משקלו ד' וסובים, שסס חלי מונקיה למשקל סישר של קלוני"ה:

<u>השור וְהַמֶּת יְהְיֶה־לְּוֹ: (ס)</u> בְּעְּלְיִו שַׁכֶּם יִשַּׁכֶּם שוֹר מַחַתַּ א משלול שלשם ולא ישְׁמָרֶנּי אַן נוֹדָע כַּי שָּוֹר נַגָּח הוּאַ אִי אָהִידַע אָרֵי חּוֹר נַנָּח

نابكبك שוְבֹא שַׁלָב שוָבֹא וּמִוּטֹא וֹבִי נְטְרֵיה מָרֵיה שַׁלְמָא יִשַּׁלִים עוא מאַטמֹלִי ומִדִּקמּוְהִי וֹלָא

beast shall be his own. surely pay ox for ox, and the dead owner hath not kept it in; he shall 36 wont to gore in time past, and its Or if it be known that the ox was

កថ្លាក ;;ដូឌុក្រះ הַחַי וְחָצַי אָת־כַּסְפֹּוֹ וְגָם אָת־ לי בעה נמת ימְכָרוּ אָת־הַשְּׁוֹר וֹב'. וֹנְּנַ אַנִר אָנשׁ אָנר אָנר נאָבי וּגּוּף חּוֹר דִּגִּבָר נָת חּוֹרָא

ואַב זְת דְמֵי מִיתָא יִפְּלְגִוּן: שוָבֹא עַנֹא וֹנפֹּלְיוּוֹ נִע כֹּסִׁפּוּע בְּעַלְבוּע וּימוּת וִיזַּבְּנוּן יָת

and the dead also they shall divide. the live ox, and divide the price of it; so that it dieth; then they shall sell And if one man's ox hurt another's,

خِدُمُخُرِد لِبَاقِلِ يُنْتِد خِنِهِ (٥)

نابكبك זְנִיב לְמָרוֹהִי וּמִיתַא יָבִי +ε בַּעַל הַבּוֹר יִשַּׁלֵּם בֶּסָף יִשְׁיַב שָּׁרֵיה דְּגִּיבָא יִשַּׁלֵּים כַּסְפָּא

shall be his. owner of them, and the dead beast 34 good; he shall give money unto the the owner of the pit shall make it

שְׁמְּׁה שִּׁוֹר אָוֹ חֲמִוֹר: نَحُلُكُ هُنَم قُلُ لَكِهِ نُحَفِّقِ لَأَهَمٍ _ زحُلَا ۖ فَقَدُ قِيدَ لَكِهِ نَحَفَرَتِكِ

ונפוב שמו שובא או שמבא: נְּגְּ וְבְיִרִיִפְּתָּח אָישׁ בַּוֹר אֵוֹ בֶּרִי נַאֲרֵי יִפְתַּח גְּבָר גּוּב אֵוֹ אֲרֵי

and an ox or an ass fall therein, man shall dig a pit and not cover it, And if a man shall open a pit, or if a

ត្ថក្មក កម្ពុក: וְאַבְם מַחָת הַשִּוֹר וְאַרְבַּע־צָּאַן المِحِارَة وَالإَرِّةِ لِيَطْفِيهَ حِجَّةً لَ בּר וְגִנְב־אָישׁ שָׁוֹר

וְהְבָּה נְמֶת אֵין לוֹ דְּמִים: IIXX X□-ĒĢĽÜÜLU

נומבר בגובתו: לו שַבֶּם וִשַּבֶּם אִם־אָּוֹן לֵוִּ

אָנוֹם וֹאַבֶּם: (ס) מְשָּׁוֹר עַּד־חֲמָוֹר עַד־שָּׂה חַיֵּיִם אַם־הִמְצֵא הִמְצָא בְיָדוֹ הַגְּּנְבָה אָם אִשְׁחְּכְּחָא הִשְׁחְּכַח בִּידִיה

لْشَكْات: (۵) אַבוֹר מִיטָב שְּׁבֵּרוּ יִמִיטָּב כַּרְאָוֹ בִּחַבֹּל אָבָוֹר שִׁפַּר חַקְּלֵיה _{מלימי} וְשִׁלְּעְ אֶּנוַ בֹּמֹּיבְעוּ וּבֹמֹּר בֹמִּבְעוּ וֹיִמּלִּט זִי בֹמִיבוּנִ וְנִיכוֹּלִ בְּי יַבְעֶּר־אִישׁ שְׂבֶר אוֹ־בֶּבֶם אֲבִי יוֹכֵיל גְּבַר חֲקל אוֹ כְרַם

> וֹאַבְׁתַּ מְנֹא שַׁלְבַ אִמֶּבָׁא: עוְנִין יָהַבִּים שַׁלָּוּ שוִנֹא וְוְכְּסְנֵיה אַוֹ וַזְבָנְנֵיה חַמִּשָא אַן־שָּׁר אַר יִנִנוֹב גָּבַר הוֹר אוֹ אָמַר

וְיִהְמְהַיִּ וִימוּת לֵית לֵיה דַם: עַנּנֹּך אָם בַּמַטְמַרְמָא יִשְׁמַכַּר נַנְּבָא

בַנְנַנְבָהֵיה: ישׁלֵים אָם לֵית לֵיה וְיוֹוְדַבּן מַלְנְהָי דְּמָא לֵיה שַׁלְמָא אָם זְרְחָה הַשְּׁמְשׁ עַלְּיִר דְּעָנִים אָם עִינְאַ דְּסְהַרָּיִא נִפְּלִיה

نهج.۵: אַפּֿר אַפּון חַיִּין עַל חַד הָבון אוולטא משור עד חמר עד

ישְׁפַּר כַּרְמֵיה יִשְּׁלִים:

for an ox, and four sheep for a sheep. 37 kill it, or sell it, he shall pay five oxen If a man steal an ox, or a sheep, and

shall be no bloodguiltiness for him. XXII be smitten so that he dieth, there If a thief be found breaking in, and

nothing, then he shall be sold for his shall make restitution; if he have 2. shall be bloodguiltiness for him—he If the sun be risen upon him, there

sheep, he shall pay double. alive, whether it be ox, or ass, or If the theft be found in his hand

make restitution. Dest of his own vineyard, shall he the best of his own field, and of the and it feed in another man's field; of be eaten, and shall let his beast loose,

If a man cause a field or vineyard to

- שלין מדת משלומי ד'וס' נוסגת אלא בשור ושס בלבד (שם סו:): מלאכה, עור עבעלו ממלאכמו, אמעה, עה עלא בעלו ממלאכאו, ארבעה: - תחח השור תחח השה. עולן הכאוב לומר, של במפו, משלם ממשה, שה שנושהו על במפו, משלם הרבעה, הוחיל ונמבוה בו. המר רבי מהיר, בה ורהה במה גדולה בקה של (פ) חמשה בקר וגרי. אמר ר'יומנן צן וכאי, מם סמקוס על כצודן של צריים, שור שסילך צרגליי, ולא נמצוס צו סגנצ לנושאו
- על מנח כן בא, שאם יעמוד בעל הממון כנגדו, יהרגנו (קנהדרין עב.): בא לסרגך סשכס לסרגו, וזס לסרגך בא, שסרי יודע סוא שאין אדס מעמיד עלמו ורואס שנועלין ממונו בפניו ושומק, לפיכך, (1) אם במחחרה. כשסיס מומר אם סבים: אין לו דמים. אין וו רלימס, סרי סוא כמת מעיקרו. כאן למדתך מורס, אם
- כואים לו, אין הגוב הוה בא על עסקי נפשוח, ולא יהרוג אח בעל הממון: מנאוסו עדים קודם שבא בעל הבית, וכשבא בעל הבית נגדו המכו בו שלא יהרגהו, דמים לו, חייב עליו אם הרגו, שמאחר שיש ישלם. סגוב ממון שגוב, ואינו חייב מיחה. ואונקלום שחרגס אס עיוא דססדיא נפלח עלוסי, לקח לו שמס אחרם, לומר שאס בא על עסקי נפשוח (מכילחא פי"ג, סנהדרין עב.): דמים לו. כחי הוא חשוב, ורליחה היא אם יהרגנו בעל הביח: שלם פשוט לך שאינו בא להרוג אפילו יעמוד בעל הממון כנגדו, כגון אב החוחר לגנוב ממון הבן, בידוע שרחמי האב על הבן ואינו (2) אם זרחה השמש עליו. אין זה אלה כמין משל, הם ברור לך הדבר שיש לו שלום עמך, כשמש הזה שהיה שלום בעולם, כך
- ישלם. ולה ישלם לו מתים, הלה חיים הו דמי חיים: רוח חיים בין שאין בו רוח חיים, שהרי נאמר במקום אחר על שֶׁה עַל שַׁלְמֶה עַל כָּלְ אֲבַדָּה וגו' יָשׁבֶּם שְׁנַיִם לְרֵעֶהוּ: היים שנים (ε) אם המצא המצא בידו. נרשומו, שלה ענה ולה מכר: משור עד חמור. כל דנר נכלל משלומי כפל, נין שיש נו
- הכתוב, שהנוקין שמין להם בעידית (שם ו:): . אם הכוק, ואם בא לשלם לו קרקע דמי נוקר, ישלם לו ממימב שדומיו, אם היה נוקו פלע, ימן לו שוה פלע מעידיה שיש לו. למדך נוקי מדרך כף כגל, ובער סום נוקי סשן סמוכלם ומבערם: בשדה אחר. בשדה של מיש מתכ: מישב שדהו ישלם. שמין בשדס וכרס של מבירו, ויזיק אומו באמת משתי אלו, או בשלות בעירה, או בביעור, ופירשו רבותינו (בבא קמא ב:), ושלת סוא (+) כי יבער. אח בעירה. ובער. כולס למון נסמס, כמו שְׁנַמְנוּ וּבְּעִיכנוּ (נמדנר כ, ד): כי יבער. יוליך נסמומיו

אָת־הַבְּעֵרֶה: (ס) השָבֶת שַבֶּם יִשַּבָם הַפַּבַעָּר ֻ װָאָכַל גַּּדְישׁ אָוֹ הַקְּמָה אַנֹּ

אִם ַנֹּמָּגֹא עַנּנֹּב וֹהָבָם הָּנֹנִם: כלים לשְמֹר וְנָנָב מִבֵּית הָאָישׁ چי־יִמַן אָישׁ אָל־בַעָּהוּ בֶּסֶף אָוֹ־

לא שְּׁלָח וֹדִוּ בִּמִּלָאכִת בּמִרוּ: למגעלנט אָגעבואָאָגעַנות אָם... אָם_לָאָ וֹמִּהָאָ עַזּּּלָּב וֹנֹלֵעַב

בַבַר־שְּנֵיהָם בִּי־הָוּא זֶה עַּר על־כַל־אַבֶּדָה אֲשֶׁר עַל־חֲמֹוֹר עַל־שָּׁה עַל־שַׂלְמָּה

⋢╬Ҁӷ҅ӷ□

ځ۵۲ (۵) تلفيها بخريات إفجات فيزات

※17 「※11: אָמִטֹלִי בִינוֹ בַּנוֹזִי: לְשְׁמֶר וּמֶת אוֹ־נִשְׁבָּר אוֹ־נִשְׁבָּה לְמִּשֵּׁר וְמִית אוֹ אִתְּבַר אוֹ אַר־שָּׂוֹר אַוֹ־שֵׂה וְכָל־בָהַמָּה אַוֹ חּוֹר אַוֹ אָמַר וְכָל בְּעִירָא בֶּי־יִמֵּן אָישׁ אֵל־בַעָּהוּ חַמֹּוֹר אֲבִי יִמֵּין נְּבָר לְחַבְּבֵיה חַמֶּר

נו דַלִּקְיקָׁוֹא: שׁבֹל מִּלְמֹא וֹמִלִים בֹּאַבֹים לניכול גדישין או קמא או בְּרְחַצְּא אֵשׁ וּמְצְאָר קֹצִים אֲרֵי יִתַּפַק נוּר וַיַשְׁבַּח פּוּפִין

וְהַבְּוֹם מָּכְ עַד תַּבוּוֹן: עּוּבְרָא אָם וְאָשַׁכַּט עּנָּבָא או ענין למער וותגנבון מבית אָבו ושון וּבר לְחַבָּבויה בְּסַר

בּמְסַר לֵיה חַבְּרִיה: אָם לָא אוֹשֶׁיט יָדִיה בָּטָא מְבֵיה דְּבֵיהָא לְקְּדֶם דַּיִּינָיָא אָם לָא וֹמִשְׁכַע עּלָּבָא וֹוֹעַלַבַר

ַּיִּמְּלֵים עַל חַד הָבֵין לְחַבְּבִיה: בין תַּרְנִיהוֹן דִיתַנְּבוּן דַּנְינַנְּאַ עוא בון לקדם בייניא ייעול מק פֿק אַבוּגעא בּוומָר אַנוּ מַלְ שַׁמַּר מַלְ אָמַּר מַלְ כַּׁמִּי מל כֶל פַּתְנָם דְּחוֹב עַל תּוֹר

> shall surely make restitution. consumed; he that kindled the fire or the standing corn, or the field are thorns, so that the shocks of corn, If fire break out, and catch in

> thief be found, he shall pay double. stolen out of the man's house; if the 6 money or stuff to keep, and it be If a man deliver unto his neighbour

> neighbour's goods. sid otnu bash sid tuq ton unto God, to see whether he have master of the house shall come near If the thief be not found, then the

> double unto his neighbour. whom God shall condemn shall pay parties shall come before God; he saith: 'This is it,' the cause of both manner of lost thing, whereof one 8 sheep, for raiment, or for any whether it be for ox, for ass, for For every matter of trespass,

or driven away, no man seeing it; beast, to keep, and it die, or be hurt, 9 an ass, or an ox, or a sheep, or any If a man deliver unto his neighbour

(a) דגוב מביח האיש. לפי דנריו (שם קג:): אם ימצא הגוב. ישלם הגננ שנים לנעלים: אף על פי שהדליק במוך עלו, והיא יצאה מעצמה על ידי קוצים שמצאה, מייב לשלם, לפי עלא שמר את גמלמו עלא מצא ומזיק: לגדיש או לקמס סממוברם בקרקע: או חשדה. שלימכס אם נירו, ולריך לניר אומס פעס שניס: שלם ישלם חמבעיר.

(פ) כי חצא אש. אפילו מעלמס: ומצאה קוצים. קרדו", ש צלע"ו: ונאכל גדיש. שלימכס בקוליס, עד שסגיעס

(ד) אם לא ינוצא הגוב. ובא השומר הוה שהוא בעל הבית: - ונקרב. אל הדיינין, לדון עם זה, ולישבע לו שלא שלח ידו

בי סום זם, ללמד שלין מחייבין לוחו שבועם אלה אם כן סודה במקלח, לומר כך וכך אני חייב לך, והמוחר נגנב ממני (שם קו:): הם וירשיעוהו לשומר זה, ישלם שנים, ואם ירשיעו אם העדים שנמלאו זוממין, ישלמו הם שנים לשומר. ורפומינו ז"ל דרשו, פשומו, אשר יאמר העד כי הוא זה שנשבעת עליו הרי הוא אללך, עד הדיינין יבא דבר שניהם וימקרו את העדות, ואם כשרים למעה שליחות יד שָׁבַּעַת ה' מַּהְיֶּה בֵּין שְׁנִיּהֶה הַסׁ לֹה שָׁלַת יָדוֹ, מה להלן שבועה הף כחן שבועה: – אשר יאמר כי הוא זה. לפי אַינו אֿלאַ לדין, שכיון שבא לדין וכפר לומר נגנבה, מיד ימחייב בכפל אם באו עדים שהוא בידו, נאמר כאן שליחוח יד, ונאמר שנשבע ואחר כך באו עדים. שכך דרשו רבוחינו, ונקרב בעל הביח אל האלהים, קריבה זו שבועה היא, אחה אומר לשבועה או שנים לרעהו. למדך סכמוב, שסמוען בפקדון לומר נגנב סימני, ונמלא שסוא עלמו גנבו, משלס משלומי כפל, ואיממי, בומן (8) על כל דבר פשע. שימנה שקרן נשבועחו, שיעידו עדים שהוה עלמו גובו, וירשיעוהו הלהים על פי העדים: ישלם בבנו:

במט וללט דהלו ולא והפם: שְׁבֻעַת יְהוֹה מִהְיָה בֵּין שְׁנִיהָם

نهذرت מָבִיה מנִיה מוֹמָהָא וְלָא אָם לָא אַנְמָּיִם וְדֵיה בְּּמָא מוְמִׁטֹא בּוֹג שַׁבִּי בּוֹן שַּׂבוֹנִיבוָן

not make restitution. thereof shall accept it, and he shall neighbour's goods; and the owner he have not put his hand unto his between them both, to see whether the oath of the Lord shall be

But if it be stolen from him, he shall הואַם יְאָהַרְ יִנְנָרָב וְאָהַ אַהְנְּנְרָב מִעְמֵירִ הוּ But if it be stolen from him, he shall my partitions at it is a state of the stolen from him.

יְמָּבִים לְמֶּרוִנִי:

thereof. make restitution unto the owner

ַ הַמְּבַפְּה לָאִ יְשַׁלֵם: (G) אם שָּׁרָף יִשְּׁרֶף יְבְאָרוּ צֵּדְ אִם אִפְּבָרָא יִפְּבַר יִיְמִי סְּחָדִין

בְּעַבְיִב לָא וְתַּבָּים:

good that which was torn. it for witness; he shall not make If it be torn in pieces, let him bring

sid to adgus worrod asm s ti baA

הַבֶּם וֹהַבָּם: וֹנֹמִּבַּׁר אִיַבְמִטׁ בֹּמֹּלְנִוּ אִנּוֹבְמֹפִוּ וֹנִטַּבַר אִי נְמִנִּטְ מָבֵנִי כְנִעַ וֹב'..וֹמָאַלְ אָנְהַ מֹמֹם בֹמֹעוּ נֹאָבׁוּ נֹאָבּלְ יָּבַר מוֹ טַבַּבוּעוּ

עמיה שַלְמָא יִשַּלִים:

If the owner thereof be with it, he he shall surely make restitution. the owner thereof not being with it, 13 neighbour, and it be hurt, or die,

שְׁבֶּיר הֹוּא בָּא בִשְּׁבֶרוֹ: (ס) אַנִירָא הוּא עָאל בְאַנְּרִיה: * אִם בֹּהֹלָוּו הֹמִוּ לַאִ וֹהַבְּׂם אִם אִם מִבוּיה הִמּוּה לָא וֹהַלָּים אִם

hireling, he loseth his hire. 14 shall not make it good; if it be a

بېږږد ځا ځېښد: לא־אֹרֶשְׂה וְשְׁכַּב עַמְּהְה מְהָר דְּלָא מְאָרְסָא וְיִשְׁכּוֹב עַמַּה ני וְכְיִיוִפְּתָּוֹה אִישׁ בְּתִּילְה אֲשֶׁר נַאֲהָי יִשְׁבֵּיל גְּבַר בְּתִּילְתָא

בּוֹנִמֹא וֹבּוֹנִמוּנִי בְיִנִי לְאִשׁנִי

be his wife. shall surely pay a dowry for her to 15 not betrothed, and lie with her, he si tadt nigtiv a soitne aam a ti baA

עַבְּתוּלְת: (ס) אַם_מָאַן וֹמָאָן אַבּוֹנִי לְטִמַּי אַם מִאָּבֹא לָא וֹהָבּוּ אַבוּנִיבָּא

במובב בעולמא: نْשְׁלֵּלְ בְּמָוֹדַר לְמִהְנַה בֵּיה ַ בַּסְפָּא יִהְקוּל

according to the dowry of virgins. her unto him, he shall pay money If her father utterly refuse to give

- או נשבה בחוקה על ידי לפטים, ואין רואה יעיד בדבר: בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגובה, כמו שכחוב אם גנוב יגוב מעמו ישלם, אבל על האונם, כמו מת מעלמו, או נשבר, כמו שכחוב וגונב מבים סאיש אם לא ימלא סגנב ונקרב בעל סבים, לשבועה, למדם שפוטר עלמו בשבועה זו, ופרשה זו אמורה (9) בי יחן איש אל רעהו חמור או שור. פרשה ראשונה נאמרה בשומר מנס (בבא מליעה לד:) לפיכך פער בו אה הגובה,
- מייב באונקים: ולקח בעליו. השבועה: ולא ישלם. לו השומר כלום: (10) שבעה הי ההיה. ישבע שכן סים כדבריו, וסים לם שלם בס יד לסשמתש בס לעלמו, שם שלם בס יד ולחר כך ולונסס,
- ושבים שלין יכול להליל: ואב ארי ודוב ונחש אינו משלם, ומי לחשך לדון כן, שהרי כחיב ומח או נשבר או נשבה, מה מיחה שאין יכול להליל, אף שבר אומר טרפה לא ישלס, אלא הטרפה, יש טרפה שהוא משלס ויש טרפה שאינו משלס, טרפם החול ושועל ונמיה משלס, טרפת (12) אם טרף יטרף. על ידי מיס רעס: יבאהו עד. יביא עדים אנערפס באונס ופעור: הטרפה לא ישלם. אינו
- ustad 20): (EI) וכי ישאל. בא ללמדך על השואל שחייב באינסין: בעליו אין עמו. אם בעליו של שור אינו עם השואל במלאכחו (בבא
- שכר, לפיכך נחלקו בו חכמי ישראל, שוכר כילד משלס, רבי מאיר אומר כשומר חנס, רבי יהודס אומר כשומר שכר: כל הנאה שלו, שהרי על ידי שכרו נשממש, ואין לו משפט שואל להמחייב באונסין. ולא פירש מה דינו אם כשומר הנה או כשומר בשעת שבורס ומתס (שס לס:): - אם שכיר הוא. אס סשור אינו שאול אלא שכור, בא בשכרו ליד סשוכר סוס ולא בשאלם, ואין (14) אם בעליו עמו. בין שהוא באוחה מלאכה בין שהוא במולהכה אחרת, היה עמו בשעת שאלה, אינו לריך להיות עמו

(15) וכי יפחה. מדבר על לבה עד ששומעת לו, וכן תרגומו וארי ישדל. שדול בלשון ארמי כפחוי בלשון עברי: מהר

ימהרנה. יפקוק לה מוהר כמשפע היש להשמו, שכומב לה כמובה וישהנה:

ינום בווסם לאָבֶּן מִגַּבוֹם: יי וֹצֶר לְאַ־חַוּנֶה וְלָאַ חַלְּחַבְּצֵּה בִּי־ וּלְנִיּוֹרָא לְאַ חַּנְנִוּ וְלָאַ חַמִּיִםוּ <u> ۲۰۲۱٬۲۲ کو ۲۰۲۲</u> נו זְבֶתַ לְאֶלְתָּים יְחֲרָם בִּלְתָּי ^{דִּירַבָּת}, רמָת: (ס) 81 44-74 מוְעוֹ כֹּלְ בְּוֹמֶתוֹב מִם בֹּמֹנֹגְא マロードログト יוֹרְאָא לֹא עַנוּג:

וֹאַתֹּל אָלְוּ חֻּמְתֹּ אָהְתֹּת אַהְּטִת אַהְלֹינוּ:

ב פֿלַ אַלְמִלְּנִי וֹנְטִּוָם לָאִ שְׁמִּלֵּוֹן:

וּבְנֵיכֶם יְתְמִים: (פּ)

せくロドアドウ: יטלמיל אָלְבוּוּ לְהִּמֹּא בּוּנֹ ڂۿڟڶ **ははばご** אַטַבּאַ נִטַבּאַ נִטַבּאַנּ

אָבוּ בּהוֹנוֹ בַּוֹינוּוֹ בַּאַנֹּא

אַלבּגל לבגלינוני: אם מלבל ולבל פובת לבלא אם מַנָּה הְעַנָּה אֹתְוֹ הַנִּי אִם־צְּעָׂל אָם הֹּפֹאַנוּ טַהְנָּיּ וֹטָנִע אָבוּנ כֿל אַבְמָלָא וֹוִינַם לָא שַׁמַּנָּוֹ:

בּבוֹנֹב וֹבֹוֹ וֹהַכֹּם אַלְמֹנְוִע בּבּוֹבֹבֹּא וֹגִיוֹנוֹ וֹהָכִוּו אַבֹּמֹלָוּ ثَّ لَيَادُكِ هَجْر لَيَدَائِقُر هُنُگِ لَيْنَكَكَ لِيثِيْر لَهُكُميرِ نُنْحِيلًا My wrath shall wax hot, and I will surely hear their cry— 22 if they cry at all unto Me, I will

children fatherless. wives shall be widows, and your 23 kill you with the sword; and your

If thou afflict them in any wise—for

Ye shall not afflict any widow, or

him; for ye were strangers in the

20 wrong, neither shalt thou oppress And a stranger shalt thou not

19 save unto the LORD only, shall be

He that sacrificeth unto the gods,

Whosoever lieth with a beast shall

Thou shalt not suffer a sorceress to

fatherless child.

land of Egypt.

utterly destroyed.

surely be put to death.

(16) במהר הבחולות. שסיא קלוד המשים כמף אלל המופס אם הצמולה ושוכב עמה באונם, שנאמר וְנָמַן הָאִישׁ הַשֹבֵב עִמֶּה

ילניכון זַטְמָון:

- מכשפות (פנהדרין מז:): (דו) מכשפה לא חחיה. אלא מומת בבית דין, ואחד וכריס ואחד נקבות, אלא שדבר סכמוב בסווס, שסנשים מלויות לַקְבֹּי הַלַּתְּבָׁה הַמִּבְיִם הַמְּבָים לַמָּף (דברים כב, כמ):
- (18) (מ"א כל שוכב עם בהמה מוח יומה. נמקילה, רוצע כנרצעת, שכתוג נהן דמיס נס:)
- בפניס, וחייבין עליסס לכל עבודת אליליס, בין שדרכס לעבדס בכך בין שאין דרכס לעבדס בכך, אבל שאר עבודות, כגון סמכבד כאן זובח לאלסים יחרס, לומר לך, מה וביחה עבודה הנעשיח בפנים לשמים, אף אני מרבה המקעיר והמנפך שהם עבודות קַמְשֶׁה סַהִיח וגוי (דבריס יו, ה), חׁלחׁ לפי שלחׁ פירש על חֿיוו עבודה חייב מיחה, שלחׁ חחמר כל עבודות במיחה, בחׄ ופירש לך לינקד פמ"מ: - יחרם. יומם. ולמס נאמר יחרס, וסלא כבר נאמרס בו מימס במקוס אחר וְהֹוֹבֶאׁם אָם הָאִישׁ הַבּהִא אוֹ אָם מדבר, וכן לאלסים לאומן שסווסרמם עליסם במקוס אמר. כיולא בו אין בְּמִוּף בְּמֵלְהִים (מסלים פו, מ), לפי שלא פירש, סולרך שניין אחד בעניין זה, וגס יש לומר בדרך אחר כמ"ש בדקדוקי רש"י ישויין בו) נודע באיזה מלך מדבר, וכן לעיר נודע באיזה עיר מלכיס במשמע, וכן לאלסיס כל אלסיס במשמע, אפילו קודש, אבל כשסיא נקודס פחח, כמו למלך, למדבר, לעיר, (פח"ח וקמ"ך לריך לפרש לאיוה מלך, לאיוה מדבר, לאיוה עיר, וכן למלכים, ולרגלים, בחיר"ק, לריך לפרש לאיוה, ואם אינו מפרש, כל לאלסיס, אין זריך לפרש אחריס, שכל למ"ד ובי"ח וס"א סמשמשוח בראש סחיבס, אס נקודס בחמף, כגון למלך, למדבר, לעיר, (91) לאלחים. לעצודת גילולים. אילו סיס נקוד לאלסיס (סלמ"ד בליר"י), סיס לריך לפרש ולכתוב אתרים, עכשיו שאתר
- שבך אל מאמר למברך. כל לשון גר, אדס שלא נולד באומה מדינה, אלא בא ממדינה אחרם לגור שם: ולא חלחצנו. בגוילם ממון: - בי גרים חייחם. אם סונימו, אף סוא יכול לסונוסך, ולומר לך אף אמס מגרים באם, מוס (20) וגר לא חונה. אויאת דבריס, קוימרליאר"ר בלע"ו (העהנען) כמו וָסַאָבַלְמִּי אָת מֹנִיףְ אָת בְּשֶׁרס (ישעיה מע, כו): וסמרבן וסמגפף וסמנשק, לינו במימס ללל בלוסרם:
- גווס, כלומר סופך לימול את שלך, למס, כי אם לעק ילעק אלי וגוי: באס לא ילעק לא פירש, וק"ל) כמו לְבַן כְּל הֹבֵג קַיִן (בראשית ד, מו), גוס ולא פירש עושו, אף כאן אס ענה מענה אומו, לשון (22) אם ענה חענה אחו. הרי וה מקרה קלר, גום ולה פירש ענשו, (והה דרהיב והיו נשיכה וגוי, והו הם לעוק ילעק, הבל (וב) כל אלמנה ויחום לא חענון. סול סדין לכל לדס, ללל שדבר סכתוב נסווס, לפי שסס משושי כת ודבר מלוי לענומס:

לאַ שׁמִּימִיוֹ מֹּלִיו דָּמִּב: پرپرز بوۋاء לא תחונה לו چنښہ ۽ بوۋاء לא תָהַי בֹיה چַרָשָׁיָא אָם_כַּסָלוּן תַּלְנֵוֹר אָת־עַּמִּי אָתַ אָם כַּסָפָא תּוֹיִרף בְּעַמִּי לְעַנְיָא

ער־בָּא הַשֶּׁמָשׁ הָשִּׁרָבּוּ לְוֹ: יני אָם װְבָלְ תַּּהְבָּלְ תַּּלְתָּה בֵעֶּךְ אָם מִשְּׁכּוֹנָא הַסַּב, כְּסוּהָא

%t.: (a) ליוֹגְעָּלַ אָלָוּ וְמִּתַּהְעָּוֹי בָּיוֹנָיוּן שנקלקו לערו בַמָּה יִשְׁבְּב וְהַיָּה היִשְ מּוּחְבִּיה לְעַשְׁבִיה בְּמָא בֵּי הַוּא כְסוּתֹה לְבַבְּה הֵוּא

ζ¾ ΰ¾L: حدره، ݣْݣِيلْنَا كِي تَاطَخْرْ لْرُشْنِي جُمْقَكَ يَشْرَيْهِ كُي تَطْرِ لْلَهْ خُمْقَكَ

خذرد خثرك نفا خر: ⁸⁷ מִבְאָטִׁנִּ וֹבַמִּהַנֵּ בָּאִ טִאָּעַוֹר בִּכּוּבָנִּ וַבַּמָּהָנַ בְּאַ טִאָּעַר

לא שהוו הלוני טיבוליא:

بهراجونا جرباء בְּחַבְּרָהְ עַר מֵיעַל שָׁמָשָׁאַ

וֹאַלבּגַע לַבֹּגַעָנִי אָנִג עַוּּגֹא ואָכוִד וונו אָנו ופֿבּץ פֿבֹמוּ אָבי היא בְסוּמִיה בַּלְחוֹרַה

לְאַ שַׁלְוּמִיּ

דולנא גלנג שפריש קולי:

hear; for I am gracious. when he crieth unto Me, that I will he sleep? and it shall come to pass,

curse a ruler of thy people. Thou shalt not revile God, nor

26 garment for his skin; wherein shall

goeth down;

him interest.

for that is his only covering, it is his

restore it unto him by that the sun

creditor; neither shall ye lay upon

If thou lend money to any of My

thou shalt not be to him as a 24 people, even to the poor with thee,

25 garment to pledge, thou shalt If thou at all take thy neighbour's

unto Me. first-born of thy sons shalt thou give outflow of thy presses. The 28 fulness of thy harvest, and of the Thou shalt not delay to offer of the

שלא ינימוס בימ דין לירד לנכסי אביהם, לפי שאין יודעים אם ממו אם נשבו: מחרמ, שיסיו סנשים לרורות כאלמנות חיות, שלא יסיו עדים למיחת בעליקן וחסיינה אסורות להנשא, והבנים יסיו יחומים, (25) והיו נשיכם אלטגות. ממשמע שנאמר וסרגמי אמכס, איני יודע שנשיכס אלמנות וצניכס ימומיס, אלא סרי זו קללס

מרגיש ואינו ניכר עד שהרבים עולה ומחקרו ממון הרבה: רבים, שסוא כנשיכם נמש, שנמש נושך מבורס קענס ברגלו ואינו מרגיש, ופחאוס סוא מבלבך ונופח עד קדקדו, כך רבים, אינו ממבענו במוקס, אס אמס יודע שאין לו, אל מסי דומס עליו כאילו סלוימו, אלא כאילו לא סלוימו, כלומר, לא מכלימסו: בשך. מנסוג בו מנסג בזיון בסלוסס שסוס שמי. את העני עמך, סוי מסמכל בעלמך כסילו סמס עני): - לא תהיה לו כנשה. לס שם כשף מלוה, אם עמי מלוהו קודם לעובד גילולים, ולאיזה מעמי, אם העני, ולאיזה עני, לאומו שעמך. (ד"א את העני, שלא ונכרי, עמי קודס. עני ועשיר, עני קודס. עניי עירך ועניי עיר אחרח, עניי עירך קודמין (בבא מליעא עא.). וזה משמעו, (24) אם כסף חלוה את עמי. רבי ישמעלל לומר, כל אס ואס שבתורס רשות, מוץ מגי, ווס אחד מסן: את עמי. עמי

G("a): לו עד בא השמש, וכבוא השמש החוור והמלנו עד שיבא בקר של מהר, ובכסום יום הכחוב מדבר שאין לריך לה בלילה (מכילהא דין ומשבון ומסמייבס לפני, ואני מסזירס לך, אף אסס מול וסשב מול וסשב): עד בא השמש חשיבנו לו. כל סיוס משיבנו (חבול מחבול כפל לך בחבלה עד כמה פעמים, אמר הקב"ה, כמה אחה חייב לי, והרי נפעך עולה אללי כל אמע ואמע ונותנת (25) אם חבול חחבל. כל לשון מצלה מינו משכון צשעת הלומה, אלם שממשכנין את הלוה כשמגיע הזמן ומינו פורע.

- (62) כי הוא בסוחה. זו עלימ: שמלחו. זו מלוק: במה ישכב. לרצות אם המוע:
- (קב) אלחים לא חקלל. סרי זו מוסרס לגרכם סטס, ומוסרס לקללם דיין (מנסדרין מו.):
- בו ל, יום יופטר כך נוטנו לכסן: מעשה לשורך, מה בכור הדם להחר ל' יום פודהו, שנהמר ופְדוּנִיי מִבֶּן חֹדֶשׁ מְפְבֶּה (במדבר יח, מו), הף בכור בהמה דקה ממפל למרומס: - בבור בניך חחן לי. לפדומו נחמש פלעים מן סכסן, וסלא כבר לוס עליו במקום אמר, אלא כדי לפמוך לו כן - דמע: - לא האחר. לא משנה פדר הפרשמן, לאחר אם המוקדה ולהקדים את המאוחר, שלא יקדים מרומה לבכורים, ומעשר (82) בולאחך. מונס המועלה עליך כשמהמולה הנוחהך להחבשל, והם בכורים: ודבועך. ההרומה, והיני יודע מהו לשוך

בּוֹנִם עַמִּמֹנוֹנ טִשְׁנִיַבְי: שְׁבַעָּר יָמִים יִהָיָה עִם־אָמּוֹי 42×1,7

לְבֶּלֶב שַּׁהְּלְכִּוּן אָטִוּ: (a) בַשְּׁבֶּח מְבַפְּּח לַאַ תַאַבֶּלוּ יִּבְשָּׁר מָלִישׁ מִן הֵינָא חַנָא לָא لْهَرْمَد كِلْيُم فَكُنْهِا كِنْ يَكُمُّكِ يَهُرُمُنا كَيْمِنا فَكِياً كَلْمُن

יַּלְהְ מִם_בְשָּׁמ כִבְיָה מָד חָמֶס: א בא בא בא הער שוא אַל־הָא אַל־הָא הַיִּקער לְאִ הִקּבּיל שִׁיִּעִי בְּאִ

בקים להמה: ְּלֵאִ־תִּתְּנְתִּ אַתְּרֵיִרַבְּיִם לְרָעָת לֵא תִּתִּי בְּתַּר סִוּיִאִּי לְאַבְּאִשְׁא יְלְאִ־תִּעְנְתְּ אַתְרֵיִרַ לְנְשָּׁת אַתְרֵי וְלְאִ תְּתְּיִנִי מִלְאַלְפָּא מָא

> كَلُور: בוומא שמונאר הפרשנה מֹבֹתֹא וומֹון וֹבוּו מֹם אֹמּוּבּי בן העבריד לתורה לעוד

<u>יולקון לכללא שלמון ושוש:</u>

رْبَة وَبَيْهِ كُولَة فِي الْمُولِدِ وَبَيْهِ الْمُؤْلِدِ وَبَيْهِ الْمُؤْلِدِ وَالْمُؤْلِدِ وَالْمُؤْلِدِ שׁמִּנִ גֹבְע מִם שַנִּיבֹא לְמִעִינִ

שַּׁבְים בִּינָא: בבהולף על הינא בתר סגיאי

> eighth day thou shalt give it Me. it shall be with its dam; on the 29 oxen, and with thy sheep; seven days Likewise shalt thou do with thine

shall cast it to the dogs. that is torn of beasts in the field; ye 30 therefore ye shall not eat any flesh And ye shall be holy men unto Me;

be an unrighteous witness. put not thy hand with the wicked to Thou shalt not utter a false report;

a multitude to pervert justice; witness in a cause to turn aside after 2 to do evil; neither shalt thou bear Thou shalt not follow a multitude

וביום סשמיני אמה רשאי לימנו לי: מה שמיני האמור להלן להכשיר משמיני ולהלן, אף שמיני האמור כאן להכשיר משמיני ולהלן (מכילתא פי"ט), וכן משמעו, ביום השמיני חחנו לי. יכול יסא מובס לבו ביוס, נאמר כאן שמיני וגאמר לסלן ומיוס שַשְׁמִינִי וְסְלְאָס יֵכֶבֶּס (ויקרא כב, כו), (92) שבעה ימים יהיה עם אמו. זו אוסרס לכסן, שאס בא למסר את קרצנו, לא ימסר קודס שמונס, לפי שסוא מתוסר זמן:

בכל סנאום א"כ מס מלוד לומר לכלב למדך סכמוב שאין סקב"ס מקפח שכר כל בריס, שנאמר ולָכל בָּגִי יִשְׁרָאֵל לֹא יָמֶבַן בֶּלֶב לָשֹׂנִוּ במיים: - לכלב חשליכון אחו. אף הוא כו' או אינו אלא כלב כמשמעו בנבלה או מכור לנכרי קל ומומר לערפה שמומרת (ואונקלום מרגם) ובשר דמליש מן מיוא מימא, בשר שנמלש על ידי ערפת ואב או ארי (או) מן מיה כשרה או מבהמה כשרה מְּלְשְׁשׁ (דברים כב, כו), וכן אַשֶׁר לֹחׁ יִמְיֶס עֲמֹרר מִקְּרֵם לְיָלְס (שם כג, יחׁ), סוח סדיין למקרה יום, חׁלחׁ שדבר הכמוצ בהווה. ובשר בשרה שרפה. אף צנים כן, אלא שדבר סכמוצ נסווס (מכילמא פ"כ), מקוס שדרך נסמות לימרף, וכן פִי צַּשָׁדֶס (30) ואנשי קודש חהיון לי. אס אמס קדושיס ופרושיס משקולי נגלות ומרפות, סרי אמס שלי, ואס לאו אינכס שלי:

(I) לא חשא שמע שוא. כמרגומו לא מקבל שמע דשקר, אוסרס למקבל לעון סרע, ולדיין שלא ישמע דברי בעל דין עד שיבא (שמות יל, ו), למר הקצ"ה תנו לו שכרו (מכילתה פ"כ):

המשפט מאמימו, אלא אמור את המשפט כאשר הוא, וקולר יהא חלוי בלואר הרבים: חענה על ריב לנמוח וגר. ואס ישאלך הנדון על אומו המשפט, אל מעננו על הריב דבר הנומה אמך רבים להמום אם לא חהיה אחרי רבים לרעות. אס כאית כשעיס ממין משפמ, לא תאמר סואיל וכביס סס סנני נועס אתריסס: - ולא מענה לנעום לגד אחד ולסלק עלמך מן הריב, אלא הוי דן אוחו לאמימו. ואני אומר לישבו על אופניו כפשועו וכך פחרונו. מס דבעינך על דינה, ולשון סעברי לפי סמרגוס כך סוה נדרש: לא חענה על דיב לנטוח, הס ישהלך דבר למשפע, לה היה עמהם לעובה, מכאן אמרו דיני נפשוח מעין על פי אחד לוכוח ועל פי שנים לחובה. ואונקלום חרגם לא חחמנע מלאלפא יאימסי, בומן שהן שנים המכריעין במחייבין יוחר מן המוכין. וממשמע שנאמר לא חהיה אחרי רבים לרעוח, שומע אני אבל ולא חענה על רב. לנמות מדבריו, ולפי שסול מסר יו"ד דרשו בו כן. אחרי רבים להשת. ויש רבים שלמס נומס למריסס, דברי רבומינו כך פמרון סמקרל: לא חדוד אחדי דבים לדעת. למייב מימס בשביל דיין למד שירבו ממייבין על סמוכין. שקין חולקין על מופלה שבבים דין, לפיכך מחחילין בדיני נפשוח מן סלד, לקעניס שבקן שוהלין חחלה שיהמכו הח דעחם. ולפי יומר על המוכין, העה הדין על פיהם למובה, ובדיני נפשות הכמוב מדבר. ואמלע המקרא דרשו, ולא מענה על ריב, על רב, דרשו שלין מעין לחובה בהכרעת דיין אחד (מנהדרין ב.), וסוף המקרא דרשו, אחרי רבים להטום, שאם יש שנים מחייבין (ב) לא חהיה אחרי רבים לרעות. יש נמקרם זם מדרשי מכמי ישרםל, סבל פין לשון המקרם מיושב בקו על פופניו. מכפן בעל דין חבירו: אל חשה ידך עם רשע. סמוען את חבירו מביעת שקר, שסבמיתסו לסיות לו עד חמם:

- ٤ וֹבֶׁלְ לָאִ שֵּׁנִבְּרִ בָּנִיבְוּיִ: (a)
- עמָר הְשָׁב הָשִׁיבֶנּי לְוּ: (ס)
- עַּלְב תַעַּלָב עִמְּוֹ: (ס) שַּׁטִּע מַמָּאָן וְטִבְלַטַּ מִהֹּוָּד לַוָּ קי־תְרְאֶה חֲמָוֹר שׁנַצִּּדְּ רֹבֵץ'
- مردعد كلا بيون بالإنون لاجائز إلى جادبان
- אַל־תַּהַרְ בָּי לֹא־אַצָּיָהַיק רָשֶׁע: ל מוֹבַרַ מִּפֹר טַבְּעָל וֹלָפֿי וֹגַּבִּילִ
- خَكْنِيهِ يُرمَدُكُ لِـ خُدُرُ مِنْ يَعْدِيكُم : יוּ וְשִׁבַר לַאִ הַפְּר בִּי הַשָּּהַר יְעַנֵּר
- באבא מאבום: אַנוַנְפָּׁמְ וַנְּיָר בְּיֹרֵנִם הָנִיהָם וֹצֶר לַאִ טַלְחָוֹא וֹאַמֶּם וֹבַהֹמָם

- ומק מספולא לא עובשום
- אָב, טַפֿנּה טַוּבָא בַּמַּנֹאַב אַנ
- نابات בַּמְבוּיה דְּטְעֵי אָהָבָא הָהִיבִּוּיה בְּי תִפְּנֵּע שִׁוֹר אִיבְרְּ אִי חֲמֹרִוֹ
- מא דרלקר עליהי יהפריק מלמשקל ליה משבק השבוק בולגה שבונו סוגונים וטטמוה אָב, טַטַוּ, טַמָּבא בַּסָנֹאַב
- לא עֿגלי דין מָסְבֶּינָדְ
- טַלְּמוּלְ אֲבוּ לָא אֲזַכִּי עַוֹּיִבְא: וֹבוֹכֹּג וֹבוֹפֹּל בַבֹּג מוֹ בִּגוֹא לָא מפּטׁנֹמֹא בַּמִּלֹבֹא בוו, בטוע
- ימפלפול פּטִּנְמִין שָּׁרִיצִּין: מַנְעַבַּאַ מָלְנַר מֶנֵנִ עַכִּימָון וֹמִוּטִבֹּא לָא טַׁלַבָּוּכְ אֶבׁוּ
- אָבוּ בּהובון בַּוּנעון בַּאַבֹּאַ בהשון נת נפשא דגיורא ילגיילא לא המיקון וְאַמוּוּ

דַּמְצֶרֶים:

ಭರ್ಷ:

- man in his cause. neither shalt thou favour a poor
- bring it back to him again. ass going astray, thou shalt surely If thou meet thine enemy's ox or his
- shalt surely release it with him. shalt forbear to pass by him; thou othee lying under its burden, thou If thou see the ass of him that hateth
- of thy poor in his cause. Thou shalt not wrest the judgment
- thou not; for I will not justify the and the innocent and righteous slay Keep thee far from a false matter;
- righteous. and perverteth the words of the 8 gift blindeth them that have sight, And thou shalt take no gift; for a
- the land of Egypt. stranger, seeing ye were strangers in 9 oppress; for ye know the heart of a And a stranger shalt thou not
- (E) א חהדר. לא ממלוק לו כבוד לוכומו בדיץ ולומר, דל סוא אוכנו ואכבדנו:
- (בבא מליעה לב:), וחדלת: עוב חעוב עמו. לפרק המשה, מלמשקל ליה, מלימול משאוי ממנו: פעמים שאחה חודל ופעמים שאחה עוזר, הא כילד, זקן ואינו לפי כבודו, וחדלם, או בהמח עובד כוכבים ומשאו של ישראל שַּגּוֹיִס סְמַבֶּׁק מִמֶּנִּי וגו' (דבריס ז, יו), שמח מחמר כן, בחמיס, לח מִירֶח מֵסֶם. ומדרשו כך דרשו רבוחינו, כי חרחס וחדלם, י), וכן וַיַּעַוְבִּי יְרוּשְׁלַיִס עַד סַמֹוּמֶס (נממיס ג, מ), מלמוס עפר לעווב ולקייע מֿס מווק סמומס. כיולמ בו, פִי מֹמֹתַר בִּלְבָּבָּךְ רַבִּיס ממוכו כוצן ממס משלו: וחדלת מעזוב לו. בממיס: - עזב חעזב עמו. עזיבס זו לשון עזרס, וכן עַנֿיכן עַזיב (מלכיס־אֿ יד, (a) כי חראה חמור שונאך וגוי. סרי כי משמש צלשון דלממ, שסוא מדי לשונים של שמושי כי, וכס פתרונו, שמא תראס
- (a) אבינך. לשון מובס, שסום מדולדל ומתב לכל מובה (שם קית:):
- מבים דין וכאי, ואמר אחד יש לי ללמד עליו חובה שאין מחזירין אוחו לבים דין, חלמוד לומר ולדיק אל חסרג, ווס לדיק הוא אל מסרוג, ואף על פי שאינו לדיק, שלא נלעדק בבים דין, מכל מקום נקי הוא מדין מימה, שהרי יש לך לזכומו. ומנין ליולא (ד) ונקי וצדיק אל חהרג. מנין ליולא מבים דין מייב, ואמר אחד יש לי ללמד עליו וכום, שמחירין אומו, מלמוד לומר ונקי
- (8) ושחד לא חקח. אפילו לשפוט אמת, וכל שכן כדי להטוח את הדין, שהרי כדי להטוח אם הדין ואתר כבר לה מטה משפט: סרבס לסמימו במימס שנממייב בס:
- ויסלף. כמכגומו ומקלקל: דברי צדיקים. דבריס המלודקים, משפטי אמת, וכן מכגומו פמגמין מרילין, ישריס: יעור פקחים. ואפילו מכס במורס ונומל שומד, פוף שממרף דעמו עליי, וישמכת מלמודו, ויכסס מאור עיניו (מכילמא פ"כ):
- (פ) וגר לא חלחץ. בסרבס מקומות סוסירס תורס על סגר, מפני שמורו רע (בבא מליעא נע:): אח נפש הגר. כמס

וְאָסַפְּׁטְ אֶתַ'הְבוּאֶתְה: ּוֹמָׁמִ מְּנֹנִם שֹׁנַבֹּׁמ צִּעבּאַבׁבְּּבִּׁי מָּנֵנוּ שׁנִּגוּ שׁנִּגוּ בּוֹבָּׁת בִּעָרָ

خدلظك خترثك: مغجح بير بهثيد چاميه וֹאֶבְלְנְ אָבְוָדָוֹ הַמָּבַ וֹנִטַבָם إتשجرفم معهموون بوعهوم

אַמְיִבְיּ וְבִינִּב: לנים שורך נחמלה וונפש בו יביוֹם הַשְּׁבִימִי הִשְּׁבָּת לְמַעַן

رِّهِ بَارْجِيدِ، رِهِ نِهُمُمْ مَدِ فِيكَ: שַׁמְבִי וֹמֶם אֶבְנַים אָּעוֹנִים וּבַבָּבְ אַמָּבַאַמָּבַעוּ אָבָנַבָּם

÷፣ שֶׁלָשׁ רְגַלִּים מְּחָג לֵי בַּשָּׁנֶה:

נבאנ פֿוּג בנטם: בּוַבְנִ וֹגַּאַטַ מִמָּגִּנִים וֹלָאָ_ עויהָד למוער חָדֶשׁ הַאָּבִיר מַצְּוֹת כַּצִּישֶׁר נו ומום שאַכָּל אָר־תַּג הַמַּצּוֹת הִשְּׁמִר שִׁבְעַּת

נטלנוִה זֹנו הֹלִלְטַנוּ:

: خانا، ت בּבא פו שֹהֹבוּג לַכּוֹמִשׁ עמף ישְאַרְהוֹן מַיכוֹל חַיַּת ئىدلمُمِود ئىجيا موحدي וּשְׁבִיעֵיקָא השָׁמִטְנִיהַנַּיה

בֿר צַּמְמָהָ וְגִיּוֹרָא: בינוח תורף וחמרף וישקום ובְיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה הְּנִיתַ בְּרִיל הַמּטֹא יוָמִין טַהַבִּיד תּוּבַבַרַ

וְאָשׁׁמַת הַּלְ פּוּמֶׁכוּוֹ: מַמְמָנֹא לָא עַדְּכָרוּן تنفيتيردا מְעָּנִוֹע ドガダバー 454

בְּשָּׁהַבְּא: שׁלִנו שַּׁנְיוֹן שַׁלְנוֹן שַׁלְתוֹי

تركافرا: ממגבום ולא ושטוון שבתו בּאָבוּבֹא אָבוּ בוּע וֹפֹלַטֹא בְּמָא הַפַּקּידִּחָף לִזְמָן יַרָחָא שְׁבְעָא יוֹמִין הַיכוֹל פַּטִּירָא ה הפטיריא הטטר

> thereof; land, and gather in the increase And six years thou shalt sow thy

thy vineyard, and with thy oliveyard. In like manner thou shalt deal with leave the beast of the field shall eat. thy people may eat; and what they rest and lie fallow, that the poor of but the seventh year thou shalt let it

and the stranger, may be refreshed. rest, and the son of thy handmaid, that thine ox and thine ass may have on the seventh day thou shalt rest; Six days thou shalt do thy work, but

month.. neither let it be heard out of thy mention of the name of other gods, unto you take ye heed; and make no And in all things that I have said

unto Me in the year. Three times thou shalt keep a feast

appear before Me empty; out from Egypt; and none shall month Abib—for in it thou camest thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep; seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

קשה לו כשלומלים אומו:

(10) ואספח אח חבואחה. לשון סכנקס לבית, כמו וַמְּשַׁפְּמוֹ מֶל מוֹךְ בֵּימֶךְ (דבריס כב, ב):

בשדה הלבן, כמו שאמר למעלה הימנו חזרע את ארלך: אביוניס אוכליס בלא מעשר, מכאן אמרו אין מעשר בשביעית (מכילמא פ"כ): בן העשה לברמך. ומחלם המקרא מדבר ונטשמס, מלוצל ומלקשקש: ויחרם האבל היה השדה. לסקיש מאכל אציון למאכל מיס, מס מיס אוכלת צלא מעשר, אף (II) השמטנה. מענידס: ונמשחה. מלכילס למר ומן סביעור. דבר למר משמעים, מענידס גמורס, כגון מרישה ווריעס.

ודגר. זק גר מושנ: הקרקע, או אינו אלא יחבשנו בחוך הבים, אמרם, אין זה נייח אלא לער: בן אמחך. בעבד הערל הכחוב מדבר (שם): קרוים שבת, לה תנהג בה שבת ברחשית: - למען ינוח שורך וחמורך. תן לו ניית, להתיר שיסה תולש וחוכל עשבים מן (21) וביום השביעי חשבה. אף נשנה השניעים לא מעקר שנת נראשית ממקומה (שם), שלא תאמר, הואיל וכל השנה

עובדי כוכביס, וישבע לך בעבודת אליליס שלו, נמלאת שאתה גורס שיוכיר על ידך: שבודת אליליס כנגד כל המלות כולס, והנוסר בה כשומר את כולן: - לא ישמע. מן הנכרי: על פיך. עלא תעשה שותפות עם שמי ביום עבודם אלילים פלונים. דבר אחר ובכל אשר אמרחי אליכם משמרו ושם אלסים אחרים לא חוכירו, ללמדך, ששקולס (יל"ש שנס, בשם סמכילמא): לא הזכירו. שלא יאמר לי, שמור לי בלד עבודת אלילים פלונית (סנסדרין סג:), או מעמוד (13) ובכל אשר אמרחי אליכם חשמרו. לעשות כל מלות עשה באוסרה, שכל שמירה שבתורה אוסרה היא במקום לאו

(דו) דגלים. פעמיס, וכן פִי הָבִּימָנִי זֶה שׁלֹם רְנֶלִיס (במדבר כב, כת):

מַגַּמֶּנְ מִוְ־תַּשְּׁבֶּה: בְּצָּאָנו וַמְּלָנו בְּאָסְפָּנִוּ אֶנוַ יי אַשֶּׁר מִּוֹרֶע בַּשְּׁבֶּר וְתַוֹּ הַאָּסְרְ רְתִּוֹרִע בְּתַקְּלֵא וְתַּגָּא בַּבְּנְשָּׁא

إَكِيْرَا اِ يُعَرِّ فِينَ بِهُلِا ا يُدَيِّد: 🛂 ۾ُكِي فَمُرَابِ فَهَٰذُكِ تَلَيُّكِ فَكِي فَكِي نَفِيْنِ الْفِيْنِ الْمُعَالِينِ فَكِي

וֹלְאֻ וֹלָוֹן שֹלֶב עוֹנִי מָּע בַּלֶּעׁנ: sı לְאַ-תִּוְבָּח עַלְ-חָמֵץ דַּם-וִבְחָיִ

עָּרִי בַּחַלֵב אָמָי: (פּ) בּגע וְבְוָּע אֶבְבָיוֹנְ לְאִבִּלְבָּהָּבְ מִפֹּבְהָא בּגִּג אֶבְטִבּ לָאִ טִּגַּבְנָוּ تهمِين خصتر هَلَمُنَاكِ فَجُرِه تَيمَ خصت هَلَمُكَ فَنُنَا ذُحْنَا

עַמְּקְים אָמֶר הַכִּנְתִי: الله خيران المناه المنا ששי הבּה אַנֹבִי שֹׁלֵחַ מַלְאַרְ לְפַּנְּיוֹדִ הָא אַנָא שָׁלַח מַלְאַכָא מַדְמָרַ

בָּ מְטֵׁן בַּלַבְּרָי שַּׁמֵּר בְּוֹ בָּי לָאִ יִשְּׁאַ לְפַשִּׁמַּבְם

מולבד מו הקלא: tata kaix tatak וֹעוֹנ עַפּֿגִּירַ בַּכּוּבַוֹ. מַהַּמֵּוֹב וְעַנָּא בַעַבָּגָא בַכּוּבו הַנְבָּבַוֹּ

בינב מבין מלמא :::

עַּרְבֵּי נְכְּטַתְ חַנָּא עַּר עַפְּרָא: וֹלָא וֹבֹינוּוֹ בָּר מִמָּגַבּׁנוֹא לא עכוס על חַמִיעַ דַם פַּסְחִי

בְשָׁר בַּחַלָּב:

לאַטְרָא דְאַהָּהָהָינִית:

לְעוִבִּיכוּן אָבִי בֹּאָמִי מִימָבִיה: לללליה אבי לא ישׁבוּל بَشِمُكُ مُغْنُمُ مُغْنُمُ مُغُمِّمُ مُغُمِّمُ مُغْنُمُكُ مِأَنَّا لِمُعْتَمِينَ لَكِدَرًا

> labours out of the field. the year, when thou gatherest in thy feast of ingathering, at the end of thou sowest in the field; and the first-fruits of thy labours, which and the feast of harvest, the

shall appear before the Lord GoD. Three times in the year all thy males

remain all night until the morning. neither shall the fat of My feast 18 My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk. the LORD thy God. Thou shalt not To seuod shalt bring into the house of The choicest first-fruits of thy land

have prepared. I hoidw soalq sht otni saht gaird 50 to keep thee by the way, and to Behold, I send an angel before thee,

.mid transgression; for My name is in him; for he will not pardon your his voice; be not rebellious against Take heed of him, and hearken unto

- כשמבאו לראות פני ברגלים, הביאו לי עולות (תגיגה ז.): (15) חדש האביב. שהמצואה מהמלאת צו באציה. אציצ לשון אב, בכור וראשון לבשל פירות: וולא יראו פני ריקם.
- (TI) שלש פעמים וגוי. לפי שהענין מדבר בשביעים, הולרך לומר שלה יחעקרו שלש רגלים ממקומן (מכילחה פ"כ): בל באספך אח מעשיך. שכל ימום החמה החבואה מחייבשה בשדוח, ובחג אוקפים אוחה אל הביח מפני הגשמים: שמדש למנחות ולסבית בכורים למקדש, שנתמר וּבְיֹוֹם שַבְּפּוּרִים וגו' (במדבר כח, כו): והג האסיף. סות מבוכות: (16) וחג הקציר. סום מג שנועות: בכורי מעשיך. שסום ומן סבלם בכורים, ששמי סלםם סבלין בעלרם, סיו ממירין
- חלב חגי וגוי. מוץ למוזמ: עד בקר. יכול אף על המערכה יפסל צלייה, מלמוד לומר על מוקדה על המוצמ בל הבלילה (18) א חזבח על חמץ וגוי. לא משמע את הפסח בי"ד בניסן עד שמבער הממץ (מכילמא שם פסחים סג): ולא ילין זכורך. סוכרים שבך:
- אבילה, ואחד לאישור הנאה, ואחד לאישור בשול (חולין קעו:): בְּדְיֵי שִּיִּס (שׁס כו, מ). ללמדך שכל מקוס שנאמר גדי פחס, אף עגל וכצש במשמע. ובג' מקומום נכחב בחורה, אחד לאיסור מקומום במוכס שכמוב גדי וסולרך לפרש אמריו עויס, כגון שְׁנֹכִי שֲׁשַׁלַּמ בְּדִי שִׁנִּים (בראשים לה, יו), שֶׁמ בְּדִי סְשִׁוֹים (שם כ), שָׁנֵי ישׁעַבֶּס וגוי (דבריס מ, מ): לא חבשל גדי. אף עגל וכצש בכלל גדי, שאין גדי אלא לשון ולד רך, ממס שאמס מולא בכמס שדיבו, רואה חאנה שבכרה, כורך עליה גמי למימן ומקדישה. ואין בכורים אלא משבעת המינין האמורין במקרא אֶבֶן הִשָּׁה (19) ראשיח בכורי אדמחך. אף סשניעיה היינה בבכורים, לכך נאמר אף כאן בכורי אדמחך. כילד, אדם נכום למוך (ויקרא ו, ב): ולא ילין. אין לינה אלא בעמוד השחר, שנאמר עד בקר, אבל כל הלילה יכול להעלוחו מן הרלפה למובח:
- שלומרים שבים המקדש של מעלה, מכוון כנגד בים המקדש של מעה: הכגוחי. אשר ומנמי לשם לכס, זפו פשומו. ומדרשו, אל המקום אשר הכינותי כצר, מקומי ניכר כנגדו, וזס אחד מן המקראות (OS) הנה אנכי שולה מלאך. כאן נמצערי שעמידין למעוא ושכיינה אומרת להס פִי לֹה אָשֶנֶלֶה בְּקַרְ בָּךְ (שמות לג, ג): אשר

מְּעַ־אָּוֹבֶּיִב וֹהַנְעִי מִעַ הָנְבֵינִב: لمُهَانَ حَمْ لِمُهَالِ لِمُلَكِّلُ لِمُلْكُونِ كَمْارِهُ أَنِيلًا בּׁנֵ אִם הַּמְׁמִוּתִּ שֹׁמִּתִתְ בִּּלִלְוִ צֶּבֵׁנֵ

לאמיה לדמטיקין לף: בּאֹמִבִּיל וֹאָסְנֵי יָח סְנָאַרְ

unto thine adversaries. thine enemies, and an adversary speak; then I will be an enemy unto unto his voice, and do all that I But if thou shalt indeed hearken

لْلَاكِٰلَاكُلُكُٰلِيَّا لَيْ إِنَّا لَا لَكُلِّكُ لَكُلِّكُ لِيَالًا لَكُلِّيلًا ذَا للأختظزر ĽЦЦ́ц قع אֵל־הָאָמֹרִי וְהַהִּיֹּ خْدِرَكِكَ مَكِمُحُرِ كَظَيْرَكِ ثَلْكُرَمُكِ مُحَدَّدٌ نُكِكُ مَكْمُحُدُ كَلَامُكَ

ופֿבוֹאָנ וכֹנֹמֹלָאָנ שׁנֹאָנ וַנִבוּסֹאָנ انتظائر أتمرذك ذئت همبثها ننفهر the Jebusite; and I will cut them off. and the Canaanite, the Hivite, and and the Hittite, and the Perizzite, and bring thee in unto the Amorite, For Mine angel shall go before thee,

בּבְּ עַעְבְּבְים וְלְאַ תַעַּשֶׂר כְּמָעַשְּׁיהָם וְלָאַ תַפְּלְחִיּיוֹ וְלָאִ תַעַּבִּירִ לאַ עֹמִּטֹנוֹנוֹע כֹאלְנִינִים וֹלֹאָ לַאַ

كَٰמُكُٰكِ لِللَّهُ عَلَيْكُ لِللَّهُ عَلَيْكُ لِللَّهُ عَلَيْكُ لِللَّهُ عَلَيْكُ لِللَّهُ عَلَيْكُ لْلَالَٰكُلُـٰة

their pillars. overthrow them, and break in pieces their doings; but thou shalt utterly 24 gods, nor serve them, nor do after Thou shalt not bow down to their

رتيمين مَتِحُد مِعَلَيْكِهِ: (م) بقتك אָש كַשַּׁמִב וֹאָש מִימִינוֹ וּיִבִּבוּיף יִים מִיכְלַבּ וֹיִם מִאָּמִים וּיִבְּבוּ יִם מִיכְלַבּ וֹיִם מִאָּמִים וּ ري يَعِدِهُم يُعْمِ بِمَثِلَ هُرَّاتَاكُم إِمَوَرُاءًا جِهِدًا يَجِهُ بِي هُرَٰتِكَا

וֹאֹהְנֵי מֹבֹהוֹ בֹיהָוֹ מִבֹּהֹנִי:

sickness away from the midst of and thy water; and I will take 25 God, and He will bless thy bread,

And ye shall serve the LORD your

ষ্ট্রের্'ষ בניעי לא תהנה משבלה נעקרה לא תהי בארעף אַת־מספר יָמֶיף פּארְעָּף

اگھٰڈ،□: ימיף קצרעה

in thy land; the number of thy days None shall miscarry, nor be barren,

×ِنْدُنَكَ ×ِكُنَكَ مِٰدُكَ: שׁבֹא בַּנִים וֹנִטַעַּר אָטַבַּבֶּךְ לְאִנָּטִא בַּעוּן שַנִר וֹאָמָסַר ^{קב} וְהַמְּהִי אֶּנִר־כָּלִ־הְעָּׁם

זנו כֿל בַּגַלָּג בַּבַּבַב בַּבַבַּ אַתְּרְ נַאֶּהַנְּהָ יָּטְ כָּלְ הַמָּא בַאַּטַ אָטַנִּ ڠُٮۦۼ؞ڟ۫ٮؙڔ ۼؖۺٙۮ۪ۧٮ ڂؙ۪ڟٙڎ۪۫ٮڬۦڽ۫ٮۼ؞ڟڽ؞ۼؖۺۮؚٮٷؿڟڬ

backs unto thee. make all thine enemies turn their whom thou shalt come, and I will and will discomfit all the people to I will send My terror before thee,

- כי שמי משומף בו. ורבומינו למכו, וה מטטרו"ן, ששמו כשם רבו, מטטרו"ן בגימטריל שדי: מן סכם שפין מומפין, ועוד, שהופ שלימ, ופינו עושה פלפ שלימומו: - כי שמי בקרבו. ממוצר לרפש המקרפ, השמר מפניו (12) אל חמר בו. לשון המכחה, כמו שַׁשָׁר יִמְבֶה אָמִפִּיךְ (יהושע ה, יח): בי לא ישא לפשעכם. הינו מלומד נכך, שהוה
- (בב) וצרחי. כמרגומו ולעיק:
- (42) הדס חהדסם. לאומס אלסומ: מצבוחיהם. אננים שסס מלינין לסשממוות לסס:
- (62) לא חהיה משכלה. אם מעשה רלוני: משכלה. מפלח נפלים או קוברת את בניה, קרויה משכלה:
- בלא מי"ו, וסאחרת משמשת כמו אמרתי, ממאחי, עשיתי. וכן ונתתי, התי"ו מודגשת, שהיא באה במקום שתים, לפי שהיה (פֿלירי) כגון וְהַעַּמָּה אָם בְּעֶּה (במדבר יד, מו), והחי"ו מודגשם לפי שמבא במקוס ב' חוי"ן, האחם ושרשה לפי שאין מיחה ו הקעל, מועה הוה, שהלו מגורה מיהה היתה, הין ה"ה שלה בפה"ה, ולה מ"ה שלה מודגשה, ולה נקודה מלהפו"ה. הלה וְהַעַפִּי מגורם הְקְּקֵי לֵבּ (שופּטיס ה, מו). הֶה מִי רַפֿוֹהִי (שמוחל-ה יב, ג), מגורה רָפַּן שָוַבּ דַּלָּיס (חֹיוב כ, יש). והמתרגס והמוחי, וְשַבּוֹמִי, מגורס וְשָבַּב בֵּיח אַל (שמואל־א ז, מז). דַּלוּמִי, מגורח דְּלְלוּ וְמָרְבוּ (ישעיה יע, ו). עַל בַפַּיִס מַלְמִיךְ (שס מע, מו), מקומום שנוטל אום הכפולה ומדגיש אם האום ונוקדו במלאפו"ה, כגון והמומי, מגורם וְהָמַם גְּלְבַּל עֶבְלָמֹו (ישעיה כח, כח). (TS) והמוחי. כמו וסמממי, ומרגומו ואשגש. וכן כל מיצס שפועל שלס צכפל אום אמרונס, כשמספוך לדצר צלשון פעלמי, יש

וָאָת־הַחָהָי מִלְפָּנֶיף: וֹנִינְ מֵּע בַּעוֹנִי, אָע בַלְכֹּלְּהֹלָ, וַטְּטִבוּלָב נִע עַנְאָ, נָע כַּנְהַנָּאָ, إَنَّا اللَّهُ
بر البيرة بالإلا بالإلانة المرابعة الم ھِا مَبِيْنَ بَهٰتِهٰ مُفِقِد بِنَجِد לא אַגָּרְשֶׁנֵּנִ מִפְּגָיִרְ בְּשְׁנָרִ אָּחָתִּ

אַּמָּר הִפְּרֶה וְנְחַלְהָ אָת־הָאָרֶץ: طَمْم طَمْم لِمُلْكِينَ مَا يُشَالِكُمُ مَا يُشْرِكُمُ لَا يُشْرِكُمُ لَا يُشْرِكُمُ لَا يُشْرِكُمُ ل

בְאָבֶא וְגִרַהִּטְּמִו מִפּּוֹנִב: עַּלְּנְרָ בָּיוּ אָמֵן בְּיָרְכֶם אָת יִשְׁבֵּי נם פְּלְשְׁהַים וּמִמּוֹרְבֶּר עַר־ דְּסוּרְ וְעַר יַמָּא דִפְּלְשְׁהָאֵי لْهَنَّ، אُن لِأَكَّاكِ مُنْت صلاح لُمْت الْخَهْرَ،

ַּ זְעֲמָּנְאִנְּ אָעַוּבְּ לְנִׁי כֵּנִי תַּמְּבִּדְ יָחַוִּיבִוּן יָמָדְּ בֵּּוָטְיִּאָבִי הִפְּלְּחַ

ਵੇਧਾਵਿਕ: (ਫ) אָת־אֶּלְתִיהֶם בֶּי־יִהְנֶת לְךְּ יָת שְׁעֵּוְהָהוֹן אָבִי יְהוֹן לְרְּ לְמִוְּקֵשׁ: (פ)

ישְּׁבַאָּגַ וְבַאָּטַּבַוּנִימָם מָבַבַּלִּל: 「没口」にと יווא יהוָה אַמְּהֹ וְאַהֵּרֹן נָדֶב אַמִּ וְאַהֵרֹן נָדֶב יָנְאַבִּיהוּא إِهُمْ طَهُد هُؤَد يُرَبُ هُمْ يَرْطِهُد هُمَا مَعَ رَغِبُهِ يَنْ

> ונת הקצי מו בדמף: וֹאָמִּלְע וֹנו מֹנַמִּיתַא ערמַבּ

בְּבַבְאַ: אַבְעָּא אַבְיָא וְיִסְבָּי, הַּלְבַ עַנָּע בְּמִשֹא בַבְּמָא בַבְּמָא בַבְמָא לא אַטוריכנון מו קוַמָּר

אַרְעָּא: מַדְעָּף עַּר דְּתִּסְגֵּי וְתַּחָטֵין יָתֹ וֹמֹנַ אַמֹבוֹכִנּוּן

بنفئت خبنا ما گلمك: אמסר בידרון יח יהבי ארשא יִמְמָּגַבְּבֹּגְא מָגַ פַּּבְנַע אָבוּ

בּ לְאִ־תִּבְרָת לָהָם וִלֵאלִדֵיהָם לָא תִּנִיר לְחִוֹן וּלְשָׁעֵּנְתִּחוֹן
ברית: קָנִם:

جَعَلَجُكِ هَا كُم نَوْدِنَا جَعَلَمُكَ يَكُمُ

لْهَحْمُرُه مَانِكَاتًا لَهُجُمْرًا مَوْجَدَ نَهُدُهُمْ لِنَحُوْدِ الْ

worship ye afar off; seventy of the elders of Israel; and Aaron, Nadab, and Abihu, and up unto the Lord, thou, and And unto Moses He said: 'Come

gods—for they will be a snare unto against Me, for thou wilt serve their

land—lest they make thee sin

They shall not dwell in thy

them, nor with their gods. Thou shalt make no covenant with

your hand; and thou shalt drive

the inhabitants of the land into

unto athe River; for I will deliver

Philistines, and from the wilderness Red Sea even unto the sea of the

And I will set thy border from the

By little and little I will drive them

become desolate, and the beasts of

increased, and inherit the land. out from before thee, until thou be

the field multiply against thee.

29 before thee in one year, lest the land

I will not drive them out from

Hivite, the Canaanite, and the 28 thee, which shall drive out the

And I will send the hornet before

Hittite, from before thee.

them out before thee.

 ΛIXX

שינוסו מלפניך ויספכו לך ערפס: ' בריך שלשה חוי"ן, שחים לימוד כתו בְּיוֹם מַח ה' (יהושע י, יב), עַמַח אֱלָהִים הִיח (קהלח ג, יג), והשלישים לשתוש: עורך.

הירדן והלאה, שנו רבומינו במסכת סומה (שם), על שפת הירדן עמדה וזרקה בהם מרה: (סומה לו.): והחחי והכנעני. הם ארך מימון ועוג, לפירך מכל ז' אומום לא מנה כאן אלא אלו. ומוי, אף על פי שהוא מעצר (82) הצרעה. מין שרך סעוף, וסימה מכה אומם בעיניהם, וממילה בהם ארם והם ממים. והלרעה לא עברה את הירדן

(92) שממה. ריקנים מבני אדס, לפי שאמס מעע ואין בכס כדי למלאים אומס: ורבה עליך. ומרבה עליך:

(98) עד אשר הפרה. מרנס, לשון פרי, כמו פרו ורנו:

וגרשתמו. ומגרשס: (18) ושחי. לשון סשמס, וסמי"ו מודגשמ מפני שבאס מממ שמיס, שאין שימס בלא מי"ו, וסאמם לשמוש: – עד הנהר. פרמ:

(33) בי חעבד וגרי. סרי אלו כי משמשין במקוס אשר, וכן בכמס מקומום, רוסו לשון אי, שסוא אחד מדי לשונים שסכי משמש,

(1) ואל משה אמר. פרשס זו נמתרס קודס עשרת סדברות, ובד' במיון נמתרס לו עלס:

וגס מלינו בסרבס מקומום אס משמש בלשון אשר, כמו וָאָס פַּקְרָיב מִנְּקַם בָּפּוּרָיס (ויקרא בּ, יד), שסיא חובס:

לְאִ יֹנְיְׁמֵּנְ וְבִּלְּם לְאִ זֹהְלְנִ מִּמֵּנִי: ַ וְנְגַּשׁ מֹשֶׁר לְבַ*דּוֹ אֶ*ל־יְרֹוֶֹה וְהָם

אַמֶּר דְבָּר יְהַנְת נְעַנָה נְעַנָּה יִי אָטַׁרְ וֹּאָמֶׁרְוּ כָּלְ עַדְּבָּרֶנִם המשפְּמָים וַיַּעַן בְּלְ-הָעָם קוֹל וֹאָמִיב בָּלְ עַמָּא קַלָּא חַר ¿ בְּלְבְיִבְרָוֹי וְאֲנִי בְּלִבְ رَبْكِهِ مِنْهُكِ رَبُوهَكِ كُمْطِ كُلِي يَهُمُع مِنِهُكِ يَعُمُعَمُ يُعَالِمُ الْعُمُومَةُ لِخُمْقُع يُك

:  מַבֶּּלְע לָמִוֹנִם מֹמִּע מִלְמֹנִ + וְהַנְיִר נִיּמְבָּם בַּבֶּפֶר נִיָּבֶן מִוְבָּח ניקהַב משָה אָת כָּל־דִּבְרֵי

שֶׁלְמֶים לַיהֹוֶה פְּרִים: נוֹהֹלִנ הַלְנוֹ וֹנּוֹבֹעֵוּ וֹבְעוֹנִם וֹאַפֹּנִלוּ הֹלָנוֹ וֹנִכּנִם וֹכִסֹנ

Tailu: בּאַנֹּנְע נִעְּהָ עַבְּּם זְנֵע מַלְ בּמִּוֹנִעזִּא וּפּלְיִנִע בַּמֹא זָנַע

יובוב נעשה ונשמי ונשמי בְּעָּׁם נַיּאָמְרָוּ כָּלְ אְּמֶּרִ בִּבָּר בֵּרִם מַּמָא נַאָּמָרוּ כֵּלְ בַּמַלְּיִלְ

<u>הַדְּרֶים</u> הָאֵלֶה: אַשֶּׁר פְּרָת יְהֹוְהֹ עִּמְּכֶם עַלְ כְּלִ- וַאֲמַר הָאִ דַם קֹוָמָא דְּנְזִרְ יִיִּ אַ הְעָהַ וֹּיּאַמֶּר הְבָּה הְם־הַבְּרִית עַל עַרְבְּּהָא לְכַפְּרָא עַל עַמָּא ניקח מֹשֶׁהֹ אָת־הַדְּׁם נִיּוֹרְל עַלְ - וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת דְּמָא וּוְרַל

> וֹמַמֹא לָא וֹסַׁלוּן מִמֶּוּשִּי: לפום ון ואַנון לא והקרבון משה בלחודוהי

> زلِالتِ": וֹאַמִרוּ כֹּלְ פֹּטִׁלָּמִוֹא בַּמִּכִּילְ וֹיִ פֿל פֿטִינְמִנֹא בַּנִי וֹנִט פֿלְ בַּנִנֹּא

> למא לשני ההר הבהיא לְּמִפּוְלָ, מוּנִאׁ וֹעַנִּעֹאִ מֹּמִּנִי נאלבים בעפרא יבנא מדבהא יְלְתַב מְמֶּע נִע כָּל פִּעְּנְמִיָּא בַּייִ

לובהו לבם גל שונון: ַ וּיִּאֶבַׁעַ אֶּעַ־נֹּהְבֹי, בֹּדָוֹ יִאָּבֹאָב יִאָּבַע יֹבָע דֹע בַּבוִבוּ בֹדָּוּ יֹאָבֹאָב

מַל מַדְבָּהָא: ניקח משֶׁה ׁ חֲצֵי הַדְֹּם נִיֶשֶׁם וּנְסִיב משָה פּּלְגוּת דְּמָא וְשִוּי

וֹ וֹהֹבוֹע וּלִלַבֿיג: ַ נּיּפַּת מַפֶּר הַבְּרִית נִיקְרָא בְּאָוָנֵי יִנְסִיב סִפְּרָא דִּקְנְמָא יִקְרָּ

- מַּמְּכִוּן מַּלְ כַּלְ פַּטְּנְמִיּגִא הַאָּבֶּוּן:

so up with him. come near; neither shall the people 2 unto the Lord; but they shall not and Moses alone shall come near

Lord hath spoken will we do.' and said: 'All the words which the people answered with one voice, and all the ordinances; and all the people all the words of the LORD, And Moses came and told the

according to the twelve tribes of under the mount, and twelve pillars, morning, and builded an altar the LORD, and rose up early in the And Moses wrote all the words of

peace-offerings of oxen unto the burnt-offerings, and sacrificed children of Israel, who offered And he sent the young men of the

blood he dashed against the altar. and put it in basins; and half of the And Moses took half of the blood,

and obey. the LORD hath spoken will we do, the people; and they said: 'All that covenant, and read in the hearing of And he took the book of the

words. you in agreement with all these which the Lord hath made with Behold the blood of the covenant, sprinkled it on the people, and said: And Moses took the blood, and

- (ג) ונגש משה לבדו. אל הערפל:
- שנלמוו בני נח, ושבח, וכבוד אב ואס, ופרה אדומה, ודיניון, שנימנו להס במרה (מכילחא בחדש פ"ג): (3) ויבא משה ויספר לעם. נו ניוס: אח כל דברי ה' מנות, פרישק, ומגנלס: ואח כל המשפמים. ז'מנות
- (5) את נערי. סנכולומ: (+) ויכחוב משה. מזל שימו עד ממן מולס, וכמז מלום של עוו זמלס (שס): וישכם בבקר. זממשס זמיון:
- לסוום אוםם על סעס. ומכאן למדו רבוחינו, שנכנסו אבוחינו לברים במילס ומבילס וסואם דמיס, שאין סואס בלא עבילס: (6) ויקח משה חצי הדם. מי מלקו, מלאך בא ומלקו: באנוח. שמי אגנום, אמד למלי דס עולה, ואמד למלי דס שלמיס,
- (ד) ספר הבריח. מברמשים ועד ממן מורס, ומלום שנלמוו במרס:

וְמִבְאָנִם מִוּלֵדָנִ וֹמִּבְאָנִי ניִעל מֹשֶׁה וְאַהַרְן נָדְבֹ נַאֲבִיהוֹא

: AKT ושבעין なゆげん

the elders of Israel; Nadab, and Abihu, and seventy of Then went up Moses, and Aaron,

וּכְעֶצֶם תַשְּׁמֵיִם לְמְתַר: ַבּיִּלְיוּ בְּמִנְשָׁהֹ לְבְנָתְ הַפַּבּוּר ווּבְאָנ אַט אָבְעַרָּ וֹמָבָאַבְ וֹטַנוֹטַ י

ڂڴڶ؞ڶڹ אָבֶן מְבָא וּכְמִחָוֵי שְׁמַיָּא אָבֶן מְבָא וּכְמִחָוֵי שְׁמַיָּא וּנֹטַוּוְ וֹנִי וֹלֵב אֶּלְבִא בְּוֹמִּבֹאִל

clearness. the like of the very heaven for paved work of sapphire stone, and there was under His feet the like of a and they saw the God of Israel; and

ניאַבְלוּ נִיּשְׁהָּוּ: (ס) שְׁלַח יָדִוֹ וַנְּחֲוּוֹ אָת־הָאֶלֹהִים لْهُمْ هُمْ مَنْ فَدِّدُ مَهْلَهُمْ مِهِ يَزِّدُ خَلَقَا فَدْ نَهْلَهُمْ مُهِ تَالِيَا

באבו אבבו וֹמִנוּ: שבן במונבניתו האטפבלו לוֹלֹא וֹשׁוּוְ זֹט וֹלֹבֹא בּוֹגֹ וֹשׁוּן

Come up to Me into the mount And the LORD said unto Moses: eat and drink. hand; and they beheld God, and did children of Israel He laid not His

And upon the nobles of the

ځ۲۲۲۳۵۵: וֹטַטוָבַע וֹטַמּגֹּוָע אָמָג כַּטַבְּטַּג שָׁם וָאֶהְנָה לְךְּ אָת־לָהַת הַאָּבֶן בּוּ עַבֶּר אֵבָיִּ הַהָרָה **ダイーは**设に

₹¥₹i@r⊓if: لنظظيلين נט קוט. אֹבֹלא וֹאוָבׁוֹטֹא לַמּוּבֹא וֹבַוֹּוּ עַמָּוֹ וֹאָטֵּגוֹ לַבַּ נאַמר !! לִמְמָּר סַל לַלַּבְמָּר And Moses rose up, and Joshua his them.' written, that thou mayest teach commandment, which I have tables of stone, and the law and the

and be there; and I will give thee the

minister; and Moses went up into

the mount of God.

يرتوح ظهِم هِكَ بَرَد بِهُكَ بَرَهِ : ני נָנְקְם מֹשֶׁׁה וִיהוֹשֶׁעַ מְשֶׁרְתֻוֹּ וְקִם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻעַ מְשׁוּמְשְׁנֵיה

הֹּלְנְעִׁי וֹלֵבֶא בַּינִי: יסְלֵיק מֹשֶׁה לְשוּרֶא דִּאָהָגִּלִי

ליה דינא יקקרב לקדמיהון:

אַבון וְחוּר שִּקְּכוֹן מַן דְאָית

cause, let him come near unto Hur are with you; whosoever hath a unto you; and, behold, Aaron and ye here for us, until we come back And unto the elders he said: Tarry

them.'

להג גלנום ווֹהָ אַנְטִם: וְהַבֶּּה צַּהַלְן וְחִוּרִ עִּמֶּבֶּם מִי־ נֹאָץ עַנְּיִלְנִים אָמָרְ אֶבִּי לְנִי יִלְסָבֹיֹא אָמָר אִיִּרִיכִי לִנָּא

(8) ויורוק. ענין סומס, ומרגומו וזרק על מדבחם לכפרה על עמה:

סיו מסמכלין בו בלבגם, ממוך אכילס ושמייס, כך מדרש מנמומא (בסעלומך מ"ו). ואונקלום לא מרגס כן, אלילי, לשון גדוליס, (II) ואל אצילי. סס נדבו להיסול וסוקנים: לא שלח ידו. מכלל שסיו כלויים לסשמלת בסס יד: ויחוו אח האלהים. וכעצם השמים לשהר. משנגאלו סיס אור וחדוס לפניו: וכעצם. כתכגומו לשון מראס: - לשהר. לשון ברור וללול: שבממנס: _ במעשה לבנת הספיר. סיא סימס לפניו גשעת השעבוד, לוכור גרמן של ישראל שסיו משועבדים במעשה לבנים: לנדב ואביסוא עד יוס מנוכת סמשכן, ולוקניס עד וַיְּסִי סְשָׁס פְּמִמְּאֹנְנֵיס וגו'וַמִּבְּעַר בָּס אֵשׁ ס'וַמֹּאַכַל בָּקְגַה סַעַּמֵנֶנֶה, בקליניס (10) ויראו אח אלהי ישראל. נסמכלו וסלילו ונחמייבו מיחס, אלא שלא רלס סקצ"ס לערבצ שמחת סמורס, וסממין

(12) ויאמר ה׳ אל משה. לאמר ממן מורס: - עלה אלי ההרה והיה שם. מ'יוס: - אח לחת האבן והתורה והמצוה כמו ומַפַּגילֶב לַבְסְמִיךְ (ישעים מס, ט), וַיִּסֹגֶל מִן בְּרִים (במדבר יס, כה), שֵׁשׁ חַמִּוֹם חַבְּילָה (ימוקחל מס, ח):

דבור ודבור מלום המלויום בו: אשר בחבחי להורוחם. כל שש ממומ ושלש עשרה מנים בכלל עשרם הדברום הן. ורבינו קעדיה פירש במוסרום שיםד, לכל

יוס, שכן מגינו כשירד משה, וישמע יסושע אם קול העס ברעה, למדנו שלה היה יהושע עמהם: מחומי ההר, שאינו רשאי לילך משם והלאה, ומשם ויעל משה לבדו אל הר האלהים, ויהושע נמה שה אהלו ונחעכב שם כל מי (₹!) ויקם משה ויהושע משרחו. לל ידעתי מס מיצו של יסושע כלן, ולומר לני שסיס סמלמיד מלוס לרב עד מקוס סגבלת

(14) ואל הזקנים אמר. צלאמו מן הממנה: שבו לנו בזה. והמעכצו כאן עם שאר העם צממנה, להיות נכונים לשפוע

څاپ باتات : אוס איז ord the mount. בּנְעָל מֹשֶׁה אֶל הַהְהַר נִיְכָס הַעְּבָן הַסְלֵיק מִשְׁה לְשׁוּרָא נַהְפָּא יחשים ord mount שפתיר בַנְעַל מֹשֶׁה אֶל הַהְהַר נִיְכָס הַעְּבָן הַסְלֵיק

הְנְנָא נְת מוּרָא:

and the cloud covered the mount.

אֶל־מֹשֶׁה בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעֵי מִהְוֹךְ יַקְּרָא לְמִשֶּׁה בִּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יי ווְכַפַּהוּ הַעְּגָן שֵׁשֶׁה יָמִים ווּקְרֶא דְּסִינִי וַהַפְּהִי עַּנְגָּא שׁהָא יוֹמִין וַיִּשְׁכָּן כִּבוִּדַיִּהוָֹתְ עַּלְבַוֹר סִינַוּ יִשְּׁרָא יַקָרָא דַּיִי עַלְ שּוּרָא

מְצִּוֹ מְלֵנָא:

midst of the cloud. day He called unto Moses out of the covered it six days; and the seventh 16 upon mount Sinai, and the cloud And the glory of the Lord abode

בּבְאָה בּבְּיִבְ לְהִּנְנִי בּדְּנִי וֹמְּבְאָבְ: יִמְּבְאָב: אַבְלָא בּבִּיִה מּוּבָא לְהִּנִּי בִּנִּי

יו וּמַרְאֵּהׁ פְּבָּוֹד יְהְנְּה פְּאֵשׁ אֹבֶלֶה וְחֵיוּוּ יְקְּרָא דַּיִיִּ ְ פְּאִישְׁאִ יי וּמַרְאֵהׁ פְּבָּוֹד יְהְנְּה פְּאֵשׁ אֹבֶלֶה וְחֵיוּיִי יְקְּרָא בַּיִייָּ בְּאִישְׁאִ

of the cloud, and went up into the And Moses entered into the midst the children of Israel. The top of the mount in the eyes of

17 the LORD was like devouring fire on And the appearance of the glory of

בּּבְיר אַנְבְּגִים יוִם וֹאַנְבָּגִים

משׁה לְמוּרָא וַהַנָה משָה בְּמוּרָא וְמָאַלְ מִמֶּר בְּגוֹ עֲנְנָאֵ וּסְבֶּיק

mount forty days and forty nights. mount; and Moses was in the

SET abod uo vavifvH Mafiir and Hafiara are on page 232. On Erev Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 232. On Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Sbekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the Exodus 30:11 - 16 on page 150, and the Haftara is the special Haftara on page 237. When Shabbat The Haftarah is Jeremiah 34:8 - 34:25 - 33:26 on page 218. On Shabbat Shekalim, Maftir is

 $\frac{dc}{dc}$ ניָדְבֶּר יְהֹנֶה אָל־מֹשֶׁה לֵאמִר: יּמַלִּיל יִיָ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

And the LORD spoke unto Moses,

יְּבְבֵנוּ לְבֵּוֹ תִּקְחָוּ אָת הְּרוּטְתְיִי: צְּיִּהְרְשִׁיִּי:

لَـ قَدر هُم ـ فَدَّر نَهُدُهُم النَّالِ مَرْدِم مَو فَدْ نَهُدُهُم النَّفُ لِهِا

willing ye shall take My offering. every man whose heart maketh him 2 that they take for Me an offering; of 'Speak unto the children of Israel,

ב, יע), אפרם זו מריס, כדאימא בקומה (יא:): מי בעל דברים. מי שיש לו דין: לכל איש ריבו: – חור. בנס של מריס סיה, ואביו כלב בן יפנס, שנאמר וַיַּקַמ לו כָלָב אָמ אָפָרָמ וַמֶּלָד לו אָמ חור (דברי סימיס־אֿ

יוס שעלה משה לקבל הלוחות, ולמדך שכל הנכנק למחנה שכינה מעון פרישה ששה ימים (שם): עומדים, אלא שחלק הכחוב כבוד למשה. ויש אומרים, ויכשהו הענץ למשה ו' ימים, לאחר עשרם הדברוח, והם היו בחחלת מ' מורס. רש"י ישן): דיכסהו העגן. לסר: דיקרא אל משה ביום השביעי. לומר עשרת סדברות, ומשס וכל בני ישראל (16) ויכסהו העגן. רצומינו מולקים בדבר (יומא ד.:), יש מסס אומרים אלו ששה ימים שמראש מדש (עד עלרת יוס ממן

(18) בחוך העון. ענן וה כמין עשן הול, ועשה לו הקב"ה למשה שביל (נ"ל מופה) במוכו:

כשמדקדק בסס: מרומת המשכן, נדבת כל אחד ואחד שהתנדבו. י"ג דברים האמורים בענין, כולם הוצרכו למלאכת המשכן או לבגדי כהונה שנעשו מסס סאדנים, כמו שמפורש באלה פקודי, ואחם חרומם המובח בקע לגלגלם, לקופום, לקנוח מהן קרבנוח לבור, ואחם מוב, פיישנ"ט בלע"ו (געשענק) – חקחו אח חרומחי. אמכו רבומינו, ג' מרומות אמורות כאן, את מרומת בקע לגלגלת (2) ויקחו לי חרומה. לי, לשמי: חרומה. ספרשם, יפרישו לי מממונס נדבס: ידבנו לבו. לשון נדבס, וסום לשון כלון

- מאַטַּם זְהָב נְבֶּסֶר וּנְחְשֶׁת: ث لَنَهُمُ لَا يُعْلَىٰ اللَّهُ اللّلِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلْمُا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّالِمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّا الللَّا الللَّهُ
- בּבְבָּא וְכַסְפָּא וּנְחַשָּא:

בוסְמַיָּא:

- نظم نظياء: י יִשְׁכֹּלֵט וֹאַבֹּלֹמֹן וֹשִנְלַמֹּט מֻמֹּלִ, וֹשַבֹּלָא וֹאַבֹּלֵּוֹלְא יַּאָבַמ וַבְּיִבְיַנְ
- שַׁבַּבְּים וֹלֵּבָּגֹ מָמָּנִם: י נְּמְנֵע אָגְלֶם מְאָבַׁמֹּנִם נְמְנַע נִמָּהֵבּׁג בַּבַבָּבוֹ מַסִּנְּּּכֵּג נַמָּהָבָּג
- הַמִּשְׁהָה וְלִקְשָׁרֶת הַסַּמְּים: ליי אָמָן לַמָּאָר בְּשְׁמִים לְאָנֶמוּ מְשִׁיִא לְאַנְחָרוּתָא בּוּסְמִיָּא
- جُمُعُد نِحَانِهُا: ∠ ½Ç['-ÜŢ□ ĹŇĊĬĹ
- ظكني 8 لَمُشِد كُر
- בְתוֹקם:

- جَحَرَ هُنْ لَا يُعْذِرُ فَلَا هُذِرُ فَلَا هُنِيَا ۗ هُمَ الْحَرِدِ يَهُمُهُ فَلِيْدَ نُمَادً بِمَ يُعْدِدُ

בּלְיוּ וְבֵּוֹ תַּעְּׁמִי: (ס)

- יבוץ ומַעְּזֵי:
- סְסִגוֹנָא נִאָמָי שִׁמָּין:
- לְמְׁמָּע בְּנִיטָא נְלְלַמְבָּע
- onyx stones, and stones to be set, for Kright Augicula in Sector of the - לְהַּלַּמֹא בֹּאִנפּוִבְא יַבְּרוּיִהְנָא:
- מְּכִּוֹטִּוּ בּּנְגִּינְוּ: וְמְּבִּנְטִּׁ וְנִמְּבְּרֵוּ צִּבְׁתִּ מִלִּבַהְ וֹאָמֶבֵּוּ
- قَحُدُّرُ لَا لَا فَهُمُوْاً لَكُنَّا فَحُدُّ لَا فَحِي مَهُوٰدُهُ لَيْنَ لِحَمْنَ خَرِ مُبْرِنَا.

וכן הַגְּבָּרוּן:

- and brass; shall take of them: gold, and silver, And this is the offering which ye
- and fine linen, and goats' hair; and blue, and purple, and scarlet,
- sealskins, and acacia-wood; and rams' skins dyed red, and
- incense; anointing oil, and for the sweet oil for the light, spices for the
- the ephod, and for the breastplate.
- that I may dwell among them. 8 And let them make Me a sanctuary,
- thereof, even so shall ye make it. the pattern of all the furniture 9 the pattern of the tabernacle, and According to all that I show thee,
- סכסף סבא שם בנדבה, עשאוה לכלי שרת: מלינו בכל מלאכת המשכן שהולרך שם כסף יותר, שנאמר וֶבֶשֶׁף פְּקוּדֵי הְשֵׁדֶה וּגו' בֶּקַע לַגָּלְגֹּלֶת וגו' (שמות לת, כוכו), ושאר (3) יהב וכסף ונחשת וגוי. כלס באו בנדבה איש איש מה שנדבו לבו, מוץ מן הכסף שבא בשוה, מחלים השקל לכל אחד. ולא
- ताद्रेदः פשמן (יבמומ ד:): דעזים. נולה של עויס, לכך מרגס אונקלוס ומַעַצִי, הבא מן העויס, ולא עויס עלמן, שמרגוס של עויס (+) וחבלה. למר לבוע בדס מלוון (מנמום מד.), ולבעו ירוק: וארגמן. למר לבוע ממין לבע ששמו מרגמן: ושש. סומ
- יעקב אבינו לפס ברוח סקדש שעמידין ישראל לבנוח משכן במדבר, וסביא ארזים למלרים ונטעס, ולוס לבניו ליטלם עמסס לכך ממרגס מַמְגוֹנְאָ, שֻׁשׁ וממפּאר בגוונין שלו (שס): ועצי שמים. ומאין היו להס במדבר, פירש רבי מנמומא (מרומה ע), (a) מאדמים. לבועום סיו אדום לאחר עבודן: החשים. מין חיס, ולא סיחס אלא לשעס (שבח כח:), וסרבס גווניס סיו לס,
- וסולרכו לו בשמיס, כמו שמפורש בכי משל: ולקטורה הסמים. שסיו מקטירין בכל ערב ובקר, כמו שמפורש בולמס מלוס. (6) שמן למאור. שמן זימ זך לסעלות נר ממיד: בשמים לשמן המשחה. שנעשה למשות כלי המשכן והמשכן לקדשו, כשילאו ממלרים:
- (ד) אבני שהם. שמים הולרכו שם, ללורך האפוד האמור בואחה חלוה: מלאים. על שם שעושין להם בוהב מושב כמין ולשון קטרם, סעלאת קיטור וממרות עשן:
- לאפוד ואבני המלואים לחשן. וחשן ואפוד מפורשים בואחה חלוה, והם מיני חכשימ: גומא, ונוסנין האבן שם למלאות הגומא, קרויים אבני מלואים, ומקום המושב קרוי משבלות: – לאפוד ול חושן. אבני השהם
- (8) ועשו לי מקדש. ועשו לשמי נית קדושה:
- מחובר למקרה שלמעלה הימנו, לה היה לו לכחוב וכן מעשו, הלה כן מעשו, והיה מדבר על עשיים ההל מועד וכליו: לי כלי בים עולמים, כגון עולסנום ומנורום וכיורום ומכונום שעשה שלמה, כסבנים אלו העשו אוסס. ואס לא היה המקרא לי מקדש ככל אשר אני מראה אומך: וכן חעשו. לדורות (מנהדרין מז:, שבועות יד:), אם יאבד אחד מן הכלים או כשמעשו (9) ככל אשר אני מראה אוחך. כאן, אם מבנים המשכן (מנחום כע.). המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה הימנו, ועשו

נאַמָּע נִעֹגִי למִטְוּ: ישראל וְעָשְׁרְיִּ אַרְבֹּוּ וְאַמְּיִר וְתַבִּי רְחְבִּוּ מַּרְתִּין אַרִּנְאִ דְּאָבִי שִׁמִּין יַמִּרְתִּין אַרִּנְאִ דְּאָבִי שִׁמִּין וְעַבִּירִ אַרִּנְאִ דְּאָבִי שִׁמִּין וְעַבִּירִ אַרִּנְאִ דְּאָבִי שִׁמִּין וְעַבִּירִ וְעָבִּין אַרִּנְאִ דְּאָבִי שִׁמִּין וְעַבִּירִ וְעָבִּין אַרִּנְאָ דְּאָבִי שִׁמִּין וְעַבְּיִי אַרְבָּיִיתְ וְעָבִּין בְּיִבְּיִּלְ אִיּרְבָּיִרְ וְעָבִּין בְּיִבְּיִלְ אַרְיִּבְיִים וְּעִבְּיִלְ בְּיִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִּלְ בִּיִּים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְעִבְּיִּים וְּעִבְּיִים וְעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְּעִבְּיִים וְעִבְּיִים וְעִבְּיִּים וְעִבְּיִּים וְעִבְּיִּים וְעִבְּי

זָהֶב סָבֶיב: ומטוא שַׁגַּפּׂנוּ וֹמָמָּיִטַ מַּלָיִנוּ זִיַר יי נאפּיק אַתוֹ זְהָב שָּהוֹר מִבָּיִת

מּבֹּמָנו מֹלְבַגַּלְמֹנִ נַמָּגֹוני: מּבֹמָע מֹלְ-גַּלְמִוְ בֹאֹטְע וּמִּשֹּ, זְוֹנִעָּיִה וְתַרְמֵּין מִוֹשׁוֹ מַלְ ್ ां एतिलेत पुरे अंद्युष ब्युद्धार स्थिति וֹנֹאָלִטֹּ כְּוָ אַּבְׁכֹּתְ מִּבְּׁהָּנִי זַּנְיִר וַנִינֵינֵי

אָטֶם זְהֶב: נְהַהָּגִּי מְמִּים נְצִפּּיהָ וְחָקְפִּי יָהָהוֹר צְּאָעִי שִׁפּין נְהַקְפָּי יָהָהוֹר צָּרִיהִי דְּאָעִי שִׁפּין

צַלְעָּׁת הָאָרִוֹּ לְשָׁאֵת אָת־הָאָרִוֹּ עַל סִטְרֵי אֲרוֹנָא לְמִשָּׁל יָה אַרוֹנָא בְּהוֹוֹ: ^{*} װְבְּׁאִנְץ אָט הַפַּדִּיִּה בַּשְּׁבְּשְׁת עַלְ וְהַעֵּיִלְ יִה אָרִיהִיָּא בְּעִּוְקְהָא

್ಡೆರ್ಗ ದರ್ಜ: رَا جِنْ جِنْ وَاللَّهُ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّه The staves shall be in the rings of
יי וֹלִנַיַּטְ אָבְ_הַאָּבְוֹ אֲעַ הַמְּבְׁע וִיִּמֵּוֹ בַּאָבוִלָּא יָה סְהַבּיּהָא

هَمْد هُنَا هَرْنك:

יפּלְנָא רומִיה: נאַמְּיָא ופַּלְנָא פּוּחָיִיה וְאַמְּהָא נוֹמֹלְעוֹן אָבוְנִיֹא צַאָּמִׁנְ מִסְּנוֹ

אַלוהי זיר דּדְהַב סְחוֹר ימברא טופיניה ומעביר וְמָחְפֵּי יָמֵיה דְּתַב דְּכֵי מִגְּיוֹ

סטְרֵיה הָנְיָנְאַ: סמביה תד ותרמין עוקן על בבור וניטון מל אַרְבַּמ בוני אובה הולו

ark; they shall not be taken from it.

testimony which I shall give thee. And thou shalt put into the ark the

> wherewith to bear the ark. the rings on the sides of the ark,

> > on the other side of it.

And thou shalt put the staves into

acacia-wood, and overlay them with And thou shalt make staves of

on the one side of it, and two rings feet thereof; and two rings shall be

12 gold for it, and put them in the four

crown of gold round about.

And thou shalt cast four rings of

overlay it, and shalt make upon it a

And thou shalt overlay it with pure

and a cubit and a half the height

shall be the length thereof, and a acacia-wood: two cubits and a half

And they shall make an ark of

cubit and a half the breadth thereof,

11 gold, within and without shalt thou

(10) רעשר ארון. כמין ארומת שעושים בלא הגלים, עשוים כמין ארגו שקורין אישקרי"ן (שריין שראנק) יושב על שוליו:

ياك المقاهدة

לא יעדון מניה:

- ושמים מכאן לרמבו של ארון, והצדים נמונים בהם, וארכו של ארון מפסיק בין הצדים אממים ומלי בין בד לבד, שיהיו שני בני (12) ויצקה. לצון סמכס כמכגומו: פעמוחיו. כמכגומו ווֶנְמֵיס. וצוויום סעליונום ממוך לכפורם סיו נמוניס, שמיס מכאן משסו, וכשסכפורת שוכב על עובי סכמליס, עולס סור למעלס מכל עובי סכפורת כל שסוא, וסוא פימן לכתר תורס: כמין כמר מוקף לו שביב, למעלה משפמו, שעשה הארון החילון גבוה מן הפנימי, עד שעלה למול עובי הכפורת ולמעלה הימנו מלמעלה, נמן של עץ במוך של והב, ושל והב במוך של עץ, וָמָפֶּה שפמו העליינה בוהב, נמלה מלופה מבים וממוץ: זור זורב. (II) מבית ומחוץ חצפנו. שלשה אכונות עשה בללאל, צ'של והבוא' של ען (יומא עב:), וד' כמלים ושולים לכל אחד, ופתותים
- מן העבעות האלו על גלעו האחת: צלעו. לדו: סן סן ד' עצעום שבמחלם המקרה, ופירש לך היכן היו, והוי"ו זו ימירה היה, ופמרונו כמו שמי עצעות, ויש לך לישבה כן, ושמי אדס סגושאין אם הארון מהלכין ביניהם, וכן מפורש במנחות (למ:) בפרק שתי הלחם: ושחי טבעות על צלעו האחת.
- (13) בדי מוטות:
- (15) לא יסורו ממנו לעולס (יומלענ.):
- (10) ונחת אל האדן. כמו בלרון: העדת. סמורס, שסיל לעדות ביני וביניכס שלוימי למכס מלות סכמובות בס:

ئىلىخى ئىلىڭىڭ: אַמְתָּיִם וָהַצִּיֹל אַרְבְּה וְאַמָּה תַּרְמֵּין אַמִּין וּפּלְגָּא אוּרְכּה

נאַמְטָא ופַּלְגָּא פּוּחָיַה: מְבְוֹע וְמַהְבֵּיִר כְּפּוּרְמָא דִּדְתַב דְּבֵי

cubit and a half the breadth thereof. shall be the length thereof, and a of pure gold: two cubits and a half And thou shalt make an ark-cover

TÇÇÇLY: מקשה העשיר אֹהָם משָּׁנֵי קצִית

סמבי לפירמא: לניד פעביר יהההון מקביו וֹמֹמֻּיִעֹ אֲלַוֹם כַּנַברום זְעַבׁר וַעַּהְבוּג טַבוּו כַּבוּבוֹן צַבְעַב

ark-cover. make them, at the two ends of the 18 of gold; of beaten work shalt thou And thou shalt make two cherubim

מק מְנֹי לַתִּינִינִי: עַכּפָּרֶת שַּׁגַּמִּוּ אָּטַעַבַּלְיָבֶרָם ⁶¹ וּכְרוּב־אֶּחָר מִקְּצָה מִזָּה מִן־ וְעַשְּׁה כְּרִּוּב אֶחֶד מִקְּצְה מִיּה וַעְּבֵּיִד כְּרוּבָא חַד מִסְטְרָא

בְּרוּבַיָּאִ עַּלְ הְּבֵין סְמְרוֹהִי: מכא מו כפונעא שהבעו זע מכא יכריבא עד מסמרא

two ends thereof. shall ye make the cherubim of the end; of one piece with the ark-cover end, and one cherub at the other And make one cherub at the one

אָּלְ_עַכּּפְּנִיע וְעִיוֹ פְּדָּוֹ עַבְּנִינִים: לְלֵבִילִ כִּפּוּבְעָא יְהוֹן אַפּּוּ עַכַּפָּבַע יפָּנִינִים אָּיִה אָלַ־אָּנִייִ °° לִמִּעְלְּה סֹכְבֶּים בְּכַנְפֵיהָם עַּלִ-لْكُلِّهِ لَاقْلُكُمُ لَا قِلْهُمْ خُزُقِنَا لِيَالِهُمْ خُزُقِنَا

בובוֹא: חַד לַקַבָּיל חד כפונעא

cherubim be. the ark-cover shall the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with their wings on high, screening the And the cherubim shall spread out

בְּעִבְיִר אַמֶּר אָמָן אַלֶּירָ: מִלְמֹמֹלְעִ וֹאָבְעַ עַּאַבֶּן שִׁשֹּן אָעַבַ מִלְּמִגלָא וּבֹאַבוָוֹא שִׁשִׁוּן זִעַ أَرْنَكُ \$ْنِ بَوَهْدُنِ مَرِ بُغُذِا أَنْقِرا نُن فُطِيْكُمْ مَرِ كَدِيثُهُ

סְהַרוּהָא דְּאָהֵין לְרָּ:

shall give thee. thou shalt put the testimony that I 21 above upon the ark; and in the ark And thou shalt put the ark-cover

- **aea (arca a.):** ורחבה כרחבו של ארון, ומונחת על עובי הכחלים ארבעתם, ואף על פי שלא נתן שיעור לעוביה, פירשו רבותינו שהיה עוביה (עו) כפורה. כמיי על האכיון, שהיה פתוח מלמעלה, ומניחו עליו כמין דף: אמחים וחצי ארכה. כארכו של אכון,
- ראשי הכפורת: בולמין למעלה, ולייר הכרובים בבלימם קלומיו: - מקשה. במדי"ן בלע"ו כמו דָּחֹ לְדָחֹ נָקַשָׁן (דניחֹל ה,ו): - קצות הכפורת. כמעשה לורפים שקורין שולדירי"ן, אלא העיל והב הרבה במחלת עשיית הכפורת, והכה בפעיש ובקורנם באמלע, וראשין (18) ברבים. דמום פרלוף מינוק לסס: מקשה חעשה. שלה מעשם בפני עלמס וממברס ברהשי סכפורה להחר עשיימס,
- הכפורה. עלמס מעשס את סכרוביס, זהו פירושו של מקשה מעשה אותם, שלא מעשם בפני עלמס ומחברם לכפרת: (91) ועשה ברוב אחד מקצה. שלה ההמר שנים כרובים לכל קלם וקלם, לכך הולרך לפרש כרוב החד מקצה מוס:
- הכנפים לכפורת, כדליתה בקוכה (ה:): (0.5) פורשי כופים. שלא מעשה כנפיסם שוכביס, אלא פרושים וגבוסים למעלה אלל ראשיסם, שיהא יי עפחים בחלל שביץ
- إنها عُم جِيه جَمْ خَوْدًا (عمرم مر ح), نفم حرل إنها عُم جَوَفَرِه فِر جَهُدًا مِرْمِ فِرْتِ שבעודו אכון לבדו בלא כפורם, ימן ממלה העדום למוכו, ואמר כך ימן את הכפורם עליו, וכן מלינו כשהקים את המבן, נאמר (וב) ואל הארון תתן את העדת. לל ידעמי למס נכפל, שסרי כבר נלמר ונסם לל סלרון לם סעדום, ויש לומר, שבל ללמד

בָּנָרְ נִמְּבָאָרָ: (פּ) אַת בְּל־אַשָּׁר אַצַּוֶּה אוֹהָךְ אָל־ עַבְּיִם אָּמֶוֹר עַל־אָרַוֹן הַעָּהָרָת בי אַהְדְּ מִעַּל הַכַּפַּרֶת מִבֵּין שָׁנַי ונועדהמי לף שָם וִדַּבָרָהָי

طِينان!: אָרְכּוֹ וְאַמָָּה רְחָבֹּוֹ וְאַמֶּה וָחֵצִי نَّ لَمْشِيْنُ شَكِيْنَا مَجْنَ شَصْبَ عَفْنَات

לָוֹ זֶר זְהָב סְבָּיב: ^{**} וֹגּפּּיהָ אָטִׁי זְהָר שְּׁהָיִר וְעָּ

ڂڟڟڐڶڟڔ י ְ וֹמְמָּגִים לְנִ מִסְׁנִיבִׁ מִפַּׁם סִבְּיִב

עַפּאָט אַמָּר לְאַנְלָּה נִיֹלְיָנִי וֹנִיטִׁ אָטַבְיַסִּבֹּמָט מַּכְ אַנְבַּמַ ⁹ וֹמְמָּׁוֹעׁ בְּוָ אַּבְבָּמְ מַבְּעָּׁע זְנִיִּב

正學学事[:

نهَد%ح: خالات אַרוֹנָא דְּסְהַרוּהָא יָת כָּל מבון שבון ברוביא במכן וֹאַמִבָּיַלְ אַמַּוֹבַ מִמְבַּוֹיִ כָּפּוּבַשַּׁא מומנו לַנַּ

פּנטְגִיה וְאַמְּהָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה: שבשנו אמנו אובביש ואמטא וֹטֹהַבֹּיִר פַּטוּרָא בַּאָהו מָסוּוֹ

كرين パー アアロニ

QUIL: זיר דְדְתַב לְגְּדְנְפֵיה סְחוֹר פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וָתַעַבֵּיר וְתַעְבֶּיִר לֵיה גְּדָנָפָא רוּמִיה

וֹטֹהְבֹּיִג בִינִי אַנִבֹּת הֹוֹכֿוֹ

لَالْمِلِلْدِ: מֹלְ אַנְבָּת זְוֹנִיא צַלְאַנְבַּת בבבד וטטון זט הולטא

לְבְּמָּיִם לְבַּגְּים לְמֵּאִם אָם־ אַתְּרָא לִאָּרִיחִיָּא לְמִּשֵּׁלְ יָה בּ לְעְמָּיִם לְבַּגְּים לְמֵּאִם אָם־ אַתְּרָא לְאָרִיחִיָּא לְמִשָּׁלְ יָה

unto the children of Israel. will give thee in commandment the testimony, of all things which I cherubim which are upon the ark of the ark-cover, from between the two I will speak with thee from above And there I will meet with thee, and

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the 23 acacia-wood: two cubits shall be the And thou shalt make a table of

gold round about. gold, and make thereto a crown of And thou shalt overlay it with pure

spont. crown to the border thereof round about, and thou shalt make a golden 25 border of a handbreadth round And thou shalt make unto it a

feet thereof. the four corners that are on the four 26 rings of gold, and put the rings in And thou shalt make for it four

the table. be, for places for the staves to bear Close by the border shall the rings

- וכס מפמר, ואמ אשר אדבר עמך שם אמ כל אשר אנים אומך, אל בני ישראל סוא: ונשמעלמשה באהל מועד: ואה כל אשר אצוה אוהך אל בני ישראל. הריוי"ווימירה ומפלה, וכמוהו הרבה במקרא, שַפַּפַּבֶּמ וגוי (במדבר ז, פע), משה היה נכום למשכן, וכיון שבה בחוך הפחח, קול יורד מן השמים לבין הכרובים, ומשם יולה כמובים מכמישים וה את וה, בא הכמוב השלישי והכריע ביניהם, וּבְּבֹא מֹשֶה שֶׁל מֹבֶל מִוּעֶד וַיִּשְׁתַע שֶׁת הַקּוֹל מִצַּבֵּר מֵלְיִי מִעַּל הכפורה. ובמקום אמר הוא אומר, ויְדַבֶּר ה' פֻלְיו מַאַהֶל מוּעַד לַאמֹר (ויקרא א, א), זה המשכן מחוץ לפרכח, ומלאו שני (22) ונועדתי. כשאקצע מועד לך לדבר עמך, אוחו מקוס אקצע למועד, שאבא שם לדבר אליך: ודברתי אחד מעל
- (33) קומחו. גובה רגליו עם עובי השלחן (פסחים קמ: ובחום' שם ד"ה אמחא):
- (24) זר זהב. מימן לכמר מלכומ, שהשולמן שם עושר וגדולה, כמו שאומרים שלמן מלכים:
- ועשית זר זהב למסגרתו. סול זר סלמור למעלס, ופירש לך כלון שעל סמקגרת סיתס: שולמן שרים, ויש אומרים למטס סימס מקועס, מרגל לרגל בארבע רומום סשולמן, ודף סשולמן שוכב על אומס מסגרם: (as) מסגרה. כמרגומו גְּדַנְפְּמֹ, ונחלקו מכמי ישראל בדבר, יש אומריס למעלס סימס סביב לשולחן, כמו לבובוין שבשפח
- במים לסכנים בהן הבדים: לבחים. לצירך במים: לבדים. כמרגומו לַפַּהְרָה לַהֵּרִיהַיָה: (קב) לעמח המסגרות חהיין השבעות. לכגליס מקועות לנגד לאזי סמקגרת: לבחים לבדים. אומן עלעות יסיו

正學学品: נְאַפְּׁנִעָּ אָטְׁם זְּבְּעֵׁר נְנְמָּאִ_כֵּם אָטִי ַ מֵּמָּנִן נִטְּנָפָּ וֹמֹמִּיִל אָטַ עַבַּבּבוּנִק מַּגֵּי מִּסְּיִם וַעַּגַּבִיר יִנִי אָבוּיַנוֹּא בַּאָמִי

שָׁהַוֹר הַעֲשָׂה אֹהָם: יקנקיקיו אַשֶּׁר יַפַּף בְּהַוֹן זָהָב لْمُهْدِثَ ظُمُدِبُدِ لَاحَجَبُدِ لَكُمْلِكُدِرِ لِسَمُحَدِدِ

ਵੇਵੇਂ ਪੈਹੈ**। (**ਫ) ್ וֹלִינִינַּיֹּ מֹּלְ עַהָּמִּלְעָוֹן בְּטִבּה פּֿנִים וִּטִיבוּוּ מַלְ פַּעוּנִא לְעִים אָפּּיָּא

प्रवृद्द्य र् एए हि גְּבִיעֶּיִהְ כַפְּתְּבֶיִהְ וּפְּרָחֵיִה مَرْ فِي اللَّهُ لَا يُرْدُلُ لِي إِي إِن الرَّالِةِ الرَّالِةِ الرَّالِةِ الرَّالِةِ الرَّالِةِ الرَّالِةِ ال אַנְאַי שַׁהַשְּׁע (בספרי ספרד ואשכנו נגיד הָהָבַבָּיד מִנְרָהָא שָׁרַהַ וְעְשֶׁיתְ מְנֹרָת זְתֶב מְהָוֹר מִקְשָׁה וְתַעַּבֵיד מִנָרְתָא דְּדְהַב דְּבֵי

ויהון נַשְּלֵין בְּהוֹן יָת פְּתוּרָא:

<u>וְטְעוּל</u>: לעון בוער בכי הענביר لظفئتي يفخيختي لانفتهك מושוני ובוכוהי

בובלי הדירא:

with them. gold, that the table may be borne 28 acacia-wood, and overlay them with And thou shalt make the staves of

pure gold shalt thou make them. thereof, wherewith to pour out; of the jars thereof, and the bowls thereof, and the pans thereof, and And thou shalt make the dishes

showbread before Me always. And thou shalt set upon the table

one piece with it. knops, and its flowers, shall be of base, and its shaft; its cups, its the candlestick be made, even its of pure gold: of beaten work shall And thou shalt make a candlestick

(82) ונשא בם. לשון ופעל, יסיס נשה בס הה סשלהן:

מכל וכמוי מם: שבר יוםך, שהיו עליו כמין סרך וכסוי, וכן במקום אחר הוא אומר וַאָּם קְשׁוֹת הַנָּמֶךְ (במדבר ד, 1), וזה וזה, יוםך והנסך, לעוך שמרגם מְכִילְמֵישּ, סיס שונס כדברי סמומר מנקיום סן פניפין: אשר יסך בהן. אשר יכופס בסן, ועל קשומיו סוא אומר קשומיו אלו סניפין, שמקשין אומו ומסויקים אומו שלא ישבר. ומנקיומיו. לו הקנים שמנקין אומו שלא יסעפש, אבל אונקלוס במו גלַפֿיפִי קְבִיל (ירמיה ו, יא). אבל לשון מנקיות איני יודע איך נופל על קניפין, ויש מחבמי ישראל אומריס (מנחות צו.), לחס ללחס סמוכין על אומן פלולין, כדי שלא יכבד משא הלחס העליוניס על החחחונים וישברו, ולשון מֶכִילְמֵישִ, חובלוחיו, מן סשלחן סרבה כנגד גובה מערכת הלחס, ומפוללים ששה (הרא"ם גורם חמשה) פלולים זה למעלה מוה, וראשי הקנים שבין כל דבר מלול קרוי קפו"מ: - ומנקיוחיו. מרגומו ומֶכִילְמֵיפּ, סן פניפּיס, כמין ימדומ וסב עומדין במרך, וגבוסיס עד למעלס כל למס, שישב למס האמד על גבי אומן הקנים, ומבדילין בין למס ללמס, כדי שמכנם הכוח ביניהס ולא ימעפשו, ובלשון ערבי לַבֹּנֶס זַבֶּס (ניקרא כד, ז): - וקשוחיו. סן כמין חנאי קנים חלולים הנסדקין לארכן, דוגמחן עשה של זהב, ומסדר ג' על ראש וכפוחיו. סן גויכין שנומנין בסס לצונס, ושמיס סיו לשני קומלי לצונס שנומנין על שמי סמערכום, שנאמר וְנָמַמָּ עַל סַמַּעַבֶּבֶה ברול, בשל ברול סוא נאפס, ורשמוליאו מן המנור נומנו בשל והב עד לממר בשבם שמפדרו על השולמן, ואומו דפום קרוי קערה: ולכאן, לצדי סבית מוס ומוס, נותן ארכו לרחבו של שולחן, וכחליו וקופיס כנגד שפת סשולחן. וסיס עשוי לו דפום וסב ודפום כרחומיה, שולים לו למטה, וקופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כוחלים, ולכך קרוי לחם הפנים, שיש לו פנים רואין לכאן (92) ועשיה קערוחיו וכפוחיו. קערומיו זס סדפום, שסיס עשוי כדפום סלמס, וסלמס סיס עשוי כתין מינס פרולס תשמי

(05) לחם פנים. שיש לו פניס, כמו שפירשמי, ומנין הלמס וקדר מערכומיו, מפורשים באמור אל הכהניס:

ולא סיו בס אלא לנוי: - כפחריה. כמין מפומיס סיו, עגולין סביב, בולטין סביבוס הקנה האמלטי, כדרך שעושין למנורות מוכרכים, אכרכים וקלכים, וקרכין להם מדיכנ"ם, ואלו עשריין מוהב, ובולטין ויולאין מכל קנה וקנה כמנין שנתן בהם הכחוב, וקוף כלפי מעלה, ועליו גר האמלעי עשרי כמין בוך, לנוק השמן למוכו ולחת הפתילה: - גביעיה. הן כמין כוסות שעושין הרגל של מעה העשוי כמין היצה, ושלשה רגלים יולאין הימנה ולמעה: - וקנה. הקנה האמלעי שלה העולה צאמלע הירך, (מנמום כע.), אמר לו סקד"ס, סשלך אם סככר לאור וסיא נעשים מאליס, לכך לא נכחב מעשס (מנמומא שס): ירבה. סוא במדי"ן בלע"ו כמו דְּסְלְדֶטׁנְקַשֶׁן (דנימֿלס, ו): רויעשה המנורה. ממליס (מנמומת בסעלומך ג), לפי שסיס משס ממקשס בס מקשה. מכגומו נָגִיד, לשון סמשכס, שממשיך אֿמ סאֿיבריס מן סעשמ לכאֿן ולכאֿן בסקשם סקורנם, ולשון מקשס מכמ קורנם, סלורפיס שקורין שולדיר"ן, אלא כולס באס מחמיכס אחח, ומקיש בקורנס וחוחך בכלי סאומנום, ומפריד סקניס אילך ואילך: (IE) מקשה חיעשה המנורה. עלמ יעענס מוליות, ולמ יעעס קניס ונרומיס מיבריס מיבריס, וממר כך ידביקס כדרך

- מַצְּרָה הַשָּּרִי: מְנִרָּע _{עַג}
- עַּיִּגְאָים מִן־הַמְּנֶרָה: בּפְּתְּׁר וָפְּרֵח בָּן לְמֵּמְמִי הַפְּּנִים חַזּיר וְשִׁישָׁן בַּן לְשִׁמָא קִּוּין גְּבָעִים מְשֶׁקְבֵים בּקְנָה הָאָחֶר בּנּ הְאֶהְד בַפְּתַּר וְפֶּרַחֹ וּשְׁלֹשְׁה חַדְ חַוּוּר וְשׁוֹשֶׁן וּהְלְהָא مُحِمَّد بِّحَمِيت طُمُطُيِّيت حَطَّرُك فَحُرِيدًا مُمُنْدًا خَطَرُنُهُ
- مِّ مُعَالِدُ الْمُحَالِينِ الْمُحَالِينِ الْمُحَالِينِ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَلِّمِينَ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَالِمِينَ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمِينَ الْمُعَلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمِ _{+٤} الإظلال ÄĻĖĠĹ
- עַלָּוֹנֶבֶע: לְמָּמֶשׁׁנַ נַלֹּנִים נַנְגַּאָנִם מִּוֹ_ וְכַפְּמֵר מַחַת־שָׁנֵי הַפָּנִים מִמֶּנְה כּנּ וְכַפְּּמִר מַחַת שָׁנֵי הַקְּנִים מִמֶּנְת ੍ਰਿਵ਼ਕੈਂਟ ਨੁੱਸ਼ਨੇ ਘੁੱਟ ਸੁਰ੍ਹਟੇਰ ਖ਼ਫ਼ੇਵਨ ਰੂਸਦਾ

- מְנְרָה מְצְּיַה מְּלְמָא קְנֵי מְנְרְתָא מִסְטְרַה וְמִּמְּהַע לֹנְיִם יִגְּאָים מִצִּבְיוֹ וְמִּהָא לַּנִוּן נָפַּלַוּן מִסְּטְרַבַּא
- בופלגו מו מובעא: כּבוּגוּן מָבּוֹנוּן בַּעַנְיָא עַג
- מֹבּגוֹבוֹן ווַאַנוֹיַא וֹמוּמַנּוֹיַא: يخفثك هَلَخُمُه حَذِيدًا
- מְלָבְרָיִא: يحنوب خمشه خزرا يأزفكرا ها במנה וחזיר החות הבין קנין במוש ובוונ שבון שבון שנון טענט טבול ظئا

- the other side thereof; branches of the candle-stick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of soing out of the sides thereof: three And there shall be six branches
- the candlestick. so for the six branches going out of other branch, a knop and a flower; made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like
- thereof. knops thereof, and the flowers 34 made like almond-blossoms, the And in the candlestick four cups
- candlestick. branches going out of the one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under And a knop under two branches of
- קנה האמלעי זה למעלה מוה, ההחבון ארוך, ושל מעלה קלר הימנו, והעליון קלר הימנו, לפי שהיה גוצה ראשיהן שוה לגוצהו (22) יוצאים מצדיה. לכאן ולכאן, באלכמון נמשכים ועולין עד כנגד גובסס של מנורס, שסוא קנס סאמלעי, ויולאין ממוך ופרחידו. ליורין עשוין בס כמין פרמין: - ממנה יהיו. סכל מקשס יולה ממוך ממיכת סעשם, ולה יעשס לבדס וידביקס: שלפני השריס, וקורין להס פימל"ש, ומנין שלהס כמוב בפרשה כמה כפמוריס בולמין ממנה וכמה מלק שבין כפמור לכפמור:
- (33) משקדים. כמרגומו, מזייירים סיו, כדרך שעושין לכלי כמף ווסב שקורין נימל"ל: דשלשה גבעים. בולמין מכל קנס של קנה האמלעי השביעי שממנו יולאים הששה קנים:
- יליאם הקנים היולאין מלדיה: משקדים בפחוריה ופרחיה. זה אחד מחמשה מקראות שאין להם הכרע (יומא נב:), אין (44) ובמגרה ארבעה גבעים. בגופס של מנורס סיו ארבעס גביעים, אחד בולט בס למטס מן סקנים, וסג' למעלס מן וקנס: כפתור ופרח. סיס לכל קנס וקנס:
- בסעלומך, עד ירכה עד פרחה. ואם מדקדק במשנה זו הכחובה למעלה, המלאם כמנינם איש המקומו: בקנס סאחד כפחר ופרח, וג' למנורס, שנאמר משוקדים כפחרים ופרחים, ומיעוע פרחים שנים, ואחד סאמור צפרשת שנים, האחד למעה אלל הירך, והאחד בג' מפחים העליונים עם ג' הגביעים, ומשעה פרחים היו לה, ו'לששח הקנים, שנאמר - הקניס, וג' בגופה של מנורה שהקניס יולאים מהס, ושנים עוד נאמרו במנורה, שנאמר משוקדים כפמוריה, ומיעוט כפמורים נמנאו גביעים כ"ב, י"ח לששה קנים ג' לכל אחד ואחד, וארבעה בגופה של מנורה הרי כ"ב, ואחד עשר כפחורים, ו' בששח יולאים ממנו ונמשכים ועולין כנגד גובסס של מנורס, ומפחיים חלק, נשחיירו שם ג' עפחים, שבסס ג' גביעים וכפחור ופרח, נמשכים ועולים כנגד גובהה של מנורה, עפח חלק, ועפח כפחור ושני קנים יוצאים ממנו, ועפח חלק, ועפח כפחור ושני קנים שהקנים נמשכין ממוכן, שנאמר וכפמור מחח שני הקנים וגו', ומפחיים חלק, ומפח כפחור ושני קנים יולאים ממנו אילך ואילך במנורה עלמה, שנאמר משוקדים כפחוריה ופרחיה, למדנו שהיו בקנה שני כפחורים ושני פרחים לגד מן הג' כפחורים (במדבר מ, ד), ומפחיים חלק, ומפח שבו גביע מהחרבעה גביעים, וכפחור ופרח משני כפחורים ושני פרחים החמורים (מנמום כמ:), גוצסס של מנורס י"ח מפחיס, סרגליס וספרח ג' מפחיס, סוח ספרח סממור צירך, שנחמר עַד יֶבֶכֶּש עַד פִּרְחָש (35) וכפחור חחח שני חקנים. ממוץ הכפמור היו הקנים ומשכים משני לדיה אילך ואילך. כך שנינו במלאכת המשכן ידוע אס גביעיס משוקדיס, או משוקדיס כפתורים ופרחיה:

چَקָה מִקְשֶׁה אַחַת זְחֲב שָהִוֹר: - פּוּלַה נְגִידָא חֲדָא דִּדְחַב דְּבֵי: حَجَمَات نَيْنَ الْإِنْيَاتُ الْقِيْدِاتُ الْآلِيَةِ الْآلِيَةِ الْأَلِيَّةِ الْأَلِيَّةِ الْأَلِيَّةِ الْأَلْ

it one beaten work of pure gold. de of one piece with it; the whole of Their knops and their branches shall

مَر_مَثد فثنا: ※ローニーロ・ロ

מֹלנֹינון לִפֿבוּג אַפּּנִא: וְהַאָּיִר וְתַּדְלֵיק יָת בּוָצִינַהָא וִיהֹוֹן מֹבֹמֹע וֹטֹמֹבּיג וֹט בּוָצִּינִנִיא מִבֹמֹא

against it. the lamps thereof, to give light over 37 thereof, seven; and they shall light And thou shalt make the lamps

شِلَال: <u>ೇರೆಗಾದ್ರೇ ಧ</u>

זְהָב וְצֵּיִכְּתַהָא וּשִׁחְהְּיָּהָהָא דִּדְהַב דְּבֵּי:

snuffdishes thereof, shall be of pure And the tongs thereof, and the

Of a talent of pure gold shall it be

בָּלְעַבַבַּלִים הַאֶּלֶּה: es כְּבֶּרְ זְהָב טְּהָוֹר יַעֲשֶׂה אֹתְה אָת בַּבְּרָא דְּדַהְבָּא דְּבִיָא יַעֲבֵיר

נְתַה נְתְ בְּלְ מְנֵיָא הָאָבֶּיוֹ:

And see that thou make them after made, with all these vessels.

אַמָּה מְרָאֶה בְּהֶר: (סֹ) •• יוְרְאָה וַעַּעָּה בְּתַבְּנִיקָם אֲשֶׁר וַחָזִי וַעָּנִי בַּרְמוּהָהוֹן דְּאַהָּ

משבון במורא:

Moreover thou shalt make the thee in the mount. their pattern, which is being shown

מְצְּשָׁ בַשְּׁבְּים בַשְּׁבַ בַּשְּׁבַ בַּעָּבַ וֹאַנִילָּמֹן וֹנִילַמַנוּ מִּלָיִ בַּנַבְינִם וֹבׁוֹמְנוֹ מִּמְת בֹּמָתוֹב إهِم-يَظِمُ إِلَيْ ŪÄÄL

: ליבונן: כבוכון מובד אומן העבור נאַנוֹלא יצְבַע זְהוֹנִי צִינַת ين ביא אָנִר וָתַּלְאָ מְשֶׁר וֹנִט מַמֻּבְּלֹא שַּׁמְבִיג מַמָּב

make them. of the skilful workman shalt thou and scarlet, with cherubim the work twined linen, and blue, and purple, IΛXX tabernacle with ten curtains: of fine

אַנוֹע לְבָּלְ_נַוֹּוֹנִוּמָע: בְּאַפְּׁה הַיְּרִיעָה הָאָחָת מִדְּה ¿ וֹמֹמְּנִוּטִ בַּאַפְּּנִי וֹנְטַבְ אַנְבָּמ וַטַמִּוֹ, אַפָּגוּ וַפַּנְטִגֹּא אַנְבָּמ אַבוּו בּוֹנִילִּי בַאַבוּט אָמָנִי אִיּוֹכָּא בּיִרִישָּׁהָא בַּבָּא מַשְׁיִוּ

measure. all the curtains shall have one אַמוּגוֹ בּירוּעַנְיאַ מָעָרָ אַנְעָּיאַ breadth of each curtain four cubits; eight and twenty cubits, and the The length of each curtain shall be

שלום פטענת, שפוט דוף פענוכם: הקנים היולאים מלדיה, מוסבים כלפי האמלעי, כדי שיהיו הנרוח כשחדליקם מאירים על עבר פניה, מוסב אורם אל לד פני (פ) את גרוחיה. כמין בויכין שנומנין במוכן סשמן וספמילומ: והאיר על עבר פניה. עשס פי ששמ סנכומ שברלשי

שַׁבֹא לְכַּלְ יָבׁימִּטֹאִ:

. אם האפר שבנר בבקר בבקר, כשהוא מעיב את הנרום מאפר הפתילות שדלקו הלילה וכבו, ולשון מחחה פויישד"א בלע"ז כמו קרוייס מלקחים. וְלְּבְּיְמְּסָׁאׁ שִׁמְרְגִס אַוּנְקְלוֹם, לשון לבּמ, מוליי"ש בלע"ו – ומחחוחיה. סס כמין בזיכין קמניס, שחוחה בק (85) ומלקחיה. סס סלבמים סעשויין ליקח בסס ספמילה ממוך השמן, לישבן ולמושכן בפי הנרוח, ועל שם שלוקחים בהס

(0+) וראה ועשה. כלס כלן בסר מבנים שלני מכלס לומך. מגיד שנמקשם משס במעשם סמנוכס, עד שסרלם לו סקב"ס כפול, ק"ך מנה, והמנה הוא ליערא ששוקלין בה כמף למשקל קולוני"א, והם ק' והובים, כ"ה פלעים, והפלע ארבעה והובים: (92) ככר זהב מהור. שלמיסיס משקלס עם כל כליס מלמ ככר, למ פמומול מיומר, וסככר של מול ששים מנס, ושל קדש סיס לַמְמִנִת מֻבְּ מִיְּמִנִי (יִבעיה לִ יִר):

מנורס של אשר 🛪 שר אחה גוראה. כמכגומו דְּמַקְּ מִמְּמַוֵי בְּמִירְמַל, חֹילו סיס נקוד מראס בפח"מ, סיס פמרונו אמס מראס

מלויירין בסס באריגמן, ולא ברקימס שסוא מעשס ממט, אלא באריגס בשני כומלים, פרלוף אחד מכאן ופרלוף אחד מכאן, כפול וי, סרי ד' מינין כשסן שוורין יחד כ"ד כפליס לחומ (ברייחה דמלהכה סמשכן): - ברובים מעשה חשב. כרובים סיו שש משזר וחכלה וארגמן וחולעה שני. סרי ארצע מינין יחד בכל מוע ומוע, אחד של פשמים, וג' של למר, וכל מוע ומוע (1) ואח המשכן חעשה עשר יריעות. לסיום לו לגג, ולמחילום מחוץ לקרשים, שסיריעום מלויום מלחוריקן לכסומן: לאחרים, עכשיו שנקוד חטף קמן, פחרונו דאח מחחוי, שאחרים מראים לך (שהנקוד מפריד בין עושה לנעשה):

שלרי מלד זה ונשר מלד זה, כמו שארבגין הגורום של משי שקורין בלע"ו פיישים"א

<u> הְבְרֹת אַשֶּׁה צֵּל־צֵחֹהָה:</u> אַשֶּׁר אֶל־אַַרוֹתָה וְחָמֵשׁ יִרִיעֹר הַדָּא עִם הַדָּא וַהַמֵּישׁ יָרִיעָּן חַמַשׁ הוְרִישֹׁת מִהְיָּיןְ חָבְרֹת

הקיצונה במקקבה השנית: וֹכֹּו שֹהֹמִּעִ בֹמִפֿע עַוֹנִוּמָע הַיְרִישְׁהַ הָאֶּחָה מִקְּצָה בַּחַבְּרֶה וֹמֹמְּיִם לֻלְאָׁת חְּבָּלֶת עַלָּ שְׁפָּת

تَهَرُبُ مَٰ كَاٰخِدِينِ تَكَٰزُعُهُم هُهُنَا בּלַבָּע עַיְרִילָּה אָמֶר בַּמַּחָבָּרָת ٠٠ بېپېم زېرښو چېڅېد مېپښت חַמִּשָּׁים לֶלְאָת מַעֲּשֶׁת בּּיָרִיעָּת

ÄÜL: אַחֹקה בּקְּרָסִים וְהָיֶה הַמִּשְׁבֶּן لْمُشِينَ لِتَظِهْرُهِ كَلَّكُر لِيَثَرَ لِمُمَّتِي لِمُشْمِيا هِيلُهَا لِلَّلِيَةِ

פַּבְּשָׁב אַנְיִם: ىتىم مَان مَمْن مَمْن الله مَان الله مَان الله مَان الله مَال الله مَان الل المُشِينُ إليهُن مَانِت خُعُثِم مَحِا النَّمَّةِيد الدَّمَا لِمَمْنَد خُطْئُمُهِ

> מְלָפַפּׁן שַׁבְא מִם שַבָּא: הקמיש יריעו יהוון מלפפו

> שׁבְּיֵלְאֵ: בונוגלטא לסמבא כונו כופו בית לופי וכן הַעַּבר בְּסִפְּהָא ספַּיקא דיריענאַ הַדָּא מִסְּטָּרָא ועמביר עוובין דתקלא על

> הובוא שבא לפביל שרא: שׁהֹבֹיג בֹסמֹבא בּירִיעַמָּקא בּוֹנוֹמֹא שַׁבֹא וֹשַמָּמֵו הֹנוּבִוּן מנובול

ַחַרָא בְפוּרְפֿיָא וִיהֵי מִשְׁבְּנָא הַר:

שהביד יההול:

one to another. other five curtains shall be coupled 3 together one to another; and the Five curtains shall be coupled

second set. of the curtain that is outmost in the likewise shalt thou make in the edge that is outmost in the first set; and upon the edge of the one curtain And thou shalt make loops of blue

shall be opposite one to another. that is in the second set; the loops thou make in the edge of the curtain one curtain, and fifty loops shalt Fifty loops shalt thou make in the

tabernacle may be one whole. another with the clasps, that the 6 gold, and couple the curtains one to And thou shalt make fifty clasps of

thou make them. tabernacle; eleven curtains shalt 7 goats' hair for a tent over the And thou shalt make curtains of

לשון נקבה, ובדבר שהוא לשון זכר אומר איש אל אחיו כמו שנאמר בכרובים, ופְגִיפָס אִיש אֶל אָמִיו (שמוח כה, כ): (3) חהיין הוברוח. מופרן נממע זו גלד זו, ממש לבד וממש לבד: אשה אל אחוחה. כך דרך סמקרם לדבר בדבר שסום

קנולם ממשם סיכיעום קכויס מונכם: - וכן העשה בשפה הירועה הקיצונה במחברה השניה. נלומס יכיעס שסיל (+) לולאות. לזי"לש בלע"ו וכן מרגס מונקלום עַנוּבְין, לשון עניבּס: מקצה בחוברת. במומס יריעס שבסוף סמבור.

. אמה לחוברת, שלשים מהן לגג חלל המשכן לארכו, ואמה כנגד עובי ראשי הקרשים שבמערב, ואמה לכסוח עובי העמודים קומם הקרשים שגבהן עשר, נמנאו שמי אמום המחמונות מגולות. רחבן של יריעות ארבעים אמה כשהן מחוברות, עשרים מלל רומב המשכן, והמה מכהן והמה מכהן לעובי רחשי הקרשים שעוביים המה, נשמיירו מ"ו המה, מ' ללפון ומ' לדרוס מכסות קרשים למקלעום הרי עשר, ובמקומם אפרשם למקראום הללו. נותן היריעות ארכן לרחבו של משכן, עשר אמות אמלעיות לגג האמה, הרי שלשים מן המזרח למערב. רוחב המשכן מן הלפון לדרום עשר אמוח, שנאמר ולירבחי המשכן ימה וגוי, ושני השנים. והמשכן ארכו שלשים מן המורח למערב, שנאמר עשרים קרשים לפאח נגבה חימנה, וכן ללפון, וכל קרש אמה וחלי יו כנגד זו, מכגומו של כנגד, לקבל. היריעום ארכן כ"ח ורחבן ארבע, וכשחבר חמש יריעום יחד נמלא רחבן כי, וכן החוברת זו כן יסא במברמס, כשמפרוש מוברם אלל מוברם יסיו סלולאום של יריעס זו מכוונום כנגד לולאום של זו, וזסו לשון מקבילום, (a) מקבילות הלולאות אשה אל אחותה. שמור שמעשס סלולמות במדס מתם, מכוונות סבדלתן זו מזו, וכמדתן ביריעס קילונס, לשון קלס, כלומר לפוף המוברמ:

(6) קרסי זהב. פירמיל"ש בלע"וומכנימין כאשן אחד בלולאים שבחוברם זו, וכאשן אחד בלולאים שבחוברם זו, ומחברן בקן: ונחח אח הפרוכח חחח הקרסים, ואם כדברי הבריימא הואח, נמלאח פרוכח מעוכה מן הקרסים ולמערב אמה:

שבם (פרק הזורק לם:), אין היריעום מכסום את עמודי המזרח, ומ' אמום סלויות אחורי המשכן, והכסוב בפרשה זו מסייענו, מ' אמום המלויין על אמורי המשכן שבמערב, ושמי אמום המחמונות מגולות. זו מלאמי בבריימא דמסכם מדות, אבל במסכם שבמורח, שלה סיו קרשים במורח הלה ד' (ברש"י ישן המשס) עמודים, שסמשך פרוש וחלוי בווין שבהן כמין וילון, נשחיירו

לַתַּמְשׁׁי מֹמְבִי וֹנִימְשִׁי הְיָרִיעָה הָאָהָת מְבֶּר צַּהַת דִּיִרִיעָהְא חַדְא מִשְׁהַהָא חַּדְא รู ซั่งลุ่ม เบบบุ หับฮัด ซั่งลุ่ม หล่น เอเน่ง หับฮัด หล่น אָבוּבוּן בּוֹנִינִקְּהַ בַּאַנְהַר הָאַבְהַהם אִנְּבְכָּא בִּינִינְּמָלָא בַּבָּא הַלְּטִּוֹ

فرز بنېشر: אָם_בּוֹנְנִימָּנִ בּאָהָּמִים אָלְבְּמִוּלְ זִם וְבִּוֹמָטֹא הָטִינִיטָא לְבֶּבִּילְ و لَجُعَا بَشِمَ لَذَادِ مُن لَا خُجُدُ اَخُطَرُانُ اِبْن هِينَ يُدِيمُا خُلِيدِ اِنْ مِيكَ نِبَجَدَيْ هُم يَامُمُ مَرْدَرَمِن ذِجُبَ يَنْذُهُ لَا يُتَمِّمُ نُدِيهُا ذِبِيهِ

בּוַלְבַי וֹטַמָּהָּים לֶלְאָת עַּלַ שְׁפַּת הַיְּרִיעָה הָאָהָת הַקּיצֹּנָה لْمُهُرِثُ لِيَّامُهُرُهُ كُلِّ كُلِّ فَكُمْ لِيَهُدِيدِ مَنْهُرًا هُرَبِخِياً هَجِ

מְּפָּׁט עַוְרִישְׁהַ הַחַבֶּרֶת הַשִּּוֹית:

نَاحَلُقُ هُلِ لِهُكُمُ لَكُنُكِ هُلًا يَ וְעַבָּאִעַ אָעַרַעַּקְּרָסִים בַּלְלָאָע וָתַמִּיל יָה פּוּרְפּיָא בַּעָּוּבּיָא لْمُهْرِثُ كَلَّكُمْ لُيُهُمْ لِيُطْهُرُكُ

חַצַּי הַיְרִישָּׁה הִעּבֶּפָת הַסְרַהוּ וְמֶנְתׁ הְעִּבְּף בִּיִרִיעָּת הְאֻהֵל וְמֶּרְחָא

וְהַאַמְּׁה מַזְּהן וְהַאַמְּה מַזָּה בְּעַבַר וְאַמְּהָא מִכָּא וְאַמְּהָא מִכָּא על אַדורַי הַמִּשְׁבָּן:

ומוור לַכַּסָעוּ: סְרְוּחַ מַּלְ־צָּבֵּי חַמִּשְׁבֶּן מִזֶּח ³¹ בּאָרַךּ יִרִיעָּת הָאָהֶל יִהְיָה

לְנִוֹלֵא מֹמְנֵוּ וֹנִוּמֹן:

אַפּֿג תַּמִּכֹנֹא:

שׁנְיִנְאָ: ספים דיריע לופי דבית לופי בנט קופו וֹטַמְּמָוֹ הֹנוּבוֹן הַּכְ ספיםא דיריעה הדא הסטרא

נטגביר פורפין דנקש חמשין

יִטְלְפָּיף יָת עַשְׁכְּנָא וִיהֵי חַד:

that it may be one. loops, and couple the tent together, 11 brass, and put the clasps into the And thou shalt make fifty clasps of

which is outmost in the second set.

loops upon the edge of the curtain

And thou shalt make fifty loops on

the sixth curtain in the forefront of

themselves, and shalt double over by themselves, and six curtains by

And thou shalt couple five curtains

curtains shall have one measure. each curtain four cubits; the eleven

thirty cubits, and the breadth of

The length of each curtain shall be

outmost in the first set, and fifty

or the edge of the one curtain that is

the tent.

tabernacle. over shall hang over the back of the tent, the half curtain that remaineth remaineth of the curtains of the And as for the overhanging part that

cover it. on this side and on that side, to hang over the sides of the tabernacle of the curtains of the tent, shall which remaineth over in the length the cubit on the other side, of that And the cubit on the one side, and

(ד) יריעות עזים. ממלס של עזיס: לאחל על חמשכן. לפרוש מומן על סיריעות המחמונות:

נומכנא:

המחובה בנקב האדן, שהאדנים גבהן אמה: לכסום אחם מהשחי אמום שנשארו מגולום מן הקרשים, והאמה החחחונה של קרש שאין היריעה מכסה אוחו, היא האמה (8) שלשים באמה. שכשניםן ארכן לרוחז המשכן כמו שנתן אם הראשונים, נמלאו אלו עודפוח אמה מכאן ואמה מכאן,

מְבָא וּמִבָּא לְכַפַּוּוּמֵיה:

יְהֵי סְרִיחַ עַלְ סְמְרֵי מַשְׁבָּנָא

בּוֹנִינִר בָּאַבוֹב יָרִישָּׁת מַשָּׁבָּנָא

בְּיִנְיבִיא שַּׁסְבַע מַּכְ אָּעוִבִי

- מלוי, וכפול על סממך שבמורח כנגד ספחח, דומס לכלס לנועס סמכוסס בלעיף על פניס: (פ) וכפלה אה היריעה הששיה. סעודפת באלו סעליונות יותר מן סמתמונות: אל נוול פני האהל. מלי לתבס סיס
- כומג מליס, עודף על כומג סמממונומ: הסרה על אחורי המשכן. לכמומ צ' למומ שסיו מגולות בקרשיס: אחורי על המחמונות חלי היריעה למערב, שהחלי של יריעה החת עשרה היחירה, היה נכפל הל מול פני הההל, נשהרו שחי המוח שנאמר בקן לאסל על המשכן, וכל אסל האמור בקן אינו אלא לשון גג, שמאהילום ומסככות על המחחונות, וקן היו עודפות (21) וסרח העודף ביריעות האהל. על יריעות המשכן. יריעות האהל כן העליונות של עוים, שקרוים אהל, כמו
- (13) והאמה מזה והאמה מזה. ללפון ולדכוס: בערך באורך יריעות האהל. שסן עודפות על מוכך יכיעות סמשכן המשכן. סום לד מערבי, לפי שספחם במורם שקן פניו, ולפון ודרוס קרויין לדדין, לימין ולשמםל:

□\$□T: アプラグ ロア: breadth of each board. נְחֲצֵי הְאַמְּׁד רְחַב הַמֶּרֶשׁ וְאַמְּהָא וּפַּלְגוּה אַמְּהָא פּוּהָנָא board, and a cubit and a half the עַשֶּׁר אַמְּוֹת צְּבֶרְ הַקְּבֶרֶשׁ וְאַמְּהֹ עַשְּׁר צַמְּין אירְכָּא דְּדַפְּא Ten cubits shall be the length of a .qu gaibasts הַבְּלֵי הַמָּהִים הַבְּלֵילִים: מְאֵנִי שְׁמִּיִם בְּמִּאֲכִי בְּמָאֲכֹּוֹ וְעַאָּבִּי, אָמָּנוֹ צִּלְמָאָכִּוֹא בּיִים, וֹמְאָנִי אָעַרַעַּקְרָאָנִם לַמָּאָכֹּוֹ וְעַאָּבִיג יָת בַּפּּיָא לְמָאָכִּוֹא the tabernacle of acacia-wood, And thou shalt make the boards for מַלְמֶּילֶא׃ הַקְּמֶשְׁים מִלְמֶעְלְּנִי: (פּ) דַמִשְׁכֵּי וְחוּפְּאָה ĽŪĠĊ, סַכענגאַ a covering of sealskins above. אַיקֹם מְאָדְמָים וּמִכְּמָה עֹרָת מֹסוּמִבוּ. the tent of rams' skins dyed red and ti וְעְשְׁיִי מִכְּסֵׁעִ לְאֲמֵלְ מְּרָת וְתַּעְּבֵיר And thou shalt make a covering for エディルグド

שמי אמומ: יהיה סרוח על צדי המשכן. ללפון ולדרוס, כמו שפירשמי למעלה. למדה מורה דרך ארץ, שיהא אדם מש על היפה:

 (ד) מכסה לאהל. לאימי גג של יריעית עזיס, עשס עוד מכסס אחד של עורית אילים מאדמים, ועוד למעלס ממנו מכסס עורית תחשים, ואותן מכסאית לא סיו מכסין אלא את הגג, ארכן ל' ורחבן י', אלו דברי רבי נחמיס. ולדברי רבי יסודס, מכסס אחד סיס חליו של עורית אילים מאדמים וחליו של עורות תחשים:

- (21) ועשיה אה הקרשים. סיס לו לומר ועשים קרשיס, כמו שולמר בכל דבר ודבר, מסו סקרשיס, מלומן סעומדין ומעיים אח הקרשים. סיס לו לומר ועשים קרשיס, כמו שולמר בכל דבר ודבר, מסו סקרשיס, מלומן סעומדין לכך. יעקב לבינו נמע לרויס במלריס, וכשמת, לוס לבניו לסעלומס עמסס כשילא ממלריס, ולמר לסס שעמיד סקב"ס ללוות לומן לעשום משכן במדבר מעלי שמיס, רלו שיסיו מוומניס בידכס, סול שימד סבבלי בפיוע שלו, עַם מַשַּע מוֹרְיִם קורום במינו לרויס, שנודרוו לסיות מוכניס בידס מקודס לכן: עצי שמים עומדים. לישענבי"ש בלע"ו שיסל מורך סקרשיס וקוף למעלס בקירום סמשכן, ולל מעשס סכמליס בקרשיס שוכביס, לסיות רותב סקרשיס לגובס סכמלים קרש על קרש:
- (15) עשר אמות אורך הקרש. למדנו, גבסו של משכן עשר אמום: האמה הוחב. למדנו, ארכו של משכן לכי קרשים שיסיו בלפון ובדרוס מן סמורם למערב, ל' אמס:
- (עב) שחיי ידוח לקרש האחד. סיס מוכן אם סקרש מלמעס באמצעו בגובס אמס, ומנים רביע כמבו מכאן ורפיע כמבו מלא, ופא מבי ידוח לקרש האחד. סיס מוכן אם סקרש מלמעס באמצעו בגובס אמס, ומנים רביע כמבו מכאן ורפיע כמבו מלא, ומא מסי יוחן סידום, וסמכין פלי כומב סקרש באמצע. (כלונו לומכ, קרש נקכל מס שנשלה לאמר שמכן מכאן ומכאן, ואו נשלה כומב אמס, ונון סיס מעב האים בסיס מבי הדוק במים החיד היים מסי מכיל בה, וכל יד סיס כומב כביעים אמס, וכן פירש מסי, וכן כל שפח אדן סיס כומב כביעים אמס. ודוק סימב ולו מסי, וסיס מוכן כביעים אמס מכל לד, וכל יד סיס כומב כביעים אמס, וכן כל שפח אדן סיס כומב כביעים אמס, ויוח סימב מלונו סכים מלונו סכים מלונו מסיכין במוד ממולקם) ואומן סידום מכנים באדנים שסיו מלוליס, וסאדניס גבסן אמס, ויוחבים כלופיס מי וס אלל וס, וידום סקרש סנכנמות במלל סאדנים מרולות משלשם לדייסן, כומב סמרין כעובי שפח סאדן, שיכמס מקרש אם כל כלש סאדן, שלס לא כן נמלא כיות בין קרש לקרש כעובי שפח של נייס ביות לניס על במים מחדן, שלס לא כן נמלא כיות בין קרש לקרש כעובי שפח של לניס ביות ביות מסרין בעונים שוני מחדשים ליכום בחדן מלל סאדן, כשליבס סיכונות מערס ללו סיב משוך אל אחחה. מכוונות וו כנגד וו מוו, ומשופין לבי שדומות לליכי סדלת סכנים במוכי סמפתן:

בְאָבוֹר לִאָּהַנִי יִדְּקָיוּ: וּבְלָּוּנ וּאֲבֹוֹ אַבׁלוֹם טֹטַע_טַעַבר مِمِرَة مِهِرَةٌ مِهِرَاتًا ڬۿڟۥ ق قَلَالِ مُشَادُرِهِ لِأَكْدُرِهِ شَرْدُ كُلَّادُرِهِ فَيَادُرُهِ فَيُدِّرُهُ فَيُعَالِدُهُ فَيُعَالِدُهُ فَي نَعَلَحُمْنِ عَلَانِ جُفُلِ نَمْشَيْنِ

בְּפְּוֹן עֵּשְׁרֵים בְּרָשׁ: يَّذُ يُتَّرِم يَاهِمُقُلُّ يَهِمُنُ لَا خُطِّمُ لَا يُخْمَمِ مَهُولُهُ فَائِلُهُ خُلِينَا

خُلَادُت فَلَالًا لَاقَالُمُ لَا يُعْلَلُهُ خُلِيلًا لِمُعْلَلُهِ خُلِيلًا لِمُعْلَلًا خُلِيلًا خُلِيلًا خُلِي אָבוּנִים מַחַת הַפָּרָשׁ הָאָבוֹר וּשְׁנָּי ixitálo xillüo töl áll

مِهْد كَالْمُدْت: יי ולירקתי המשקן ימה פעשה ולסיפי

עמהבו בירקהום: יי וְאָׁהָגָׁ עַבְּאָנִם עַהְאָמֶב עַבְּעַלְּגָּאָנַם וּטִבוּן בּפּוּן עַהְבָּיִב לְזָוֹנִים

حَشِرَتُه حَضِّرٌ، يَقِرَعُمُن نَبُرُنِ: תַּבְּעָת הַאָּהָת בַּן יהָנֶת יהוי תמים על־ראשו אָל־

غَيْدُرْت مَوْلَى لَيْكُلِّي مُثَمِّلًا عَنِي اللَّهِ اللَّهِ فَيُعَلِّلُهِ فَيُعَلِّلُهِ فَيُعَلِّلُهِ فَيُعَلِّلُهِ אָבונים מַחַת הַפָּרָשׁ הַאָּחָר יִשְׁנַרָּ كم چُوا نانون بېنا بېنان نازر ا וַבְינִ שְּׁמְלֵב עַבְשָׁנִם וֹאַבַוֹנִבֵים וּיהוֹן הְמְּנָנָא בַּפּוֹן וְסְמָבִיהוֹן

> \$גענענ: סְמְּכִין מְחוֹת דַפָּא חַד לְתָרֵיוֹ עד לקבין צירוהי וקבין

בפונא ממרון דפון:

יטבון סמכון החות דפא חד: שַׁבוּגוּ סְמָּכִין הַחות דַּפָּא חַד ואַנבהון סַמְבִינוּן צַבְסַנּ

הַעַע דַפּין: ごうへごと

מַמִּכֹּנֹא בֹסוְפַּבוּוֹן:

בּׁמֹוֹשׁלֵא שַׁבַּא יהון מכונין על בישיהון וְיְהְיָנִי הְאֲמִם מִלְמַשָּׁה וְיַהְדָּׁוֹ וִיהוֹן מַכְּוָנִין מִלְּבַעּ וְכַהְדָּא

סְמִכְין מַחות דַּפָּא חַד: סְמְכִין מָחות דַּפָּא חַד וּתָרֵין בכסב שתת עשר סמכיו תביו

> another board for its two tenons; two tenons, and two sockets under two sockets under one board for its of silver under the twenty boards: And thou shalt make forty sockets

twenty boards. tabernacle, on the north side, and for the second side of the

two sockets under another board. two sockets under one board, and And their forty sockets of silver:

make six boards. tabernacle westward thou shalt And for the hinder part of the

hinder part. the corners of the tabernacle in the And two boards shalt thou make for

them both; they shall be for the two the first ring; thus shall it be for complete unto the top thereof unto and in like manner they shall be And they shall be double beneath,

another board. board, and two sockets under sockets: two sockets under one and their sockets of silver, sixteen Thus there shall be eight boards,

- (18) לפאח נגבה חימנה. אין פאס זו לשון מקלוע, אלא כל הכוח קרויה פאה, כחרגומו לְרוַחַ מֵיצַר דְּרוֹמֶא:
- קרשים. קרעים היים למות כותב: (22) ולירבחי. לשון מוף, כמרגומו וֶלְמְיָפֵי. ולפי שהפחח במורח קרוי מורח פנים והמערב החורים, ווהו מוף, שהפנים
- וסלמס מוס, בלום כנגד למוח עובי קרשי סמשכן סלפון וסדכוס, כדי שיסל סמקלוע מבחוץ שוס: . אחד הן, אלא שאלו השמים אינן בחלל המשכן, אלא חלי אמה מזו וחלי אמה מזו נרלוח בחלל להשלים רחבו לעשר, והאמה מזה (ES) ושני קרשים תעשה למקצעה. אחד למקלוע לפונית מערבית ואחד למערבים דרומית, כל שמנה קרשים בסדר
- מכמלים ממוצרים: בן יהיה לשניהם. לשני מקרשים שבמקלוע, לקרש שבמוף לפון ולקרש המערבי, וכן לשני המקלועות: קרש, רולס לומר בעובי קרש המערבי. ודו"ק) הדרומי והלפוני, וראש קרש המקלוע שבפדר מערב נכנם למוכו, נמלאו שני מלום סדרומי וסלפוני אלמעס קאי, ורולס לומר שסדרומי וסלפוני וראש קרש כו' נכנם למוכו, ומס שכמב סיס מצעם צעובי לקרש שאללו. אבל אותן מבעות לא ידעתי אם קבועות הן אם ממולמלות. ובקרש שבמקלוע היה מבעת בעובי הקרש (גראה בי האחח. כל קרש וקרש היה מרוץ מלמעלה ברחבו שני מרילין בשני לדיו כמו עובי עבעם, ומכנימו בעבעם המם, נמלה מחהים וסדרומי, כדי שלא יפרידו סאדנים ביניסם: ויחדו יהיו חמים. כמו מאומיס: על ראשו. של קרש: אל חטבעה יכן סקרש שאללי, ונמלאי מואמים זה לוה, וקרש המקלוע שבמדר המערב, חרוך לרחבו בעביו כנגד חריך של לד קרש הלפוני מוו, זסו שפרשמי, שיסיו לירי סידות מרוליס מלדיסן, שיסה רוחב סקרש בולט ללדיו חוץ לידי סקרש, לכשות הח שפת סהדן, (44) ויהיו הואמים מלמטה. כל הקרשים מואמים זה לזה מלמעה, שלא יפפיק עוצי שפת שני האדנים ציניהם להרחיקן זו

□\$□T: لَامْشِك خُرَالُشْ يُجْرَم لِفَيْمُولَا لِمَنْشِع خُلَقِ فَمَل مَشْخَتْع

מָּמָּׁנִם וֹעַמַּבִּיג מַבְבַנִי גַּאָמָי מַמּוֹן

the one side of the tabernacle, acacia-wood: five for the boards of And thou shalt make bars of

<u>"</u>₫Ľ: خَطَلَهُمْ يَقَرُهُ لَاقِهُمُوا لِإِنَّاكُونَاتُ لِخَلَقَا فَمَا مَهُوٰتُهُ خُونِفُكِنَا ב הַמִּשְׁבֵּן הַשְּׁנֵית וַחַמִשְּׁה בְּרִיחָם מִשְׁבִּנְא תִּנְנָא וְחַמִּשְׁא ִ עְּבָרִין

رَلَمُهُم خُرَبُه ذِكَالَهُ، ݣَرَم نَهُم مُحَدًا ذِيَة، فَمَا

westward; tabernacle, for the hinder part bars for the boards of the side of the other side of the tabernacle, and five and five bars for the boards of the

and the middle bar in the midst of

עַבְרָהַ מִּן־הַקּצֶּה צֶּל־הַקַצֶּה: عم المجراب تمرجا جونة تهر إلا المرابيات

מהפר מן סְיָפּי לְסְיָפִי: וֹמֹבֹוֹא מֹגֹומֹאִנו פֿוּן גַפּּוֹא And thou shalt overlay the boards through from end to end. the boards, which shall pass

נַביּ לְבָּרִיחָם וֹאָפִּיהָ אָת־הַבָּרִיחָם וֶאֶת־תַקְּרְשֶׁים הָצַפֶָּּת זָהָב וָאֶת־

בְּטְבָּא: לְמְבְרֵיָּא וְתִּחְפֵּר יָת עַבְרֵיָּא מֹוֹלִטְׁבִינוֹ שַּׁהְּבֵּיִג בַּבִּבָּא אַנִיבָא ונת דַפּוֹא מִוֹפָּנ דַּוִבָּא וּנִת

thou shalt overlay the bars with gold for holders for the bars; and with gold, and make their rings of

אָמֶּר הַרְאָיִהְ בְּהָרִי (ס) ः ग्रियपं श्रेप-प्रवंक्षेट्रा देवंक्रेब्वा

דְאָתַקוֹיִקְאַ בְּטוּרֶא: וּהְקְּלִים נְת מַשְּׁכְּנָא בְּהַלְבְּתֵיה

thee in the mount. thereof which hath been shown 30 tabernacle according to the fashion And thou shalt rear up the

מלמעה וגוי, כך היא המשנה, והפירוש שלה הלעתי למעלה בקדר המקראות: מלמעלה אלבע מכאן ואלבע מכאן, ונוסנן למוך עבעת אחת של והב, כדי שלא יהיו נפרדיון זה מוה, שנאמר ויהיו תואמים לשון משולצום, עשויים כמין שליצה, ומכניםן למוך שני אדנים, שנאמר שְנֵי שֲבְנִים שְׁנֵי שֵׁבְנִים (שמום לו, ל), וחורך אם סקרש מווקין) כמין שני שליבוח סולם המובדלוח זו מזו, ומשופוח להכנס בחלל האדן כשליבה הנכנסח בנקב עמודי הסולה, והוא מלמעה רביע מכאן ורביע מכאן, והחריץ חליו באמלע, ועשה לו שחי ידוח כמין שני חמוקין (ולי נראה שהגרסא כמין שני בסדר מערבי. כך שנוים במשנם מעשם סדר הקרשים במלאכת המשכן. היה עושה את האדנים חלולים, וחורך את הקרש (es) והיו שמנה קרשים. הן האמוכית למעלה מעשה ששה קרשים ושני קרשים מעשה למקולעות, נמלאו שמנה קרשים

י"ב, כנגד רוחב מ' קרשיס, כך סים מפורשה במלחכה המשכן (שבה לה:): רוסו מן סקלס אל סקלס, מן סמורם ועד סמערב, וס' צרימיס שבמערב אורך סעליונים וסמסמונים ו' אמוס, וסמיכון ארכו שנאמר במוך הקרשים. הברימים העליונים והחחחונים שבלפון ושבדרום, אורך כל אחח מ"ו אמה, והחיכון ארכו ל' אמה, זר, אבל לברים המיכון אין עבעות, אלא הקרטים נקובין בעובים, והוא נכנס בהם דרך הנקבים שהם מכוונין זה מול זה, וזהו מן המחמונה ולמטה, וכל חלק הוא רביע אורך הקרש, ושני חלקים בין טבעת לטבעת, כדי שיהיו כל הטבעות מכוונות זו כנגד למוכן, שמי עבעות לכל קרש, משולשים במוך עשר אמות של גובה הקרש, מלק אחד מן העבעת העליונה ולמעלה, וחלק אחד יעד קלסו, שנאמר וסברים המיכון וגו' מברים מן הקלה אל הקלה, שהעליונים והמחחונים היו להן מבעום בקרשים להכנם מלד זס, עד שמגיעין זס לזס, נמלא שעליין ומחמון שניס שסן ארבע, אבל סאמלעי ארכו כנגד כל סכומל, ומברים מקלס סכומל וסמחמון עשוי משחי חחיכוח, וס מברים עד חלי סכוחל ווס מבריח עד חלי סכוחל, וס נכנם בטבעת מלד וס ווס נכנם בטבעת (62) בריחם. כמכגומו עַּבְּרִין, ובלע"ו מֹשפרי"ם חמשה לקרשי צלע המשבן. מלו ס', ג' סן, מלמ שסברית סעליון

וספיפיום לא היו נראום במוך המשכן, אלא כל הכוחל חלק מבפנים: ומן סטבעם לפס סטני, נמלאו סברימיס מלופיס וסב כשקן מחובין בקרשים, וסברימיס סללו מבחוך סיו בולטום. סטבעות אלל העבעות לכאן ולכאן, ארכן ממלא את רוחב הקרש מן העבעת לכאן וממנה לכאן, והבריח נכנם לתוכו, וממנו לעבעת, הוחב מדובק על הברימים, שמין עליהם שום לפוי, מלמ בקרש היה קובע כמין ב'פיפיום של וחב כמין ב'פדקי קנה מלול, וקובען (פג) בחים לבריחם. סמנעום שמעשם נסן יסיו נמים לסכנים נסן סנרימים: וצפיח את הבריחים זהב. לא שסיס

(30) והקמה את המשכן. לממר שיגמור, סקימסו: הראית בהר. קודס לכן, שמני עמיד ללמדך ולסרמיםך מדר סקממו:

חשב יעשר אקה פָרָבִים: שמים, וֹמְשָּׁתְעׁ פַּבְכֵּע שַׁכַּבְעׁ וֹאַבְּנָמָוֹן

مَر عَلَٰ خُمُكُ مَلُدًا خُمُكُ اللَّهُ عَلَى اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ מִּמְּיִם מְצְּפְּיִם זְהָב נְוֵיהָם זְהָב וְנְתַתְּה אַלְה עַל־אַרְבְּעָה עַל־אַרְבָעָה עַמּוּהַי

تَطِيُّم نِكَا كِيُّم بَكِّلُمُنَّا: וֹטִלְגַּילָט תַּפְּׁנֶכֶמִ לָכָּם בַּיּוֹ לפְּרֹכֶת אָת אֲרַוֹן הַעַּרִוּת הַקְּרְסִים וְהֵבָאַתְ שְׂמָּה מִבְּיַת تأيات لثلثك אָת־הַפַּרְיֵכֶתֹ

הְעָהֶת בְּקֹרֶשׁ הַבְּּדִישִׁים:

इंदिए: تَهَٰذُبُا مَرْ جُرَم تَعْمُوا ا

ַהְיֹמְנְהְ וְהַשְּׁלְהְוֹ הִהֵּן עַל־צֶּלַע דְּרוֹמָא יפִּוּ מישְׁרְצְּפִּוּנְא:

נשש קשור מישה רקם: יבוץ שְׁוִיר עוֹבֶר צַּנְיר: שׁכֹּבְט וֹאַבֹּוֹלוֹן וֹטִיבְלָהַט חָּלִי. שַּׁבְלָא וֹאַבְוּלֵוֹא וּאָבַה וֹטִיִנִי. لْمُشْرِبُ مُولِدٍ كُوْلَيَا لِيُهْتِكِ لِيَمْتِدِيا فِلْمُهِ كِنْلِيهِ مَشْفِئِهِ

> מובע כבולו! מונר מובר אופו ועבר ותה נאּבעוֹלא ואַבֿה זַבובו ובוּא ēlicūx rūczx

rçor: בַנַבָּא מַלְ אַנְבָּמָא סָמָכִּוּן מִּמִּגוּ מִבוּפַּוּ בַּבַּבָּא וֹנִיהוֹוֹ וַטְטָּגוּ וֹטַעַ מַּבְ אַבְבָּמֹאָ מַפָּוּבִּי,

לכון בון קודשא ובין לדש בְסְהַרוּהָא וְתַפְּרֵישׁ פָּרוּכְהָא מֹנֵּנו לְפַּבוּכִיםָא נִע אַבוּנָא נת פַּרוּכָּהָא הַחות

בְּסְבְּרוֹא בְּלְבָה מִנְרְשָׁיִא: יּיּ וֹלִישַׁ אָטַ עַכַּפְּבָּע מֹלָ אָבווֹ וִטְמֵּגוֹ יִטְ כָּפּוּבַשָּׁא מַלְ אָבווָלָא

פֿעונגא מַן סָמַר מַמְּכִּנֹא الْمُنالِ لَوْلَا إِقْدَادِهُمُ النَّا مُؤْلُمُمْ مُكَاتِّدِم 다니다 다그렇다 그 독대다 다른다 proditive slots and set the table without back

³⁴ upon the ark of the testimony in the And thou shalt put the ark-cover

north side. thou shalt put the table on the tabernacle toward the south; and against the table on the side of the the veil, and the candlestick over

most holy place.

and the most holy.

four sockets of silver.

be made.

unto you between the holy place

testimony; and the veil shall divide

thither within the veil the ark of the

under the clasps, and shalt bring in

And thou shalt hang up the veil

their hooks being of gold, upon

ruot noqu ii gnad ilada uodi bnA

work of the skilful workman shall it

twined linen; with cherubim the

And thou shalt make a veil of blue,

31 and purple, and scarlet, and fine

32 pillars of acacia overlaid with gold,

linen, the work of the weaver in purple, and scarlet, and fine twined 36 the door of the Tent, of blue, and And thou shalt make a screen for

colours.

סיס כפול, בכל מומ ומומ ו' מומין: מעשה חושב. כבר פרשמי שוו סיל לריגס של שמי קירות, וסליורין שמשני עבריס לינן (וצ) פרוכח. לשון מחילה הוא, וצלשון חכמים פרגוד, דצר המצדיל צין המלך וצין העם: חבלה וארגמן. כל מין ומין

של משכן, והמוחר חלוי לאחוריו לכסוח את הקרשים: ורומב המוברת כ' אמה, וכשפרשם על גג המשכן מן הפתח למערב, כלמה בשני שלישי המשכן, והמוברת השנים כשמה שלישו בית קדשי הקדשים עשר על עשר, שנחמר ונְתּפָּה טֶׁת הַפְּרֹבֶת פַתַת הַקְּרָמִים, המתפרים את שתי תוצרות של יריעות המשכן, ורמבה יי המום כגבהן של קרשים, פרושה בשליש של משכן, שיהה הימנה ולפנים עשר המום, והימנה ולחוץ כי המה, נמלה כלוגם שכחש הפכוכם ככוך בה, והחונקליות הן הווין, שהרי כמין ווין הן עשוים, והפכוכת הככה יי המות לכתבו של משכן, (28) ארבעה עמודי שמים. ד'עמודים מקועים במוך ד' אדנים, ואונקליות קבועין בקן, עקומין למעלה להושיב עליקן דומין זה לוה: ברבים. ליורין של בריות יעשה בה.

dara: ולפנים. כילד, אורך המשכן מן הפתח לפרוכת עשרים אמה, המובת והשלתן והמנורה משוכים מן הפתח ללד מערב עשר שמי אמות ומחלה, ומובח הוהב נתון כנגד אויר שבין שלחן למנורה, משוך קמעא כלפי המורח, וכולם נתונים מן חלי המשכן (פצ) ושמח אח השלחן. שלמן בלפון, משוך מן סכומל סלפוני שמי למומוממלס, ומנורס בדרוס, משוכס מן סכומל סדרומי

t្ដាំឃុះ (a) זַנְבֶּ וְנָבְּלְהָה הַמְּמָה אָרְנָי על מְּטְים וְצִפּיהָ אָהָם זְהְב נְוִיהָם וֹמְמְּׁנִים כַפַּּסְבְּ עַבְּמִּסְבְּ תַּפִּוּבַוֹ, וִעַמְּבִּיב לָפַּבָּסָא עַמִּמָּא מִפּוּבַיּ

עַמְשָׁאַ סְמָכִין דִּנְחַשָּׁא: לוגעון בּהְבָּא וְתַמֵּיךְ ממון וְטִבְיבּי יְטָבוּן בַּבְּבָּא

sockets of brass for them. of gold; and thou shalt cast five them with gold; their hooks shall be five pillars of acacia, and overlay

And thou shalt make for the screen

אַמוע למָטו: حُمَد حِدِية نَبَيْطُ مَفِيَقُمَ يَهَجُهُ لَمُشِينَ אُن لِثَالِثَالَ مُعْنَى مُشَرَ

۲۲۵٬۲۲: מְבַבַּהָא וּהָלָת אַמִּין נטמנה אמנו פוטגא מבופה מהון שבות אהול אובלא וֹטֹהְבֹּיג וֹט מֹוֹבַבֹּטֹא וַאָהוֹ

shall be three cubits. four-square; and the height thereof five cubits broad; the altar shall be XXVII acacia-wood, five cubits long, and And thou shalt make the altar of

زلاهُلا: مُقُدَّ مَكَدُّلًا كَلَـرَكُنَدُ لَمُخَدِّلًا لِمُكَالِ וֹמְמָּוֹים בּוֹבְיָוּו מַּלְ אַבְׁבָּמ פּנִנְיוּו

נְתְּחְפֵּי יָתִיה נְחָשְׁא: ונומדיר קרווהי על אַרבַע

with brass. with it; and thou shalt overlay it horns thereof shall be of one piece 2 upon the four corners thereof; the And thou shalt make the horns of it

לְכָלְ־בַּלְיוּ תַּעֲּשֶׁה נְחִשֶּׁה: نظألطِبْد نظأطُرتُد نظاطِتُد لْمُشْرِكُ فَرِيكِيرِ كُلِيمُٰذِنِ لَنْمُرِرِ

מַנובו פַמַבור נַוַשְּאַ: וְצְנּוֹרְיַמִיה וּמָחָהִיָּמִיה לְכָל שמוע ומובופוטיע ומובעוני. נעקביר פְּסַכְּמִירְנִמִיה לָמִסְפּי

thou shalt make of brass. its fire-pans; all the vessels thereof its basins, and its flesh-hooks, and away its ashes, and its shovels, and And thou shalt make its pots to take

نظشبك וְעְּבֶּרְ מִעְּשָׁר בַּעְּמִבְּרָ בַּעְּמָבָּר בַּעְּמָבָּר בַּעְּמָבָּר בַּעָּמָבָּר בַּעָּמָבָּר

לַגנונונו:

על אַרְבְּעָא סְטְרוֹהִי: אַרְבַּעַ שַּבְּעָהָה נְחְשָׁה עַלְ אַרְבָּעַ מְצְּרְהָעָא אַרְבַּעַ עִּוֹקָוֹ דְּנְחָשָׁא הַלְ עַבְּׁבְּשִׁים מִּבְּבַעֹא בּוֹטַהָא וַעַהַּבוּנג הַלַ וֹנוֹמְבֹּיִג כִיה סְרָדָא מוּבָר

rings in the four corners thereof. net shalt thou make four brazen 4 of network of brass; and upon the And thou shalt make for it a grating

- בו מעשה מחע, כפרלוף של עבר זה כך פרלוף של עבר זה: דוקם. שם האומן ולא שם האומנות, וחרגומו עוֹצַד לַיֶּיר, ולא (186) ועשיה מסך. וילון, סול ממך כנגד ספחח, כמו שַׁכְּפָּ צַעֲלוּ (חִיצ חֹ, י), לשון מגין: – מעשה רוקם. סלורות עשויות
- ונאמר בפנימי רבוע, מס לסלן גבסו פי שנים כארכו, אף כאן גבסו פי שנים כארכו, ומס אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפת (1) ועשיח אח חמזבח וגר. ושלש אמוח קומחו. דבריס ככמנן, דברי רבי יסודס, רבי יוסי מומר, נממר כמן רבוע עובד ליור. מדם המסך כמדם הפרוכם י' המוח על י' המוח:
- (ב) ממנו חהיין קרנוחיו. שלא יעשס לצדס וימצרס צו: וצפיח אוחו נחושח. לכפר על שוום מלמ, שואמר ומְצָׁמַךְ נָמוּשָׁר קובב ולמעלה (זבחים נמ:):
- לשאמס על מובח הפנימי לקערח, ועל שם חחייחן קרויים מחחוח, כמו לֶהְפּוֹח אָשׁ מִיְקוּד (ישעיה ל, יד), לשון שאיבח אש שיסא ממסר שריפאן, ובלע"ו קרולינ"ש ובלשון חכמיס לנוריות: - ומחחוחיו. ביא קבול יש לסס, לימול בקן גחליס מן סמובה בסס דס סובמים: - ומזלגוחיו. כמין אונקליום כפופיס, ומכס בסס בבשר ונמחביס בו, ומחספכין בסן על גחלי סמערכס כמרגומו, מגרפום שנועל נסס סדשן, וסן כמין כפוי קדרס של ממכם דק, ולו פים יד, ופלפ"ו וידי"ל – ומזרקוחיו. לקבל . מַמֶּבֶן (ישעי' פב, י), הסירו אַבניה, וכן וַיְשַוְקֵהוּ וַשַׁקְנֶהוּ (שם ה, ב). אף כאן לדשנו להסיר דשנו, ובלע"ו אַדשלדר"יר ויעיוו. שעיפיה. וכמוסו וָזֶם סְפַׁמֵּלוּן שָבְּמֹו (ירמיה נ, יו), שבר עלמיו. וכמוסו וַיְמְּקְלָהוּ בְּמַבְּנִיס (מלכים־ה כה, יג), וחלופו מַקְלוּ ג), ומלופו, וּבְּבֶל מְּבּוּסְׁמִי מְּשְׁבֵּשׁ (שֹס לֹחֹ, יב). וכמוסו בִּמְעָפֶיטָ פֹרִיָּס (ישעיס יז, ו), ומלופו מְמָעֵף פָּחֹרֶס (שֹס י, לג), מפשמ מלום בלשון עברים מלס אחח מחחלפת בפתרון, לשמש בניין וסחירה כמו וַפַּשְׁרֵשׁ שְׁרָשֶׁיִם (תֹהלים פּ, י), פֻוִיל מַשְׁרִישׁ (אֿיוּב ה, (E) סירוחיו. כמין יורום: לדשנו. לספיר דשנו למוכס, וסוח שמרגס הונקלום לָמָמְפֵּי קַמְמֵיּש, לפפום הדשן למוכס, כי יש (ישעיה מה, ד):
- (+) מכבר. לשון כברס שקורין קריבל"ש (זיעב) כמין לבוש עשוי לו למובח, עשוי חורין חורין כמין רשח, ומקרא זס מסורם, ממקומס, וכן סַיַּמַּמָס מִישׁ מֵשׁ בְּמֵיקוֹ (משלי ו, כו): רכל בליו. כמו כל כליו:

त्वाद्या यद्युव्य । त्वाद्य प्रदेष । त्वाद्य । व्याद्य । व्याद्य ।

מֹגַּבְעִים מַבְּבַּבַיּאַ: קַּחַת כַּרְכָּב וְתַמֵּין יָתַה הְּחֹוֹת סֹוֹבֵיבָא

the net may reach halfway up the 5 ledge round the altar beneath, that And thou shalt put it under the

מַּע שַׁבָּי הַמִּוֹבָּת:

נְהָהוֹן נְחָשְׁא: אַבותי דְאָעִי שִׁפִּין וָטִהָפּי

overlay them with brass. altar, staves of acacia-wood, and And thou shalt make staves for the

تحَيِّرَت مَرْ مُقْدُ مَكْمُن تَفَاَكُنَا لَيْنِا يُحْدَنُهُ مَرْ فَيَنَا فَفُدَر וֹטַנְלֵא אָטַ בַּנְיוֹנִ בַּמַּבַּמְטַ וָטַנִּנְ נִוֹמָנְ יִנִי אָנִיטַנְיִנִי בֹּמִנְלֵטָא

bearing it. upon the two sides of the altar, in > into the rings, and the staves shall be

はななれ なびに

in the mount, so shall they make it. make it; as it hath been shown thee

cxÿr irxr خانلا

لْمُشِينَ אُن لَامِّدَ بَاهِٰمُخُلَّا لِأَخْفَلَ لِنَمُحَدِي ثَن يُدَن مَمْخَتُهُ

hundred cubits long for one side. southward there shall be hangings

their fillets shall be of silver.

brass; the hooks of the pillars and

10 twenty, and their sockets twenty, of

And the pillars thereof shall be

نېڭلا: מְשְּׁזְרְ מֵאֶה בְאַמְּהֹ אַבֶּךְ לְפַּאָה לְדְרָהָא דְּבוּץ שִׁזִּיר מְאָה پرد-مَرمَدِه مِرَفِيه كِالْفِد شِق جَرْدي فِرجِد جَديْقِه جَرِير

וכה פתרונו, ועשית לו מכבר נתושת מעשה רשת:

אַמָּגוֹ אִינִבְּאַ לְרִיּנִיאַ נִוֹנִאַ:

for the court of fine twined linen a

130

(9) קלעים. עשריין כמין קלעי ספינה נקבים נקבים, מעשה קליעה ולה מעשה הורג, והרגומו קרָדין כהרגומו של מכבר

(8) גבוב לוחות. כמכגומו שַּלִיל לוּמִין, לומות עלי שעים מכל לד והמלל באמלע, ולא יהא כולו עך אחד, שיהא עביי ה' אמות

ממום קוממו. ולדברי האומר דברים ככמבן, ג' אמום קוממו, לא היה אורך הכבש אלא י' אמום, כך מלאמי במשנה מ"ע מדום, בדרום סמובת, מובדל מן סמובת מלא חוע סשערה, ורגליו מגיעין עד אמה סמוך לקלעי החלר שבדרום, כדברי האומר יי כך שנינו במכילפה (בחדש פי"ה). ומובה הדמה הוא מובה הנחשה, שהיו ממלהין חללו הדמה במקום הנייהן, והכבש היה שמענו בפרשת מובת הדמה מעשה לי, ולה העלה במעלות, לה העשה לו מעלות בכבש שלו הלה כבש חלק, למדנו שהיה לו כבש. ורנגדו עשו למובה ביה עולמים, דוגמה הומ השקרה בהמלעו. ורבש שהיו עולין בו, אף על פי שלה פירשו בענין זה, כבר רחבו עד חלי המובח, נמלא שהמכבר רחב אמה, והוא היה סימן לחלי גבהו, להבדיל בין דמים העליונים לדמים החחחונים, מחמיו, וחירך סמחרך, חרי הוי, חד לנוי, וחד לכהנים דלא ישחרגו, זה שבדופן לנוי היה, ומחחמיו הלבישו המכבר, והגיע שמי אמות סללו קרויים כרכוב. ודקדקנו שם, וסכמיג תחת כרכוב סמוגת מלמעס, למדנו שסכרכוצ גדפנו סוא ולגוש סמכצר מקרנומיו, וכן שנינו בובחים (סב.), איזסו כרכוב, בין קרן לקרן, וסיס רוחב אמס ולפנים מסן אמס של סלוך רגלי סכסנים, אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפח סובב ולמעלה, אבל סובב להלוך הכהנים, לא היה למובת הנחשת, אלא על ראשו לפנים שביבו, וסים רחבו אמס בדפנו לנוי, וסוא למוף שלש (מ"א שש) אמות של גבסו, כדברי סאומר גבסו פי שנים כארכו, סא מס כלי ען, כל שעמיד לשוף ולכרכב, וסוא כמו שעושין חרילין עגולין בקרשי דפני סמיבוח וספסלי סען, אף למובח עשה חריך (5) ברכב חמזבח. מוצג, כל דצר סמקיף סגיב צעגול קרוי כרכב, כמו ששנינו בסכל שוחמין (מולין כס.), אלו הן גולמי

סממורגס פְּרֶדְם לפּי שהן מנוקבין ככברה: רבאה האחת. כל הרוח קרוי פאה:

רוס שסיס מובדל מן סמובח מלא סחום, במסכח ובחים (סב:) למדנוס מן סמקרא:

bis tabernacle: for the south side

And thou shalt make the court of

וֹכֹבוּמָגעוּן כַּסָּב:

העמה ים עקרון הנחשא נור עמודיא

נֹאַבׁנִיבֶׂם וֹמִּמִּיבְיָבִי מַסְּבִין וַסְמְבֵּיבּיוֹן

جِرْ بِهِ اللهِ (م)

تَلَمُكَانُولَ حُوْلًا:

וֹתֹטֹבׁוֹ

ממבום לשמע לונ

על ס' אמות, כמין פדן:

(7) בשבעות. נקרבע מבעות שנעשו למכבר:

בַּבוֹר בְּמָא בַאַנוּוּ יָנוֹר בְּמִוּרָאְ כַּוֹ אָטַוְ חַבְּיכִ בְנִּחִין הַעָּבֵּיִג יָהַיהִּ ŪÄÄĽ

Hollow with planks shalt thou

מַדְבְּהָא בְּמִשָּל יָהֵיה:

And the staves thereof shall be put

ממום נגפוני אנים נשמני:

º וֹמְמֵּגִים בֹּבִּגִּם לְמִּוֹבְּיִם בֹּבֵּג מֵבֵּג וָטַמְבֵּנִג אָנִגִּנִיִּא לְמָנְבָּטִאִ

تَامَقَدُنه رَلَمُكَرِيُّه وَقُلِهِ: بعديته عباده بالهد بيد جُنْبُهٰ الدَّفَوادِيمُ إَحِدِهُ الْحَدِهُ الْعَدِيمُ الْعَدِيمُ الْعَدِيمُ الْعَدِيمُ الْعَدِيمُ الْعَدِيمُ الْعَدِيمُ اللَّهِ · ・ 点容に אָבֶב וֹמֹמֵבו מֹמִּינִם וֹכָּן כִפֹּאַט גַּפוּון בַּאֲבוֹשׁ עַלַמֹּוֹם וֹכוּ לַבוּנִם גַפּוּנָא בַּאִנַבַכָּא

: ياهَ ځ סְבַבְי מָאָר אִירְכָּא וִעַּמִידְוָנִייִ

pillars and their fillets of silver. twenty, of brass; the hooks of the thereof twenty, and their sockets hundred cubits long, and the pillars length there shall be hangings a And likewise for the north side in

נאַלנים הַּמָּבִי: הַמִּמָּנִם אַפָּנִר עַמָּדִיהָם עַשְּׁלָּר וֹבְעַר בְּשְׁלֵּגִב ְלְפַּאַטַ יָּם עַלְגָּנִם נַפּוּהָיָגָא

המיביהון משָרא וֹסִמָּכִיהוֹן מֹמֹבֹבֹא סבוב שַמֹמֹתוֹ אַמֹּוֹ

their sockets ten. fifty cubits: their pillars ten, and To egnignsh be llshe bis rebw bht 21 And for the breadth of the court on

מְּנְרֶהְתְ הַמְּשִׁים צַּמֶּר: נּי וְרַחַב הֶחְצֶּר לְפְאָת קַרְמָה ופּוּחָיָא דְּדָרְהָא לְרוּחַ קַדּוּמָא

מֹבְנָהָא הַמִּאָרוּ אַמִּין:

The hangings for the one side [of east side eastward shall be fifty

And the breadth of the court on the

إلاَّ لِينَاتِ فِحَالِمُ اللَّهُ الْعَلَادُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال
 לַכָּתָלֵּה מַּמְּבֵרָה אַמָּנְר קַלְמָּרֵם נְחֲמֵּה מַמְּבֵר אַמָּרְן הַלְּחָא

 +1
 נַחֲמָה מַמְּבַר אַמָּנְר אַמָּנְר לַלְמָרֵם נַחֲמֵּרִה מַמְּבְר אַמִּרְן הַלְּחָא

וֹסֹמֶכֵּיהוֹן הַלְקָא:

their pillars three, and their sockets 14 the gate] shall be fifteen cubits:

إلاَّ لِينَالًا لِمُكِيُّلًا: לַלְמָּׁיִם עַּמָּבִינְהָהַ י ְּלְבְּׁעֵּלְ תַּמְּנְּיִת חֲמֵשׁ מֶשְּׁרֶת יּלְמִּבְּרָא פִּנְיָנָא חֲמֵישׁ עָשְׁרֵי

וְסְמְבֵיהוֹן הְלְהָא: שְׁלַשְּׁה סְרָדִין עַמּוּדֵיהוֹן

pillars three, and their sockets three. 13 hangings of fifteen cubits: their And for the other side shall be

XĻĠĠĽ: עַקָּדִיהָם שְׁנֵי וְשִׁשְׁ מִשְׁמִוֹר מִנְּשְׁרֵי בְעֵם זְהְוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עֹנְבָּר צַּיִּיר 91 אַמַּע טַבְּבֶע וֹאַבֹּלִמֶן וֹעוְבַלַהַע אַמּגן בַעַבַּלָא וֹאַבַּוֹּוֹלָא וּאַבַה

אַבְבְּשְׁה וְאַבְנֵיהָם מְּמֵּנְדֵיהְוֹ אַבְּבְּשָׁא וֹסְמְבִיהִוֹן يَرْمِمَد تَانَةِد طَوْكِ مُمْتِدُ لَا يُرْنُدُم يُدَنِّهِ فَدُوْهِ مُمْدِياً

and their sockets four. weaver in colours: their pillars four, twined linen, the work of the and purple, and scarlet, and fine be a screen of twenty cubits, of blue, $_{16}$ And for the gate of the court shall

מַצוּשָׁים (שופּמים ימ, י), מרגומו השוקים: אס על פני כולן, אס בראשס, ואס באמצעס, אך יודע אני שחשוק לשון חגורה, שכך מצינו בפילגש בגבעה, וְעָמֹו גֶמֶד קַמֹוּרָיס קומת מתילות סחלר: - ווי העמודים. סס סחונקליות: - וחשוקיהם. מוקפות סיו סעמודיס בחומי כתף תביב, וחיני יודע כאשו וקוף למעלה וכאשו אחד חקוע בעמוד, כאוחן שעושין להליב דלחוח שקורין גונוי"ש, ורחב הקלע חלוי מלמעה, והיא וכוכך שפח הקלע סביביו במימרים כנגד כל עמוד ועמוד, ומולה הקוודם דרך מבעתו באונקליות שבעמוד העשוי כמין וי"ו, וסעמודים מקועין למוכן, סיס עושה כמין קונדסין שקורין פלח"ם, מרכן ו' מפחים ורחצן ג', ומצעת נחשת קצוע צו צאמלעו, (10) ועמודיו עשרים. המש המות בין עמוד לעמוד: ואדניהם. של העמודים נהשה, ההדנים יושבים על ההדן,

בנמיס כ' אמה, וזהו שנאמר וּלְשַׁעַר הֶמָבֶר מֶמֶךְ עֶשְׁרִיס מַמֶּה, וילון לממך כנגד הפתח, כ' אמה ארך כרוחב הפתח: ממומיס כולס בקלעיס, לפי ששס הפמח, אלא ע"ו אמה קלעיס לכתף הפמח מכאן, וכן לכתף השניח, נשאר רחד חלל הפתח ומערב קרוי אחרר, כמו דחרגם אונקלוס פַיָּס פְטַׁמַלון (דברים יא, כד), ימא מערבא: 🗆 חמשים אטה. אומן ני אמה לא היו (13) לפאח קדמה מזרחה. פני סמורה קרוי קדס, לשון פניס, המור, לשון המוריס, לפיכך סמורה קרוי קדס שסוה פניס,

למסך, סרי י' עמודים למורח כנגד י' למערב: שהוא מן הג' שבמורח ה' אמוח, וממנו לשני חמש אמוח, ומן השני לשלישי חמש אמוח, וכן לכחף השניח, וארבעה עמודים (14) עמדיהם שלשה. המש המוה בין עמוד לעמוד, בין עמוד שברהם הדרום העומד במקלוע דרומיה מורהיה, עד עמוד

וֹאַבׁוֹנִיםׁם נֹטַמֵּט: מְחַשְּׁקֵים בְּסֶּוּ נְנִיהָם בְּסֵוּ מְרֵיבִּשִׁין בְּסֵוּ נְנִיהוֹן בְּסֵוּ

וְסְמְכֵיהון דְּנְחְשָׁא: קביב בַל עַמּוּדֵי דַּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר

sockets of brass. their hooks of silver, and their 17 about shall be filleted with silver; All the pillars of the court round

אַפֿוני מַּמּ כִּמְיוֹנִ נְאַבְנִינִים חַמִּשִּׁים בַּחַמִּשִּׁים וְלִמָּה חַמֵּשׁ אַבֶּךְ הֶחְצֵּרְ מֵאָה בֶאַמְּה וְרָחַבוּ איּרְכָּא דְּיָרְחָא מָאָה אַמִּין

שִׁזִיר וְסְמְבֵיהוֹן דִּנְחְשְׁא: מא המוש אמון דבוץ

their sockets of brass. cubits, of fine twined linen, and fifty every where, and the height five 18 hundred cubits, and the breadth The length of the court shall be a

[កុំប៉ូកូក: (០) لْخُح_نُتَكِتْنَ لْخُح_نَتْكِنَ تَتَلَمُّكَ ﴿ وَيَخْتُنَهُ لَا ثُخُحِ مُوْتِنَ لَخُحِ مُوْدً ﴿حِدِ فِدْرٌ لَاقِهُ فِإِلَّا فَحُدِ لِمُحِدُ لِمُحَدِّ فَدْدً لَا فَقَالًا فَحَدِ

pins of the court, shall be of brass. and all the pins thereof, and all the tabernacle in all the service thereof, All the instruments of the

Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftara are on page 23 2. Rosh Hodesh on page 232. For Shabbat Zachor the mastir and Hastara are on page 239. On Rosh read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat page 150, and the Haftara is the special Haftara on page 237. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, The Hafrarah is I Kings 5:26 - 6:13 on page 220. On Shabbat Shekalim, Mafrir is Exodus 30:11 - 16 on

לְמָאִוּר לְתַּעְּלָת גָּר מָמִיר: כא וֹלֵטְנִי אֵבְּׁינִ הְּהֹמֹן זִינִי זְוֹבְ כַּטִינִי וֹנִפְּבֵּוּן בְּנֵי מִהָּטִי זִּיִם אִ בַּבְּיִנֹאִ منه إلاِيُّتِ مِيْدِيْنِ الْمُتَاجِيْنِ الْمُثِيِّخِ إِلَامِ مِوْجِاتُ بِمَ جِيْدَ الْفُرِيْخِ

כֿטׁנִמָּא לַאַּנֹעַנֹא לַאַּבַלַלֹא

continually. the light, to cause a lamp to burn unto thee pure olive oil beaten for 20 children of Israel, that they bring And thou shalt command the

- נאמר ווין ומשוקיס ואדני נמשמ, לכך בא ולמד כאן: (דו) כל עמודי החצר סביב וגוי. לפי שלא פירש ווין ומשוקים ואדני נמשת אלא ללפון ולדרום, אבל למורת ולמערב לא
- היו. כך נכלה בעיני שלכך חור ושנלן: ואדניהם נחושה. להביא אדני המסך, שלא מאמר לא נאמרו אדני נחושת אלא לעמודי הקלעים, אבל אדני המסך של מין אחר למערב, והמשים על המשים חלר לפניו (עירובין כג:): וקומה חמש אמות. גובה מחילות החל, וחוא לוחב הקלעים: ורמב המשכן עשר אמות באמלע רומב החלר, נמלאו לו עשרים אמה ריוח ללפון ולדרום מן קלעי החלר ליריעות המשכן, וכן בְּלוּ בּממשׁים ספּנימיס, וכלס אַרכו למוף ל', נמנאו כ' אמס ריוח לאחוריו בין סקלעיס שבמערב ליריעות של אחורי סמשכן, מרובעת חמשים על חמשים, שהמשכן הרכו שלשים ורחבו עשר, העמיד מורח פתחו בשפת נ' החילונים של הורך החלר, נמלהו (18) ארך החצר. סלפון וסדרוס שמן סמורה למערב מלס בלמס: ורחב חמשים בחמשים. הלר שבמורה סיחס
- שהם מקועין בארץ, לכך נקראו ימדומ, ומקרא זה מסייעני, אֹבֶל צַּל יִבְּעָן צַּל יִפַע יְמֵדִּמָיו לֶגֶנַא (ישעיה לג, כ): יודע אס ממובין בארך, או קשורין ומלויין וכובדן מכביד שפולי היריעות שלא ינועו ברוח, ואומר אני, ששמן מוכיח עליהס נמושת עשויין ליריעות האהל ולקלעי החלר, קשורים במיתרים פביב פביב בשפוליהן, כדי שלא תהא הרוח מגביהתן, ואיני (19) לכל כלי המשכן. שסיו לריכין לסקמסו ולסורדסו, כגון מקצוס לסקוע יסדום ועמודיס: יחדוח. כמין נגרי
- alg: מבימין נאמר ממיד (ויקרא ו, יג), ואינה אלא עַמַלִימָּה צַּבֹּקֶר וּמַמַלִימָּה בְּעָרֶב, אבל ממיד האמור בלחם הפנים, משבח לשבח כא.): - חבויד. כל לילה ולילה קרוי המיד, כמו שאהה אומר עֹלַה מְמִיד (במדבר כה, ו), ואינה אלא מיום ליום. וכן במנחה וכשר למנחום, שנאמר כחים למאור, ולא כחים למנחום: להעליה גר המיד. מדליק עד שחסא שלסבח עולס מאליס (שבח מומנן ברימיס, כדי שלא יסא בו שמריס, ואחר שהוליא מפה ראשונה, מכנימן לרימים ומומנן, והשמן השני פסול למנורה (02) זך. בלי שמרים, כמו ששנינו במנחום (פו.), מגרגרו בראש הזים וכו': - בחיח. הזיחים היס כוחש במכחשת ואינו

 קאַטֶר מוֹמֵר מוֹתוּץ לַפְּרֹטֶת

 אַטֵּר עַל־הָעֵּדָת יַעֵּרֹף אֹמוּ

 אַהַרָן וּבְנֶנוּ מִעֶּבֶר עַד־בָּקֵר

 לפני יהוְּה הַסָּת עוֹלָם לְדַרֹהְם

 מאָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ס)

سەxx ئۆنىڭ ئېمى ئۆزىڭ ئېمى ئۆنىڭ ئۆتىڭ ئۆتىنىڭ ئۆتىنىڭ ئۆتىڭ ئۆتىگىنىڭ ئۆتىڭ ئۆتىگىڭ ئۆتىڭ ئۆتىگىڭ ئۆتىگىنىڭ ئۆتىگىنىڭ ئۆتىگىڭ ئۆتىگىنىڭ ئۆتىگىنىگىنىگىنىڭ ئۆتىگىنىگىنىڭ ئۆتىگىنىڭ ئۆتىگىنىڭ ئۆتىگىنىڭ ئىلىنىڭ ئىلىنىڭ ئۆتىگىنىڭ ئىلىنىڭ ئۆتىگ

אַנוּג לְכֹבׁנִג נּלְנִיפֹּאֶנֵני זּ וֹמְמִּנִי בֹּנִגַּגַעַנְמָ לִאַנִּגָּן

ְּאַמְּׁה מְּרַבֶּרִ אָל־כְּלִ־חַכְמֵּי יְעְשׁׁי אָת־בִּגְּבֵי אַהַרָּן לְקַדְּשִׁי קְכַהֲנִי־לִי:

> בְּמָהְכּן וַמְּנָא מְבָּרָא בְּנִים מְּלָם לְנְדֵייִהוֹן מִּן בְּנֵי מַרְמָשָׁא מַד צַּבְּרָא בָּנָה יִנְ הַלְבָּרִיכְהָא דְּעַלְ הְלְבָּרִיכְהָא בְּעַלְ הַלְנְהָיִ הַלְבָּרִי הַלְבָרִי הַלְבָּרִי הַלְבָרִי הַלְבְרִי הַלְבְּרִי הַלְבְי

לְנֵרְ אַנֵּירְן: לְנְרֵ נְאַבְיְרוּא אֶלְמָּזֶר וְאִיתָמֶר יִשְׂרָאֵל לְשָּׁמָּשָׁא בָּרָמִי אָנֵירְ בְּנִירָ אַנִירָן: בְּנִי אַנִּירָן:

ְּנְאַנֵּי הְּנְבֵּיִהְ לְיִבֶּׁה לְאַנִּיִהְלְ יְלְנִישְׁבְּּנִאָּ: יְלִנִישְׁבָּנִאָּ: יְלִנִישְׁבַּנִאָּ: יְלִנִישְׁבַּנִאָּ:

בְּרְמָי: אַהַרֹּן לְבַּרְשׁיִהִיה לְשִּׁמְשׁא הְבְּמָא וְיַעְּבְּישׁירָ הָה לְבִּישָׁי הְבְּא דְּאַשְׁלֵימִית מְמָּחֹוֹן רוּחַ הְאָהְ הְמִּיִּהְיִים עִּבְישׁי

In the tent of meeting, without the veil which is before the testimony, veil which is before the testimony, order, to burn from evening to morning before the LORD; it shall be a statute for ever throughout their generations on the behalf of the children of Israel.

And bring thou near unto thee Aaron thy brother, and his sons with him, from among the children of Israel, that they may minister unto Me in the priest's office, even Aaron, Nadab and Abihu, Eleazar and Ithamat, Aaron's sons.

ΙΙΙΛΧΧ

And thou shalt make holy garments for Aaron thy brother, for splendour and for beauty.

And thou shalt speak unto all that are wise-hearted, whom I have filled with the spirit of wisdom, that they make Aaron's garments to sanctify him, that he may minister unto Me in the priest's office.

And these are the garments which they shall make: a breastplate, and a runic of chequer work, a mirre, and a girdle; and they shall make holy garments for Aaron thy brother, and his sons, that he may minister unto Me in the priest's office.

- (21) מערב עד בוקר. מן לה מדמה שמהה דולקת מערב ועד בוקר, ושיערו הכמים הלי לוג ללילי עבת ההרוכין, וכן לכל הלילות, והם יותר הין בכך כלום:
- (ז) ואָחַה הקרב אליך. לממר שמגמור מלמכם המשכן:
- (E) לקדשו לכהגו לי. לקדשו להכנימו בכהונה על ידי הבגדים, שיחה כהן לי, ולשון כהונה שירות הוה, שנעריה"ה בלע"ו (A) בניייו, מהשנה בנוב בלבי. בניסדה לא שמנות לשבוא להישלא מיאתו הדבונותא תורוש מהנות, עלה אומה לי שבוא
- (+) חושן. מכשיע כנגד סלב: ואפוד. למ שמעמי (שסומ לבוש)ולמ מלממי בבריימם פירוש מבנימו, ולבי מומר לי שסום מגור לו מממוריו, רמבו כרומב גב מיש, כמין מינר שקורין פורלי"נע שמוגרות שַשְׂרוֹת כשרוכבות על סמומיס, כך מעשסי מלמעס, שנממר וְבָוִד מָגוּר מֻפֹּוֹד בֶּד (שמומל־בו, יד), למדנו שסמפוד מגורס סימ. ומי מפשר לומר שמין בו מלמ מגורס לבדס, שסמעב סומ סמגור, וסמפוד שס מכשיע לבדו. ומי מפשר לומר שעל שם שמי סכמפות שבו סומ קרוי מפוד, שסרי נמתר שמי במפות סמפוד, למדנו שסמפוד שס מכשיע לבדו. ומי מפשר לומר שעל שם שמי סכמפות שבו מוח קרוי מפוד, שכרי נמתר שמי במפות סמפוד, למדנו שסמפוד שס לבד, וסכמפות שס לבד, וסמשב שו לבד. לכך מני מומר שעל שס סמינר של מעס קרוי מפוד, על שם שמים שהוס שלים מין לבוש, שמרגם יונתן ודוד מגור מפוד בד, בַּרְדִּיִנְ הַבְּנִינִ בְּיִבְּיִּנְיִ מִּעְיַלְיִ כִּמִּים לִבּיִּי, שוֹ במני מִמּלְ בּיִנִ מִילְ מִעִּילִ בְּיִבְּיִ מְעִילִים (שמיליב יג, ימ): ומעילי. סום כמין מלוק, וכן סכמונת,

שוּלַמַּט עַמָּגוֹ, וֹאָט_עַמָּמָ: (פּ) עַשְׁכֵּלְע וֹאָעַרְעַאָּרִנְּלְּגִוֹ וֹאָעַר עַּכְּלָא וֹנִע אַרַנְּוֹלָא וֹנִע אָבַנִּ וְהַם יִקְּחָוּ אָת־תַּנְּהָב וְאָת־ וֹאַנוּן יִפְבוּן יָת צַהְבָּא וְיָת

זְהורי וְיָה בּוּצָא:

scarlet, and the fine linen. the blue, and the purple, and the And they shall take the gold, and

ದ್ದೆದ್ದ ಗರ್ಭ: ְוַאַרְגְּמָׁן תּוֹלַעַתֹּ שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁיָר תַּכְלָא וַאַרְגְּוָנָא צָבַע זְּהוֹרִי הבוּץ שְּׁיִּר עוֹבָד אִימָּן: וַעְּשׁׁ אָטַ הַאָּפְּגַ זְעַבׁר שְּׁכְבֶטְ וַנִּגְּבָּבוּן נִט אָנפּוֹדָא דַּהְּבָּא

ק שְׁמֵּנִי בְתַפָּׁת חְבְרֹה יִהְנָה־לָּוֹ מְבִין בִּחָפִין מְלָפְפָּן יְהוֹן לֵיה

אָבְאָנֹו לַתִּעָנוּו וְעַבַּר:

مَح فترا فمُدين أنفخُها:

the skilful workman. and fine twined linen, the work of 6 gold, of blue, and purple, scarlet, And they shall make the ephod of

it may be joined together. joined to the two ends thereof, that It shall have two shoulder-pieces

אלמו בְּפַבְּנֵמ וַיַּלְבֵּשׁ אׁמוּ פֻׁמּ בַּמִּעִיל וַיִּמֵן עְּלֶיוּ פֻׁמ בְפֵּפִיד: בגרי קרש. מחרומה המקודשת לשמי יעשו חוחם: כס.): אבוש. סיא חגורה על הכחונת, והאפוד חגורה על המעיל, כמו שמלינו בסדר לבישחן, וַיָּמָן עָלָיו אֶם הַבְּמֹנֶת וַיַמַּגַּר קשמונ"ש - מצופה. כמין כיפה כוצע שקורין קופי"ה, שהרי במקום אחר קורה להם מגצעוה, ומהרגמיון פוּבֶּעין (עיין יומה במכשימי זהב למושב קביעת אבנים עובות ומרגליות, כמו שנאמר באבני האפוד מָשַבּׁמ מִשָּבָּלות זְהָבּ, ובלע"ז קוראין אותו . אלא שהכמונת סמוך לבשרו, ומעיל קרוי חלוק העליון: חשבץ. עשויין משבצות לנוי, והמשבצות הם כמין גומות העשויות

(2) והם יקחו. מומס מכמי לב שיעשו סבגדיס, יקבלו מן סממנדביס מם סוסב ומם סמכלמ, לעשום מסן מם סבגדיס:

חושב. כבר פרשמי שסול לריגם שמי קירום שלין לורם שני עבריסס דומום זו לוו: וקלץ פמילים לעשום (אם פמילי סוסב) במוך סמכלם ובמוך סאכגמן וגוי, למדנו שמוע של וסב שוור עס כל מין ומין: מעשה ו המר כך שוזר אם כולם כאמד, נמלא מומן כפול כ"מ, וכן מפורש במם' יומא (עב.), ולמד מן המקרא הזה ויכקעו אם פמי הזהב ומומ של והב עם שש מומין של הרגמן, וכן במולעת שני, וכן בשש, שכל המינין מומן כפול ששה ומומ של והב עם כל המד והמד, מוט וחוט. היו מרדדין את הוהב כמין טסים דקין, וקוללין פחילים מהם, וטווין אוחן חוט של והב עם שש חוטין של חבלם, סלפוד, ולא יסא נד ונגדל, סולך ומוזכ: - זהב הכלה וארגמן והולעה שני ושש משזר. ממשס מיניס סללו שוזרין בכל . אל מול מבעות האפוד שוכביס זה על זה, ומרכמן בפתיל מכלת תחוב במבעות האפוד והחשן, שיהא תחתית החשן דבוק לחשב בשני קלום המשן במחמימו, וכנגדס שמי מבעוח בשמי כחפוח האפוד מלמעה, בראשו המחמון המחובר בחשב, מבעוח החשן השרשרות השתחלית תקועין בתשבלות שבכתף שתחל, נתלה החשן חלוי בתשבלות החפוד על לבו תלפניו, ועוד שתי מבעות מבעים שבמשן בשני קלים רחבי סעליון, חוח לימין וחחם לשמחל, ושני רחשי השרשרום מקועים במשבלים לימין, וכן שני רחשי בסס, אחם על כחף ימין ואחם על כחף שמאל, והמשבלום נחונים בראשיהם לפני כחפיו, ושחי עבוחות הוהב חחובות בשמי ממין האפוד, אכרכום כדי שיעור לוקפן אלל לואכו מכאן ומכאן, ונקפלום לפניו למעה מכספיו מעע, ואבני השהם קבועום לימין ואחם לשמאל, מאחרי הכהן לשני קצוח רחצו של מינר, וכשווקפן עומדום לו על שני כחפיו, והן כמין שחי רגועום עשויות וסמשב ממובר בראשו על פני רמבו מעשה אורג, ומאריך לכאן ולכאן כדי להקיף ולמגור בו, והכמפום ממוברות במשב, אמת נשיס רוכבות קוקיס, ומוגר אומו מאמוריו כנגד לבו למעק מאליליו, רמבו כמדת רומב גבו של אדס ויותר, ומגיע עד עקביו, לכך אני כומב מעשיסם כמום שהוא, למען ירוך הקורא בו, ואחר כך אפרש על סדר המקראות. האפוד עשוי כמין סינר של (6) ועשר אח האפוד. אם באמי לפרש מעשה האפוד והחשן על מדר המקראות, הרי פירושן פרקים וישגם הקורא בלרופן,

מומס במחע למעה בחשב, ולה יהרגם עמו, הלה הורגם לבד והחר כך מחברם: זישה, לא למעלה מאליליהם ולא למעה ממחניהם, אלא כנגד אליליהם: - וחבר. האפוד עם אותן שחי כחפות האפוד יחבר אלא כנגד גבו של כהן, וגבהו עד כנגד האלילים שקורין קודי"ש, שנאמר לא יַמְגְרוּ בַּגָּוַע (ימוקאל מד, יה), אין הוגרין במקום וסולכות כנגד כתפיו, ושתי אבני שהם קבועות בהן, אתת בכל אתה: אל שני קצוחיו. אל רתבו של אפוד, שלא היה רתבו לפניו כנגד החוה, ועל ידי חבורן לעבעות החשן נאחוין מלפניו כנגד לבו שאין נופלת, כמו שמפורש בענין, והיו וקופות סיו ממוברום במשב שמי ממיכום כמין שמי רלועום רמבום, אמת כנגד כל כמף וכמף, וזוקפן על שמי כמפומיו עד שנקפלום (ד) שחי בחפוח וגוי. סקינר מלמעס, ומשב סלפוד סיל סתגורס, ולמודס לו מלמעלס דוגמת קינר סנשים, ומגבו של כסן

ໄດ້ດ ຕໍ່ດໍ່ໄ∟: שְׁכְּלֵט וֹאַבְוּלֵוֹן וֹטוִלְמַּט מְּלֵּוְ שַּׁכְלֵא וֹאַבְוּלֵוֹא וּאָבַה זְּטִיְבִּי ÄÄL.

:4:34: لْكِرَالُونَ \$ע_ۿڡٛۥ

מּכְ בַיֹּאָבוֹ בַמְּנִים כַּעוּלָבְעָם:

משְּׁבְּצְוֹת זְבָוֹב שַּׁגַּשֶּׁר אָטָם: מַּגְ מִּׁמְעַ בֹּנֹוֹ וֹמִּבְאַגְ מִסַבָּעַ יי חֹקָם הְפַּתַּחֹ אָת־שָׁתֵּי הְאָבְנִים חַרַשַּׁ אֶּבֶּן فلانتار

۲۰۲۲: (a) כפול ועוָב מכשמי כשפון نَّهُدُمُّكُ لَرُهُمُ مِّكَدِلًا مُنْ مُمْرَبُط בי כֹעַפָּׁע עַאָפָּר אַבְנֵי וִכָּרָן לִבְנֵי لْمَمْنُ אַנַ مُقَالًا لَكُمُ خُرُبُ لَهُ خُرُبُ لَا يُمْ خُرُبُ

ביי וֹמֹמֹוֹטֹ מִמְבַּׁצִּע זַבְּיבִי

iἀŤς: ה הְּלֵיהָם הָּמִוּט בֹּנָג וֹטַנְּכְוָב הַּלֵיבוּוְ הָּמָבִיט בֹּנָג אַבוֹן אַבוֹם וֹטַפַּר זֹטַ שַּׁבְשָׁוֹ אַבוֹן אַבוֹן בּוּבְלָא

خىبخئىكىبا: באַהְטַאַרוּ מַלְ אַבָּוֹא טַוֹנִינִאַ **WATTE** מָשֹׁא מַמַּמֹבַיבַעוּ הַכְ אַבַּוֹאַ

تةביד יהוהו: نشئعے فیقظڈا فتفڈا نیلیت שֹבׁשׁנוֹ אַבְוֹנֹא מַבְ מֻּמְבַעַע בַּנִי מפובה פילבו בהופא שילבוום זע מולע אומו אלו סלא כשב

כֹעַפּוּבִי, לַבוּכְבָּגָא: אָמְבִיטִבוּן בָּבִם :; אַכְ טִּבוּן خختد نشَلَّهُم أنهبم هَلَيا أن כֹטַפּֿג אָנפּגבא אַבְּנָג צַּנְכָּבוֹבא וּנוֹמָהוּ וֹנו שֹנִשׁוּ אַּבְּוֹגֹא הֹכִ

וַנַהְבָּיִר מְרַמְּצְן דִּדְרַב:

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and nd of the same piece: of gold, of it on, shall be like the work thereof which is upon it, wherewith to gird And the skilfully woven band,

names of the children of Israel: stones, and grave on them the And thou shalt take two onyx

their birth. on the other stone, according to and the names of the six that remain six of their names on the one stone,

them to be inclosed in settings of children of Israel; thou shalt make according to the names of the shalt thou engrave the two stones, stone, like the engravings of a signet, With the work of an engraver in

memorial. LORD upon his two shoulders for a shall bear their names before the the children of Israel; and Aaron ephod, to be stones of memorial for upon the shoulder-pieces of the And thou shalt put the two stones

And thou shalt make settings of

- יסים אכוג, ולא יאכגנו לבד וימבכנו: במעשהו. כלכיגת ססייר מעשס חושב ומחמשת מייין, כך לכיגת סחשב מעשס חושב ומחמשת סמיייס: – ממנו יהיה. עמו (8) וחשב אפדחו. ומגור שעל ידו, סול מלפדו וממקנסו לכקן ומקשמו: אשר עליו. למעלס בשפם סמינר סיל סמגורס:
- ובנימין מלא, שכן סוא כמוב במקוס מולדומו, כ"ס אומיות בכל אחם ואחם: (10) בחולדוחם. כסדר שנולדו, כאובן שמעון לוי יהודה דן ונפחלי, על האחח, ועל השניה, גד אשר יששכר ובולן יוסף,
- כמין גומא למדת סאבן, ומשקעה במשבלות, נמלאת המשבלת תובבת את האבן תביב, ומחבר המשבלות בכחפות האפוד: ניכר ומפורש: על שמוח. כמו בשמום: מסבוח משבצוח. מוקפום סלבניס במשבלום וסב, שעושה מושב סלבן בוסב הוחם. כמכגומו פְּמַב מְפְּרֶשׁ בְּגְלֹף דְּשִׁוְקֵמֹ, מכולום המומיום במוכן, כמו שמוכלין מוממי עצעום שהם לממום מגרום, כמצ וכן מְרַשׁ עַלִּיס נְעָה קַו (ישעיה מד, יג), מרש של עלים. וכן מְרַשׁ בַּרְטֶל עַעַבְּר (שם יצ), כל מלה דבוקים ופמומים: פחוחי (11) מעשה חרש אבן. מעשה לומן של לפנים. מרש זה, דבוק הול למיבה שללמריו, ולפיכך הול נקוד פמח במופו,
- (שב) לוכרון. שיהא רואה הקב"ה את השבמים כתובים לפניו, ויוכור לדקתם:
- (13) ועשיה משבציה. מיעוע משגלום שמיס, ולה פיכיש לך עמס בפרשס זו הללה מקלה לרכן, ובפרשה המשן גומר לך פיכושן:

نزئتث XU_ALALU מופליה פּנַשָּׁה אַקָם מַנַּשָּׁה ישְׁתֵּי שַׁרְשָׁרֹת זְהָב שָהוֹר וִתַּרְמֵין תִּבִּין דִּדְתַב דְּבִי

מַל מִרַמִּצְתַאַ: לבוקו וֹטשוֹן זֹט שֹכּזֹא לִבוּלְטֹא

the settings. shalt put the wreathen chains on them, of wreathen work; and thou 14 plaited thread shalt thou make and two chains of pure gold; of

المم طَمُلُك عَلَمُهُك عِنْد: שַׁכְּבִי וֹאַבַוֹּמָן וֹעוָבַ'מַע מָּוֹי. חשב בְּמַגַּשָּׁה אָפַּד תַּצַּשָּׁנוּ זְהָב

: كارك: זְהוֹרִי וֹבוּא שָׁזִיר תַעָּבָרָי בעלא שכלא נאביננא יצבע במובע אופובא שהבנינע لْمُهُمْ يَا يُشِعُ مِنْ فَهُمْ مِنْ مُتَهَمِّنَ لِمُقَلِّمُ لِمُنْ عُنِينًا لِمُنْ عُنِينًا لِمُنْ

fine twined linen, shalt thou make it. of blue, and purple, and scarlet, and ephod thou shalt make it: of gold, vorkman; like the work of the of judgment, the work of the skilful And thou shalt make a breastplate

וֹנְבַיב בַּעַבַיבּי י בְבָוּעַ יְהְיָה בְּפָוּלִ זְבֶה אָרְבָּוֹ אָרְבָּוֹ הָרוּבַּעִ יְהָוֹ עִיִּי אַנְרְבֵּיה

וֹזְרְתְאַ פּוּתְיֵיהוּ:

and a span the breadth thereof. a span shall be the length thereof, Four-square it shall be and double:

نجُرُكُل نَهُنِد نَهُلُد: שורַים אָבֶן שור אָדֶם פִּטְּדְתֹּ ומלאַנוֹ בוּן מלוֹאַנוּ אָבוֹן אַוֹבַלֹּמַנוּ

יִבְרְקְוֹ סְרְרָאִ תַּר: סבבא פבמאיר סמקן ירקו וֹטַאָּלִים בִּיה אַאָּלָמוּת אַבֹּנָא

be the first row; carnelian, topaz, and smaragd shall ALĘŲM OŢŢŢſ PŖĘſ OĻZM TO WOTS: 21000 OF STORES, FOUR TOWS OF 2100 OF 2 To sgnittes it in test thou that back

sı زيضد تغير زجه مود بېټره:

نَوْجُلَادِيت: נסבבא שלנגא אומבינגון הבינו

sapphire, and an emerald; and the second row a carbuncle, a

ق لْتَمَادُ يَهُجُرِهُ، كُهُم هُدُرِ لُمُلُم فَجُرِيَهُد

and an amethyst; and the third row a jacinth, an agate, 'Tigin

מובלוא ומון מולא:

and the fourth row a beryl, and an

בָּמָלוּאָמָם:

בּוְתַב וְתוֹן בְּאַשֶּׁלְמִוּהָתוֹן: וְיַשְׁפָּת בְּשְׁבְצִים זְהָב יִהְיָן וּבוּרְלְא וּפַּנְהֵירִי נְהַמּוּר הָרְבִיעִּי תַּרְשִׁישׁ וְשְׁהַם וְסְרָרֵא רְבִיעְאָה כְּרוּם יַמָּא inclosed in gold in their settings. onyx, and a jasper; they shall be

- לומר לך סמשבלות הללו יווקקו לך, לכשמעשה שרשרות מגבלות על החשן, חמנם על המשבלות הללו: ומליהו על עשייתן ועל קביעותן, ולה נכתב כהן הלה להידיעך מקלת לורך המשבלות שלוה לעשות עם ההפוד, וכתב לך והת, לוואם קביעומן, ואין מעשה האמור כאן לשון לווי, ואין ונססה האמור כאן לשון לווי, אלא לשון עמיד, כי בפרשם החשן חוור ונחחה את שרשרות. של עבומות סעשויות מעשס עבות על משבלות סללו. ולה זה הוה מקוס לווהת עשייתן של שרשרות ולה מעשה נקבים וכפלים כאומן שעושין לבורות, אלא כאומן שעושין לְעַרְדַּמְּקָאוֹת שקורין אינשיגשייר"ש (רוכפאם) (בילה כב:): (14) שרשרות זהב. עלעלאות: מגבלות. למוף גצול המען מעשה אומס: מעשה עבות. מעשה קליעת חומין, ולא
- לשון ביכור דבריס, שמפרש ומברר דבריו: במעשה אפוד. מעשס מושב ומחמשת מינין: משמש ג'לשונות, דברי מענות בעלי סדין, וגמר סדין, ועוגש סדין, אס עוגש מיתס אס עוגש מכות אס עוגש ממון, וזס משמש (פו) הושן משפש. שמכפר על קלקול הדין. דבר אחר משפע, שמברר דבריו והבעחחו אמח, דרישומ"ע בלע"ו שהמשפע
- מלמוריו על כמפיו, ונקפלות ויורדות לפניו מעט, וסחשן חלוי בהן בשרשרות ומבעות, כמו שמפורש בענין: (16) זרח ארכו וזרח רחבו. כפול, ומועל לו לפניו כנגד לצו, שנאמר וְסִיוּ עַל לֵב אַבְּבֹן, מלוי בכמפומ האפוד הבאומ
- (דו) ומלאח בו. על שם שהאבנים ממלאות גומות המשבלות המתוקנות להן, קורא אותן בלשון מלואים:
- במלואוחס, כשיעור מלוי עביין של אבניס יסיה עומק המשבלוח, לא פחוח ולא יוחר: (0.5) - משבצים זהב. יהיו העורים במלוחוסה, מוקפים משבלוח זהב בעומק שיעור שיחמלה בעובי האבן, זהו לשון

هُرِبِ فَكَيْرِا خِهْرٌ، مُهُدِ هُدُم: שְׁמִעָם פִּמּיהַי חוֹקָם אֵישׁ עַל־ ته بَشِرِيْ ضِورت عِضِرَت عِرًا - عَرِي اللهِ عِرَاتِ عِرًا - عَرَاتِ عِرَاتِ اللهِ عِرَاتِ اللهِ عِرَاتِ الله וְנִבְאָבֹנְיִם מַּהְנְיִנְ עַכְּשְׁמָּנִי בְּנֵיִי

ַ מַגְּמֵּׁנִ גַּבַׁע זָּנִבר סִּנִיר: ··· نَجْشُنَ مَحِ_تَثِشُا شَلِّشِهِ وَخُكُنَا اللهِ الْمُثَالِينَ اللهِ الْمُثَالِقِينَ اللهِ اللهِ اللهِ الله

مَحْ مِثَدُ كَمْ يِن يَانِمُ لَا: וֹנִיב וֹנִינִים אָנר־שָּׁהֵי הַשַּּבְּעוֹת ⁶² וְעְשֶׁיִתְ עַלְ־הַחְשֶׁן שְׁתֵּי שַבְּעָית

הַבְּהַשׁׁג עַמּבּׁהָּע אָבְעַלֹּגִוּע הַבְ עַּנִּעוּוּ הַוֹּלִעֹא בַּסמֹנוּ יַ װְנְתְּשְׁר אָת שְׁתֵּי עֲבֹתָת תַּנְּהֶב וְהִחֵּין יָת תַּרְתֵּין גְּדִילֵן דִּדְתַב

אָבַבְנוּנִ פַּנְינִי: اثنان ء٢ נאָט אָטֿג פֿגוען אָטֿג טַהֿדָעָט וֹגט טַנָטָגו צָּגִילָן בַּהַּלְ טַבָּגוּ

> خيت، עשר שִבְּמִין: בהולא יבר הכ המנני יביולו הְּמִבְיבִינוּ בְּמָב מִפְּבַהְ כִּנְלָנִ וּהְבֹאָן שַבַּשֹא הַהְבוּ הַּלַ נאַלנגא גענגן מגן מָּמִעַע לנג

ناڭڭ מִטְחַמֵּן עּוֹבֶר גָּרִילוּ דְּדְחַב וֹטֹהְבָּיִר עַלְ חוּשְׁנָא הַכִּין

דושָנָא: הולעא הכן שבון סמבי אולו גבער וטטוו זט סבטון ונומביד על הושנא תרמין

אַפּוִבֿאַ לַפֿבֿיל אַפּוָהַיּ: מַּלְ בִּנִיפָּוֹת הַאָּפָּׁר מְרַמִּצְּהָא וְהָתֵּוֹ עַלְ בִּהְפָּ בְּמְּמְּבְּצְוְעַ סִמְרוְנִי, טִמֵּין צַּלְ מַרְמֵין

> shall be for the twelve tribes. one according to his name, they like the engravings of a signet, every twelve, according to their names; the names of the children of Israel, And the stones shall be according to

wreathen work of pure gold. breastplate plaited chains of And thou shalt make upon the

ends of the breastplate. shalt put the two rings on the two 23 breastplate two rings of gold, and And thou shalt make upon the

rings at the ends of the breastplate. wreathen chains of gold on the two And thou shalt put the two

the forepart thereof. the shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on wreathen chains thou shalt put on And the other two ends of the two

- (IS) איש על שמו. כמדר מולדומס מדר האבנים, אודס לראובן, פעדה לשמעון, וכן כלם:
- כואס את דבריו, אלא שכשכת בלשון עברית כשלשלת בלשון משנה: גבלה. הוא מגבלות האמור למעלה, שתתקעם במבעות המשבלות, ואף שרשרות פתר מנחס בן תרוק לשון שרשים, ואמר שהרי"ש ימירה, כמו מ"ס שבשלשום, ומ"ס שבריקם, ואיני לאילן לסאח ולסמקע בארך, אף אלו יהיו מאחיוין למשן, שבהם יהיה חלוי באפוד, והן שחי שרשרום האמורוח למעלה בענין (22) על החושן. בשביל החשן, לקבעם במבעותיו, כמו שמפורש למעה בענין: שרשה. לשון שרשי הילן, המחתיוין
- אם שמי המבעות, והלא כבר נמונים בו, היה לו לכמוב במחלם המקרא, ועשים על קלום החשן שמי מבעות והב, ואף בשרשרות (33) על החושן. לנורך המושן, כדי לקבעם בו. ולל ימכן לומר שמהל ממלמ עשיימן עליו, שלם כן מה הול שמוזר ולומר ונמת שיסיו בגבול סמשן, וכל גבול לשון קלס, משומי"ל בלע"ו – מעשה עבוה. מעשס קליעס:
- (24) ונחחה אח שחי עבוחות הזהב. כן כן שרשות גלות סכמונות למעלס, ולה פירש מקום קנוען נחשן, עכשיו מפרש לכיך אתה לפתור כן: על שני קצות החושן. לשתי פאות שכנגד הלואר ליתנית ולשתאלית הבאים מול כתפות האפוד:
- שכלפי המון, והוא קרוי מול פניו של אפוד, כי אומו עבר שאינו נראה אינו קרוי פנים: למחחיחו, כמו שמפרש וסולך: אל מול פניו. של אפוד, שלא יחן המשבלוח בעבר הכחפוח שכלפי המעיל, אלא בעבר העליון ובקן הוא מלוי, ועדייון שפת המשן המתמונה הולכת ובאה, ונוקשת על כרימו ואינה דבוקה לו יפה, לכך הולכך עוד ב' עבעות השמאלים: - ונהחה. המשבלום על כמפום האפוד, אחם בוו ואחם בוו, נמלאו כחפום האפוד מחויקין אם החשן שלא יפול במבערם החשן לימין ולשמחל חול הליחר, שני רחשי שרשרום הימנים פרקע במשבלום של ימין, וכן בשל שמחל שני רחשי שרשרום למעלה בין פרשה החשן ופרשה האפוד, ולא פירש אה לרכן ואה מקומן, עכשיו מפרש שימקע בהן ראשי העבוחות החחובות (es) ואת שתי קצות. על עמי סענומות, נ' כאעיסס על כל אמת ואמת: - תחן על שתי המשבצות. קו קו סכמונות לך שיסא מוחד אותן בעבעות, ומדע לך שהן הן הראשונית, שהרי בפרשת אלה פקודי לא הורפלו:

בולו: (בספרי ספרד ואשכנו הָאָפִּוֹד) הְאֵיפּוֹרָא לְגָיו: שְּׁפְּתְי אַמֶּר אֶלְ־עַבְרָ הָאֵפִּד הוּשְׁנָא עַל סִפְּמִיה דִּלְעָבָרָא אַלִּם הַּלְהַהְּנֹי. לַבֵּוֹנִי נַנְאָהֵוֹ הַלְ יִנְיִהְנִּי יִנְיְהִנִּי יִנְיְהִנִּי יִנְיִהְנִי הַלְּיַנִין סִמְּנֵי. וֹמֹמָּיִים מִּשׁׁיִ מַּבְּׁמֹּיָת זַּנְיִר וֹמִּלִים וֹעַמַּבִּיִּג עַנִּעוֹ מִוֹלֵּו בּּבְּעַר

立る母にて: לְעְּמֵּׁה מַהְבַּרְתִּי מִמַּעַל לְחֵשֶׁב הְאָפַּוֹּד מִלְּמַשָּׁה מִמִּיּל פַּנְּיִי ב וְנְתְּמָהָ אָלְם מַּלְ-שָׁמֵי כִּתְפָּוּת וְתִּמֵין יָתְהוֹ עַּלְ הָרוֹ בּתְפִּ لمُصْبِينَ مُقِيرً

إَرِّهُ -بِيُلِ يَتِيْهُا شِهِرَ بَهُوَلًا: שַׁכְּבֶשׁ בְשַׁנִישׁ מַּבְ_שַׁמָּב שַׁאָפֿוָע 82 %7-444 TÄGIT ווֹבַכֹּסוּ אָעַבַעַתְהָּוֹ מִהַּבֹּהָטַׁוּ

וומא אַבורן אַר־שָׁמוֹת בַנֵּי־

ختي بالإحراظية خنجرا خفتا

<u> יווור קלור:</u>

מהלוו לשמול אופולא: אַפּוִנִי לְפַבּיל בִּית לְוּפּי agia はくざせん זְבְׁבַ וְמַהְבֵּיִג מַנְמֵן מִּוֹלֵן בַּנְתַב

מִמֹלָוֹנ אֵיפּוֹרָא: אַפּוָבַא וֹלַא וֹטַפּּבַל עוּהָּגָא בּטַכּילַטַא לַמִּבְוֹיו, הַּבְ בַמָּוֹן לְמִוֹלֵים אֵיפוּרָא בָּחוּטָא וֹנְחַבוּן יָת חוּשְׁנָא מִמִּיְקְמַנִיה

במוהכוע לטובאא לדוקרא نَّهُلُهُم خَلِهُا لَاقِهُ قُم مَم كِنْ نَهُلُهُم خَلِهُا لِاللهِ مَم كِدُنِكُ לומול אַהַרו יָת שְׁמָהָה בָּנֵי

> toward the side of the ephod inward. upon the edge thereof, which is the two ends of the breastplate, gold, and thou shalt put them upon And thou shalt make two rings of

ebpod. the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod gold, and shalt put them on the two And thou shalt make two rings of

the ephod. the breastplate be not loosed from woven band of the ephod, and that that it may be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they shall bind the breastplate

the LORD continually. . holy place, for a memorial before heart, when he goeth in unto the breastplate of judgment upon his the children of Israel in the And Aaron shall bear the names of

שעבר סיא ללד סאפוד, שמשב סאפוד מוגרו לכקן, ונקפל סמינר לפני סכקן על ממניו, וקלם כרימו מכאן ומכאן עד כנגד קלומ וסאפוד נמון על ממניו, ועוד נמן מימן, שלא יקבעס בעבר סמושן שכלפי סמוץ, אלא בעבר שכלפי פניס, שנאמר בימס, ואומו לך שני סימנין, סאמד שימנס בשני קנות של תחמימו, שסוא כנגד סאפוד, שעליונו אינו כנגד סאפוד, שסרי סמוך לנואר סוא, (62) על שני קצוח החושן. קושמיפלומיו סמממונום לימין ולשמלל: על שפחו אשר אל עבר האפוד ביחה. סרי

ולשמאל, שלא יהא מחמית החשן הולך לפנים וחוזר לאחור ונוקש על כריסו, ונמלא מיושב על המעיל יפה: ממודל פניו. בעבר שנאמר ממעל למשב האפוד, והן כנגד מוף המשן, ונומן פמיל מכלה באומן העבעות ובעבעות המשן, ורוכמן באומו פמיל לימין למקום חבורן באפוד למעלה מן החגורה מעמ, שהמחברם לעומת החגורה, ואלו נתונים מעט בגובה וקיפת הכתפות, הוא גרונו ונקפלום ויורדום לפניו, וסמצעום לוס לימן בראשן סשני שסוא ממוצר לאפוד, וסוא שנאמר לעומם ממצרמו, סמוך (TS) על שחי כחפות האפוד מלמטה. שהמשגלות ותונות ברחשי כתפוק החפוד העליונים, הבחים על כתפיו כנגד סמשל, וקלומיו שוכבין עליו:

גונם בל לברם: ונומס לילך: להיות על חשב האפוד. לסיומ סמשן דבוק אל משב סאפוד: ולא יוח. לשון נימוק, ולשון ערבי סוא כדברי הסמורים זה לוה, שלי אפשר לירד לגיא שביניהם אלא בקושי גדול, שממוך סמיכתן הגיא זקופה ועמוקה, יהיו לבקעם מישור (82) וירבסו. לשון חצור, וכן מֵרֶכְמֵי מִּישׁ (חֹסלִיס לֹחֹ, כחֹ), חצורי חצרי רשעיס. וכן וְסְרָכָמִיס לְּבָּקְעָה (ישעיה מ, ד), הריס

ಗ್<u>ರ</u>ಭ್ಗ∵ (೦) ישְׂרָאֵל עַּלְ־לְבָּוֹ לְפְּנֵי יְהְוָה הְּרִיבְא: המיד: (ס) וְנְשְׁא אֲבַרְן אָר־מִשְׁפַּט בְּנֵי־ וִיִּשׁוֹל אָבַרָן יָת לַב אַנְדְן בְּבְאָוֹ לְפְּנֵי יְהְוָהְהְ דִּאַנְרָן בְּמִינְּלִיה לְקְּנִים °° באורים וְאָח־הַהְּמִּים וְהְיוֹ עִישִּׁיִא וִיהוֹן עַלְּבָּא ְנְנְתַהְּ אֶל־תַּשֶׁן תַמִּשְׁבְּּט אֶת־ וְתִּחֵין בְּחִשֶׁן דִּינָא יָת אִירַיָּא

And thou shalt make the robe of the אָרַיִי יְיִם מְעָיִי יְרָאָבּוֹרָ בְּלָיִלְ יְחָעַׁבְּיִרִי יָרִ מְעָבִילָ

בְּבָּי תַּחְבָּא יְהְיָה לַאִ יִפְּבַרַעַ: יַהְיָהְ פְּירִאֹשִׁיׁ בְּתִּוֹּכְוֹ שִׁפְּה וִיהֵי פּוּמִיה כְּפִילִ לְנֵּיִה חּוּרֶא יִהְיָה לְפִׁי סְבִּיב מַעֲשֵׁה אֹבֹי, יְהִי שַּפִּף לְפּוּמֵיה סְחוֹר סְחוֹר בְּבִּי תַחרא יהיה לּוֹ לֹא יהרע: עִּיְבְר מְּחֵי בְּפּוֹם שִׁרְיָן יְהִי

ڼ≒ړ⊏: סבור ופּעַמנו זְהָב בְּתוּכָם בּנּ וְאַרְגְּמֶן וְתוּלַעַת שָּׁנִי עַל־שוּלֶיו וֹמֹמִּינִ מַּלְ מִוּלֵיו בַּעִּנִי עַבַּלַנו

أنفيا مَح مِنجَ، يَفَمُرح فَدُند: •• פּהְמִוֹ זִבְּרְ וְרִפִּוּן פַּצְּמִוֹ זַבְּרַ

יְהְנֶה וּבְצֵאָהוֹ וְלָאִ יָמִוּה: (סֹ)

גְּמָיר תַּכְּלְא:

ליה דְלְא יִהְבְּוַע:

בְּרְהַב בֵּינֵיהוֹן סְחוֹר סְחוֹר: על שפולוהי סחור סחור וזגין שַּׁבְּלֵא וֹאַבְעוֹנֹא וּאָבַת וַעוָבִוּ ועמביד על שפולוהי רמוני

מְעִילְאַ סְחוֹר סְחוֹר: בבעלא ובשולא מכן מפוכנ זַנְא דְּדַרְהְבָּא וָרִמּוֹנָא זַנָּא

וְלָא יִמוּנה: ځطيلې خځله ۱۰ بخطفظيد לליה במיעליה על אַהַרוּ לִשְׁמִּשְׁאַ

> before the LORD continually. the children of Israel upon his heart Aaron shall bear the judgment of goeth in before the LORD; and be upon Aaron's heart, when he 30 and the Thummim; and they shall breastplate of judgment the Urim And thou shalt put in the

binding of woven work round in the midst thereof; it shall have a And it shall have a hole for the head

ephod all of blue.

between them round about: the skirts thereof; and bells of gold purple, and of scarlet, round about 33 make pomegranates of blue, and of And upon the skirts of it thou shalt

hole of a coat of mail that it be not

about the hole of it, as it were the

upon the skirts of the robe round 34 golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, a

that he die not. LORD, and when he cometh out, unto the holy place before the shall be heard when he goeth in minister; and the sound thereof And it shall be upon Aaron to

שם פלימת המשפט: נשפטיס ונוכחים על ידו אם לעשוח דבר או לא לעשוח. ולפי המדרש אגדה, שהחשן מכפר על מעווחי הדין נקרא משפט, על שם אומו הכמב הוא קרוי משפט, שנאמר וְשָׁמַּל לוּ בְּמִשְׁפַּט בְּאֹרָיס (במדבר כו, כא): אח משפט בני ישראל. דבר שהם דבריו (יומא עג:). ובמקדש שני סיס סמשן, שאי אפשר לכקן גדול לסיות מחוסר בגדים, אבל אותו סשס לא סיס בחורו, ועל (18) האורים ואת החמים. סוא כמג שם המפורש שהיה נותנו צמוך כפלי החשן, שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמס את

(12) אח מעיל האפוד. שלפוד נימן עליו למגורס: כליל חכלה. כולו מכלמ, שלין מין למר מעורב בו:

عوديا: שלא יקרע, והקורעו עובר בלאו, שוה ממנין לאוין שבמורה, וכן לא יוח החששן, וכן לא ישבר משנה (שמוח כה, מו), הנאמר בבדי לשפה כפילמו, והיה מעשה אורג ולא במחמ: – כפי תחודא. למדנו שהשריונים שלהם פיהם כפול למוכן: – לא יקודע. כדי (28) והיה פי ראשו. פי המעיל צגצהו, הוא פתיחת בית הלואר: 🗈 בחוכו. כתרגומו בְּפִיל לְבַּוִישִּ, כפול לחוכו, להיוח לו

בחוכם סביב. ביניסס סביב, בין שני רמוניס פעמון אחד, דבוק וחלוי בשולי המעיל: (33) רמוני. עגוליס וחלוליס סיו, כמין רמוניס סעשוייס כבלת חרנגולה: ופעמוני זהב. זגין עס שְנְבֶּלִין שבחוכס:

(46) פעמון זהב ורמון וגו׳. פעמון וסב ורמון מללו:

لإجرَّارُ פְּתּוּחֵי חֹהָם جَٰדֶשׁ جِיתֹוֶת: לעשיק איץ זהב טהור ופתחק

פַּנִי־הַמִּצְנָפָת יִהְנֶה: וְנְיִנְיִנִ מַּלְ-הַמָּגְנְפֵּטִי אֵלְ-מִוּלְ גַּיִּהְכִּלְטָא וִינִי מַלְ מַצְּנִפַּטָּא لْشَمْكُ אָעוַ מَלְ_פֹּעֿוּלְ שַּׁכְּבֶשׁ וּשַׁהַּוּוּ

خُلُمُنِا خَتُو خَفَرْ نُعِيْنِ: جَالِ שֵׁיהֵם וְהַנְיֵר עַּלְ־מִצְּחוֹ הַמְּיִר تظايرها فتر نهد بجم خظم منائلا لارظالها فقد نهدهم خدم אַ אַהַרוֹ אָת־עַּנִוֹ הַקְּדְשִׁים אֲשֶׁר וִיִּשֹּׁיל אַהַרוֹ יָת עַּנְיָת קּיּדְשׁיָּא ְּנְקְיֵׁהְ מַּלְבְּמֵבֵּת אַנְּרִלְ וְנָשֶּׁא וִיהֵו עַּלְ בֵּיִת עִינִיוּ דְּאַנְרֹן

מֹבְנֹפֹּע הוֹה וֹאַבֹנֹה تيلين لْمُحَمَّنُ لَأَخْلِثُكَ هُمُ لَمُّمُنِكُ بِنُلِقِيًا

يضير من المنافع المنظم
بڬ۪ڬڂڴڷٮ:

لْمُشِينًا

خليت خرب: נטלבול הבוני בשב מפנה אַיעָא דְּדְתַב דְּכֵי

לַלַבוּגְ אָפּׁג מָאָנפּטֹא וֹבוּנּי بْلتْدلك 47

::. a أيَّا מּנוִני. שַּׁבִּילָא לְבַהַּלָּא לְבַיָּוֹ מְּהְנְת קּיִדְשֶׁיהוֹן וִיהֵי עַל בֵּית

ĊULŢX. ドロバジメ

וֹטִמְיוֹ שַּׁמְּבִיג מוּבָב בּוֹוִנ:

خرگد نخطيشځن%:

ТНЕ Говр. engravings of a signet: HOLY TO 36 gold, and engrave upon it, like the And thou shalt make a plate of pure

shall be. upon the forefront of the mitre it 37 blue, and it shall be upon the mitre; And thou shalt put it on a thread of

s'norsA noqu əd llsıla ii bnA

before the LORD. forehead, that they may be accepted gifts; and it shall be always upon his shall hallow, even in all their holy things, which the children of Israel 38 iniquity committed in the holy forehead, and Aaron shall bear the

the work of the weaver in colours. linen, and thou shalt make a girdle, thou shalt make a mitre of fine so chequer work of fine linen, and And thou shalt weave the tunic in

and for beauty. thou make for them, for splendour for them girdles, and head-tires shalt 40 make tunics, and thou shalt make And for Aaron's sons thou shalt

- מימק בידי שמים: (פצ) ולא ימוח. מכלל לאו אמה שומע הן, אם יהיו לו לא ימחייב מיחה, הא אם יכנם מחופר אחד מן הבגדים הללו, חייב
- (35) ציץ. כמין עם של והב היה, רוחב ב' הלבעוח, מקיף על המלח מהוון להוון (סוכה ה:):

نزختر אַנַירן הַעַּשֶּׁה בְּהָנֹה וָלְבָנֵי אַנַרוֹ הַעַּבָּיִר בִּחִּיִין

- המלנפח, והיה נוחן הליץ על ראשו כמין כובע על המלנפח, והפחיל האמלעי מחזיקו שאינו נופל, והעס חלוי כנגד מלחו, קשור עם ראשי השנים, והולך על פני רוחב הראש מלמעלה, נמלא עשוי כמין כובע, ועל פחיל האמלעי הוא אומר והיה על כאשי הפסילים מאחורי העורף שלשחן, ונמלאו בין אורך העס ופחילי ראשיו מקיפין אח הקדקד, ופחיל האמלעי שבראשו בנקבים, ומלויין בו בשני כאשים ובאמלעו, ששה בג' מקומות הללו, פחיל מלמעלה אחד מבחוץ ואחד מבפנים כנגדו, וקושר מפלין, למדנו שהמלנפת למעלה בגובה הראש, ואינה עמוקה להכנם בה כל הראש עד המלח, והליץ מלמטה, והפתילים היו ולמעס סוא אומר וסיס על מנח אסרן, ובשחיעת קדשים שנינו (זבחים יע.:), שערו סיס נראס בין ניך למנופח ששם מניח (γε) על פחיל חכלה. וצמקוס אחר סוא אומר, נימְני שְנִי מְּמִיל מְבֵנֶמ (שמוח למ, לא), ועוד, כחיב כאן וסיס על סמלופח,
- מלמו, שלא יפיח דעמו ממנו: שטה, ולדצרי האומר עודהו על מלחו מכפר ומרלה, ואם לאו אינו מרלה, נדרש על מלחו תמיד, מלמד שממשמש צו צעודו על ממיד, שהרי אינו עליו אלא בשעת העבודה, אלא המיד לרצות להם, אפילו אינו על מצחו, שלא היה כהן גדול עובד באותה נאמר, ולא עון המקריבים, הא אינו מרלה אלא להכשיר הקרבן: והיה על מצחו חמיד. אי אפשר לומר שיהא על מלמו סרי כבר נאמר לא ירלס, ואס עון נומר סרי נאמר לא ימצג, ואין לומר שיכפר על עון סכסן שסקריב עמא, שסרי עון סקדשים אח עון הקדשים. לרלום על סדס ועל סמלב שקרבו במומאס, כמו ששנינו (מנמום כס.), אי זס עון סוא נושא, אס עון פגול (85) ונשא אהרך. לשון פליסס, ואף על פי כן אינו זו ממשמעו, אסרן נושא אהרך. לשון מלי מפולק סעון מן סקדשים: ונמקיימו כל המקראות, פתיל על הליד, וליך על הפתיל, ופתיל על המלנפת מלמעלה:
- (95) ושבצה. עשה אותם משגלות משגלות, וכולם של שש:
- (04) ולבני אחרן חששה כחנה. מרצעס בגדיס סללו ולא יומר, כמוומ, ואצוע, ומגצעות סיא מלופת, ומכומיס סכמוציס

لَحُكُرُانُ كُرِهُ: ימכאָל אָנרינְדָם וְקִישִׁים אָנָם ן אָט_בּנוּנו אַשַּׁנִי וּמְהַבּעַׁ אָטָם וֹנִט בּתני, מִמֶּנִי וּנִינַבַּי נְטַבַוֹן الناخِوَمُنُ مِنْصِ مُن مَثَلًا مُنِيكً

וְנִיבְוּן וְיִהְּמִּׁהָתוּן בֹּבַבֹּת:

יטַלביב יָת קירָבָּנָתוּ יהַלַבַּיש וְנַבְלְבֶּנְהָ וְטִבוּוְ וֹטַ אַבַּבְּן אַבוּוּ

ומג ובלו יווו: ה מְבוֹנִע מִמַּטֹּלִים וַמָּב לַכַּפֹּאָע בַּמָּב מָבוֹגֹא מִעַוֹבֹּגוּן ريوس كرية مجبود أحونم يوديه جأدنا مجبوبا بحدا

לְּנִ נְלְּגְּוֹבְמִּנְ נְלָּאֵ נְמִנְטֵּנְן לֵנִם מִּלְם כְּנְעֵּ בּּמִבְתּה וֹלְאַבְיִתְּאִנִּ מְּנִוֹ וֹמְנִינִ בּּמִנְדְשָּא וֹלְאִ יִמְבָּּלְנוֹ טִוּבָּאִ خُنْمُنْت جُدِينَةِتِ كِمُدَّتِ خُمُدَّتِ خُمُخُدَّدِينَا خُمْدُخُنِيهُ خُمَفَمُهُ ַּ בְּבִאָּם אֵל־צִּהֶל מוֹמַד אִוֹ בְּמִיעַלְהוֹן לְמַשְׁכַּן וִמָנָא אוֹ בְּמִיעַלְהוֹן לְמַשְׁכַּן וִמָנָא אוֹ لَمْحِ خُرُد نبيا مَحِ هَيُبا لُمَحِ خُرَين

بَثِرَيْتِ: פַּר אָחָד בָּן־בְּקָר וְאֵילִם שְׁנֵים סַב חּוֹר חָד בַּר חּוֹבִי וְדִּקְּרִיֹּן جورس، إنِات تَوَجُّد هِنْ صَعِيْنِ مَعِيْنِ رَأِيِنَ إِنِا هِمِينِهُ وَمَهِدِيهَ جُمَانِةِ

שבון שִּלְמִון:

And this is the thing that thou shalt

two rams without blemish, ottice: take one young bullock and minister unto Me in the priest's XXIX do unto them to hallow them, to

a statute for ever unto him and unto bear not iniquity, and die; it shall be

minister in the holy place; that they

they come near unto the altar to 43 unto the tent of meeting, or when

upon his sons, when they go in

the thighs they shall reach.

And they shall be upon Aaron, and

nakedness; from the loins even unto 42 breeches to cover the flesh of their

And thou shalt make them linen

minister unto Me in the priest's

them, and consecrate them, and

sons with him; and shalt anoint Aaron thy brother, and upon his

And thou shalt put them upon

sanctify them, that they may

his seed after him.

make them. of fine wheaten flour shalt thou wafers unleavened spread with oil; 2 unleavened mingled with oil, and and unleavened bread, and cakes

حد جُعَيْم يخْمُو جُحَيْا جُرْ جُعَل جُعَيْمُ بُهُونَا جُعَوْمُ عَلَمْهُ عَلَمْهُ

ダ戸口に (О)

ئلكنا نكأن:

פּעַעָּעָה אַהָּם: בהשיו העביר יההון: המים פטירין דמטיחין במשח סגת לבנבע בַּמָּמוֹ נוֹשׁנִים מֹגַּנִים בַּפֹּגַלוֹ קצה וקחים פּמור ווָריצון פַּמורן

לממה בפרשה:

מסירה וויר"סטיר, והוא מלוי ידים: כשממנין אדם על פקודם דבר, נומן סשליע בידו בים יד של עור שקורין גוואנ"עו, ועל ידו הוא מחזיקו בדבר, וקורין לאומו ומכנסיס, סכמוביס לממס בכולס: ואח בניו אחו. אומס סכמוביס בסס: ומשחח אוחם. אם אסרן ואת בניו בשמן (וף) והלבשת אותם את אהרן. מומס סממונין במסרן, משן, ומפוד, ומעיל, וכמונם משבן, מלופם, ומבוט, ולין,

(ב+) ועשה לחם. לאסרן ולצניו: מכנסי בד. סרי מ' בגדיס לכסן גדול וארבעס לכסן סדיום:

- לסיכל וכן למשכן: ומחו. סא למדת, שסמשמש מחוקר בגדיס, במימס: חקח עולם לו. כל מקוס שנאמר חקם עולס, (34) והיו על אהרן. כל סבגדים סמלם, על מסרן סרמייין לו: ועל בניו. סממורין בסס: בבואם אל אהל מועד.
- שמוקפר: (1) לקח. כמו קח, ושחי גוכוח הן, אחם של קיחה ואחם של לקיחה, ולהן פחרון אחד: פר אחד. לכפר על מעשה העגל מוט גוירה מיד ולדורות לעכב בו:
- בשמן. כשסן קמס, יולק בסן שמן ובוללן (שם עם.): משחים בשמן. אמל שפיימן מושמן כמין כ"ף יונים שסיל עשויס כמ"ן למעס בענין חלם לחס שמן, על שם שנותן שמן ברבוכה כנגד החלות והרקיקין, וכל המינין באים עשר עשר חלות (מנחות עו.): (ב) ולחם מצוח וחלח מצח ורקיקי מצוח. סרי אלו ג' מינין, רצוכס, ומלום, ורקיקין. לחס מנום סיא סקרויס

141

- וֹאָט אָדָׁוֹ בִאָגַ'ם: וֹלִטֹשׁׁ אִנִטֹם הַּלְ-סַּלְ אֶּטְׁר וֹטִשֹּׁוּ זִּטִׁרִוּן הַּלְ סַּלְּא טַר
- אטם בֿמָנם: אָל־פֶּתַח אָהֶל מוֹעָד וְרְחַצְּתְּ לְתָרֵע מִשְׁכּן וִמְנָא וַתַּסְתַּי
- 口袋停下: נאָט_טַטְאָהּן נאָפּגַטָּ כָוָ בַּטַאָּב 口袋値と י אָת־אַבַוֹרן אָת־הַכַּמְנָת וָאֵת יָה אַבַּרוֹ יָה כִּהוּגִא וָיָה
- هُن تِرْبُ بَاظِيُّهِ مَر بَاظِمُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال و بَשْمِمْ بَاهْ خِيْرَةُ لَا مِكْ الْخُونَ الْمِقِ
- المُعْطَفُ مَح ـ بِهِمْدِ بِمُمَلِفُ هِنَانِ: المُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْم 正真学 立口
- خظرن: الثلاث فثرا نظر النازة في المنافرية فقد النازة في المنافقة المنافقة المنافقة النافقية المنافقة ال
- ימכאַני זֹע_אַבֿיבָן וֹזע_בּדֹּנוי: לָהֶם בְּהָנָה לְהַפַּת עּוֹלָם ַ וֹטִבֹּאִשׁ לְטִׁם מִוֹּבֹּאָנוּ וֹטִּוֹמַנוּ نفتكف هجنا هختم هقتال بخئير
- ئترثاء مَر لٰهِم بَقْد: מוְמֹּג וֹסְמַּנ אַנְיַנְן וּבָּלָוּו אָנַרַ لْنَكُلَدُنُو هُنِينَةِد كِفَيْر هِٰثِكِ إِنْ لَا يُعْتَارِ إِنْ فَيُرَا

- שולא וֹנִע שַּׁבֵּיוֹ צַּבְּבוֹנִי:
- וֹאָט_אַנוֹלְן וֹאָטַבּלּנִין שַּׁלַבְיִר וֹנִט אַנוֹבְן וֹנִט בּּנִינִי שַּׁלַבִּיר
- لْجُمَانِيٌّ هُمَ سَجْدُنُهُ لَيَا لَيَجْجَهُمُ لَيُوحَ بِمَ جُحَدِهُمُ لَيَجْجَدُهُ
- ※「ほ「アン: חוּשְׁנָא וְתַּהְקֵין לֵיה בְּהָמָין ממג אופולא ונט אופולא ונט
- מְאַנְפָּהָא: וֹטשׁוּן וֹט בֹלִילָא בַּלוּבַהָּא הֹלַ וּשׁׁמָּוֹנ מֹגֹּוֹפֹּשׁא מֹכְ בֿוּמָוּנִי
- יטְרִיק עַל בישִׁיה יהָרַבִּי ווסב ונו ממָבא גובועא
- خانانادا :
- וֹלוּוֹבְנֹא צִבְנוְנִוּי: מַבְם וּטַׁלַבוּיב קוּרְבָּנָא דְּאַבַּרֹוֹ יטִבי לְבוּוֹ בְּבוּנִּמָא לְלֵנֶם بختبند أنتفظيا كبيا طبخميا יקוריו יקהון העינין צַּהַרֹּוֹ
- ילנוני זת ידיהון על ביש יטלביב זה הורא לקדם

- with the bullock and the two rams. And thou shalt put them into one
- meeting, and shalt wash them with 4 bring unto the door of the tent of And Aaron and his sons thou shalt
- of the ephod. him with the skilfully woven band ephod, and the breastplate, and gird the robe of the ephod, and the and put upon Aaron the tunic, and And thou shalt take the garments,
- upon the mitre. his head, and put the holy crown And thou shalt set the mitre upon
- anoint him. oil, and pour it upon his head, and Then shalt thou take the anointing
- put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and
- consecrate Aaron and his sons. perpetual statute; and thou shalt shall have the priesthood by a bind head-tires on them; and they girdles, Aaron and his sons, and And thou shalt gird them with
- hands upon the head of the bullock. Aaron and his sons shall lay their or before the tent of meeting; and And thou shalt bring the bullock

- **बर्टरा (ब्रव):**
- (3) והקרבת אותם. אל מלר סמשכן ציוס סקממו:
- (+) ורחצה. וו ענילם כל סגוף:
- (3) ואפדת. קשמ ומקן המגורה והפינר פגינומיו:
- שלשמן מאמורי העורף, הוא נומנו על המלנפת כמין כובע: (6) גזר הקדש. זס סלין: על המצנפה. כמו שפירשמי למעלס, על ידי ספמיל סאמלעי ושני פמילין שבראשו סקשורין
- (ד) ומשחת אותו אף משיחה זו כמין כ"ף יונים, נומן שמן על כלשו, ובין ריםי עיניו, וממברן בללבעו:
- סכסונס: (9) והיחה לחם. מלוי ידים ום לכסונת עולם: ומלאח. על ידי סדברים סאלם: יד אהרן ויד בניו. במילוי ופקודת

פַּתַח אָהֶל מוֹעֵר: יי וְמְּטַמְמָ אָטַ עַפּּר לְפָּוֹנ יִהְוֹיַ וְהָפָּוֹס יָתְ מִּיְרָא צָדְם יִיְ בִּתְרַע

tent of meeting. Defore the LORD, at the door of the And thou shalt kill the bullock

الْمِمَ حِدَ ـ הَيْكَ مَاضِّفَةٍ هِذَ - بَوَنَةً الْبِمَ حِدَ ـ بَوْهِ مَضِّفَاةً ذَّنَّوَاتُهُ يَوْمِ جِدَا مِنْفِقَةٍ هُذَ - بَوْنَةً الْمِنْفِقِيةِ عَنْفُونَا الْمُعَالَّمُ الْمُعَالَّةِ الْمُعَالَّمُ ا בּ מַלְ־קַרְנָת הַמִּוְבָּחַ בְּאָצְבְּנֶדְ עַלְ קַרָנָת עַרְבְּחָא בְּאָצִּבְעָרִ וְלֶלְעַהְתְּ מִצַּם תַּפֶּּר וְנְתַתְּהָ וְתִסָּב מִדְּשָּא דְתוֹרֶא וְתִהֵּין

remaining blood at the base of the and thou shalt pour out all the horns of the altar with thy finger; the bullock, and put it upon the And thou shalt take of the blood of

للإرثار لنظملن تعاظفت: עַבְּלְיֵת וְאֶת־תַחֵלֶב תַּיִּמְרָע הַּלְתַבּּבְּת וֹאֵע אָמַג וֹיִט עַרְמֵּגו כִּיּלְיָן וֹיִט עַרְבָּא ₹ı ŢĢÇĞL אָנו_וַפֶּבׁב نظطلي

אַאָּבׁר בּהַּלִיהוֹן וִתַּסִּיק לְתַּדְבָּהָא: <u>ְׁ נְאֵּטְ עַּּלְּא וֹנִטְ טַלְּרָא בְּתְּלְ כַּלְרָא</u> אֶּטַ פְּלְ עַ עֵּלְבְ וֹטִפַּר זִט פָּלְ עַּוֹבָּא צְּטִפּּי זָט

make them smoke upon the altar. and the fat that is upon them, and above the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe And thou shalt take all the fat that

לַמַּעַנְיַר עַמָּאָר הָוּאִ: וֹאָט_פֹּרְאָוִ טֹמִּבְּל בֹּאָאָ מִטוּגֹּל עַפָּר וָאָת־עַרוֹ

מִבּנֹא לְמַמִּבונים בּוֹמֹאניא וֹנִת אוּכְלֵיה תּוֹקֵיד בָנוּרֶא ונים בשר הורא ונת משביה their hands upon the head of the Val Iland sons sid bas north bas 21 Thou shalt also take the one ram;

with fire without the camp; it is a

But the flesh of the bullock, and its

14 skin, and its dung, shalt thou burn

sin-offering.

لَكِم لَكُٰذَح: אַבְּיָן וּבְּנְיֵּר אָנִייִר יָה יְדִיהָוֹם מַּלְ אַבְּיִרְ וּבְּנִיְהִי יָה יְדִיהוֹן עַּלְ יַ וְאָת־הָאַיִל הָאָהֶר הְּמְּהָר וְלְמְבֹר וְיִה דִּבְרָא תַּד הַפַּב וְיִסְמְבוּן

לטפום זט בלבא לטפד זט ביש דקרא:

round about against the altar. 16 thou shalt take its blood, and dash it And thou shalt slay the ram, and

בַּמִוּ וֹנְבַלֵּשָׁ מַּלְ_בַמִּוֹבִּי סָבֶּיר: ⁹¹ ໄດ້ບົດບໍ່ ສີບ_ບໍ່ສີ່ໄຊ ໄຊ້ປີບໍ່ປຸ່ ສີບ_

ַ <ַלְטַׁטַׂנְיָנְ וֹנִינִי צַּבְּרָגָאַ שַּׁפַּבָּנִי לְאָבַוְנָנִי סְׁחִוֹר סְּחוֹר: במיה והורוק על מדבחא

and with its head. legs, and put them with its pieces, 17 pieces, and wash its inwards, and its And thou shalt cut the ram into its

מַלְ־נְתְּחָיוּ וְעַלִּירֹאִשִּׁוּ: מל אָבְרוֹהִי וְעַל הַישִׁיה: וֹבְשַׁגְּשׁׁ עַבְּעַ יַבְּבְבָּגִי וֹלִטַשׁׁ יִטְעַבָּיִכְ זָּוּיִעִ יִבְּבָּמִיְעִי וֹטִשֹּוֹ

- (11) פתח אהל מועד. נמלר סמשכן שלפני ספממ:
- קבול עשוי לו סביב סביב לאחר שעלה אתה מן הארך (מדוח פ"ג מ"א): (21) על קרנוח. למעלס, בקרנוס ממש (זבחיס נג.): ואח כל הדם. שירי סדס: אל יסוד המזבח. כמין בליעם בים
- איבר"ש (ראמספלייש): על הכבד. אף מן הכבד ימול עמה (מ"כ ג, ד): (13) החלב המכסה את הקרב. סול סקרוס שעל סכרם שקורין עיל"ל: ואת היתרת. סול עַרְפְּשָׁל דְנַבְּדֶל שקורין
- (14) תשרף באש. לא מלינו מעאם חילונה נשרפת אלא זו:
- שכנגדה באלכמון, וכל ממנה נכאים בשני לדי הקרן אילך ואילך, נמלא הדם נמון בד' רומום סביב, לכך קרוי סביב: סביב. כך מפורש בשמימם קדשים (ובמים נג:), שלין סביב ללל ב' ממנים שהן לרבע, הלחם בקרן זוים זו, והלחם בקרן אבל שאר ובחים אינן טעונין קרן ולא אלבע, שמחן דמס מחלי המובח ולמטה, ואינו עולה בכבש, אלא עומד בארך ווורק: (16) וורקת. בכלי, לוחו במורק ווורק כנגד הקרן, כדי שירלה לכלן ולכלן, ולין קרבן טעון מחנה בלוצע ללל חטלה בלבד,
- (עו) על נחחיו. עס נממיו, ומף על שאר הנממיס:

ניהות אַשֶּׁה לַיהנָה הָוּא: ـ הַפּוְבֶּחָה עֹלֶה הָוּא לִיהוֹגָה בֵיחַ - עַלְהָא הוּא קֵדֶם יִיָּ לְאִהְקַבְּלָא וְנִילַמָּבִנֹי

لْهِمْ لِنَجُّنَادِ: אַבְּרָן וּבְּנָנֵי אָת־יְּדִיהָם עַּלִּ־ אַבְּרָן וּבְנִיהִי יָת יְדִיהוֹן עַלּ ראָשׁ האִילִּ: لْݣُرْكَانْاتْ ݣُلْكَ يْكْمَا يْكْمْرْدْ لْخُولْك الْمُوْد يْن يَجْدُنْ * فَائْلُمْ لْنْخْمِيْك

אָּעַ_עַבְּיֵם הַּגַ_עַמִּוֹפָּעַ סָבָּיב: וֹמַל_בָּטוֹ בֹּנְלֵם בַוֹמָנִינִ וֹזָבַלִּטֹּ עומנית ועל בקטן ידם הומנית אַבֿיבֶן וֹמָכַשַיּיִנוּיִב الإثار جَزَرر os מִדְּמוֹ וְנְתַמְּה עַל חָנוּךְ אֹגוֹן אַנוֹ 84_4814

יללבו יללו יללו ללו אטו: וֹמּכַ בֹּלִינַוּ בֹּלוֹו אִשַּׁוְ וֹלַבַּמָ עוּאָ مَّذِ هَلُّ لِللَّهُ لِمَرْ خُلاَلُهِ لِمَرْ خُلاَلًا لِمَرْ خُلاَلًا 🚾 ក្មពុឌ្ឋិក មេម្ហិង្ស ក្មពុងក្កក់ ក្រុះក្អេ וֹלְלַטְטְׁטָּ מִוֹרַבִּיִם אָּהָהָר הַּלַרַ

וֹאָטו הִשֹּׁי. וַכֹּלֹיָט וֹאָט_וַנִוֹלֶכָ אָּטַ עַפֶּׁבֶר וֹאָט יָמָרֶת תַּכָּבֶר יי וֹשְׁאַלְיְׁע וֹאָטַעַעַּעַלְּבוּן עַלְמַכַּפָּע וֹאַלְוִטֹּא וֹנִט עַּוֹבָּא צַטִבּּנִ نظطنان

אַמָּר צַליהָן וָאָת שָּׁיִל הַיָּמֶין בָּי

אָרל מִלְאָים הָוּא:

לבהוא טובלוא שבם גו בוא: هُن خُرِ نَهِزِرِ انتَقَاطَ ثَن قُرِ يَخْتُهُ ذِٰمَا يُغْتَا

QUIL: בְּמָא מַל מַדְבָּחָא סְחוֹר בּגַלְבוּוֹ דְּיַמִּינָא וְתִּזְּרוֹק יָת בדהון הימינא ועל אליון בלווני בומולא ומכ אלוון בּאַבֿרן וַעַּל רוּם אוּדָנָא מֹבַמִיה וְהָמֵין עַל רוּם אוּדָנָא נת דְּכְרָא וְתִפַב

ילווְנוֹ ילְבוּמָּוּ בֹוּוָנוֹי מֹמֶּוּה: עמיה ויהקדש הוא ולבושוהי לנוְנִי, וֹמֹּלְ לַבוּיָמָּ, בֹנוְנִי, אַבוּרוֹ וְעַל לְבוּשִׁוֹהִי וִעַּל וממֹמְמֹשׁ בּבוּשֹא וֹשֹבֵּי, הַּבְ

ניפב מו במא במל מדבחא

he and his garments shall be garments of his sons with him; and upon his sons, and upon the Aaron, and upon his garments, and anointing oil, and sprinkle it upon that is upon the altar, and of the And thou shalt take of the blood

blood against the altar round about.

toe of their right foot, and dash the

their right hand, and upon the great his sons, and upon the thumb of

and upon the tip of the right ear of

the tip of the right ear of Aaron,

take of its blood, and put it upon

Then shalt thou kill the ram, and

their hands upon the head of the yal llads sons sid bns norah bns

And thou shalt take the other ram;

a sweet savour, an offering made by

burnt-offering unto the LORD; it is

And thou shalt make the whole ram

fire unto the LORD.

18 smoke upon the altar; it is a

hallowed, and his sons and his sons?

consecration; the right thigh; for it is a ram of and the fat that is upon them, and of the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe fat, and the fat tail, and the fat that Also thou shalt take of the ram the

garments with him.

- (18) דיח ניחוח. נחת רות לפני, שלתרתי ונעשה רלוני: אשה. לשון אש, וסיא הקערת איצרים שעל האש:
- האמלעי: (OS) חנוך. סוא שְּמְחִים (מ"כ מילואיס כ"א), גדר סאמלעי שבמוך סאוזן, שקורין מנדרו"ם: בהן ידם. סגודל, ובפרק

בּהֹבֹיהוֹן ווָת שָּׁקָא בִימִּינָא

נְיַנְיִא וְנִינִי עַבְּרָרָא וְנִינִי

LCLX ULTX

כמפוכם במנין: לכך אני מלריכו החוה, להיוח לו לעובד העבודה למנה, ווה משה ששימש במלואים, והשאר אכלו אהרן ובניו, שהם בעלים, הוא. שלמים לשון שלמום, שהושלם בכל. מגיד הכמוב שהמלוחים שלמים, שמשימים שלום למובח, ולעובד העבודה, ולבעלים שור ועו אין עעוניס אליס: ואה שוק הימין. לא מלינו הקערה בשוק הימין עם האמורים, אלא זו בלבד: בי איל מלואים ַלְשָׁמַּׁם בֶּשְׁבֶּׁה יָמִירֶפֶּה, מוקוס שהכליוח יועלוח, ובאמורי הפר לא נאמר אליה, שאין אליה קריבה אלא בכבש וכבשה ואיל, אבל (בב) החלב. זס מלב סדקיס או סקיבס (מולין ממ:): והאליה. מן סכליים ולמטס, כמו שמפורש בויקרא (ג, ע) שנאמר

<u> ಗಡಚಿಗ ಸ್ಥರ್</u> ನಡ್ಡೇ 'ಗ್ರೆಗ: מְּמֵׁן אַנוֹע וֹבְקָּיִם אָנוֹג מִסָּלְ בִּלְנִיִם מִּמָּט נִוֹנִא וֹאָסָפּוּג נוֹב נַ ְּרְכַבֶּר צֶׁחֶם אַחַֹת וְחַלֵּת צֶחֶם וִפְּקְא דִּלְחֵים חֲדָא וּוְרִיצְּחָא

خظتر نيايا: בְּפַּרְ בְּנְיֵנְיִ וְבִוֹפְׁמֵּ אָטָם טְּנִוּפָּׁר יְבֵּיְ בְּנִיְהִי יְּהְרִים יְהְהִי צְּבִּרְ אָנִם הְנִיְפָּרִ יְבְיִּ אָנִם יְנִיְפָּרִ יְבְיִּ אָנִים יְנִיְהִי יְּהְאָנִים יְהָלִאִּ עִּיְהִי יִּהְאָ עִּבְיִי אָנִירְן וְעֵּלְ הְּמְלֵּהְ בְּבְּרְ עֲבְּלְ אָלָם הְתְּבְּבָּרְ וְבְּלְ יִהְיִים יְהְיִבְּיִי וְבִּילָאִ מָּלְ יְבִּי אָנִים הְ

۲۰۳۲: रानीं देव्रा ्नांन अध्या नाम रू एष्ट्रंद्वांप مَمْ ـ لَمْمُلًا كُلَّا لَا كُمْ لَهُ خُلُهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ וְלְקַחָהְהָּ אָטִבְ מִיּנְבְם וְהַקְּשִּׁרְהָּ וְהָסַב יָהָהוֹן מִיּדְהוֹן וְתַסֵּיק

אתו קנופָה לפְּנֵי יְהְוָה וְהְיָה ³² הַמְּלְאִים אֲמֶוֹר לְאַהַרְן וְהַנַפְּתָּ نځځننځ

خَعَتَدُا نِمَعُمُدَ خَحُدُنِ: עוננם מאַגל הַפּּלְאָּים מאָשֶׁר حم نونح تېدنېد يېښد دنړې زېښد וְקְבַּשְׁהְּ צָתוּ חְזֵנְר הַהְּנִיפְּר וְצֵּתְ וּהְקַבִּישׁ יָת חֶדְיָא בַּצִּרְמוּהָא

קרומָמָם לַיהוָה: בַּנֵי־וִשְׁרָאֵל מִוּבָהֵי שַּׁלְמֵיהָם קרוטה הוא ותרומה יהנה מאַת sz מוֹלָם מֹאֵטִ בֹּנוֹ וֹמִּבֹאָל כַּנוּ لْلَائْتِ كَمِّكَتِهَ يَكْخُرُنَا كَلَاكِ يَنْتِنَ كَمِّكُمِا لَكِخْتِينَا كَكُنُهُ

מפּלָא בּפּמּוֹבוֹא בּלַבָם וֹוֹ:

!! לוּבְבָּנְא בוּא בֶּבָם !!: ĊĸĊ₫ŧĊĸ

ظهر لنود

מדלצהרן ימדלבניהי: LIXUGIA CILCL CLLETIX ווֹט מֿבֿא צַאַפֿרַמוּטא צַאַטֿרַם

לובמיהון אַפּרָשוּהָהוּה בון בַּרָם וֹנוּ מֹן בֹּנוּ וֹמִּבְאָב מֹנֹכֹסַע אַפֿרְשוּהָא הוא וָאַפָּרָשׁוּהָא הֹלִם מוֹ בֹּנִי וֹמִּבָאֵלְ אָבִי

> is before the LORD. the basket of unleavened bread that 23 of oiled bread, and one wafer, out of and one loaf of bread, and one cake

them for a wave-offering before the hands of his sons; and shalt wave the hands of Aaron, and upon the And thou shalt put the whole upon

Defore the LORD; it is an offering burnt-offering, for a sweet savour on the altar upon the their hands, and make them smoke And thou shalt take them from

made by fire unto the LORD.

LORD; and it shall be thy portion. wave it for a wave-offering before the 26 Aaron's ram of consecration, and And thou shalt take the breast of

which is his sons'. that which is Aaron's, and of that the ram of consecration, even of To ,qu beaved is heaved up, of of the heave-offering, which is of the wave-offering, and the thigh And thou shalt sanctify the breast

heave-offering unto the LORD. peace-offerings, even their Israel of their sacrifices of heave-offering from the children of heave-offering; and it shall be a children of Israel; for it is a sons as a due for ever from the And it shall be for Aaron and his

- היה למשה למנה, אלא חזה בלבד: מלינו מרוממ לחם סבא עס ובח נקטרם, אלא זו בלבד, שמרוממ לחמי מודס ואיל נויר נמונס לכסנים עס חוס ושוק, ומוס לא (ES) וכבר לחם. מן סמלומ: וחלח לחם שמן. ממין סרבוכס: ורקיק. מן סרקיקין אמד, מעשר שבכל מין ומין. ולא
- פורעניות ורומות רעות. תרומה, מעלה ומוריד למי שהשמים והחרך שלו, ומעכבת עללים רעים (מנתות קב.): ובזה היו אהרן ובניו בעלים ומשה כהן: – חגופה. מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולה שלו, וחנופה מעכבת ומבעלת (24) על כפי אהרן וגר והגפה. שניסס עמוקין במנופס, סבעליס וסכסן, סא כילד, כסן מנימ ידו מחת יד סבעליס ומניף,
- לה׳. לשמו של מקוס: (as) על העולה. על ספיל סרפשון שסעלית עולס: - לריח ניחוח. לנחת כות למי שפתרונעשס רלונו: - אשה. לפש נתן:
- מעלה ומוריד: שלמיס, אבל לא להקטרה, אלא והיה לאהרן ולבניו לארול: חנופה. לשון הולכה והבאה, וינטלי"ר בלע"ו: הורם. לשון (קב) וקדשת את חזה התנפה ואת שוק החרומה וגר. קדשם לדוכום, לסיום נוסגם מכוממס וסנפמס במוס ושוק של

יִלְמִּלָאַ_בֿם אָטַ_וֹבֶם: خْطُرُن، هَلَاثُن، خُمُّهُلُات حُبُه خِضُرِن، حُنْدِين، خُرَحُهُد خَدِيا

אָבַל מוֹעָר לְשָׁבָת בַּּלְּבָשׁ: قَلَقُدُ مُخَدِّدٌ كُمُّدٍ نُكِمُ كُرِ فُلِيلِينِ.

אָנוַ בְּמְּנִוּ בְּמָלָם לַּוֹבְמָי ः स्थित श्रंप त्रंप त्यंद्रेश्चन त्यंद्रात स्थित स्वयंद्रेत्

פַּתַח אָהֶל מוֹמֶר: בְאָּגֹק נְאָטַרַעַלְּטִּם אַּהָּוֹר בַּפָּלְ דִּבְּרָא נָיִם לַטִּמָא דִּבְּסַלָּא لْهُجُمْ هَلَالًا بَحُثْرًا هُلا خُمْلِ لُنْتُحَامُ مُلَالًا بَحْبَيْدً نُلا خُمْل

לא־יאכל בי־לָדֶשׁ הַם: ﴿مُمَارِّهِ هُنِ لَئِكُ مِ خُطَالُهُ هِنَامَ لَئِلًا נֹאַכֹלְנּ אָטַׁם אָהָוֹר כַּפַּר בַּנִים

خرخين بانه: ÜĖĀL

וֹמִום שַׁמִּבָא וֹבֶם:

אָת־הַנּוֹהָר בְּאָשׁ לְא יֵאְכֵלְ יָת דְאִשְׁהְאַר בְּנוּרָא לְא نظل ترجّ يُتِ مِن لِيجَوِّد إِشْرَفَيْ

نزځنځ ځيبا ئع طينځئيبا: يخلائا، يَوْتُم يُجَمِّد خُعَتَدٍا نَثِيْنَ يَجْدَمُ، طيلُمُم يَجْعَتَدِا نَبِيا

ċ₫₽₽₩: <u>Lawel</u> ゴログ ڋۺڟۺ؉ מִבֹנוִנִינ שְׁבְעָּה יְמִים יִלְבְּשָׁם הַכּהָן שִּבְעָּא יומין ילְבְּשִׁנוּן בְּהַנָּא

كك.ه: ינוֹבָאָגר יָנו בַּאָּנִיה בַּאָּנִר itu kāl לוּוֹבְבַּנוֹּא שַׁסַב

בֹעוֹבת מַמֵּכּן וֹמִלֹא:

לידשא אנין: ئڭدبا ئندربت څې تردېح څخه לְפֿבֹרָא זֹנו טִינְבְּלִּנִינִן לְפַבְּהָא להכלנו זטטון באטפפר פטון

נטאַכֿיל אַבי קוּדְשָׁאַ הוא: ימן לַחְמָא עַר צַפְּרָא וָתּוֹקֵיד עַמִּלְאָנִם וֹאָם וֹהְטַאַר מִבָּהָר מִנְרָבּׁנִּיֹא

> consecrated in them. anointed in them, and to be 29 shall be for his sons after him, to be And the holy garments of Aaron

place. meeting to minister in the holy Nho cometh into the tent of in his stead put them on, even he Seven days shall the son that is priest

a holy place. consecration, and seethe its flesh in And thou shalt take the ram of

tent of meeting. is in the basket, at the door of the flesh of the ram, and the bread that And Aaron and his sons shall eat the

because they are holy. a stranger shall not eat thereof, consecrate and to sanctify them; but wherewith atonement was made, to And they shall eat those things

is holy. fire; it shall not be eaten, because it thou shalt burn the remainder with remain unto the morning, then consecration, or of the bread, And if aught of the flesh of the

shalt thou consecrate them. I have commanded thee; seven days 35 and to his sons, according to all that And thus shalt thou do unto Aaron,

010: (82) לחק עולם מאח בני ישראל. שסשלמיס לצעליס, ואת סמוס ואת סשוק יתנו לכסן: - כי חרומה הוא. סמוס ושוק

יומון הקביב מורקנהון:

לְמֶשְׁמַׁם (במדבר יח, ח), פֿל מָבְעוּ בִּמְשִׁימַי (מסליס קס, מו): - ולמלא בם אח ידם. על ידי סבגדיס הוא מחלבש בכסונה (92) לבניו אחריו. למי שבה בגדולה המריו: למשחה. להמגדל בהם, שיש משימה שהיה לשון שררה, כמו לְּךְּ נְּמַמִּיס

הכהן החתיו מבניו. מכאן כאיה, כל לשון כהן, לשון פועל עובד ממש, לפיכך ניגון הָבִיר נמשך לפניו: אלא בו (יומא עג.): - החחיר מבניר. מלמד, שאס יש לו לכסן גדול בן ממלא אם מקומו, ימניסו כסן גדול מהחיי (מ"כ ו, עו): יבא אל אהל מועד. אומו כקן המוכן להכנם לפני ולפנים ביום הכפורים, וזהו כקן גדול, שאין עבודת יום הכפורים כשרה (30) שבעה ימים. ללופין: "לבשם הכהן. אשל יקוס מבניו מממיו לכסונס גדולס, כשימנוסו לסיומ כסן גדול: אשר درازع:

(IE) במקום קדש. בחלר אסל מועד, שהשלמים סללו קדשי קדשים סיו:

בְּבָלְ אֶׁמֶּׁרְ־צִּוֹיִנִי אָלַבְרוּ מִבְעָּנִי בָּבְלְ הְפַּפִּירִית יָחָךְ שִׁבְעָּא ١٤٠ لَمْضَابُ الْمُحْتَالُةِ الْأَحْدَارِ خِجْتِ الْتَمْدَيِ لِمُثَالِةً لَا يُرْخَبُنِ خَيَا

(28) פחח אהל מועד. כל סמלר קרוי כן:

למדנו אוסרס לור סאוכל קדשי קדשים, שנמן סמקרא מעם לדבר משום דקדש סם: ולחס סללו: לקדש אחם. שעל ידי סמלואיס סללו וממלאו ידיסס ונמקדשו לכסונס: כי קדש חם. קדשי קדשים, ומכאן (33) ואבלו אחם. אסרן ובניו, לפי שסס בעליסס: אשר כפר בהם. לסס כל זרות ותיעוב: למלא אח ידם. באיל

בְּכְפֶּרוּהָ עַלְיִנִ וּמֶשְׁהְיְהָ אָתִוּ עֵלְ מִוְבְּהָא בְּכִפְּרוּהָף עַלְּיִהִי ייני הוק אַרָ הַלְבְּרָים וְחְמֵאָתְ עַלְרַתְּמִוֹבְים לְיִוֹּמָא עַלְ כִּפּוּרַיָּא וּהְרָבֵי וּפַּר חַשָּׂאַת תַּעַשָּׁה לַיּוֹם עַלַ וְתוֹרָאַ

יהָרַבֵּי יְמֵיה לְקַדְשׁוּתֵיה: ドロダメロメ

anoint it, to sanctify it. atonement for it; and thou shalt the altar when thou makest thou shalt do the purification upon other offerings of atonement; and bullock of sin-offering, beside the And every day shalt thou offer the

:주다학: (a) كِيْتُم جَالِيْنَ فِي الْفِيرَةِ فِي الْفِي الْمُعْلِينِ فَيْ الْمُعْلِينِ فِي الْمُعْلِينِ فِي الْمُعْلِينِ فَي ר ְנְקְרַשְׁמָּ אָתְּוֹ וְהְנֶהְ הַמִּוְבֶּהְ עִּיְבְּהָא וּהְקַרִישׁ יָהִיה וִיהִי שְׁבְעָּתְ יָמָיִם הְּבָפֶּר עַל־הַמִּוְבֶּה שְּבָעָא יוֹמִין הְכָפָּר

altar shall be holy. most holy; whatsoever toucheth the sanctify it; thus shall the altar be 37 atonement for the altar, and Seven days thou shalt make

ناتارك: בְּבְשָׁיִם בְּנֵי שְׁנָיִם אָנָיִם אַמָּרִין בְּנִי שְׁנָא תְּבֵין לְיוֹמָא ששי וְנֶוֹה צַּשֶּׁר פּעְשֶׂה עַל־הַמּוְבָּחַ וְדֵין דְּתַעֲבֵיד עַל עַדְבָּחָא

the first year day by day continually. 38 offer upon the altar: two lambs of Now this is that which thou shalt

≝.l במבלום: בּבְּעָר וְאֵתְ עַכּּבָּשְׁ תַּמָּנִ, עַּגְּמֶּע 口袋口厂

מְּמֶׁתְּהָּנְאִי וֹנִי אִמְּנִאְ טִּוֹנִיִאְ עַּמְּבָּיִרִ בָּּנִּוּ שַׁהַהְּשִׁי נְינ אַפֶּוֹבְא עַר פַּעַנְבָּיר בְּצַבְּּבָרָא

shalt offer at dusk. morning; and the other lamb thou The one lamb thou shalt offer in the

بيرا حَجْدُهُ بِهُلِهِ: בבע ההיון וַבְּפֶּך רְבִיעָת הַהָוּן

בבעות הוגא חַמָּרָא לְאָמָּרָא בְּתִית הִינָא וְנְסְבָּא

hin of wine for a drink-offering. beaten oil; and the fourth part of a with the fourth part of a hin of op of an ephah of fine flour mingled And with the one lamb a tenth part

לסיום כסניס, ועצודםם פסולם: אחבה. כמו אומך: שבעה ימים המלא הרי. בענין סוס ובקרבנות סללו בכל יוס: (פצ) ועשיח לאהרן ולבניו ככה. שנה הכתוב וכפל לעכב, שהם חקר דבר החד מכל ההמור בענין, לה נחמלהו ידיהם

וחשאת. וקדבי, לשון ממנמ דמיס סנמוניס באלבע קרוי מעוי: ומשחת אותו. בשמן סמשמס, וכל סמשימום כמין כ"ף וס. ומדרש מורת כסנים (מילואים מ"ו) אומר, כפרת המובת הולרך, שמא התנדב איש דבר גוול במלאכת המשכן והמובת: דבר סבא בשבילס, כגון סאילים וסלחס, אבל סבא בשביל סמובח, כגון פר שהוא לָמָפּוּי סמובח, לא שמענו, לכך הולרך מקרא (35) על הכפורים. נשביל הכפורים, לכפר על המובח מכל ורוח וחיעוב, ולפי שנאמר שבעח ימים חמלא ידם, אין לי אלא

(מ"כ ו, ב. זבחים פג:), שנראה לו כבר ונפסל משבא לעזרה, כגון הלן, והיולא, והעמא, ושנשחע במחשבת חוץ לזמנו וחוץ וסנרבע, ומוקלס, ונעבד, וסעריפס, וכיולא בסן, מלמוד לומר ווס אשר מעשס, סממוך אחריו, מס עולס ראויס אף כל ראויס שלא יכד, ממוך שנאמכ כל הנוגע וגו' יקדש, שומע אני בין כאוי בין שאינו כאוי, כגון דבר שלא היה פסולו בקדש, כגון הכובע (פ) והיה המובח קדש. ומס סיא קדושמו, כל סנוגע במובח יקדש, אפילו קרבן פסול שעלס עליו, קדשו סמובח לסכשירו

sycl: וסוא מקלה ויולא דרך החושס, ונופל על גג המובה, ומשם יורד לשיהין במובה ביה עולמים, ובמובה הנהשה יורד מן המובה כמו ששנינו במסכח סוכה (מח.), שני ספלים של כסף היו בראש המובח, ומנוקבים כמין שני חושמין דקים, נוחן היין לחוכו, למעט מנחום שאין לריך כחים, שאף הטחון ברחיים כשר בהן (מנחום פו.): רבע ההין. שלשה לוגין: ונסך. לספלים, שנאמר כמים למאור, ומשמע למאור ולא למנסום, יכול לפסלו למנסום, סלמוד לומר כאן כסים, ולא נאמר כסים למאור אלא (04) ועשרון סולח. עשירים פאיפה, מ"ג בילים וחומש בילים: 🗆 בשמן כחיח. לא לחובה נאמר כחים, אלא להכשיר, לפי למקומו, וכיולה בהן:

ניחה אּשֶׁה לַיהוֶה: נאַע עַכּבּת

::، ۵۱۵ לְאִטְׁלַבֹּלְאִ בְּנְהֹוֹאִ לִינִבְלָּאִ ווֹט אֹמֶבֹא טֹוֹוֹלא טַמֹּבִיג בּוֹן

unto the LORD. savour, an offering made by fire drink-offering thereof, for a sweet the morning, and according to the to gnireflo-lasm of to the meal-offering of at dusk, and shalt do thereto And the other lamb thou shalt offer

It shall be a continual burnt-offering

₩□: אַנְעָּר לְכָם שְּׁמָּע לְדַבָּר אַלְיִבּ "מָהָרַ" אַהֶל־מוּעָד לְפְּנֵי יְהְוָה אֲשֶׁר מִשְׁכּוּ וִמְנָּא בֵּדְּם יִיְ דְּאַנְָטִין מּבְשׁ שַּׁמִידִ לְדְנִינִיכֶּם פַּעַע הַּלְע שַּׁדִּירָא לְדְבִיכִוּן בִּעָּרַה

לכון שמו למגלא

you, to speak there unto thee. the Lord, where I will meet with door of the tent of meeting before throughout your generations at the

لنظيّه خخجير: ⁴ וְנְמֹגְׁעַׂנְ אֲשֵׁׁנִי לְבְׁדָּנֹ וֹאֲבָׁצְלְ נַאִּזֹמֵנו ׁ מִּנִמָּבִו עַפָּׁוֹ לְבָּדָּנִ

וֹמְבֹאָן וֹאֵטַלוּהַ בּוֹלֵבוּיִ

shall be sanctified by My glory. children of Israel; and [the Tent] And there I will meet with the

هُمَتُم ذُحَتًا ذُن עמּוֹבָּע וֹמִע־אַעַרָּן וֹמִעּ בֹּלֵגִי מַבַּבָּטִא נִגִּע אַעַרָן וֹגִעְ בַּנְעָנִי

אַלבּגה לַהַּמַּהָא לֹבַבוֹינ: וֹלַבּהְשׁׁ. אָטַ־אָטַלְ מִנְמֹּד וֹאָטַ־ וֹאָלַבּיָהְ זִּי מַהְבֹּן וֹמִיֹא וֹנִי minister to Me in the priest's office. and his sons will I sanctify, to ++ meeting, and the altar; Aaron also And I will sanctify the tent of

لهُكُدُ، كِلِيا كُهُكُكِ:

of Israel, and will be their God.

יְהְוָה אֱלֹהֵיהֶם: (פּ) מֹבְּנִנִם לְמִּבְנִוּ בְּעוּכִים אָנוּ צַמִּבְנִם לְאַמְּבְנִים מְבִּנִנִם ⁶* אַשֶּׁר הוֹצְאָתִי אֹתָם מַאֶּרֶץ וְנְדְעֹנִי בֵּרְ אֲנָי יְחֹנְחֹ אֱלַחֵיהָם

בּננען אַלא נֹ אֶלַבַען: וובמון אָבו אַלא וֹן אָלְבַינון

the LORD their God. that I may dwell among them. I am them forth out of the land of Egypt, LORD their God, that brought And they shall know that I am the

್ದ ಇಥ್ಯದ ಗ್ರಾಥ್ನೆ ಸರ್ಗ: מבימי וְעְּשְׁיִם מִיְּקְשָׁיִם מִלְשָּׁרָ בְּשְׁלְשָּׁרָ מְּבְּיִבְ מִּבְּבְּטִא לְאַלְמָּבָא

הֿבוָנו. לַמְנִנו בּוּסִמוּן בַּאָהוּ

shalt thou make it. burn incense upon; of acacia-wood And thou shalt make an altar to

(ו +) לריח ניחוח. על סמנחס נאמר, שמנחם נקכיס כולס כליל, וקדר סקרצחס, סאיצריס צחחלס ואחר כך סמנחס, שנאמר

מִּמִּגוֹ עַּגְּבָיִר יָתַיה:

סנוכר במקרם: שנאמר וְדְּבַּרְמִּי אָפִּוּ מֵעַל הַבַּפַּרֶמ (שמות כה, כב). ואשר אועד לכם האמור כאן אינו אמור על המובח, אלא על אהל מועד מרבוחינו למדים מכאן, שמעל מובח הנחשם היה הקב"ה מדבר עם משה משהוקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפורת כמו (S+) חמיד. מיוס אל יוס, ולא יפסיק יוס בנחייס: אשר אועד לכם. כשאקבע מועד לדבר אליך, שס אקבענו לבא. ויש מַלְטִ וּמִנְמַטְ (וּיִקְרִם בג, לוֹ):

רוסו שממר משס סוים שַׁשֶׁר דְּבֶּר ס' לַמֹמר בְּקֵרבִי שֶׁקְרֵבׁ (ויקרם י, ג), וסיכן דְבֶּר, ויקדש בכבודי: שמשרה שכינתי בו. ומדרש אגדה, אל מקרי בכבודי אלא במכובדי, במכובדים שלי, כאן רמז לו מימם בני אהרן ביום הקממו, (34) ונועדתי שמה. אמועד עמס בדבור, כמלך סקובע מקוס מועד לדבר עס עבדיו שם: ונקדש. סמשכן: בכבודי.

(אף) לשכני בחוכם. על מנת לשכון לני בתוכם:

(I) מלשר לשורה. לסעלות עליו קימור עשן ממיס:

كَلُـدَتُرِد: יהְיָה וְאַמְּתַוִם לִמְתָוֹ מִמֶּנוּ

מבולה ובי וטבשון אַפון אַמְּה אַרְבֹּוּ וְאַמֶּה רֶהְבַּוֹ רְבָּוּעַ אַמְּהָא אוּרְבֵּיה וְאַמְּהָא פוּהָוֹיה

piece with it. the horns thereof shall be of one cubits shall be the height thereof; foursquare shall it be; and two and a cubit the breadth thereof; A cubit shall be the length thereof,

קַבֶּיב: לבוליו וֹהֹהָוֹים בָּוְ זָרַ ¿ זַּנְּיֹ וְאֶת־קִירֹתְיוֹ סְבָיב וְאֶת־ אִנְּרֵיה וְיָת כּוּתְלֹזֹהִי סְחוֹר וְצְפְּיהָ אָהְוּ זְהֶב שָהְוֹר אֵתַ־ וְהִהְפִּי יָהִיה דְּהַב דְּבֵּי יָת

ליה זיר דדהב סחור סחור: סְׁעוּר וְיָתְ קַרְנְיִהִי וְתַּעְּבָּיִר

for staves wherewith to bear it. them; and they shall be for places two sides of it shalt thou make upon the two ribs thereof, upon the make for it under the crown thereof, And two golden rings shalt thou

a crown of gold round about.

gold, the top thereof, and the sides

thereof; and thou shalt make unto it

thereof round about, and the horns

And thou shalt overlay it with pure

हेएंद्रेप: לְבְתַּיִם לְבַּיִּים לְמָּאָת אָטִוּ שַּׁהַשְּׁבְי שַּׁבְּי שִּׁבְּי בְּבְיִוּ וְהַיְּהַ מתַחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתַּי צַּלְעֹלְיוֹ ישָׁמִי שַבְּעָּת זָהָב מַצְשָּׁה־לָּוּו

וֹטֹהְבֹּיג וֹט אָבוּנוּוֹא בַאָהוּ לְצְּׁרִיחַנְאַ לְמִׁמַּלְ נְחֵיה בְּּחֹוֹן:

שבול סמבוני ויהי לאַנרא

ונוביו אולו בבנד נהביר

هَمْرًا لْنَكُوَّدُ تُكْدِياً يَكُوُّهُ:

acacia-wood, and overlay them with And thou shalt make the staves of

נְצְפָּיהָ אָהָם זְהֶב: י וֹמֹמִים אָנוֹרַבּוּים עַבַּוּים מָצֵי שִׁמָּים

ドダく בעל אַרוֹנָא דְּסְהַרוּהָא בֶּרָם נימין ימיה קדם פרוקמא

testimony, where I will meet with before the ark-cover that is over the 6 that is by the ark of the testimony, And thou shalt put it before the veil

ŸĢT: غَمُر مَح ـ ثَرَمَةٍ لا يُحَمُّد عَنْمَد خُكَ ַ מַּלְ־אֲרָן הָמֶהָת לְפְּנֵי הַכַּפְּהָת וְנְתַמְּה אֹתוֹ לְפְּנֵי תַפְּרֹכֶת צֵּשֶׁר

7 incense of sweet spices; every And Aaron shall burn thereon

אָּעַרַ עַּנְּרָת יַקְּטִּייֶנְיָּהְיּ סמום פּבַּער פַבַער בָּהַימִיבָּיוֹ ל נְהְקְמֶיִר עְּלֶיִי צִּהְרָן קְּטָּרֶת

נַלמָבוּש: ئايً לאַט<u>ְקרו</u>בייה בואַנוּאַ ĊŔĠĹ ניקטר עלוהי אַברו קטרת And when Aaron lighteth the lamps lamps, he shall burn it. morning, when he dresseth the

ڹڂڷۿٚۮ۪ٮڷ **XIIL** אָנו_עַנָּנְעַ

ځئدردېل: בוסמון טבובא צבם בון שמשנא וקטרוה קטרת יְבַאַרְלְקות אַנַוֹרוֹ וָת בּוֹצִינוֹא

throughout your generations. incense before the Lord 8 at dusk, he shall burn it, a perpetual

بهري خور بدؤه جنائية جالميجوه:

- לכמר כסונס: (€) אח גגו. זה היה לו גג, אל ל מזבח העולה לא היה לו גג, אלא ממלאים חללו אדמה בכל חנייחם: זר זהב. מימן הוא
- סאלס: לבחים לבדים. לכל בית מסיס סמבעת לבד: (+) צלעוחיו. כאן היא לשון זויים כמרגומו, לפי שנאמר על שני לדיי, על שמי זויימיו שבשני לדיו: ודויה. מעשה המבעות
- (ע) בהימיבו. לעון נקוי סבויכין על סמנורס מדען ספמילות ענערפו בלילס, וסיס ממיבן בכל בקר ובקר: הגרווח. לולי"ע (6) לפני הפרכת. שמא האמר משוך מכנגד האכון ללפון או לדרום, הלמוד לומר לפני הכפרה, מכוון כנגד הארון מבחיך:
- בלע"ו, וכן כל נכום האמורות במנורה, מוץ ממקום שנאמר שם העלאה, שהוא לשון הדלקה:
- (8) ובהעלות. כשידליקס לסעלים לסבמן: יקטירנה. בכל יוס, פרס מקטיר שחרים, ופרס מקטיר בין סערביס:

جُحُرُد: لْمَكِّب بَمْدُثُنِد لَيْقَكَ كِي يَوْدُد حِيفِيرًا

بترابار: ומֹלשׁמֹא וֹלסֹכֹא לָא שׁנַּסַכוּוּ לאַ תַשְּׁלֵי עְּבֶּיִי קְשְׁבֶּה זְרֶה לְאִ תַּסְּקוּ עַּלְיִה קְשֹׁבֶּה

drink-offering thereon. meal-offering; and ye shall pour no 9 thereon, nor burnt-offering, nor Ye shall offer no strange incense

ליהוֶה: (פּ) לְּדְרָהֵיכֶּם לְּהָשׁ קְּדָשְׁים הָוּא לַדְרֵיכִוּן לֹהָשׁ קּוּדְשִׁין הוּא ק"א בַשְּׁנְה מִדַּם חַמַאַת הַכִּפְּרִים בְּשָׁהָא מִדַּם חַמַּאֹת כִפּּוֹרַיָּא زجهد يختدا لا عالانباد يحتاب الرحود يحتدا لاح عردند بية م

מַּלְיּלְ שִׁבְא בְּשִּׁמֵא וְכַפָּר צַּלְוָטִי

it is most holy unto the LORD.' for it throughout your generations; the year shall he make atonement ni əəno inəmənots io garitəfto-nis year; with the blood of the upon the horns of it once in the And Aaron shall make atonement

.6 Ez 28vd The Haftarah is Ezekiel 43:10 - 43:27 on page 222. On Shabbat Zachor, Maftir and Haftara are on

درمعة ١٢٠١ بِتَلِم هِا طَهْل اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال

מוסא פַר הִמְנֵי יָהָהוֹ: שׁמֶּנִי וֹטַבוּוְן וֹלֵאִ וֹבִי, בַּבוּוֹן ליהנה בפְקַּד אֹמָם וְלֹאֹ־יִהְנֶה פּוּבְקוֹ נַפְשָׁיה בָּדָם יִיָּ ت ٢٩٩٨ تا الإباد وها وها وها وها العالم الماء ال نهُدُمْح خُمْدُنُدُيدِيا لَنفُسَا يُحَدِ خْد שَمُّه אָעַבֹנְאָהְ בֹּלֹגְבוֹהְבֹאָבְ אָנֵג טַׂפֿבּגַ זֹט שַנְהַבּן בֹּנִג

This they shall give, every one that them, when thou numberest them. that there be no plague among LORD, when thou numberest them; man a ransom for his soul unto the number, then shall they give every

children of Israel, according to their

When thou takest the sum of the

And the Lord spoke unto Moses,

:Sarives

מַחַצֵּית הַשֶּׁבֶל הָרוּמָה לַיהוָה: הَקְּבֶשׁ עַשְּׁרֵים גַּרְהֹ הַשְּׁקֵל קּיִדְשָׁא עָשְׁרִין מִעִין סִלְעָא עַפְּקְרָיִם עַּהְעָּיִים הַשְּׁקְיִים הַשְּׁקְיִים הַשְּׁקְיִים הַשְּׁקְיִים הַשְׁקְיִים הַשְׁקְיִים הַבְּעָיִה הַבְּעָהִי זֵבו יִהְנִי כְּלְ_הַמְבֶרִ מַּלְ− בֵּין יִהְנִין כָּלְ דִּעְּבָר עַּלְ

למם ללב לפלע אסם:

פֿלַנוּט סַלְמֹא אַפּֿוֹמוּטֹא בוֹבַם

an offering to the LORD. is twenty gerahs—half a shekel for shekel of the sanctuary—the shekel numbered, half a shekel after the passeth among them that are

- ומנחם. עולס של בסמס ועוף, ומנחס סיא של לחס: (9) לא חעלו עליו. על מוזמוס: קשרח זרה. שוס קעורם של נדבס, כולן זרום לו מוץ מוו: ועולה ומנחה. ולא עולס
- שְּבְּיִי (ויקרה מו, יה): חשאה הכפרים. הם פר ושעיר של יום הכפורים, המכפרים על מומהם מקדש וקדשיו: קדש (10) וכפר אהרן. ממן דמיס: - אחת בשנה. ביוס הכפוריס, הוא שנאמר באמרי מות וָיָלָה אָלַ סָמִוְבַּת מַשָּׁר לָפְנֵי סֹיוְכִפָּר
- (בו) כי חשא. לשון קבלה כמרגומו, כשמחפוץ לקבל מכוס מניים לדעת כמה הם, אל תמום לגלגולת, אלא ימנו כל אחד קדשים. סמובת מקודש לדברים סללו בלבד, ולה לעבודה התרת:
- שמלינו בימי דוד: מחלים סשקל, וחמנס אם סשקלים וחדע מניים: - ולא יהיה בהם נגף. שסמנין שולט זו עין סרע, וַסַדֶּבֶּר בֹּה עליסס, כמו
- לַמַּגֹוּרַת פָּמָף וְכִּבַּר לְמָס: עשרים גרה השקל. שהשקל השלס די ווויס, והווו מתחלתו חמש מעות, חלה באו והושיפו עליו אמרוס: עשרים גרה השקל. עכשיו פירש לך כמס סול: גרה. לשון מעס, וכן בשמואל (א ב, לו) יָבוֹא לְסִשְׁמַלֵּוֹת לו מחצית השקל בשקל הקדש. במשקל סשקל שקלבמי לך לשקול בי שקלי סקדש, כגון שקלים סאמורין בפרשת ערכין ושדם ממבירין אם הימנין זה אחר זה, וכן פֿל מַשֶׁר יַעֲבֹר מַתַּה הַשְׁבָּר (ויקרא כו, לב), וכן מַעֲבֹרָנֶה הַפָּאן עַל יְדֵי מונֶה (ירמיה לג, יג): (13) זה יחנו. סכלס לו כמין מעצע של לש ומשקלס ממלים סשקל, ולומר לו כוס ימנו: העובר על הפקודים. דרך סמונין

زېږېخت بې پېښتا ښدا بځونځ» بېدا בַּבְ עַמְבָּעְ מַבְעַעַפַּׁעַעְיִם מִבּּן כִּבְ גַּמְבַע מַבְ מִוֹנְנָנֹא מִבַּע

فدرقه نعثي:

י ַ יַּמְּמְּיַם מְמַּעַבּּיִר תַּמְּבֵל לְמַעְ יִּיִּמָּר מִפּּלְיִנִּע סִלְמָּא לְמִמַּן יָּתְ

نَظْمَالِٰدُوّٰتِ :

﴿ <َقَالِ مَر _ (ظَمِ لِنَا رُحَا : (طَ)

نشُلَهُم كُنْدُدِيلِ كَفَيْرَ نُعِيْدِ

עַבורת צַּהֶל מוּעָד וְהָיָה לִבְנָי

אָּעַ שַׁרוּמָּע יְּרְלֶבְ לְכַפֹּר מַּלְ - אַפָּרְשִׁיִּטְאַ צְּרָם וֹן לְכַפּּרָאִ מַלְ מַמְּמָּנִר לְאַ יַרְבָּּׁה וְתַדַּלְ לָאִ דְּעַּמִיר לָאִ יַסְנֵּי וּדְמִסְבֵּין לָאִ

TST

הממחילין ממשרי, נמלאו שני המנינים בשנה אחם, המנין הראשון היה במשרי לאחר יום הכפורים, שנחרלה המקום לישראל השנס (ב:), ונבנס המשכן בראשונה וסוקם בשנייה, שנמחדשה שנה באחד בנימן, אבל שנוח האנשים מנויין למנין שנוח עולם האנשים בשנה אחח נמנו, אבל למנין יציאח מלרים היו שחי שנים, לפי שליציאח מלרים מונין מנישן, כמו ששנינו במשכח ראש בשמי שנים סיו, ואי אפשר שלא סיו בשעת מנין הראשון בני י"מ שנס שלא נמנו, ובשניים נעשו בני כ'. משובה לדבר, אלל שנות ו במומש הפקודים אף בו נאמר כן, וַיִּהִיוּ כָּל הַפְּקַדִּיס שֵׁשׁ מֵמֹוֹת שֶׁלֶף וּשְׁלֹשֶׁת מַלְפִיס וַמַמֵּשׁ מַמֹוֹת וַמַמָשִׁים (במדבר הֹ, מו), והלה יחס שאמר, וכי אפשר שבשניהם היו ישראל שוים, ו' מאות אלף וג' אלפים וה' מאות ונ', שהרי בכשף פקודי העדה נאמר כן, כו), סא למדמ, ששמים סיו, אחם בחחלת נדבתן אחר יום סכפורים בשנה ראשונה, ואחת בשנה שנייה באייר משהוקם המשכן. בְּמֶׁמֶד לַמֹּדֶשׁ מְּקִיס וגו' (שמוח מ, ז), ומסמנין הוה נעשו החדנים משקלים שלו, שנחמר וַיָּהִי מְעַׁח כַּבַּר הַבֶּמֶף לָגֶׁקֶח וגו' (שם לח, ספקידים, שהרי נאמר בו בְּאָמֶד לַמֹדֶשׁ סַשֵׁנִי (במדבר א, א), והמשכן הוקם באחד לחדש הראשון, שנאמר בְּיוֹס הַמֹדֶש הָרִאשׁוֹן בבקשס ממך, מנס אם גאני ודע כמס נומרו בסס, לסודיע שסיא אביבס עליו. ואי אפשר לומר שסמנין סוס סוא סאמר במומש בסס מגפס, כמו שנאמר וַיִּגְּף ס' אָמ סְעָט (שמוח לב, לס), משל לצאן סחביבס על בעליס שנפל בס דבר, ומשפסק, אמר לו לרועס (16) ונחת אותו על עבודת אהל מועד. למדם, שנלמוו למנוסס במחלם נדבם המשכן חמר מעשה העגל, מפני שנכנס

כמו שנאמר כָּל מֵרִיס מְּרוּמַם כָּמֶף וּנְחֹשֶׁת (שמות לה, כד), ולא הימה יד כלם שוה בה, אלא איש איש מה שנדבו לבו:

(+1) מבן עשרים שנה ומעלה. למדך כלן, שלין פתות מגן עשרים יולל ללגל, ונמנס גכלל לנשים:

שמום, וסעלוסו לשש מעס כסף, ומחלית סשקל סוס שחמרםי לך, יחנו חרומס לס":

ישר 16 נַיְרַבֶּר יְהַוְה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: וּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

פּי בּׁנְגָּ יִמְּבְאָבְ וֹנְטִעָּ אָנְוִ מֹּלְ - יִמְּבָאָבְ וִּטִעָּגוֹ יִמִינִּ מֹלְ פּוּלְעוֹן

וֹלַלַנוֹשֵׁ אָעַבַכָּסְבַ עַכִּפּבְנִם מִאָּעַ וֹעַסַּב זָּעַ כָּסַבַ כַּפּוּבוֹאַ מִן בַּנָּ

ענייס ועשיריס, ועל אוחס חרומס נאמר לכפר על נפשוחיכס, שהקרצנוח לכפרה הס באים. והשלישים היא חרומם המשכן, שַבְּנִי בַּשְׁנִים (במדבר ה, ה), וימנו כל המד מהליה השקל, והן לקנות מהן קרבנית לבור של כל שנה ושנה, והשוו בהם (שם שם, כו). וסשנים אף סיא על ידי מניון, שמנאן משהוקם המשכן, הוא המניון האמור במחלת חומש הפקודים, בְּמֶׁמֶד לַמֹדֶשׁ למחׁם הככר, שנחׁמר וֶכֶּשֶׁף פְּקוּדֵי הְעַבְּיִה מְטַׁם כִּכֶּר (שמוח לח, ניה), ומהם נעשו החדנים שנחמר וַיְהִי מָחַׁם כִּכֶּר הַבֶּשָׁף וגוי כאן מרומת ס' ג' פעמיס, אחם מרומת אדנים, שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן, ונתנו כל אחד ואחד מחלית השקל, ועלה (EI) לכפר על נפשוחיכם. שלא מנגפו על ידי מנין. דבר אחר לכפר על נפשומיכס, לפי שרמז לסס כאן ג' מרומוח, שנכחב

לקלוח לסס וולמוו על סמשכן, וסשני באחד באייר: על עבודה אהל מועד. סן אדנים שנעשו בו:

נפֹמִניכנו:

לְבוּכְבוֹלָא צַבְם וֹוֹ לַכַּפָּבֹא מַּבְ

מַּהְכּּוֹ וֹמִלֹא וִינִי לַבָּדָי וֹהְּנִאַל

money from the children of Israel,

And the Lord spoke unto Moses,

atonement for your souls.' Israel before the LORD, to make be a memorial for the children of of the tent of meeting, that it may and shalt appoint it for the service And thou shalt take the atonement

atonement for your souls.

offering of the LORD, to make

half shekel, when they give the

:Suives

the poor shall not give less, than the The rich shall not give more, and offering of the LORD. years old and upward, shall give the 14 that are numbered, from twenty

Every one that passeth among them

באמון – פרשה כי השא – ראשון – XXX – Exodus

מוֹעֵד יבֵין הַמּוְבָּח וְנְתַהָ שֶׁמָּה ⁸¹ לְרְחְצְּה וְנְתַּתְּ אֹתֹוֹ בֵּין־אָהֶל וּבְּסִיםִיה וֹמֹמֻּיִל כִּיּוֹר וְהָשֶׁת וְכַנִּוֹ נְחָשֶׁת וְתַּעֲבִיר

<u>וֹבוּבׁם וֹאֵט_בֿלִבְּוּבֹם:</u> ⁶¹ וְרָהַצְּׁנִּ צִּהַרְוֹ וּבְּנְיִנִ מִמְּנֵנִ צִּתֹ נִיקַדְּשׁוּוְצַּהַרְוּבְנִיהִי מְנֵּיה יָת.

ځ،۲۲۲: بتظبير לשلاء جنجود يخهد ਾ ਕ੍ਰਾਂਕ ਟ੍ਰਿਲ ਦ੍ਰਿਲ ਦ੍ਰਿਲ ਦ੍ਰਿਲ ਲੈਂਕ ਲੈਂਕੋ בְּבִאֶּם אָלְ-אַבְּלְ מוּעָהַ יִרְחַצִּיִ בְּמִיעִּלְחוֹן לְמִשָּׁכּוֹ

וּלְזַּבְׁמֹּוְ לְאַבְעָם: (פּ) יְמֶּתוּ וְהְיְמְה לְמָהַם הַמְ־עּוֹלָם לְוֹ ִימִוּתוּן וּהָבֵי. לְהוֹן קִיָם עָלִם <u>וֹבְטַבֵּּה וֹבִינִים וֹבַלְּכִינִים וֹלַאָּ וּיפַבְּשָהוּ וֹבִיִיוָוֹנִלְאִ</u>

בב <u>ניְדְבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁ</u>ה לֵאמִר:

نظتب حُمُّت لَيْمُنْ مِن يُعْتُنُت: בּמֹם מִנֹבֹגונו נוֹמִמֹּנִם וּמֹאַנוֹנִם ⁵² מֶּר־דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאִּוֹת וְקִנְּמֶן

> יבון מַבְבְּהָא וֹטִהַון הַמָּוֹן מַנָּא: נטטון ימיה בין משפן ומנא くさいにゅ 下口口设义

:ئ: ܩܠٿ לְהַּמַּהָא לְאַפַּלֹא עוּוֹבַדֹּלִא למלולטן למולטא ובבשוו מוא ולא ומוטוו ゴロバメ

יביהון וְיָה בַּגְּלֵיהוֹן:

رد اخدران، خئت، ابا:

ימַלֵּיל יְיָ עָם מִשֶּׁה לְמֵימַר:

מִטְקַל מָאַטַן וְטַמְּהָוּן: מאטן וֹטַמְמָגן וּלַנָּג בוּסָמָא أظثما خمت هذريتي منظح מִּגְרָא בַּבְּיָא מִנִּקל שָׁמֶּגְהָ מָאַר וְאַתְּח קַח־לְּךְ בְּשְׁמָים רֹאַשׁ וְאַהְ סַב לָּךְ בּוּסְמִין בִישְא

> therein. the altar, and thou shalt put water it between the tent of meeting and whereat to wash; and thou shalt put brass, and the base thereof of brass, Thou shalt also make a laver of

their hands and their feet thereat; Assw Ilsas sons sid bas norsA baA

smoke unto the LORD; to cause an offering made by fire to come near to the altar to minister, that they die not; or when they meeting, they shall wash with water, When they go into the tent of

throughout their generations.' even to him and to his seed shall be a statute for ever to them, their feet, that they die not; and it so they shall wash their hands and

Moses, saying: Moreover the LORD spoke unto

calamus two hundred and fifty, hundred and fifty, and of sweet cinnamon half so much, even two hundred shekels, and of sweet spices, of flowing myrrh five Take thou also unto thee the chief

- (91) אח ידיהם ואח רגליהם. בבם המה סיס מקדש ידיו ורגליו, וכך שנינו בובהים (ימ:), כילד קדוש ידים ורגלים, מניה כט), כלומר מובה לפני אהל מועד, ואין כיור לפני אהל מועד, הא כילד, משוך קמעא כלפי הדרום, כך שנויה בובהים (נמ.): כנגד אויר שבין המוזמ והמשכן ואינו מפסיק כלל בנמיים, משום שנאמר ן אָמ מִוְצַּמ קִעַּלֶה שָׁם פֶּמַח מִשָׁבַן אֹהֶל מוּעֵד (שמומ מ, מוסג על סכיור: - ובין המזבח. מזנה סעולה, שכתוצ בו שהוח לפני פתה משכן חהל מועד, והיה הכיור מָשׁוּךְּ קמעה, ועומד (19) כיור. כמין דירגדולה, ולה דרים המריקים צפיהם מים: וכנו. כמרגומו בְּםִיפֵים, מושב ממוקן לכיור: - לרחצה.
- ולא ימוחו. סא אס לא ירמנו ימומו, שבמורס נאמרו כללות, ומכלל לאו אסם שומע קו: אל המובח. המינון, שאין כאן (02) בבואם אל אהל מועד. להקעיר שחרית ובין הערבים קערת, מו להוות מדס פר כהן המשיח ושעירי עבודת מלילים: ידו סימנים על גבי רגלו סימנים, וידו סשמאלים על גבי רגלו סשמאלים, ומקדשן:
- (IS) ולא ימוחו. לחייב מיחה על המשמש במובח והינו רחוך ידים ורגלים, שממיחה הראשונה לה שמענו הלה על הנכנק ביאם אהל מועד אלא בחלר:
- בשס: חמשים ומאחים. פך משקל כולו: שאין שוקלין עין בעין, וכך שנויס בכרימות (ס.): וקנה בושם. קנס של בשס, לפי שיש קניס שאינן של בשס, סולרך לומר כלו ממש מאום, כמו שיעור מר דרור, אם כן למה נאמר בו מלאין, גורם הכמוב היא להביאו למלאין, להרבות בו ב' הכרעות, אלא כען, לכך סוצרך לומר קנמן בשס, מן סמוב: מחציחו חמשים ומאחים. מחלים סבאחו מסא חמשים ומאחים, ומלא (23) בשמים ראש. חשוביס: וקנמן בשם. לפי שהקנמון קליפה ען הוה, יש שהוה עוב ויש בו ריה עוב ועעם, ויש שהינו $\zeta C_1 C_2$:

نَّهُمُا يَنْ لِأَنْ الم المراب المرا

מָבְ, בַיִּנְאָ: בְּסְלְמֵּו קוּדְשְׁא וּמְשָׁח זוּתְא ולַּגוֹהְעָא מִעָּלַן עַמִּוָה מָאָע

24 shekel of the sanctuary, and of olive and of cassia five hundred, after the

מְמְחַת לַבְשׁ יִהְנֶת: لِكِتِ مُلِكِتِتِ مَمْمَةِ لِكِتِ مُمْلًا ¿¸ וְשְשְׁיִם אֹהוֹ שֻּׁמֶן מִשְׁחַת לֹּדֶשׁ

בוסְמָנוּ מִשָּׁח רְבוּת קוּדִשָּׁא לוְבַהַא בּוּסֶם מִבוּסַם מולַב וֹטֹהְבֹיג וֹטִיה מִשָּׁם רַבוּנוּ

anointing oil. perfumer; it shall be a holy compounded after the art of the anointing oil, a perfume And thou shalt make it a holy

אָרון הַעָּהָרוּ: י יִּמְאַנְהָשׁ בִּוּ אֵטַ אַנִיבְ מוָמֹב וֹאֵטַ יִּהְבָּר בּוֹב וֹם מָאָבּן וֹמִלָּא וֹנִים

אָרוֹנָא דְּסְהָדוּוִקא:

testimony, tent of meeting, and the ark of the And thou shalt anoint therewith the

מוְבָּח הַקְּטְרֶת: וֹאָט_עַמִּוֹנִיע וֹאָט_כּבְיִּיִּע וֹאָט لَّهُلَـ لَيْمُكُلِّ أَنْهُا لِيَّامُكُمْ لِمُنْاً لِيَّامُ لِمُنْالِ וֹאָנו_כַֿל_כּלָּיוּ

בּקטהָת בּוּסְטַיָּא: מְּנְרְהָא וֹיִת מְנִהָא וִיִּתְ מִרְבְּהָא ווֹט פֿטובא ווֹט כֿל מָנוִבוּ וּוֹט

,əsnəəni vessels thereof, and the altar of 27 thereof, and the candlestick and the and the table and all the vessels

כּבְיוּ וֹאָטַ עַכּיְּרַ וֹאָטַ כּּוֹּוִ: \$\$ | מְּתַ־מִּוְבָּח הָעַלֶּה | שָּׁתַ־בְּּלַ

מְנְגְיֵגְ וֹנִע בֹּנְגָבְא וֹנִע בֹסִיםִיה: וני מובשא המלטא וני פל

and the base thereof. all the vessels thereof, and the laver and the altar of burnt-offering with

جَارِ بَشِمَ جُيْنَ نَظِيُّمَ: ود إجمية لالمنا خيات بابات المناه المناهبين ال

מיגמו לא בולנד לביון וטֹלבּישׁ יָהָרוֹן וִיהוֹן לִבָשׁ

toucheth them shall be holy. they may be most holy; whatsoever And thou shalt sanctify them, that

اظتهٰڤ אָטֶׁם לְכַּבֵּוֹ לֶי: ° נְאֶט אַבְּרָן נְאֶט בְּנָיִן הִמְטְּאָט נִיָּה אַבְּרָן וִיָּה בְּנִיהִי הְּרַבֵּי

بنكتيه بېتنا לשמשא

priest's office. they may minister unto Me in the 30 his sons, and sanctify them, that And thou shalt anoint Aaron and

¿۲۲۵٬۵۵۰

שְׁמֵּן מִשְּׁחַת לָבִּיִּה יִהְיָה זְהָ לֵי לְמֵימַר מִשָּׁח רְבִּיִּת מִיּדִשְׁאִ كَلُور:

גבי בין קדעי לדביכון:

throughout your generations. be a holy anointing oil unto Me 31 children of Israel, saying: This shall And thou shalt speak unto the

סשמו, עד שקלע סרים וקפסו לשמן שעל סעקרין: שעקריץ, אמר לו ר' יהודה, והלא למוך את העקריץ אינו סיפק, אלא שראום במים שלא יבלעו את השמץ, ואחר רך הליף עליהם (24) וקדה. שם שורש עשב, ובלשון מכמים קליעה: הין. י"ב לוגין, ונמלקו בו מכמי ישראל, ר' מאיר אומר, בו שלקו את

מכקמם: רקח מרקחת. כקם סעשוי על ידי מומנים וקעכן צום: מעשה רוקה. שם סמומן צדבר: . כא, עו), וכמו לוקע סְאָבֶן (שס מב, ס), שסמעס לממס, וכל דבר סמעורב בחבירו, עד שוס קופח מוס או רים או מעס, קרוי (25) רוקח מרקחת. לוקמ שם דצר סום, וסמעם מוכים שסום למעלם, וסרי סום למו לקע, לגע, ולינו למי לגע סַיָּס (ישעיס

(32) ומשחח בו. כל המשימות כמין כ"ף יונית, מון משל מלכים שהן כמין נור:

ו), לשון ארמים בהן כלשון עברים: משיממן אלה לגדולה, כי כן ימד המלך שוה מנוך גדולמן, ושאר משימות, כמו רקיקין משומין וֶבַאָשָׁים שָׁמָנִים יִמֶשְׁמוּ (עמום ו, מלמוד לומר כבשים, מס כבשים ראויים אף כל ראויים. כל משיחת משכן וכסנים ומלכים מחורגם לשון רבוי, לפי שאין לורך ושנויס סיא משנס שלימס אלל מובח, מחוך שנאמר פל סַנֹגֵע בַּמִּוְבַח יִקְדֶּשׁ (שמוח כע, לו), שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי, למוכו קדוש קדושם סגוף, לספסל ביוצא, ולינס, ומבול יוס, ואינו נפדס לצאח לחולין, אבל דבר שאינו ראוי לסס אין מקדשין. (92) וקדשה אוחם. משימה וומקדשמה להיות קדש קדשים, ומה היה קדושמה, כל הנוגע וגוי, כל הראוי לכלי שרת, משוכנת

خِرْتِكَ بَارِي خِرْتِكَ نِرِيرَ خِرْتِ: بْخُمْنُ خُرُمِ بِالْمُشَادِ خُمُنِكِ بَخُلُمِينَ بِهِ بَمُخْدِياً خُرْنَيِكِ

ದಭ್ಷಗ: (ರ) ात्री प्रद्धार אָישׁ אָשֶׁר יָרְקַח כְּמֹהוּ וַאֲשֶׁר וּבִר דּיכִפָּים דּבְּנְמֵיה וּדִימִין

: بايْنان סַמּים וּלְבַנָּה זַכָּה בָּר בְּבָר ניאמר יהוה אל משה קח לף

רוֹקַחַ מְמָלָח שָׁרָוֹר לְדֶשׁ: १६ प्रिप्ट अंदर्स द्विट्स र्ज्या वर्ष्ट्र क्रि

קדשים הקנה לכם: אַשֶּׁר אִנְעַר לְךָּ שָׁמָּה קֹּדִשׁ وقون جوير بيعيام جون حائفه إَيُّمُ لَا كُنُّ مِنْ فَيَرْ لِللَّهُ لَا لَا يَكُمْ لِأَلَّافِكُ لَا يُعْلَمُ لَا يُعْلَمُ لَا يُعْلَمُ لَا

> לין אַ הוא לין שָׁאַ יָהַי לְכוּן: אֹבַם לָאִ וּיִלְּנִי מֹלְ בֹּמִּבֹא נַאֹּנֹמָא לָא יִנַיּפֹנַ

מּלְ_זְּגְׁ נְנִלְבְנֵעְ מִנְּיִשְׁ מִּלְ טִילְנָנִּ נְוֹאָשׁׁנִגֵּי

בְּבִיקְא מִהְקַלְ בְּמִהְקַלָּ יְבִייִּ נמלבולמא בוסמון ולבולמא נְטוֹפָא נאַמַר זן למשָה סַב לָדָּ

بدد خطابه: בּוּסִם מוְלַב בּוּסְמָנוּ מָמֹבַב וַתַעְבָּיִר יָתַה קַשַּרֶת בּוּסְמִין

حثم دنيم، ا فت، حُدبا: ומוא באומון מומנו לו שמו מוּע בוֹבם סִבוֹרוּהָא בְּמַהֶּכּן ומשחוק מנה ותביק ותמין

> holy unto you. thereof; it is holy, and it shall be like it, according to the composition be poured, neither shall ye make any Upon the flesh of man shall it not

from his people.' upon a stranger, he shall be cut off 33 it, or whosoever putteth any of it Whosoever compoundeth any like

each shall there be a like weight. spices with pure frankincense; of and onycha, and galbanum; sweet Take unto thee sweet spices, stacte, And the LORD said unto Moses:

and holy. perfumer, seasoned with salt, pure 35 perfume after the art of the And thou shalt make of it incense, a

be unto you most holy. . where I will meet with thee; it shall testimony in the tent of meeting, small, and put of it before the And thou shalt beat some of it very

- (ופ) לדרחיכם. מכאן למדו רצומינו לומר שכולו קייס לעמיד לבא (סוריום יא:): זה. בגימעריא מריקר לוגין סוו:
- . אם פחם או רבה שממנין לפי מדם הין שמן, מוחר, ואף העשוי במחכונתו של זה, אין הסך ממנו חייב, אלא הרוקחו (כריחות עלמו: ובמחכנחו לא חעשו כמודה. זמכוס פממניו, לא מעשו אחר כמוסו זמשקל פממנין הללו, לפי מדת הין שמן, אדל (2E) לא "סך. צעני יודי"ן, לעון לה יפעל, כמו לְמַעַן יִימַבּ לָךְ (דבריס ו, יה): על בשר אדם לא "סך. מן סעמן סוס
- (33) ואשר יהן ממנו. מלומו של משס: על זר. שלינו לוכך כסונס ומלכומ: ס.): ובמחכנחו. לשון משבון, כמו ממכנמ סלבניס, וכן בממכונמס, של קטורמ:
- (48) בשף. הוא לרי, ועל שאינו אלא שרף הנומף מעלי הקמף קרוי נמף, וצלע"ו גומ"א (גוממיא), והלרי קורין לו מרי"אקה
- למד בלמד יסים, זס כמו זס: משקלו של זה, וכן שנינו, הלכי והלפורן והחלביה והלבויה משקל שבעים שבעים מנה. ולשון בד, נראה בעיני שהוא לשון יחיד, אם סלפורן ללבנס שמסא נאס: - בד בבד יהיה. אלו סארבעס סנוכריס כאן יסיו שוין משקל במשקל, כמשקלו של זס כך שהשבולם ונרד אחד שהנרד דומה לשבולה, הקושמ, והקילופה, והקנמון, הרי י"א. בורים כרשינה אינו נקמר, אלא בו שפין שלו, סרי עשר, ולצונס, סרי י"ש. ואלו סן, סלרי, וסלפורן, סמלצנס, וסלבונס, מור, וקליעס, שצולם נרד, וכרכוס, סרי מ', (כרימות ו:) י"ה שממנין נאמרו לו למשה בסיני, מעוט שמים שנים, נעף ושחלת וחלבנה ג', הרי ה', שמים, לרבות עוד כמו באגודם מעניומינו ומפלמנו אם פושעי ישראל שיסיו נמנין עמנו: סמים. אחריס: ולבונה זכה. מכאן למדו רבומינו וחלבנה. בשם שרימו רע, וקורין לו גלב"ים (גמלבמן) ומנמה הרמוב בין סממני הקטורם, ללמדנו שלם יקל בעינינו ללרף עמנו (מסעריאק): ושחלת. שורש בשס, חלק ומנסיר כלפורן, ובלשון המשנה קרוי לפורן, וזהו שחרגם אויקלום וְמוּפְּבָה:
- יסיס, וקדש יסים: לערצן עס סמיס, וכל דבר שאדס רולס לערב יפס יפס, מספכו באלבע או בבוך: – ממולח שהור קדש. ממולח יסיס, ומסור ְ וְמֹבְּלֹיָךְ (יחוקאל כו, כו), על שם שמהפכין אח המים במשומות כשמנהיגים את הספינה, כאדם המהפך בכף בילים מרופות (35) ממלח. כמרגומו מעורב, שיערב שמיקמן יפה יפה זה עם זה, ומומר מני שדומה לו וַיִּרְמֹּי הַמַּנְמִיס (יונה מֹ, ה), מַנְמִיַּך
- (18) ונחחה ממנה וגוי. סיא קמרת שבכל יוס ויוס שעל מובת ספנימי שסוא באסל מועד: אשר אועד לך שמה. כל

جْلُم نَانِيْن خِلاَ حَرِيبُن: خَرَبُكُ خُرُهُ كُمُ كَاثِرُهُۥ كُرُكُتِ خَلَيْنِكِ خُمِ يَمْخُلِيا خُرِيا

د אָישׁ אַשֶּׁרִינִשְׁמִינִּי (ס) בַּה וִישְׁמִיצִּי מַעַּמִּיה: \$1 אָישׁ אַשֶּׁרִינַעְשְׁיִּבְיִּלְאָרָחָא

אורִי בֶּן חָוּר לְמַמָּה יְהוֹּדֶה: تَ لَكُنَا كُلُّهُمْ خُمُّمْ فَمَرْكُمْ قُلَا لَنَا، لَالْخَيْنَ، خُمِيْنَ فَمَرْكُمْ

בְּטִׁכְמָּנִי וּבְּמִבּוּנָנִי וּבְּנַבְעַיִּ יִיִּ בְּחַבְמָּנִי וּבְסוּכְלְחָנוּ וּבְמַדַּע נְאָמַלָא אָטִוּ רַוּטַ

יבַבֶּפֶר יבַנְּחְשֶׁת: י כַשַּׁמְב מִשַּׁמְבִיע כַמְּמָּנִע בּוֹּעֵיב לָאַלָּפֹּא אַנּמִּנִוֹן לַמְמֵּבַּע

מְלֵאֶכֶּׁנוּ: וּבַטַבַּאָט מֹא כַמַּמְוּט בַּבַּבְ וּבַּוּוּבוּט אָמָא לַמָמֶבַב בַּבַבְ äάĮ

خنرتك: הְבְּמָה וְעָשׁׁר אָת בְּלְ־אֲשֶׁר חַבִּימִי לִבְּא יַהַבִית חַבְּמְהָא זְיִהְהְהַיּ בו יבְלֵב בּלְ-שַׁכֹּם-בֶּב דָּעַשׁי לְמִבֹּמֹא ' בַּבוֹ יבְלָב בָּלְ هُتَاكِرِهُد قُلِهُنَادِهُمُادِ كُمْمَادِ نَنْ هُتَاكِرِهُد قِد هُنِدِهُمُادِ נאַנִי הַנְּהְ נְתַּחִי אָחֹוֹ אֲתְ נאֵנְא הָא יָהַבִּית

נאט לַּגְ_לָּגָי, וַאָּנִגְיּ קַמֹּגְע וֹנִאַ בּפּוּרִיםְאַ

> كالله فالله خلا كلت الله תּעֲשֶׂה וקְטֹרֶת בּוּסְמִין דִּתַעַּבֵיד

כַבְ וַנְבַבַּר נְחַנְוֹע אָבְ מָאָהַ בַּאָמָר: נִמַבָּנִבְ נִיָּ מִם מָאָנִי לָמִנמַר:

Ŀ,ĽţĹĽ: בֿר אורי בר חור לְשָׁבְטָא

نْݣُݣُر لْمُحْدَلُهُ: אָּבְיַנִים וֹאַהִּבְימִית הֹפִּיה רוּחַ מִּוֹ בַּבַּם

בְּרַהְבָּא יִבְכַּסְפָּא יִבְנְחָשָׁא:

לַמַּלְאָנַ יּבְאוּמִנִינִ אָבוֹ מִבְא לְאַהְּלָמָא

מְבִידָא:

בּהֹבוְנִי. וֹנִע כֹב מִנִּי מַהָּכֹּוֹא: אַתו צַּהֶל מוֹעַׁד וְאָת־הֵאָרִן יָהְ מִשְׁכַּן וִמְנָא וְיָה אַרוֹנָא

> for the LORD. yourselves; it shall be unto thee holy thereof ye shall not make for 37 make, according to the composition And the incense which thou shalt

off from his people.' that, to smell thereof, he shall be cut Whosoever shall make like unto

IXXXAnd the Lord spoke unto Moses,

the tribe of Judah; 2 the son of Uri, the son of Hur, of See, I have called by name Bezalel

and in all manner of workmanship, understanding, and in knowledge, 3 of God, in wisdom, and in and I have filled him with the spirit

gold, and in silver, and in brass, to devise skilful works, to work in

all manner of workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

And I, behold, I have appointed

commanded thee: that they may make all that I have wise-hearted I have put wisdom, in the hearts of all that are Ahisamach, of the tribe of Dan; and with him Oholiab, the son of

furniture of the Tent; that is thereupon, and all the 7 the testimony, and the ark-cover the tent of meeting, and the ark of

(פ) במחכנחה. במנין סממניס: קדש חהיה לך לה׳ שלא מעשנה אלא לשמי: מועדי דבור שאקבע לך, אני קובעם לאומו מקוס:

(88) להריח בה. אבל עושה אמה במתכנתה משלך כדי למכרה ללבור:

(ב) קראתי בשם. לעשות מלחכתי, חת בנלחל:

סקדם: (3) בחכמה. מס שאדס שומע דבריס מאמריס ולמד: ובחבונה. מבין דבר מלבו ממוך דברים שלמד: ובדעה. רוח

(+) לחשוב מחשבות. מליגמ מעשק משנ:

ען קרוי נגר: למלאח. לסושיבס במשכלות שלס במלוחס, לעשות סמשכלת למדת מושב סמבן ועוביס: (5) ובחרשת. לשון מומנים, כמו מְכָשׁ מְכָס (ישעיס מ, כ). ומונקלום פירש, ושנה בפירושן, שמומן מבנים קרוי מומן, ומרש

(6) ובלב כל חכם לב וגוי. ועוד שלר מכמי לג שבכס, וכל לשר נממי בו מכמס, ועשו למ כל לשר לוימיך:

- בּבְגִים וֹאֵט מּוֹבָּם עַפְּמְנִים: הְמְּנְרֶהְ הַמְּּחְרֶהְ וְאָתְ־כְּלִ- מְּנְרְתָּא דְּכִיתָא וָיָת כְּל מְנַתְא
- בֹלְיוּ וֹאָטַרַבֹּלּיִּוּ וֹאָטַרַבַּנִּיּיִ וֹאָטַ מִּוֹלֵּטַ עַמְלֵטַ וֹאָטַ כֹּלַ וֹנִטְ מַּבְבֹּטֹא צַמֹּלְטָׁא וֹנִטְ כֹּלְ
- خئد خمتا: تظتس جُهَيَالًا مَحَمَّا لِهُم جَدِيرٌ، مِنْ الْهُم جُهَيَالًا حِيْدِة ابْم لْكُن خَدْلًا. بَاهُلُلِ لَكُن خَدْلًا. لَنْنَا خُرِيهُ، هُمَايَهُ لِمَا خُرِيهُ،
- בווטב וְהַהְּוּי (פּ) עַפַּמְים לַאַבְשׁ פַּבָל אַשֶּׁרַ קַמְרָה בּוּסְמִיָּא לְתוּדִשְׁא בָּבִל וֹאָט מֻּמֹּל עַפֹּמְטֵּע וֹאָט לַמְבָּט וֹנִט מָמָטִא גַוֹבוּטַא וֹנִט
- בּוּ וַיְּאַמֶּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימַר:
- בּוּ לַאִּמֶר אַּבְּ אָנִי הַּבְּּנִינוֹ, טַּהְּמָרוּ לְמִימָר בָּרָם יָה יוֹמִי הַבּּיָּא נֹאַטֵּׁע בּבָּר אָבְ-בֹּנֹג וֹמִּבֹאָבְ נֹאַטֹּ מִבְּיִבְ מִּם בֹּנֹג וֹמִּבֹאָב
- باكانية الم לְדְרְהֵילֶם לְדֵּעַת בֶּי אֲנֵי יִהוָה בֵּין מִימִּרִי יִבִּינִיכוֹן לְדָרֵיכוֹן בּׁ, אָנִע נְיָנֹא בּׁנֹגַ וּבְּנוֹנִכֶּםְ צַּיִלָּי הַשְּּרֵוּן אָבִי אָנִע הִיאָ
- דַּיַ הָנא לַבֶּסְ מְּחַלְלֶלֶיהַ מָּנִים יוּמָּים הִיא לְכֵּוֹן דְּיַחַלְנַּה אָהְקְּטְּלְא נְהְמִּנְעִם אָּעַרַהַהְּבָּע כָּנְ לַנְבָהְ וֹטִּמְרֵנוֹ זִע הַבְּעֹאָ אָרֵנְ לַנְבָּהְ
- نَتُالِيَّ: ְּנְבְּרְהְּהְ הַנַּפְּשׁׁ תַּהָוֹא מְמָּהֶרֹב עֲבִירְהָא וִישְׁהֵּיצִי אֵנְשָׁא תַהוּא ממיה: בּּי בְּלְ הַעַּמְהָר בְּהִ מְלְאַבְּר וְתְּקָשׁר צָהִי בְּלְ הְיִעְּבִיר בּה

- ונית מַדְבְּחָא דַקטָרָת בּוּסְמַנָּא: וֹאָט עַהָּאַלְטַׁן וֹאָט כַּלְּנוּ וֹאָט וֹנִט פֿטוּבֹא וֹנִט מֹתִינַוּ וֹנִט
- מְנְיַנִי, וֹנִע כֹּיְיָבֹא וֹנִע בֹּסִיסִיה:
- לְבוּמֵּג בְּנוְבִיג לְמִּמֵּׁמִאֹּצִי
- يوظري الله والمرادة

- למבה אבו אלא ג' מפנה הכון:

- and the altar of incense; pure candlestick with all its vessels, and the table and its vessels, and the
- all its vessels, and the laver and its and the altar of burnt-offering with
- minister in the priest's office; and the garments of his sons, to 10 holy garments for Aaron the priest, and the plaited garments, and the
- commanded thee shall they do.' place; according to all that I have incense of sweet spices for the holy and the anointing oil, and the
- :Saiyss And the Lord spoke unto Moses,
- I am the Lord who sanctify you. generations, that ye may know that Me and you throughout your My sabbaths, for it is a sign between of Israel, saying: Verily ye shall keep Speak thou also unto the children
- off from among his people. work therein, that soul shall be cut to death; for whosoever doeth any that profaneth it shall surely be put for it is holy unto you; every one Ye shall keep the sabbath therefore,

- (ק) ואת הארון לעדות. ללורך לומום סעדום:
- (8) המהורה. על שם והל מהור:
- משויים נקבים נקבים, ללי"דין בלע"ו (שלינגווערק): לְּבּוּשֵׁי שֵׁמּוּשְׁׁם, וסֿין לו דמיון במקרס, וסֿני סֿומר שסוס לשון סֿרמי, כמרגוס של קלעיס ומרגוס של מכבר, שסיו סֿרוגיס בממע, בסונס מדבר, לא מלינו באחד מסס ארגמן או חולעם שני בלא שש: 🏻 בגדר השרד. יש מפרשים לשון עבודס ושירום, כחרגומו ַרַברי, שימתר יתן סַמְּבַלֶּמּוְסְמַׁרָנְּמֶן וְמוּלַעַת סַשְׁנִי שָׁמֹי בְּנְדֵי שְׁרֶר לְשָׁבֵת בַּקֹּדֶשׁ (שמות למ, מ), ולמ סרוכר שש עמסס, ומס צבגרי ממעות, וְנְקְּנִי שָּבֶּי ְּבְּבָּרְ מְבַבֶּלְת (במדבר ד, יבו, וְנְקְנִי שָּבֶר מַרְבַּיַךְ מַבְרָבָין (במדבר ד, יבו, וְנְקְנִי שָבָרַ מַרְבַבַּין בגדי סקדש לאסרן סכסן ואת בגדי בניו לכסן, אלא אלו בגדי סשרד סס, בגדי סמכלת וסאכגמן ותולעת שני סאמוריס בפרשת (10) ואח בגדי השרד. אומר אני לפי פשומו של מקרא, שאי אפשר לומר שבנגדי כהונה מדבר, לפי שנאמר אללס ואת
- (11) ואח קטורח הסמים לקדש. לנורך הקטרם הסיכל שהוא קרש:
- בסנמילי לכס את יוס מנוחתי למנוחה: לדעת. סאומות בה, כי אני ס'מקדשכם: כל אכין ורקין מעומין, למעט שבת ממלאכת המשכן: - בי אוח היא ביני וביניכם. אות גדולה היא ביניו שבתרתי בכס, מפני אומס מלאכס: – אך את שבחותי תשמורו. אף על פי שמסיו כדופין ווכיוין צוכיוום סמלאכס, שצם אל מדחס מפניס. (13) ואחה דבר אל בני ישראל. ואחה, אף על פי שהפקדמיך לנוומה על מלאכם המשכן, אל יקל בעיניך לדחום את השבת

'الْمُلِلَّة: מְלְאבֶה בְּיִוֹם הַשַּׁבָּה מָוֹה אֶהְקְּטְּלְא יִהְקְּטִילִ: らく しょうばい ני וּבַנִים עַמְּבִיּאָי שַּבְּּהָאָ מַבְּּהָאָ מַבְּיִאָּ אָאָם זֹמִים וֹמְאָם מִלְאַכֹּע אָטַא וִמִּין טִעַּאַבֿיִר עַבְיּדְקָא

לוּבְׁמֹא צֹבֹם וֹוֹ כֹּלְ בַוֹמֹבֹּיִב

sabbath day, he shall surely be pur whosoever doeth any work in the solemn rest, holy to the LORD; the seventh day is a sabbath of Six days shall work be done; but on

to death.

בובית מוקם: לְהַמְּׁנִע אָעַ-עַּמְּבָּׁע לְאַרְנִעָם לְמָמֶּבִּג יִע הַּבָּטָא לְגַבִּינִיוָן וֹמְּמִבוּנִ בְּדֹנִינִמְּבַאָּבְ אָנַרַתַּמָּבְּנִי וְנִסְּבוּוּ בְּנִי וֹמְבַאָבְ וֹנַ מִּבְּנִיאַ

4:0 \$40:

children of Israel for ever; for in six It is a sign between Me and the generations, for a perpetual

the sabbath throughout their 16 shall keep the sabbath, to observe

Wherefore the children of Israel

(Q) בַּאָבוּל וּבַיּוֹם הַשָּּבִיעִּי שָּבַר ַלְמֶשׁׁבְ נְּבְיִבְּיִ מִּעַרַבְּשְׁתַּנִם נְאָּעַרַ בי הוא לעלם פר־שַשָּׁת יָמִים פֿינָי יבּין פֿנָי יִשְּׁבָּאָר אָנִע

ולוומא מִלומֹאִי מִלְע וֹנֹע: אַבוּלָא עוֹנוֹ אַנְאָהָ עוֹנוֹ אַבּלֹא אָת הִיאַ לִעְּלַם אֲרֵי שִׁהָא יוֹמִין בון מומבו ובון בנו ואָבאַג

stone, written with the finger of tables of the testimony, tables of him upon mount Sinai, the two had made an end of speaking with And He gave unto Moses, when He

ceased from work and rested.' earth, and on the seventh day He

days the LORD made heaven and

God.

ڲٛڔڬڔڡ؞ كُلْنِهِ كُلُّا خُلُكُ، ם خُمُّةُ خَمْ كِينَا، فَتُدِينَهِ كِينَا، هَجُرُهُ ^{שני} אַחּוֹ בְּחַרְ סִינֵּי שְׁנֵי לְחָת הַעֵּהָת שְּמִיה בְּשׁירֶא דְּסִינִי מְּבֵין נימן אָל מֹשֶׁה כָּכַלִּתוֹ לְדַבֶּר

ויהב למשה כד שיצי למללא

- (+1) מוח יומח. לס יש עדיס וסמרלס: ווכרחה. צלל סמרלס: מחלליה. סנוסג בס מול צקדושמס:
- הלס בַּיּוֹס מְרָחׁשׁוּן שַׁבְּמִוּן וּבַּיּוֹס סַשְׁמִינִי שַׁבְּמִוּן (שֹס, למ), חמריס בכל מלחכת עבודס, ומותריס במלחכת חוכל נפש:) קדש אוכל נפש, וכן יום הכפורים שנאמר בו שַבַּמ שַבְּמֹון הוּא לְבֶם (ויקרא כג, לב), אפור בכל מלאכה, אבל יום מוב לא נאמר בו כי (15) שבח שבחון. מנוחח מהגוע ולא מנוחח עראי: (שבח שבחון. לכך כפלו הכחוב, לומר שאחור בכל מלאכה, אפילו
- (קו) וינבש. כמרגומו ונמ, וכל לשון נופש סוח לשון נפש, שמשיב נפשו ונשימתו בהרגיעו מעורת המלחבה, ומי שכתוב בו לח לה׳. שמירם קדושמס לשמי ובמנומי:
- שפיו שמיפן שוום: סמשפטיס: לדבר אחו. מלמד שסיס משס שומע מפי סגבורס, ומוזרין ושונין את ססלכס שניסס יחד: לחח. לחת כמיב, האמורים בספר ישעיה (ג, חרד), אף חלמיד חכם לריך להיוח בקי בכ"ד ספרים: - לדבר אחו. החקים והמשפמים שבואלה לו מורס בממנס ככלס לחחן, שלא סיס יכול ללמוד כולס בומן מועט כוס. דבר אחר, מס כלס מחקשמח בכ"ד קשומין, סן בליווי אמר לישראל, קחו מאחבם דייקא, ולא מערב רב, לפי שהם גרמו בנוקין וק"ל): - בבלחו. ככלמו, כחיב חחר, שנמחרה ויקסל, אשר על כן בלווי סקב"ס כמיב מאת כל איש, דסיינו גם ערב רב, כמו שדרשו רבותינו ז"ל, איש איש, מלמד וכוי, ומשס שעגל, ומשה לא הגיד לישראל לווי המשכן עד למחרם יום הכפורים, שהיו ישראל מרולים להקצ"ה, וכן הוא צהדיא צווהר מובא, דילמא הכל כסדר, ולווי הקב"ה למשה היה בארבעים ימים הראשונים, טרם עשומם העגל, וקודם רדמו מההר עשו בממוז נשמברו סלומום, וביוס סכפורים נמרלס סקב"ס לישראל, ולממרת סממילו בנדבת סמשכן וסוקס באחד בנימן. (ל"ע (18) ויהן אל משה וגר. אין מוקדס ומאוחר בחורה, מעשה העגל קודס ללווי מלאכח המשכן ימיס רבים היה, שהרי בי"ו יישף ולה ייגַע (ישעיה מ, כה), וכל פעלו במאמר הכהיב מנוחה לעלמו, לשַבֵּר האוון מה שהיא יכולה לשמוע:

IIXXX

מֶּת־הָיָה לְוֹּ: בְּיִהְ מִאָּבֹא מִבּּבְוֹם לָאִ גֹבֹמִנּי קפְּנֵינִנִי כִּי־זָרַו מֹשֶׁר הָאִישׁ אֲשֶׁר עַשְּׁהְ־קְנֵנּ אֱלְהָיִם אֲשֶׁר יֵלְכוּ קּוֹם עֲבִּיִר לַנָּא דַחֲלָן דִּיהְכָּן מַלְ אַנְוֹנְן וֹיּאָמֶרְוּ אַלְּוֹן לַוּםו מַמֵּא מַלְ אַנִוֹנְן וֹאָמָרוּ כִּיִּי לַבָבֶר מִן הַנַּלַר נַיּקְבָיב הַקָּם לְמִיחַת מִן מּוּרָא וֹאִטְּבָּנִישִ ניַרְא הַעָּׁם בְּירבֹשָׁשׁ מֹשֶׁה נַחָזָא עַמָּא צָּרֵי אֹיחַר מֹשֶׁה

יַרעָנְאַ מָא הַוָּה בִּיה: באַסְקּנָא מִאַבְעָא בְּמִאָבוֹם לָא בובלא אַנו בון מָמִנו מּבֹנִא

know not what is become of him.' up out of the land of Egypt, we this Moses, the man that brought us god who shall go before us; for as for and said unto him: 'Up, make us a themselves together unto Aaron, the mount, the people gathered Moses delayed to come down from And when the people saw that

IIXXX

לוְמֵּוֹ עַזְּּעָׁב אָמֶּבְ בֹּאָזְוֹנֵ לְמִּגְּפָׁם נּגְאָמֶר אֶבְעִיםְ אַנִירֶן פּּוֹעליִ נָאָמֶר

לנוכם ולונוכם ועלואו אלו:

\$4_\$<u>I</u>L!: עַוֹּעֵר אָמֶּנ בּאוֹנִינִים נֹיבֹיאָנ עַנִעַבּאַ עַבָּאָנְרָנִינְן וֹאָיִנִיאָנּ

ب المراب المراب المربية هَٰرُبَك هُرِيْرِكِ نَصْلَهُمْ يَهُمُّكُ يَهُمُّكُ يَعْمُرُكُ يَنْزُنُكُ نَصْلُهُمْ ַ זְיַנְעָשְׁרוּ עַנֶּלְ עַפַּבְּרָוּ וַיִּאָמִרְוּ בְּוִיפָּא וְעַבְּרֵיה עַינֶל עַהְּבָּא ניקַח מִיְּדְם נִיְצַר אַתוֹ בַּהָבֶם תְּסִיב מִיַּדְהוֹן

> ڂڷڶ؞ למֻּכוּן בֹנוכוּן וּבֹלִטַכוּן וֹאָנעוּ خبالا يخياا فالاحد

וּוֹטַפּּוֹעַנְיַ כַּעַעַבַּעַהָּסְם אָטַנוֹמָן וּפּּנוּעוּ כַּעַ מַּמָּא זֹטַ עַּוֹבָהָוּ

באַפֿליוּד מאַרְעָא דָמִצְרָים:

them unto me.' and of your daughters, and bring the ears of your wives, of your sons, 2 off the golden rings, which are in And Aaron said unto them: 'Break

ears, and brought them unto Aaron. 3 golden rings which were in their And all the people broke off the

Egypt.' brought thee up out of the land of This is thy god, O Israel, which made it a molten calf; and they said: fashioned it with a graving tool, and And he received it at their hand, and

- מארץ מצרים. וסיס מורס לנו דרך אשר נעלס בס, עמס לריכין אנו לאלסום אשר ילכו לפנינו: איוו לסס: - כי זה משה האיש. כמין דמום משס סראס לסס סשמן, שנושאים אותו באויר רקיע סשמיס: - אשר העלגו לאחר חלוח, שהרי לא ירד משה עד יום המחרח, שנאמר וַיַּשְׁבִּימוּ מְמְּמֵבֶת וַיַּשְׁלוּ עֹלוֹח: אשר ילבו לפורוו. אלהוח הרבה שכבר באו שש שעות ולא בא וכוי, כדאיתא במסכת שבת (פע.), ואי אפשר לומר שלא טעו אלא ביום המעונן, בין קודס חלות בין וערבב את העולס, והראה דמות חשך ואפלה וערבוביא, לומר ודאי מת משה לכך בא ערבוביא לעולה, אמר להם מת משה . ארבעים יום ולילו עמו, ויום עליימו אין לילו עמו, שהרי בו' במיון עלה, נמלא יום ארבעים בשבעה עשר בתמוז, בי"ו בא השמן . אמר להם, לפוף ארבעים יום אני בא בפוך ו' שעום, כסבורים הם שאופו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר להם שלימים, (I) בי בשש משה. כמרגומו לשון מימור, וכן ז שֵׁשׁ רְכְּצוֹ (שופּמיס ה, כח), וַיְּמִילוּ עַד צוֹשׁ (שס ג, כה), כי כשעלה משה להר
- (ב) באזרי בשיכם. אמר אהרן בלבו, הנשים והילדים חסים בחכשימיהן, שמא יחעכב הדבר, ובחוך כך יבא משה, והם לא
- (3) ויחפרקו. לשון פריקם משא, כשנעלוס מאוניסס נמלאו סס מפורקיס מנומיסס, דישקריי"ר בלע"ו (ענעלאומעע): הממינו ופרקו מעל עלמן: פרקו. לשון לווי, מגורם פרק לימיד, כמו ברכו מגורם ברך:
- בכשפים, ויש אומרים מיכה היה שם, שילא ממוך דמומי בנין שנחמעך בו במלרים (שנהדרין קא:), והיה בידו שם ומם, שכחב ומוייפין על ידו חוחמוח: - עגל' מסכה. כיון שהשליכו לָחֹיר צַבּוּר, בחו מכשפי ערב רב שעלו עמהם ממלרים ועשחוחו אונקלום וַצַר יָמַיּשּ בְּוִיפָּח, לשון ויוף סוח, כלי אומנות שחורלין בו בוסב אותיות ושקדיס שקורין בלע"ו ניי"ל (גרחבשמיכל), וחורטין בו לורוח בוהב, כעט סופר החורט אוחיוח בלוחוח ופנקסין, כמו וכְּמֹב עַבְּיוּ בְּמֶבֶע בֻּמֹרִשׁ (ישעיה ה, 6), ווהו שחרגם (ישעיה ג, כצ), וַיַּנַל כְּבְּרַיִם בֶּשֶׁף בְּשְׁנֵי מַרִימִים (מלכים־ב ה, כג). והצ' וילר לשון לורה, נמרט כלי מומנות הלורפין שמורלין (4) ויצר אוחו בחרש. יש למרגמו נשני פנים, האחד וילר לשון קשירה, נמרע לשון מודר, כמו וַסִּמִּשְׁפְּׁחֹת וַסְמַרִישִיס אח נזמי. כמו מנומי, כמו כְּגַמְׁמִי מֶׁמ סְעִיר (שמום ע, כע), מן סעיר:

SSI

בו משם עלם שור עלם שור לסעלות ארונו של יוסף מתוך נילות, והשליכו לתוך קפור, וילא העגל: – מסכה. לשון מתכת. דבר

וַיּקְרֶא אַהַרֹּן וַיּאִמָּר חָג לַיהוָה י נינג אַנגן ניגן מוּבּט לְפֹּּנִי נְיִנִיאָ אַנגן יּבְנָא מַרְבָּטָא

נַיּשְׁבָּיִמוּ מְמְּחֲבְּׁת נַיַּעְּלָוּ עַלְּהְ וַאַּקְּרִיםוּ בְּּיוֹמָא דְּבְּחָרוֹהִי

וְאַּטְוּ וּוֹצְמוּ לְצַּבִּוֹל: (פּ) ניניתו הֹלְמִנִם ניֹתְׁב בֹּתֹּם לְאָבֶּלְ וֹאִפּׁנִפוּ הֹלְנִוּ וֹפֹבוּבוּ נִבְּפֹּוּ

מֹאָבוֹ מֹגַבוֹם: בֿר שָׁבַוֹּט עַמְּוֹדְ אָשָׁר הַמֶּלְיִהְ אָבִי הַבֵּיל עַּמָּרְ דְּאַפַּיקְּמָּא ַ נִיְדַבֶּּר יְהְנְה אֶלְ־מֹשֶׁה לֶּךְּ דֵּדְ וּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה אִינִיל הוֹת

تُمَّرُنك مُعْدًا مُعْدًات: هَٰذُكُ هُٰزُكُ نَصْلُهُمْ هُمُّكُ لَهُمُّكُ لَهُمُّكُ لَهُمْ لَا لَمُ لَا لَمْ لَا لَمْ لَا لَهُمْ لَا لَهُمْ لَا لَا لَهُمْ لَا لَهُمْ لَلْمُ لَلَّهُمْ لَلْمُ لَلَّهُمْ لَا لَهُمْ لَا لَمْ لَا لَهُمْ لَا لَهُمْ لَلْمُ لَلَّهُمْ لَلْمُ لَلَّهُمْ لَلْمُ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلْمُ لَلَّهُ لَا لَهُ لَا لَهُمْ لَلْمُ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلْمُ لَلَّهُمْ لَمُلِّلًا لِمُلْكُمُ لَمْ لَلَّهُمْ لَلّلِهُمْ لَلَّهُمْ لَلْمُلْلِمُ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلّلِهُمْ لَلْلِمُ لَلَّهُمْ لِللَّهُمْ لِللَّهُمْ لِللَّهُمْ لِلَّهُمْ لَلَّهُمْ لَلَّهُمْ لِللَّهُمْ لِللَّهُمُ لِلَّهُمْ لِللّلَّا لِللَّهُمْ لِللَّهُمْ لِللَّهُمُ لِللَّهُمْ لِللَّهُمْ لِللَّهُمُ لِللَّهُمْ لِللَّهُمْ لِللَّهُمُ لِلَّهُمْ لِللَّهُمُ لِلَّا لِلَّهُمْ لِللَّهُمْ لِلَّهُمْ لِللَّهُمُ لِلَّهُمْ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِلَّهُمْ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِلللّّلْمُ لِللَّهُمْ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِلَّهُمْ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِلَّهُمُ لِللَّهُمُ لِللَّهُمُ لِلَّا لِلَّهُمُ لِلَّا لِلَّا لِلَّا لِلْمُلْلِلْلِلْلِّلْلِلْلِلْلِلْلِّمُ لِللَّالِلَّالِلْلِلّ أدهُكَالد كِلِ أَدَاٰكُكُك حِبْ الْدَهِجُالِ الْدَهْدُالِةِ الْمُنْكِةِ فَذِيدَ فَيْكَادِ كِيكَ الْمُقَادِ كِيك צוּיִלִם מְשָׁי לְחֶם מֹנֶל מַסַבְּח דְפַפֵּידְחִּנּוֹ צְבַרוּ לְחֹוֹן עֵינַל קַרוּ מַהַר מִן הַבֶּרֶךְ צַּשָּׁר סְמוּ בִפְּרִיעַ מִן אֹיְרָחָא

بزيات بربي: אָת־הָעָם הַנְּה וְהַנָּה עַם־קִשָּה־ נֵילֹאמֶר יְהְנֶהְ אֶל־מֹשֶׁה רְאִיֹתִי

בְהָה נִאַכַּגְה נְאָמֶּמֶה אִיהְךְּ לְגָּוֹי וְיִהְקָּךְ רִגְּזִי בְּהֹוֹן נִאַמֶּיִצִּינוּן י וְעַמְּה הַנְּיְחָה לֹּי וְיְחַר־אַפָּי וְּכְעַן אָנַח בְּעּיּחָךְ מִן בֵּדְעַי

> עַנְאַ אָרֶם יִיָּ מְתַר: בובתוניו ופרא אַנורן נאָמָר

> וֹשׁמוּ לִעוּוֹכֹא: נאַסְחַר עַמָּא לְמֵיכַל וּלְמִשָּׁהַ

מאַבמא במהבום:

באַפַעוּר מַאַרְעָא דָמִצְרָים:

עבון וָהָא עַם קשׁי קַדָל הוא: נאַמר יִן לְמִמָּר גָּלִי בֶּוֹבְמִי עַּמָּא

Now therefore let Me alone, that

it is a stiffnecked people.

Egypt.

9 have seen this people, and, behold,

I' :eseM ornu bise TORD And the LORD

brought thee up out of the land of

molten calf, and have worshipped it,

they have turned aside quickly out

land of Egypt, have dealt corruptly;

that thou broughtest up out of the 7 'Go, get thee down; for thy people,

And the LORD spoke unto Moses:

down to eat and to drink, and rose

peace-offerings; and the people sat

To-morrow shall be a feast to the

5 an altar before it; and Aaron made And when Aaron saw this, he built

burnt-offerings, and brought

up to make merry.

morrow, and offered And they rose up early on the

proclamation, and said:

LORD.

This is thy god, O Israel, which and have sacrificed unto it, and said:

> 8 them; they have made them a of the way which I commanded

'nation.' them; and I will make of thee a great them, and that I may consume 10 My wrath may wax hot against

חג לח׳. בלבו סיס לשמיס, במוח סיס שיבה משס ויעבדו הח סמקוס: . מביא לכרכ רוס מביא אבן ונמלאם מלאכמן עשריס בבם אחם, מסוך שאני בונס אוחו ומסעלל במלאכסי, בין כך ובין כך משס בא לפניו, ויבן מובוח לפניו, ועוד כאס ואמר מועב שיחלס בי סקרחון ולא בסס, ועוד כאס ואמר, אס סס בוניס אח סמובח, וס ומדרשו בויקרא רבה (י, ג), דברים סרבס ראס אסרן, ראס חור בן אחוחו שסים מוכיחם וסרגוסו, וזסו ויבן (לשון בינס)מובח לדמומס לגמרי: ריבן מזבח. לדמומס: ריצמר חג לה' מחר. ולא סיוס, שמא יצא משה קודס שיעצדוסו, זהו פשומו. (5) וירא אהרן. שסיס בו רוח חייס, שנמתר בְּמַבְנִיח שׁוֹר מֹבֵל עַשֶׁב (חסליס קו, כ), ורמס שסלליח מעשס שען, ולמ סיס לו פס סס שנקסלו על אסרן וסס שעשאוסו, ואמר כך סמעו את ישראל אמריו:

וֹאַהְבוֹע וֹטִב לַתַּם סַנּוּ:

(6) וישכימו. סשמן זרוס כדי שיחמלו: לצחק. יש במשמע סוס גלוי עריות, כמו שנלמר לְצַמֶּק בִּי (בּרחֹשִית למ, יו),

רב שקבלם מעלמך וגיירסס, ולא נמלכת בי, ואמרת מוב שידבקו גריס בשכינה, הם שחתו והשחיתו: בשבילס (ברכוח לב.), באוחס שעה נחנדה משה מפי ביח דין של מעלה: שהה עמך. שחה סעה לא נאמר, אלא עמך, ערב (ד) וידבר. לשון קושי סום, כמו וַיְדַבֵּר מְּמֶס מֲשׁוֹח (ברמשים מב, ז): לך רד. כד מגדולסך, למ נסמי לך גדולס מלמ ושפיכום דמים, כמו שנהמר יַקוּמוּ נָה בַּנְּעָרִים וִישַׁבַּקוּ לְפָּגִינוּ (שמוחל־ב ב, יד), חף כהן נהרג חור:

(9) קשה עורף. מחזירין קשי ערפס לנגד מוכיחיסס וממחלנים לשמוע:

(10) הגיחה לי. עדיין לא שמענו שהמפלל משה עליהה והוא אומר הניתה לי, אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר חלוי

מִצְּבְוֹם בֹּכְנוֹ צָּבְוֹגְ וּבְּנֶב וֹוֹלֵשׁנוּ: בְּעַּהְ אֲשֶׁר הוֹצֵאָהָ מָאָנֶרִי אַ يأنخوا خون بمنظ يهيت هوا रागूर वर्षेत श्रव वृद्धः ग्रांत श्रुरंत्राः

أناؤتاه لإحرائلها كِلَمْقِكِ: הְאָבְמָה שִׁיב מִחַרַוֹן פֿבורים וּלְכַּלִּלָם מִעַּלָ בּ בְּרְעָה הְוֹצִיאָם לַהַרָּג אֹתָם לַמַּה יאִמִרוּ מִצְרַיִם לַאַמֹּר

هُمُنَّا خُيْلَةُجُهُ لَائِلَكُ، خُمْخُهُ: וֹכֹבְ עַאָּבְא עַנְאָנִ אָהָוֹר אָתָּוֹיִנִי אָטַ זָּבְמְּכִם כַּבוּבָבוּ, וַיַּמְּמְנִים كِيْنِ فِلْ رَفَيَةِ لَا يُحْرَثُهُ مَالِقُلِ ڂڹڿڶؚڟ

משְׁנֵי עֶּבְרֵיהָם מִזָּה וִמִּזָּה הַם כה לַחָׁת הְעַּהֶת בְּיְדְוֹ לְחָת בְּתְבִים וּהָבִין לוּחִי סְהַדוּהָא בִּיִדִיה يبُوا ييهد ظهِد ظراجبُد نَهِيرِ ـ

ַבְּבֶּר לַעֲשְׁוֹח לְעַמְוֹי: (G)

: ◘ ئاڭ خ

년선(**급**성: במאבום בחיל דב יביד נֹאַמֹּב לַמֹּא וֹוֹ וֹעַלֵּב בוּעֹזַב וְצַּלִי מֹשֶׁה קֵּרָם יָיָ אֱלְהֵיה

444F: בּהְשֹׁא בַמַבְּילִשֹא לְמִהֹּבַּר שוכ משלול רוגוף נצמיב מו ילשׁיצַייוּקהוֹן מִעָּל אַפּי אַרִעָּאַ לקשלא וַהְהוֹן בֶּינֵי שוּרַיָּא ڂڟؠڟۮ عقركورا $\dot{\zeta}\dot{\zeta}X$ ひれれる ترخالانا

أتباغتنا خيرت: בְּבָׁגִיכִוּן אָמֵוּן לְבָּנִיכִוּן ככוְכֹבׁו מִתוֹא וֹכֹב אַנֹהֹא ילושְבֹאַל מַבַּדְרָ דְּקַיִּינִישָּׁאַ ĠŖĊĊĊŒ

ֻ בְּמִמְּבַר קעמֵיה: ÷፣ נּיּנְּקְטֶם יְהְנְּהְ עַּלְבְּהְרָלְּהְ אֲשֶׁר וְתָּב יִי מָן בִּשְׁמָא דְּמַלֵּיל

מכא ומכא אוון בינובון: קים, בייירון מטבון גבביהון וּאָטִפָּנִי וּנָחַת מֹשֶׁה מָן שּוּרֶא

> great power and with a mighty forth out of the land of Egypt with people, that Thou hast brought Thy wrath wax hot against Thy God, and said: 'LORD, why doth And Moses besought the LORD his

of this evil against Thy people. from Thy fierce wrath, and repent from the face of the earth? Turn mountains, and to consume them them forth, to slay them in the speak, saying: For evil did He bring Wherefore should the Egyptians

shall inherit it for ever.' will I give unto your seed, and they all this land that I have spoken of your seed as the stars of heaven, and saidst unto them: I will multiply didst swear by Thine own self, and Israel, Thy servants, to whom Thou Remember Abraham, Isaac, and

His people. which He said He would do unto And the Lord repented of the evil

the other were they written. their sides; on the one side and on tables that were written on both tables of the testimony in his hand; from the mount, with the two And Moses turned, and went down

- בו, שאם ימפלל עליקס לא יכלס (שמו"ר מב, י):
- (11) למה ה׳ יחרה אפך. כלוס ממקנה הלה מכם במכם, גצור בגצור:
- (12) וחנחם. סמעשמ ממשבס למרת לסימיב לסס: על הרעה. משר משבת לסס:
- (15) משני עבריהם. היו המומיות נקרלות, ומעשה נסים היה (שנת קד.): שַׁשֶׁר נִשְׁבַּּעְּמִי לְמַבְּרֶסֶׁם מָבִיּף (שׁם כו, ג), וליִעקב נחמר שָׁנִי מֵל שַדַּי פְּרֵס וּרְבֵּס (שם לה, יח), נשבע לו בחל שדי: בּדְ, שחמה קיים ושבועמך קייממ לעולס, שנחמר בִּי נִשׁבַּעְמִי נָחָׁס ה' (ברחשית כב, עו), ולינחק נחמר, וַבַּקִימִיהַי הֶם הַשְּׁבָעָה (פרכומ לב.): אשר נשבעה להם בך. לא נשפעת לסס פרפר שסוא כלס, לא פשמיס ולא פארן, לא פסריס ולא פגפעות, אלא מס אחס אומר לי ואעשס אותך לגוי גדול, ואס כפא של שלש כגליס אינו עומד לפניך בשעת כעפך, קל וחמר לכפא של רגל אחד . אם להריגה, זכור ליצמק שפשט צוארו לעקידה, אם לגלומ, זכור ליעקצ שגלה למרן (שמו"ר מד, ה), ואם אינן גצולין צזכומן וילאו עשר בעשר: - לאברהם ליצחק ולישראל. אס לשרפס סס, זכור לאברסס שמפר עלמו לסשרף עליך באור כשדים, (13) זכור לאברהם. אם עזרו על עשרת הדזרות, אזרהם אזיהם ותופה צעשר ופיונות ועדיין לא קזל שכרו, תוהו לו

חַרות על־הַלְּחָת: וְחַמְּבְתְּב מִבְתַּב אֱלְהִים הֹוּא וּבְתָּבָא בְּתָבָא דַּייִ הוּא מְפְּרַשׁ إثرَجُتُم فِيْشِم هُكُرَاتٍ يَهِم إِكَانِهِ فَبَرِبُهُ فِي إِنْ الْأَرْبَانِةِ فِي فِي الْأَرْبَانِةِ

مْرَامُل جَمْلَيْت. בְּבַעָּׁה וַיּאַמֶּר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל בַּר מִיבְּבִין וַאֲמַר לְמֹשֶׁה קַל וּוֹשְׁמַעַע יְחוֹשֶׁעַ אָת־קוֹל הַעָּם וּשְׁמַע יָהוֹשָעַ יָה קַל עַּמָּא

ענות אַנקר שמעני: נאגן קול ענל שניים הקישה קול בקרבא ואף לא קל הלשין

בּכְּמִנִי הַּמְּבָּר אָטָם עַּמַנִי בְּנִינִי: אַר משָה וַיַּשְׁכֵּךְ מִיּנְדִוֹ אָתַ־ ⁶¹ ניַרְא אָת־הָעָגֶל וּמְּחֹלֻת נַיְּחַר־ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַל אֶל־הַמַּהַנָּה וַהַנָּה כַּד קָרֵיב לְמַשָּׁרִיהָא

אָנוַ בַּדָּוֹ וֹאָבִאָּב: בול ניוָב מגשלו בפום נוּאָל יי וּיִשְׁרֶן בְּאָשׁ וּיִשְׁתוֹן עַרְ אֲשֶׁרְ בְּנִירָא וְשֶׁף עַר דַּהַנָּה דַּקִיק וּיַפְּט אָטַ טַמְּלֶּכְ אַׁמֶּב הֹמָנְ יּנְסִיב יָט מִּלֶּלְא בַּמַּבְבַר נְאִיבִּיר

עַלְיוּ חֲשְׁצָּה גָּדִלְה: הֹמֶּע לְנַבְּ עַתְּּלֶם עַזְּצִׁעְ כִּירַעַבָּאָטַ לְנַבְּ הַּמָּא עַבַּוּן אָבִי, אָנטַנִּטַאַ וַיַּאַמֶּר מֹשֶּׁהֹ אֱלְ־אַהַדְּן מֶהַ וַאֲמַר מֹשֶּׁה לְאַהַרוֹ מָא עַּבַר

לבלא למהבוטאי

במשלבון אלא במשולום אלא ניאטר אַין קול עַנוֹת גְּבוּרָה נאַטר לְאַ קּל גִּבְּרִין דְּנְצְּחִין

ליהן א וְתַבָּר יָהָהוֹן בִּשָּׁפּוּלֵי רוגיא דמשה ורְמָא מיִרוֹהִי יָת וְשׁוֹא וֹט מֹנֹלָא וְשׁנֹנִיוֹ וְשׁבֹּוֹנַ

בני ישְׂרָאֵל: ובבא מכן אפו מוֹא נֹאַהְלוּ נֹע

הְּלְוְנִי, עוְלֹא נַלֹּא:

writing of God, graven upon the Ood, and the writing was the And the tables were the work of

in the camp.' unto Moses: 'There is a noise of war 17 the people as they shouted, he said And when Joshua heard the noise of

them that sing do I hear.' being overcome, but the noise of is it the voice of them that cry for them that shout for mastery, neither And he said: 'It is not the voice of

broke them beneath the mount. the tables out of his hands, and Moses' anger waxed hot, and he cast saw the calf and the dancing; and came nigh unto the camp, that he And it came to pass, as soon as he

children of Israel drink of it. upon the water, and made the ground it to powder, and strewed it 20 made, and burnt it with fire, and And he took the calf which they had

them? hast brought a great sin upon did this people unto thee, that thou And Moses said unto Aaron: What

- (פיינשניידען): פלונימ, כך כל שעשועיו של סקב"ס במורס: - הרוח. לשון מרת ומרע אתד סוא, שניסס לשון מיקוק, אנעליי"ר בלע"ו (16) מעשה אלהים המה. כמשמעו, סוא בכבודו עשאן. דבר אחר, כאדם האומר לחברו כל עסקיו של פלוני במלאכה
- (TI) ברעה. להריעו, שהיו מריעים ושמחים ולוחקים:
- (18) אין קול ענוח גבורה. אין קול הוה נכאה קול עניים גבורים הלועקים נלחון, ולא קול חלשים שלועקים וי, או ניסה:
- ישראל מומריס ואמננס לסס: חחת ההר. לרגלי ססר: (19) וישלך מידו וגר. אמר, מס פמח שסוא אחד מן סמנות, אמרס מורס כל כן נכר לא יאכל בו, סמורס כולס כאן, וכל קול ענות. קול מרופין וגדופין, סמענין למ נפש שומען כשנלמרין לו:
- שבדקום המים ולבו במניהם: הירחח שהן מרובין, עדים בלא החראה, במגפה, שנאמר <u>ו</u>יגף ה' אָם בְּעָה, לא עדים ולא החראה, בהדרוקן (יומא מו:), וישק אח בני ישראל. נמכוין לצדקם כפומות, שלש מימות נדונו שם, אם יש עדים והתראה, צפייף, כמשפע אנש ייר (20) דיוד. לשון נפוץ, וכן יוורס על נוסו גפרית (מיוב ית, מו), וכן פִי מִנֶּס מֶוֹבֶס בֶּבְשֶׁת (משלי מֿ, יו), שוורין בס דגן וקמניות:
- (12) מה עשה לך העם. כמס יקוריס קבלת שיקרוך עד שלה תביה עליסס העה וס:

止(2): אַשְׁעְ גְּעָהְשָׁהְאָ אָעַרְ עִוּלְהְם כַּנִּי בְּרֶבְתְּ אַנִּינִ אָשְׁ גָּבְיִנִּ אָשְׁ נְבַהְּעָּ رَزْهِ رُمُ لَا يَمَارُ لِمَا يُعَالِمُ لَا يُعَالِدُ لِيُعَمَلِ هَلَالًا كُمْ نَامَاءً لِالنَّامُ

מֹצְרַנִם לְאִ יָבְעְּנִי מֶעַבְעַנִינִי לְנִי לְּיִבּיִּ בְאָנְשִׁ אַמֶּר בַוֹמֶלֶנִי מִאָּבֹּא ي هُمْد تَخُدُ خُطُتُنَه حَدِيْكَ مِمْكَ וַיַּאִמְרוּ לִי עַשְׁר לְנֵוּ אֶלְהֹים וַאֲמָרוּ לִי עַבִּיד לַנָּא דַּחָלָן

لنظثم لنياب: וּשׁׁנוּבְלֻ, וֹאַהְּלְכֹּבוּוּ בֹאָה וּיֹגֹא פֹּבוּפוּ וּנִיבוּ לָ, וּבֹמִינִינִי

خَطَرَيْتُם: עוּא בִּי־פְּרָעָה אַהַרוֹ לְשִׁמְצָּה

هَجُر، خُح_خُدْر جَارْ: וֹיֵאָמֶׁר מָׁי לַיִרוֹּוְה אֶלְיִׁ וַיִּאְסָׁפֹּוּ ربيورا ماس جنور رمورز

الالٰد: אַבוּו וֹאַישׁ אָת־בַּצָּהוּ וְאָישׁ אָת־ לְּמִּׁמָׁרַ בַּׁמַּטַׁנְיִר וְיִבְיַבְּיִּ אָנִמְ_אָנַרַ מּגַנְבֹי מֹבֹנְנִ וֹמָנִבוּ טִמָּמֹנִ לי אָלְעַנִי וֹמִּבְאָלְ מִּימוּ אִישׁ<u>וּ</u>עַרְ וֹמִינִי וַיַּאַמֶּר לְהָם כְּּה־אָמָר יְהוָהֹ וֹאַמֵּר , לְהוֹן

כֹמִלְמֵּע אֹלְפּֿג אֶׁנְמִּי וַיִּפְּל מִן־הְעָם בַּיַנִם הַהִּוּא דְּמֹשֶה וּנִפָּל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא

בְּמִגְּנִוֹם לָא וֹבַהֹּלָא מָא בַּוֹנִי ロダーネメ <u>האַסְקוֹגַא</u> בּוּבְלוּ בְּבְּבְּתְּבָּא אָבִוּ בֵוּן מָמֵּע

בוובא וופל מולא הדון: زيخور خريط جور برنوج بربوج المعرب المرا المراجع المراجعة

<u> לַבְּיהוּוּן</u>: אַבְרן לְאַסְבוּהָהוֹן שׁוֹם בִּישׁ בְּטִיל הוא אַרֵי בַּטַּילִנוּן יַ נַיָּרָא מֹשֶׁה אָת־הְשָׁם כָּי פְּרָעַ נַחָּיָא, מֹשֶּׁה יָת עַּמָּא אַרִי

څڼږ: לְנִינוּ וֹאִינְבֹּנוּמְוּ לִנִינוּ בֹּלְ בַּנוּ נאַמר מו דְּחַלִּיָּא דַּיִין יוּתּוֹן וֹשְׁם מְמִּע בֹעוֹנֵת מַמִּנִינִא

אַבויבי יגָבר יָת חַבְּבִיה נָאָנִשׁ בַּמַמָּבוּנִאַ נַלַמּנַבְנַ נִּבַר וַנַי מוברו ומובו מקורע למרע يتر نلخيانا ドニネレガム نتهدا ※食し

עווא כּטַלְטָא אַלְפָּגן װּבָּבָא: נין אָלוּי בְּנִי בְּרָר מֹשֶׁת וַעַּבְרוּ בְנִי בְּנִי בְּפִּחְנְטָא

> the people, that they are set on evil. of my lord wax hot; thou knowest And Aaron said: 'Let not the anger

Egypt, we know not what is become brought us up out of the land of for this Moses, the man that god, which shall go before us; for as So they said unto me: Make us a

the fire, and there came out this so they gave it me; and I cast it into hath any gold, let them break it off; And I said unto them: Whosoever

derision among their enemies— Aaron had let them loose for a 25 people were broken loose—for And when Moses saw that the

gathered themselves together unto me.' And all the sons of Levi LORD'S side, let him come unto camp, and said: Whoso is on the then Moses stood in the gate of the

"ruoddgiən companion, and every man his man his brother, and every man his throughout the camp, and slay every and go to and fro from gate to gate every man his sword upon his thigh, the LORD, the God of Israel: Put ye And he said unto them: 'Thus saith

thousand men. of the people that day about three to the word of Moses; and there fell And the sons of Levi did according

- (22) בי בדע הוא. נדרך רע סס סולנין ממיד, ובימיונים לפני סמקוס:
- 1454: (24) ואמר להם. דבר אחד, למי והב לבד, והם מהרו והחפרקו וימנו לי: ואשלבהו באש. ולא ידעתי שילא העגל הוה,
- (אב) פרוע. מגולס, נמגלס שמנו וקלונו, כמו ופְּרַע מָׁמ רֹחֹשׁ סְחָשֶׁס (צמדצר ס, ימ): לשמצה בקמיהם. לסיות לסס
- שרבר הזה לגנות בפי כל הקמים עליהם:
- (32) מי לה׳ אלי. יבא אלי: בני לוי. מכאן שכל השבע כשר (יומא שם):
- ישרטל: (TS) בה אמר וגרי. וסיכן למכ, וֹבֵּת לְמֵלְסִיס יָמֵרֶס (שמות כב, ימ), כך שנויס במכילמת (פתחת פי"ב): אחיו. מלמו, וסות

וְלִנִישׁ גַּלִנִים בַּוֹלָם:

ילאַיקאַר עַלִיכוּן יוֹמָאַ דֵין נאַמַר משָה קָרִיבוּ יָדִיכוֹן

blessing this day.' may also destow upon you a and against his brother; that He every man hath been against his son yourselves to-day to the LORD, for And Moses said: 'Consecrate

אנלן אַכַפַּבע בַּעָּר חַשַּאַהָּבָם: ַּגְּדַלְהַ וְשַּׁמָּה אֲצֶּבֶּר אֶכֹּיוָהוֹה הְעָּׁם אַעָּׁם הַמָּאַטָּם הַמָּאָנּ וַיְהִי מְמְּחֲבְה וַיָּאִמֶּר מֹשֶׁה צֶּלְ־

ן מְאָם אֲכַפָּר עַל חוֹבֵיכוֹן: חוֹבָא רַבָּא וּכְעַן אָסַל לְקָּדֶם משָה לְעַמָּא אַתּוּן חַבְּתּוּן וֹנִינֹע בּׁיוֹמֹא גַּבַּעַרוֹעִי וֹאָמָר

atonement for your sin.' peradventure I shall make will go up unto the Lord, have sinned a great sin; and now I that Moses said unto the people: Ye And it came to pass on the morrow,

ַּגַּבְעַ הּגְּהֵהָּ לְטִׁם אָּבְ<u>תַי</u> זְּלֵיב: אָנָּא חָטָא הָעָם הַזָּה הַטָּאָר ניַשְׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהֹוָה נִיּאִמָּר

בְבָא וַעֲּבַרוּ לְחוֹן דַּחָלֶן בְּבְעוּ חָב עַּמְאַ הָדֵין הוֹבָא ומב משה לקדם יי נאָמר

made them a god of gold. have sinned a great sin, and have It LORD, and said: 'Oh, this people And Moses returned unto the

: ئَاكُنْكُ هِذَا طُلْلَدُ فِي صُوفِٰلِكَ يُجَمَّدُ لَهُم كُمْ طُلْدَدُ خَمَا مُوفِٰلُكَ וְמַמָּה אָם־הָשָּׁא הַשָּאָה אָם־הָאָ

rçūçq×: יכען אם שבקה לחוביהון

hast written. Thee, out of Thy book which Thou 32 sin—; and if not, blot me, I pray Yet now, if Thou wilt forgive their

װְמָאַבְׁן אָמְנִונוּ מִסָּבּּׁבִׁן:

אָמְהַנִיה מִסְפָּרִי: נאַמר ין למשה מו דחב בדמי

him will I blot out of My book. Whosoever hath sinned against Me, And the LORD said unto Moses:

יפְּקַרְתָּי עַבְּהָרָם הַשָּׁאַהָם: datil itija adili ÷ אַשֶּׁר־דִּבְרָתִּי לֶּדְּ הִנָּה עַלְאָּבֶיּי • בּּיִּ ַנעַמָּר גַרְּוּ נְחֵר אָת־הַעָּׁם אָל

TIE'TI וֹאַסְמָּר אַסמָרוּהָי מּלְאָכֹּו וֹבִינַ בַּבְּמָנַ וּבְּוַיִם לַאַּטַבֹּא בַּמַלָּילִית לָבְּ הַאָּ ולַתן אַנוגר דַבַּר וָת עַּמָּא

upon them. day when I visit, I will visit their sin go before thee; nevertheless in the unto thee; behold, Mine angel shall the place of which I have spoken And now go, lead the people unto

٧٣٢٠ (a) מַשְׁי אָנִי בְּעָּלֶא צַּמֶּב מַשְּׁי דְּאָשָּׁהַבְּרוּ לְעַּלֶּא צַעְּבָר ١٤٤ نيزك بمن تبين هِم بين عبي تبين عبي تبين عبي المرتبع

Aaron made. because they made the calf, which And the LORD smote the people,

- (92) גולאו ידכם. אמס ססורגים אומס, בדבר זה מממנכו להיות כהנים למקום: בי איש. מכס ימלא ידו בבנו ובאחיו:
- (30) אכפרה בעד חשאהכם. אליס כופר וקנות ופתיתה לנגד המאחכס, להצדיל ביניכס ובין התמא:
- למלך, שסיס מחביל ומשקס חת בנו ומקשמו, ותולס לו כים בלוחרו ומעמידו בפתח בית וונות, מס יעשס סבן שלה יחעה (ברכות (וצ) אלחר זחב. אמס סוא שגרמת לסס, שסשפעת לסס וסב וכל תפלס, מס יעשר שלא יתעאר (יומא פו: ברכות לב.). משל
- סמורס כולס, שלא יאמרו עלי שלא סיימי כדאי לבקש עליסס רממיס: (28) ועחה אם חשא חשאחם. סרי מוב, ליני לומר לך ממני: ואם אין מחני. ווס מקרל קלר, וכן סרבס: מספרך. מכל **10)**:
- מעט מן סעון סוס עס שאר סעונים, ואין פורענים באס על ישראל שאין בס קלה מפרעון עון סעגל: ולא אני: - וביום פקדי וגדי. ממס שמעמי אליך מלכלומס ימד, וממיד ממיד כשאפקוד עליסס עונומיסס, ופקדמי עליסס (+€) אל אשר דברחי לך. יש כאן לך אלל דבור במקוס אליך, וכן לדבר לו על אדוניסו (מלכיס־א ב, יע): הנה מלאבי.
- (35) ויגוף ה׳ אה העם. מימס נידי שמיס, לעדיס בלה סתרהס:

אַמָּר נְהָעָם אַעָּר וְהָעָם אַעָּר יִהְעָם אַעָּר יִהְעָם אַעָּר <u>ויִדְבֶּר יְהוְוֹה אָל־מֹשֶׁהֹ כֵּןְדְּ</u>

\$كۈڭد: לְיִבְּעַׁלְ וֹלְיִהֹּלְבְ לֵאִנְוּר לְזָרִהָּנִּ بَعْدًا هُمُدًا يَهْجَمُنَا خُعَدُلُونَ لَا يَعْدُلُونَ لَا يَعْدُلُونَ خُرَجُنُونَ خُرَجُنُونَ خُرَجُنُونَ עַמְּבְׁנִים מִאָּבוֹע מִאָּבוֹע מִאָבוֹמִים אָבְ מִאַּבֹמֹא בַּמִּגִּבוֹים לְאַבֹּמֹא

נהפריי ההוני והיביסי: בואמורי المُحَلَفَ، خُطُدُك مَخُعُك لَلْالَمُفِرِ لَعُمُحِب

ĒÜĖ: مَّا كَمَّ لِم فَلَا هَا لِمُكَرِّلًا فَيْدَرُمُ مِنْ لِكُمْمِ مِنْ لِكُمْمِ בי לא אָמֶלֶה בְּקְרְבָּרְ בָּי לָא אָסַלִים שְׁכִינְהִי מִבּינְרָ אָבְאָנֹן זַבָּנִי טַבְּב יוֹבְבָה לְאָנַה הַבְּנִא טַבְר יוֹבַה אָנִי

מְבוֹי מְלֵינוּ: עַנְּיִי נְּיִלְאַ הְּיִּי נִילְאַ הְּוֹיִנִי אִיהְ בִּירוֹ וֹאִטֹאָבֹּלְיִּ וֹלְאַ הְּוִי נִּבְּר וּיִמְּלֵּה בֹּלֶם אָנוַ עַבְּבַבְּר עַבְּרָה יְמָלֵה הַמָּא זִנִי פּנִינְתָא בּיִמָּא

מְּבְיִהְ מְּמְבְּיִב נְאָבְמְיִ מְּנִי מִפְּוּן זִינָהְ מִּנְּהְ בְּּלִי מֵּבְיִם מִּאִ בקרבה וכליתיף ועהה הבינה נצשיצינה יקשו אינה לְּמֵּע מָבֶּנֹע אָנוֹר אָמֶּלֶע הָּמִּע נוֹדָא אָסַבְּנִע הָּכִּנִּע י אָּכְ-פַּׁדְּיִּ וֹמְּבָאַכְ אַשָּׁם הַם וֹמְּבָאַכְ אַשִּוּן הַם לַמָּה לַבָּבִ

מַהַר חורַב: י ווֹשׁנֹאֹלְוּ בְׁנוֹי וֹמִבְאָלֵ אָשַ מֹבְוֹם וֹאַמֹּבִוּ בְּנוֹ וֹמִבָּאָלְ זֹשׁ שֹפּוּוּ

> بذئة كح خقيقد خخئك ففنتك: מכא אַטַּ וֹהמֹא בַאַסָּגַלַעֹא ימַלָּיל יִנְ מִם מִמֶּה אָינִיל סַל

וְחִהְאֵי וּפְּרוְאֵי חִוְאֵי וִיבוּסָאֵי: נטטע נאטבוב נט כֿנֹמָלָאָ, אָמָנָבָאָּ,

אַמִּיצִינָך בְּאוֹרְחָא:

שמול זיניה עלודי:

رنخي بالأن عِكْ مَضِ عِينَا يَهِمَا إِنَّامِ عِنْ الْمُعَالِ عِنْ الْمُعَالِ عِنْ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ ال

זינהון משורא דְחוֹרֵב:

844.7 7F:

—i əvig I Iliw bəəs yht otnU :gniys Abraham, to Isaac, and to Jacob, land of which I swore unto out of the land of Egypt, unto the people that thou hast brought up Depart, go up hence, thou and the And the Lord spoke unto Moses:

the Perizzite, the Hivite, and the the Amorite, and the Hittite, and and I will drive out the Canaanite, and I will send an angel before thee;

thee in the way.' stiffnecked people; lest I consume midst of thee; for thou art a honey; for I will not go up in the bns Alim driw gniwoh bnsl s ornu

—ərisudə[

IIIXXX

man did put on him his ornaments. 4 evil tidings, they mourned; and no And when the people heard these

know what to do unto thee.' ornaments from thee, that I may therefore now put off thy moment, I shall consume thee; into the midst of thee for one ore a stiffnecked people; if I go up Say unto the children of Israel: Ye And the LORD said unto Moses:

mount Horeb onward. themselves of their ornaments from And the children of Israel stripped

- בשעת כלון לך עלס: אחה והשם. כלון לה למר ועמך: (ו) לך עלה מזה. ארן ישראל גפוה מכל הארלות, לכך ואמר עלה. דבר אחר, כלפי שאמר לו בשעת הכעם לך רד, אמר לו
- (2) וגרשתי את הכנעני וגוי. ששס לומום סן, וסגרגשי עמד ופנס מפניסס מלליו:
- בי עם קשה עורף אחה. וכששכינמי בקרבכס ואמס ממריס בי, מרבס אני עליכס ועס: אבלך. לשון כליון: (ε) אל ארץ זבת חלב ודבש. מני מומר לך לסעלומס: בי לא אעלה בקרבך. לכן מני מומר לך ועלממי לפניך מלמך:
- (+) הדבר הרע. שלין השכינה שורה ומהלכת עמה: איש עדיו. כתרים שניתנו להם בתורב כשלמרו נעשה ונשמע (שבת
- שבלבי לששות לך: ועחה. פורענום זו מלקו מיד, שמורידו עדיכס מעליכס: ואדעה מה אעשה לך. בפקודם שלר סעון, לני יודע מס שהוא שיעור זעמי, שנאמר הַבִּי בְמְעַע בֶנַע עַד יַעַבְר זְעַס (ישעיה כו, כ), ואַכלה אחכם, לפיכך עוצ לכס שאשלח מלאך: (E) רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך. אם אעלה בקרבך ואמס ממרים בי בקשיות ערפכם, אועוס עליכם רגע אחד,

يخرح מועِّר אַשֶּׁר מִחָוּץ לַמַּחַנֶּה: וֹבְיֹנִבְ כַּבְעֲבְעַבְּעָתְּבְעַתְּ וְבַנְבִי גִגֹּאְ אָבְ בַנִים אִנְלְפָּנֹאִ וֹבִוֹנִ כָּבְ בַּטִבֹּת קַמַּחַנְּה וָקָרָא לוּ צָּהָל מוֹעֵּר ימשָׁה יַפַּה אָת־הָאָהֶל וְנֶמָה־

עַר־בּאָוֹ הָאָהֶלָה: פַּתַח אָהַלְוּ וְהִבִּיטוּ אַהַרֵי מֹשֶּׁר ַ בּׁלַנְמִנְ כֹּלַ בַּלְמָּם נִוֹּהָּבָנִ אָ*ּ*וֹחָ וְהַוְה כְצֵאַת מִשֶּׁה אֵל־הַאָּהֵל

וֹבבר מִם_קַמֶּב: מַמַּנְר בְּמַלְן נְמְלֵּבְ בַּנִים בַאָּבַר

لْتُمُنَايُنِ لِأَنْمُ قُنَا لِمُتَالِدُ لِنَامُنَا لِمُنْكِانِا لِمُنْكِانِا لِمُنْكِانِا لِمُنْكِ مَيْدِ هِٰنَہ بَهٰبُرَح زِجُه خِح بَهٰمَ إَلَيْهُم جُحْ تَهِمَا هُمَا تُولِينَا لِيَعِيْدًا

מְתְּוֹדְ הְאָהֶל: (פּ) וֹבוְהֵאֹה בּּוֹבנוֹן וָהַב לָאִ וֹמִיהָה · במטי וְאָב אָבְבַעַמִּטַנְיִע יּמִאָּבִעִי מִם עַבְּבִינִע וְטָאָנִב לְמָאָבִינִאַ יי פּֿוָנִם כֹּאֵמֶּוֹב וֹנַבַּבׁב אָנְמָ אָבְ_ מֹמִלָּבְ כַּמֹא צִּנִמֹבָּיִבְ נּוּבְּבֹא וְדְבֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּנָים אֶל־

> לְמַמֻּבׁוּנִיםְאֵי: לַמַּמְּכּוֹ בִּית אִילְפָּנֹא בַּמִבַּרָא אולפו מו בדם יו נפיק ダレロん (ĠĽĠ(Ľ ひけしゃ

מַר דְּעָבְיל לְמַשְּׁבְּנָא: ימסתַבּלין に設に לַנְמָנוֹ כָּלְ מַמָּאִ נִמְטַמַּטַּבְנוּ וְהְוֵי כַּר נְפֵּיק מִשֶּה לְמַשְׁכָּנָא

ದರ್ಭ: בֹטַבֹת מַמֻּבֹּלֹא נִמִטַמַבַּע מִם לבוע המובא בהללא ולאום נְהְנְה בְּבְא מְמֶהְ הְאָהֶלְה יֵרְר וְהָנִי כּר עָלִיל מֹשֶׁה לְמִשְׁבְּנָא

בקרע משקבורה: וֹבֿוֹמִוֹ כֹּכְ הַפֹּא וֹבֹּיבוֹ וֹבַּב בּהְנֹיֹא לַאִּים בִּטְרַע מַשְּׁבָּיֹא וְחַוֹן כַּלְ מַמָּא וָר עַמִּוּדָא

מולולא לא מֹבו טוו עמהבוא: וּמְשוּמְשְׁבָּוֹע יְהושָׁעַ בַּר נוּן וְיִםְׁמַבְּיַלְ יִיְ מִם מִמָּע מַמָּלַלְ מִם

> the camp. tent of meeting, which was without sought the Lord went out unto the came to pass, that every one that called it The tent of meeting. And it 7 afar off from the camp; and he and to pitch it without the camp, Now Moses used to take the tent

the Tent. after Moses, until he was gone into man at his tent door, and looked people rose up, and stood, every went out unto the Tent, that all the And it came to pass, when Moses

spoke with Moses. door of the Tent; and [the LORD] cloud descended, and stood at the entered into the Tent, the pillar of And it came to pass, when Moses

door. worshipped, every man at his tent the Tent, all the people rose up and 10 pillar of cloud stand at the door of And when all the people saw the

man, departed not out of the Tent. Joshua, the son of Mun, a young into the camp; but his minister his friend. And he would return face to face, as a man speaketh unto And the LORD spoke unto Moses

- (6) את עדים מהר חורב. לת קעַיִי שסיס נידס מסר מורנ:
- לסס סרי סוא באסלו של משס: אל אהל מועד. כמו יולא. דבר אחר וסיס כל מבקש סי, אפילו מלאכי סשרת כשסיו שואלים מקום שכינס, חבריסם אומרים וסים קורם לו אסל מועד, סוא בים ועד למבקשי מורס: כל מבקש הי. מכאן למבקש פני וקן, כמקבל פני שכינם: יצא למלמיד: הרחק. מלפיס ממס, כענין שנממר מַןּ בְּמֹוֹק יִהְיָם בֵּינֵיכֶס וּבֵּינֶו בְּמַּלְפִּיִס מַּמֶּה בַּמִּדְּה (יהושע ג, ד): וקרא לו. (ע) ומשה. מפופו עון וסלפס: יקה את האהל. לשון סווס סופ, לוקם פסלו ונועסו מפון למפנס, פמר, מנודס לרצ מנודס
- שנמכקס מסס: והביטו אחרי משה. לשנת, משכי ילוד משס שכך מונעת שסשכיים מכנק ממריו לפתת מסלו: (8) והיה. לשנן סווס: 🗆 כצאה משה מן המחנה. ללכת אל סאסל: יקומו כל העם. עומדיס מפניו, ואין יושבין עד
- ַ שַׁלְּיִי (במדבר ז, פּמ), ומֿינו קורמֿ מֶדבר מֿליו, כשסומֿ קורמֿ מֶדבר פּמרונו סקול מדבר בינו לביץ עלמו, וססדיוע שומע ממליו, (9) ודבר עם משה. כמו ומַדַּבֵּר עס משה. חרגומו וּמִקְמַלֵּל עס משה, שהוח כבוד השכינה, כמו וַיִּשְׁמַע מֶח בַּקֹול מִדַּבֵּר
- (10) והשתחוו. למכינה: וכשסוא קורא מְדבר, משמע שהמלך מדבר עם ההדיומ:
- (II) ודבר ה׳ אל משה פנים אל פנים. ומְמְמַנֵּנֹל עס משֹס: ושב אל המחנה. לממר שנדבר עמו, סיס שב משס

וּלֹאמֶר מֹשֶׁׁה אָלִי ְהִנָּה דְּאָה מַנְּים, אַמֶּׁה אִמֶּר אֵלִי הַעַּל אָת־הָעָּם הַנְּה וְאַמְּה לְא הְוֹדִעְהַנִּי אֵת אַשֶּׁר הִשְׁלַח עִמֵּי וְאַתְּה אָמַרְתְּ יִדְעְתֵּיךְּ בְשֶׁׁם וְנַם־מָצָאָה חֵן בְּעֵינֵי:

ָּ נְעַמְּׁר אָם־נָא מָלֵאָהִי חֵוֹ בְּעֵינֶירְ הוֹדִעֵּנִי נָא אָת־דְּרָבֶּׁרְ וָאֵדָעֵּלְ קַעַעַן אָמְצָא־חֵוְ בְּעֵינֶיִרְ וּרְאֵׁר בֵּי עַמְּךְ הַנְּיִי הַנְּיִר:

+1 [[[المجرَّا فَرْ تَرُد اللَّالِين عُك:

ַ װְּאְמֶּר אֵלְיִוּ אִם־אֵּין פָּנֶּיוּ יִשְׁכִּינִי דּילְלְיִם אַּלְיֵוּ אִם־אֵין פָּנֶּיוּ יִשְׁכִּינָי מַכִּינָי

װּבַמָּהוּ וִנְּדָע אֵפֿוֹא בְּי־מִצָּאִהִי בְּלֶבְהְּוְךֵּ עִמְּנִי וְנִפְּלִינִי אֲנָי בְלֶבְהְּוְךֵּ עִמְּנִי וְנִפְּלִינִי אֲנָי הְאָרְמֶה: (פּ)

> נאָר אַשְּׁכּוִיטָּא בּינִימָרן בְּרָמָר: מְּמֵּרְ נְאֵטְׁ אֲמָרְטְּ בַּבְּּיִטְרְ בְּתְּיִם נְאָטִּ לְא אִנְדְמְּטָרָ יָּטְ הַּמָּׁא יָבִילְ אָמָרַ לְּרָ אַפָּרָלִ יִּטְ מִּמָּׁא יַבִּיל נְאָמָרַ מָמֵּרַ בְּיִבָּ

> בולה אני עמף עמא הנין: האשפה בחמין בולה יגלי מילף ואני בחמין בולה יגלי בולף איניני לען יה אינה הלען אה בען אשפהיה בחמין

نَجُمَد شِحْدَثُن، فَيَكَ نَجُدُنَ كُك:

עַסְקְנָנְאַ מִבְּא: שְׁכִינְתָּךְ מִתְלְכָא בִּינָנָא לָא נְאָמֵר קֵרְמִיהִי אָם לֵית

אַפּּי אַרְעָא: ילְמַּמֶּוּ מְשִׁינּי מִפֶּלְ תַּמָּא דִּעָּ ילְמַמֶּוּ מְשִׁינִּי מִפֶּלְ ינְמָּנִי מַלְא בְּמָחָרִ שִׁכְינִילָּר אַשְׁכְּחִית בְחַמִּין בַּבְּעָ יבְּמָא יִהְנְיִבּעּ יבְּמָא יִהְנְיִבּעּ

And Moses said unto the LORD:
'See, Thou sayest unto me: Bring up
this people, and Thou hast not let
me know whom Thou hast said: I
know thee by name, and thou hast
also found grace in My sight.

Now therefore, I pray Thee, if I have found grace in Thy sight, show me now Thy ways, that I may know Thee, to the end that I may find grace in Thy sight; and consider that this nation is Thy people.'

And He said: 'My presence shall go with thee, and I will give thee rest.'

And he said unto Him: 'If Thy presence go not with me, carry us not up hence.

For wherein now shall it be known that I have found grace in Thy sight, I and Thy people? is it not in that Thou goest with us, so that we are distinguished, I and Thy people, from all the people that are upon the face of the earth?

אל הממנה, ומלמד לוקנים מה שלמד, והדבר הזה נהג משה מיום הכפורים עד שהוקם המשכן ולה יוחר, שהרי בשבעה עשר בממוז נשמברו הלומות (מענית כת:), ובי"ח שרף את העגל ודן את החומאים, ובי"ע עלה, שנאמר וַיְּהִי מִמְּמֵבְתּוֹימֹמֶר מֹשֶׁה אָל הְמָשׁ זגו' (שמות לב, ל), ועשה שם ארבעים יום ובקש רחמים, שנאמר וַשְׁמָבְעַל לְפְּנֵי ה' זגו' (דברים ע, ית), ובראש חדש אלול נאמר לו ועלית בבקר אל הר מיני, לקבל לוחות האחרונית, ועשה שם מ' יום, שנאמר בהם וְמָּנִּי שְׁמֵּדְמִּי בְּיָמִים הְרִבּל וגוי (שם י, ו), מה הראשונים ברלון אף האחרונים ברלון, אמור מעתה, אמצעיים היו בכעם. בי' בחשרי נתכלה הקב"ה לישראל בשמחה ובלב שלם, ואמר לו למשה שְלְמְּמִי בְּדְבֶּנִין, ומשר לו לוחות אחרונית, וירד והתחני, נמנים על המב המשכן, ועשהוה למוך ביוה, וכן כל הענין, וראה כל העם וחון, ונלבו וקיימין. והבימו, ומתחכלין. והשתחוו, וְמְבְּיִּין. ומדרשו, ודבר ה' הל משה מיום, וכן להמתנה, אמר לו הני בכעם וחחן בכעם, אם כן מי יקרבה:

שימו ביות הממה, ממת כן מה בכעם ממה בכעם, מה כן מהיקר בס. (12) - ראה אחה אומה אלי. כאה, מן עיניך ולבך על דבריך, אמה אומר אלי וגו' ואמה לה הודעתני וגו', ואשר אמרת לי הגה אָנֹיְי שׁנֵׁמַ מַנְּשְׁךְ (שמות כג, כ), אין זו הודעה, שאין אני מפן בה: - ואחה אמרח ידעתיך בשם. הכרמיך משאר בני

אדם בשם משיבות, שהרי אמרת לי הגה אַנה אָנָר בְּשׁב הָעָנֵן וּגו' וּגִס בְּבְּ יִשְׁמִינִי לְשׁוֹלָם (שם יִמִּ, מִ):

(13) ועחה. אם אמת שמנאתי מן בעיניך, הידיעני נא את דרכיך, מה שכר אתה ניתן למוצאי מן בעיניך: ואדעך למען אמצא חן בעיניך. ואדע בוו מדת הגמוליך, מה היא מציא חן בעיניך. ואדע בוו מדת הגמוליך, מה היא מציא חן בעיניך. והאה בי עמך הגוי הזה. שלא מאמר ואעשם אותך לגוי גדול, ואת אלה מעודב, כאה כי עמך המוך החוד. שלא מאמר ואעשם אותך לגוי גדול, ואת אלה מעודב, כאה כי עמך הם מקדם, והא הבי עמך היוצאים מתלבי שימקיימו, ואת משלום השכר שלי בעם הוה תודיעני. ורבותינו דרשוה במשכת מתאם, איני שומך על היוצאים מתלבי שימקיימו, ואת משלום השכר שלי בעם הוה תודיעני. ורבותינו דרשוה במשכת

ברכום (1.), ואני ליישב המקראות על אופניהם ועל שדרם באתי: (14) ויאטר פני ילכו. כמרגומו, לא אשלת עוד מלאך, אני בעלמי אלך, כמו ופניף הלבים בַּקְרֶב (שמואל־ב יו, יא):

(15) ויאמר אליו. בוו אני מפן, כי על ידי מלאך אל מעלנו מוס:

ĖÄ□: לי־מְצָאַטַ בוּן בְּעִינִי נְאָבְעָּבְּ رد، ، بَادُرْد بَائِن هُمِّد يَكُلُ فَيُمْمَ بَالِدًا ۗ يُمَرْدَٰنِهُ ניַאְמֶר יְהֹוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה גַּם אֶתְר יַנְאָמֵר יָיָ לְמִשֶּה אָף יָה פְּהָנָמָא

81 ניאַמָּר הַרְאֵנִי נָאַ אָּתַ-בְּבֶּבֶב:

וְבְחַמְטִי, אָנרַאַמֶּב אָבַבַם: خُطُرُكُ لِمَارِضٍ هُنِ هُمُهُدَ هُنِا ور مِرْ حَذِيهِ الْمَرْيُّيُّ بِيُوْلِ الْمُرْيِّيِّ لِيُهُمْ الْمَيْلِي וַיָּאַמֶּר אַֹּנִי אַמַּבוֹר כַּלַ_סוּבוֹיִ

בּׁ, לְאֵ_וֹבְאָּנִ, עַאָּבׁם וֹעֿוּ: °° וֹיֵּאָמֶׁר לָאָ עוּכֹלְ לְוֹבְאָׁע אָּעַבַּּבּׁוֹיִ

בְּנְקְרָת תַּצְּיִר וְשִׂכֹתִי כַבֶּּי עֶלֵיהְ בִּמְעָרַת שִּנָרְא וְצִּגִּין בְּמִימְרֵי יי נְהְיָה בְּעֲבֶר בְּבְּדִי וְשְׁמְתְּהָר וְיַהְיִ בְּמִעְבָּר יְקְרִי נְאֲשִׁוּיִנְף

ונגּבט גל־הציר:

נוביקר בשום: אָבׁוּ אַמֻּבֹּטִשׁא בּטַמוּן בּצֹבִמוּ

נּאַמֹר אַטְוּינִי כְּעָּן יָת יְקְבָּיבִּי

מַן דַאֲרַהַים: נאַטון לַמּן בּאַטון נאַנטים גּל xál láði, tháx i, ðiðl וֹאַמֹּב אַנֹא אַמֹּבַב כַּלְ חַוּבֹו מַּלְ

וְטִינְעַמַּתַ עַלְ שָּנְּרֶא: יַּגַעָר יְהוְּה הַנָּה מָקִים אָתָּי יַנְּאַמֶּר יְהוְּה הַנָּה מָקִים אָתָּי וֹאַמָּר וֹוֹ בֹא אֲׁנַר מִּנִיפַּן בַּבֹּמִי הַכׁנִוֹטִי אָבוּ לָא וֹטִוֹנוֹנוֹ אָּוֹהָא

וֹאַמֹּר לָא טִכּוִלְ לָמִעוֹוּ, וָת אַפּׁי

עלף עד האָעָבר:

My sight, and I know thee by name.' spoken, for thou hast found grace in rate thou hast thing also that thou hast I's seeM of our base and Jah bah

Thy glory.' And he said: 'Show me, I pray Thee,

mercy. show mercy on whom I will show whom I will be gracious, and will before thee; and I will be gracious to Proclaim the name of the LORD goodness pass before thee, and will And He said: 'I will make all My

and live. 20 My face, for man shall not see Me And He said: 'Thou canst not see

stand upon the rock. is a place by Me, and thou shalt And the LORD said: 'Behold, there

bassed by. thee with My hand until I have in a cleft of the rock, and will cover 22 gloty passeth by, that I will put thee And it shall come to pass, while My

אַנימות עובדי אליליס: ונפּלינו אַני ועמך. ונסיס מובדליס בדבר סוס מכל סעס, כמון הְפְּנָלְה ס'בֵּין מָקְנֵם יִשְׁבָבֻוֹלוּגוי (שמות (16) ובמה יודע אפוא. יודע מליאת התן, הלא בלכתך עמנו, ועוד דבר אתר אני צואל ממך, שלא מצרה צכינתך עוד על

שלא נופל וגלוי עיניס, כגון וַאַלַי דָּבֶר יִנְנָבָ (אֿיוב ד, ב), שומעין על ידי שליח: (TI) גם אח הדבר הזה. עלה מערם עכינמי עוד על עוצדי הלילים העעם, וחין דבריי על צלעם הרעע על ידי ערייה עכינה,

(19) ויאמר אני אעביר וגוי. סגיעס שעם שחראס בכנודי מס שארשס אוחך לראוח, לפי שאני רולס ולריך ללמדך סדר (18) ויאמר הראני גא את כבודך. כלס משס שסיס עם כלון ודבריו מקובליס, וסופיף לשלול לסכלוםו מכלים כבודו:

סבטימו שלינן מוזכום כיקס (שס): שם שאחפרן לרחם. עד כאן לא הבטיחו אלא עמים אענה ועמיס לא אענה, אבל בשעת מעשה אמר לו הגַה אָנִי בַּרָם בְּרִים, שיובירו לפני רמוס ומנון, יסיו נענין, כי רממי לא כֶלִיס: וחנותי את אשר אחון. אומן פעמיס שארלס למון: ורחמתי. וכום אבום. וכפדר זה שאמה כואה אומי מעומף וקורא י"ג מדוח (ראש השנה יו:), הוי מלמד את ישראל לעשום כן, ועל ידי כל מדם עובי לפניך על סלור, ואמס לפון במערס: וקראחי בשם ה' לפניך. ללמדך מדר בקשם החמים, אף אם מכלס . מפלס, שכשנגרכת לפקש רחמים על ישראל, הזכרת לי זכות אבות, כשבור אתה שאם חמה זכות אבות אין עוד מקוה, אני אעביר

(20) ויאמר לא חוכל וגוי. אף כשאעפיר כל עופי על פניך, איני נומן לך כשוח לכאום את פני:

מולס ואין עולמו מקומו: שמראס, זו פשומו. ומדרשו, על מקוס שהשכינה שם מדבר, ואומר המקוס אתי ואינו אומר אני במקום, שהקב"ה מקומו של (12) הגה מקום אחי. בסר אשר אני מדבר עמך המיד, יש מקוס מוכן לי לגרכך שאממינך שם שלא מווק, ומשם הראה מה

שנמנה רשום למחבלים לחבל (מ"כ פ' ויקרה), וחרגומו וְפְּגֵיון בְּמֵימְרִי, כנוי הוח לדרך כבוד של מעלה, שלינו לריך למוכך עליו נַמַל (מעליל, יו), פֻׁנִי קַרְמִּי וְשְׁמִימִי מֶיִס (יעעיה לו, כה), גורה המת להם: נקרת הצור. כריית הלור: רשכותי כפי. מכחן (22) בעבור כבודי. כשאעציר לפנין: - בוקרת הצור. כמו הַעַינִי הָשַׁנְשִׁיס הָהַה (נמדבר מו, יד), יַּקְרִיּם עֹרֶבֵי

ะเ⊏⊓) (ספל פרשה סתומה בכתר ארם ימַחָּזוּן: אַענ׳, ופֿנ׳, לאָ ינֹאָנּ: (פּ) זָּנִי בְּלִינִינִי נְנִיסְׁבְעִי, אָטַ כַּפְּּי, וְרָאָיִיםְ אָטַ וֹאָמְצִי, יִטְ צִּבְרָטִ יְקְרָי, וְטִיּוֹיִ

shall not be seen.' thou shalt see My back; but My face And I will take away My hand, and

בובאמנים אומר מברק: תַדְּבְּרִיִּים אָשֶׁר תְיָנִי עַלְ־תַלְּחָת עַלְ לְיִתִּיָּא קּדְּעָאֵי דְּתַבְּרָתָאִי וֹבְעַבְעִי לְנֵ שְׁנֵיר לְנִית אַבְנִים בְּרַאַמְנִים לְנִים אַבְנִיא בְּלַבְּמָאֵי נְאָבְתִּיב וַיָּאַמֶּר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶּׁה פְּסְלְ־

עַל־הַלָּחָה אָה עַל לוּחַיָּא יָה פָּהָנְמָיָא דַּהַוּוֹ تَجْمَد لَدُ خُمِمُك هُمُح كُلَّا فَتِدَا

break. the first tables, which thou didst the tables the words that were on unto the first; and I will write upon Hew thee two tables of stone like And the LORD said unto Moses:

רָאַמְ הַבְּרָ: ثَلَثُلَا ثُكِيًا كَفِكُد لَمُكِّرِنُ كَقِكُد إِنْ إِنْ إِنْ إِنْ أَلِمُ فَلَهُ الْأَمْطِ

וֹטטֹמּשֹׁר צֹבֹתׁי שַּׁמַּן מַּלְ בִימָּ

3 thee, neither let any man be seen And no man shall come up with there to Me on the top of the mount Sinai, and present thyself

ornu gnimom ədr ni qu əmoə 2 And be ready by the morning, and

let the flocks nor herds feed before throughout all the mount; neither

<u> Г</u>_Г_Г_Г_К נְׁעַבְּׁלֵּרְ אָּכְ-יִּרְמְּנִ אָּכְ-מִנּבְ עַבְּיִר נִּעָבִר לָא יִבְמִנְ לְעֵבֵּרִ מְנִבָּא אַל־ײַרָא בְּבְלִ־הָהָהָר גַּם־הַצְּאַן לָא יִפַּהָוֹיִ בְּבָל מוּרָא אַר עָנָא

ĽĽť終: וֹאִישׁ לְאִינַעָּלְיִי עִּמְּוֹרְ וִנִּם אָנְשִׁ נַאַּנְשִׁ בַּאִ יִפַּל עִּמְּרִ נִאָּר אָנָשִּ

his hand two tables of stone. had commanded him, and took in ир unto mount Sinai, as the Lояр up early in the morning, and went like unto the first; and Moses rose And he hewed two tables of stone

that mount.'

יְהְוָה אֹתְוֹ נִיפַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי כְחָת נינעלי אֶלְ־הָר סִינִי כַּאָשֶׁר צְּנָה בַּצָּבָּרְא יִסְלֵיק לְטִּירָא דְּסִינִי בְרַאִמְנִים נַיַּמְבֶם מִמְּנִר בַבְּצֵר בְּקַרְמָצֵי אָבֹנִים ופַסַל מָרֵין לוּהִי אַבְנַיָּא آزۈوح

ליביה קבין ליהי אָבְנַיָּא: בְּמָא דְפַקּיד ְיָן יָחֵיה וּנְסִיב لكظتره

Гокр. and proclaimed the name of the 5 cloud, and stood with him there, And the LORD descended in the

שָׁם נּיקְרָא בְשָׁם יְהַנָה: אַמִּיה הַמְּן וּקְרָא בִשְׁטָא דַייָ: י וֹנְינִׁי נְּעִינִׁי ְ בְּּמֹּלֶן וֹנְעֹנַבָּר מִמְנִ וֹאִטֹּנְלֵי וֹנִ בַּמֹּלֵנִא וֹאִטֹמִעַּר

אחורי. סראסו קשר של מפילין: (33) והסרוחי אח כפי. וַשַּׁעְדֵי יַמ דְּבְּרַמ יֶמֶרִי, כשמממלק סנסגמ כנידי מכנגד פּניך, ללכמ משס ולסלן: וראיח אח

משס, ארוסמו של הקב"ה אלו ישראל, לכך נאמר פסל לך: שמם קרעם אומס, אמס קנם לס נייר אמר ואני אכמוב לס בכחב ידי, כן סמלך זס סקב"ם, סשפחום אלו ערב רב, וסשושבין זס שלא היה הקלקול אלא מן השפחוח, וחרלה לה, אמר לו שושבינה, כחוב לה כחובה אחרה שנקרעה הראשונה, אמר לו המלך, ילא עליס שם רע, עמד שושבינה וקרע כמובמה, אמר, אם יאמר המלך להורגה, אומר לו עדיין אינה אשמך, בדק המלך ומלא . אמה שברם הראשונים, אמה פסל לך אמרוח, משל למלך שהלך למדינם הים והניח ארוסמו עם השפחום, ממוך קלקול השפחות (I) פסל לך. סראסו מחלב קופירינון מחוך אסלו, ואמר לו ספקולח יסים שלך, ומשס נחעשר משה הרבה: פסל לך.

(s) terf. anal:

(3) ואיש לא יעלה עמך. סכאשונות על ידי שסיו בתשואות וקולות וקסלות, שלעס בקן עין רעס, אין לך יפס מן סלניעות:

(a) ויקרא בשם ה׳. ממרגמין וּקְרָמֹ בִּשְׁמַל דִם׳:

äll vēja jītīdā iädu: יְהְנָה ו יְהְנָה צָּל בַחָוּם וְחַנָּוּן ַנּיּמְבֶּר יְּחְוָה ו מַּלְבַּּנְיוֹי וַיִּקְרָא

ن تظرات: בינו ביום מכשמלמום ומכ פּבּערו מַּוֹן אָבַוִּת מַּלְבַּנִּים וָמַּלְ נפּאַג וֹשַמֹּאִי וַנפַע לָאָ נַנפָּע ע רגילה) הֶטֶר לְאֲלָפִּים נְשָׁא עָּוָן נצר (בספרי הימן נצר בנו"ן

נַיִּשְׁמַּדְיּיִ: ヹゖヸヿ

نزْلَاكُ فَالِّذِ בוא וֹסַבְטִים בְּהַּוָלָנוּ וּלְטַהַּאִטִינוּ עם־קשה־מו ه ځمرښا څيې تكك ځه څيې د د אָם_נֹאַ מָּלֶּאִטִּיִּג עוֹן

ಇಜ್ಞ⊓ ಇಲ್ಲ: יָהוָה בִּי־נוֹהָא הוֹא אֲשֶׁר אֲנִי אַמָּב אַטְּע לַלַנְבָּן אָעַבַּגֹּמֹע יּבְכְל־תַּנּיָם וְרָאָָה כְל־הַעָּם هُمُّد لِهِ بَدُلُهُ، خُرِّ لِهُدُا אמי גגר קל עמף אַעַשָּׁה וִפְּלְאָה כָּל עַמָּף אַעַבִּיד פָּרישָׁן דְּלָא ניאמר הנה אַנכי פבת בְּרִיתֹ

> למגבר סבון יקשום: וּלֵבֹא וֹן וֹן אֶלְבַא בּשְׁמָּלִא נאַהְבָּר וְיִ שְׁכִינְתִיה עַלְ אָפּוְהִי

> בו בוליעאי: מבוון מכן בו שליתאי ועל אַבְּהָן עַל בְּנִין וְעַלְ בְּנֵי בְנִין שׁנְבִין לָא מִוֹכֵּי מַסְעַּר שוָבִי לְבְּשׁׁלְבִּין לְאִוּבְוֹיִנִינִי וֹלְבַלְאִ حَمَّانًا لَخَمُّدِيد يَخْتِيجَنَا فَحَتِ למור מובו לַאַלְפָּוּ דָרון שָּבֵיק

نېڌىك: לאוחי משה וכְרַע על אַרְעָא

كْلِيحَتْمُ لَكِنْهُمُونِهُ لَعَنْفُرُونَهُ: מם למה לבל הוא ומשבוק מכננטא בני בנולא אַבּי בְּשְׁמִין צְּבְּמִּלְ נִי שִׁטְרָּ בְּמַּן נאַמֹּב אָם כֹּגּוֹ אַהֻּכֹּטִינִי

בְּחִיל הוּא הַאָּנָא עָבִיד עַמָּה: בּנגיהון וָת עוּבְדָא דַינִ אָּרֵי הממלא וושוו כב המא באש אֹטַבּׁנִיאִי בַּבְלָ אַנְמָא יִבְבָּלְ נאמר הא אָנָא מָר קנִם בַּרָם

> abundant in goodness and truth; gracious, long-suffering, and the Lord, merciful and 6 him, and proclaimed: 'The Lorp, And the Lord passed by before

the fourth generation.' children, unto the third and unto children, and upon the children's the iniquity of the fathers upon the by no means clear the guilty; visiting 7 transgression and sin; and that will generation, forgiving iniquity and keeping mercy unto the thousandth

worshipped. his head toward the earth, and And Moses made haste, and bowed

and take us for Thine inheritance.' pardon our iniquity and our sin, us; for it is a stiffnecked people; and Lord, I pray Thee, go in the midst of grace in Thy sight, O Lord, let the And he said: 'If now I have found

with thee, that it is tremendous. the Lord that I am about to do which thou art shall see the work of nation; and all the people among wrought in all the earth, nor in any 10 do matvels, such as have not been covenant; before all thy people I will And He said: 'Behold, I make a

לשלם שכר מוב למושי רלונו: אפים. מסריך ספו, וסינו ממסר ליפרע, שמס יעשס משובס: וורב חסד. לגריכיס מסד, שסין לסס זכיומ כל כך: ואמח. סוא אומר, אַלִּי בֻּלָּי בֻּלָּי בֻּעָבְ עַּוַבְּפָּנִי (מסליס כּב, בֹ), ואין לומר למדם סדין למס עוצמני, כך מנאמי במכילמא (שירס פ"ג): ארך (a) יה יה. מדם רממים הים, ממם קודם שימעם, וממם לממר שימעם וישוב (רמש השנה יו:): אל. מף זו מדם רממים, וכן

לממש מאוח, שבמדה טובה הוא אומר נולר חקד לאלפים: בידיסס, שכבר פירש במקרא אחר לשונאי: - ועל רבעים. דור רביעי, נמלאם מדס טובס מרובס על מדח פורענות אחת דרשו (יומא פו.), מנקס הוא לשבים ולא ינקס לשאינן שבים: - פוקד עון אבוח על בנים. כשאוחזים מעשה אנומיהם עושה להכעים: - ונקה לא ינקה. לפי פשומו משמע, שהינו מווחר על העון לגמרי, אלה נפרע ממנו מעט מעט. ורצוחינו (ד) נוצר חסד. שהאדם עושה לפניו: - לאלפים. לשני הלפים דורות. עונות, הלו הזדונות. פשעים, הלו המרדים שהדם

(8) וימהר משה. כשכלס משס שכינס עוברם ושמע קול סקרילס, מיד וישמחו:

בקשת ונפלינו לוי ועמך, שלל השרה שכייתך על הלומות עובדי ללילים: שלכלך בדרך, אם השלמ לעונינו וגוי. יש כי במקום אם: - ונחלחנו. וממננו לך לנמלה (מ"א שממן לנו נמלה) מיומדמ, זו היא (9) ילך גא ה׳ בקרבנו. כמו שהצמחמנו, מאחר שאחה נושא עון, ואם עם קשה עורף הוא וימרו בך, ואמרם על ואם פן

נְתַטִנְּ, נְתַנְּתָנְםׁ,: كَيُّرَكِ لَكَ فَرَمَّرُ لِيَكِنَانَ لِي لِي فَكِي الْكِينَانِ لِي فَكِيرًا لِي فَكِيرًا لِي فَكِيرًا הַנְיָם בִּנְיָרְ גְרֵעָׁ מִפְּנְיִרְ אָתִר בֵּיוֹ הַאָּנָא מָתָרִירְ מִוֹ אַנְ مُمْرِد خُلِّ هُن هُمُد هُرَدُ، طُعَنْكَ مَد خُكَ بُن يَعْدُهُ مُوَظِّلًا يَبْمُهُ

יפְּרִיְאֵי וְהִנְאֵי וִיבוּסָאֵי: נו אמובאו וכותואו וטשאו

the Hivite, and the Jebusite. the Hittite, and the Perizzite, and Amorite, and the Canaanite, and I am driving out before thee the commanding thee this day; behold, Observe thou that which I am

לא הֹבְגִים פּוֹן וֹנִינִים לַמִוְשׁה בּלְמֹא וֹנִי לִטַפֿלָא בּוֹנִנַ: لِغِدُم لِحَمْدِ تَشَمُّد كِٰكِ هَا يَحْدُلُو خَدِيرٍ مُضَمَّد كِٰكَ يَخْمُمُ يَثَاثُ كَأْتُ

אַטַּר לְיָנוֹיִר אַרְעָא דְאַהָּ עָלְיִל עָלִיר עַרָּהַ

they be for a snare in the midst of the land whither thou goest, lest To covenant with the inhabitants of Take heed to thyself, lest thou make

: لمانا الله מּבּעטׁם שֹׁהַבּעוֹן וֹאָעַ־אָהֹבוֹוּ בַּי אָת־מִוְבְּחֹמִם מִתֹּצֵיוּן וְאָתַ־

ונים שמיבון המפברון ונים אַבֿו נוט אַגענבובען שַּׁטַּבְעוּ

ye shall cut down their Asherim. and dash in pieces their pillars, and But ye shall break down their altars,

נְתְנְתְ לַנָּא שְׁמָנִ אָל לַנָּא הָוּא: יי פּֿ. לָאִ טְּמְּשַׁבְּוֹנִי לְאָּלָ אַנִוֹר פּֿ. אָנִי לָאִ טִּפְׁיִּנְר לְמִּתְּנִי תְּמִתְּנִּאִ

אַרִי יִיְ קנָא שְׁמֵיהִ אֵל קנָא הוא:

застійсе; call thee, and thou eat of their sacrifice unto their gods, and they astray after their gods, and do inhabitants of the land, and they go lest thou make a covenant with the

name is Jealous, is a jealous God; other god; for the LORD, whose

For thou shalt bow down to no

ÇİŸÇÜL: וֹזָנוּוּ אַטַבוֹג אֶלְטַגִּטָּם וֹזַבְּעוּ פּּוֹשׁכְרָת בְּרִית לְיוֹשֶׁב הַאָּבֶיץ

خممتنسيا انكدبا خك التدريد לומגון בסר מענקהון וידבחון בּלְמָא טִלְּזַר לַנִּם לְנִטִּיִר אַּבֹּמֹא

thy sons go astray after their gods. go astray after their gods, and make onto thy sons, and their daughters and thou take of their daughters

خَبْرك هَلَادٌ، هُرِيرتُل: جنفر هيت ۾ هُڏِ تِديثًا نِمَارِ هُن_ نظمان مخرئد خخثنك نئتر

נע בּלַבְ בַּעַר מְצֵּנְהָיִבוּ: בּוֹטִבעוֹ בַּטַב מִהְוֹטַבעוֹ וֹנִמָהָוֹוֹ ننقح مخنفديا خخنك ننضميا Thou shalt make thee no molten

אַלְנֵי, מַפַּבְּינ לְאָ עַזְּמְמִי לְּצִּי:

בטלן במשלא לא עהביר

month Abib, for in the month Abib thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep. Seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

thou camest out from Egypt.

בּאַבוֹב וֹגֹאַטַ מִמָּגַבוֹם: למוּצֶר חָבֶשׁ הַאָּבָיב בָּי בְּחַבָּשׁ יִּלִים האַכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוּיהָדָּ ⁸¹ אָר־תַוּ הַמַּצּוֹת הִשְּׁמִר שָׁבְעַּת

يَكُتَرَكُمُ يُوَكُنُهُ مُفَكِّلُهُ لَيُفَكِّرُكُمُ لَيَّالًا لِمَا يُعْلِينًا لِمَا يُعْلِينًا لِمَا يُعْلِينًا ĖīĽŮ% 下没口に収め ĨĽĽX שְׁבְעָא יוֹמִין הֵיכוֹל פַּטִּירַא ŪΫX בַּמִּירַיָּא

שכיומי עליקס: (10) בורח בריח. על ואמ: אעשה ופלאוח. לצון ונפליי, שמסיו מוצדליס צוו מכל האומות עוצדי אלילים, שלא משרה

(11) אה האמורי וגוי. ו' מומות יש כמן, כי הגרגשי עמד ופנה מפניהם:

(13) אשריו. סול לילן שעובדים לומו:

(14) קנא שמו. מקום להפרע ופינו מוומר. ווהו כל לשון קופה, פוחו בנלחונו ופורע מעווביו:

לבניך (עבודה זרה ת.): (15) ואכלה מובחו. כספור אמה שלין עונש בלכילמו, ולני מעלה עליך כמודה בעבודמו, שממוך כך אמה בלולוקח מבנומיו

(18) חדש האביב. מדש קבְּפוּר, שהמבוחה מתבכרת בבישולה:

مَبْخِد قِهِد نَبْنَد نِهُد:

تركات: خَرْبِكِ سَخَيُبِ لَاجِيتِكُمْ خَرَرَ os לא הפהה וערפהו כל בקור באמרא ואם לא הפרוק ופְּטֶר חֲמוֹר הפְּדֶּה בְשֶׁה וָאִם־ וֹבוּכְרָא

ובַקציר השִשְׁבָּת:

īāťu: לציר השים והל האסיף הקופה בכירי הצד השיו והגא יַ ְּנְתַּגְּ שְׁבְשָׁתְ תַּעְּשֶׁׁתְ לְּלְּ בְּכּוּהֵץ וְחַנְּא דְּשְׁבִוּעֵיָא תַּעֲבִיד לֶּךְ

ڰٛڔ۩؞ڹۿ۪ڶڰٚڔ؞ וְבַּוּרֶךְ אָת־פְּנֵי הֵאָרָן ו יְהֹנֶה דְכִּיּרֶךְ בֵּדָם רְבּוֹן עַלְמָא יִיָּ يَّ שُرِّ فِوْرِينَ وَשְׁנְהַ יֵרְאָה כְּלִ הְלָה וִמְּנִין בְּשִׁהָא יִתַּהְוֹן כָּל

שור וְאָמַר: להגלב עלביש דקרון בכור قَ خُرِ قَمْد ثَنُو كِن لَحْرِ مَكْنَا خَرِ قَمَا لَذَٰذِهِ لِذِي لِذِي لَحْرِ

שפרום ולא ישהוו בדמי וטלפור כל בוכָרָא דַבָּנָרָ

יִבְהְצְּרֶא הְנִיהַ: מַמָּט יִמִּים הַמַּבֶּר וּבַיִּוֹם שִׁמָּא יוֹמִין הִפְּלַח וּבְיוֹמָא

בְּלְמֵא בְּמִפְּלֵע בַּמְהַא:

אָלְבֹא בְּוֹמֶּבֹאִנְ:

ox and sheep. sanctify the males, the firstlings of 19 and of all thy cattle thou shalt All that openeth the womb is Mine;

shall appear before Me empty. sons thou shalt redeem. And none its neck. All the first-born of thy not redeem it, then thou shalt break redeem with a lamb; and if thou wilt And the firstling of an ass thou shalt

shalt rest. plowing time and in harvest thou 21 seventh day thou shalt rest; in Six days thou shalt work, but on the

ingathering at the turn of the year. wheat harvest, and the feast of 22 weeks, even of the first-fruits of And thou shalt observe the feast of

the God of Israel. males appear before the Lord GoD, Three times in the year shall all thy

- בשר. לצון פתיחס, וכן פּוֹמֶר מַיִּס בַחְבָּיִם מֶדֹון (מצלי יו, יד). תי"ו צל מוכר לצון נקבס סיח, מוסב על סיולדם: (19) כל פשר רחם לי. צאדם: - וכל מקוך הזכר וור. וכל מקוך אשר חוכר צפטר שור ושם, אשר יפטור וכר את רחמה.
- עברי שסוא המשה פלעים מכל מין ומין, כפדיון בכור, במפכה קדושין (יו.): מלוס עליכם לסביא עולם ראיים פנים. ולפי מדרש ברייםא, מקרא ימר סוא, ומופנס לגורס שוס, ללמד על סענקחו של עבד יסום, ואינו מופג על הבכור, שאין במלות בכור ראיים פניס, אלא אוהרה אחרם היה, וכשמעלו לרגל לראות, לא יראו פני ריקס, פדיינו קלוב, שנהמה ופְּדוּיַיִ מָבֶּן מֹדֶשׁ מַפְבֶּה (במדבר יח, מו): ולא יראו פני ריקם. לפי פשומו של מקרה, דבר בפני עלמו לצעליס: וערפחו. עורפו נקופיץ, סוא ספמיד ממון כקן, לפיכך יופסד ממונו: כל בכור בניך חפדה. המשס פלעיס (02) ופטר חמור. ולא שאר בסמס עמאס: - חפרה בשה. נומן שם לכסן, וסוא מולין בייד כסן, ופער ממור מומר בעבודס
- מריש רשום אף קליר רשום, ילא קליר סעומר שסוא מלוס, ודומס את סשבת: שסרי כבר נאמר שָׁדְּךְּ לֹא מִוְבֶש וגוי (ויקרא כס, ד). ויש אומריס שאינו מדבר אלא בשבת, ומריש וקליר שסווכר בו לומר לך, מס וביוס סשביעי משבומ, ועבודת ו'סימיס שסתרמי לך, יש שנס שסתריש וסקליר אפור, ואין לריך לומר תריש וקליר של שביעית, היכום לשביעית וקליר של שביעית היולה למולהי שביעית, ללמדך שמוסיפין מחול על הקדש, וכך משמעו, ששם ימים מעבוד (23) בחריש ובקציר חשבות. למס נוכר מריש וקליר, יש מרצומינו לומריס (רלש סשנס מ.), על מריש של ערב שביעית
- חקופת. לשון מסינה והקפה: וו לצון סכנסס לבים, כמו וַשְׁמַפְמּוֹ שֶׁל מוּן בֵּימָךְ (דבריס כב, ב): חקופה השנה. שסיח בחורת סשנס, במחלת סצוס סבחס: למקדש, כי מנסם סעומר סבלס בפסח, מן סשעוריס סילו: – ודוג האסיף. בומן שלמס לוסף מבולמך מן סשדס לבים. לסיפס (22) בכורי קציר חטים. שלחס מגיל נושמי סלחס מן החמים. 🗈 בכורם שסיל מנחס רלשונה הבלה מן החדש של חמים
- לאוין שבסס, ועל מוין עשה שבסס: (ES) כל זכורך. כל סוכריס שבך. סרבס מלום במורס ואמרו ווכפלו, ויש מסס שלש פעמיס וארבע, למייב ולענוש על מנין

שָׁלְתֵּ פַּׁמְּנִתְים בַּשִּׁנְתִי: حرتهنم همعون بمزت هرأبه بَاثِرُكُ هُذِي هُلَا هَلَمُ لِمُ لِمُنْ يَثِيرُ لِنَافِ +z | LLLTEU.

TĘOT: וֹלְאָבְיֹלְּגוֹ לְקֵּפֹֹנִ זְבְׁעוֹ עוֹי וֹלְאָ וֹבִוּטִנוֹ לְגַּפֹּנִאְ טַּנִבּיּ לא השְׁעָתְ עַלְאָ הַם וּבְּעָרָ לָאִ הִפְּנִסְ עַּלְ עַמְנִסְ עַּלְ עַמְנִסְ עַּלְ עַמְנִסְ עַּלְ

נָרְי בַּחֲלֵב אָמְּוֹ: (פּ) בית יהנה אֵלהָה לא הְבַשָּׁל מַקְּדִּשְׁאַ בֵּייָ אֵלְהָדִּ לָא הַיִּכְלִּוּן تهمَين خصتر هَلَمُنَاكِ فَجُنه تنم خصت هَلَمُكَ فَنُن ذُحُنن

אַטַבְּ בָּרִית וְאָת־יִשְּׁרָאֵל: מַּלְ־פָּיו תַדְּבְרָיִם תְאָלֶת כְּרָתִי פּתְּנְטִי אַ תְאָלֵיו נְאָרִית עִּשְּׁרִ כּי לְבְּ אָנִרְיַהְבְּרָיִם הָאֵלֶנִי בָּי פּהְנִמִּיָּא הָאָבֶּין אָבִי עַלְ מִימִר ניַאַמֶּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּחָב נַאֲמַר יִיָּ לְמִשֶּׁה בְּתִּב לְדִּ יָת

אַמְבֶר תַבְּבְרִים: מַּלְ־תַּלְּחָת אָת דִּבְּרֵי תַבְּרִית אַבַּל וּמִיִם לַאִּ שָּׁתְּהַר וַיִּכְתַּב פּ יוִם וֹאַבְבֹּהֹים ֹלְּיִלְעִ לְטִׁם לְאִ יֹמִׁמִוּ וֹאָבַבֹּהוֹ לְיִלְוֹן לְטִמֹאִ ווֹבוּ שַּׁמַן בַּבְּים וּנִיבַ אַבְבְּבְּיִנוֹם וַנִּדְנִים מַמֵּן בַּבְּבַ וֹן אַבְבְּבִּנוֹם

غائاد: זבה כנ שבו הוב שלנו בבבבן בְּרִיךְתְּיֹ מִלְ־הָהָרִ יִּמֹשֶׁה לָאִ־ وم الْكِيْدُ حِيلِم بِيَرِيمُ جِيهَ مُنْهُدًا וַיְהִי בְּרֶדֶת מֹשֶׁרֹ מִתַּר סִינַּי

> שַׁלַנוּ וְמִנְין בִּשְּׁהַא: וְאַפְּמֵי יָת מְּחִימֶּךְ וְלָא יְחַמֵּיד מפּבָּוֹשׁ אַבוּ אַטַבוּשׁ הַמִּמִוּן מוּ פֿבַמַשׁ

נְבְסָת תַנְּא דְפִסְתָא:

בְשָּׁר בַּחֲלֵב:

לום ומם ומֶבֹאָנ:

ממְבֹא פּטִינֹטִון: מֹל לוּחַיָּא יָת פּּהָנְמֵי קְּיָּהָא לא אוכל ומיא לא שָׁנִי וּכְּנִיד

KÜLL: ווו יְקְרָא דְאַפּוֹהִי בְּעַלְלוּהִיה מורָא וּמִמֶּר לָא יָדַעּ אָּבִי סִׁנִי בּירָא דְּמֹשֶׁר בְּמִיחָמִיה מִן בְּסִינֵי וְחָבֵין לְיִבֵּי בְּסְבַּדִיהָא נהָנְה כַּד נְחַת מֹשֶׁה מִפּוּרֶא

> times in the year. before the Lord thy God three when thou goest up to appear neither shall any man covet thy land, thee, and enlarge thy borders; For I will cast out nations before

.gainrom of the passover be left unto the neither shall the sacrifice of the feast My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk.' the LORD thy God. Thou shalt not 26 thou shalt bring unto the house of The choicest first-fruits of thy land

Israel. made a covenant with thee and with the tenor of these words I have Write thou these words, for after And the LORD said unto Moses:

words. words of the covenant, the ten And he wrote upon the tables the neither eat bread, nor drink water. forty days and forty nights; he did And he was there with the LORD

forth abeams while He talked with not that the skin of his face sent from the mount, that Moses knew Moses' hand, when he came down the two tables of the testimony in came down from mount Sinai with And it came to pass, when Moses

- אח גבלך. ואמס רמוק מבים סבמירס, ואינך יכול לראום לפני ממיד, לכך אני קובע לך שלשס רגליס סללו: (24) אוריש. כתרגומו שַׁמְבַוּ, וכוְסְמַלְכָד (דבריס בּ,לסֿ),וכוְוַיּוּכֶשׁ סָׁמַלְיִי (במדבר כסֿ,לבּ),לשון גירושין: והרחבתד
- ולא ילין. כמכגומו, אין לינה מועלם בראש המובח, ואין לינה אלא בעמוד השחר: זבח חג הפסה. אמוכיי, ומכאן אחף (32) לא חשחש וגוי. לא משמע את הפסח ועדייון מתן קיים, אוסרה לשומע, או לוורק, או לאחד מבני חבורה (פסחים סג.):
- שגדי סחס כל יונקיס במשמע: 👚 בחלב אמו. פרט לעוף, שאין לו חלב אם, שאין איסורו מן החורה אלא מדברי סופריס: לאימור בישול (מולין קמו:): - גדר: כל ולד רך במשמע, ואף עגל וכבש, ממה שהולרך לפרש בכמה מקומות גדי עוים, למדת הוא דבש ממריס: - לא חבשל גדי. אוהרה לבשר ומלב, ושלשה פעמים כמוב במורה, אחד לאכילה, ואחד להנאה, ואחד (12) ראשיח בכורי אדמחך. משנעת המינין האמורים נשנת הליל, אָרֶן הַשָּׁה וּשְׁעַרֶּה וָגָשָּׁן וּגוי (דנריס ה, ה), וּדְּבָשׁי למד לכל הקטר חלבים ואברים:
- (עב) את הדברים האלה. ולה המה רשהי לכתוב תורה שבעל פה:

וֹגִירְאָּוּ מִנָּשָׁת אַלְיִני: אָת־מֹשֶׁה וְהַנָּה ְקְרָן עַּוֹר פְּנְיִו יָת מֹשֶׁה וְהָאִ סְּנִי יִּוּו יִקְרָא

ניְדַבָּר מֹשֶׁה אֲלַהֶם: אַנְינִן וְכְּלְ הַנְּשְׁאָים בְּעֵּבְה אַנִירָן וְכָלְ רַבְּרָבַיָּא בּכְּנִשְׁמָא يزغره يخكمت فشد يزنيد يجزر الجربة جمار فهد زمد جزيد

אַנוֹן בְּנַר סִינְי: ניצה את קל אַשֶּׁר דְבֶּר יְהְנָה יִשְׁרָאֵל יפַּקּידִנּוּן יָת כְּל

מַלַבַפּוּנו מַסְוֹנִי: «פּמיר וַיְבָל מֹשֶּׁה מִדַּבֶּר אִמְּם וַיְּתֵּן וִשִּׁיצֵי מֹשֶּׁה מִלְּטַלְא עִּמְּהוֹן

מאטו ווֹאָא וֹבַבּר אָקַבּנוֹ אָפּו מַר מִפּּטִיה וֹנְפָּיל יִמְעַבּוֹל ÷[₹] אָחֹוֹ יָסָיר אָת־הַשַּּסְנֶה עַר־ לְטַּלְלְא עַמֵּיה מַעְבֵּי יָה בָּיִתְ بجَدِي مِنْهُد رَفِيْرُ رِدَنِد رَدِيد رَدِي مُرْدِم مِهْد رَفِيْت رَبُ

בּאָוּ לְדַבֶּר אָטִוּ: (ס) משֶׁה אָת־הַמַּסְנֶה עַל־פַּנְיוּ עַד־ מל"ע בַּי קַּוֹן עִּוֹר פְּנֵי מִשֶּׁת וְהַשִּׁיב لْلَهُ، خُرْدَاهُلَةِ مِ هُلَا فَرْدُ مِهِدَا لَيْهَا خُرْدَاهُكَةِ مِنْ هَفَ مَهْدَا

خٰلٰتٰ،ڬ: באַפּוָנוֹ, וּבְנוֹגוּ מִלְאָנוֹלֵבֶּא تزلع هَلَابًا لَحُرِ فَتَدُ نَشِلُهُمْ رَلَّانُهُ هَلَابًا لَحُمْ فَتَدَ نَشِلُهُمْ

ימַבֶּיל מֹשֶׁה עִּמָּהוֹן:

ٻَۈرڙ: בְּמִבֶּוֹלְ וֹן מִמֵּוִשׁ בַּמוּנְא ^{*} וֹאַטַּבוּ. בוֹ נִיּמִׁ בֹּלְ בֹּנֹג וֹמְבֹאֵלְ וְבִּטַּב בוֹ אִטַּלַבִּדִּ בֹּלְ בֹּנִג

וועַב עַל אַפּוֹהָי בָּית אַפָּי:

מם לני ושֶׁבְאֶל וָת דְּמִּהָפַּפַר:

אַפּוָנִי עַר דִּעָּלֵיל לְעַּלֶּלָא וּמְטִיב מִמֶּע נִת בֵּית אַפּּי עַל אַרי סְגִי זִיוּ יְקְרָא דְּצָפֵּי מֹשֶׁה

> come nigh him. forth beams; and they were afraid to behold, the skin of his face sent children of Israel saw Moses, And when Aaron and all the

and Moses spoke to them. congregation returned unto him; 31 Aaron and all the rulers of the And Moses called unto them; and

had spoken with him in mount in commandment all that the LORD s2 Israel came nigh, and he gave them And afterward all the children of

speaking with them, he put a veil on And when Moses had done

that which he was commanded. spoke unto the children of Israel came out; and he came out; and him, he took the veil off, until he LORD that He might speak with But when Moses went in before the

face, until he went in to speak with Moses put the veil back upon his Moses' face sent forth beams; and face of Moses, that the skin of And the children of Israel saw the

- ומסיכן וכס משס לקרני ססוד, רצומינו אמרו מן סמערס, שנמן סקצ"ס ידו על פניו, שנאמר וַשַֿפֹּמִי כַפִּי (שמומ לג, כצ): (92) ויהי ברדה משה. כשסביא לומות אמרונות ביום הכפורים: בי קרן. לשון קרנים, שהאור מבסיק ובולע כמין קרן.
- משם סיו מרמיעים ומודעועים: ַס' פְּמֵׁשׁ מֹכֶּלֶמ בְּרמֹשׁ סְּסְר לְעֵינֵי בְּגֵי יִשְׁרָמֵל (שמות כד, יו), ולח ירחים ולח מודעועים, ומשעשו חת העגל, חף מקרני הודו של (30) וייראו מגשת אליו. באוראס כמס גדולס כחס של עבירס, שעד שלא פשמו ידיסס בעבירס מסו אומר, וַמַרְמֶס בְּבֹּוֹד
- (13) הנשאים בעדה. כמו נשיאי פעדס: וידבר משה אליהם. שלימומו של מקוס, ולשון סווס סוא כל סענין סוס:
- נכנסו כל העס, שנה להס משה פרקס, נמלא ביד כל העס א', ביד הוקנים ב', ביד בני אהרן שלשה, ביד אהרן ארבעה וכרי, נסמלקו הס, ישב אלעור לימין משה ואיחמר לשמאל אהרן, נכנסו וקנים, שנה להם משה פרקם, נסמלקו וקנים ישבו ללדדין, לומד מפי הגבורה, נכנס אהרן, שנה לו משה פרקו, נסמלק אהרן וישב לו לשמאל משה, נכנסו בניו, שנה להם משה פרקם, (22) ואחרי כן נגשו. אחר שלמד לוקניס, חוור ומלמד ספרשס או ססלכס לישראל. חנו רבנץ, כילד סדר סמשנס, משס סיס
- ילה בלה מסוה: יווע הכל מהם, היה נותן המתוה כנגדן, ונועלו בשעה שהיה מדבר עם ישראל, ובשעה שהמקום נדבר עמו עד לאחו, ובלאתו קא מסוה לאפה, לשון הבטה, היה מסמכל בה, אף כאן מסוה, בגד הנימן כנגד הפכלוף וביס העינים, ולכבוד קרני ההוד שלא (33) ויהן על פניו מסוה. כמרגומו בֵּימ מַפֵּי, לשון מרמי הוא צגמרא מְנִי לְבָּא (כמוצומ פַנ:), ועוד צכמוצות (ס.), הוה כללימל בעירובין (נד:):
- (48) ודבר אל בני ישראל. וכלו קרני סטוד בפניו, וכשסול מסמלק מסס:

Parah, Maftir and Haftara are on page 243. The Hafrarah is I Kings 18:1 - 18:39 on page 224. Sepharadim read I Kings 18:20 - 18:39. On Shabbat

ַבְגַּמֵּע אָטַ**ט**: אַהְבּלִנִי ررطور نَهْلُهُمْ تَنْهَمُ لَهُمْ هُمْتُكُ مُحْتِكُ لَا يُحْتِدُ نَهْلُهُمْ تَهُمْدِ خُلِياً هُمْرًا ניקהל משָׁה אֶת־בָּל־עַּגָת בָּנֵי וּכְנַשׁ משָה יָת בָּל בְּנִשְׁהָא

בָוֹ מְלְאַבֶּה יִּימֶת: הַבָּׁע הַבְּעִוּן כֹּיהוָנִה בְּלִ"הַעַּעָּ ّ بحراف השְׁבִיעִּי יִהְגָּה לְבֶם קָבֶישׁ יִבְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יִהֵי לְכוֹן מַּמָּטִי נְמִים מַעְּשָּׁהָ מִלְאַכְּרִ שְּׁהָאֵ יִנְמִין מִּחָשָׁבִּיר צַּבִּירָתָא

ַ מָאֵּבְעַיגבים בּגוִם עַאַּבּעי: (פּ) ^٤ אַעִבּעָבּקּבּוּ 84

צְנְת יְתְוָת לֵאִמְר: نْشِلْهُمْ كُهُرْبِ يُلِّا لِللَّهِٰتِ لِمُشْكِ نَشِرُهُمْ كُرْشَدَ قَيْلَ فَلَوْمُهُ וַ צְּמָר מִשֶּׁר אֶל־כָּל־עַּבָר בָּוָר בָּנֵי־

יְהְנְהְ זְהֶב נְבֶּפֶר יִּנְחְשֶׁת: נְבֵיב לְבֹּוֹ יְבִיאֶּהָ אָת הְּרוּטָת יְה אַפְּרְשׁוּהָא קֵּרָם יְיִ דְּהְבָּא קָהוּ מֵאִהְבֶם הָרוּמָה לֵיהוָה בַּל

וֹמֵמ וֹמֹגַּים: • เป๋ััฺ๋

• เป๋ั๋ัฺ

• เป๋ั๋ั

• เป๋ั

• เป๋ั

• เป๋

שַׁבַּבְּים בַּגְּבָּר הַמָּבִים: ל וֹמְנֵע אָנְלֶם מֹאֹבֹמֹנם וֹמָנַע נַמַהֶּבֶּ, גַּנַבְיב, מַסְמֶּבַ, וַמַהָּבָּ,

تَقِعُبُت رِجْجَفُلِهَ يَوَقِرُت: » إِيَّمُولَا كَفِيهُبَادِ بَجِمُمُنَا كِيَّمُولَا

יְהוָה פְּתְּמִיָּא רְפַבֵּיר יִיְ לְמָעֵבר

زنظميح: כֿל בְינְשְׁבֵיר בֵּיה עֲבִירָהָא לובה הבא הבלא בבם נו

מוְטַבְנוֹכוְן בִּוּמָא בַּהַבְּטַא: לכל לא טובורו אומטא לכב

נּאַמַר מִמָּר לְכַלְ בִּנֹמִּשׁא בַבְנָי,

בפנה ין למימר:

וֹל כַּלְ צַוֹעוֹבְתָּוְ לַבָּוּצִי וּוֹעוֹר סבו מוכן אַפֿרַמוּנא צַרַם

וְכַסְפָּא וּנְחָשָא:

ובוץ ומַעְזֵי:

סַׁמְיוָנֹא וֹאָהֵי הִּמִּוּן:

八八位は **上口に立め** נללקבע וממשא לאַנָרוּהָא ובוּסְמוֹא

> them. commanded, that ye should do are the words which the LORD hath Israel, and said unto them: 'These To nearblide of the children of And Moses assembled all the

 ΛXXX

work therein shall be put to death. to the Lord; whosoever doeth any a holy day, a sabbath of solemn rest the seventh day there shall be to you Six days shall work be done, but on

your habitations upon the sabbath Ye shall kindle no fire throughout

which the LORD commanded, Israel, saying: 'This is the thing To nearblide of the children of And Moses spoke unto all the

and brass; LORD'S offering: gold, and silver, willing heart, let him bring it, the s unto the Lord, whosoever is of a Take ye from among you an offering

and fine linen, and goats' hair; and blue, and purple, and scarlet,

and rams' skins dyed red, and

sealskins, and acacia-wood;

and oil for the light, and spices for

incense; the anointing oil, and for the sweet

(35) והשיב משה את המסוה על פניו עד בואו לדבר אתו. וכשנה לדנר המו נועלו מעל פניו:

בוסְמַנִּא:

- פּג בַבוְרוֹ וְמַרְנוֹמו וְמַבְנִים: (ו) ויקהל משה. למחרת יום הכפורים בשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל, שאינו אומף אנשים בידים, אלא הן נאספים על
- (s) ששח ימים. הקדים להם אוהרת שבת לנווי מלאכת המשכן, לומר, שאינו דותה את השבת:
- (E) לא חבערו אש. יש מרצומינו מומריס, הצערה ללמו ילמם, ויש מומריס למלק ילאם (פנהדריץ לה:, יצמום ו:):
- (+) זה הדבר אשר צוה ה׳. לי לממר לכס:
- (a) גדיב לבו. על שם שלפו נדפו קרוי נדיב לב. כפר פירשמי נדפת המשכן ומלהכתו במקום לווהמם:

Δī	אָת קַלְעֵי הָחְצֶּר אָת־עַּמָּדָיוּ וְאָת־אַדָּנִיְהָ וְאֵה מָסָךְ שָׁעַּר הַחְצֶּר:	בְּרְתָא: נְיְתְ סְׁמְבַּהָא נְיָת פְּרָסָא צִּתְּרַע הְיִתְ סְׁמְבַּהָא נְיָת פְּרָסָא צִתְּרַע	the hangings of the court, the pillars thereof, and their sockets, and the screen for the gate of the court,	ĹΙ
91	אַתוּ מִוְפָּח חִמֹלְה וָאָת־מִרְפָּר הַנְּחִשֶׁת אַשֶּׁר־לֹוֹ אָת־פַּדָּיִי בַּנְּיִּ:	יָת עַּרְבְּחָא דַּעֵּלְהָא וְיָה סָרָדָא וְיָת בְּל מְנוֹהִי יָת בִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיה:	the altar of burnt-offering, with its grating of brass, its staves, and all its vessels, the laver and its base;	91
Şī	וּאָת־מִוְבָּח תַקִּמֹרֶת וָאָת־בַּדְּׁיוּ וִאָּת שֵׁמֶן הַפִּשִׁרְה וָאָת קַטָּרֶת הַפַּמִּים וָאָת־מָסָן הַפֶּתַח לְבֶּתַח תַמִּשְׁבֶּן:	תַּמְבֹּנְא:	and the altar of incense, and its staves, and the anointing oil, and the sweet incense, and the screen for the door, at the door of the tabernacle;	\$1
† 1	וְאָת־מָנֹרָת תַּמְּאָוֹר וְאָת־בָּלֶיהָ וְאָת־נֵרֹמָיִהְ וְאֵת שֲׁמֶן תַּמְּאִיר:	וְיָה מְנֶרְהָא דְּצִּנְהוֹרִי וְיָה מְנַהָא וְיָה בּוֹצִינַהָא וְיָה מִשְׁהָא דְצִּנְהָרוּהָא:	the candlestick also for the light, and its vessels, and its lamps, and the oil for the light;	† I
٤١	ڠؚٮۦڽٙۿ۪ڔ۠ڷٳ۩ۼڽۦڿڽ؞ڔۼڡ ڿڂۦڿڔٚ؉ڔۼ؈ڔٞڽڡ؈ڿؚڔڡ:	בְּלְ מֶנְוְטִׁי וְנְיִם לְמִים אָפּּיָא: נְת פְּתִּינִא וְנְת אֲנִיחִוְטִי וְנְת	the table, and its staves, and all its vessels, and the showbread;	٤١
71	אָת־הָאָרָן וָאָת־בַּבֶּיוּ אָת־ הַפַּפְּׂרֶת וְאֵת פְּרָכֶת הַמְּסֶף:	בְּפְרְסָא: יְתְ בְּפִּוּרְתָּא וְיָתְ פְּרוּכְתָּא יְתְ אֲרִינְא וְיָתְ פָּרוּכְתָּא	the ark, and the staves thereof, the atk-cover, and the veil of the screen;	71
৽য়৾৾৾৻ঀ	מָת־הַמִּשְׁבָּן מֵת־אָהֵלִוּ וְאָת־ מִכְּסֵהוּ אֲת־קָרֶסִיוּ וְאָת־קָרָשִׁיוּ אַת־בְּרִיחָוּ אָת־עַמָּדָיוּ וְאָת־ אַדְנֵיוּ:	יָת מַשְּׁכָּנָא יָת פְּרָסֵיה וְיָת חוּפָאֵיה פּוּרָפּוֹהִי הַפּּוֹהִי עְבְרוֹהִי עַמּוּרוֹהִי וְסְמְּכוֹהִי:	the tabernacle, its tent, and its covering, its clasps, and its boards, its pillars, and its sockets;	11
OI	אָת בְּלְ־אַשֶּׁר צְּנָה יְהַלָּה: וְכְלְ־חֲבַם־לֵלְב בְּכָה יְבָאי וְיַעֵּשׁי	וֹנְמְּבְּׁבְּנְן נִינִ כְּלְ צִּפְּפֵּנֶבְ וְנְ: וְכְלְ חַבִּימֵו לְבָּא צִּבְּכִוּן יִוּטְוּן	And let every wise-hearted man among you come, and make all that the Lord hath commanded:	OI
6	رْهَطْنِد لَرْنِشِل: نَهْطُرْد شِيْصَ لَهَطُرْدُ مُرْهُدُه	ַנְּבְׁעַנְּמֵּלְאֵי: אַמְּלְמָנִיטָא לְמָּפּֿמָא בָּאָנפּוָרָא נְאַבְנֵּנִ בַנְּרָלְא נְאָבְנֵּנִ	and onyx stones, and stones to be set, for the ephod, and for the breastplate.	6

(21) ואח פרוכח המסך. פרוכם המחילם. כל דבר המגין בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך וסרך, וכן שַׁכְּמָּ בַּעֲדֹו (מֿיזב ה,

(11) אח המשכן. יריעות סתתמונות סגרלות בתוכו קרויס משכן: אח אהלו. סיל לסל יריעות עויס סעשוילגג: ואח

(+1) ואת כליה. מלקמיס ומחמום: נהוחיה. לוליני"ש בלע"ו, בזיכיס שהשמן והפתילום ומונין בסן: ואת שמן המאור.אף סום לריך חכמי לב, שסום משונה משחר שמנים, כמו שמפורש במנחום (פו.), מגרגרו ברחש הזיח, וסום כמים וזך:

(EI) לחם הפנים. כבר פירשמי, על שם שסיו לו פנים לכאן ולכאן, שסיה עשוי כמין מיבה פרולה:

(פו) מסך הפתח. וילון שלפני המורח, שלא היו שם קרשים ולא יריעות:

ו), פְנְיִי שְׁךְ מֻׁם דַּרְבֶּךְ (פושע ב, מ):

מכסהו. מכקס עורות הילים והתחשים:

בּוֹבַבּב נֹאָנַבַמִּנִיבַנִים: אָטַ וְעַבְׁעַ עַמְּהְבֶּלוֹ וְאָטַ וְעַבְעַ יִּטְ סְבֵּי תַּהְבְּנִאַ וְיִטְ סִבּי בְּבַעַאַ

ונְת אֵמוּנִיהון:

pins of the court, and their cords; the pins of the tabernacle, and the

וֹאָטַבּלִינַוּ בֹּלָוּוּ לַכַּעַוֹּי هُنِ خَذْتُ، نَظِيُم خُهَنَالًا نَحِبًا

לאַבֿרן פֿבֿלא וֹנָת לְבוּמָּג בַּלוּדִשְׁא נְת לְבוּשֶׁר קוּדִשְׁא אָת בּגְּבֵי הַשְּׁבֶר לְשְׁבֵּת בַּקְבָּשׁ יָת לְבִּישֵׁי שִׁמִּישָׁא לְשַּׁפִּשְׁא

minister in the priest's office.' and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, ministering in the holy place, the the plaited garments, for

°° נוֹגֹאַנּ בֹּלְ הַּנֹע בֹּלוֹ, וֹמְּבֹאֵלְ וּנִפַּלוּ בֹּלְ בֹּנְאָטֹא צַבֹּדוֹ,

בְּנוֹהָי לְשַׁמְשָׁא:

presence of Moses. children of Israel departed from the And all the congregation of the

וֹנֶבֶאוּ כַּל_אָנָת XAL_taxt ದಳಿತ್ತೇ ದೆಜ್ಞಗ:

נשְּׁבְאֵל מִן בֻּדְם מִשְּׁה:

brought the LORD'S offering, for whom his spirit made willing, and heart stirred him up, and every one And they came, every one whose

הְּבְּבִינְיוּ וּלְבִנְבֵי, וּלְבִנְבֵי, וּלְבִנְבֵי, לְמְלֶאְכֶּע אָֹנִילְ מִנְמֵּגְ נִלְבְּלְ- לַמְּבְיִגַע מִּמְּבָּן יִמְּנָא נִלְבָּלְ אָטוּ בְּבָּיאוּ אָת־הְרוּלֵת יְהֹוֹה אִיִּתִיאוּ יִתְ אַפְּרְשׁוּתָא בֵּוֹה יִי שני לְבָּוֹ וְכֹּל אֲשֶׁרֹ נְדְבְּה רוּחוֹו וְכֹל דְאַשְׁלֵימַת רוּחֵיה עִּמֵּיה

פּוּלְטִׁנִיה וְלִלְבוּמָּג עוּדִּשְׁא: וֹאָׁעוִ כֹּלְ עַּבוֹ בַּאַעַבוֹת, לְבָּוִע

the holy garments. . for all the service thereof, and for the work of the tent of meeting, and

וְּהַב כַיהוְה: וֹכֹּלְ אֶּנְתְּ אְמֶּרְ עַדְּנִּלְ שַׁתְּפָּׁע בַּוֹעַבְ וֹכֹּלְ צָּבָרְ בַּאָּרֵנִם لْمَحْمَٰ لَانَمُا خُرِخُرٌ، يَٰثِلَ لِمُحَالِ لَمُنْكُلُ نَمْنِكَ خُرِ مُل כּבּ נְבַוֹרַ כַבְ עַבְּיִאַנְּ עָוֹע נְנָנִם בַּאִעַרְעָה לָבּוּה אֵיִנִיאִי שָּׁירִין נַנְּבָאַנְ הַאָּלְּמָּנִם מַּבְ_הַנָּמָנִם בָּבְן נִמִּיתַן װּבְרַנָּאַ מַבְ נְמִּנָּאַ כִּבְ

an offering of gold unto the LORD. gold; even every man that brought signet-rings, and girdles, all jewels of nose-rings, and ear-rings, and willing-hearted, and brought women, as many as were And they came, both men and

And every man, with whom was

אַמֶּב_נֹבֶּלָּאַ

brought them. rams' skins dyed red, and sealskins, and fine linen, and goats' hair, and tound blue, and purple, and scarlet,

מְאָבְׁמִים וֹמְרָת הְיִם הְשִׁים הַבְּיִאוּ: אֵיִלִיאוּ: וּמֹמֹנוּ וּמֹמֹכוּ בַבַבֹר שׁכֹּלִט וֹאַבֹּלֹמוֹ וֹטוּלָמִט מָּלֹג שַבַּלֵא וֹאַבְּלֵּוֹא וֹאָבֹת וֹטִיְבַ. אשן וכב

(קו) אח עמודיו ואח אדניה. סרי מלר קרוי כלן לשון וכר ולשון נקבס, וכן דברים סרבס: ואח מסך שער החצר. וילון

בנאמר וַ מַמֵב עָבְׁבֵס אַמֶּס קְלְעִיס לַבְּמָף (שמות כו, יד): פרוש ללד המורח עשרים אמה אמלעיות, של רוחב החלר שהיה חמשים רחב, וסחומין הימנו ללד לפון מ"ו אמה, וכן לדרום,

(18) יחדות. למקוע ולקעור נסס קופי סיריעות בתרן, עלה יגועו ברות: מיחדיהם. הבלים לקעור:

(19) בגדי השרד. לכסום האכון והשלחן והמנורה והמוצחות בשעת שילוק מסעות:

. אם העזים): - חח. הוא הכשיט של והב עגול, נסון על הזכוע, והוא הלמיד: - וכומז. כלי זהב הוא, נסון כנגד אוחו מקום בְּבְּבְיָם, כמו שממרגס לעיל מיניס, רק ממרגס וּמַיִּימָן, ורלס לומר שהציחו חח ונוס צעודן על הנשים, כמו שכמצ רש"י על מוו (שב) על הגשים. עם הנשים, וסמוכין אליהם. (מה שהחרגום הניח על כפשומו, משום דלא מחרגם ויצאו האנשים וַאַמוֹ

9LI

(23) וכל איש אשר נמצא אחו. מכלם לו להגמן לו מולעם שני לו עורום ליליס לו ממשיס, כולס סבילו: למשה, ורבומינו פירשו שם כומו, כמן מקום ומה:

לְכְלַקְשְׁמְצְאַכְתְּ הַנְּהָבָרָה הַבְּיִאָנִי אַּמֶּרְ וֹטִבְּא אִשְוּ הַּבָּוֹ מִמָּוֹם
 **
 הַבְּיאי אָת הְרוּמָת יְהוְהַ וְכֹל
 בְּלְ־מֵרִים הְרִימַת בֶּסֶרְ וּנְחֹשֶׁת

לְכַּׁלְ מְּבִׁינִע פּּילְטִוֹּא אִינִיאִי: נכל האשְׁהְכָּח עַמֵּיה אָעֵי שִׁטִּין אָנטֹגאַנ זֹט אַפֿבֹּהַנִּטֹא בֿבֹם וֹנֹ בל דַאָרִים אַרַמוּת בַּסָר וּנָחַשׁ

for any work of the service, brought with whom was found acacia-wood the LORD'S offering; and every man, offering of silver and brass brought Every one that did set apart an

نَّمُنا_لَمُّم: ְנְאֵּטַ עַהְּאָּנְ אָטַ פּוּלָמַע עַהָּגָּי : יִטְ מַבְּלָא נִטְ אַבְּנִּ יְהַיִּבְיִּנִיִּה אָנִי אָבִּעּ הַיִּּגָּא יִטְ אָבַעּ וְיִנְיִּה יִנְיִם מַבְּלָא נִיִּטְ אַנְיִּנְיָּא יִטְ בי שְׁוִוּ וַנְבְּיִאוּ שַׁשְׁנִה אֱת־הַחְּבֵלֶתׁ בִּידַהָא עָּזְלָא וּשִׁיתוּ כִּד עַזִּיל וֹבְלְאָמֶׁר חַבְּמָּרְ־לֶב בְּיָבֶוֹיִ

וֹכֹא אַטַּׁטֹא חַכּּוּמָט לַבָּא

the scarlet, and the fine linen. had spun, the blue, and the purple, hands, and brought that which they wise-hearted did spin with their And all the women that were

אַטְגָּה בְּחַכְּמָה שָׁוֹי אָת־הַעִּיִים: ⁹ וֹלְגְעַנְהָאִם אֵּהֶע לֹהָא לָבָּׁוֹ

מַמַוֹיָא: ממענו בּטַבמא מּוֹבִּוֹ נִינ וכל למּוֹא באטבמי לבּבוון

goats' hair. 26 stirred them up in wisdom spun the And all the women whose heart

نْحَانِهُا: لْمُنَا مَثَاثًا لَاقَامُ مُنْ حَمْظُيابِ خَيْلَامُ النَّا مَثَارًا مَمْرُمَانِهُمْ لْلَاثُمُمُّ لَا تَجْدَيْنَا كَاخِيْنَا لَا مُكِنَّا لَا مُكَانِّ لَا يُعْجَنِّي لَا يُعْجَنِّي لَا يُعْجَنِي

לְהַּלַּהֹא בֹאִנפוּגַא יִבְּווּיִהְנָא:

the ephod, and for the breastplate; stones, and the stones to be set, for And the rulers brought the onyx

TQ\$!□: بخيثال TRAY لَّهُمَ يَتَخَمُّكُ لَهُمَ يَكُمُّمُ لَا يُخْمُونِكُ الْمُعْلِدُ لَا يُخْمُ لِللَّهُ الْمُعْلِدُ لَ

וְלְלְמַתְנֵע בּוּסְעַיָּא: لْخِكْضُكُنْ خِيْدُنُدِينَةِ لْخِدْمِينَ لَحِينَةِ

for the sweet incense. light, and for the anointing oil, and and the spice, and the oil, for the

ליהוֶה: (פ) קמָּע בַלַּגאַ בַּנִי־יִשְּׁרָאָל נְדָבָּת אַשֶּׁר צְּנְּהְ יְהְנָהְרְ לַעְּשִׁיִּה בְּיִרְ צְּבְּיִרְתָא הַפְּפִיר יִיְ לְמָעֵּבִר وم אָטַׁם לְטַבִּיאַ לְכָּלְ-חַמָּלְאַלְּט לִבְּּחוֹן עִמְּחוֹן לְאֵיחָאָה לְכָלְ حُدِ هِٰ مِ لَهُ هُلِ لَا يُحَالِ حَدْثِ فِي حَدِ

נשָׁבַאָּלְ נִבַּבַּטָּא צַבָּם וֹנִי: וּבוֹר וֹאִהַא דַאָּרוֹרָמִי

to be made. commanded by the hand of Moses the work, which the LORD had In 101 gaird of gailliw mede them every man and woman, whose heart freewill-offering unto the LORD; The children of Israel brought a

<u>֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֡֡</u> څل_كادل בׁאַּג פֿבֿא גֹעוֹט בֿמָס בֿגּלְאָלְ טַנְגְ גַּבַבּג גֹּוֹ בַּמָנָם בֹּגַלָאָלְ (24) رَبْعِيْد مَا فِي خِدْر نَشِلَةِ مِيْمَد مِثِيد خِدْر نَشِلَةِح

לְמַמֶּה בַּר אִיִּרִי בַר חוּר לְשִׁבְּטָא

son of Hur, of the tribe of Judah. by name Bezalel the son of Uri, the 30 of Israel: 'See, the LORD hath called And Moses said unto the children

(62) שוו אח העזים. סיל סימס לומנות ימירס, שמעל גבי סעזיס סיו מווין לומס (שבת לע.):

מחלה, ולפי שנחעללו מחחלה, נחקרה אות משמס, והנשאם כחיב: וְסַמְּלְחֹבֶה הְיְמָה דַיְּס (שמום לו, ו), חמרו נשיחיס מה עלינו לעשוח, הביחו אם חבני השהם וגוי, לכך החנדבו בחנוכת המובח . אלא כך אמכו נשיאים, ימנדבו לבור מה שממנדבים, ומה שמחפרין אנו משלימין אוחו, כיון שהשלימו לבור אם הכל, שנאמר (קב) והנשאם הביאו. אמר ר' נמן, מס ראו נשיאים לסמנדב במנוכם סמובם בממלס, ובמלאכם סמשכן לא סמנדבו בממלס,

(30) חור. בנס של מרים סים:

ڹڂڂڔ_ڟ۪ڂ؉ڂڮ:

וללג מֹדוֹגא: יְבְּרֻעַתְּיִ יְיָ בְּחְְכְּשֶׁאְ בְּסִוּכְלְטְנִוּ וּבְעַּרַע אָּלְנִים וֹאַהְלִים מִמֵּיה רוּחַ מִּן בֵּדָם

and in all manner of workmanship. understanding, and in knowledge, ni ,mobsiw ni ,boD Io Triiqs 18 And He hath filled him with the

יבַבֶּטֶר יבַנְּחָשֶׁת:

בְּבַרְהָבָא יִבְּכַהְפָּא יִבְנְהָשָׁא: كافأذأا くははゴト

in gold, and in silver, and in brass, And to devise skilful works, to work

מְלֵאכִים מִעַהַהָּבְיי יבַּוֹנַהָמִּט מֹאֹ כַמְּמִוּט בַּבֹב, יבַנּינִרוּט אָמָא לְמָמֶבַר בַּבַּלְ

הְבִידַת אַנּמָּנְנוֹן: לְמַלְאָנַ וּבְאוּמִוּנִי אָבִוֹ מִּבְא לְאַהְּלְמָא

all manner of skilful workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

نَمُّتُكِرِيمُ لَا يَعْنَانِهُمُكَالَّا كِمُمَّلِ الْمُتَكِرِيمُ لَا فَدَا زيزا

לְמִבְּמָא בְּדָו: בְּלְבָּוֹ הְוּא וּלְאַלְפָּא יָתַב בְּלְבֵּיה הוּא

purple, in scarlet, and in fine linen, weaver in colours, in blue, and in of the skilful workman, and of the workmanship, of the craftsman, and of heart, to work all manner of Them hath He filled with wisdom of Dan.

the son of Ahisamach, of the tribe 94 he may teach, both he, and Oholiab,

And He hath put in his heart that

and of the weaver, even of them that

בְּלְ־מְלְאַלְּה וְחִשְׁבֵּי מַחֲשָׁבְתּי בּׁטוִלַמּט עַמִּלָּי יִבַּמִּמְ וֹאָנִי מִמִּי, ŧċčću لبياه se בְּלְשְׁמֶלֵאַכְּתְ חַבְּיָהְ וּ וְחַשֶּׁבְ לְמִּמֶּבִר בָּלְ עֲבִידַת נַּנְּר וֹאִימָּוֹ

אנמלון: מַלוֹגא ומַלָפֿו لٰٓۃ:ٰٰہٰـٰـ בְּעַבְלֵא וּבְאַבְנִוֹנֹא מִלֵא אָלִים חַבְּמַת־לֵב לַמַּמִוּת אַמְּלִים מִּפְּהוּוּ חַבִּימוּת לִבָּא

the LORD hath commanded.' the sanctuary, according to all that work all the work for the service of and understanding to know how to whom the Lord hath put wisdom and every wise-hearted man, in And Bezalel and Oholiab shall work,

that devise skilful works. do any workmanship, and of those ΙΛΧΧΧ

تَجْهُ لَنُ لِأَوْلًا لِيُقَالًا خِيْلًا رِبَيْلًا: לְהַשֶּׁת אֶתַבַּלְרְמָלְאִכֶּת הַּבְּוֹע קְבְמָּה וּתְּבוּנְהֹ בְּהֵמָּה לְדַעַת ועאאא אָישׁ חַכַם־כֵּב אֲשֶׁר ֹנְהַן יְהֹוֹה لمُشْكِ حُمَّرُكِم لَعُكَرْبَهُم لَحْنِ لَنَمْدَنِ خَمَّرُهُمْ لَعُكَرْبَعُمُ لَحِي

לְהְבֹּיִבְיִם לְמִהְבַּב וֹטַבִּי: כָּלְ גַאַטְרָתִּי לְבָּיִהְ לְמִלֵּנַר לְבָּא בְּיהַב יְיָ חָבְּמֶׁתָא בְּלְבֵּיה ムロボムギム 口切口

פּוּלְטוֹ לוּוֹאַא לָכֹלְ גַּפּּשׁיִג

לְמִבַּת לְמִמְבֹר וֹע כֹּלְ הַבֹּיבַע

שַׂבְּלִינִישָׁא נֹסִיכְּלְטִׁנִיטָא בַּׁבִינְן

לכנ שלים לפא ציהב וי

the work to do it. heart stirred him up to come unto put wisdom, even every one whose man, in whose heart the LORD had Oholiab, and every wise-hearted And Moses called Bezalel and

\$, בַּבְּלַאַכָּת כַּגַּמָּת אָטָה: בׁל אַמֶּר נְמָאָו לְבָּוְ לְלַבְרָי چے تجھد ڈیٹا نیٹٹ ٹاخٹی ڈخٹر · אֶבוֹלְגִאָּבְ וֹאָלְ כַּלְגַאָּהָ שַׁכֹּם וּלְאָבֿלְגִאָּב וּלְכָּלְ וּּבַּר עַכִּּנם ַנּיִּבַלֵּבָא מָמָּע אָּק_בֹּגּלִאָּק וַנֹּאָרַ

בשבמים, לקיים מה שנהמר ולה נבר שע לפני דל (היוד לד, ימ): (48) ואהליאב. משבט דן, מן הירודין שבשבטים, מבני השפחוח, והשוחו המקום לבללאל למלאכח המשכן, והוא מגדולי

מוג לגבע פּבּפור פּבּפור: לְצְשָּׁת אַנְה וְהֵם הַלִּיאִי אֵלֶיוּ نهُلُهُم حَمَٰدُهُمُ لَا يُتَهِدُ عَمَٰدُهُمُ هُمُ ז בַקְרוּמָד אֲשֶׁר הַבָּיאוּ אַיּ ויקחו מקפני משָה אָת כָּל־

ַ מִמְּלַאִּכְּתִּוֹ אֲשֶׁרַ דֵּוֹמָּד עַשְּׁים: בַּלְ_טִבְּאַבְּט עַפְּבְיה אָישׁ.אַישׁ בָּלְ הַבִּידַט פוּדִשְׁאַ וָּבַר וּבַר ְ וַיְּבְאֵי פְּלְ־תַחֲבְלִּים הָעֹשָׁים אָתּ
- יַ

יְהוָה לַעֲשָׂת אַהָה: הְעְּבְרָרְ לַמְּלְאַלְּע אָאָרַר צְּוֹיָר לַעַּבִּירְהָא הְפּפִיר וֹן לְמָעֶבַר ַ מֹבְבָּנִם בַּמֹם לְבַבְנִא מִבֵּי מִפֹּא לְאִיִםֹאָׁם מִפַּם פּוּלְנִוֹלָא 投入 に設け れなれて

וּכֹּלָא בֹמֹם מִבַּבֿוּא: עיר מְלַאבֶּה לִהְרוּמָת הַאָּדִשׁ

וְהוֹהֶר: (ס) 口食人名代口

वर्ष्यकृत प्रकृत द्वात अप्रवा נאַבוּלמֹן וֹשוִלַמֹּש מִּלָּוּ כֹבׁבָּים ١٤٥٥٤ וֹבׁוֹמִׁנוֹ מֹמֹח בֹּמֹחוֹב ردره، بَافَارُعِجُنِا عُنا_بَافِهُڎًا ÄÄL Ċ<u>\</u>ÜŌ_ŞC

אַנוֹע לַבְּל_נַוֹּנִנִיּ בְּאַמָּר הַיְרִיעָה הָאָהָת מְדָּר ¿ וֹמֹמְבוֹם לֹאַפֶּׁע וֹנְטַבְ אַבְּבָּׁג

> ĖĀĒL: מוען לוה עוד נדקקא בצפר ליוֹבְאָא לְמָהְבָּר יִתָּה וֹאַנּוּן ムダイ・アス בֿל אַפֿבֿמוּטַא בּאָנטַגאַוּ בֿנוּ וּנְסִיבוּ מִן קֵדְם מֹשֶׁה יָת

מהבידמיה דאמון עקדון: וֹאַעוּ כָּלְ חַכִּימִיָּא בַּעְּבָרוּ וָת

נאַמרוּ לִמִמָּב לִמִּימָר מַסִּוּן

מָלְאֵיתָאָה: לְאַפֹּרְשִׁינִי לִיּרְשָׁא יִפְּסָל מַמָּא לא וֹהֹבוֹנוֹ הוָנו הֹבוֹנוֹטִא בְּמָמֶבׁנִימָא לְמִימָב יִּבָּב וֹאִטַא رَبِّوْ طَهُد رِيْهِ خِردَ الْهِنْ فِقِيَرِيرٌ أَوَهِ بَا طَهْدِ الْعُرْفِدَا وَدَنَا

אָטַׂעַ הַּבֹּיִבְיִם אַ לְמִמְּבַּב יִּטַעַ וִיִּטַבַעוּ: וֹהְבֹּגְעַׁא עַוֹנִע מִפַּע לָכִּבְ

וֹמֹבַעוּ כַלְ טַכִּימֶי לָבַא בֹּמַבַעוּ

בְּרוּבְין עוֹבֶר אִימָּן עַבַּר מֹבוֹשׁא וֹנו מַמִּבְּיֹנִא מֹמָב

שַׁבְאַ לְכָּלְ וְנִוּמְּטָאִי אַפֿון בּירִיעַמָּטָא בַּבָּא מָשָּׁמָ וֹטֹמֹנוֹ אַמֹּוּן וּפּוּטִוֹא אַנַבֿה אבוב עונייעה האסות שמנה אורכא דיריעה עדרא עשירין

> freewill-offerings every morning. brought yet unto him wherewith to make it. And they the service of the sanctuary, Israel had brought for the work of offering, which the children of And they received of Moses all the

they wrought. every man from his work which 4 all the work of the sanctuary, came And all the wise men, that wrought

make.' which the LORD commanded to enough for the service of the work, The people bring much more than And they spoke unto Moses, saying:

restrained from bringing. sanctuary.' So the people were more work for the offering of the neither man nor woman make any throughout the camp, saying: 'Let and they caused it to be proclaimed And Moses gave commandment,

much. for all the work to make it, and too For the stuff they had was sufficient

made he them. the work of the skilful workman purple, and scarlet, with cherubim fine twined linen, and blue, and the tabernacle with ten curtains: of them that wrought the work made And every wise-hearted man among

curtains had one measure. of each curtain four cubits; all the 9 and twenty cubits, and the breadth The length of each curtain was eight

- (פ) מדי העבודה. יומר מכדי לוכך סענודס:
- (6) ויכלא. לשון מניעה:
- (ע) והמלאכה היחה דים לכל המלאכה ומללפת ססבלס סימס דיס של עושי סמשכן, לכל סמללפס של משכן לעשות
- מומס, ולסומר: והוחר. כמו וְסַכְּבֵּד מָׁם לְבֹּו (שמום מ, ים), וְסַבּּוֹח מֶׁם מוֹמְב (מלכיס־ב ג, כד):

אַנוֹע אָג_אָנוֹע: אָל־אָחָתְ וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חִבָּר עִם חַבְּא נִחָמִישׁ יְרִיעָן לְפִּיף נְיִםְבֶּר אָטִיםְמֵהְ הַיִּרִיעִּה אַטִר וְלְפָּיף יָה חָמֵישׁ יְרִיעָּן הָדָא

בַּבַר מִם בַּבַר אַלַב

he coupled one to another. another; and the other five curtains And he coupled five curtains one to

التوالالإلا وقابهات لأذليظلا … שְׁבַּּה הַיְּרִינְיִה הַאָּהְת הַפְּצְּרֵ ڴؚڂۼؖٮ كٰڎؚػٮ

تَشَرُّرن:

בּירִישָּׁהָא בְּסִטְּרָא בַּית לֹוֹפִי בית לופי בן עַבר בְּסִפְּתָא ספּטא ביריענה אַ אַ אַ מַסְטְּרָא וֹמֹבֹע מֹנוּבֹוֹ בַעַבֹבֹא מֹכ

was outmost in the second set. made in the edge of the curtain that outmost in the first set; likewise he the edge of the one curtain that was And he made loops of blue upon

\$<u>4</u>_\$<u>1</u>4: עַשְּׁנִית מַלִּבִּילִת עַכְּלָּצָת צַּעָת בּלַבָּע עַנְינִגְּע אַמָּע בּמַעַבּנִיע בּ הְאָהְתֹּ וְהֲמִשְׁיִם לְלְאָת עַשְּׁׂרִ הְהָא וְהַמְשִׁין שַׁמְּשָּׁוֹם לַלְאָנוּ מַּמְּׁנוְ בּּוֹנִיעָה חַמְּשִׁוּן עַּנִיבִּין עַבָּר בִּיִּרִיעָהָא

ځځڅدح ښکې: שׁנְיָנֹא מַבְּוֹנִוֹ הַנִּיבַּנֹא שַבַּא בְּסִמְרָא דִּירִיעַמָּהָא דְּבֵית לֹוֹפֵי

opposite one to another. the second set; the loops were the edge of the curtain that was in curtain, and fifty loops made he in Fifty loops made he in the one

ÿür: (₫) אַנוּע בּפְּרָכִים וַיְהָי הַמִּשְׁבֶּן וּנְחַבֶּּר אָטַ-הַנְּרִיעֹת אַהָּת אָבָר נְלְפָּיף יָה יָרִיעָהָא הַדָּא עִּם idala didl i da

ַחַרָא בְפּוּרְפֿיָא ֹנְחֲנָה ֹמַשְׁבְּנָא חַר: זָנַיַר וֹהַבֹּג טַמְּמָגן פּוּנַפָּגן צַּגַעַר

tabernacle was one. another with the clasps; so the 13 and coupled the curtains one to And he made fifty clasps of gold,

עַפּׂמְבֶּלוֹ מַמְּשֵׁרֵבְ וֹנְוּמְעַ מַלְ מַמְּבִּלֹּא עַבָּא מַמְבִּוּ וְנִוּמְעַ וּנְּמֹמְ וֹבִימָּט מֹנְיִם לְאַבָּע מֹלְ וֹהֹבֹב וֹבִימָּוֹ בַּמֹּמִוּ לַפַּבַבַּמֹא

curtains he made them. for a tent over the tabernacle; eleven And he made curtains of goats' hair

ជុម្ពុក សក្ន⊏ៈ

בְּבַר יָהָהוֹן:

thirty cubits, and four cubits the The length of each curtain was

לַתַּמְשׁׁי מִמְבַע וֹבוּמְשׁי בַיְּרִיעְּר הָאָהָת מִבְּר ŽŪU פֿאַפֿע נאַבפֿת אַפָּנִע בְעַב אַפּּגַן هِثُكُ تَازُلَيْمُ لَا يُعْلَلُ هُمُ هُرُهُ لَا

לְנַבְאַ מְּמֶבוּ, וְבוּמֶּן: אַבוֹנוֹ אַנוֹנוֹהֵנוֹה אָבוֹנוֹ אַנוֹה. וֹאַבְבֹּה אַמִּין פּוּטְוֹא אובלא בובוגלטא טבא טלטון

curtains had one measure. breadth of each curtain; the eleven

וֹאָּט_מֹּמ עַוֹנְוּוֹמִט לַלֶּב: י וֹנְטַבֶּּר אָּעַ־חֲמֵמִ הַנְיְרִינִים לְבָּדִּר וְלְפָּוּף יָה חֲמֵישׁ יָרִיעָּן

וְיָה שֶׁית יְרִישָּׁן לְחוֹד:

themselves. themselves, and six curtains by And he coupled five curtains by

בּוֹבׁוּמֹב בַּבַבבב בַּמּּנִים: تَلَمُهُمُ لَا كُرَاءُكُ مِنْ فَهُلِ مَرْدٍ فَقَلَ الْلَهُمِ الْمُتَحَدِّلًا فَحَلَ مَرْ وَفَلَهُ עּנְיִנִיעֶּׁע עַפְּיצְּלְּיִר בַּמְּעִוֹבְּרֶת דִּיִרִיעָּקְא בְּסִטְּרָא בִּית לוֹפִי נוּגַמַהְ בְּבְלְּאָנִי שַׁמְּהָוּם הַבְ הָפַּנוּ וֹהַבַּר הַנִּיבָּוּן שַמְהָוּ הַבְ סִפְּּנִיאָ

בּיריעַקוּפּי הָנָית לוֹפָּי הָנְיָנָא:

was outmost in the second set. upon the edge of the curtain which the first set, and fifty loops made he of the curtain that was outmost in And he made fifty loops on the edge

לְטַבָּר אָטַ הַאָּמִלְ לִנְיָּנִי אָטַר:

לַלְפָּפָא נִת מַמְּכָּנָא לְמָעַנִיּ וֹהְבֹּע פּוּנְפֹּגוֹ צַּנְטַהָ טַמָּהָגוֹ

08 I

might be one. couple the tent together, that it And he made fifty clasps of brass to

למשכנא

בְּמָאָכֵּו סְסִׁנְוָלִא מִלְמִּילָא:

ניַעַשׁ מִּבְּטָּה לַאֲמֶל עֹרָת אֵילֶם וַעֲבַר חוּפְאָה לְמַשְׁבָּנְאִ מְאְבְּטִים וּמִכְּסֵה עֹרָת הְּחָשָׁים דְּעַשְׁבֵּי דִּבְרֵי מְסָמְּקֵי וְחוּפְאָה

82 ושְׁנֵי קְרְשִׁים עִשְּׁה לִמְקְצְעָה וּחָבֵין דַפִּין עַבִּר And two boards made he for the tabernacle westward he made six And for the hinder part of the خَلَدُت فَلَالًا لَاقَالُمْ لَكُنَّالًا: וטבון סְמְכִין הָחות דַּפְּאַ חַר: sockets under another board. ³² צֵּבְיֹנִים הַחַת הַקֶּרֶשׁ הְצִּהְר יִשְׁנֵי שבון סְמִכוּן הַחות דַּפָּא חַד sockets under one board, and two ixitáio xitido tol áti וֹאַבְבַּמִין סְמְבֵיבִיוָן צַבְסַבּ and their forty sockets of silver: two בּבְּוֹן עַּשְׁרָ עַּשְׁרָים בְּרָשִׁים: made twenty boards, מפולא מֹכֹר מִשְּׁרֵין דַפּין: tabernacle, on the north side, he ः दिश्चेद्रत एष्यंक्षेद्धी एक्षरेत देवेश्वर לַלְסַׁמָּר מַמָּבְּנָא שַׁנְוָנָא לָרוּחַ And for the second side of the تَكْثِم بَعْثَاب خِمْنَ، نَبِنْ،: בּפֹא עַר לְהָבֵין צִירוֹהִי: לְמִּשׁׁי גִּיבְיוּנ וּמִּדֹּג אָבְדָּנִם שֹׁבַעַ_ another board for its two tenons. גירוהי ותבין סְמְכִין הַחוֹת tenons, and two sockets under لالإلام فالمرافقة المرافعة الم סְמְכִין הַחוֹת דַפָּא חַד לִתְּרֵין sockets under one board for its two +z קַּחַת עַשְׂרֵים הַקְּרָשִׁים שְׁנֵּי 24 under the twenty boards: two And he made forty sockets of silver וְאַרְבְּעִים אַרְנִי־כֶּסֶף עַּמֻּע וֹאַבְבֹּהוֹ סְמִכִוּ צַכְּסַבְ הַבַּב تر بازك: עַשְׁרֵים קְרָשִׁים לְפְּאָת נָגָב עַשְׂרִין דַפִּין לְרוּחַ עַיבַר הַימָא: south side southward. tabernacle; twenty boards for the אָטַ ַַּטַּפַּוֹּא לָמַמָּבֹּוֹ וֹהַבַּר יָט בַּפּוֹא לָמַמָּבַּוֹא And he made the boards for the هُمُك حُرُح كَلَيْهُ. يَعْمُخُلِ: הְבָּר לְכִלְ דַּפִּי מַּמְּכָּנָא: שְׁמֵי יָדֹת לַמֶּׁנִשׁ הָאָחָד תְּבִין צִירִין קִּדִפְּא חַי מְשֶּׁלְבֹּת צַּחָת אֶל־אֶחָת בֵּן מְשׁיּלְבִין חַד לְמֵבֵיל חַד בַּן הייד ביים מיידים. for all the boards of the tabernacle. one to another. Thus did he make ئين حَقْرُشِ تُعْبُد فَدَرا مُنَا جُنَفَه بَنِد Each board had two tenons, joined نىڭڭد: each board. נְחַבֵּ חֲאַמֶּׁם רְחַב חַמֵּבְהָה וֹאַמֶּּמָא וּפַּלְנִיּח אַמְּהָא פּוּהָיָא and a cubit and a half the breadth of ַ עֵעֶּיׁר אַמְּּה אֲבֶרְךְּ הַמְּּרֶשׁ וְאַמְּּה עֲעַּיר אַמִּין אוּרְכָּא דְּדַפְּא Ten cubits was the length of a board, ಭಥ್ರದ ಭರ್ಧ್ಗದ: שִׁמִין לְיִמִין: tabernacle of acacia-wood, standing ممرع، ريرين هِن سَمِ اللهِ اللهِ اللهِ عَلَى اللهِ اللهِ عَلَى اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ عَلَى اللهِ اللهِ عَلَى اللهِ الل And he made the boards for the

מַמְבְּנְא בְּסִוּפְּהַוּן:

hinder part;

corners of the tabernacle in the

covering of sealskins above.

And he made a covering for the tent

of rams' skins dyed red, and a

במהבו בירקהים:

לְּמִנִּינְים לְמִׁנֵּי וַמִּלְצִּּלְנִי: ַהְאָב<u>וֹ</u>ת יַהְיָרְ תַּמָּיםׁ אֵלְ־רֹאָמָּוֹ אֵלְ- מַבְּיָנִיןֹ וְהָוִי תּוֹאֲמִם מִקְמַּשָּׁה וְיַהְדְּוֹ וַהֵוּוֹ מַכְוִנִין מִלְרַעּ וַכַחָדָּא הַוּוֹ

מַשְׁר חַרָא כּן עַבַּר

of them in the two corners. the first ring. Thus he did to both complete unto the top thereof unto 29 and in like manner they should be that they might be double beneath,

□\$□r: אַבוּנום שְׁנָנוֹ אַבוּנִים פֿטַע עַפַּברשׁ ر چُول שَשְּׁה עַשְּׁר אֲבְנְגָה שְׁנֵּג הַבְּפָר שִׁתַּה עַשְׁיִּה עַשְׁיִּה בּבְפַר שִׁתַּה עַשְּׁיִה שִּׁהָי نْشُرَةٍ مُمِثِّلًا كُلْمُمِنَّ لَيَّلَةً،ثُلُّتُ تَثَارُ فَمُثَنِّهُ يَغَالُ نُمُمُّذُهِ

ַבַּאַ חַר:

sockets. sockets: under every board two 30 their sockets of silver, sixteen And there were eight boards, and

خْطَلْمَ، ڴخمينشگا ئېڭى: ינ נוֹמֹמְ בּבונוֹג מֹגֵּג מִמֹנִם וֹמִמֵּטִי נֹגָּבְר גַּבְּבוּג צַּגִּג מִמָּגו וַמִּמָּא

לְנַפּׁגְ סְׁמָרְ מַּמְּבְּנָא חַר:

the tabernacle, five for the boards of the one side of And he made bars of acacia-wood:

خْطَلْشْ، بَافِهُ ﴿ حَيْلُحُنَانِ الْقَلِاءَ המשְבֶּן הַשְּנִית וַחֲמִשָּׁה בְּרִיחָם تَلَمُهُلِ خُلِينِٰם خُطَلَهُ، جُرَمًا

מַמְבַא: **4019711** ごうへごと מֹמְבֹּלִא שׁנְיִנֹא נְעַמְמָא מֹּבְנֵגוּ וְשַׁמְאָא מַּבֹבוּן לְבַפָּוּ סִמָּב

for the hinder part westward. bars for the boards of the tabernacle 32 other side of the tabernacle, and five

and five bars for the boards of the

正点器口: בְּתְּיֹךְ תַקְּרְשְׁיִם מִן־תַקְצֶה אֶלְ- לְאַעְבָּרָא בָּנוֹ דַפּיָא מִן סְיָפִי וּנֹמֹחְ אָּעַ-עַבְּׁבְׁנִעַ עַשִּׁנְלְלְבְּעָתְ וַהַּבָּב יִע הַּבְּבָא מָבִּנִמָּאַע

40,4:

from the one end to the other. through in the midst of the boards And he made the middle bar to pass

፤ቪ⊏∶ קלנוטם וואל אָעַרַילּנוטם וְאָּטַ־טַבְּעַהָם עָּשָּׁה זָהָב בָּהָים

רְהַבְּאַ וַהְפָּאַ יְּהָ עַּבְּרָיֵּיִא ההבאי זַבְ וֹנִי בּפּוֹא שַׁפֹּא בּבַבּא וֹנִי

the bars with gold. for holders for the bars, and overlaid 34 gold, and made their rings of gold And he overlaid the boards with

÷ـُــٰـٰتٰے۔ مُشَالًا مَمْمُ عَشَا لِمَامُ مَنْ عَلَيْكُ مِنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُن

מובע כבובול: שויר עובר אופו עבר יחה וֹאַבְעָּוֹלָא יַבְּבַת זְבִינִג יַבוּאַ שַׁבַּבְּע וֹמַבַּג וֹט פּּגוּכִהָא צִּתַכִּלְא

of the skilful workman made he it. linen; with the cherubim the work purple, and scarlet, and fine twined And he made the veil of blue, and

לַנְיִם אַבְּלֵּנִי אַבְנִי־בְּסֶר: ניְצַפָּם זְהָב נִניהֶם זְהָב נִיצָּל נינעש קה אַרְבָּעָה עַמַּנּהָר שָּׁפָּים

: عاة عاد نققنك كبيا هكخته ففخنا נחַפָּנוּן דַּהְבָּא נְוּיהוֹן דַּהְבָּא וַהְבַּר לַבַּי אַרְבָּעָא עַמוּדִי שָׁמִין

he cast for them four sockets of gold, their hooks being of gold; and 36 of acacia, and overlaid them with And he made thereunto four pillars

ದ್ದಡ್ಡಗ ಗದ್ಗ لَعَلَّ الْمِيكِ مَن هُرُدُ لَهُم فَهُنْ لَا يَعْلَىٰ اللَّهِ فَيْ أَنْ اللَّهِ فَي اللَّهُ فَي اللَّهُ فَي ال رريون بروة جهوب بالأبرا بالجهاب الإيام الإيام الإيادة الأنونية

ובוא שוור עובר צניר: בעלא ואבלולא ילבה זהורי

work of the weaver in colours; scarlet, and fine twined linen, the 37 of the Tent, of blue, and purple, and And he made a screen for the door

[ಶ್ವರ್ಥ ಗ್ರಥವಿಗೆ ಕ್ಷಾಗ್ರಹ್ಮ (G) נגפֿע באַמִּיהָם נַחַטְּקרָהם זָהָב וּאָח־עַמּוּדֶיוּ חֲמִשְּׁהַ וְאָח־נְוֵיהָם

下口口以 **山口科会女** בישיהון ונְת עַמּוּדוֹהִי חַמִּשָּׁא וְנָת נְנִיהוֹן

five sockets were of brass. and their fillets with gold; and their 38 hooks; and he overlaid their capitals and the five pillars of it with their

נַבְּגִּי בְּחְבְּוִ וֹאַמֶּׁר נִבִּוֹגִי לִמְּתְוֹי: אָמָּיִם אַמְּטָנִם וָחָצִי אָרְכֹּוּ וְאַמָּרִ ווֹהָתְ בֹּגַלְאָּלְ אָנַרַ בַּאַבְוֹ הַּגָּוֹי

וֹאַמִּטֹא ופּלְגָּא רוּמִיה: אוּרְבֶּיה וְאַמְּיְא וּפַּלְגָא פּוּחָיִיה מָמָנו עַבַּעוֹן אַמָּנו וַפַּבְּנִּאַ וֹהְבַׁר בְּבַּלְאֵלְ יָתְ אֲבוִוֹא בַאָּהִי

and a half the height of it. a half the breadth of it, and a cubit was the length of it, and a cubit and XXXVII acacia-wood: two cubits and a half And Bezalel made the ark of

וּנִגּמִ לְנִ זָר זְבָר סְבָּיב: יַ וִיְצַפְּהוּ זְהֶב טְהָוֹר מִבָּוֹת וֹמִהוּץ

QTIT: וְעְבַר כֵיה זִיר דְּדְתַב סְחוֹר וְעַבּעׁי דְּתַב דָבֵי מִנְּיו וּמִבַּרָא

crown of gold to it round about. within and without, and made a And he overlaid it with pure gold

מַלַ צַּלְמִוְ עַמָּלוּיִם: מַל־צַּלְעוֹ הָאָהָת וּשְׁמִּי שַבְּעָת ַ מֹלְ אַבְׁבַּה פַּהַמְעַנְיוּוּ וּמְשַׁיִּ מַבְּמָּט מַלְאַבְּה זְוֹנִינִינִי וְטַבְּשֵׁוּ מִּלֹּ וּוֹגָּט גַוִ אַּבֹׁתְ סֹבֹּהָט וֹטָׁר וֹאִטּוֹבְיָבִיאַבֹּת מֹוֹטֿוֹ בַּבִּיבִ

על סטריה הנינא: מכ סמביה תד ותרמין מוקו

rings on the other side of it. rings on the one side of it, and two 3 in the four feet thereof: even two And he cast for it four rings of gold,

and overlaid them with gold. And he made staves of acacia-wood,

בּּלְעָּת הַאָּרָן לְמִאָת אָת־הָאָרָן: י וּלְבֹא אָנוַ וַעַבּנִים בַּמָּבַּמָנו מֹלְ

אָרוֹנְא: מַלְ סִמְבֵּי אֲבוִנָא לְמִמּלְ יָנִי וֹאַהֿגַ וֹט אָנוּנוֹא בֹּהוֹלִטֹא

on the sides of the ark, to bear the And he put the staves into the rings

נַחַבְּי אָרְבָּה וְאַמֶּה נָחַצִּי תּרְתִּין אַמִּין וּפּּלְנָּא אוּרְכּה וּוֹמֹמְ כּפְּבְע זְבִיר מְבִינְ אַמְּנִים וּהַבִּר פַפּוּבְהָא גַּבְעַר גַּכִּי

ואַמְּטָא יפַּלְגָּא פּוּחָיַה:

half the breadth thereof. length thereof, and a cubit and a old: two cubits and a half was the And he made an ark-cover of pure

עְּשֶׁר אָלָם מִשְּׁנֵי קְצָוֹת הַכַּפְּבֶרת: ל נוֹהָהְ הָּדָנִ בֹנִבׁנִם זָּנִבִּ מִלַּהָּעִי

לפּנְרְמָא: לגיד עַבְּר יְהְהוֹן מִהְּבִין סְמָבִי וֹהְבֹּע טַבוּל בַּעוֹכָין בַּעַבַּי

the two ends of the ark-cover: of beaten work made he them, at And he made two cherubim of gold:

مَهُدُرُ (ح. طعربان)[ط. طُعَبَقُرن]: עַכּפּּבוּט מַּמִּע אָטַעַבּכּבוּבּים " וּכְרוּב־אָחָר מִקְּצָה מִזָּה מִוּ" **ĊĹŀĽ_ŸĹĹ** ひむれ

יִבְרוּבָא חַד מִסְּטְרָא מִכָּא מִן בובלא עד מסטרא מכא

cherubim at the two ends thereof. piece with the ark-cover made he the cherub at the other end; of one

one cherub at the one end, and one

ויעש בצלאל. לפי שנחן נפשו על התלחכה יוחר משחר חכמים, נקרחת על שמו:

עַכְּעָבְיִם: (פּ) אַקיר אָל־הַכָּפֹהָת הְיִי פְּנֵי חַד לְקַבֵּיל כְפּוּרְמָא הַוֹּדֹאָפִי עַכַּפַּרָע וּפְּנֵיהָם אָנִישְ אָלְ- כָּפּוּרְהָא וִאַפּּיהוֹן תַּד לְבֶּבֵּיִל و كِلْمَامِكِ مِحْدُدَ فِكِرْقِدِيْكِ مِنْ مِنْ فِي فِي فِي فِي فِي مِنْ مِنْ فِي فِي فِي فِي مِنْ فِي فِي مِن تَنْكُلُا كَخُلُخُمُ قِلْهُمْ خُنْقِنَا تَكُنَا خُدِيدَءُمُ فَدَنْمُنَا لِلَّقَيْكِياً

cherubim. the ark-cover were the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with wings on high, screening the And the cherubim spread out their

נאַמָּר נְהַצִּי קמָהִי: אַפְּתָיִם אָרְכּוֹ וְאַמֶּה רְחְבֹּוֹ תַּרְמֵין אַמִּין אַרְבֶּיה וְאַמֶּחָא تَزْمُمُ عُن لَمُكُمْ لِمُثَالًا مُعَذَّا مُفَرَّا لَمُحَدِّ ثَنْ فَعَنْ لِمُعَدِّ مُفَرَّا

פּיקְיֵיה וְאַמְּקָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה:

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits was the And he made the table of

זֶר זְהֶב סְבֶּיב: יי ניצף אֹתִי זְהָב טְהָוֹר נִיַּעַשׁ לָוֹ נִחְפָּא יָמִיה דְּהַב דְּבֵי נַעָּבִר

ליה זיר דְּדְתַב סְחוֹר סְחוֹר:

round about. and made thereto a crown of gold And he overlaid it with pure gold,

ניגמש זר־זָהָב לְמִסְּנַרְתִּי סְבָּיב:

דְרְתַב לְגְּדְנְפֵיה סְחוֹר סְחוֹר: פושׁכָא סחוֹר סחוֹר וַעַבַר זִיר בו נפּעשׁ לְוֹ מְסְגָּנֶרְת שְׁפַּח סְבָּיִב נַעֲבָּר לֵיהְ גְּרָנְפָּא רוּמֵיה

thereof round about. made a golden crown to the border 12 hand-breadth round about, and And he made unto it a border of a

אָמֶג לְאַנְבָּה נִינְלֶינִי אָטַרַהַטַּבְּעָה עַלְּאַרְבָּעַ הַפַּאָט וִיהַב יָה עַּוְקָּהָע עַלְ אַרְבָּעַ נוגל לו אַרְבָּע מַבְּעָת וֹנִיָר וּוֹטַן וֹאַטוּר לוה אַרָבַע מַבָּע מַבָּע וֹנִיך

זְוֹוֹטְא צַלְאַּבְׁבָּה בַּנְּכְוָנִיג:

that were on the four feet thereof. and put the rings in the four corners And he cast for it four rings of gold,

正學之前: چַתִּים לַבַּדִּׁים לְשֵׂאַת אָתַ־ אַתְּרָא לַאֲרִיחַיָּא לְמִשַּל יָתּ השׁלחן: לְעְּמֵּתְ תַּמִּסְנְּבֶּת תְיוֹ תַמַּבְעָּת לְלֵבֵּרִל גְּדְנְפָא תַנִאָּה עִּיְקְהָא

the holders for the staves to bear the Close by the border were the rings,

正學学品: וּנֹאָל אָטָם זְּעַבׁ לְמָאָט אָטַר וַמָּפָּא יָּטָהוָן בּיִהְפָּא לְמִּמָּלְ יָּנִי וּנֹמֹתְ אָּטַ טַכּבּׁנִםְ הֹֹגֵּוֹ. הָסִּוֹם וֹהֹבֹּר וֹט אָנוטוֹא בֹאֹמֹו הָסֹוּוֹ

פַּעוּרֶא:

with gold, to bear the table. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

rąwia kwr jor ęri iņc כּבְּטֹׁוּ וֹאֵטַ מֹנֹפֹּיָטָוּוּ וֹאָטַ מֹכֹּגִלִטִיִּי וֹנִיטַ סֹׁכֹּנִלִא בַּיִּטַוּפַּבַ סי הַמְּלְחָוֹ אָנַ לַמְּרָתָּיוּ בואָן_ נּגָּמֹמִ אָטַבַנַכּלָנִםוּ אָמָּבַר מֹלְב

בְּהוֹ דְּדְהַב דְּכֵי: יָה מְגַפּוֹהִי וְיָה בָּזְכּוֹהִי וְיָה ומבר וח מנוא דעל פחורא

wherewith to pour out, of pure thereof, and the jars thereof, and the pans thereof, and the bowls upon the table, the dishes thereof, And he made the vessels which were

व्रव्धद्वा प्रदेशः نظرت بحديثات حطيتات بطئتانت (שלישי) מקשָה עַשָּׁה אָת־הַמְּנֹרֶה יְרַבֶּה וּוֹמֹת אָנוַ וַשְׁנִנְוֹנִ זְנַבְ סְּנִוֹנִ

ומושנקא מנה הוו: שְׁבַּה וּקְנָה כַּלִּידַהְא חַוּוּרַהָא בבי לניד עבר יח מנרקא

flowers, were of one piece with it. shaft; its cups, its knops, and its the candlestick, even its base, and its pure gold: of beaten work made he And he made the candlestick of

מַצְּרָה הַשָּּרָי: וּמָלְמֶּׁרוֹ לַנֵּי וְמִּמְּע לַנִּים יִצָּאָים

מְאָבְעְ שַּׁלְטַא פֿוּג מִוּנְעַמָּא מִפַּמָּבַע עאַבּיוֹב וְמִשֹא לוון וֹפַלון מִפַּמָּבוֹאַ

the other side thereof; branches of the candlestick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of out of the sides thereof: three And there were six branches going

היצאים מן־המנקה: בַּפְּתָּר וָפְּרַח בֵּן לִשֵּׁשֶׁת תַקָּנִים לְבֹמִים בְּמְמֹלֵבִים בַּלַנִי אָטַב و١ بېمبار چوېد پودا بېدېر ب שְׁלְשֶׁׁה גְּבִעִּים מְשֶׁקְּדִּים בַּקָּנָה

בּלפֿעון מו מִלבּעא: עוור וְשִׁישׁוֹ בּוֹ לְשִׁמֹא לֹּוֹוֹ כלידין מְצְיָהוֹרוּ בְּקַנְיָּא חַר الهانها שׁלִטֹא כֿלִיגוּן מָבּּוֹנוּן בַּעַנִּוֹא

the candlestick. So for the six branches going out of other branch, a knop and a flower. made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

مُشَوِّلُهُ مَا مَوْظِيرُهُ لَا يَعْلَى اللَّهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ ٥٥ الحَظِّلَالُكِ ダーロボー

מֹבּגוֹבוֹן ווַאַנוֹיַא וֹמוּמַנּוֹיַא: יבמנרתא אַרבעא כַלִּידִין

thereof; the knops thereof, and the flowers 20 cups made like almond-blossoms, And in the candlestick were four

خُشِمُلا لَاقَائِاتِ لَابِعُهُمُ تَا فَقَائِلَا: إحَوْمُ مِن مِن مِن الْمُؤْدِ مِن فِي ذِل الْمُؤْدِدِ مِن فِي ذِل الْمُؤْدِدِ مِن فِي ذِل الْمُؤْدِد וְכַפְּמִּרְ מַחַת שָׁנֵי הַקְּנִים מִמֶּנְּה إجوبت فيتط שُذِر يَجِذِه مِقْدِت

كِشِفِع كَثِيا لِمُثْكِيا مُثِينَا لِمُثَلِينَا لِمُثَلِينَا لِمُثَلِينَا لِمُثَلِينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثْلِقِينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّقِينًا لِمُثَلِّ لِمُثَلِّينًا لِمُثْلِينًا لِمُثَلِّلًا لِمُثْلِينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثْلِينًا لِمُثَلِّلًا لِمُثَلِّلًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثْلِينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثْلِينًا لِمُثَلِّاتًا لِمُثْلِينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثْلِينًا لِمُثِلًا لِمُثْلِينًا لِمُثْلِينًا لِمُثْلِينًا لِمُثْلِينًا لِمُثْلِينًا لِمُثِلِّلًا لِمُثِلِّينًا لِمُثِلِينًا لِمُثِلِينًا لِمُثِلِمِينًا لِمُثِلِمِينًا لِمُثْلِينًا لِمُؤْلِمِينًا لِمُثْلِمِينًا لِمُثْلِيلًا لِمُثِلِمِينًا لِمُثْلِمِينًا لِمُثْلِمًا لِمُثِلِمِينًا لِمُثْلِمِينًا لِمُثْلِمِينًا لِمُؤْلِمِينًا لِمُؤْلِمِينًا لِمُؤْلِمِينًا لِمُعِلِمِينًا لِمِنْ لِمُؤْلِمِينًا لِمُؤْلِمِينًا لِمُعْلِمِينًا لِمُعْلِمِينًا لِمُؤْلِمِينًا لِمُؤْلِمِ لِمِنْ لِمِ فسرب فترا كزرا لحزوب نتبد فديد فترا ظنا يخت נסאב טטנט טבל לנל דְּמִנַּה

branches going out of it. one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under and a knop under two branches of

چَבِّہ מִקְשֶׁׁר אַחַת זָהֶב מִהְוֹר: בַבְּ כַּבְּיִּבְרַהֶּם וּקְנֹתָם מִמֶּנְּה הָיָוּ חַוּיְבִיהוֹן וּקְנִיהוֹן מִנַּה הֲוֹוֹ

כּוּכַּע לִיִּידָא חֲדָא דִּדְתַב דְּכֵי:

of it was one beaten work of pure 22 were of one piece with it; the whole Their knops and their branches

מָבור: نظِحُكُاثَاءِكُ ※ローピーじょけ آزآه

מְבֹמֹע וֹמֹבֹע נֹט בוָגֹנוֹעֹא מִבֹמֹא

the snuffdishes thereof, of pure gold. seven, and the tongs thereof, and And he made the lamps thereof,

﴿ حَرْدِ لَا اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّه בּ בְּבֶּרְ זְהָבַבְ שְׁהַוֹּרִ עְּשֶׁׂה אֹמָה וְאָה בִּבְּרָא דְּרַהְבָּא דְּרָנְא עַבִר

וֹטַע וֹנִע כַּלְ מִנָּעָא:

and all the vessels thereof. Of a talent of pure gold made he it,

בוה נאפענם למען מפת בנו ²⁵ שְׁמֶּיִם צַּמֶּה צְּרְכּוֹ וְצַמְּה רְחְבֹּוֹ וּנֹתֹם אָּטַ מִּוֹבָּט עַפּֿסְבָּט הַאָּג וֹהְבָּב יִט מַבְבָּטֹא צַפַסְבָּט

הַנְאָב קַרְנִיהִי: וערמין אַמִין רומיה לִנּיה אוּבׁכוּע וֹאַמִּׁטֹא פּוּטִוּינע מִבַבּמ בוסמוֹא בַאֹמֹן אָמִּטֹן אַמִּטֹאַ

thereof were of one piece with it. was the height thereof; the horns thereof, four-square; and two cubits thereof, and a cubit the breadth acacia-wood: a cubit was the length And he made the altar of incense of

לבנליו ניהה לן זב זבר סביב: עּנוֹ וֹאָטַ_לוּבְעָוֹנוּ סָבוֹב וֹאָטַ_ וַנְצַּף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אָת־

זיר דְדְתַב סְחוֹר סְחוֹר: סְחור וְיָת מַרְנוֹהִי נַעֲּבָר בֹּיה אַנְּרִיה וְיָת כּוּהָלוֹהי סְחוֹר נחַפָּא יָמֵיה דְּהַב דְּכֵי

of gold round about. of it; and he made unto it a crown thereof round about, and the horns the top thereof, and the sides And he overlaid it with pure gold,

לַמַּאָנו אָנוֹ בַּבַבָּים: מֹל מְנוֹ גֹבְיוֹ לְבַנִים לְבַּנִים ر מקחה לוהו על שְתֵּי צַלְעֹהִי לַיִרוּ עָל שְׁתֵּי צַלְעַהָיוּ ישָׁתִּי שַבְּעָת זָהָב עֲשָׂה־לָוּו יָהיה בְּהוֹן: לַאַּנִיבוּאַ לַאָּנִינוּאַ לַמִּמַּב זְוָיְהֵיה עַּל הְבֵין סְשָׁרוֹהִי ליה מקרע לזיביה על תרמין נסבטו אולו צבער אבר

wherewith to bear it. of it, for holders for staves two ribs thereof, upon the two sides 2γ under the crown thereof, upon the sgnir nəblog owr ii rof əbsm əd bnA

נוצף אַטָם זָהֶב: נוֹמֹמְ אָטַעַבּצִּיִם מֹּגֵּוֹ מֵמֹנִם נֹמֹבָר נִט אָנִנעוֹגֹּא בֹאֹמֹנ מִמֹנִם

נקפא יָקְהוֹן דַּהְבָּא:

with gold. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

व्यं व्यं प्रति । (व) וּנַּמַשְ אָּטַ־שָּׁמֶלְ הַמִּאָּטְהַ לַבֶּשׁ וַעֲּבַר יָה מִשְּׁהָא דַּרְבוּהָא

בוסמנו: לירשא וות קטרת בוסמיא

after the art of the perfumer. and the pure incense of sweet spices, And he made the holy anointing oil,

And he made the altar of

طينان: אַמִּוֹת רְחְבּוֹ רְבֹוּעַ וְשֶׁלְשׁ אַמִּוֹת ((בניעי) שָׁמְּיִם חְמֵשׁ אַמּוֹרָה אַרְבֹּוֹ וְחֲמֵשׁ דְּאָעֵּי שִׁמִּין חֲמֵישׁ נוֹמֹמַ אָּטַ מוֹלֵבׁע בֹמְלֵע הֹֹגֹּוֹ

מִבְבַּע וּהָלְת אַמִּין רוּמִיה: אורביה וחמיש אמין פוקייה וֹמֹבֹע וֹט מֹוַבֹּטֹא צַמֹּלִטֹא

height thereof. four-square, and three cubits the five cubits the breadth thereof, cubits was the length thereof, and burnt-offering of acacia-wood: five

 $III\Lambda XXX$

زباشت: ממנו בוני פונית נוצף אקו ווימיה מניה בואה פרניהי ניֹגֹה שלבילינו הַלְ אַבְבָּה פּנְילָנו נהֹבֹר שבנויבו הַלְ אַבַבָּה

נקפא יָהַיה נְקִשְא:

it; and he overlaid it with brass. horns thereof were of one piece with upon the four corners of it; the And he made the horns thereof

ַבְּמָּהְהָּהְ בְּלְ בֵּבְּלְיִוּ עְּשְׁהְיִי נְּהְשְׁהִי: נְּהְשְׁא: הַמְּהְהְּהִי בְּלִ בְּלְ תְּנְהִי עְשְׁהִי נְהְשְׁא: ַ אָת־הַפִּירָת וְאָת־הַיָּעִים וְאָת־ וּנְּמֹמִ אֶשׁבַ כַּבְּבְ בַבְּוֹנִ עַמִּוֹבְּעַ וֹמֹּבַב וֹע כַּבְ מִוֹּנִ מִבַבַּעֹא וֹע

וֹנִט מֹנְבַלוֹא נִט אַנְבַנִנֹטָא פֿסֹכִים בוֹטֹא וֹנִים מֹנִיבוְפֹּנִטֹא

made he of brass. fire-pans; all the vessels thereof the basins, the flesh-hooks, and the altar, the pots, and the shovels, and

And he made all the vessels of the

מקמשֶה עַּר־הַצְּיְוֹ: בַּשְׁת נְחָשֶׁת תַּחָת כַּרְכָבֶּוּ עּיִבְר מִצְרְקָא דִּנְחָשָא ְחָחוֹת ييون حقاقا مجهد ويوناد يوحه

סוביביה מקרע עד פּלְגֵיה: ζά<u>Ľ</u>ĖŮΧ

round it beneath, reaching halfway of network of brass, under the ledge And he made for the altar a grating

₹£.□: הַפְּצְלֵית לְמִלְבָּר הַנְּחָשְׁמִי בְּחָים זְּנְיִהְא לְסְרָדָא הַנְּחָשְׁא אַהְרָא וּוֹבֵּל אֹבְׁכַּה הַבַּׁהְנִי בֹּאַבְבַּה וֹאָטֵנְב אָבַבָּה הוֹלַן בֹאַבַבַּה

בְאָבׁוּנוֹלָא:

holders for the staves. ends of the grating of brass, to be ruof 5dt 101 sgnir ruof 12s2 5d baA

נוֹגָּל אָטָם נִיוֹמָע: וְנְצֶּלְ אָטֶׁם דְּטְמֶּטִ: וְנְצֵּלְ אָטֶׁם דָּטְמָּטִ: הַמָּנִם הַנְּבָּר זְטִ אָנִיםּ גִּאָבִּי מִפָּין

with brass. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

נְבְוּב לֻחָׁת עְּשָׂה אִתְּוֹ: (ס) ַ צַּלְעָּׁת הַמִּוְבָּה לְמֵּאָת אָעִוּ בְּהָהָם מַּלְ הָאָבִיל יָה אָרִיחִיָּא בְּעִיְקְהָאַ בּעִּלְעָּה הָמִּבְּיִה בַּשַּבְּעָה עָלְ וְאַמִּיל יָה אָרִיחִיָּא בְּעִיְקְהָאַלְ

בְּחוֹן חֲלִיל לוּחִין עֲבַּר יָהֵיה:

blanks. to bear it; he made it hollow with 7 on the sides of the altar, wherewith And he put the staves into the rings

צַבְאָוּ פָּתַח אָהֶל מוֹמֶד: (ס) ַנְהָשָׁת בְּמַרְאָת הַצָּּבְאָת אָשָׁר ניַעשׁ אָת הַכּיַּוֹר נְחֹשֶׁת וָאָת כַּנַּוֹ

זַטְבָּא: באטלו לצלאה בחבע משפו בְּסִיסֵיה דְּנְחָשְׁא בְּמִחְוֹנְת נְשִּׁי וֹהְבֹּג וֹט כֹּיוָנִא צִוֹטַהָּא וֹנִט

meeting. did service at the door of the tent of mirrors of the serving women that 8 the base thereof of brass, of the And he made the laver of brass, and

מַאָר בָּאַמֶּר: صَرْبُلَت كَاخُمُ، لِيَامَةِ لِي هُمْ مُمْأِلًا נּוֹמֹמִ אָּעַרַ עִּפֹאָעוּ זֹנֹיב

שְׁוִר מְאָה אַמִּין: בולא פרדי דרקא דביץ וֹהְבֹּר יָת דְּרִתָא לְרוּחַ מִּיבַר

linen, a hundred cubits. of the court were of fine twined 9 south side southward the hangings And he made the court; for the

تَلَمُكَانَكُ لَا تُصَالًا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل מְשְׁרִים נְחָשֶׁת בְּיֵרְ הַעַּמִּיבִים מַמּנִבְיהָם מֶשְּׁרִים וְאַרְנִיהָם מִמּנִבִיהוֹן מָשְׁרִין וְסְמָבִיהוֹן

וֹכֹדוּמִידִוּן כַּסַבּ: ממובול בלבומא לנו מפובוא of the pillars and their fillets were of 10 sockets twenty, of brass; the hooks Their pillars were twenty, and their

تَلَمُكَانُهُ وَيُولِ: ממבונים לטמט לול. בילפונים יי עמודיהם עשְרִים וְאַרְנִיהָם וַלְפַאָּת צָפּוֹן מָאָָר בָאַפָּר וּלְרוּחַ צַפּוּנָא מָאָר אַמָּין

וכבושיהון בסף: ממבון בוטמא לנו ממיבוא המנגיבון המבון וסמכיבון

silver. of the pillars and their fillets of sockets twenty, of brass; the hooks 11 cubits, their pillars twenty, and their And for the north side a hundred

נְהַמִּיבִיהָם בְּסֶבּי נאַבניהם עַשְּיהיה בעינים ביים ロジグロ וֹלְפֹּאַנוַ יָּם לַלְמִּים 日は登ら

וֹסמכובון מֹמֹבֹא וֹנִוּ הֹפּוּבוֹא ילְבוּיַם מַמְּבַבָּא סָבָבֵי חַמִּמָּוֹ

pillars and their fillets of silver. their sockets ten; the hooks of the 12 of fifty cubits, their pillars ten, and And for the west side were hangings

改竄に: נּ וֹלְפְּאָת אָרְטָה מִוֹנְהָה הַמִּשָּׁים יּלְרִיהַ אַדִּימָא מַרְנָהָא הַמְשָׁיוֹ

And for the east side eastward fifty

إلاَّ لِينَالًا لِمُكِيُّلًا: אָל־הַבְּהָף עַמּוּדִיהָם שָלִשְּׁה לִעְּבָּרָא עַמּוּדִיהוֹן

וַסְמִבֵּיהוֹן הַלְתָא: אַמַּוּר סְרָבֵי הַמִּישׁ עַשְּׁיַבְאַ אַמִּין

pillars three, and their sockets three. 14 the gate] were fifteen cubits; their The hangings for the one side [of

- לכל רומ, והמלל באמלע: (ד) גבוב לוחות. נגוג סוא מלול, וכן וְשְבְיוֹ חַלְבַּע מֻבְּבַע מֻבְּבַעוֹ נְצוּג (ירמיס נג, כא): גבוב לוחות. סלומות של עלי שמיס
- נגבטן: של מראוח, מירוא"ש בלע"ו (שפיעגעל), וכן מלינו בישעיס (ג, כג), וְסַבְּלְיֹנִיס, מתרגמינן וּמֶהְוְנָהָה: אשר צבאו. להביא שלה היה נחשת של כיור מנחשת התנופה, כך דרש רבי תנחומה (פקודי ע), וכן תרגם הונקלות בְּמֶהְוָיַת נָשַׁנָהׁ, והוה תרגוס ומדע לך שהן מראות ממש, שהרי נאמר ונחשת החנופה שבעים ככר וגו' ויעש בה וגו', וכיור וכנו לא הווכרו שה, למדת, במראות הלובאות, ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשחו, להשקות ממים שבתוכו למי שקנא לה בעלה ונתחרה, לבעליסס לידי מאוס, ונוקקות לסס, וממעברות ויולדות שס, שנאמר פַּמַת סַפַּפּוּת עֹורַרֶּפָּיף (שיר סשיריס ת, ס), ווס שנאמר ונועלום המראום, וכל אחם רואה עלמה עם בעלה במראה, ומשדלחו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומחוך כך מביאום הכשים לבאות רבות במלרים, כשהיו בעליהם יגעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם, - המשכן, והיה מואם משה בהן, מפני שעשוים לילר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו (8) במראוח הצובאוח. בנום ישראל היו בירן מראום, שרואום בהן כשהן מחקשמום, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת

لَمُلَدُبُونَ مُحِمُّكِ: وْضُرِت هِفِير وَفِيدَيْرَت نِهَرَّضِهِ وَضِرَهُ هِفِرا وَمَرْدَانَا مَرْبِهِ ַ לְהַּמַּר בְּיִבְיָּהְ לַּלְמְּיִם בְּהָנִישׁ לִהָּרִע דָּרְהָא סְרָדֵי הַבֶּיִה بركويوا بالإثنا بيين بمينا بإلاجيد مبييه مجه بمجه

نَّ مُثَرِّدِيا فَحُنْهِ:

sockets three. cubits; their pillars three, and their the court were hangings of fifteen 15 hand and that hand by the gate of And so for the other side; on this

بْرَهُٰئِٰٰٰٰ۔: ַ בְּלִיקְעֵּיִי הַחְצֵּרִ סְבָּיִב שֵּׁשִׁ כְּלִ סְרָבִי דְּרְחָאִ סְחוֹּרִ סְחוֹּרִ בין שְׁיִר:

about were of fine twined linen. All the hangings of the court round

تُلَيِّد: ځڅه ikén txanûd čál ليا נקשוקיקם וֹבְאָבׁוֹם לְמַמֹּבִים נְבָימִים וֹנְי

במש לנו המוביא וכבוה. ביו בפו וְסְמְבִיָּא לְעַמוּדִיָּא דִּנְחָשָׁא

filleted with silver. and all the pillars of the court were overlaying of their capitals of silver; their fillets of silver; and the of brass; the hooks of the pillars and And the sockets for the pillars were

خُمُولِ كَخُمْر يُنْ فَيْ اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّا اللَّاللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّا الللَّهُ اللَّا אَّרֶךְ וְקוֹמֶת בְרֹחַבֹ חָמֵשׁ אַמּוֹת هُدُر لِهُم طَهُلُدُ لَمُهُدُرَتِ هَفِيلِ أَيْنِيدَ رَحِياً هُنِي لَمُهُدًا هَفِياً מפמיר רֹבָם מְבַבְּלֵט וֹאַרְנְּמָוֹ וֹטוּלַמָּט צַּיִּיר דְּתַבְּלָא וֹאַרְנְּוֹנָא יִצְּבַעַ וּמֶסֶבּ מָּמָר בְּיִלְאֵ מִנְבָּר בַּמְמָהֵי וּפְּרָסָא בִּהְרַת בְּרְהָא מִנְבָּר

אַמָּוּוֹ לְלֵבֶׁבִּילְ סִבְבִּי, בַּבְּעָׁאִי אובלא ובומא לפוטוא שמות their sockets four of brass; their And their pillars were four, and of the court.

cubits, answerable to the hangings

the height in the breadth was five

twenty cubits was the length, and

scarlet, and fine twined linen; and

And the screen for the gate of the

colours, of blue, and purple, and court was the work of the weaver in

בֿאַמֻיהֶם تتٰھُػؠؿ⊓ אַרְבְּעָה נְהַיִּשְׁה נְוִיהָם בְּסֶף אַרְבְּעָא דִּנְחִשְׁא נִוִיהוֹן בְּסִף لْمَظَّلَـيْتُمِ هَلَـٰخَمُّكِ لَهَلَـٰتَيْتُم لَمُطَيِّبِيا هَلَـٰخَمُمُ لَفُطُدَيكِا

of their capitals and their fillets of hooks of silver, and the overlaying

: عاۋڭ

طد الخدر بارتين حظفظ الكيثير الخر معنه خطفخنه بخيابته

of brass. and of the court round about, were And all the pins of the tabernacle,

סְבֶּיב נְחִשֶּׁת: (ס) סְחוֹר סְחוֹר דְּנְחָשָׁא:

.7+2 og nq no si untluH odt bno, dh og nq no o2 - 1:21 On Shabbat Parah, read Mastir and Hastarra on page 243. On Shabbat HaHodesh, Mastir is Exodus Sbekalim, Mafiir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Hafiara is the special Hafiara on page 237. The Hafrarah is I Kings 7:40 - 7:50 on page 228. Sepharadim read I Kings 7:13 - 7:26. On Shabbat

هَلَالًا لَاحِتًا: מְבְּבַעְ עַלְוּנִּם בּׁנָבְ אֵנִטְמָּר בּּוֹ בח הְעַבְּתְּאֲשֶׁרְ פְּקָּרְ עַלְ־פָּי מֹשֶׁה פּטּירי אַבְּה פְּטִיבֵי הַמִּמְהָּבָּן מִאְבַּן

מימרא דמשה פולחן ליואי

son of Aaron the priest. Levites, by the hand of Ithamar, the Moses, through the service of the to the commandment of the testimony, as they were rendered tabernacle, even the tabernacle of These are the accounts of the

(18) לעמת קלעי החצר. כמדת קלעי סתלר:

אַשֶּׁר־צְּנָר יְהוָה אָת־משֶּׁה: לְמַמָּב יְהוּדְה עַמֶּה אָת בָּלְ־ לְשִׁבְּטָא דִּיהוּדָה עַבַּד יָה כָּל

בּּטַבְּלֶעְ וּבְאַבְּוֹלֶאְ וּבְתוּלְתָּע בַּטַבְלָא וּבָאַבְּוּוֹלָא וּבִּצָבַת לְמַמַּעַ בַּוֹן חַבְּשׁ וִחְמֵּב וִרְקַם לְשִׁבְּמָא דְּדָן נַּנָּר וָאִנְּמָן וַצִּיִר

خَشَّكُم لَاظِيُّم: וּהְּבָּה מֹאַוּט וּהָבְהָּוּם הָצֹלִב הקנופה משע וששרים כבר לוי בְּכָל מְקֶאֶכֶת תַּקְּדֶשׁ וַיְהָיו וְתַּב בַּלְ הַנְּהָב הֵעְשׁוּי לַמִּלְאַכָּה

المخترب فعد خفود بولامه ^{2.2} | אֶּבֶלְךְּ וּשְׁבָע מֵאִוֹת וַחֲמִשְּׁת וֹבֵּסֶׁ שַּׁ פַּׁלוּגַ, הַמָּגַה מָצָּה כָּכַּר

> דפקיד יִיְ יָת משֶׁה: <u>בן טור ובצלאל בר אורי בר חור</u>

וְהוֹרִי וְבְבוּצָא: אַבְּלְיאָב בּּוֹ אַנִיסְמָנִ וֹמִמִּיה אַבְּלִיאָב בַּר אַנִיסְמָּוֹ

מאַנו וּנוֹלְנוֹו סֹלְמָוֹ בֹסֹלָמָוּ לוּבְשָׁא וַבְּוֹנִי בְּתַב אָבְמוּטָא ĿĽĊX ドガロなれば

نشخمنا تقتيم فخمنا خفخمر מולנו כומשא מאַר

> all that the LORD commanded of Hur, of the tribe of Judah, made And Bezalel the son of Uri, the son

in purple, and in scarlet, and fine and a weaver in colours, in blue, and craftsman, and a skilful workman, of Ahisamach, of the tribe of Dan, a And with him was Oholiab, the son

sanctuary. thirty shekels, after the shekel of the talents, and seven hundred and offering, was twenty and nine sanctuary, even the gold of the work in all the work of the All the gold that was used for the

the sanctuary: fifteen shekels, after the shekel of seven hundred and three-score and a hundred talents, and a thousand numbered of the congregation was And the silver of them that were

סוא סים פקיד עליסם למסור לכל בית אב עבודה שעליו: ללויס במדבר, לשחת ולסוריד ולסקים, חיש חיש למשחו סמופקד עליו, כמו שחמור בפרשת נשח (במדבר ד): ביד איחמוד. לסס סקצ"ס על מעשס סעגל, שסרי סשרס שכינמו ביניסס: עבודה הלרים. פקודי סמשכן וכליו, סוא עבודס סממורס משכן. שני פעמיס, רמו למקדש שנחמשכן בשני חורבנין על עונוחיקן של ישראל: - משכן העדוח. עדוח לישראל שויחר (IS) אלה פקודי. נפרשה זו נמנו כל משקלי נדבם המשכן לכסף ולוהב ולנחשת, ונמנו כל כליו לכל שבודמו: המשכן

כי וודפי כך נוס לי סקב"ס, וכן עשס, סמשכן ממלס ופמר כך עשס כלים: בללאל מנהג העולם לעעות תחלה בית ואחר כך מעים כלים בתוכו, אמר לו כך עמעתי מפי הקב"ה, אמר מעה, בלל אל היית, וקלר מס שדיבר עמסס, וסאי קרא מדכמיב כל אשר לוס ס' את משם, חזינן דסיס מלוס לסס בסיפוך. ודוק סיטב). אמר לו מנלן שמשס רבינו ש"ס לוס לבללול ספך סענין, ויש לומר, כיון דכמיב בפרשת ויקסל ויקרא משס אל בללאל ואל אסליאב וגוי, אבל לענין להחנדב להכין מה שיהיו לריכין, מה לי מה שמחנדב חחלה, ועיין בחוספום פרק הרואה (ברכוח נה.). ואם חאמר לפועל מיך יפעול כמדר, וממלה בפרשה כי השה רחה קרחהי בשם בללהל וגוי, הזוכר ממחלה הם ההל מועד, והחר כך הכלים, יריעום, ואמר כך ציווי סקרשים, וציווי משה רצינו ע"ה ריש ויקהל, מחלה המשכן ואהלו ואמר כך הכלים, אא מיירי לענין ציווי יאחר כך משכן, (לא לענין לווי להחנדב קאמר, דהא אדרבה להיפך לוה הקב"ה בפרשת חרומה, מחחלה הכלים שלחן מנורה ס' את משה, אפינוַ דבָריס שלא אָמר לו רבו, הסכימה דעתו למָה שנאמר למשה בתיני, כי משה צוה לבצלאל לעשות החלה כלים (22) ובצלאל בן אורי וגו׳ עשה אל כל אשר צוה ה׳ אח משה. אשר ניס אומו משס אין כמינ כאן, אלא כל אשר צוה

שקלים, לפיכך מנה בְּפְרוֹמֶרוֹע כל השקלים שפחומין במנינם מג' מלפים, שמין מגיעין לככר: (24) ככר. ששים מוה, ומוה של קדש כפול היה, הרי הככר ק"ר מוה, והמוה כ"ה פלעים, הרי ככר של קדש שלשה הלפים

نَلَيْمُ اللهِ وَاللَّهُ اللَّهُ اللَّ וּשְׁלְשָּׁה אֵּלְפְּים וַחֲמֵשׁ מֵאִיה וּהְלְהָא צַּלְפִּין וַחֲמֵישׁ מָאָר שְׁנְהְ נְמִׁעְּלְה לְשֵׁשִׁ־מֵאָוֹת אֶלֶוֹךּ שְׁנִיןְ וּלְעֵילִא לְשֵׁיִה מְאָה מַּגַ_עַפַּׁלַגַיִּנִם άĘĮ ٣٠ בֹהְבַּׁלֵלְ עַלְּבָהְ לְכָלְ עַמְּדָּר סִלְּמֹּא בֹּסִלְמָּג עוּדִּמָּא לְכִלְ كُكم كَيْخَيْكِ مَلَةُ لِلهِ لَهُكُم فَكُمْ خُرْدَخُرُهُ فَخُرِدِينَ فَهُ فَخُرِدِينَ

ממובים במבר מל מוננניא מבר עלריו

thousand and five hundred and fifty hundred thousand and three years old and upward, for six that are numbered, from twenty every one that passed over to them after the shekel of the sanctuary, for a beka a head, that is, half a shekel,

بَاحَدُد حَدِّد خَمُّدًا: עפּוֹרֶכִּת מִאָּת אָבְנִים לִמִּאָת אָט אַבְוּנִי עַפְּבְּהָ נְאָט אַבְוּנִי לְאַטִּכְא נִט סְׁמָכִּי לַנִּיִּהָא נִנִי رَزُنِ، מُאַע כَבِّد يَجُولُ كُمُّولًا رَيُّرُهُد يُهُد حَجْد. حَوْقِه

נְחַמֵּל אַטָּם: באמגטם וֹטפּג בומועון וֹכּבּוּמ וֹטַעוֹי: לַמַּמוּגַים וֹגַפַּבּי فعدملا يتهذين بعجودت وهن يربت ڶۿٮٮڶۿڴڮ 口はなごに

لْعَذْقَنَا لَعَلَقَم يَعْفِينَ مُثَكِّر: 62 ונְחָשֶׁת הַהְנּפֶּה שֶׁבְעָים כְּבֶּר

جُر_جُرْ، بَامَاظِنَ: מכְבָּר הַנְּחִשְׁת אֲשֶׁר־לְוּ וְאֶת ଂ מוֹעַּר וְאֵתֹ מִוְבָּח חַנְּחֹשֶׁת וְאָת־ נועש בָּה אָת־אַרְנִי פָּתַח אַהֶל

יהדה המשְבוּן וְאָת־בְּלִייִה

הַבְּצַר סְבָּיב:

מָנֶּגְ מָגַבְּבַּבְאַ: סְבְּבָא בַּנְטְאָא בִּילִיה וֹנִי בָּל

فخيرا: יטבון אַלְפוּן וֹאַבְּבֹּה מֹאַנִי ונטה אובווטא הבהון ככבון

וְשְׁמֵּיִהְ הַבֹּר וְוֹוֹן לַהַּמִּיּבוֹא

ווט אַבָּל וְהַבֹּת מֹאַע וֹהָבֹהוֹן

לְמְאָר כַּכָּרִין כַּכָּרָא לְסָמְכָא:

סמכן פרוקהא מאָר סמכין

וֹמְבַׁר בַּה וָת סְמִכֵּי הַבַּע מַשָּׁכַּן

וְמִלֹא וֹנִי מַבְּבְּׁנִוֹא בַּנְטַהָא וֹנִי

בל סבי משבנא ונה בל סבי

tabernacle, and all the pins of the the court, and all the pins of the and the sockets of the court round

grating for it, and all the vessels of

to the door of the tent of meeting,

And therewith he made the sockets

seventy talents and two thousand

And the brass of the offering was

their capitals, and made fillets for

hooks for the pillars, and overlaid 28 seventy and five shekels he made

hundred talents, a talent for a

veil: a hundred sockets for the

sanctuary, and the sockets of the were for casting the sockets of the

And the hundred talents of silver

And of the thousand seven hundred

and four hundred shekels.

and the brazen altar, and the brazen

court round about. about, and the sockets of the gate of

the altar,

שקליס, כינד, שש מפום פלף פגפין הרי הן ג' מפום, פלף שלימים, הרי מפם ככר, והשלשם פלפים ופמש מפום והמשים הגפין, בפפר במדבר, ואף עמס בנדבם סמשכן כך סיו, ומנין חלאי השקלים של שש מאות אלף, עולס מאת ככר כל אחד של שלשת אלפים (62) בקע. סוא שם משקל של מחלית השקל: לשש מאוח אלף וגוי. כך היו ישראל, וכך עלה מנינם אחר שהוקם המשכך

בְרְתָא סְחוֹר סְחוֹר:

מרבעס, סרי ממס, וכל שמר סמדנים נמשת כתיב בסס: (קב) לצקח. כמרגומו לְפַּפְּבָה: אח אדני הקדש. של קרשי סמשכן, שהס מ"ח קרשים, ולהן ל"ו הדנים, והדני פרכח שולין אלף ושבע מאוח וחמשה ושבעים שקלים:

(82) וצפה ראשיהם. של עמודים מהן, שבכולן כחיב ולפה כאשיהם וחשוקיהם כסף:

אַבׁנֹג מָּמַב עַשְׁבַּאָ נְאָע פֿבן נֵיָה סַמָּכִּג שַּׁבַת בַּבַעָּא נִיִּע

נֹאָ**ט_אַּבׁדְּגֹ, בַּיֹטִבּב**ְ סַבְּגַר נֹאָט_ נֹגִט סַמָּכִּג בַּבַּטֹא סִׁטִּוָב סַׁטָּוָב

ಜ್ಞ⊓ದೆथ್ಲ⊓: (ಡ) אַשֶּׁר לְאַהַלְן כָּאַשֶּׁר צְּנְה יְהְנָה לְבִּישִׁי קּיִדְשָׁא דְּלְאַהַרוֹ בְּטָא בּעַּבְׁתְ וֹנְהַתְּהָ אָט בֹּלִבוֹ, טַפָּבָתְ לַהַמּמָהֵא בֹּטוּוַהָא נֹהַבוּוּ נִט XIXXX עַמְּלִּי מְמִּי בֹלִבִי מְבֶּבׁ לְמִבְּיִם וְעִיְבִי, הַּבִּבִי לְבִיּמָי, מִּמִּיִמָּא ימן הַטַּבְּלָא וֹאַבְנָּמָן וֹטוָכַוֹמִּט ימוּ שַּבְלָא וֹאַבְנָּוֹנֹא יִּגְבַמַ

Moses. Aaron, as the LORD commanded and made the holy garments for for ministering in the holy place, scarlet, they made plaited garments, And of the blue, and purple, and

XIXXX

تَامُٰتُك: (ממישי) וְאַרְגְּבָּוֹן אי וַיַעשׁ אָת־הָאַפָּׁר זָהָב הְבָּכֶה וַעָּבִרָּ

ובוץ שורר: נטולמט אלי ואָשׁ מַכְּלָא וֹאַרְעָּוֹלָא יִצְּבַע וֹטִיָרִי נט אנפולא בֿעַלא

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and And he made the ephod of gold,

تَهْرُ بَجُنِيكَ تَهُمْ مَمُهُا لَا يُعْرَدُ بختبك كهنائبا بختبك صبكمت ַ פּֿטֹּגִלְםָ לְהְּמָּוִע פֿעַוֹּלִי בַּטִּכְלָעְ וַפַּגֵּגִהִּ טוּמָגוֹ לַמָּמֶּבִּר פּֿינִ זְיְרְקְּלְּתְּיִ אָּעַבְּפַעַרִ עַזְּעָבְ וְלַאָּא

זַבורי וּבְגו בוּצָא עובָד אוּמָן: שַבְּלָא יּבְגוֹ אַרְגִּוֹנָא יּבִגוֹ צָבַעַּ

fine linen, the work of the skilful purple, and in the scarlet, and in the work it in the blue, and in the plates, and cut it into threads, to

And they did beat the gold into thin

(כ" קצוותו)[קי קצוֹתָיו] חָבֶּר: בְּטֵבָּׁטַ מְּמֵיבַׁלְוְ עִבְּבְּׁעַ מַּלְ_מִּדְּיֹ

שביו סטריהי מלפף: כּטַפֹּגוּ הַּבַרוּ כִיה מָלַפַּפּוּ תַּלַ

it joined together. joined together; at the two ends was They made shoulder-pieces for it,

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) בְּשְׁלֵבְ בַּאֲשֶׁר צְנְּה יְהְנָה אָתַ־ נאַבוּלמו וטוּלַמּט אָלוּ וֹאָהַ ַ עוּאַ פֿמֹגַּמֶּעוּ זָּלָר שַׁכַּלָּע ئْبَمْد אَפَٰבُיنِ אَمْد مَٰذِن طَقَرَة

שְׁוִיך בְּמָא דְפַקּיד יְיָ יְתְשְׁה. נאַבְגָּוֹלָא יַבְּבַע זְהַוֹרִי וְבַוּץ הוא בעובדוהי דהבא הַכִּלָא נהטין הסוניה דעללוהי מניה

Moses. linen, as the LORD commanded purple, and scarlet, and fine twined work thereof: of gold, of blue, and was of the same piece and like the was upon it, wherewith to gird it on, And the skilfully woven band, that

חוקם על־שְׁמִות בְּנֵי יִשְׁרָאֵל: משְׁבְּצְּׁע זְּנְגִר מְפְּמִיתִע פּמוּתַי מְרַמְּצְּן בְּרָתַר גְּלִיפָּן כְּתָּב إزيوها هما يحجين متقمو جوجم يوجه بمجين حارئه ونوجوا

מפובת מכ שמיה בני ישראכ:

children of Israel. according to the names of the with the engravings of a signet, 6 inclosed in settings of gold, graven And they wrought the onyx stones,

And he put them on the

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) CÄÄL ΧĊΪ נימֶם אַלָּם גַּגַ כּטָפָּט הַאָפָּר

בְּמָא דְּפַקּיד יִיָּי יָה משֶּה: אַבוו בוכבוא לבני ושָבאַל וְאָהוּי וְחָהוֹן עַל כִּחָפֵּי אֵיפּוֹדָא

Moses. of Israel, as the LORD commanded stones of memorial for the children shoulder-pieces of the ephod, to be

- שש, אלא סס בגדיס שמכסיס בסס כלי סקדש בשעת סלוק מסעות, שלא סיס בסס שש: (1) ומן החבלה והארגמן וגוי. שש לא נאמר כאן, ומכאן אני אומר שלין צגדי שרד סללו צגדי כסונס, שבצגדי כסונס סיס
- של מכלמ, וכן עם כל מין ומין, שכל המינין חומן כפול ששה, והוהב חוט שביעי עם כל אחד ואחד: לאורך המם, לעשות אותן פתילים מעורבים עם כל מין ומין בחשן ואפוד, שנאמר בהן והב, חוע אחד של והב עם ששה חועין (איידעסנען), מפין דקים. כאן הוא מלמדך היאך היי מווין אם הוהב עם החומין, מרדדים מפין דקין, וקוללין מהן פחילים (3) וירקעו. כמו לְלַקַע שָׁשֶׁרֶן (מַהליס קלו, ו), כמרגומו וְרַדִּידוּ עַמִּין, היו מרדיץ מן הוהב, אֹשמנ"דרה צלע"ו

تَامُٰتُكُ: ומולמת שני נוֹלְהַהְ אָּעַרַ עַּעָהָׁן מַלְּהָהָע עַהָּלֶר נֹהְבָּר יָנִי עוּהְנָא הּוְבָּר אִימָּן

נאַבְנְנָנְאַ יִּצְבַע זְהְוֹרִי יִבוּץ אַפָּֿע זְּטִׁר טַבְּקָע בְּמִיְבָּר אָיפּוֹרָא דַּהְבָּא מַבְלָא

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and the work of the ephod: of gold, of 8 work of the skilful workman, like And he made the breastplate, the

خُطُنِے: . הַהַּשְׁ זְּנְהֵי אְּרְבָּיוֹ נְזֶנֶה רְהְבָּיוֹ הִיִּשְׁיִּא אַרְבִּיה וַזְרְמָּא • בְבָּיִשְׁ זְּנְהָ אְרְבָּיוֹ נְזֶנֶה רְהְבָּיוֹ הִיְשְׁיִּא אַרְבִּיה וַזְרְמָּא יָּרְבָּיה וְזָרְמָּא יָּ

פוניונע הוב:

breadth thereof, being double. length thereof, and a span the breastplate double; a span was the It was four-square; they made the

نىڭڭد: מור אָבֶם פִּטְּבְת וּבְנֶהְקָת תַטְּוּר צְּבֶּן וְאַשְׁלִימוּ בִּיה אַרְבְּעָא סְדְרִיץ מור אָבֶם פִּטְּבְת וּבְנֶהְקָת תַטְּוּר יְּצְבֶּן שָׁבָא סְדְרָא קַדְנֶא מיר אָבָם פִּטְּבְת וּבְנֶהְבָּא תַרָּי

مُعْمًا يُكًا بِجُلِكًا مُلِدِي سَدِ:

and smaragd was the first row. ostones: a row of carnelian, topaz, And they set in it four rows of

יי וְהַמִּיר הַשָּׁגִי נְפָּך סָפָּיר וְיָהֵלְם:

نَمَخُلَادِيت: נסבבא שללא אומבלצגו הבונו

sapphire, and an emerald. And the second row, a carbuncle, a

And the third row, a jacinth, an

וֹאַבְלְמָב: التهد تهٰذيهٔ، څهٰם هٔک افلاء فخرفهٰت

הֹבלוֹא וֹהֹו הֹלִלְא:

onyx, and a jasper; they were And the fourth row, a beryl, an

agate, and an amethyst.

בְּמִבְאִטֶּם: וְיִשְׁפְּהְ מְיִּסְבָּׁת מִשְׁבְּצְת זְהָב יבירָלְא יפּוְהֵירִי נְהְשׁנֵיל הָרְיִלְיִּלְיִ תַּרְשָׁיִשׁ שְּׁהָה שְּׁהָה נִפְּרָיִם נִמְּאִ

מְבַשְׁגֵּלְ בַּגְיִבְ בַּאָהֶלְמִינִינוֹ:

settings. inclosed in fittings of gold in their

לְמִׁנִים הֹמִוֹר מְּבְּם: פְּחִוּחֵי חֹקִם אֵישׁ עַל־שְׁמֹוֹ שְׁמָהְהָחוֹן כְּחָב ְמִפְּרַשׁ כִּנְלָר בַנְּה שְׁמֵים עַשְּׁבֵה עַל־שְׁמֹתָם إِلَا يُحَرِّبُ مَ مِنْ مُرْكِمُ لِمُحْدِثِهُ مَرْ الْمُحْدِثِينُ مَرْ الْمُحْدِثِينُ مَرْ الْمُحْدِثِينَ مَرْ

מַשָּׁר שִּבְּטִין: בְּמִוֹלֵא יָּבַר מַּכְ מָּמִינִי כְטָבוּי וּהְבֹאָכ אַנּוֹן עַּבַעָּא הַהְבוּ הַכַ تاثاثات

twelve tribes. one according to his name, for the like the engravings of a signet, every twelve, according to their names, the names of the children of Israel, And the stones were according to

זַלְט מַגְּמֵּנִי גַּבְת זָּנִב מָנִינִי: رَيْرَيْنَا الْأَرْيِيَا الْأَرْيِيَا مَح_تيثِهُا מְּבְׁאַבְׁנִי נְהֵּבָּבִנִּ

מִטְטַמֵּל מִיבָר גָּרִילוּ דְּרָהַב על חושנא הפרן

wreathen work of pure gold. breastplate plaited chains, of And they made upon the

تَصَحْمَت مَحْ مُثَرًا كَيْرُبِ تَانِهُا: מּבֹׁמַּע זֹבִיר וֹנִשְׁת אָּט_מִּשׁיַ וַיִּצְשׁׁוּ שְׁתֵּי מִשְּׁבְּצָת זָהָב וּשְׁתֵּי

πιΨέχ: שַּׁבְשָׁלוּאַ הַּבְ שַּׁבַוּוֹ סִמְבוּי נסנטו אולו צבער ויהבו נת וגֿבוי פּוֹטֵן מִנְמָּלֹן צִּוֹבִיכַ

breastplate. rings on the two ends of the owi and two gold rings; and put the two And they made two settings of gold,

هُنَّا، بَاهَدُمْنِ مَحِـكُمُنِي بَانِهُلَا: י זייףני שָּׁמִי הְעָבׁרָנִת הַנְּהָר עַלַּיִר עַלְּיִר עַלְּיִר עַלְּיִר עַלְּיִר עַלְּיִר עַלְּיִר

הג שבשון הולשא הג סמבי ויהבו פרמין גדילו דדהב

the ends of the breastplate. chains of gold on the two rings at And they put the two wreathen

الْقَالُال: מַל_כִּוֹפָׁנוּ 口袋貸し $_{81}$ từth ਨ $_{-}$ ạំយ៍ក្រុងគុំង្គង្គំ ក្រុងគ្រឹង וֹאָט אָשֹׁ. לַּגִּוִע אָשַׁ. עַהְּבְעָט וֹנִט שַנְשׁוֹ צִּוּגַלְוּ בַּהַלְ שַׁבוּוֹ

هُمُلَا عُدِ_مَثَدُ لَعُظِهِ خُنْكُكِ: مَح ِ مُثَرُ كُمُّ لِلا لَا لَا مُلَا لَمَ حَ مُؤْلِدًا פּיַ <u>וְיַּעְשׁׁיִּ</u> שְׁחֵיׁ שְׁחֵיׁ שַבְּעָּת זָהְב וַיְּשִׁימוּ

מְמַּמַל לְחֵישֶׁב הָאֵפְּר: ್ಲಿ ष्टे-ंथृत्रं ट्रेवेंस मृश्लेंम संदेखेंम לנהמן מִשׁנ סבֹּגִּע זַבָּע נִישַּׁבָּ

ממוכ פֹּלָנו לַמְּמִע מִשְׁבַּרְעַוֹי

הַאָּפָּׁר כַּאָּשֶׁר צְּוָה יְהוָה אָת־ האפר וְלְאִינַיַּח הַחְשֶׁן מִעָּלִ וּוֹבְכְּסִוּ אָת־הַחֹשְׁשֶׁן מִשַּבְּעַתְיוֹ וַאֲחַרוּ יָת חוּשְׁנָא מֵעִּזְקְהַיּה

(ממי) אָבֻג בְּלִיל הְבָּלִי: غَرْعَ، لَيْرُسُ هُلِ ثِلْمُرِح لِهُظُل فَيُرْشُل لِيُحَدِينَ فِي فِي هِنِتُك مِنِتُك

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ)

שְּׁבֶּה לְבֶּוּה סְבָּוֹב לָאִ נִפְּבָה: ⁵² יפִּי הַמְּעִיכִי בְּתִּיכִי בְּפִּי תַּחְרָא

تَاثَمُٰتُ : שׁכֹבֹע וֹאַבְנְּמָׁן וֹעוִלָּמִּע מָּנִי. שַכְּלָא וֹאַבְנִּוֹלָא וּאָבַת לי בי בי ליני שלילי הקליל המוני ועברר על שפולי מעילא בי בי בי מילי המיליא בי הילי המילי המיליא

בַוֹבְנִים: מַל־שובן. הַמָּמִיל סְבָיב בְּתִּוּד כב אָת־הַפְּעַמֹּנִים בְּתַּוֹּךְ הָרִמֹנִים נוגאאו פּגַמנו זְבַב סבור נוּהָנוּ

> אַיפּוֹדָא לְקָבֵיל אַפּוֹהִי: אָקַ-מִּוּרְ מִנַמִּגֹּטֹא וִנִיברוֹנוּן הַּלְ כִּטִבּּי סמרוהי יהבו על תקהון

٢٨٠٩١٢ جزر: עוּשְׁנֹא מֹל סְפְּתֵּיה דְּלְמִבְּרָא נַהַּנִיאַנ הַּבְ טַבַּיוֹ סַהַבִּי והֹבוי סַבְמֵין הּוְקוֹ בַּדְתַב

ממלוו לִנִימִוֹ אִפּוּבָא: מבבה מבפריר וויבונון על קבון וֹהֹבֹעוּ טֹוֹטֹוֹ הֹוֹכֹוֹ צֹוֹעַב

ין יָת משֶּה: מהלני איפודא כְּמָא דְפַּקּיד אַפּוָבֹא וֹלָא יִשְׁפַּּבַל שוּהָּוֹא בּטַכֹּילִשָּׁא לַמִּטַוֹי, הַּלְ טַמָּיוֹ كالثألثا X.GLLX は上に分と

מָבוּג עָּמִיר תַּכְּלְאַ:

שולא מַפֿוּ ופומוה דמעילא בפיל לנויה

קפומיה סְחוֹר סְחוֹר לָא

: مَدَّغُنُ

יַבורי שִּיר:

שפולי מעילא סחור סחור וֹאַבוּנ זַנּין דְּדְתַב דְּבֵי וִיתַבוּ

> forepart thereof. shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on the 18 wreathen chains they put on the And the other two ends of the two

of the ephod inward. thereof, which was toward the side the breastplate, upon the edge and put them upon the two ends of And they made two rings of gold,

cphod. the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod and put them on the two And they made two rings of gold,

commanded Moses. from the ephod; as the Lord the breastplate might not be loosed woven band of the ephod, and that that it might be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they did bind the breastplate

of woven work, all of blue; And he made the robe of the ephod

of it, that it should not be rent. with a binding round about the hole 23 thereof, as the hole of a coat of mail, and the hole of the robe in the midst

linen. purple, and scarlet, and twined the robe pomegranates of blue, and And they made upon the skirts of

pomegranates: robe round about, between the pomegranates upon the skirts of the and put the bells between the And they made bells of pure gold,

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) ть as the Lore соттавление Моses. П पूर्ण पूर्ण पूर्व एवंद्र ए विश्व प्रमुख्य द्वंत ां ्त .as de Lore соттавления де

סְבְיב שִׁפּוּלֵי מִעִּילָא סְחוֹר סְחוֹר נְרַמָּנְ זַנְּא וַרְמִּוֹנָא זַנָּא וַרְמּוֹנָא עַּלִ

the robe round about, to minister 26 a pomegranate, upon the skirts of a bell and a pomegranate, a bell and

אָנג לַאַּנִדְרָן יִלְבַּדָּוֹנִי: אָר זְיִּנְקְּיִהְ אָר הַבְּּקְיִלְיִם שָׁשָׁ שַּׁמְּ הַנְּבֶרוּ יָה בְּפִּוּנִוּן דְּבִּיּצְא

מולר מְחֵי לְאַחֲרֹן וְלְבְנִיהִי:

tor his sons, linen of woven work for Aaron, and And they made the tunics of fine

עמְנְבְּעָת שֵׁשׁ וְאֶת־מִכְנְסֵי תַבֶּּר קּוֹבְעַיִּא דְּבִּיצָא וְיָה מִכְּנְסִי נְאֶעְ עַמְּגְוֹפָׁט אָהְ נְאֶעַבּאָבָרִ נִיָּטְ מָגִּוּפַּטִּא גַבוּגָא נִיָּט הָבָּע

בוצָא דְבוּץ שְוִיר:

the linen breeches of fine twined goodly head-tires of fine linen, and and the mitre of fine linen, and the

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) בעם כּאַמוֹר צוָה וְהוֹה אָת־ וֹאַבְנְמָן וְתוֹלַמָּת שָּׁנִי מַמְּשָּׁבִי الْمُن لِنَجَدُتُم شِمْ فَمُأِلِدُ نِنْكُمُ لِي

צַּיִּיר בְּמָא דְפַבּוּר יִיָּ יָת מֹשֶׁה: וֹאַבְעָּוֹלָא יַבְּבָע זְהַוָּרִי עּוֹבָר ונת המנגא דבוץ שויר ותקלא

the LORD commanded Moses. the work of the weaver in colours; as 29 and blue, and purple, and scarlet, and the girdle of fine twined linen,

פְּתִּיחֵי חוֹהָם לִבְשָׁ לַיהוְה: מֹצְוּנְרְ וֹנְכְּטְבָּוּ מֹלְנֵוּ מִלְטַבְ צַּלֵּנְגַמֵּאְ צַבְּנִיבְ צַבֵּנְ נְלִטַבִּ إيْرِيْ هِدَ جِرَا يُهَدَ ـ تَجْرَكُ بَيْدَ ـ تَجْرُكُ فِي بَيْدَ

וֹמֹבֹעוּ וֹטַ בֹּגֹאַ כֹּלְגַאָּ

signet: HOLY TO THE LORD. it a writing, like the engravings of a 30 crown of pure gold, and wrote upon And they made the plate of the holy

מַלְ הַנְּמְאַנְפָּׁנִי מִלְמְׁמְלְנִי כַּאַמֶּׁנִ לְמִמַּן מַלְ מָאֵנִפְּׁטַאְ מִלְּמִּלְאִ וּוֹטַׂנוֹּ מַּלְוּוַ פַּׁעַוֹּלַ טַּכְּבֶשׁ לַעָּט וּוִעַבוּ מַלְוָנוּ עוּמָא צַּעַבוּלָעָא

הֹּגְוָנִי. כַּטִּׁד מִפַּבֹחָ עִּבָּחָ גַּוֹּ:

above; as the Lord commanded blue, to fasten it upon the mitre And they tied unto it a thread of

וַשֶּׁבֶּׁלְ בָּלְ_מְּדָנַע מִאָּבּוֹ אָנִילִ וּאָלָומִע כָּלְ מָּדִידַע מִאָּבִּוֹא ַ צְּנָה יְהְנָה צֶּת־מֹשֶׁה: (o)

בְּמָא דְפַּקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה:

commanded Moses, so did they. did according to all that the LORD meeting; and the children of Israel $_{32}$ the tabernacle of the tent of Thus was finished all the work of

ជុំប៉ុះ (៤) אַשֶּׁר צִּנְּהַ יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה בֵּן בְּכֹל דָפּפֵּיר יִי יָת מֹשֶׁה בֵּן מוּמֹב וֹנּהֹמִתְ בֹּנוֹ וֹמִבֹאָן בַּבֶץ מַמִּבּוֹ וֹמִנֹא וֹהַבוּ בֹנוּ וֹמִבֹּאִ

(82) ואח פארי המגבעות. מפארמ המגלעות, המגלעות המפוארות:

(28) ויעשו בני ישראל. את המלאכה ככל אשר לוה ה'וגוי:

ספפרד שכנגדן, ולפי דרך קשירם ד' מומין סיו, ומכל מקום פמות משנים מי מפשר: סֶׁם סַמֹּשֶׁן וגוי, ועל כרמך פחום משנים לא סיו, שסרי צשמי קלום סמשן סיו צ' מצעום סמשן, וצצ' כמפום סאפוד סיו צ' מצעום למול ערפו, ומושיבו על המלנפת. ואל מחמה שלא נאמר פחילי חכלם, הואיל ומרובין הן, שהרי מלינו בחשן ואפוד וַיִּרְפְּחוּ ואין דרך קשירה בפחום משני חוטין, לכך נאמר על פחיל מכלח, ועליו פחיל מכלח, וקושר ראשיהם השנים כולס יחד מאחוריו במלנפח כשקום ברמשו, ושני חומין היו בכל קלה וקלה, מחח ממעל ומחח מחחח ללד מלחו, וכן בממלעו, שכך הום נוח לקשור, שהליץ אינו אלא מאוזן לאוזן ובמה יקשרנו במלחו, והיו קבועין בו חומי חכלה לשני ראשיו ובאמלעימו, שבהן קושרו וחולהו הלוומה הוא אומר וַשְׁמְשָ אֹמוּ עַל פְּמִיל מְבֵלָת (שמוח כח, לו). ואומר אני, פחיל חכלח וה חומין הן, לקשרו בהן במלנפח, לפי - המלנפת למעלה והליץ למעה, ומהו על המלנפת מלמעלה. ועוד הקשימי בה, כאן הוא אומר ויתנו עליו פתיל מכלת, ובענין שהרי בשחימם קדשים שנינו (זבחים ימ.:), שערו היה נראה בין ליך למלנפם ששם מנים מפילין, והליך היה נמון על המלח, הרי (IE) לחח על המצופח מלמעלה. ועל ידי ספמיליס סיס מושיבן על סמנפס כמין כמר, ואי אפשר לומר סניץ על סמנפס,

: انات בְּסִיסֵיה: בְּסִיסֵיה: the laver and its base; EF הַנְּהְשֶׁהַ אֲשֶׁרַלֵּוֹ אֶחַבְּדֶּיִוּ דִּנְּחָשְׁאַ דִילִיה יָה אֲרִיחוֹהִי brass, its staves, and all its vessels, the brazen altar, and its grating of אַנו מוּבָּח הַנְּחְשֶׁה וֹאָם מִכְבַּב יִה מִוְבָּחָא דִּנְחָשָׁא וִיָּה סְרָדָא וְאֶת מְסָרְ פֶּתַח הָאִהֶל: מַמְכַּנָא: Tent; בוסמוֹא וֹנִע פֹּבַסֹא צַעַבֿת and the screen for the door of the הַמְּשְׁהָה רְאָת קְעָּהָת הַפַּמֶּים מְמִּטִׁא בּוֹבוּטֹא וֹנִט פֿמְנִיט וֹנִט מַנִּבְּטֹא בִּנִיבִא וֹנִט 38 anointing oil, and the sweet incense, נאַע מוּבָּח הַזִּהְב וֹאֵע שָׁמֵוֹ and the golden altar, and the בְּלְבַבְּבֶגְיִבִּ וֹאֵנִי מֻמֵּוֹ עַמָּאִנְב: וְנְתְ מְשְׁבְא בְאַנְתְרוּתָא: and the oil for the light; order, and all the vessels thereof, דּבְטָגע דּבָּע עַמְּמְבַבְע נֹאָע בּנָגִינִ סִבְּנָא נִיָּט כֹּלְ מִנָּעֹא 37 thereof, even the lamps to be set in אָת־הַמְּנֹרֶה הַשְּׁחֹרֶה אָת יָת מְנְרָהָא דָּכִיהָא יָת בּוֹצִינַהָא the pure candlestick, the lamps द्वेव पंख्रांवः לְעִוֹם אַפּּוֹא: the showbread; عُل النَّامُ خُل الْكُل خُر حَجَّر الْكُل أَن طَالِهُ عَل حَر مُرالِك، إِنَا اللهُ عَال اللهُ عَال اللهُ عَال ف הַכַפְּבָינ: ײַ אָבּיִרוֹאָ דְּסְבָּרִין: אָרִיחִיהִּין יְיִשְׁבָּרִין: אָרִיחִיהִּין יְיִשְׁבְּרִין: אָרִיִּלְאִ דְּסְבָּרִיתְאִ יְיִםּ אָרִיחִיהִי יְיִּהָּ דְּסְבָּרִיתָּאִ יְיִםּ אָרִינְאָ בְּסְבְּרִיתָּאִ יְיִםּ staves thereof, and the ark-cover; the ark of the testimony, and the rạngia da de carada radar: סַׁמַנוֹא וֹנִע פַּבוּכִּעָא צַפַּבְסָא: הַמְאַבְּמִים וְאָת־מִכְסָה עֹרָת מְסָמָּק וָנָת חוּפְּאָה דְּמִשְׁבֵּי and the veil of the screen; red, and the covering of sealskins, ָּגָּף װְאָת־מִרְ*סֶׁ*ה בְּאָגִלְםְ וֹנִטְ טִוּפָּאָׁנִ צַּמְּהָבֵּּנְ צַּלְבִוּ and the covering of rams' skins dyed פוןפוהי דפוהי ועמודוהי וְסְמְכוֹהי: לבלו לבמו לבים ומשנו bars, and its pillars, and its sockets; furniture, its clasps, its boards, its حص څلا۔ لَكُ لَاحًا حُمْ الله וֹאָטַבַבְּבְבַבְיוּ זֹטַ מַמָּבֹּוֹא וֹזִטַ בֹּבְ מִנוָטַוּ 33 unto Moses, the Tent, and all its ردرس، וِبْجِرَهُ هُمَ ـ اَفِضِهُ فَلْ هُرُ ۖ طَفُلَ إِيهُ رَبِهِ بِنَ مِنْ فِيهِ كِٰزِمَ طَهِمَ And they brought the tabernacle

אַת ֿ קַלְעָּי הָחָצָּר אָת־עַמָּדֵיִהָ •• וְאָת־אַדָּנִיהִ וְאָת־תַמְּסָךִּ לְשָׁעַר הָחָצֶּר אָת־מֵיתָרֶיו וִיתַדֹתָיִה וְאָת בְּל־בָּלֵי עֲבֹרָת הַמִּשְׁבֶּן לְאָהֶל מוֹעֵר:

וְמְנְאֵ: פַּלְ מִנְּי פּּיּלְטַן מַּמְּכָּנָא לְמַמְּכַּן בַּבְטָא זִׁט אַמוּנְיִטִּי וְסָבַּטַא וְזָט וְנְט סִמְכַּטַא וְנָט פַּבְסָא לְטָבַת נִט סִבְּבִי בַּבְטָא זִנִט מִּמִּנִבִּטִּא the hangings of the court, its pillars, and its sockers, and the screen for the gate of the court, the cords thereof, and the pins thereof, and all the instruments of the service of the tabernacle of the tent of meeting;

(33) ויביאו אח חמשכן וגוי. שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הנים לו הקצ"ה הקממו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לוקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקצ"ה, איך אפשר הקממו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נוקף וקס מאליו, וזהו שנאמר (שמות מ, יו) הוקם הַמְּשְׁבֶּן, הוקס מאליו. מדרש רבי תנחומא (פקודי י"א):

וֹאָטַבַּנְצֵׁוּ בַּנְוּוּ לַכַּבֵּוֹן: אָח־בִּנְדֵי חַמְּדֶשׁ לְצִּהַרֵן תַכּהֵן בְּקּוּדִשְׁא יָח לְבוּשֵׁי קוּדְשְׁא

בְּנִוְהַי לְמִּמְּמִאֹ: לְאַנִירוֹ בְּהָנְא וְיָת לְבוּשֶׁי אָטַ בּלִיבֵי, וַיִּשְּׁבְיָב לְמְּבִנִי בַּעַבְּמָה נִט לְבִּימָּ, מִּמִּימָא לְמִּלִּמֹא

the priest's office. garments of his sons, to minister in for Aaron the priest, and the in the holy place; the holy garments the plaited garments for ministering

בְּבֶּבְרֵי: בן שְּׁמִי בְּנֵי יִשְּׁרְאֶלְ אָנו בְּלְ בְּרֵי בְּנִי יִשְּׂרָאֶלְ זְנִי בְּלְ

פּוּלְטִׂלָּא: בְּבֶלְ אֲשֶׁר־צְּיְה יְהוֹה אָת־מֹשֶׁה בְּכֹל דְפַפֵּיד יִיְ יָת מֹשֶׁה בּוֹ

of Israel did all the work. commanded Moses, so the children According to all that the LORD

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) ⁵⁺ וְהְנֵּה עְשָׁי אֹהְה כַאֲשָׁר צְּיָָה וַיַּרְאַ מֹשֶּׁה אָת־כָּל־הַמְּלָאַלָּה

כן עבר ילביף יהרון משה: וְנִיא הַבַּרוּ וְתַּה כְּמָא בַּפַבּוֹר וְיָ וַחַזָּא מֹשֶׁה יָה כָּל עַבִּידִהָא

they done it. And Moses blessed Lовр had commanded, even so had behold, they had done it; as the And Moses saw all the work, and,

مردعر، וַיְדַבֶּר יְהֹוָה אָל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

וּמַלֵּיל וְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

:Sarives And the Lord spoke unto Moses,

CICL: ַ בְּיוֹם־הַוֹגָשׁ הָרִאִּשִּׁיוֹ בְּאָהֵר בְּיִּהְבְישׁ הְּלִּים אָת־מִשְּׁכֵּן אָהֶל

בְּנְרְחָא שְׁמִים נְתַ מַמְּבֶּרָא בְּיוֹם יַרְקְאַ קַּרְשָּׁאַר בְּחַד

the tent of meeting. shalt thou rear up the tabernacle of On the first day of the first month

نُوَحِنُ مَر لِيُعُدِا عُن لِنَظْلِكُن : ּ וְשִׂלְהָּ שִׁבְּ שִׁהְ שִׁלְהָוֹ בּוֹלְ

יָת פְּרוּכְתָא: רְסְתַּדוּתְא וְתַמֵּיל עַל אֲרוֹנְא

screen the ark with the veil. of the testimony, and thou shalt And thou shalt put therein the ark

וֹבֹהֹבׁינֹי אָנרַנַרְטָּינִי: אָת־עֶּרְרָה וְהַבַּאִתְ אָת־הַמְּנִלְה סְרְרֵיִה וְתַעֵּילִ יָה עְּנְרְתָּא

וֹטֹבְלֵיל וֹט בּוָגִינִבֹא: التحمن عُم يَهُذِبُا الْمُدَدُقُ الْمَدَرِ بُن فَعَيْدُمُ الْمُحَدِ بُن

candlestick, and light the lamps upon it; and thou shalt bring in the 4 and set in order the bread that is And thou shalt bring in the table,

್ಷಿದ್ದರೆ ಇದ್ದರ್ಥ ಗರ್ಹಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗಳು לְלַמְנִי לְפֹּוֹ, אֲנַוִּ لأمْكُلا ※は「ながらて

בערעא למשקנא: בְּסְבַּרוּתָא וּתְשָּׁוּ יָת פַּבְסָא ללמבע בוסמיא שבם אַרוֹנִא הַנְּהָבְ נְהָהֵּלְ יָה עַרְבְּהָא דְּרַהְבָּא

door to the tabernacle. testimony, and put the screen of the for incense before the ark of the And thou shalt set the golden altar

פָּתַח מִשְׁכַּן אָהֶל־מוֹצֵּר: ג וְנְתַמְּׁה אָת מִוְבָּח הִעֹּלְה לְפְּנֵּי

זַטְבָּא: וֹטשׁגוֹ וֹט מֹוֹבֹּטֹא בַהֹּכֹטֹא

meeting. the tabernacle of the tent of o burnt-offering before the door of And thou shalt set the altar of

(E+) ויברך אותם משה. אמר לסס יסי רלון שמשרס שכיים נמעשס ידיכס, ויסי נעַס ס' בֻּלֹבֵינוּ עָלִינוּ וגו' (מסליס ל, יו),

וסוא אחד מי"א מומורים שבתפלה למשה:

(3) וסכות על הארון. לשון סגנס, שסרי ממילס סימס:

(ד) וערכה את ערכו. שמי מערכות של למס הפניס:

₽.□: מוער יבין המובח ונחף שם ומנא יביו ערבהא והמיו המו

בון אָביל וְהָתֵּין יָה בִּיּוֹרָא בֵּין מַמָּבּוּ

and shalt put water therein. The tent of meeting and the altar, And thou shalt set the laver between

אָת־מָסָך שָׁעַר הָחָצֶר: « וֹמַּמִׁטַׂ אָע_מִטַבּגר סָבָּיִר וֹלָנַיַּםָּ

: אַטַׁבַב נטטון נט פּבַסָא צַעָּרַת וּהְשַּוּי יָת דְּרָתָא סְחוֹר סְחוֹר

screen of the gate of the court. round about, and hang up the And thou shalt set up the court

حَكْرِد لْلَالْتِ طِلْيُهِ: אָהֶּרְ בַּׁנְ וֹלֵבְּהְטִּׁ אָטַנְ וֹאָטַ בֹּלְ בְּבֵּנִי וְטַׁלֵבִּיִהְ נִטִינִי וֹנִטַ כֹּלְ ֶ เต้ดูม่นี้ אิบ_บัต่ดู่อี่ไ เ่ห็บ_อั่ง_ เบ้าอั่ง เ๋บ ตีดู่อั่ง เ๋เบ อัง אָר־שָׁטֶן

מנורי ויהי קודשא: הַמְשְּׁהָה וְהַפַּב יָה מִשְּׁהָא דַּרְבוּהָא

it shall be holy. it, and all the furniture thereof; and all that is therein, and shalt hallow oil, and anoint the tabernacle, and And thou shalt take the anointing

لْمُزْبِ بَاهِلُوْنَ كَانُمْ كُلُمُنَا: خُدِ حَدُّرًا لَٰ لَا لَهُ مُن لِي فَا لَقِيا خَدِ مُرَانِ النَّايُةِ مَا مُلْحُلُهِ رَّ رَمُّ مِنْ لِمُ لَا مِنْ أَخْلِ لَمْ ذُلِكُ لِكُمْ لِي الْفُلَادُ مُنْ مُلِّكُمْ لِمُنْ لِمُنْ الْمُنْ الْم

ויהי עוְדְשָׁא לִדֶשׁ קּוְדְשׁ קּוֹדִשׁין:

shall be most holy. and sanctify the altar; and the altar 10 burnt-offering, and all its vessels, And thou shalt anoint the altar of

וְלֵבְהְּשִׁׁ אָטִׁוְ: יְיִּטְבּבּוֹהְ הִיִּבְא וֹנִי בּּסִּיְבֵּי יִי וּמְהַטְשׁׁ אָטַרַעַבּיְּרַ וֹאָטַרַבּוֹוְ יִּטְרַבּּי וֹטִ בּּיִּנְגִא וֹנִי בּּסִיסִיִּיִּ וֹלַבַּהְטֹּ אָטַוִ:

12 sons unto the door of the tent of sid bas norsA gaird risds uodr baA

And thou shalt anoint the laver and

its base, and sanctify it.

אַטַב בַּמֶּוֹב: אָבְ_פַּטַע אָנִיבְ מוָמֹּג וֹנְטַבְּעֹ כְטַבַּה מַהֵּבּן וַמָּגֹא וַטַסְׁנֵי, ַ וְהְקְּרֵבְתָּ אֶתְיְאַנֵּרְן וְאֶתְבְּנְיִוּ וּהְּקְרֵיב יָת אַהַרֹן וְיָת בְּנִיהִי

יַהְרוֹן בְּמִיָּא:

meeting, and shalt wash them with

لختا ځ۰:

ניבו נושמוש בדלו:

priest's office. he may minister unto Me in the anoint him, and sanctify him, that holy garments; and thou shalt And thou shalt put upon Aaron the

אָטֶׁם כְּשׁׁלְּנֵי: נִשְׁעַבְּלְּנִוּ שַּׁלֵּבְיִבְּ נִינִּלְבָּהְשׁׁ וֹּטִי בְּּנְיִנִּוּ עַלְבָּנְהִ ** וֹאָטַבְּלְנִוּ שַּׁלֵבְיִבְ וֹטַלְבָּהְשׁׁ וֹנִטִ בִּּנְיִנִּוּ עַלְבָּנִהְ

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

מולם לגונטם: خبني خبثه فهنته خبكنات ²¹ אָת־אָבִיהָם וְכִהָנִיּ לֵי וְהִיְהָׁה ជេញក្តុក្នុក ៤ស្លាក ជួយក្នុក្

לְבְּהוּנַתׁ עְּלַם לְדְּבִיהוֹן: ينت خمنت خيبا لحيفيبا נת אַבוּבוּוֹ וִישִּׁמָּשׁוּוֹ בַּבְרָמִי וּעֹוֹב" וֹעַבוּוֹ כֹמֹא בַוֹבֹּוּעֹא

senerations. priesthood throughout their shall be to them for an everlasting priest's office; and their anointing they may minister unto Me in the thou didst anoint their father, that And thou shalt anoint them, as

אֹהְוֹ בֵּן עְּשֶׂה: (ס) δ_{1} (type digit fect $\frac{1}{2}$ יָמִיה בּוְ עֲבַר:

that the LORD commanded him, so Thus did Moses; according to all

īdāðl: השנית בְּאָחֶר לַחָבֶשׁ הוּקָם מִּנְיִינְאַ בְּחַר לִינִיםְאַ אִמְּקִם וּוְהִי בַּחַּבְשׁ הָרַאשָּׁוֹן בַשְּׁנָה וַהָּנִה בְּיַרְחָא קּרְמָאָה בְּשִׁקָּא

tabernacle was reared up. first day of the month, that the 17 month in the second year, on the And it came to pass in the first

עַמוּדְיוּ: וּישׁל אַטַבּבוולוו וּוֹשִׁם אָטַ אָנוַ_לוֹבְאָּגו And Moses reared up the tabernacle, בּיֹהֶבוֹ נַאֲקֵים מֹשֶׁה יָח מַשְׁכְּנָא וֹיהַב ,And Moses reared up the tabernacle

ווער זט מֹלבוניו וֹאָשׁים זֹט נְתְ סְמְכִוְנִי וְמָּוֹנִ נִע דַּפּוָנִי

thereof, and reared up its pillars. boards thereof, and put in the bars 18 and laid its sockets, and set up the

※ローは以口: (0) מלמעלה כאַשֶּׁר צַנָּה יְהוָה رَبْשُٰם אָת־מִכְּסָה הַאָּהֶל עָּלְיִר וְשִּיִּי יָת חָוּפְּאָה דַּמַשְּׁבְּנָא تَنْظُرُمْ هُلا لَهُثِادٍ مَذِ لَاهْمُخُلِ لَظُدُونَ ثَلَا ظُلُوٰهُ مَذِ يَاهُٰذِنُهُ

עַלוֹהִי מִלְּעֵילָא בִּמָא דְּפַּקִּיֹד יְיָ יְתְ מִשֶּה:

commanded Moses. the tent above upon it; as the LORD 19 tabernacle, and put the covering of And he spread the tent over the

بهذا مريد בְּאָרֶן נִישְׁן אָטַרַעַכַּפְּּרֶטְ מַּלְ- אָרְוֹיָא וִיהָב זְּטְ כְּפּוּרְהָא מַלְ הַאָּרוֹן יַנְשֶׂם אָת־הַבַּּדִים עַלְ- בַּאַרוֹנָא וְשִׁנִּי יָה אַרִיהַנָּא עַלֹ וּוּפַּט וּוּשַׂל אָטַרַהְעָּבֶל אָלַר וּנְסֵיב וּיהַב נָת סְהַדְוּהָא

אַרוֹגָא מִלְמִּילָאִ:

upon the ark. the ark, and put the ark-cover above 20 into the ark, and set the staves on

And he took and put the testimony

יְהְוָה אֶת־מֹשֶׁה: (ס) מַל אַרוֹן הְעַבְּוּח כַּאָשֶׁר צַנְּח עַל אַרוֹנָא רְסְהַרוּהָא כִּמָא יַב וַיְּשֶׁם אֵת פְּרַכֶּת תַּמְּסְבּ וַיְּסֶב יִת פָּרוּכְהָא דִּפְּרָסָא וֹאַמֵּיל رَنْكُم \$ فِي لِهُدِلِ \$ كِي لِيَّافِهُ فَلِي لِمُمْدِح بُلِ هُدِينَهُ كُمْهُ فَتُمُ لِمُنْهُ

הְפַקּיד יִיְיִ יְתַ מִשֶּה:

commanded Moses. testimony; as the Lord screen, and screened the ark of the tabernacle, and set up the veil of the

And he brought the ark into the

رقٰلٰ څلا: וּנשׁן אָטַ עַהָּאַבְעוֹן בַּאָּעַבְ מִנְמָּב וּנַעַב זָת פַּטִּנִגא בַּמַהָּכּו זִמִּנֹא

מְבַּרָא לְפָּרוּכִתָּא:

tabernacle northward, without the 22 meeting, upon the side of the And he put the table in the tent of

ជ突다: (0) יְתְּוָה כַּאֲשֶׁר צְנָה יְתְוָה אָתַ־ تنقُلِك مُكْرِد مَثِكَ كُنُو خَصْر نُولِد مُحِيد، مُكِدرا يَخْتِده

קַרַם יִיִּ בְּמָא דְּפַקּיִד יִיִּ יָת משֶׁה:

LORD commanded Moses. upon it before the Lord; as the And he set a row of bread in order

ثلاثك: بُرَدَ لِيَهُمْ لِمَا مَرْمُ رَبُكُ لِيَعْمُ فَا يَعْدُرُكُ فِلَائِهُ مَرْ هَنَهُ

southward. table, on the side of the tabernacle 24 tent of meeting, over against the And he put the candlestick in the

- (19) ויפרש אח האהל. קיריעות סעויס:
- (02) את העדות. קלומומ:
- 970: (22) על ירך המשכן צפונה. נמני סלפוני של רומד סבים (יומל לג:): ירך. כמרגומו לְדֶּם, כירך סוס שסול בלדו של

	(72) ויקשר עליו קשורת. מחליחוערצי (92) ויעל עליו וגר. אף ביוס סממיניל מנימיס אסרן בו ביוס, שואתר קרב אל קימ (מכיס של חמיד, כמו שואתר קעַללן מֹלֶח בֶּל (15) ורחצו ממנו משה ואהרך ובניו. משס עמסס: (28) ובקרבתם. כמו ובקרבס, כשיקרבו:	מלואים שסוא יום סקמת סמשכן, שמש isa וגו' (ויקרא ט, ז): את העולה. ול sägt וגו' (שמות כט, מ):	משס וסקריב קרבנות לבור, מון מלום עולת סממיד: ואת הטנחה. מנמי	ជ
	ַהַמְּלְאֵלֶּע: (פּ)		work.	
\$ 8	رْرِهَا هُمَ تِيْمِةً لِهُمَ مُوادِ كُونِهَ فِي إِذَهَا هُمَ تِيْمَا هُمَ مُوادِ نِهِنِهِ فِي تِيْمِيْدِ رِيْجِرِ مَنْهِمَ هُمَ		And he reared up the court round about the tabernacle and the gate of the court. So Moses finished the world.	88
78	ϕ ϕ ϕ ϕ ϕ ϕ ϕ ϕ ϕ ϕ	בְּמֵיעַלְחֹוֹן לְמַשְׁכֵּן וִמָּנְאִ וּבְמִקְרַבְחוֹן לְמַרְבְּחָא מִשֶּׁה: משָׁה:	when they went into the tent of meeting, and when they came near unto the altar, they should wash; as the Lord commanded Moses.	₹
1 ξ	ۆת־יִדיהֶם וְאָת־רַגְּלֵיהֶם: אָת־יְדִיהֶם וְאָת־רַגְּלֵיהֶם:	בּגְבֵיהוֹן: הְבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן וְיָת הְקְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן	that Moses and Aaron and his sons might wash their hands and their feet thereat;	1 ξ
96	נַלְשָׁםׁ אָת־הַכִּיֹּר בֵּין־אָהָל מוֹעָד וּבֵין הַמִּוְבֵּחַ נִיּתָּן שָׁמָּה מַיִם לְרְחְצֶה:	לְטַבּוּהֵ: וְכֵּוּ מַּוִּבְּטִא וִּיִּעִד שַּׁמָּוֹ מִּנְּא וְהַוּּוּ זִיִּע בִּיּוְבַא בֵּוּ מַהָּבּוּ וְמִּנָּא	And he set the laver between the tent of meeting and the altar, and put water therein, wherewith to wash;	90
67	ְּצֵּתִ מִוְבָּח הַעִּלְּה שָׁם פָּתַח מִשְׁכַּן אְהָל־מוֹעֵּד וַיַּעַל עָלִי צָּת־הַעַּלְהֹ וְצֶת־הַמִּנְהָה כַּצִּשֶׁר צְּנְה יְהְנֶה צֶת־מֹשֶׁה: (ס)	מְמֶּטִי: מְנְטִׁטְא בְּמָא דְפַּקֵּיד יָיָ יָת נְאַפִּיק עַּשְׁבָּנְא מַשְׁבַּן זְמָנָא בְּחָרַע מַשְׁבָּנָא מַשְׁבַּן זְמָנָא נְיָם מַדְּבְּנָא דַּעַּלְתָא שָׁנִּי	And the altar of burnt-offering he set at the door of the tabernacle of the tent of meeting, and offered upon it the burnt-offering and the meal-offering; as the LORD commanded Moses.	67
וביתי	נֵיָשֶׂם אָּטַבְּלְכַּוּ תַּפָּטִּטַ לִּמִּאָּבֵּו:	לְמַמְּבְּיֹא: וְמִּוּ, יִּטְ פִּׁבְסָא בַּעַבְּמָּא	And he put the screen of the door to the tabernacle.	82
Ľ٦	וַיַּקְמָר עָּלָיו קַטָּהָת סַמָּים כַּאַשֶּׁר צְּיָּה יְהֹוָה אָת־ מִשֶּׁה: (ס)	ְצִּקְטַר עַּלְוֹהִי קַטֹרֶת בּוּסְמִין בְּמָא דְפַקֵּיר יְיָ יְת מֹשֶׁה:	and he burnt thereon incense of sweet spices; as the LORD commanded Moses.	Lτ
97	נינשט אַת־מּוְבָּח תַּיְּהָב בְּצִּהֶל מוֹעֵּד לְבְּנֵי תַפְּרְכֶת:	בְּמַמְּכּן וֹמִנֹא צְוֹנִם פּּרוּכִּמָּא: וְמִּוּג נִיט מִנְבִּטִא גַּנִיבָּא	And he put the golden altar in the tent of meeting before the veil;	97
\$7	ניעל הַנֵּרְת לְפְּנֵי יְחְנָה כַּאֲשֶׁר צְנָה יְחְנָה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	בְּפְּקֵיר וְיִ יְהְ מְמֶּה: הְאַרְלֵיק בּוְצִינָיִא בֵּרָם וְיָ כְּמָא	And he lighted the lamps before the LORD; as the LORD commanded Moses.	\$7

שביתי

מפטיר ניְכָס הַעָּנָן אָת־צְּהָל מוֹעֵּד נחַפָּא עַנָּנָא יָה מִשְׁכּן וִמְנָא

بَرْجُتِهِ يُسَالِمُ مُسَالِةِ مُشَافِرُهِ : زِرْجُتُهِ يَسِرُ مُشْمُورُهِ : زِرْجُتُهِ يَسْرُ مُشْمُورُهِ:

filled the tabernacle. meeting, and the glory of the LORD Then the cloud covered the tent of

וּכְבַּוֹד יְהֹוֹה מְלֵא אָת־הַמִּשְׁבֵּן: עַּנְשָׁבַנֵא: אַבְל מוּמָּג בִּי־שְׁבָן מְּלְיוּ הַמְּנֵן לְמִשְׁבּן וִמְנָא אָבִי שְׁרָא עָּלְוּהִי ַּ נְלֵאְ יְבָּיִלְ מִשָּׁה לְבוּאִ אָלִ- וְלָא יָבִּיל מֹשָּׁה לְמֵיעַל

tabernacle. glory of the Lord filled the the cloud abode thereon, and the into the tent of meeting, because And Moses was not able to enter

تَانُمُدِيْتًا ◘: بختم المرا المرا المرا المناه المراع المراه المراع

בְּכִל מַמְּלְנֵיהוֹן: نَشِلَهُمْ قُحُمْ مَشِخُتُهُ ثُمْمُما خَتَدَ نَشِلَهُمْ

throughout all their journeys. children of Israel went onward, 36 up from over the tabernacle, the And whenever the cloud was taken

עד־וֹים הַעְּלִיהִי: י נאם לא יעלה העלו ולא יסְנוּ וְאָם לֵא מִסְתַּלָּם מָּנִוֹא וֹלָא

נְשְלֵין עַד יוֹם אָסְתַּלְקוּתֵיה:

that it was taken up. then they journeyed not till the day But if the cloud was not taken up,

 בוע : הֹב אֹב לבל במסמים:
 לינ בְּי שְׁנַּן יְהְנָה עַל־הַמִּשְׁבְּן יוֹמָם אֲבֵי עַנַן יִקְרָא דִּייִ עַל מַשְׁבָּנְא יְאֵשׁ הִּהְנָה לֻיִּלְה בֻּּוֹ לְשֵׁינֵי כְּל־ בִּימְמָא יְהִיוּ אִישְׁהָא הָנֵי בְּלִילִא הִיה לְשִׁינִי כִּל הִיה

نهٰدُمْح څخح مَمْخُتبيا: לבולוא בוש למונו לב בוש

throughout all their journeys. the sight of all the house of Israel, there was fire therein by night, in upon the tabernacle by day, and For the cloud of the LORD was

.7+2 og nq no si untluH odt bno, dh og nq no o2 - 1:21 On Shabbat Parah, read Mafiir and Hafiara on page 243. On Shabbat Hattodesh, Mafiir is Exodus Sbekalim, Mafiir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Hafiara is the special Hafiara on page 237. The Hafrarah is I Kings 7:51 - 8:21 on page 229. Sepharadim read I Kings 7:40 - 7:50. On Shabbat

סשלישי והכריע ביניהם, כי שכן עליו הענן, אמר מעמה, כל זמן שהיה עליו הענן, לא היה יכול לבוא, נסמלק הענן, נכנם (פב) ולא יבול משה לבוא אל אהל מועד. וכמוז אקד אומר, וזבל משה אל הקל מועד (זמרזר 1, פע), בה הכמוז

נלבקו כולן מסמום: שף סוא קרוי מסע, וכן וַיֵּלֶךְ לְמַשְׁעיו (בראשים יג, ג), וכן אַבֶּׁה מַשְׁעִי (במדבר לג, א), לפי שממקוס החנייה חורו ונסעו, לכך (88) לעיני כל ביח ישראל בכל מסעיהם. זכל מפע שהיי נופעיה, היה הענן שוכן זמקוס אשר יהנו שם. מקוס הנייהם ומדבר עמו (פמיחה למ"כ ח):

- And the Lord called unto Moses, and spoke unto him out of the tent of meeting, saying:
- Speak unto the children of Israel, and say unto the When any man of you bringeth an offering unto the LORD, ye shall bring your offering of the cattle, even of the herd or of the flock.
- If his offering be a burnt-offering of the herd, he shall offer it a male without blemish; he shall bring it to the door of the tent of meeting, that he may be accepted before the Lord.
- And he shall lay his hand upon the head of the burnt-offering; and it shall be accepted for him to make atonement for him.
- And he shall kill the bullock before the Lord; and Aaron's sons, the priests, shall present the blood, and dash the blood round about against the altar that is at the door of the tent of meeting.
- And he shall flay the burnt-offering, and cut it into its pieces.
- And the sons of Aaron the priest shall put fire upon the altat, and lay wood in order upon the fire.
- And Aaron's sons, the priests, shall lay the pieces, and the head, and the suet, in order upon the wood that is on the fite which is upon the altar;
- but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.
- And if his offering be of the flock, whether of the shall offer in a male without blemish.
- And he shall kill it on the side of the altar northward before the Lord; and Aaron's sons, the priests, shall dash its blood against the altar round about.

- ייקרם ניקקא אָל־מֹשֶׁה נִיִדַבֶּר יְהֹנְתֹ אֵלְיוּ מֵאָהָל מוֹשֶּׁר לֵאמִר:
- דַבֶּר אָל־בָּנָי יִשִּׁרָאֵל וְאָטַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָׁם בְּי־יַקְרִיב מִבֶּם קָרָבָּן לֵיהֹזָּה מִן־הַבְּהַמָּה מִן־הַבָּקָרֹ וּמִן־הַצֹּאִן הַקְרִיבוּ אָת־קְרְבַּנְכֶם:
- ، אִם־עֹלְה אָל־פֶּׁתַּוֹ מִן־תַבָּּלָּר זָבָר מִּמִים יַקְרִיבָנִּוּ אֶל־פֶּׁתַח אָהֵל מוֹעֵר יַקְרֵיב אֹתֹּוֹ לְרְצֹּנִוֹ לְפְּנֵי יְהְוֶה:
- לְכַּפָּׁר מְּלֶיְנִי: † וֹסְמָּוֹבׁ יִּבְיִ מִּלְ נַאָּמִ טִׁמְלִֻּטִ וֹּנִבְאָּנִי לִיִּ
- וְשָׁחָט אָת־בֵּן הַבְּקֵר לִבָּוֵי יִהוֹוָה וְהִקּרִיבוּ אָת־הַדֶּם עַל־הַמִּוְבֵּתִ סָבִּיב אֲשֶׁר־פֶּתַה אָהֶל מוֹעֵר:
- انخشم عُد_نمذٌ د انت عثد ذئتاً.ن:
- ְוֹמְּלֵבְנִ מִּגְּנִם מַּלְ_טִאֶּמִ: בּ וְּנִּטְׁנִי בִּיָּרְ אַנְדַבְן עַכְּנֵוֹן אָמִ מַּלְ_טַפִּוֹבָּיִטִּ
- ، إلاّ إذ الأيار مَوْبَاذُ هِذَ هِنَا مَوْبَاذُ هِم مَوْبَاذُهُ هُمَا بَرَاهُ فَا يَهُمَا مَوْبَادُ لَا كُنَا لِالْحَادُ لِالْمُ الْهُوْلِ الْهُوْلِيَّةِ الْمُؤْلِدُ فِي الْمُؤْلِدُ
- ، إِمَا بَوْدَ نَجْدِيْنَ نَبَارِاً مِعْزُدَ هَٰفِي يَا بَرَجَفَٰاتَ يَادِيَا هُمَا بَوْدَ لَيَقِائِفُونَ لَا غُزُدَ هَٰفِي يَادِيَ بِنَائِنَ زِادَيْنَا: (0)
- מֹן בְיֹמֹיִם לְמְלְנִי זֹכֵּר שַׁמִּים וֹלֵּבוּכֵּה: י^{מנקק} וֹאִם מֹן בַּאָּאָן לֵבְבַּנִּי מִן בַבַּאָבִּים אִנָּ

פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי

- And he shall cut it into its pieces; and the priest shall lay them, with its head and its suet, in order on the wood that is on the fire which is upon the altar.
- But the inwards and the legs shall he wash with water; and the priest shall offer the whole, and make it smoke upon the altar; it is a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.
- נְתָּר אָתִּ לְנְתַּלְּנִ נְאָתַ רִאָּאָוּ נְאָתַ פִּּדְרָוֹ נְתָּרְ הַפֹּהַלְ אָלְם עַלְ־הֵעֵּצִיםׁ אֲעָּרִ עַלְ־הַאָּשׁ אֲשֶׁר עַלְ־הַמִּוְבְּחַ:
- ְּתַמֶּרֶב וְתַבְּרָעֵיִם יִרְתַּץ בַּמָּיִם וְתִּקְרִיב תַפֹּתֵן אֶת־תַפֹּל וְהִקְמֵיר תַמִּוְבֵּחָה עֹלֶר הׁוּא אִשֶּׁר רֵיתַ נִיחָת לִיהְּה: (פ)

בּגְּרָל זְרוֹשֶׁהַ יִדְּעָנִי בְּאָבֶן İĞŪL _لگ כַּב יִשְׁבֵּי כִּנְעַּוֹ: עפַּל עַלְיהָר אָיִלְהָר אַנְלֵי מוְאָּר וֹאָנִוֹמִוְ נִוֹמָר 浴厂┌□ לָׁנֵוֵצְנִּ אָנוֹן יִשְׁבֵּן פַּּלְמֶּנוּ: אָן נְבְהַרְאָ אָבְוּפָּר ئلىك: מְּטְׁמִּנִ עַּמִּים יִרְּנְּזְנִן בְחַסְדְרָ עַם־זֵי נְּאָלְהָ דְנַלְטַׁ בְּתְּגְּנַבְ אֶבְ בָּנָנִב למנט למולב טבלמטן אבא: **Ë**\%: ځنانځ בְּמִבְר נָאִבְּר בַּמְּדֶשׁ נוְבָא הָהִלָּת עָשָׁר غَانِاً.□: מֶּגְבְּמְבְּׁע בַּאֶּבְם יְּעוֹּע בְרוּהַף כִּפָּמוֹ יָם אַלְעוּ כַּמוּפָּבות בָּמִים אָבֿוּע עַוֹבְיָּה עַוְבוּהְאָמָן וֹבוּיּ ĪĠĊ ڔٙڛؚۊؠ אניב אָרְדָר צַשָּׁיג אַנובַל מִּלְץ שׁמִלְאָמוּ ۲۱۲٬۵ בְּבְּאָנְ הְדִנְתְתְ בְּלֶבְיֵים: عُلَّالًا هَقِيكِ تُمُلُمِد مِنْ الله לאָבוּ בְמוַנוֹר خَارُيْ لِــُــ بككي השפח חברוף יאקבמו פקש: ַּרְנָה הִּרְעַץ אַנֵּב: יִבְרָב נְאַנְנְךָ מַבְּרָם :اڠلا וְמֶׁנְלַבַּ יְרִנְרָ נָאֶבְרָי בַּכְּתַ מָבְמָּנו מִבּגוּ בִּנִם סָּוּב: שבמט וְכַּסְׁנְמִוּ וְבְרוּ בִמְצוֹעִם בְּמוֹ_ מובלע פולה והילו יבים ئېل: ĿĊĊ אָב' נאַרטְטָּנְה: יְהְוָה אֵישׁ מִלְחָמָה יְהֹוָה المُناهِ الله זֹע אָלִן נֹאַלוָנִנוּ ڲٛڔڵ؞ וְרַבְּלֵוּ רְמֶה בַּיָּם: הגי וומבע יִש זיים ביים ZXČL אָשֶׁירָה לַיהוָה בִּי־גָאַה גָּאָה άtα ţŸrr-dÿr וּבְנָּוּ וֹמֻּבְאָבְ אָעַרַהַמִּוּבְּע 口がお口 ב'יהנְה آنظظك

שירת הים

WITH TID RUNTER TREETING

אָמָּט בֹמָּב וֹמַּבְצִּי נְאֵמֶטוּ וְמִאָנְן וֹמְעָרְוּ וֹכִאָ אָמֶּב לְבמֵּב: (פּ)

אָת־שָׁמִי לִשֵּׂיִא: (פּ)

זְכִּוֹר אָת־לִּוֹם תַשִּׁבְּת לְקַדְּשִׁי שֵׁשָׁת יָמֵים תַּצְּבֹּר יְנְשָׁתְּיִ כְּל־מִלֹאִבְמֶּדְ יְיֹוֹם תַשְּׁבָת יִשְׁתִּי שַׁבְּתוּ שֵׁשָּׁת יְמֵים תַשְּבָּת יְמָדִי שִׁבְּתוּ שֵּׁתְּתִּי שַּבְּתוּ אַמִּרֹיוִם תַשְּבָּת יְמִים הַשְּׁבָּת יִמְיִם הַשְּׁבָּת יִּהְנִּה אַמִּי יְמִים תַשְּׁבָּת יִּהְנִּה צָּמִי יִּבְּרָ יְּהְנִּה אַמִּי יְמִים תַשְּׁבָּת יִיִּמְי אַמִּרִייִּם תַשְּבָּת יִיִּמְי אָמִר יְנִם תַשְּׁבָּת יִּמְיִם יִּשְּׁבִּת יִּיִּה בְּּרְ בַּנִיןְ יְמִיּ שְּבְּרִי יְהְנִיׁת אָמֶר יְרִם תַשְּׁבָּת יִּיִּה עִּיְיִי שָׁה יִּהְיִּי אַמִּי יִּבְּי שִּׁבְּי יִּהְיָּה אַמִּי יִּהְיִּה עִּיִי שִׁיִּי שִּׁתְּי יִּיִּי שִׁי שִּׁבְּי שִּׁבְּי יִּהְיִּה עִּי שִׁנִּי שִׁי שִּׁבְּי שִׁי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִּבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִּׁבְי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִּׁבְּי שִּבְּי שִּׁבְּי שִּׁבְּי שִּיְבְּי שִּׁבְּי שִּׁבְּי שִּׁבְּי שִּבְּי שִּׁבְּי שִּׁבְּי שְׁבְּי שִּׁבְּי שְׁבִּי שִּׁבְּי שִּׁבְּי שִּבְּי שְׁבְּי שִׁבְּי שִּבְּי שִּׁבְי שִּׁבְּי שִּבְּי שְׁבְי שִּבְּי שִּבְּי שִּבְּי שִׁבְּי שִּׁבְּי שִּיבְּי שְׁבְּי שִּבְּי שִּבְּי שִּבְּי שִּבְּי שְׁבְּי שִּבְּי שְׁבְּי שִּבְּי שְׁבְּי שְׁבְּי שִּבְּי שְּבְּי שְׁבְּישְׁבְּי שְׁבְּישְׁבְּי שְּׁבְי שְׁבְּישְׁבְּי שִּבְּי שְׁבְּי שְׁבְּי שְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּי בּבְּישְׁבְּי שִּבְּי שְּׁבְּי שִּבְּי שְׁבְּי שִּבְּישְׁבְּי שִּבְּי שִּבְּי שְּבְּישְׁבְּי בְּיִבּישְׁבְּי שְּבְּישְׁבְּי שִּבְישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְּבּישְּים שְּבְּיבְּים שְּׁבְּיבְּישְּבְּישְׁבְּישְׁבְּישְּבְּיִּבְּים

אָנְרֵי יְהְנָה אֵלְהָיִר אֲשָׁר הוֹצֵאתִיף מַאָּרֶץ מִצְּרֵים מִבָּרִים מִבָּרִים: לַאׁ יִהְנָה אֲשָׁר הוֹצֵאתִיף מַאָּרֶץ מִצְּרָיִם מִבְּיִם עִלְ־בָּנִים עַלְ־שִׁנְעִי מִצְּרָה עַלְ־בָּנִים עַלִּשִׁמְתִּים וְעַלְּרִים עַלְ־הָּעָּר בְּשִׁנִים וְמִלְּהִים לְאִׁהָרְיִ אֲלֹ מִּנְאִ פֹּמֵּר עֵּנִיְ אָבְּׁת עַלְ־בָּנִים עַלִּ־שִׁמְתְּשִׁר וְמָבְרִ לְאִרְבִּי בְּשְׁנִים לְאִהְבִי הְּלְשִׁמְרֵי מִצְּרְבְּנִים עַלְאִרְבְיִּ מְמִים וְעִלְּיִם לְאִהְבִּי בְּשְׁנִים לְאִהְבִי הְלְשִׁמְרֵי מִצְּלְהִים לְאִהְבִּים מְלִיבְים עַלְיבִּים וְעִבְּים לְאִהְבִיי הְלְשִׁמְרֵי מִצְּלְהִים לְאִהְבִיים מְלִיבְים מִלְיבִים עַלְיבִּים לְאִהְבִיים בְּשְׁיִם לְאִהָּבִיים בְּשְׁנִים לְאִהְבִיים בְּשְׁים לְאִהְבִיים בְשְׁים לְאִבְּים לְאִהָּבִיים בְּשְׁים לְאִבְּים לִיאִהְבִיים בְּשְׁים בְּשְׁים לְאִבְּים לִיאִהְבִיים בְּשְׁים בְּשְׁים בְּשְׁים לִאְבִים בְּשְׁים בְּשְׁבְּים לִאְבִים בְּיִּם בְּעִּבְים לְאִבְּים לִיאְבִּים בְּעִּבְּים לְאִבְּים בְּעִבְּים לְאִבְּים בְּעִּבְּים בְּעִבְּים לְאִבְּים בְּיִבְּים לְאִבְּים בְּעִבְּים לְאִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעְבִּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעְבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּבְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְים בְּבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּעִבְּים בְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּעִבְּים בְּים בְּים בְיבְּים בְּים בְּים בְּים בְּעִבְּים בְּים בְּים בְּעִבְּים בְּים בְּיִבְּים בְּים בְּים בְּיִבְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּיִבְּים בְּים ּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּיבְים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּבְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּבְים בְּים ים בְּים בְּיבְים בְּבְּים בְּים בְּים בְּים בְּים בְּיבְים בְּים בְּים בְּיבְּבְי

משרת הדברות במעם עליון

上 回の 上 に は

REULR WAIR

The Haftarah is Isaiah 27.5 - 28:13 & 29:23 - 29:23.

In days to come shall Jacob take root, Israel shall be blossom and bud; And the face of the world shall be filled with fruitage.

Hath He smitten him as He smote those that smote him? Or is he slain according to the slaughter of them that were slain by Him?

In full measure, when Thou sendest her away, Thou dost contend with her; He hath removed her with His rough blast in the day of the east wind.

Therefore by this shall the iniquity of Jacob be expiated, And this is all the fruit of taking away his sin: When he maketh all the atones of the altar as chalkstones that are beaten in pieces, So that the Asherim and the sun-images shall rise no more.

For the fortified city is solitary, A habitation abandoned and forsaken, like the wilderness; There shall the calf feed, and there shall he lie down, And consume the branches thereof.

When the boughs thereof are withered, They shall be broken off; The women shall come, and set them on fire; For it is a people of no understanding; Therefore He that made them will not have compassion upon them, And He that formed them will not be gracious unto them.

And it shall come to pass in that day, That the LORD will beat off [His fruit] From the flood of the River unto the Brook of Egypt, And ye shall be gathered one by one, O ye children of Israel.

And it shall come to pass in that day, That a great horn shall be blown; And they shall come that were lost in the land of Assyria, And they shall worship the LORD the land of Egypt; And they shall worship the LORD in the holy mountain at Jetusalem.

Woe to the crown of pride of the drunkards of Ephraim, And to the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley of them that are smitten down with wine!

ַנְּמְלְאָנּ פְּנִגְעֵבֶלְ טְּנִּדְּעֵי: (פּ) איווא עַבּאָנִק וַהְּנַה וֹהֹּלֶך וֹגָּגּלִ נִּפָּנִע וֹהְנִאָּרְ יַּ

ק הְּסְמָבָת מַבֶּהוּ הִבְּהוּ אָם־בְּהֵהָג הַרָּגִיּ הֹרֶג:

« בְּסַאִּסְאָה בְּשֵׁלְחֲה מְּרִיבֶּנָה הָנֶה בְּרִיּחָוֹ הַפְּשָׁה בְּיִים קְדִים:

לַכָּן בִּיאִת יָכָפַּר עֵּוֹן־יַעֵּלִּב וָזֶה בָּלִ פְּרֵי הָסָר חַשָּאתִוּ בִּשִּימֵוּו כָּלִ־אַבְנֵי מִזְבָּח וְחַמְּנִים:

בֵּי עַיר בִּצּירָהֹ בְּדָּר נָזֶה מִשְׁלֵח וָנִעֵּזָר פַּמִּרְבָּר שָׁם יִרְעֵּה עַנֶּל וְשָׁם יִרְבָּץ וְכִלֶּה סְעָבֵּיה:

בִּיבָשׁ קִצִּירָהֹ הִשְּׁבַּרָנָה נָשִׁים בָּאָוֹת מְאִירַוֹּת אוֹתָה בַּי לָא עַם־בִּינוֹת הֹוּא עַל־בֵּן לֹא־יְרַחֲמָנֵּנּ עַשֶּׁהוּ וְיִצְּרָוֹ לֹא יְחֻנֵּנּוּ: (פּ)

וְהָנְהִ בַּנִּיִם הַהֹּוּא יַחְבָּט יְהִנְָּה מִשְּבָלִה הַנְּהָר עַּד־נַחַל מִצְּהָיִם וְאַמָּם הָּלְּקְּטָּוּ לְאַתַּד אֶהֶד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

ְּיִהְנָהוּ בַּיִּוֹם תַהֹּוּא יִהְקִעַּ בְּשׁוֹפֶּר גָּדִיֹל י ִּבְּאוּ הָאִּבְדִיםׁ בְּצֵבֶץ צַּשׁׁוּר וְתַנְּדָּחָים בְּצֵבֶץ מִצְרֵיִם וְהִשְׁתַּחֲנָוּ לֵיהֹנֶה בְּתַר הַקְּדֶשׁ בִּירוּשְׁלֶם: (פ)

ייוועאא הוֹי שַּמֶּרֶת גַּאוּת שִּבֶּרֵי אָפְּרַיִם וְצָיִץ נַבֶּלְ בְּרֵי הְפְּצֵּרְתְּיִ צֵּאֵתְ שִּבֶּרֵי אָפְּרַיִם וְצָיִץ נַבֶּלְ הוֹי שַּמֶּרֶת נֵּאִי שָׁפֶּרֵר אָפְּרַיִם וְצָיִץ נַבֶּלְ

Behold, the Lord hath a mighty and strong one, As a storm of hail, a tempest of destruction, As a storm of mighty waters overflowing, That casteth down to the earth with violence.

The crown of pride of the drunkards of Ephraim Shall be trodden under foot;

And the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley, Shall be as the first-ripe fig before the summer, Which when one looketh upon it, While it is yet in his hand he eateth it up.

In that day shall the LORD of hosts be For a crown of glory, and for a diadem of beauty, Unto the residue of His people;

And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, And for strength to them that turn back the battle at the gate.

But these also reel through wine, And stagger through strong drink; The priest and the prophet reel through strong drink, They are confused because of wine, They steel in vision, they totter in judgment.

For all tables are full of filthy vomit, and no place is clean.

Whom shall one teach knowledge? And whom shall one make to understand the message? Them that are weaned from the milk, Them that are drawn from the becomes

For it is precept by precept, precept by precept, Line by line, line by line, Here a little, there a little.

For with stammering lips and with a strange tongue Shall it be spoken to this people;

To whom it was said: 'This is the rest, Give ye rest to the weary; And this is the refreshing'; Yet they would not hear.

And so the word of the LORD is unto them Precept by precept, Line by line, little; there a little; That they may go, and fall backward, and be broken, And snared, and taken.

ַ הַּנָּה הְזָּק וִאַפִּץ לִאִּדִּיִּרִ בְּזָבֶם בְּרֶדִ שַׂעַּר קטֶב בְּזָבֶם תַּיִם כַּבִּירֵים שִׁטְפָּים הִנִּיח לְאָבֶץ בְּיֵר:

אָפְבֶוֹם: בּבְנְלְנִם שַּבְׁמְּסִׁנְּה עַּמֶבֶרָת גַּאָנִּת שִׁכּוָבֵי

ֵוֹהְיִהְׁה צִיצָּה נִבֵל צְבָּי הִפָּאַרְהֹּוֹ אֲשֶׁר עַל־ רָאִשׁ גֵּיִא שְׁמָנִים פְּבִכּוּרָהִ בְּמָנֶהם לִּיִּץ אֲשֶׁר יִרְאֲה הַרֹאָה אִיֹּהְה בְּעִיּדֶה בְּכַפִּוֹ יִבְלְעֵּנְה: (ס)

בּיַנִם תַהֹוּא יְהְיֶה יְהְנֶת צְבְאׁוֹת לַעַּמֶּרֶת צְבְי וְלְצְפִירֶת הִפְּאָרֶת לִשְׁאֶר עַמְּוֹ:

، بَرَٰרِينَ מִשְׁבָּׁט לַיּוֹשֶׁבֹ עַלִּיהַשָּׁט بَرْبِدِينَ מִשְׁבָּׁט לַיּוֹשֶׁבַ עַּלְ־הַמִּשְׁבָּׁט יִּלְרַיִּנְיִם מִשְׁבָּׁט

ْ بَرْدَ جَمْخُر فِدَرْا شِرْدَ دَحْشِهُد فِيْدًا فِرْدَ هِ شِرْدَ جَشَخُد دَخَرْشَ مَا لَيْنَا فِرْدَ مِنَا لِيَجْدَ شَرْدَ خَشَخُد فِكَ فَرَدَ مِنْ لِيَسْخُد

ַ ਫ਼ਾ ਫ਼੍ਰਾਂ ਯੂਰ੍ਹੀਂਟੀ ਖ਼੍ਰੀਆਂ ਕੁਾਂਅ צַּאָּה ਫ਼੍ਰੀ קקוֹם: (פּ)

﴿ אָּטַ־מִּי יוֹנֵה דַּמְּה וְאָתַ־מָּי יָבָּון שִּׁמִּימָּה • אָטַ־מִי יוֹנֵה דַמְּה וְאָתַ־מָּי יָבָּוּן שִׁמִּימִּה

ֶּמֶם וֹמֵּגֶר מֶם: בּׁוֹ בֵּוֹ לְבִּוֹ בִּלְבִּוֹ לִוֹ לִלֵיו וֹמֵּגֶר

הְעָם הַגֵּה: בּי בְּלְעָנֵי שָׂפְׁה וּבְּלְשִׁוֹן אַחָבָה וְּדְבָּר אָלִ

ַ אָשֶׁרוּ אָמַר אַלִּיהָם זָאָת הַמָּנִּיחָה הָנָיִחִּי לֶּעְּיֵׁךְ וְזָאָת הַמַּרְנֵּעָה וְלָא אָבִּיּא שְׁמְוֹעַ:

Therefore thus saith the LORD, who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob: Jacob shall not now be ashamed, Neither shall his face now wax pale;

When he seeth his children, the work of My hands, in the midst of him, That they sanctify My name; yea, they shall sanctify the Holy One of Jacob, And shall stand in awe of the God of Israel.

לבו פְּה־אָמָר יְהוָה אָל־בָּית יַעַּלִּב אַשֶּׁר פְּהָה אָת־אַבְרָהָם לְאַ־עַּמָּה יֵבוֹשׁ יַעַּלִב יְלְאַ עַּהָה פְּנָיי יֶהֵוְרוּ:

וֹאָטַ אֶּבְנֵי, וֹמְּבָאֵבְ זֹהְּנֵיהֵנּ זְלֵינֵּוֹמִּ אָמִי וֹנִלֵּינְתִּנְ אָטַ לֵּבְוָתִּ זֹהְּלְב בּ, דְבֹּאַעָוִ וֹלְנָיִוּ מִהְּמִּנִי זִנִי בּלֵבִּנִ

TEUTR 1%T%

The Haftarah is Ezekiel 28:25 – 29:21. On Rosh Ḥodesh, read the Maftir and Haftarah on page 23 2.

Thus saith the Lord God: When I shall have gathered XXVIII:25 the house of Israel from the peoples among whom they are scattered, and shall be sanctified in them in the sight of the nations, then shall they dwell in their own land which I gave to My servant Jacob.

And they shall dwell safely therein, and shall build houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell safely; when I have executed judgments upon all those that have them in disdain round about them; and they shall know that I am the Lord their God.'

In the tenth year, in the tenth month, in the twelfth day of the month, the word of the LORD came unto me, saying:

Yon of man, set thy face against Pharaoh king of Egypt, and prophesy against him, and against all Egypt,

speak, and say: Thus saith the Lord God: Behold, I am against thee, Pharaoh King of Egypt, The great dragon that lieth In the midst of his rivers, That hath said: My river is mine own, And I have made it for myself.

And I will put hooks in thy jaws, and I will cause the bring thee up out of the midst of thy rivers, and all the fish of thy rivers, and all the fish of thy rivers.

פּה־אָטָר אָשֶׁר נָחָהִי לְעַבְּיָר לְיַנְּמְּלְר: וְנְקְּדֵּשְׁהִי בָּם לְעָּיֵנִי הַגּּוֹיִם וְיֵשְׁרֵּי עַלִּ הִשְּׁרְאָלִ מִּוֹ הַמְּמִים אָשֶׁר נָפָּצִי בָּם אַרְטְּלְים אָשְׁיִּר נְּחָהִי בְּם

בּשְׁנָה הְעֵשׁרִית בְּעַשִּׁרִּי בִּשְׁנִים עְשֶׂר לַתְּדֶשׁ הְיָה דְּבַר־יִּהְנָה צֵּלֵי לֵאִּלְיר:

مَعْرَبُو اِبَادِيَّهُ مِكْرَادُ اِلْاَكْ مَعْرَاتُ جِوْلَةً: مَعْرِبُو اِبَادِیِّهُ مِكْرَادُ اِلْاَكْ مَعْدَاتُ جِوْلَةً:

דַּבָּר וְאָמַרְמָּ כֹּה־אָמַרוּ אֲדֹנָי יֵחֹוֹה הִנָנִי עְלֶיךִּ פְּרָעָׁה מֶלֶּךְ־מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַנָּלִי הָנִּיִּרִ הַרֹבֶץ בְּתַּוֹךְ יָאֹרֶיוּ אֲשֶׁר אָמָר לִי יְאֹרָי יַאָנִי עֲשִׁיְהָנִי:

;אָרְּיִרְ בְּקְשְׁקְשֵׁנֵייְרְ מִהָּיִרְ מִיְּיִרְ וְאֵבֶי הְהַבְּקְתִּירְ מִתְּיִרְ יִאָבְיִרְ הְאַבְיִרָ הְהָדְבְּקְתִּי דְנִתְ־יִאְבָיִרְ בְּקַשְׁקְשֵׁנֵיִיִּרִ הְנְתַּבְיִי (כ׳ חחיים)[ק׳ חַחִים] בְּלְחָיֶרִּ

- And I will cast thee into the wilderness, Thee and all the fish of thy tivers; Thou shalt fall upon the open field; Thou shalt not be brought together, nor gathered; To the beasts of the earth and to the fowls of the heaven Have I given thee for food.
- And all the inhabitants of Egypt shall know That I am the Lord, Because they have been a staff of reed To the house of Israel.
- When they take hold of thee with the hand, thou dost break, And rend all their shoulders; And when they lean upon thee, thou breakest, And makest all their loins to be at a stand.
- Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will bring a sword upon thee, and will cut off from thee man and beast.
- And the land of Egypt shall be desolate and waste, and they shall know that I am the LORD; because he hath said: The tiver is mine, and I have made it.
- Therefore, behold, I am against thee, and against thy rivers, and I will make the land of Egypt utterly waste and desolate, from Migdol to Syene even unto the border of Ethiopia.
- No foot of man shall pass through it, nor foot of beast shall pass through it, neither shall it be inhabited forty veats.
- And I will make the land of Egypt desolate in the midst of the countries that are desolate, and her cities among the cities that are laid waste shall be desolate forty years; and I will scatter the Egyptians among the nations, and will disperse them through the countries.
- For thus saith the Lord GOD: At the end of forty years will I gather the Egyptians from the peoples whither they were scattered;
- and I will turn the captivity of Egypt, and will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their origin; and they shall be there a lowly kingdom.

- ۥڹڡٚ؈ٚڗ؋ڽڂڽڽ אڹؠ؋ڔۼڽؗۮڿڂۦۼ؞ڽ ڔڬٚ؉ڹڡ۪۪ڿ؇ڔؙ؈۫ڽڔۺڿڎ؇؞ڔؗ؇ڹۅڎ بو؈ڗ؋ڿ؇ڔؙ؈ڽؠڽڿڎ؇؞ڔ؇ڹ٦؞ڽٷؿ بڡ؈ڎڝ؋ڎ
- ײַנְיִנִים מְּהֵׁמֹנִׁע צַׁנִּע לְבָּגִע וְהֶּבְּאֵלְ: " נְיִגְעִ בְּלֵבְ יָהֲבָׁנ מִאֵּנְוֹם כָּג אָנָּג וְעִוְּעִי נַתַּּוֹ
- שׁמְּבֶּׁר וְנַהְּמָּגְׁשׁ לְנֵים כֹּלְ_מִּטְׁלֵּוֹם: (0)
 יִלְּמֹמְשׁׁ לְנִים כֹּלְ_כִּעִּׁר יִלְנִימָּהְּלֵּם מֹלְ,וּבְ

 בֹּעִפֹּׁהְטְּם בֹּנִ (כֻ, בכפּר)[טַ, בַּכּּנּן] שִּיְוּאֹ
- הְּמֶּיִנִי: וְנְדְּלֵּהְ כִּיִּאְדָּוֹ וְחַנְְׁעִ זְּהֵּן אָמָר וְאָר לְוְ וֹאֵדָּ וְחַיְּמָה אָבֵּאְ מִבְּלִים לְמִּמְמָהָי
- ְיִלְּהְּבְּׁבְּיֵבְ וֹלְאָ יִנְּמִּרְ אַּנְּם וְנֵינִץ בְּּנִימִּנִי לָאָ אַ טְׁהַבְּׁבְ בְּנִינְיִנְיִץ אָּנְם וְנֵינִץ בְּנִימִּנִי לָאָ
- וְנָחַתֵּי אָת־אָבֶץ ׁ מִצְרַׁיִם שִׁמָמָׁה בְּתַּוֹדִּוּ אֲרָצַוֹּת נְשַׁמֹּוֹת וְעָבֵיׁהָ בָּתֹוֹדִּ עָרֵים מְחֲרָבוֹת הִהְיֵיוֹן שִׁמְמָּה אַרְבָּעִים שָׁנְּה הַאֲרְצִיֹת: אַת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיָם וְזֵרִיתִּים בְּאֲרְצִיֹת: (ס)
- בֵּי כָּה אָמָר אֲדֹנָי יֶהוֹוָה מִลีץ אַרְבָּעָים שְׁנָהֹ אַקּבֵּץ אֶת־מִצְרַׁיִם מִן־הָעַמָּים אֲשֶׁר־נָפָׁצוּ שׁמּה:
- נַמְלְבָה אָפַלְה: אָבֶץ פּּתְּלִיס עַּל־אָבֶץ מְכּוּרָתָָם וְתֵיוּ שֶׁם מַמְלְבָה שְׁפְּלְה:

- It shall be the lowliest of the kingdoms, neither shall it any more lift itself up above the nations; and I will diminish them, that they shall no more rule over the nations.
- And it shall be no more the confidence of the house of tracel, bringing iniquity to remembrance, when they turn after them; and they shall know that I am the Lord GoD.
- And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first month, in the first day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:
- 'Son of man, Mebuchadrezzar king of Babylon caused his army to serve a great service against Tyre; every head was made bald, and every shoulder was peeled; yet had he no wages, nor his army, from Tyre, for the service that he had served against it;
- Therefore thus saith the Lord GOD: Behold, I will give the land of Egypt unto Mebuchadrezzar king of Babylon; and he shall carry off her abundance, and take her prey; and it shall be the wages for his army.
- I have given him the land of Egypt as his hire for which he served, because they wrought for Me, saith the Lord God.
- In that day will I cause a horn to shoot up unto the house of Israel, and I will give thee the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the LORD.'

TEUTR EX

- מן־הַמַּמִלְכוֹת מִּדְיָנִה שְׁפָּלֶה וְלְאִ־תִּחָנַשָּׁא עוֹד עַל־הַגּוֹנֶם וְהָמְעַּטְּיִם לְבָלְתֵּי רְדָוֹת בַּגּוֹנְם:
- וְלֵאׁ יֶהְיֶה־עֹיד לְבָית יִשְׂרָאֵל לְמִבְּשָׁתֹ מֵּוְפָּיר עְּוֹן בִּפְּנִיתָם אַחֲרֵיהָם וְיֶרְעֹּי כָּי אֲרָי אֲדֹנְי יֶהוְה: (פ)
- رَبَرْ، בְּעֶשְׂרֵים נְשֶׁבַעִ שְׁנְּה בְּרִאִשִׁוֹן בְּאָתָר: בֹּחָדֶשׁ הְיָה דְּבַר־יְהְנָה אֵלֵי לֵאִלָּר:
- פָּן־אָבְׁם וָבוּכַדָּהִאצַר מֶלֵּךִּ־בְּבֶּל הָעֵּבִּיִר מִּקְרָׁח וְבְלִ־בָּתֵּף מִרוּמָת יְשִׁלֶּר לֹא־הָיָת לְוּ וּלְחֵילוֹ מִצֵּר עַלִּ־הָעֲבְּר אֲשֶׁר־עְבָּר עְלִיהָ: (ס)
- ﴿ كِذِا خِمَا هِمِدَ هِيَادٍ يَمَانُ مِنِدٍ نَوَا مَعِرِيَا اِنْشِهِ مِمَادٍ بِهَرَا شِرَادٍ هِنَا هِيَا جَذِم اِبَرِيَا شِهِد مِنَادًا اِشِرَا شِرَادًا الْجَيَا
- פְּעָּלְתוֹ אֲשֶׁר עֲבַר בְּה נָתָתִּי לִוֹ אֶת־אֵבֶיץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר עֲשׁוּ לִּי נָאֶם אֲדֹנֶי וֶהוְה:
- בּיֵנִים תַהֹוּא אַצְמֶיתַ קֶּרֶלְ לְבָּיִת יִשְׂרָאֵׁל וּלְךְּ אָתַן פִּתְחִוֹּן־פֶּה בְּתּוֹכָם וְיָדְעִּי בִּי־אָנִי יְתְּה: (פ)

The Haftarah is Jevemiah 46:13 – 46:28.

- The word that the Lord spoke to Jeremiah the prophet, how that Mebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt.
- Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Moph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.'
- הּנִּבְרֹ אֲשֶׁר דְבָּר יְחִוֹּח אֱל־וִרְּטְרָה הַנְּבָיא לְבֹוֹא נְבְוּכַדְרֶאצֵּר מֵלֶךְ בְּבֶל קְהַכְּוֹת אֶת־אֶרֶץ מִצְרֶיִם:

- Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the Lord did thrust him down.
- He made many to stumble, Yea, they fell one upon another, And said: 'Arise, and let us return to our own people, And to the land of our birth, From the oppressing sword.'
- They cried there: 'Pharaoh king of Egypt is but a noise; He hath let the appointed time pass by.'
- As I live, saith the King, Whose name is the LORD of hosts, Surely like Tabor among the mountains, And like Carmel by the sea, so shall he come.
- O thou daughter that dwellest in Egypt, Furnish thyself to go into captivity, For Noph shall become a desolation, And shall be laid waste, without inhabitant.
- Egypt is a very fair heifer; But the gadfly out of the north is come, it is come.
- Also her mercenaries in the midst of her Are like calves of the stall, For they also are turned back, they are fled away together, They did not stand, For the day of their calamity is come upon them, The time of their visitation.
- The sound thereof shall go like the serpent's; For they match with an atmy, And come against her with axes, As hewers of wood.
- They cut down her forest, saith the Lord, Though it cannot be searched; Because they are more than the locusts, And are innumerable.
- The daughter of Egypt is put to shame; She is delivered into the hand of the people of the north.
- The Lord of hosts, the God of Israel, saith: Behold, I will punish Amon of No, and Pharaoh, and Egypt, with her gods, and her kings, even Pharaoh, and them that trust in him;
- and I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants; and afterwards it shall be inhabited, as in the days of old, saith the LORD.

- נו מּדְיִּשִׁ נְסְחַרְ אַבִּירֶיִרְ לֵאׁ עָמָר בָּי יְהֹוָה הַדְּפְּוֹ:
- הרְבָּה כּוֹשֵׁל נַם־נָפֿל אֵישׁ אָל־רֵעַהוּ נִיְאִמְרוּ קִּימְרוּ וְנָשְׁבָּה אָל־עַמָּנוּ וְאָל־אֶרֶץ מוֹלְרְהַנוּ מִפְּנֵי חֲרֶב חַיּוֹנֶה:
- רּ קְרְאָּי שָׁם פַּרְעָּׁה מֵלֶּף־מִצְּרִיִםׁ שָּאִיוֹ הְמֶּבְיר הַמּוֹמֵר:
- ַ חַי־אָנִי נָאָם־חַמֶּלֶךְ יְהְנָה צְבָאָוֹת שָׁמָוֹ בֻּיִּ בְּחָבָוֹר בֶּחָרְׁים וּכְכַרְמֶל בַּיָּם יָבְוֹא:
- ַ בְּלֵּ גִּוּלְעַ הְּמָּׁנִ לֵּבּ יוִמֶּבִּט בַּתַ־מִּצְּרָיִם כִּי־ בּלֵי גוּלְעַ הְּמָּׁנִ לָבּ יוִמֶּבִּט בַּתַ־מִּצְרָיִם כִּי־
- ™ מְּלְבְוֹע וְפָּבִע פַּגָּע מִגִּבְוֹנִם שָׁבֵּא מִגִּפִּוּוְ בָּא מי מְלְבָּע וְפָּבע פַּגָּע מִגִּבְוֹנִם שָׁבָּא מִגָּפּוּוּן בָּא
- יַ אַם־שְׂכָרֶיהַ בְּקִרְבָּהִ בְּשָּׁרֵי מַרְבָּק בִּי־וָם הַמָּה הִפְּנִי נְסִי יַחְדָּיִי לֵא עַּמָרִי בָּי יִּוֹם אַיְדֶם בָּא עֲלֵיהָם עֵּת פְּקְדְּהָם:
- ַ קוֹלָה פַנָּחָשׁ יֵלְדְּ בִּי־בְּחַיִל יֵלֶכּוּ יִּבְקַרְיֲמִוֹתְ בָּאוּ לְה בְּחִטְבֵּי עַצְים:
- בבּוּ מֵאַבְבְּׁנִי וְאָנוּ לְנִים מִסָּפֶּׁר: בּ בְּנִינִי וֹאָבְנִינִי בִּי לַאִ וֹחַמֵּר בִּיּי
- ה הקישה בת־מצְרָיִם נְחְּנָה בְּיַר עַם־צְפְּוֹן:
- אַמַר יִחוָה צְבָאוֹה אֵלֹהֵי יִשִׂרָאֵל הִנָּרִ פּוּקֵר אָל־אָמָוֹן מִנָּא וְעַל־פָּרְעֹר וְעַל־ מְצְרִים וְעַל־אָמָוֹן מִנָּא וְעַל־פָּרְעֹר וְעַל־ פּרְעָה וְעַלְהַיִּה צְבִּיְה הָנִיּ
- נְתַּטְּיִם בְּיֵדְ מִבְּלְהֵּי נִפְּמָּם נְבִיּרֵ הְצְּתַבְירֵצְלִּ הִאָּבְּר מִלְנִּ בְּבֵּלְ נִבְּיִר עַּבְּרָי הְתַּהְיִם בְּיִדְ מִאָבְּר מִלְנִּ בְּבָּלְ נִבְּיִר עַבְּרָיִ הְתְּהְבָּיִם בְּיִבְיִי

But fear not thou, O Jacob My servant, Neither be dismayed, O Israel; For, lo, I will save thee from afar, And thy seed from the land of their captivity; And Jacob shall again be quiet and at ease, And none shall make him afraid.

Fear not thou, O Jacob My servant, saith the LORD, For I am with thee; For I will make a full end of all the nations whither I have driven thee, But I will not make a full end of thee; And I will correct thee in measure, But will not utterly destroy thee.

ְּאַמְּׁטִ אַלְ מִּיִרֶּא מַּבְּיֵּי וְעֲּלִם וְאָלִ זְרְעָּךְ בְּּי הִנְנִי מוֹשְׁעֵּךִ עֵבְּלִוֹם וְאָתִר הְשְׁבְּאָלְ בְּי הְנָנִי מִוֹשְׁעֵּךִ עֵבְּלִוֹם וְשָׁכִּם הְשְׁבְּלִים אַלְ הִינִירִי:

אַמָּה אַל־הִירָּא עַבְדִּי יִעֲקֹב נָאָם־יִהֹוָה בִּי אִתְּךָּ אָנִי בִּי אָעֵשָּׁה כְלָה בְּבְלִ הַגּּיִנִםו אֲשֵׁר הִדַּהְתִּיִּ שְׁמָה נְאָהָדִּ לֹא אָעֶשָׂה כָלְה וְיִסְרְתִּיִּדִּ לַמִּשְׁפְּׁט וְנַקָּה לֹא אַנְקְךְ: (פּ)

הפטרת בשלח

The Haftarah is Judges 4:4 – 5:31.

Now Deborah, a prophetess, the wife of Lappidoth, she judged Israel at that time.

And she sat under the palm-tree of Deborah between Ramah and Beth-el in the hill-country of Ephraim; and the children of Israel came up to her for judgment.

And she sent and called Barak the son of Abinoam out of Kedesh-naphrali, and said unto him: 'Hath not the Lord, the God of Israel, commanded, saying: Go and draw toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphrali and of the children of Naphrali and of the children of Naphrali and of the

And I will draw unto thee to the brook Kishon Sisera, the captain of Jabin's army, with his chariots and his multitude; and I will deliver him into thy hand.

And Barak said unto her: 'If thou wilt go with me, I will go; but if thou wilt not go with me, I will not go.'

And she said: 'I will surely go with thee; norwithstanding the journey that thou takest shall not be for thy honout; for the LORD will give Sisera over into the hand of a woman.' And Deborah arose, and went with Barak to Kedesh.

- ייִעו וּרְבוֹרֶהׁ אִשֶּׁה וָבִיאָה אֵשֶׁה לַפִּידִוֹת הָיא שׁפְּשָּׁה אָת־יִשְׂרָאֵל בְּשֵּׁת תַהָּיא: ינהיא ייִשְּׁרֵם פּחַם־פֿמָר הַבּיִּיבָה בּיִּי
- וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַחַת-מִּמֶר דְּבוֹרָה בֵּין הַרְמֶּה וּבֵין בֵּית־אֵל בְּתַר אָפְרָוִם וַיִּעֵּלִוּ אַלְיִה בִּין בִּית־אֵל לְמִּשְׁבֶּּם:
- נפּטַלְ, ימִפְּנֵ, וְבַּלְנְן: 'לְלַטְטְׁטֵּ מִפֶּוּ הַמְּבְנֵע אָלְפִּּים אָנִה מִפְּנָ 'אָלְתַּיִּ יִמְּאָמֶר אָלְנִי תַּלְאָ אָנְהוּ תִּבְּנִ 'נִיּמְלֵן וַשְּׁאָמֶר אָלְיִּ תַּלְאָ אָנְהוּ הִילְיִה 'נִיּמְלֵן וַשְׁלֵּבִי אָלְבִּרֵל פָּן אָבִינִמִּם מִשְׁבִּ
- נֹאִם_לְאִ שֹׁלְכֵּׁנִ מֹּמֵּנִ לְאִ אֵבְּׂנֵּי: ⁸ נּגְאָמֶׁר אֵכְּנִילַ בַּׁרְׁלַ אִם_שַּׁלְכָּׁנִ מִּמֵּנִ וֹּחַלְכִּׁיִנִּי
- شغور بَرَاَ هَرَا فِهَا هِوْهِ جَرَاهِ بِيْوْهِ فِرْ كُهُ بِبَيْهُ يَوْهُرَ مِهَا بَوْدِ إِسَائِهِ هِيَهِ سَارًا وَدِ جِيْهُ بَهُوْهِ بَوْدِ إِسَائِهِ هِيَّ مِنْهِنِهِ يَبِهُمَ إِحَاثِهُ يَوَمُّهُ فِقَ حِيْهِ هِا هِنَاهُمَ

הפטרת בשלח

- And Barak called Zebulun and Naphrali rogether to Kedesh; and there went up ten thousand men at his feet; and Deborah went up with him.
- Now Heber the Kenite had severed himself from the Kenites, even from the children of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far as Elon-bezaanannim, which is by Kedesh.
- And they told Sisera that Barak the son of Abinoam was gone up to mount Tabor.
- And Sisers gathered together all his chariots, even nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Hatosheth-goiim, unto the brook Kishon.
- And Deborah said unto Barak: 'Up; for this is the day in which the Lord hath delivered Sisera into thy hand; is not the Lord gone out before thee?' So Barak went down from mount Tabot, and ten thousand men after him.
- And the LORD discomfited Sisers, and all his chariote, and all his host, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot, and fled away on his feet.
- But Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Harosheth-goiim; and all the host of Sisera fell by the edge of the sword; there was not a man left.
- Howbeit Sisers fled away on his feet to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite; for there was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.
- And Jael went out to meet Sisera, and said unto him: "Turn in, my lord, turn in to me; fear not." And he turned in unto her into the tent, and she covered him with a rug.
- And he said unto her: 'Give me, I pray thee, a little water to drink, for I am thirsty.' And she opened a bottle of milk, and gave him drink, and covered him.

- لَـٰבَرِثُـــ: تَـٰتَمَرِ خُلَـٰذِجُرِد مُّشَدُك هَٰخُوْد هُنِم تَقَمَر مَفِر تَـٰنَمَّا خُلُـٰ هُك أَحَدَكُا لَهُك تَخْفَرْر كِلُـٰهُك
- יו וְחָבֶר הַפֵּינִי נִפְּרֵד מִפָּין מִבָּנִי חֹבֶב הֹתַן מֹשֶׁה וַיֵּטְ צְּחֲלֹוִ עַד־צִּילִוֹן (כ׳ בצענים)[ק׳ בְּצַעְנַנְיִם] צִּשֶׁר צָּת־הֶּדֶשׁ:
- ײַבַ שַּׁבְיָב: װְבְּיִבְיִּלְמִם בָּיִבְ בְּבָרָלְמָם בִּיִבְּיִלְמָם בִּיִבְיִלְמָם
- נין עַקרשָת הַגּוֹיָם אָל־נָחַל קישִׁין: בַּבֶּר בַּרְזֶּל וְאָת־כְּל־הָטֶם אַשֶׁר אָתֻּוֹ מְחֲרְשֶׁת הַגּוֹיָם אֶל־נָחַל קישִׁין:
- ַנִּמֹאִמֶּר ְדְּבֹרָה אָל־בָּרָׁק מִּים בֵּי זָה הַיּוֹם אַשָׁר נְתַּן יְהְנָה אָת־סִיסָרָא בְּיָלִדְ הַלְא יְהְנָה יָצֵא לְפָּנֵיְךְ נַיְּהֶר בְּרָל מֵתַר מְבֹּוֹר נַעְשֶׂרֶת אַלְפָּים אָישׁ אַחְרֶיוּ:
- יבְרָׁק רַבֵּרְ אַחַרֵי חָנֶלֶבֶל וְאַחַרֵי חַמַּחַנָּה עִר חַרִּשָׁת הַגּּוֹיָם וַיִּפְּל כְּל־מַחַנָּה סִיסִרָא לְפִּי־חֶׁרֶב לְא נִשְׁאָר עַּד־אָחֶד:
- יבֶּוֹ בּׁינִי שַׁבֶּׁר עַפֿינִי: שַבְּׁר תַפֿינִי בַּׁי שִׁלְיִם בִּין יָבָּיוֹ מָלְצַ-חַּבְּיִר '' וֹסִיסְבָּאִ זָּס בְּרַיִּלְיִי אָלְ-אָשָׁלְ יִמְּלְ אָמִׁנִּ
- נִהַּצֵא יִעֵּל"לְקְרָאָת סִיסְרָאָ נִתָּאִטֶּר אֵלִיוּ סוּרָה אֲדֹנִי סוּרֶה אֵלִי אַל־הִירָא נִיָּסָר אֵלֶיהָ הָאְהֶלְה וַהְּכַּמָּהוּ בַּשְּׁמִיבֶּה:
- נְּהְׁכְּפְׁעֵנְּ: גַּמָאָטָר צָּגֶנְהְ הַשְּׁקְרֵנִישְׁקָר נְיַּאְמֶר צִּגֶנְהְ הַשְּׁקְרֵנִי

- And he said unto her: 'Stand in the door of the tent, and it shall be, when any man doth come and inquire of thee, and say: Is there any man here? that thou shalt say: No.'
- Then Jael Heber's wife took a tent-pin, and took a hammer in her hand, and went softly unto him, and smore the pin into his temples, and it pierced through into the ground; for he was in a deep sleep; so he swooned and died.
- And, behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him, and said unto him: 'Come, and I will show thee the man whom thou seekest.' And he came unto her; and, behold, Sisera lay dead, and the tent-pin was in his temples.
- So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the children of Israel.
- And the hand of the children of Israel prevailed more and more against Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin king of Canaan.
- Then sang Debotah and Batak the son of Abinoam on
- When men let grow their hair in Israel, When the people offer themselves willingly, Bless ye the LORD.
- Hear, O ye kings; give ear, O ye princes; J, unro the Lord will I sing; I will sing praise to the Lord, the God of Israel.
- LORD, when Thou didst go forth out of Seir, When Thou didst match out of the field of Edom, The earth trembled, the heavens also dropped, Yea, the clouds dropped water.
- The mountains quaked at the presence of the Lord, the God of Israel.
- In the days of Shamgar the son of Anath, In the days of Jael, the highways ceased, And the travellers walked

- נְאָמֶרְ אֵלְּיִרְ שְּׁמֵּרְ פְּתָר אֲלָהִר אֲנִשׁ אָישׁ יַבְאִ יִּשְׁאֵלֶרְ וְאָמֶר תֲנִשׁ־פָּׁר אָישׁ נְאָמֶרְהְּאָלְיִי יְּמְאָלְרְ בְּתְּאָבֶרְ וְאָמֶר הְצִישׁ
- וִתִּמַּח יָעֵל אֵשֶׁת־חֶבֶר אָת־יִּתָּד הָאֹהֶל הַמְּשֶׁם אָת־הַמַּהָּבָה בְּיָדָה וַתְּבָּוֹא אֵלִיוֹ בַּלְּאַט וַתְּהָקֵע אָת־הַיָּהֵר בְּרַקְּהוֹ וַתִּצְנָה בְּאָרֵץ וְהְוּא־נְרְדָּם וַיֶּעַף וַיְּמְה:
- ָּהְבָּרִי בְּרָלֵ רֹבֵף אָת־סִיסִרָאֵ וַמִּצֵא יִעֵּל קקְרָאִלְּוֹ וַתַּאִמֶּר לֹוֹ לֵךְ וָאַרְאָּךְ אָת קיסְרָאֵ נִפָּל מֶת וְתַּנְּתָשׁ וַיָּבָאׁ אֵלֶיהָ וְתִּנָּה סְיסְרָאֵ נַפֵּל מֶת וְתַיְּתֵּי
- בּ נַנְּבְנָע אֶבְיָנִים בַּנְיִם בַּנְיִם אָת יָבָּין מֶבֶּוֹך בָּנִי יִשְׂרָאַלְ:
- ְבְּלֵּגְ מְבְּׁבְּבְּלֵּתְּוֹ: (פּ) בְּבָּוֹ מִבְּנְבַבְּלְתְּוֹ אָב אָּאָב טִבְּיִנוּ אָנ בְּבָּנִבְיִּבִּיִּ בְּלִנְבִּוֹ מִבְּנִבִּיִּ אָנִיּ
- ייע נקַשָּׁר דְּבוֹרֶה וּבְרֶּל בָּן־אֲבִינָעַם (ס) נּיָנִם הַהָּוּא לֵאמְר: (ס)
- ְּעֶׁם בֶּּרְכִּוּ יְתְּוְתִי (ס) בְּפְּרְעַּ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֶלְ (ס) בְּהִתְּנִיֵּר
- שׁמְעַּנִּ מְלְכִּים תַאֵּזִינִּנִּ רְזָּנִיִם (ס) אָנֹכִּי לִיחֹנְתׁ אָנֹבֵי אֲשִׁירֶת (ס) אֵזַמֶּר לִיחֹנָת אֵלְתֵּי יִשְׂרְאֵל: (ס)
- ְהְנָתְׁהַ בְּצֵאחָדָּ מִשִּׁעִירִ (ס) בְצַעְדְּדִּ מִשְּׁבֵּה אֱדִים (ס) אֲרֵץ רַעָּשָׁה גַּם־שָׁמָיִם נְמָפִּוּ (ס) נַם־עְּבָים נָמְפּוּ מֶיִם: (ס)
- קרִים נְּוְלֵי מִפְּנֵי יְהֹנְה (ס) זָה סִינַי מִפְּנֵי יְהְנָה אֶלֹתֵי יִשְׁרָאֵל: (ס)
- בִּימֵּי שַּׁמְגַּר בָּן־שַׁנָת (ס) בִּימֵי יַשְׁרָחָוִת אֶרְחָוִת (ס) וְחֹלְבֵי נְתִיבֹוֹת יֵלְבֵּי אֶרְחָוֹת שְּׁבַּלְּמַלְּוֹת: (ס)

הפטרת בשלח

Israel. . didst arise, Deborah, That thou didst arise a mother in The rulers ceased in Israel, they ceased, Until that thou

Israel? there a shield or spear seen Among forty thousand in They chose new gods; Then was war in the gates; Was

ye the LORD. offered themselves willingly among the people. Bless My heart is toward the governors of Israel, That

And ye that walk by the way, tell of it; Ye that ride on white asses, Ye that sit on rich cloths,

went down to the gates. His rulers in Israel. Then the people of the LORD righteous acts of the LORD, Even the righteous acts of watering-troughs! There shall they rehearse the Louder than the voice of archers, by the

.msonidA to Arise, Barak, and lead thy captivity captive, thou son Awake, awake, Deborah; Awake, awake, utter a song;

dominion over the mighty. nobles and the people; The LORD made me have Then made He a remnant to have dominion over the

they that handle the marshal's staff. Machir came down governors, And out of Zebulun After thee, Benjamin, among thy peoples; Out of Out of Ephraim came they whose root is in Amalek;

There were great resolves of heart. forth at his feet. Among the divisions of Reuben was Issachar, so was Barak; Into the valley they rushed And the princes of Issachar were with Deborah; As

There were great searchings of heart. pipings for the flocks? At the divisions of Reuben Why sattest thou among the sheep-folds, To hear the

the sea, And abideth by its bays. he sojourn by the ships? Asher dwelt at the shore of Gilead abode beyond the Jordan; And Dan, why doth

> ቲኒልቪጜረ፡ (0) ┶┸┟┞┸ שבלו פבוון tiálx

בּאַבְבּהִים אֶלֶב בִּיִּמְבָּאַלְ: (ס) מְּמֹנִ אִם ַנֹבְאָׁעַ וֹנְמָע (ס) יְבְחַר אֱלֹתַים חֲדָשִׁים אָז

לַּמְׁם בַּבְרָכוּ יְהַוְּהַיּ (ס) خِدْرِ خِلْدِنْكُ، نَهْلُهُجْ (م) لَاقْلُوْلُكُنْكُ اللَّهِ خُرِينَا لِمُعْلَمُ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ ي اللَّا اللَّا اللَّا الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ

ئىخ خى ھى كى كى ئىلىن (a) רְבְבֵי אֲמִנְוִת בְּחִרְוִת (ס) יִּשְׁבֵּי עַּל־מִצֵּין

לְנֹמְּבְאָצְׁ (סִ) אָנִ יִּבְרָנִי בְּמָּהֹבְנִים הַם. יִמַנּוּ צְּדְקוֹת יְהוֹה (ס) צַּדְקָת פּּרְזּוֹנִי עפֿוַג מִטַבּבּים בוּן מַמָּאַבִּים (ס) מָּם

يَخُذِر مِن كُنِو خُلْط لِمُحْدِي مُخَلَكُ מובי מובי דְבוּבְה (ס) יְהְיָה: (ס)

אָז יְרָד שְׂרִיד לְאַדִּירָים עָמָם (ס) יְהַנְּה בָּן־אֲבִינְעַם: (ס)

מנו אָפַבְוֹם מִּבְמִם בַּגְּמִבְע (ס) אַנוֹנִינִי יְרֵדְ לֵּי בַּנִּבְיִבְים: (a)

₫Ľ: (a) מווַלַלָּים (ס) וּמִּוּבוּגָוֹ מָהַבִּים בַּהַבָּמ בלומון בּגַמְמָנוֹנ (ס) מִנָּוּ מָבָוֹר יָנִרוּ

ַבֹּבֹלְנִּוְעַ בְאִיּבְּן נִּבְלִים טִלְּבֵּי. (a) בּוֹע בֹמֹמִע מִבֹּע בֹּנגֹלִגו (ס) וֹמְבֹּו לִוֹמְּמִכֹּרְ מִם בַּרָבִי (ס) ווֹמְּמַכֹּרָ

لأبرزت ناځاد، خ۵: (۵) מְבֹלַוְע מֹבֹבֹינִם (ס) בְפַבֹנוּנִי בֹאִיבָּוֹ देविप किंदेवे देरी प्रविक्षेद्रित (०) देविदेव

نَفِرت (م) لَمْمِ مَعْدُمُن نِهُدِيا: (م) לַמָּע זְּנִיר אָבִיוֹת (ס) אָמֶר יָשַׁב לְחַוֹּף יּלְמֹּע בַּמֹבַּע עַיּנְעָבָן מָּכָּן (o)

הפטרת בשלח

- Zebulun is a people that jeoparded their lives unto the death, And Naphtali, upon the high places of the field.
- The kings came, they fought; Then fought the kings of Canaan, In Taanach by the waters of Megiddo; They took no gain of money.
- They fought from heaven, The stars in their courses fought against Sisera.
- The brook Kishon swept them away, That ancient brook, the brook Kishon. O my soul, tread them down with strength.
- Then did the horsehoofs stamp By reason of the prancings, the prancings of their mighty ones.
- Ourse ye Meroz', said the angel of the Lord. 'Curse ye bitterly the inhabitants thereof, Because they came not to the help of the Lord. To the help of the Lord against the mighty.'
- Blessed above women shall Jael be, The wife of Heber the Kenite, Above women in the tent shall she be blessed.
- Water he asked, milk she gave him; In a lordly bowl she brought him curd.
- Her hand she put to the tent-pin, And her right hand to the workmen's hammer; And with the hammer she smote Sisera, she smote through his head, Yea, she pierced and struck through his temples.
- At her feet he sunk, he fell, he lay; At her feet he sunk, he fell; Where he sunk, there he fell down dead.
- Through the window she looked forth, and peered, The mother of Sisers, through the lattice: 'Why is his chariot so long in coming? Why tarry the wheels of his chariots?
- The wisest of her princesses answer her, Yea, she returneth answer to herself:

- עָל מְרוֹמֵי שְׁבֶר: (ס) לַמִּיּת וָנִפְּמָּלִי יְבְלְיוֹ עַם חַבֵּרְ נַפְּשָׁיִ (ס)
- נו באו מְלִכִים וּלִטְמוּ (ס) אֵז וּלִחֲמוּ מַלְבֵּוּ בְּנְּעֵּן (ס) בְּתַּעְּנֵךְ עַּלְ־מֵּוּ מִּנְדֵּוּ (ס) בָּצִע בֶּסֶרְ לְאֵ לְקֵחוּ: (ס)
- ײַ מִּלְ־שְׁמֵּיִם נִלְחֲמִי עִם־סִיסְרֶא: (ס) הקוֹקָם נִלְחֲמִי עִם־סִיסְרֶא: (ס)
- ַ נַחַל קישׁוֹן (ס) הָדְרֶבֵי נַפְּשָׁי עִּי: (ס) קישָׁוֹן (ס) הָדְרֶבִי נַפְשָׁי עִּי: (ס)
- אָז הַלְּמִוּ שִּקְבֵּי־סָוּס (ס) מְצַּהַהַרְוֹת דַּהַרְוֹת אַבִּירֶיו: (ס)
- אַורוּ מֵרוֹז אַמֵרֹ מַלְאַדְּ יְחִנְּה אָרוּ אָרוֹר ישְׁבֶיהַ (ס) בֵּי לִא־בָּאוּ לְעֶזְרַתּ יְחִנְּה (ס) לְעֶזְרָת יְחַנְה בַּגְּבּוֹרֶים: (ס)
- מְּנְמֶּגִם בְּאָבֵלְ טְּבְבֶּנֵב: (ס) מְבְרַבְּ מְנְּמֶּגִם יָנְבֶּלְ אֵמֶת חֲבֶר תַפֵּגִינִ (ס)
- מָיִם שָׁאַל חְלֶב נְתְּנְה (ס) בְּסָפָל אַדִּיהִים הַקְרֵיבְה חֶמְאֵה: (ס)
- יִדְהֹ לִיָּתַד הִשִּׁלִּחָנָה (ס) וִימִינָה לְחַלְּמָוּת עַּמֵלִים (ס) וְחַלְמָּה סִיסְרָא רַקְּתַּוּ: (ס)
- לפֿק אָבׁנִג: (ס) בּיִּלְּגִּינִ פַּבֹּת וֹפְּק (ס) בּאָאָב פַּבְת אָם בּגן בּיִבְּגנִי פַבַּת לפֿק אָבָּב (ס) בּגוֹ
- פֹּמְמֵּגְ מַּוַבְּבְנְעֵינִי (ס) מַּגַּנָּת אָּטֵירָנ סִיסְרֵא בַּמַּגַ נְאָמָּלְנָד (ס) מַגַּנָּת אָטֵירָנ בְּמֵּמִ נַלְבְנָא (ס) מַגַּנָּת אָטֵירָנּ
- הְּמָּרֵב אֲמְרֵיהָ לְּהּ: (ס) אַף־הָיא הַבְמָוֹת שְּׁרוֹתֵיהָ תַּשְּׁנְיִנְּה (ס)

Are they not finding, are they not dividing the spoil? A damsel, two damsels to every man; To Sisera a spoil of dyed garments of embroidery, Two dyed garments of broidery for the neck of every spoiler?

So perish all Thine enemies, O Lord; But they that love Him be as the sun when he goeth forth in his might. And the land had rest forty years.

װּבֿת בַלמִּטִּים לְגּּוֹּאבׁי מִּלֶּלְ: (ס) לְסָׁיִסְׁלְּא (ס) מִּלְלְ גִּבְתֹּים בַלֹּמִּׁי (ס) בַּשְׁתְּיִם לְבַאָח יְּבִיב (ס) מִּלְלְ גִּבְתִּים שׁלָא וֹמִּגִּאִ וֹשִׁלְּלִוּ מִּלְלִ (ס) בַשִׁם

ַּבֵּן יאִבְדִּוּ כְּלְ־אִוּיְבֶּיִהִּ יְחִנְּה וְאָהַבְּיוּ בְּצֵאִת חַשֶּׁמֶשׁ בִּנְבָרְתֻּוֹ (ס) וַתִּשְׁלָש הְאָבֶץ צַּרְבְּעֵים שָׁנְה: (פ)

7 dafanah is Isaiah 6:7 – 1:6 كا 6:5 – 6:6.

In the year that king Uzziah died I saw the Lord sitting upon a throne high and lifted up, and His train filled the temple.

הפטרת יתרו

Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly.

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the Lord of hosts; The whole earth is full of His glory.

And the posts of the door were moved at the voice of them that called, and the house was filled with smoke.

Then said I: Woe is me! for I am undone; Because I am a man of unclean lips, And I dwell in the midst of a people of unclean lips; For mine eyes have seen the King, The Lord of hosts.

Then flew unto me one of the seraphim, with a glowing stone in his hand, which he had taken with the tongs from off the altar;

and he touched my mouth with it, and said: Lo, this hath touched thy lips; And thine iniquity is taken away, And thy sin expiated.

And I heard the voice of the Lord, saying: Whom shall I send, And who will go for us? Then I said: 'Here am I; send me.'

چשְׁנִת־מוֹתֹ הַמָּלֵךְ עִּיִּיִּהִוּ נָאָרָאָָה אָתַ־ אַדְנָי ישָׁב עַל־בָּפָא רָם וָנִשָּׂא וְשִׁיּלֵיוּ מְלֵאִים אָת־הַהַיבֶּל: שְּׂרְפִּים עַמְּדִים ו מִמַּעַל' לוֹי שֲשׁׁ בְּנְפָּיִם

نجْ فِي صَادِيْ عَادِيْ فِي مِيْ مِيْ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ شِمْ جَزِوْنِ الْحَضِيْدِ عَلَيْهِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْحَضِيْنِ الْ

וְקְרָא זָה אָל־זָה וְאָמָר קָדַיִּשׁ ו קָדָיִשׁ קַדִּיִשׁ יְהְנָה צְּבְאִיּת מָלָא כְל־הָאָנֶץ פְבּוּדְיּוּ:

ָנְאָנֵר אִוּר־לֵּו בְּרִינְדְמֵׁוִתִּי בָּי אָיִשׁ טְמֵא־ שְׁפְּתַּוִם אַנְבִי וּבְתּוֹדְ עַם־טְמֵא שִׁפְתַּוִם דְאָּי עִינְיִּ: רְאָי עִינְי:

ڿڽٛڔٝػٙڹؚڗڡڔٝػٮڗۿڔڂڹڡڹڿڹڽڹڂۼڟٮ ڗۥٚۿڶ؆ڿڔ؞ۼڽڶڔڟٳۦڽۿ۪ڂ؋؞ڡڹڂڹڮڹڹۼڟٚٮ

מְפַּׁמִינְּגְּ וֹמַבְ מִּנְּנְגִּ וֹנִיסִּאִטִּנְ טַּבְּפָּר: ניגַע עַל־פָּי וַיְּאִמֶר הַנָּה נָגָע זָה עַלַ

ڹؿڔ؞ڗڮ۠ڮڂڕٚڹڔڹۼؿڔ ڽڹڹڔۼؿڔۼڽڔؿڔۼڣڮؘٮ ڹؿڔ؞ڗڮ۠ڮڂڕڹڔۼؿڔٮڹڹڹ؞ڣڂ۪ؾڹ؞ۼڣڮٮ

- And He said: 'Go, and tell this people: Hear ye indeed, but understand not; and see ye indeed, but perceive
- Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes, lest they, seeing with their eyes, and hearing with their ears, and understanding with their heart, return, and be healed.'
- Then said I: 'Lord, how long?' And He answered: 'Until cities be waste without inhabitant, and houses without man, And the land become utterly waste,
- And the LORD have removed men far away, and the forsaken places be many in the midst of the land.
- And if there be yet a tenth in it, it shall again be eaten up; as a terebinth, and as an oak, whose stock remaineth, when they cast their leaves, so the holy seed shall be the stock thereof.
- And it came to pass in the days of Ahaz the son of Jorham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin the king of Aram, and Pekah the son of Remaliah, king of Israel, went up to Jerusalem to war against it; but could not prevail against it.
- And it was told the house of David, saying: 'Aram is confederate with Ephraim.' And his heart was moved, and the heart of his people, as the trees of the forest are moved with the wind.
- Then said the LORD unto Isaiah: 'Go forth now to meet Ahaz, thou, and Shear-jashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, in the highway of the fullers' field;
- and say unto him: Keep calm, and be quiet; fear not, neither let thy heart be faint, because of these two tails of smoking firebrands, for the fierce anger of Rezin and Aram, and of the son of Remaliah.
- Because Aram hath counselled evil against thee, Ephraim also, and the son of Remalish, saying:
- Let us go up against Judah, and yex it, and let us make a breach therein for us, and set up a king in the midst of it, even the son of Tabeel;

- لْهَمِـ فَجُرِد بِلَّهُ: لَهُنَ لَهُمِـ فَتُلَّمَ: رَيْهُمُد كِلَّا لَهُمَالُ فَ خُمُّلَ لَئَكُ مِمْمُدُ شَمِارَمَ
- ילְבְבְוּ וְבָּגוּ וְאָב וְרָפָּא לְוִּ: יַ יַאָּמָת פּּוֹרִירָאָה בְּעִּילָיִי וּבְאָּוְנָיִי וֹשִּׁמָת יַ הַאָּמֵן לֵבַרַהַמָּם הַזְּה וֹאָנְיִי וּבִּאָּוֹנִיי וֹשִׁלָּתּ הלְבָבְיִי יִבְּיִּלְיִי בְּעָּרִי בִּיִּבְיִי וְיִּבְּיִּבְיִי וְיִּבְּיִּבְיִי וְיִּבְּיִבְּיִי וְיִּבְּיִּבְיִי
- ַ נִאִּמָּר עַּד־מָתַי אֲדֹּנִי נִיּאִמֶּר עַּד אַשֶּׁר אָם־ שְׁאִּי עָרִים מֵאֵין יוֹשֶׁב יִבְתִּים מֵאֵין אָדָם יְהְאַדְטֶה תִּשְׁאֶה שְׁמְמֶה:
- יו וְרַחַק יְהֹוֶה אָת־הָאָרֶם וְרַבָּה הִעְּיּבֶּה בְּקֵרֶב הָאֶרֶץ:
- ַ וְעִוֹד בְּהִ עֲשָׂרִיְּה וְשָׁבָה וְהָיְהָה לְבָעֵר בְּאֵלְה וְבְאַלֹּוֹן אֲשֶׁר בִּשִׁלֶּכֶת עַצֶּבֶת בְּם נֵרַע קֹדֶשׁ מַצַּבְהְּה: (פ)
- ייווע יהידָה שָּלֶה רְצֵין מֶלֶךְ־אָּרֶם בָּן־שִּׁלִם בָּן רְמַלְיָהוּ מֶלֶה רְצֵין מֶלֶךְ־אָרֶם הָפָּקה בָּן־ עְלֶיְהְיָה מֶלֶה רְצִין מֶלֶךְ־אָרֶם בָּן עָלִהְ עְלֶיְהִי וְלְאִ יָלִל לְהִלְּהָם עָלֶיהָ:
- וֹתָּב מִפְּנִי_רִנְהַ: (ס) אָפְּרָיִם וֹיֹּנָת לְלָבִרְ יִלְבָּר תַּמְּוִ פְּנִוָּת תַּגִּר וֹיִנְּב לִבֵּינִי בִּוֹבְ לֵאִמֶּב זָּטִב אַנִים תַּלִ
- וַיַּאִמָּר יְהוָהׁ אֱל־יִשִׁעִּיָּהוּ צֵא־נָאֹ לִקְרָאִתּ אָּחָׁז אַמְּה וּשְׁאָר יָשִׁוּב בָּגֶוְד אֶל־קִּצִּה הְעָלַתֹּ הַבְּרֵבְה הָעֶּלְיוֹנְה אֶל־מָסִלָּת שְׁדֵה בּוֹבֶס:
- ب برائر بر
- ַ זְּמֵּלְ בְּיִרִיִּמֵּץ שְּׁבְּיִרִּי אֲבָרִיִם וּבָּן־ בְּיִלְיָהוּ לֵאִּמְר:
- لْرَمْخْرِكَ مُرْكِكِ خَصَبَحِْكَ هَلَ مُلَاحُلَامُ هَا ﴿وَ) * وَمُكْرِدَ مُرْكِكِ فِصَبَحِْكَ هَلَا مُلَامُكُمْ ﴿ وَا

For a child is born unto us, a son is given unto us; and the government is upon his shoulder; and his name is called Pele-Joez-el-gibbor Abi-ad-sar-shalom;

That the government may be increased, and of peace there be no end, upon the throne of David, and upon his kingdom, to establish it, and to uphold it through ighteousness From henceforth ever for ever. The zeal of the LORD of hosts doth perform this.

(כ׳ לם רבה)[ק׳ לְמַרְבָּה] הַמִּשִּׂרָה • יִלְשֶׁלַנֹם אֵין־מֵּץ עַל־בָּסֵא דָוִדִּ וְעַל־ מַמְלַבְּחֹּי לְהָבֵין אֹהָהֹ וְּלְסַעֲּדָה בְּמִשְׁבֶּם יִבְאָרָקְה מֵעַמָּה וְצִּה יִפְּיָם צְבָאָרֹת תַעֲשֶׂה־וְאָה: (פּ)

TEUTH CWEULD

The Haftarah is Jeremiah 34:8 – 34:25 – 33:26. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Haftarah is the special Haftarah on page 237. When Shabbat Rosh Ḥodesh on page 232. On Rosh Ḥodesh that the harryn, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Ḥodesh on page 232. On Evev Rosh Ḥodesh that is not Shabbat Shekalim, is not Shabbat Shekalim, rand Haftarah are on page 232. On Evev Rosh Ḥodesh that is not Shabbat Shekalim, read the Haftarah on page 235.

The word that came unto Jeremiah from the LORD, after that the king Zedekiah had made a covenant with all the people that were at Jerusalem, to proclaim liberty unto them;

that every man should let his manservant, and every man his maidservant, being a Hebrew man or a Hebrew woman, go free; that none should make bondmen of them, even of a Jew his brother;

and all the princes and all the people hearkened, that had entered into the covenant to let every one his man-servant, and every one his maid-servant, go free, and not to make bondmen of them any more; they hearkened, and let them go;

but afterwards they turned, and caused the servants and the handmaids, whom they had let go free, to return, and brought them into subjection for servants and for handmaids;

therefore the word of the LORD came to Jeremiah from the LORD, saying:

הַבְּבָר אֵשֶׁר הַנְת אֵל־יִרִּטְּנְה בְּרִת אָת־ פְּל־הַטְּם אֲשֶׁר בִּירוּשְׁלָם לִקְרָא לְהֶם דְּרְוֹר:

לְשַּׁלֵּח אָנִישׁ אָת־עַּבְרֵּיוֹ וְאָנִשׁ אָת־שִׁפְּחָתָּוֹ הַעְּבְרֵי וְהַעְּבְרִיָּה חְפְּשָׁיִם לְבִלְתָּי עַּבְרֵ בְּם בִּיהוּדִי אָהִיהוּ אָנִשׁ:

וּיִשְׁמְעִּי ּלְכִּעַי שָּׁהְיִם לְבִלְתִּי עֲבֶּר בָּּטִ בִּבְּרִית לְשִׁלֵּח אֵישׁ אָת־עַבְרֵּוֹ וָאֵישׁ אָת־ שִׁפְּחָתוֹ חְפְשִׁים לְבִלְתִּי עֲבֶר בָּם עָּוֹר נִישְׁמְעִי לְבִּלְתִּי

וִיִּשֹׁרֵוֹ אַחֲרֵי בֵׁן וַיִּשָׁרִוּ אָתִרחֲעֲבָרִים נְאָתרחַשְׁפְּחֹוֹת אֵשֶׁר שִׁלְּחָוּ חָפְּשָׁים (כ׳ ויכבישום)[ק׳ וַיִּכְבָּשׁׁוּם] לַעֲבָרִים וְלִשְׁפְּחִוֹת: (פ)

ַנְיָהָי דְבָּרְיִהְנָהֹ אֱלִיוִרְמָּלְהוּ מֵאֵה יְהְנָה לְאַמְּר:

Thus saith the Lord, the God of Israel: I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, saying:

At the end of seven years ye shall let go every man his brother that is a Hebrew, that hath been sold unto thee, and hath served thee six years, thou shalt let him go free from thee'; but your fathers hearkened not unto Me, neither inclined their ear.

And ye were now turned, and had done that which is right in Mine eyes, in proclaiming liberty every man to his neighbour; and ye had made a covenant before Me in the house whereon My name is called;

but ye turned and profaned My name, and caused every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had let go free at their pleasure, to return; and ye brought them into subjection, to be unto you for servants and for handmaids.

Therefore thus saith the LORD: Ye have not hearkened unto Me, to proclaim liberty, every man to his brother, and every man to his neighbour; behold, I proclaim for you a liberty, saith the LORD, unto the sword, unto the pestilence, and unto the famine; and I will make you a horror unto all the kingdoms of the earth.

And I will give the men that have transgressed My covenant, that have not performed the words of the covenant, which they made before Me, when they cut the calf in twain and passed between the parts thereof;

the princes of Judah, and the princes of Jerusalem, the officers, and the priests, and all the people of the land, that passed between the parts of the calf;

I will even give them into the hand of their enemies, and into the hand of them that seek their life; and their dead bodies shall be for food unto the fowls of the heaven, and to the beasts of the earth.

פֿה־אָמָר יְהוָֹה אֶלְהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי פָּרָחִי בְרִיתׁ אֶת־אֲבָוֹתֵיבֶּם בְּיִּוֹם הוֹצִאָּי אוֹתָם מְאֵהֶץ מִצְּרַיִם מִבֵּית עֲבָּדִים לֵאמִר:

מקּץ שָׁבַע שָׁנִּים הָשִּקְּחָר אִישׁ אָת־אָּחָיר שְׁנִים וְשִׁלַחָהָוֹ חְפְשָׁי מֵעִּמָּךְ וְלְאִ־שְׁמִעִּ אֲבְוֹתִיכֶם אֵלֵי וְלְאִ חִשִּׁי אֶת־אָּזְנֶם:

לְפַּׁנְּ, בּבְּיִנִי אָּמֶּרַנְלֵבְׁא מָּמָּ, מָּלְ,וּ: לְלֵבְא בְבְוִב אָנְם לְבִמְּצִי וִטִּכְּבְׁנִי בְּבִינִ וֹטַמְּבוּ אַטְּם בַּוְּם וַטַּמְּמָּ אָּטַ-בַּוֹּמָּרְ בִּמִּנְוּ

לְכְּם לְגַּבְּינִים וְלְמִּפְּטִוּנִי: (ס) נְסְּמֵּר נְהָנִים אָנִר מִפְּטִינִי: אָמָּר מִלְטִנִּם נְסְׁמִר נְהָּטִבְלְנִיּ אָנִים אָנִים נְסְׁמִּר נְהָּטִבְלְנִים וְלְמִּפְּטִינִים מִּלְטִנִּם

לְבֵּן בְּחִיאָׁמָר יְהֹוָהׁ אַמָּם לֹאִ־שִׁעִּעָּתָּם אַלֵּי לִקְרָאׁ דְרְוֹר אָישׁ לְאָחָיו וָאַישׁ יְהִנְּה אָלְ־הַמֶּנִי לִרֵא[®] לְבָּם דְּרִוֹר נְאָם־ יְהִנְּה אָלְ־הַמֶּנִר אָלִרתַה, לָלָם דְּרִוֹר נְאָם־ מִנְיְלְבָנִה הָאָנֵר (כ׳ לֹזִיעה)[ק׳ לְזַעֵּרְה] לְלָלִ מְנְקְלְנְיִה הְאֶנֵין:

נימּבְרָוּ בָּוּן בְּמָּבֶּוּ בְּרְתָּוּ לְפָּנִוּ הַמְּנֶלְ צִּמָּר בְּרָתַוּ לְמִּנְּוֹם אַמָּר לֹאְ־הַקִּימוּ אָת־דִּבְרֵוּ הַבְּּרִית אַמֶּר וְנְתַתַּיּ אָת־הָאָנְשִׁים הַעְּבְּרִים אָת־בְּרִתִּי

ַּ מְּבֶׁרִ יְהִיּלְה וְמְבֵּר יְרִישְׁלֵם הַפֶּרִסִים הַבְּהַלִּים וְכָל עָם הַאָּבֶץ הַעָּבְרִים בֵּין בְּהְבֵי הַמְּגֶל:

בּאָמִם וֹבְיבׁבׁמִׁט בִאֶּבְׁלִם לְמִּאַּכְּלְ לְמִּוּ זְּפֹּאָם וֹבִינִיםׁ דִּבְלְטִם לְמִּאַּכְּלְ לְמִּוּ וֹנִטִּטִּׁר אִנִסִם בִּנֵר אִנִבּינִם וְבִּנִר מִבְּלִאָּה

And Zedekiah king of Judah and his princes will I give into the hand of their enemies, and into the hand of the king them that seek their life, and into the hand of the king of Babylon's army, that are gone up from you.

Behold, I will command, saith the LORD, and cause them to return to this city; and they shall fight against it, and take it, and burn it with fire; and I will make the cities of Judah a desolation, without inhabitant.

Thus saith the LORD: If My covenant be not with day and night, if I have not appointed the ordinances of heaven and earth;

then will I also cast away the seed of Jacob, and of David My servant, so that I will not take of his seed to be rulers over the seed of Abraham, Isaac, and Jacob; for I will cause their captivity to return, and will have compassion on them.

וְאָת־צִּדְקִּלְּהוּ מֶלֶּהְ־יָהוּדְׁה וְאָת־שָׂרִיוּ אָמֵּוֹ בְּיֵד אִיְבִיהָם וּבִיִד מִבַקשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד חֲיל מֵלֶהְ בְּבֶל הַעֹּלִים מִעְּלִיבָם:

הְנָּוֹר מְצֵּנֵוֹר נָאָם־יְהִנָּה נַהַשָּׁבֹהִים אָל־ הְעָּיִר הַוּאָתֹ נְנְלְחֲמָוּ עָלֶּיהָ וּלְכָּדִיּהִ וְשְׁרָפָּהְ בְאֵשׁ וְאָת־עָּבֵי יְהוּדֶה אָתֵּן שְׁמְטָה מֵאֵין ישֵׁב: (פ)

נְלְיֵלְה חֻקּוֹת שְׁמָיִם נְאָהֶץ לֹא־שְׂמְהִי: נְלְיֵלְה חֻקּוֹת שְׁמָיִם נְאָהֶץ לֹא־שְׂמְהִי:

פּם־זָרַע יַעַקּרִבׁ וְרָלִר עַבְּרִי אָמָצָס מִקָּחָת יִישְּקִב בְּי־(כ׳ אַשִּיב)[ק׳ אָשָׁיב] אָת־ שְׁבוּחָם וְרְחַמְהָים: (פּ)

REGILL RICKI

The Haftarah is I Kings 5:26 – 6:13. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Haftarah is the special Haftarah is page 237. When Shabbat Shekalim is Rosh Ḥodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Ḥodesh on page 232. For Shabbat Zachor the maftir and baftarah are on page 2392.

And the LORD gave Solomon wisdom, as He promised him; and there was peace between Hiram and Solomon; and they two made a league together.

And king Solomon raised a levy out of all Israel; and the levy was thirty thousand men.

And he sent them to Lebanon, ten thousand a month by courses: a month they were in Lebanon, and two months at home; and Adoniram was over the levy.

And Solomon had threescore and ten thousand that bore burdens, and fourscore thousand that were hewers in the mountains;

besides Solomon's chief officers that were over the work, three thousand and three hundred, who bore rule over the people that wrought in the work.

וֹיהְנְה נְתָּוֹ חְבְּמִּה לִּשְׁלִמֵּה בַּאֲשָׁר דִּבָּר־ לְוֹ וַיְהֵי שְׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵּין שְׁלֹמֹה נִיְבְרְתִּי נְתַּוֹ חְבְּמִה בִּאְשָׁר דִּבָּר

نَّ رَبُرَد كَهُمْ لِثِلَ هَجُمْنَ كُمْ لِيَلِّهِ مَخُمْ قد رَبُرُد كَهُمْ لِثِلَا هَجُمْنَ كُمْنَا لِيَلِّهِ مَخُمْنَ

ְלְבַּר מִשְּׂרִי חַנִּצְּבָים לִשְׁלִמִּה אֲשֵׁר עַלִּ חַמְּלְאַבְּׁה שְׁלְשֵׁת אֲלָפָּים יִשְׁלָשׁ מֵאִוֹת חַרְיֵרִים בְּעָּׁם חַעּשָּׁים בַּמִּלְאַבֶּה: (ס)

ıξ

- And the king commanded, and they quartied great stones, costly stones, to lay the foundation of the house with hewn stone.
- And Solomon's builders and Hiram's builders and the Gebalites did fashion them, and prepared the timber and the stones to build the house.
- And it came to pass in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Ziv, which is the second month, that he began to build the house of the LORD.
- And the house which king Solomon built for the LORD, the length thereof was threescore cubits, and the breadth thereof twenty cubits, and the height thereof thirty cubits.
- And the porch before the atemple of the house, twenty cubits was the length thereof, according to the breadth of the house; and ten cubits was the breadth thereof before the house.
- And for the house he made windows broad within, and narrow without.
- And against the wall of the house he built a side-structure round about, against the walls of the house round about, both of the temple and of bthe sanctuary; and he made side-chambers round about,
- the nethermost story of the side-structure was five cubits broad, and the middle was six cubits broad, and the third was seven cubits broad, for on the outside he made rebatements in the wall of the house round about, that the beams should not have hold in the walls of the house.—
- For the house, when it was in building, was built of stone made ready at the quarry; and there was neither hammer nor axe nor any tool of iron heard in the house, while it was in building.—
- The door for the clowest row of chambers was in the right side of the house and they went up by winding stairs into the middle row, and out of the middle into the third.

- וְיְצְרָוֹת לְיַמֵּר תַבֶּוֹת צַּבְנָים גָּדִלּוֹת צַבְנָים יְקְרָוֹת לְיַמֵּר תַבֶּוֹת צַּבְנָים גָּדִלּוֹת צַבְנָים
- לְבְׁנְוִע עַבְּׁנִע: (פּ) נְעַּיְּבְלְיִם נִּיְּבָינִי תַּמְּגִּים נְתַּאָבְנִים גִּיִּבְיִּם נִיְּבָינִי תַמְּגָּיִם נִתְּאָבְנִים
- יִהַי בִשְׁמוֹנָים שָׁנָה וִאַרְבָּע מֵאָנֹה שָׁנָה יִּיִּע לְצֵאִת בְּנֵי־ִשְׁרָצֵל מֵאֶהֶץ־מִצְרַיִם בַשְׁנָה הַרְבִיעִית בְּחָהֶשׁ זִּי הִּיּא הַחָהֶשׁ הַשִּׁנִי לִמְלְךְ שְׁלִמָה עַּל־ִישְׂרָצֵל וַיָּבֶּן הַבָּיִת לִיהוָה:
- ْ بِىكِرْمَ خِيْضُ چَوْمَ مِهِرَاءَ ضِحْمَا كَرْمَازُمَ ضَّضَاءَ خِيْمَ جِبَجِنَ بِعِضِرِيَّا جِبَجِنَ بَضِحْضِّيَّا عِنِيَمَ جَنَمِمَنَّا:
- ְּ וְהָאִּילִם עַל־פְּנֵי הֵיכָל הַבָּיִת עָשָׁרִים אַמָּהֹ אָרְבֹּוּ עַל־פְּנֵי רַחַב הַבְּיִת עָשֶׁר בְּאַמָּה רְחְבִּּוּ עַל־פְּנֵי הַבְּיִת:
- + נינעש לַבְּיִת חַלְּוּנִי שְּׁקְבָּיִה אָשְׁבָּיִם אָשׁוּמִים:
- ְּנְלְּצְׁרֵיְר וַנִּמְּמִּ אֵלְמִּוְע סִׁבְּיִר בְּנִינֶּל סְבְּיִר אֵּעַ-מִּירְוִע עַבְּיִּעְ סִבְּיִר כְּנִינֶּל (כ) יצוע)[ט) גִֹּלִּמִּ
- (כ׳ היציע) קֹ י הַנְּצִיעַ] הַהַּחְהֹּנְה הְמֵשׁ
 בְּאַמָּה רְחְבָּה וְהַמִּיכֹנְה์ שֵׁשׁ בְּאַמָּה רְחְבְּׁה וְתַּשְׁלִּישִׁית שֵׁבַע בְּאַמָּה רְחְבָּה כִּׁי מִּנְרְעִיתְ נְתַּן לַבַּיְת סְבִיב הֹוּצְה לְבְלְחֻּי אֲחָוֹ בְּקִירוֹת־הַבְּיִת:
- בּפֿיִת בְּהַבְּיִתְיִּ יִּמְפַּבְיִת וְהַיּּוֹלְ בְּלְ בְּלֵיְ בַּבְּלְיִ בְּרִיְּלְ לְאִבִּיְהָׁמָּת בְּתַּפְׁנִתְ בְּהַבְּיִרְיִּיִּ אָבֶּוֹ הַמְּבְּרָיִיִּ הָבְּרָיִיִּ בְּתַּבְּיִתְ בְּהַבְּיִרִיִּיִּיִּ אָבֶּוֹ הַמְּבִּיִּתִּיִּ בְּבִּיִּתְיִּיִיִּיִּיִּ אָבֶּוֹ הַבְּבְּיִיִּיִּ
- « פְּתַח תַצֵּלָעֹ תַתֵּיכֹּנְת אָל־בָּחָף תַבֵּיִת תַיְמָנִית וּבְלוּלִּים יְעֵלוּ עַל־תַתַּיכֹּנְת וּמִּן־ תַתִּיכֹנָת אָל־תַשְּׁלִשְׁים:

- So he built the house, and finished it; and he covered in the house with planks of cedar over beams.
- And he built the stories of the side-structure against all the house, each five cubits high; and they rested on the house with timber of cedar.
- And the word of the LORD came to Solomon, saying:
- As for this house which thou art building, if thou wilt walk in My statutes, and execute Mine ordinances, and keep all My commandments to walk in them; then will I establish My word with thee, which I spoke unto David thy father;
- in that I will dwell therein among the children of Israel, and will not forsake My people Israel.

- ַ נַנְבֶן אָטַ הַבְּנִטְ נָנְכְגָיה נֵיִסְפָּׁן אָטַ הַפַּנִתְ מְלֵים נְּטְבְנִטְ נִנְכַגְיִה נִיּסְפָּׁן אָטַ הַפַּנִעִ
- י ניָבֶן אָת־(כ׳ היציע)[ק׳ הַיָּצִיִּעַׂ] עַל־כְּלִ־ הַבַּיִת הְמָשׁ אַמִּית קִימָתִּ נַיָּאֵתִוּ אָת־הַבָּיִת בְּנְיֵת יְבְשְׁשְׁ
- דו וְיְהִי דְּבַר־יְּהֹנְה אֶל־שְׁלִמְה לֵאמִר:
- הַבָּיִת הַזָּה אַשָּׁר־אַחֲה בֹּנָה אִם־הֵּלֵּךְ בְּקְהַמַּיׁ וָאָת־מִשְׁפְּשָי מִיצִּשָּׁה וְשְׁמַרְתָּ אָת־ כְּל־מִצְיֹתַי לְלֵלֶכֶת בָּהָם וַהַקִּמֹתָי אָת־ דְּבְרִיׁ אִמְּׁרְ אֲשֵׁר דְּבַּרְתִּי אָלְ־דְּיֵּרְ אָבְיף:
- מּמָּג וֹמְבְאָבְ: (פּ) װּ וֹמְבֹּלִינְי בִּעִינִּ בַּלִּג וֹמְבִאָּבְ וֹלָאִ אָמֵּנִר אָּטַ_

הפטרת תצוה

The Haftarah is Ezekiel 43:10 - 43:27. For Shabbat Zachov the maftir and haftarah are on page 239.

Thou, son of man, show the house to the house of Israel, that they may be ashamed of their iniquities; and let them measure accurately.

And if they be ashamed of all that they have done, make known unto them the form of the house, and the fashion thereof, and the goings out thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the ordinances thereof, and all the forms thereof, and all the laws thereof, and write it in their sight; that and all the laws thereof, and write it in their sight; that they may keep the whole form thereof, and all the ordinances thereof, and do them.

- This is the law of the house: upon the top of the mountain the whole limit thereof round about shall be most holy. Behold, this is the law of the house.
- And these are the measures of the altar by cubits—the cubit is a cubit and a handbreadth: the bottom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by the edge thereof round about a span; and this shall be the base of the altar.

- אַמָּה בֶּן־אָדִׁם הַגֵּּר אָת־בֵּית־יִשִּׁרָאֵל אָת־ הַבְּיִת וִיִּכְּלְמִוּ מִעֵּיֹנְוֹתֵיחָם וּמָדְרָוּ אָת־ מְּבְנִית:
- זאת מוֹרָת הַבְּיָת עַל־רָאִשׁ הְהָרׁ בְּלִּ גְּבְלֹוֹ סְבָיב ו סְבִיב לֵהֶשׁ קְדָשִׁים הַנֵּה־ זְאָת מּוֹרָת הַבְּיָת:
- וְאֵׁכֶּה מִדְּוֹת הַמִּוְבֵּחַ בְּאַמִּוֹת אַמֶּה אַמֶּה וָטִפָּח וְהֵיק הְאַמָּה וְאַמָּה־רֹחַב וּגְבוּלֶּה אֶל־שְׂפְּחָה סְבִיב´ זָרֵת הָאֶהְד וְזֶה גַּב הַמִּוְבְּחַ:

- And from the bottom upon the ground to the lower settle shall be two cubits, and the breadth one cubit; and from the lesser settle to the greater settle shall be four cubits, and the breadth a cubit.
- And the hearth shall be four cubits; and from the hearth and upward there shall be four horns.
- And the hearth shall be twelve cubits long by twelve broad, square in the four sides thereof.
- And the settle shall be fourteen cubits long by fourteen broad in the four sides thereof; and the border about it shall be half a cubit; and the bottom thereof shall be a cubit about; and the steps thereof shall look toward the east.'
- And He said unto me: 'Son of man, thus saith the Lord God: These are the ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt-offerings thereon, and to dash blood against it.
- Thou shalt give to the priests the Levites that are of the seed of Zadok, who are near unto Me, to minister unto Me, saith the Lord God, a young bullock for a sin-offering.
- And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four horns of it, and on the four corners of the settle, and upon the border round about; thus shalt thou purify it and make atonement for it.
- Thou shalt also take the bullock of the sin-offering, and it shall be burnt in the appointed place of the house, without the sanctuary.
- And on the second day thou shalt offer a he-goat without blemish for a sin-offering; and they shall purify it with the bullock.
- When thou hast made an end of purifying it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.
- And thou shalt present them before the LORD, and the priests shall cast salt upon them, and they shall offer them up for a burnt-offering unto the LORD.

- ומהיס הַאָּהֶץ עַר־הָעֵזָהָה הַתַּחָמִּנְה שְׁתַּיִם אַמֹּוֹת וְרָחַב אַמָּה אָחָת וּמִהְעַזַּרָה הַקְּעַנְּה עַר־הְעַיַּהְהַנְּה הַנְּרוֹלְהֹ אַרְבָּע אַמֹּוֹת וְרְחַב הְאַמֶּה:
- ײַפְּרְנְיִנִי אַּרְבָּע: ימהאראיל)[ק׳ ימִהְאַרִיאֵל] ילְמַּעְלָה יַ וְחַהַרְאֵל אַרְבָּע:
- כ׳ והאראיל)[ק׳ וְהָאַרִיאֵל] שְׁמֵּים מַשְּׁבֵּה אָבֶף בִּשְׁמֵים מָשְּׁבֵה רֻחַב רְבֿוּעַ אָל אַרְבָּעַת רְבָעֵיו:
- וְהְטְּזִיְרֶׁה אַרְבָּע עָשְׁרֵה אָרֶךְ בְּאַרְבָּע סְבָּיב אוּתְׁה חֲצֵי הָאַמָּה וְתַחֵיק־לֶּה אַמָּה סְבִּיב אוּתְׁה חֲצֵי הְאַמָּה וְתַחֵיק־לֶּה אַמָּה
- ַנֵּאִמֶר אֵלֵי בֶּן־אָדָם פָּה אָמַר אֵדִּנֵי הֵהוֹה אֵפֶה הֻפַּוֹּה הַמִּוְבָּה בִּיִּים הַנִּשֹּׁיתִּוּ לְהַנְּּלְוֹת נְּלְיִּוֹ מִּלְיוֹ מִוּלְיה וְלִיְּרָק נְּלְיִוֹ דֶּם:
- וְנְחַתְּה אָל־חַפֹּהָנִים הַלְּוֹיִם אֵעֵּיר הֵם מִנְּרַע צִּרְיֹק הַקְּרֹבָים אֵלֵי נְאָם אֲדֹנָי יֶהוֹה לְשֶׁרְתֵּנִי פַּר בֶּן־בְּקָר לְחַמְּאת:
- בּ לְלַמַטִּיםֵ מִגַּמָּוּ וְלָנַמְּטִׁ מִּלְ-אַרְבָּע הְאָלְ-אַרְבַּעֹ פְּנִּוּת הַעָּזִּרְה הָאָלְ-הַגָּּבְיּל הְלַמַחְתָּהַ מִּנְיִם הְנִיתִּי
- י נְלָטִוּהְ אָט נַפֶּׁר נַוּהָאָאָט וּשִּׁרָפּוּ בְּמִפְּקַר יי נְלָטוּהְ אָט נַפָּּר נַוּהָאָאָט וּשִׁרָפּוּ בְּמִפְּקַר
- בַּפֵּר: לְחַמְּאִת וְחִמְּאִוּ אָת־חַמִּוְבָּחַ כַּאֲשֶׁר חִמָּאִוּ בְּפַר:
- שׁמְנִם וֹאִנֹכְ מִוֹ עַמֹּאִוֹ שַׁמִּנִם: בּ בַּבֹנְעִישׁ מִעַמֹּא עַפַּרִנִּק פָּר בָּוֹ בַּבָּצִירִ
- הְּלְּנִיםׁ מְּלְּט וֹנֵהֵאֶלֵּנְ אִנִּנָם הָלְטִ לְּנִינָּנִי " וֹנִיפִּׁנַבְּׁלֵּם לִפְֹּנָ, גִּינָנָׁם הָלִנִּ בַּנְּנַנָּנִם

- Seven days shalt thou prepare every day a goat for a sin-offering; they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.
- Seven days shall they make atonement for the altar and cleanse it; so shall they consecrate it.
- And when they have accomplished the days, it shall be that upon the eighth day, and forward, the priests shall make your burnt-offerings upon the altar, and your peace-offerings; and I will accept you, saith the Lord Son?
- נְמְּמֵנ: יפָּר בָּן־בָּקָר וְאָנִל מִן־הַצָּאוֹ הָמִימָים שְׁבְעָּנִי יָמְיִם הַעְּמָהָ שְׁעִיר הַשָּׁאָת לַיִּוֹם
- ك שׁבְעָּת יָמִים יָכַפְּרוּ אָת־הַמּוְבָּה וִשְהָרִיּ אָתְוֹ וּמִלְאִי יָבֵוּ:
- ױָכַלִּיּ אָת־הַיָּמִים (ס) וְהִיָּהֹ בַּיּנִׁם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יַצַּשָּׁי הַפֹּהַנָּים עַל־ הַשְּׁמִינִי אָתְבֶּׁם נְאָם אֲדֹנֵי יֶהוְה: (ס)

הפטרה כי השא

The Haftarah is I Kings 18:1 – 18:39. On Shabbat Parah, read Maftir and Haftarah on page 243.

And it came to pass after many days, that the word of the Lord came to Elijah, in the third year, saying: 'Go, show thyself unto Ahab, and I will send rain upon the land.'

- And Elijah went to show himself unto Ahab. And the famine was sore in Samaria.
- And Ahab called Obadiah, who was over the household.—Now Obadiah feared the LORD greatly;
- for it was so, when Jezebel cut off the prophets of the LORD, that Obadiah took a hundred prophets, and hid them fifty in a cave, and fed them with bread and
- And Ahab said unto Obadiah: 'Go through the land, unto all the springs of water, and unto all the brooks; peradventure we may find grass and save the horses and mules alive, that we lose not all the beasts.'
- So they divided the land between them to pass throughout it: Ahab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself.

- ייוועא גיָהיל יָמָים רַבִּּים יּדְבָר־יִהֹנָה הָיָהֹ אָל־ אָל־אַהְאָׁב וְאֶהְּנָה מַשֶּׁר עַמֶּר עַלְ־פָּנִי הָאֲדְמֶה: אַל־אַהְאָׁב וְאֶהְנָה קַהַרְאָיה אָל־אַהְיָאָב וְהָרְעָּר د ניֵלֶךְ אֵלְיָּהי לְהַרְאָיה אָל־אַהְאָב וְהָרְעָב
- ה ניקרָא אַהְאָׁב אָל־עֹבַרְיָהוּ אֲשֶׁר עַל־
- ַנְיָהִי בְּחַבְּרֵית אִיזִּבֶל אָת נִבִיאֵי יְהֹזֶּה נִיּאָה עַבַרְיְהוּ מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאֵם חֲמִשָּׁים אִישׁ בַּמְּעְרְה וְכִלְבָּלֶם לֶחֶם נְמֶים:

עַבְּיָת וְעַבְּרְיָה הְיָה הָנָת יָהָא אָת־וְהָוָה מָאָר:

- נִּאִמֶר אַהְאָב אָל־עַּבְרִיְהוּ לֵךְ בָּאָבֶיץ אָלִ בְּלִ־מַשְּׁנֶנֵי הַשָּׁוֹם וָאֵל בְּלִ־הַנְּחָלִים אוּלַיו מֵהַבְּהַמְּיר:

- And as Obadiah was in the way, behold, Elijah met him; and he knew him, and fell on his face, and said: 'Is it thou, my lord Elijah?'
- And he answered him: 'It is I, go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.'
- And he said: 'Wherein have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Ahab, to slay me?
- As the LORD thy God liveth, there is no nation or kingdom, whither my lord hath not sent to seek thee; and when they said: He is not here, he took an oath of the kingdom and nation, that they found thee not.
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.
- And it will come to pass, as soon as I am gone from thee, that the spirit of the Lord will carry thee whither I know not; and so when I come and tell Ahab, and he cannot find thee, he will slay me; but I thy servant feat the Lord from my youth.
- Was it not told my lord what I did when Jezebel slew the prophets of the Lord, how I hid a hundred men of the Lord's prophets by fifty in a cave, and fed them with bread and water?
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here; and he will slay me.'
- And Elijah said: 'As the LORD of hosts liveth, before whom I stand, I will surely show myself unto him to-day.'
- So Obadiah went to meet Ahab, and told him; and Ahab went to meet Elijah.
- And it came to pass, when Ahab saw Elijah, that Ahab said unto him: 'Is it thou, thou troublet of Israel?'

- ַנִיָּהָי שְׂבַּדְיִּרִהוֹ בַּבֶּּבֶדְ וְהַנֵּה אֵלִּיָּהוּ לְקְרָאתֻוֹּ וַיַּכְּרֵהוֹ וַיִּפְּל עַל־פְּנְיוּ וַיֹּאֹמֶר הַאַמְָה זֶה אֲרֹנֵי אֵלְיֵּהוּ:
- « رَجْهَرْد كِأَدْ هِرِد كِلِّهِ هِرِثَد كِمَالِيْرَة بَيَوْد هِكِيْرِيَّة:
- ַ נּיִּאִמֶּר מֵה חָמָאָה לַהַמִּיהָנִי: מּ נִיּאָמֶר מֵה חַמָּאָה בְּהַאַהְּה נִהַּן אֶתַר
- תַיו יִחֹנְת אֱלֹהָיף אִם־נִשׁ־גָּוִי וּמַמָלְכָּחֹ אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנִי שָׁם לְבַקָּשָׁוּ וְאָמָרָוּ אָיִן וְהִשְׁבֶּיעַ אָת־תַמַּמָלְכָּחֹ וְאָת־תַגּּוֹי כֶּי לֹא יִמְצְאֶכָּח:
- וְעַמָּה אַמָּה אֹמֵר לֵוְדְּ אֱמָר לַאִּדֹנֵיףְ הִנָּה אֵלְיֵּהוּ:
- ְּיִנְיִּהְ אֲבָּרִי אֵלֵךְ מֵאִשְׁרֵ וְרִיּחַ יְתִּדְּרִ וְמְאָרִּ וְלֵא יְמְצְּאֵרְ לִאִ־אִּדְׁת וּלָאִרִי לְתַּנֵּיד לְאַרְאָרֵ מְנְאָבְיִי אָמֶר לְאִ־אֵּדְׁת וּלָאִרִי לְתַּנֵּיד לְאַרְאָרֵ מְנְאָבְיִי
- הַלְאִרהָגָּר לֵאִרִיִּ אָת אֲשֶׁר־עָשִׁיתִּי בְּחֲרֵגִּ אִיזְבֶל אָת נְבִיאֵי יְחָנִה נָאַהְבָּא מִנְּבִיאֵי יְחֹנְה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְעְּרֶׁה נְאֲבַלְבָּלֶם לֶחָם נְמָיִם:
- ַ נֵּאַמֶּרְ אֵלְּנְּׁנִוּ תַּי וַיּוִּם אֵבְאָנִר אֲמֶּר ני נִיּאָמֶר אֵלְנְּיוּ חַי יְחַנְּה אָבְאָנִר אֲמֶּר
- ײַלְּבְּ אַטְאָב לְקְּרָאָת אָלְיֶּהוּ: ** װִּבְּׁרְ עַבַּרְיָּהוּ לְקְרָאָת אָלְיֶּהוּ:
- אַהְאָב אֵלְיוּ הַאַּמְּה אָהאָב אָת־אֵלִיְהִוּ וַיָּאִמֶּר נְיָהֵי פְּרְאָנְה אַהְאָב אָת־אֵלִיְהוּ וַיָּאִמֶּר

- And be answered: 'I have not troubled Israel; but thou, and thy father's house, in that ye have forsaken the commandments of the LORD, and thou hast followed the Baalim.
- Now therefore send, and gather to me all Israel unto mount Carmel, and the prophets of the Asherah hundred and fifty, and the prophets of the Asherah four hundred, that eat at Jezebel's table.'
- And Ahab sent unto all the children of Israel, and gathered the prophets together unto mount Carmel.
- And Elijah came near unto all the people, and said: 'How long halt ye between two opinions? if the LORD be God, follow Him; but if Baal, follow him.' And the people answered him not a word.
- Then said Elijah unto the people: 'I, even I only, am left a prophet of the Lord; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.
- Let them therefore give us two bullocks; and let them choose one bullock for themselves, and cut it in pieces, and lay it on the wood, and put no fire under; and I will dress the other bullock, and lay it on the wood, and put no fire under.
- And call ye on the name of your god, and I will call on the name of the LORD; and the God that answereth by fire, let him be God.' And all the people answered and said: 'It is well spoken.'
- And Elijah said unto the prophets of Baal: 'Choose you one bullock for yourselves, and dress it first; for ye are many; and call on the name of your god, but put no fire under.'
- And they took the bullock which was given them, and they dressed it, and called on the name of Baal from morning even until noon, saying: 'O Baal, answer us.' But there was no voice, nor any that answered. And they danced in halting wise about the altar which was made.

- נַמְּלֶבְ אַּנִוֹנֵי נַבְּעְּלֶים: אַמָּד יבֵּית אָבָיִרְ פַּעַּוְּבָכֶם אָת־מִצְּוֹת יָהֹנְה נַמְּלֶבְ אַנְוֹנֵי יְהְנְיִם
- וְעַמְּה שְׁלֵח קִבְץ אֵלֵי אָת־בְּל־יִשְׂרָאֵל אָל־תַר תַכּרְמָל וְאָת־נְבִיאֵי תַאֲשֵׁרָה אַרְבָּע מֵאִית וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי תְאֲשֵׁרָה אַרְבָּע מֵאִית אֹבְלֵי שֻׁלְתַן אִיזְבֶל:
- אָטַ_עַוּּבֹּגאִגִּם אָבְ_עַב עַפֿבׁמֶבְ: װְּאָבְע אַטַאָב פֿבֿבְ_פַּדָּג וֹאָבִאָבְ וּנִּטִּבָּא
- וּיּגַּשׁ אֵלִיְּחוּ אָלְ־בְּלִ־חִעָּם וַיּאִמֶּרִ עַּדִּ מְתַּי אַמָּם פֹּסְחִים עַלִּשְׁתֵּי תַּסְּעָפִּים אָם־ יְהְנָׁה תְאֵלְהִים לְכָּוּ אַחֲלִיוּ וְאָם־תַבָּעַל לְכַּוּ אַחֲרָיוּ וְלֹאִ־עְנְוּ הְעָם אֹתִּוֹ דְּבֶר:
- נְטְמְּמֶּנֶם אֶׁנְמֶּ: קְּנִינְוְׁע לְבַּצְׁנִ וּלִּבִיאָּנ עַפְּׁמָּלְ אַּנְבַּמַ_מָאָנָע נּגָאמֶר אֵלִּנְעוּן אֶלְ_דִׁמָּׁם אֵּלָּו וָנִלַּנִשׁי לִּבָּנִא
- וְיִחָנִּוּ־לְּנִנִּ שְׁנָיִם פְּרִים וְיִבְחֲרַוּ לָחָם תַפָּר הָאָחְׁד וִינַחָּחָׁהוּ וְיָשִׁימוּ עַל־הָעֵצִּים וְאָשׁ לָא יְשִׂימוּ וַאֲנִי אָעֵשָׂהו אָת־הַפָּר הָאָחָד וְנְחַהִּי עַל־הָעֵצִּים וְאָשׁ לְא אָשְׂים:
- ײַבְּבֶּר: װְגְא הַאָּבְיָנִים נִיּגָּוֹ פָּבְ הַמָּם וַּאָמָר יָצָּמָר װְגָּא הָאָבְיָנִים נִיּצָּבְיָנִים אָּמָר יַנְצָּנִי פָּאָמ מְלֵבְיִים בְּשָּׁם אָבְיַנִים אָמָר יַנְאָנִי בָּאָמ
- וּלאמֶר אֵלְיָּהוּ לְנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפֶּר הָאָחָר וַעֲשָׁי רִאשׁנְה בָּי אַמֶּם הָרַבָּים וְקְרְאוּ בְּשֵׁם אֵלְהַיבֶּם וְאֵשׁ לְא הָשִּׁימוּ:
- أَيْجِانُهُ هِمَا مَفِدٍ هِنْهُدَا ذِيَا ذِيَصٌ يَبْقِعُهُ أَيْجِارِيَّهُ جِنْهُمَا ثَفِعِكُ شَيَقُهُدَ بِعِبَا جَأَنَّ مَدِّيَرِيْمَ يُهُمُّدُ مَفِعِكُ شِيْدُ بِيْبَا جَأَنَّ إيْرَا فَيْبَا رَبُوهِ أَنَّهُ فِيْدًا مِنْهَا:

- And it came to pass at noon, that Elijah mocked them, and said: 'Cry aloud; for he is a god; either he is musing, or he is gone aside, or he is in a journey, or peradventure he sleepeth, and must be awaked.'
- And they cried aloud, and cut themselves after their manner with swords and lances, till the blood gushed out upon them.
- And it was so, when midday was past, that they prophesied until the time of the offering of the evening offering; but their was neither voice, nor any tast regarded.
- And Elijah said unto all the people: 'Come near unto me'; and all the people came near unto him. And he repaired the altar of the LORD that was thrown down.
- And Elijah took twelve stones, according to the number of the tribes of the sons of Jacob, unto whom the word of the Lord came, saying: 'Israel shall be thy name.'
- And with the stones he built an altar in the name of the LORD; and he made a trench about the altar, as great as would contain two measures of seed.
- And he put the wood in order, and cut the bullock in pieces, and laid it on the wood.
- And he said: 'Fill four jars with water, and pour it on the burnt-offering, and on the wood.' And he said: 'Do it the second time'; and they did it the second time. And he said: 'Do it the third time'; and they did it the third time.
- And the water ran round about the altar; and he filled the trench also with water.
- And it came to pass at the time of the offering of the evening offering, that Elijah the prophet came near, and said: 'O Lord, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, let it be known this day that Thou art God in Israel, and that I am Thy servant, and that I have done all these things at Thy word.

- ענא וִנְּשׁגִּי בְּנִים וֹנְעִיםׁ בְּצִים אָלְבָּּׁעִנּ וֹמָאֵנ הְּעַ וֹכִי_הָּגִּ לְנִ וֹכִי_צֵּבְנִּ בְּנִ אִנּלְנִ וֹהָּג וּנְעִּ בֹּלִּגְ בִּלִנִקְ. כִּּנִבְּעָׁ בִּנִים עְנִא בַּנּ בּנִּעָלִי:
- 32 ניקךאי בְּקוֹל גַּדִוֹל ניִהְגָּדִרִּי בְּמִשְׁפְּטָׁם עַבְיהָה עַלִּיהָם:
- בּמּנְטִׁיִ נְאֶּגוְ_לִּיִלְ נְאֵגוְ_תָּנִי נְאֵגוֹ לֵחֶּב: מוֹנִיִּלְ כַּהְּבָּׁר תַּבְּּטֵּרְיִם נִיִּטִּוּבִּאָּי מָּר לְהַּלְיִנִי
- ניאטר אַלְיָרוּ לְבָלְ־חָעָם גִּשָׁי אֵלִּי וֹיִּנְשָׁי בְלְ־חָעָם אֵלְיִר וַיְרַבָּא אָת־מִוְבָּח יְהֹוָה הַחְרִיס:
- ي ניפַח אַליִּר שְׁמֵיִם עָשָׁר חָיָּה דְּבַר־יִּהֹוָה שׁׁבְּמֵי בְּנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר חָיָּה דְּבַר־יִּהֹוָה אֵלִיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יֵהְנֵה שְׁמֶּוּ:
- שְּׁמְּלְיִׁ בְּׁכִּיִּתְ סְׁאִנִוֹם זְּנַתְ סְׁבָּׁנִד לְמִּוֹּבְּנִי נּיִבְׁנִיׁ אָנִי הַאָּבְׁנִם מִּוֹּבָּה בְּמָּׁם יִהַוֹּה נִינִּת מִּיִּבָּ
- מּגְ_טַמּגִּגֶם: * זְּנְּמָבְׁנֵבְ אֵנַיַבְמָּגִּגָם וַנִּנְּטַנְ אָנַבְעַפָּׁר וַנְיֶּמֶם
- נּגַאמֶר מַּלְמִּנ נֹּמִלְמֵנ: מַּלְ_טִמְלְט נֹמֹלְ_טִמֹּגִּמִר נֹּאָמֶר מִנּנְ נֹּמִּנְנ נּאָמֶר מִלְאָנ אַרְבָּמֵר כַּגִּים נָּגָאמָר מִנִּ
- ַּ ַ ַ ַ בְּלְבָנִּ חַמְּנִם סָבֵּיִב לַמִּּוְבָּחַ וְגָם אָתַר הַ הְּעְּבְיִי הַמְּנִם סָבִיב לַמִּּוְבָּחַ
- וּיָהֵיו בַּעֵּלָוֹת חַמִּנִחָׁת וּיִּגַּשׁ אֵלִיָּהִי חַנָּבִיאָ וּיאִמַּר יְהֹנָה אֵלְהֵי אַבְרָחָם יִצְּחָר בִּישִּׁרָאָל הַנִּים יִנְּדַע בִּי־אַמָּה אֵלֹהָים בִּישְׂרָאָל וַאָּנֵי עַבְּהָרִר (כ׳ ובדבריך)[מ׳ הַאֵּלֶה:

- Hear me, O Lord, hear me, that this people may know that Thou, Lord, art God, for Thou didst turn their heart backward.'
- Then the fire of the Lord fell, and consumed the burnt-offering, and the wood, and the stones, and the dust, and licked up the water that was in the trench.
- And when all the people saw it, they fell on their faces, and they said: 'The LORD, He is God; the LORD, He is God.'
- ְּ מֵלֵנִי וְחַנְּעַ מִּנְנִי וְוֹלֵבֵת וְאַמֵּר הַסְבָּׁהַ אָת־לְבֶּם יְחַנְיִר הָאֶלְהָים וְאַמָּר הַסְבָּהָ אָת־לְבֶּם אֲחַרְנִיה:
- נַהְפָּל אֵשׁ־יְהֹנְה נַתְּאַכַל אֶת־הַעַּלָה יָאָת־ הֵעֵּצִים יָאָת־הַאֲבָנִים יְאָת־הַעְּפָּר יָאָת־ הַמָּיִם אֲשֶׁר־בַּהְעְּלָה לִהְכָה:
- و٤ ניַרְאַ בְּלִ־הַעְּׂם נִיּפְּלִּוּ עַל־פְּנֵיהָם וַיַּאִמְרֹוּ יְהֹנְהֹ הַוּא הַאֱלֹהִים יְהַנְה הָוּא הַאֱלֹהִים:

הפטרת ויקהל

The Haftarah is I Kings 7:40 – 7:50. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Haftarah is the special Haftarah on page 243. On Shabbat Haftodesh, read Maftir and Haftarah on page 243. On Shabbat Haftodesh, Magic pecial Haftarah is on page 247.

And Hiram made the pors, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the LORD:

the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars; and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;

- and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each network, to cover the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars,
- and the ten bases, and the ten lavers on the bases;
- and the one sea, and the twelve oxen under the sea;
- and the pots, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the Lord, were of burnished brass.

- ַנִיצַשׁ חִירוֹם אָת־חַפִּיּרוֹת וָאָת־חַנִּיִּטִּם וְאָת־חַמִּוְרְקְוֹת וַיְכָל חִירָם לִעֲשׁוֹת אָת־ פְּל־חַמִּלְאִבְּׁה אֲשֶׁר עְשֶׂה לַמֵּלֶּךְ שָׁלֹמָה בֵּית יְהֹוְת:
- עַמָּדֵים שְׁנַּיִם וְגָּלֵּת הַכּּחָרָת אֲשֶׁר־עַל־ רָאִשׁ הִעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְהַשְּׁבְכָוֹת שְׁתַּיִם לְכַסׁוֹת אָת־שְׁתֵּי גַּלְּוֹת הַכּּחָרֶת אֲשֶׁר עַל־ רָאִשׁ הְעַמּוּדִים:
- וְאָתִּ הָרִפֹּנִים אַרְבָּע מָאָוֹת לִשְׁבָּרֵ הַשְּׁבְּכִוֹת שְׁנֵי־טוּרֵים רִפֹּנִים לַשְּׁבְבָּת הְאָהְת לְכַסִּוֹת אָת־שְׁמֵּי נֻּלְּוֹת הַכֹּתְרֶת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הְעַמּוּדִים:
- ַ מְּלְ_הַמְּכְנִית: מְלְ_הַמְּכְנִית:
- מַּטַע עַנֶּם: אַמַרַעַנָּם עַאָּטַג וָאָט עַפָּקָר אָנִים_מָּאָר
- نهْم-مَوْندُنْ بِهُم-مَنِفْت بِهُم-مَوْنِدِخْت يَهُمْ جِحْ-مَدِجْتِ (حَ، مَعْمَحُ)[حَ، مِغُوْد] يَهُمْ فِظَ-مَدِيْتِ كِفِرْكِ فِحْنَهُ فِرْمَ بِمَنْهِ بَانِهُم فِظِيَّاتُ

In the plain of the Jordan did the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarethan.

And Solomon left all the vessels unweighed, because they were exceeding many; the weight of the brass could not be found out.

And Solomon made all the vessels that were in the house of the Lord: the golden altat, and the table whereupon the showbread was, of gold;

and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;

and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the hinges, both for the doors of the inner house, the most holy place, and for the doors of the house, that is, of the temple, of gold.

בְּאָבְׁמְנִי בֵּגוּ סְׁכֹּנְעִי נְבֵּגוּ צְּבְּעָּנְיִּ אי בְּכִכָּר הַיִּנְבֵּן יְצְּבָּם הַמְּבָּרִּ בְּמִגַּבָּרִי

מָאָר לָא נָחָקר מִשְּׁקל תַנְּחְשָׁה: מְאָר לָא נָחָקר מִשְּׁקל תַנְּחְשָׁה:

44 رَيْوَنَ שְׁלֹמֹה אָת כְּלְהַבֵּלִים אֲשֶׁר בֵּיתּ יְהֹזְה אָת מִזְבָּח תַזִּהְׁב וְאָת תַשְׁלְחָוֹ אֲשֶׁר עְלְיֵׁי לֶחֶם תַפְּנִים זָהֶב:

وم زېر تېچند نېت مېښد نېټوت نېټډند خېږ تېچند نېت مېښد نېټوت نېټډند نېټې نېټد:

اُبَيَوْفَاءَ اِبَرَثِيَةِدِانَا اِبَقِائِجِانَا اِبَوَوْنَاء مَوْنِهَ بَهِدِنُهُ خِٰزَيَّكُ بَهِدَهُٰهَ جُلَاجُلَان مَوْنِهَ خَيْدِهُ، خِٰزَيْكُ بَهِدَةً إِنَّالًا اِبَعَالِهُٰهُ مَ جُلَاجُلَانًا مِوِنِهَ خَيْدِهُ بِهِدِهِ (حَ)

הפטרת פקודי

The Haftarah is I Kings 7:51 – 8:21. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 150, and the Haftarah is the special Haftarah on page 243. On Shabbat Haftodesh, the special Haftarah on page 243. On Shabbat Haftodesh, Maftir is Exodus 12:1 – 20 on page 46, and the Haftarah is on page 247.

Thus all the work that king Solomon wrought in the house of the Lord was finished. And Solomon brought in the things which David his father had dedicated, the silver, and the gold, and the vessels, and put them in the treasuries of the house of the Lord.

Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city of David, which is Zion.

And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month.

> ַ וִמִּשְׁלִם בְּלִ־הַמְּלָאִלָה אֲשֶׁר עַשֶּׂה תַמָּלָךִ שְׁלִּמָה בֵּיִת יְהְזָָה וַיָּבָא שְׁלִמֹה אָת־קַדְשֵׁיו דְּוָד אָבִיו אָת־הַבֶּסֶף וָאָת־הַזְּהְבֹ וָאָת־ הַבֵּלִים נְתַּן בְּאִצְרְוֹת בֵּית יְהְזָה: (ב)

> אָז יַקְהַל שְׁלֹלָה אָת־זִּקְגַי יִשְׂרָאֵל אָת־ יִשִּׁרְאַשֵּׁי הַמַּטּוֹת נְשִׁיאֵּי הָאָבׁוֹת לִּבְגַיִּ יִשְׂרָאֵל אָל־הַמָּלֶה שָׁלֹלִה יָרוּשְׁלָבָׁ לְתַעֵּלְוֹת אֶת־אַרַוֹן בְּרִית־יָּהֹנֶה מֵעָּיר יְּיָּנִד הָיֹא צִיְּיוֹן:

رْغْبَرُّهُ هِڑ تَهْرُّهِ שָׁלִמֹּת چِڑ َצֵישׁ رَשְּׂבְצֵּל چِرِرَہ بَهِبَرِه چِبَر بَهٔ مَبَرَتِש يَשְּׁבִימֶי:

- And all the elders of Israel came, and the priests took up the ark.
- And they brought up the ark of the Lord, and the tent of meeting, and all the holy vessels that were in the Tent; even these did the priests and the Levites bring up.
- And king Solomon and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, were with him before the ark, sacrificing sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude.
- And the priests brought in the ark of the covenant of the Lord unto its place, into the Sanctuary of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubim.
- For the cherubim spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubim covered the ark and the staves thereof above.
- And the staves were so long that the ends of the staves were seen from the holy place, even before the Sanctuary; but they could not be seen without; and there they are unto this day.
- There was nothing in the ark save the two tables of stone which Moses put there at Horeb, when the Lord made a covenant with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.
- And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the LORD
- so that the priests could not stand to minister by reason of the cloud; for the glory of the Lord filled the house of the Lord.
- Then spoke Solomon: The Lord hath said that He would dwell in the thick darkness.
- I have surely built Thee a house of habitation, A place for Thee to dwell in for ever.
- And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel;

- נִּבְאוּ כִּלְ זִלְנֵּוּ וִשְּׁבְאֵלְ וַנִּשְׁאִוּ הַפֹּהָנָים אָת־הָאָרְוֹן:
- ַ וַיַּעֵלֵיּ אָת־אַרִוֹן יְתֹּוֹתׁ וְאָת־אַׁהַל מוֹעַּר וְאָת־כְּל־כְּלֵי תַּקְּדִשׁ אֲשֶׁר בָּאִהֶל וַיַּעֵּלִּי אֹהְם תַכּהַנֵּים וְתַלְיָּה:
- מֶּוְהֵ: הַנּוּמְבֵּיה שְּלְּיֵה אָשָּׁוֹ לְפִּנֵּי הַאָּרִוּן מְּוַבְּחִים הַנּוּמְבֵיה שְּלְיִה אָשִּׁוּ לְפִּנֵּי הַאָּרִוּן מְּוַבְּחִים וְהַפְּיִי
- , אָל־מָקוֹמֶוֹ אָל־דְּבָיר הַבָּיִת אָל־לַדֶּשׁ הַקְּדְשִׁים אֶל־הָדָיר הַבָּיִת אֶל־לַדֶשׁ הַקְּדְשִׁים אֶל־הָדָה
- ַ בָּי הַפְּרוּבִיםׁ פּרְשָּׁיִם בְּנָפִּיִם אָל־מְקִּים הְאָרִוֹן וַיְּסְׁבּוּ הַבְּרֶבָיִם עַל־הָאָרִוֹן וְעַל־ בַּדְּיוּ מִלְמֶעְלָה:
- וְיַאֲרֵׁכֹוֹ הַבַּדִּיםׁ וַיֵּרְאוֹ רָאשׁׁי הַבַּדִּים מִּןֹ הַפְּדֵישׁ עַל־פְּוֵי הַדְּבִּיר וְלָא יֵרָאִי הַחִּיצְּה וַיְּהִיי שְׁם עַד הַיָּוֹם הַזָּה:
- , אֵין בְּאַרֹוֹן רַׁק שְׁנֵי לֻחֲוֹת הָאַבְּנִִּים אֲשֶׁר הְנָחַ שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֶב אֲשֶׁר כְּרָת יְהֹנְה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאהָם מַאֶּרֶץ מִצְרֵים:
- מְלֵא אָנוַבּנִים נְנוֹנְיִנִי בּגאַנוּ בִּגַאָנוּ הַכְּנִדְנִים מִּוֹרַהַאָּנִישׁ וְהַמְּנָוֹ
- ְרְאִׁ־יָבְלֵּוּ תַכֹּתֲנָים לְעֲמָר לִשְׁרֵת מִפְּנֵי הַעְּגַן בְּי־מָלֵא כְבוֹד־יְּהְנָוֹה אָת־בֵּית יְהְנֶה: (פ)
- מּנְלְמֶּנֶם: • בּּלִנִי בַּלִנִינִי בָּנִי זִבְׁלְ לָבְׁ מָּלִנִּוֹ לְמִבְּטִּבִּ
- نَّهُ لِـُهُمُ لَٰخُمُ كِلَّامُ نَهُلِـُهُمُ مِقِّلَـ: تَوَّدَ تَقَرِّكُكُ هُلَا قَأْدًا نَٰذُجُنَكَ هُلَا قَمْ كَلَّانُمُ

- And he said: 'Blessed be the Lorp, the God of Israel, who spoke with His mouth unto David my father, and hath with His hand fulfilled it, saying:
- Since the day that I brought forth My people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build a house, that My name might be there; but I chose David to be over My people Israel.
- Now it was in the heart of David my father to build a house for the name of the LORD, the God of Israel.
- But the LORD said unto David my father: Whereas it was in thy heart to build a house for My name, thou didst well that it was in thy heart;
- nevertheless thou shalt not build the house; but thy son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house for My name.
- And the LORD hath established His word that He spoke; for I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the LORD promised, and have built the house for the name of the LORD, the God of Israel.
- And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the Lord, which He made with our fathers, when He brought them out of the land of Egypt.'

- ئى نېڭد چۇد يېر يەزى يېڭد بېزىد يېڭد تېڭد چۇد يېر يەزى يېڭد بېزىد يېڭد تېگىد:
- י יְּמְּבְׁעַר בְּגַיְּר לְטִיִּוֹת מַּלְ-מַּמָּי יִּמְרַצֵּלְיּ מְבְשָׁי יִּמְּבְאָלְ לְבְנִוֹת בָּיִת לְטִיִּוֹת מִּמִּי מֻׁם י יִּמְּבְאֵלְ מִמְּצִּלְ לְבְנִוֹת בְּּיִת לְטִיִּוֹת מִּמִי מֻׁם מוֹ חַיְּיִם אַמָּר חִיצִּאִטִּי אָטרַמַּמָּי בָּמָר מִכָּלְ מוֹ חַיִּיִם אַמָּר חִיצִּאִטִּי אָטרַמַּמָּי בָּמָר
- יִאִטֶר יְהֹוָהֹ אֶל־דְּוֵר אָבִּי יַעַן אֲשֶׁר הִיָהֹ עִם־לְבְבְלְּ לִבְנִוֹת בַּיִת לִשְׁמֵי הֲטִיבֹתָ בָּי הְיָה עִם־לְבְבֶף:
- על אַמְּה לָא תִּבְּנָה תַבָּנָה בָּיִ אִם־בִּנְדִּ תַּיּצֵא מִחֲלָצֶיִר הְוּא־יִבְנָה תַבָּנִת לִשְׁמָי:
- ַנְּנָקָם יְהִוָֹה אָתִּדְּבָרִוּ אַשָּׁר דִּבָּר נִאָּקָׂם מַּחַתְ דְּנָר אָבִי נְאִשָּׁבו עַל־כָּסֵא יִשְׂרָאֵל יְהְנָה אֶלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
- וָאָשֶׁם שָׁם מָקוֹם לָאַרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרֵית יְהוְוֹת אֲשֶׁר בְּרַתֹ עִם־אֲבֹהֵינוּ בְּהוֹצִיאָוֹ אֹהָם מֵאֶרֶץ מִצְרֵיִם: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

The Maftir for Shabbat Rosh Hodesh is Numbers 28:9 - 15.

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a burnt-offering unto the Lord: two young bullocks, and one ram, seven he-lambs of the first year without blemish;

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for each bullock; and two tenth parts of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram;

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fire unto the LORD.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a hin for the ram, and the fourth part of a hin for a lamb. This is the burnt-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-goat for a sin-offering unto the LORD; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

«יוועא» יקיום הַשַּבְּּח שְׁנֵי־כְבְשָׁים בְּנֵי־שָׁנָח הְמִימָם ישְׁנֵי שָשְׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחָה בְּלִּילֶה בַשֶּׁמֶן וָנִסְבְּוֹּ:

י עלַת שַבַּת בְּשַבַּתִּוּ עַל־עֹלָת הַתְּּמִיר יי עלַת שַבַּת בְשַׁבַתֵּוּ עַל־עֹלָת הַתְּמָיר

פְּנִי־שְׁנָה שְׁבְּעֶה הְּנִים הַקְּרִים פְּנִי־בְּקָה פְּרִים בְּנִי־בְּקֶר שְׁנַיִם וְצַּיִל אֶחָׁד כְּבְשָׁים בְּנִי־שְׁנָה שְׁבְעֶה הַבְּעָה

ױשָׁלשָׁה עַשִּׁרֹנִים סָׁלֵת מִנְחָה בְּלִּלְּה בַשְּׁמֵן לַפֶּר הָאָהָד ױשָׁנֵי עַשִּׁרֹנִים סָלֵת מְנְחָה ְבְּלִּילְה בַשְּׁמֵן לָאָיִל הֵאָהֶד:

וְשִּשְׁרֵוֹ שִּשְׁרִוֹן סָלֵת מִנְחָת בְּלִּלְתַ בַשְּׁמֵן לַבֶּבֶשׁ הָאָחָד עֹלְתֹ הֵיחַ נִיחֹׁחַ אִשֶּׁת לַיהְוָה:

ן וְנִסְבֵּיהָם חֲצֵי הַהִין ִיִּהְיָה לַפָּׁר וּשְּלִישָׁת הַתַּין לְצִּיִל וּרְבִיעָּת הַתָּין לַבֶּבֶשׁ יְיֵוְ וַצִּת עֹלֵת הֹדֶשׁ בְּחְדְשׁׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשְּׁנְה:

ַ װְּשָׁמְּרִ מִּזִּים אָתָד לְחַשָּׁאִת לַיִרּוֹּדָר יַ װְשָׁמָּרִ מִּזִּים אָתָד לְחַשָּׁאִת לַיִרּוָֹדָר

הפטרת שבת ראש חודש

The Haftarah for Shabbat Rosh Hodesh is Isaiah 66:1 - 24.

Thus saith the LORD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the LORD; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

בואַנֵר יְהוָה הַשָּׁמָיִם כִּסְאָׁי וְהָאָהֵץ הַרַּם בִּיְאָי וְהָאָהֵץ הַרַּם בִּיְאִי וְהָאָהֵץ הַרַּם בִּי בְּנְקְׂי אֵי־זֶת בַּיִת אֲשֶׁר הִּבְּנִרּלִּי וְאֵי־זֶת מְקוֹם מְנִיחָתִי:

נאָם ִיְהְנָׁע נְאָל זֶרַ עַּמְּטָּה נַיִּהְנִיּ נְאָם יְהְנָּה וְאָל זֶר אַבְּיט אָל־עָנִי הְנְבֵּה־הְנִה וְחָבֵר עַלְ־דְּבְרֵי:

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offereth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen if he blessed an idol; according as they have chosen if he blessed an idol; according as they have chosen if he blessed an idol; according as they have chosen abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not hear, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be glorified, That we may gaze upon your joy', But they shall be ashamed.

Hark! an uproat from the city, Hark! it cometh from the temple, Hark! the LORD rendereth recompense to His enemies.

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a land born in one day? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Shall I that cause to bring forth shut the womb? Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the LORD: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the kines.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹהֵט חַשִּׁוֹר מַבֶּת־אִּישׁ זִּבֶחַ חַשָּׁתֹ עַּבֵּף בְּלֶב מַעֲלֶה מִנְחָתֹ דַּם־חֲזִּיר מַזְבָּיר לְבֹנֶה מְבֶּרֵף אֵנֵן גַּם־הַמָּה בֶּחֲרוּ בְּדַרְכֵיהָם יּבְשְׁקּנצֵיהֶם נַפְשָׁׁם חָפַצְה:

נִם־אַנָּר אַבְתַּר בְּתַעֵּלְכֵּיהָם יִּמְיְנִיר הַבְּאַמֵּר
 אַבָּרָא לְחָׁם זָעַן קַרָּאִתִּי וְצֵּין עּוֹנְּה דַּבְּרְמִי
 לֹאִ־חָפַּצְּתִּי בַּתְּהָר: (ס)

יִ שִׁמְעִּי ְ דְּבַר־יְחִוְּה הַחֲבֵדָים אָל־דְּבָרִי אָמְרוּ אֲחֵילֶם שׁנְאֵילֶם מְנַדֵּילֶם לְמָעַן שְׁמִי יְבְבַּר יְחִוְּה וְנְרְאֵח בְשִׁמְחַהְבֶם וְחֵם יֵבְשׁוּ:

، קוֹל שָׁאוֹן מֵעִּיר קוֹל מֵהִיכָּל קוֹל יָהוָֹה מְשַׁלֵּם גְּמִיּל לְאִיְבֶּיר:

ر چۈپە بەرەر دۆپە چۈپە بىلار خۇرە ئىلار كۆر ئىلىرى بىلەر: ئىلىرى چۆھى بىر ئىلار چۇچات بىدىرىر

מִי־שִׁמַע בִּוֹאָת מִי רָאָת בָּאֵבֶת הַיִּיּחַל אַרֶּץ בְּוִּים אָחָׁד אִם־יִנְלֵד גִּיִּי פַּעָם אָחָת בִּי־חֲלְה גַּם־יָלְדֶה צִּיּוֹן אָת־פָּנֵיתָ:

" אַם_אָּלָּוֹ עַמִּוּלָנְעַ וֹמֹּגַּלְעַיּ אָׁמָעַ אֶּלְיֵנִנֵּי 1. באָלָוּ עַמִּוּלָנְעַ וֹמֹּגַּלְעַיּ 1. מַסִּ

מְּמִהּ אִּטִׁי ְמִהְנִהְ בִּלְ_עִמְּלִם מִּמְּנִה בָּלְ_אִנִדְּיִה מְּמִהּ אִּטִּיהְ מִּמְוָתִּ כִּלְ_עַמִּעִּעִּבְּלִים מִּלְיִנִי מְמִּנִהִ אִּטִּירִ מִּמְנִתִּ כִּלְ_עַמִּעִּים מִמְּעַר מִּנְעַמִּיִּ

ְבִּי־ְבָּהוּ אָמָר יְהֹוָה הִנְיֵי נְמֶה־אֵלֶיהָ בְּנָהָר שְׁלִּוֹם יְבְנָחַל שׁוֹמֵף בְּבָּוֹד גּּוֹיָם וְינַקְמָּם עַל־צַּדְ הְנְשֵׁאוּ וְעַל־בְּרְבָּיִם הְשָׁעֲשֶׁעוּ:

(ס) בְּמִבְּוֹ שִׁלְּהֵּגִּ וְיַיִהְבִּּנִינֵטִם מִזְּיִז בְּבִוְבִּיבִי

יבׁ، لـׁוְאַבְׁם שׁנְׁטַׁמְנִּי בּאֵיִת אַאָּב אִפּוּ שַׁנְּטַׁנְטַׁנִּנִּ בּּוֹ אָנְכִּי, אַנָּטַמָּכְם

٤١

And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass; and the hand of the Lord shall be known toward His servants, and He will have indignation against His enemies.

For, behold, the LORD will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind, to render His anger with fury, And His rebuke with flames of fire.

For by fire will the Lord contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the Lord shall be many.

They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.

For I [know] their works and their thoughts; [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues, and they shall come, and shall see My glory.

And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory; and they shall declare My glory among the nations.

And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.

And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.

For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.

וְזְעָם אָת־אִיְבֶּיו: (ס) הְפְּׁתַחְנָה וְנִיֹדְעָה יַד־יִהְנִה אָת־עֲבְּרָיו הְאִיהָם וְשָׁשׁ לְבְּבֶּם וְעַצְּמִוֹהָבֶ אָת־עֲבְּרָיוֹ

ני פִּרֹחִנֵּה יְחֹנָהׁ בְּאֵשׁ יָבֹוֹא וְכַסּוּפָּה עַרְפְבֹתָּוּו לְחָשָׁיב בְּחַמָּהׁ אַפּֿוֹ וְנַעֲּרָתִּוֹ בְּלַחֲבֵּי־אֵשׁ:

31 כָּי בְּאֵשׁ יְהְוָה נִשְּׁפְּׁט יּבְחַרְבִּיֹי אָת־כְּל־בְּשְׂר וְרַבִּי חַלְלֵי יְהְוְה:

ַ הַמִּהְקַדְּשִׁׁים וְהַמִּטְהֵרִים אָלִ הַנִּנֹּוֹת אַחָר (כ׳ אחד)[מ׳ אַחַת] בַּמָּנֶדְ אָׁכְלֵי בְשֵּׁר הַחֲזִיר וְהַשֶּקֵץ וְהִעַּבְבָּר יַחְדֵּוֹ יָסֶפּוּ נְאָם־יְהְנְה:

אָט_פֿבוָגַר: אָט_פֿל_הַנּוֹם וְהַלְּמִּנִּוִט וּבָּאוּ וְרָאִּוּ וֹאִנִכִּי מֹמֹמִּיהָם וִמַּהְשָּׁבָּהִיהָם בָּאָט לְשַבָּא

ישׁקּהִי בְּטָׁם אַנִּח וְשִׁכַּחָתֵּי מִחָָם וּפְּלֵימִים שָׁבָל וְיֵוְן הָאִיֵּים הָרְחֹלִים אֲשֶׁר לְאִ־שְׁמְתִּי אָת־שְׁבְּלִי הַלְּאִ־הָאִי שָּׁרִ לְאִ־שְׁמְתִּי אָת־פְּבוֹהָי בַּוּנִים:

ַ וְנִם־מֶּהֶם אָפֶּח לַכֹּהֲנִים לַלְוּיָם אָמָר יִהְוַה:

ج، כאַשָּׁר הַשְּׁמָנִם הַחַבִּשִּׁים וְהָאָבֶץ הַחַבְשְׁה אֲשֶׁר אֵנִי עַשֶּׁה עַמְרֵים לְפָּנִי הַחַבְּשְׁה אֲשֶׁר אֵנִי עַשֶּׁה עַמְרֵים לְפָּנִי

- And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the ${
 m LORD}$.
- And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Neither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorring unto all flesh.
- ָ וְחָלְה מְבֵּי־חֹבֶשׁ בְּחְדְשׁׁוֹ וִמְבֵּי שַׁבֶּּת בְשַׁבַּתִּוֹ יְבַוֹּא כְל־בָּשֶׂר לְהִשְׁתַחֲוֹת לְפָּנֵי אָמַר יְתְּוְה:
- וְיָצְאֵּי וְרָאִיּ בְּפִּגְרֵי הָאֲנְשִׁים הַפּשִׁעִּים בִּי בֵּי תּוֹלְעִמְּם לְאׁ חָמִוּת וָאִשְׁם לָאׁ תִּכְבֶּׁת וְהַיִּי דֵרָאָוֹן לְבְלְ־בָּשֶׂר: והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה

הפטרת שבת מחר חודש

The Haftarab for Shabbat Maḥar Ḥodesh is I Samuel 2018 – 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

- And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.
- $\mbox{And}\mbox{ I}$ will shoot three ritows to the side-ward, as though I shot at a matk.
- And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unto the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the LORD liveth.
- But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the LORD hath sent thee
- And as touching the matter which I and thou have spoken of, behold, the LORD is between me and thee for ever.
- So David hid himself in the field; and when the neal to moon was come, the king sat him down to the meal to
- And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Abner sat by Saul's side; but David's place was empty.

- יפְּקֵר מוֹשְׁבֶּף: (יְאָמֶר־לִוֹ יְהוֹנְתָּן מְחָר חִדֶּשׁ וְנִפְּלֵּרְתִּ בָּיִי יִּפְּתִּרְיִי בִּייִּ
- و، אָשֶׁרְינְסְתָּרְיִם שָּׁמִׁ בְּרָוֹם תַּמַּעֲשֶׂה וְיֵשֶׁרְהָּ אָשֶׁרְינְסְתַּרְיִם שָׁם בְּרָוֹם תַּמַּעֲשֶׂה וְיֵשֶׁרְהָּ אָשֶּׁרְינְסְתְּיִּהְ
- ؞؞ ڔٟ؇ۣڋ؞؆ڔٚ؆۪ؠ؞ڔٙڽۄڎ٦٠ ڔ؇ۄٳٛ۩ۦڕؙ؞ڔٝڟۅڎ٦٠:
- ָּ וְהַבֵּּהֹ אֶשְׁלֵח אָת־הַנַּעַר לֵוָך מְצָא אָת־תַּהִצִּיִם אָם־אָמֹר אֹמַר לַנַּעַר הִנָָּה תַהִצִּיםו מִמְּךְ וָהַנָּה קָתָּנִּוּוְבָּאָה כִּי־שָׁלִוֹם לְךְּ וְאֵין בְּבֶר חִי־יְהְוָה:
- ַ נְאָם־כָּה אַמַר לַעָּׁלֶם הַנָּה הַהַּצִּים מִמָּךְ נְהַלְאַה לֵּךְ בִּי שִׁלַחַךְ יְהַנְה:
- בּינֵי וּבֵינְךָּ עַּעִׁר דִּבָּרְנִי אֲנֵי וְאָמָּה הִנֵּה יְהֹנֶה בְּינֵי וּבֵינְךָּ עַּד־עוֹלֶם: (ס)
- ײַ װּפְּבֶּׁר (כ׳ עּלִ)[לִי אָלְ_] לְאָּכִּוּלִי הַנִּפְּבָּר בְּנִיִּר בַּשְּׁבָּר וַיְנִיִּר הַעִּבָּשׁ וַיִּשֶּׁב
- ر رزي ر تر شرك مراب الأجام الإن الإن الإخار الإن الإخار الإخار الإن الإن الإخار الإن الإخار الإن الإخار الإن الإخار الإخار الإخار الإن الإخار الإخا

- Nevertheless Saul spoke not any thing that day; for he thought: 'Something hath befallen him, he is unclean; surely he is not clean.'
- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: 'Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?'
- And Jonathan answered Saul: 'David earneatly asked leave of me to go to Beth-lehem;
- and he said: Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.'
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no food the second day of the month; for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.

- וְלֹאִ־דְבֶּר שְׁאָנִל מְאִּנְמִׁה בַּיֵּוֹם תַהָּוּא כָּי אָמַר מְקְבֶּר הוּא בִּלְתָּי שָהַוֹּר הִּוּא כִּי־לְא שְׁהְוֹר: (ס)
- וִיָהִי מִמְּחֲרָת תַחָּדֶשׁ תַשִּׁנִּי וַיִּפְּקָר מִקּוֹם דְּוָר (פ) וַיָּאמֶר שָׁאִּרִלׁ אֵל־יָהוֹנְתָּן בְּנֹי מֵדִּינַ לֹאׁ־בָא בֶּן־יִשָּׁי גַּם־הָּמָוֹל גַּם־תַּיּוֹם אֶל־תַלְּחֶם:
- װְמְּמְּרֵ, עַּדְ־בָּיִת לְחֶם: מִעְמְּּלֵי יִשְׁצְּלְ דִּעָּרָ מִיִּאָלִ בְּיָרָ
- ַנְּאׁמֶר שַּלְחֵנִי נְאַ בֵּי זֶּבַחֹ מִשְׁפְּחָׁר לְנִּנּ בָּעִּיר וְחָנִּא צִנְּר־לִי אָחָי וְעַהָּר אָם־מְצְאִתִּי חֵן ְבִּעִינִּיךְ אִמֶּלְשָׁה נָּא וְאָרְאֵֵר אָת־אֶחָי עַל־בֵּן לֹא־בְּא אֶל־שֶׁלְחַן הַמֶּלֶךְ: (ס)
- ניִחַראַף שָׁאִיל בִּיחָוֹנְאָן נַיָּאִמֶּר לֹוֹ בָּן־נַשְׁוַתְ חַמַּרְדִּיתּ חֲלֵוֹא יָדַשְׁתִּי בִּי־בֹחָר אַמֶּּהְ:
- בֵּר כְל־הַיָּמִׁים אֲשֶׁר בָּן־יִשִּׁיׁ תַּר עַל־הְאֲדָמְׁה לָא הִכּּוֹן אַמָּה וּמַלְכּוּהָדִּ הְנִּאִּ שְׁלַח וְקַח אֹתוֹ אֵלֵי בָּי בֶּן־מֶוֶת הְנִּא: (ס)
- ַנַלַּמַן יְהַוֹּנְלָּן אָת־שָׁאָּוּל אָבָיו וַיַּאִמֶּר אֵלֶיוּ לְמָּה יּיַטָּת מֶה עְּשְׁה:
- וִיְּמֵל שָׁאַּוּל אֵת־הַחַנֵּית עָּלָיו לְתַבֹּתִוּ נִיָּדִעִּ יְתִּוּנְאָׁן כִּי־בֶּלְת הֵיּא מִעָּם אָבָיו לְחַמֵּית אֶת־דְּיֵר: (ס)
- זְּהְצְּבְ אֶּבְ.בְּוְּג בָּּג נִיבְלְמִוּ אָּבֶּוּנ: (ס) וְלְאָ-אָכַּלְ בְּּוִים נַנִּיְנְבָּה נַהָּגִּי לְטִׁם בָּּג נִיבְּשׁׁ גַּיִּנִים נַהָּלְנֵוֹן בָּנִינִי: (מ)
- בְּנְרַ וְנָמַר קַמָּן מְמָּנְ: נְיָרַ בְּבֵּקֵר נִיּצֵא יִרוּנְתָּן הַשָּׁבֵּר לְמִוּעֵּר

הפטרת פרשת שקלים

- And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow beyond him.
- And when the lad was come to the place of the arrow which Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?'
- And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten, stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master.
- But the lad knew not any thing; only Jonathan and David knew the matter.
- And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said unto him: 'Go, carry them to the city.'
- And as soon as the lad was gone, David arose out of a place toward the South, and fell on his face to the ground, and bowed down three times; and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded.
- And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch as we have sworn both of us in the name of the Lord, saying: The Lord shall be between me and thee, and Between my seed and thy seed, for ever.'

- ניאטר לְנַעַרוֹ הָא מְצָא נָא אָת־תַחִצִּים אַשָּׁר אָנֹבֶּי מוֹהֶח חַנַּעַר לָּץ וְחוּא־יָרֶח חַחֵצִי לְחַעֲבְרְוֹ:
- י װְלָא הַנַּעַר עַד־מְּקִוֹם הַהַּצִּי צֵּשֶׁר יָרֶה יְהוֹנְתֻּן יִּקְלְא יְהוֹנְתֻּן אַחֲרֵי הַנַּעַר יֹּהֹאמֶר הַלְוֹא הַחֵצִי מְמְּןּ נְהֵלְאָה:
- رِيْمِرِ» יְהִוֹּנְמָן אֲחֲרֵי חַנַּעַר מְחֵרֶה חִוּשָׁה אֵל־תַּעֲמָד וַיְלַลֶּט נַעַר יְהִוֹנְמָן אָח־(כ׳ החצי)[ק׳ תַחִבְּים] וַיָּבָא אֶל־אֲדֹנֶיו:
- יַדְשָׁי אָת־הַדְּבֶר: (ס) יַּדְשָׁי אָת־הַדְּבֶר: (ס)
- תַנַּעַר´ בָּא゚ וְדָוֹד קָם מֵאַצָּל תַנָּגָב וַיִּפֹּל י⁺ לְאַפֵּיו אַרְצָה וַיִּשְׁחַּחִּי שָׁלַשׁ פִּעָמָים וַיִּשְּׁקַוּו אַישׁ אָת־רֵנִּהוּ וַיִּבְּכוּ אַישׁ אָת־רֵנַתוּ עַד־דָּוָד הַגְּדִּיל:
- יַּצְאָמֶר יְהוֹנְתָּן לְדָוָד בֵּלָך לִשְׁלִוֹם אֲשֶׁרֹ יִהְנְׁשְׁבַּׁעְנִּי שְׁנֵינִי אֲנַׁחָנִי בְּשֵׁם יְהֹנְה לֵאִמֹר יְהְנְׁה יִהְיָהו בִּינֵי וּבִּינָׁךְ וּבֵּין זַרְעֵּי וּבֵּין זַרְעַּךְּ עַּד־עּוֹלֶם: (פּ)

הפטרת פרשת שקלים

The Maftir on Shabbat Shekalim is Exodus 30:11 – 16. The Haftarah is II Kings 12:1 – 17.

- In the seventh year of Jehu began Jehoash to reign; and he reigned forty years in Jerusalem; and his mother's name was Zibiah of Beer-sheba.
- And Jehoash did that which was right in the eyes of the LORD all his days wherein Jehoiada the priest instructed him.
- ַ בִּשְׁנַת־שֶׁבַע לְיֵהוּאִ מְלֵךְ יִהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעָים שְׁנְּה מְלַךְ בִּירוּשְׁלָם וְשֵׁם אִמֹּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שֶׁבַע:
- ַנַיַּעַשׁ יְהוֹאֲשׁ חַיִּשֶׁר בְּעִינֵי יְהוָה כְּלֹ־יָמָיִוּ אֲשֶׁר הוֹרְהוּ יְהוֹיָדֶע הַכֹּהֵן:

- Howbeit the high places were not taken away; the people still sactificed and offered in the high places.
- And Jehoash said to the priests: 'All the money of the hallowed things that is brought into the house of the Lord, in current money, the money of the persons for whom each man is rated, all the money that cometh into any man's heart to bring into the house of the Lord,
- let the priests take it to them, every man from him that bestoweth it upon him; and they shall repair the breaches of the house, wheresoever any breach shall be found.
- But it was so, that in the three and twentieth year of king Jehoash the priests had not repaired the breaches of the house.
- Then king Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the other priests, and said unto them: 'Why repair ye not the breaches of the house? now therefore take no longer money from them that bestow it upon you, but deliver it for the breaches of the house.'
- And the priests consented that they should take no longer money from the people, neither repair the breaches of the house.
- And Jehoiada the priest took a chest, and bored a hole in the lid of it, and set it beside the altat, on the right side as one cometh into the house of the LORD; and the priests that kept the threshold put therein all the money that was brought into the house of the LORD.
- And it was so, when they saw that there was much money in the chest, that the king's scribe and the high priest came up, and they put up in bags and counted the money that was found in the house of the LORD.
- And they gave the money that was weighed out into the hands of them that did the work, that had the oversight of the house of the Lord; and they paid it out to the carpenters and the builders, that wrought upon the house of the Lord,

- רָק הַבְּמִוֹת לֹא־סָרוּ עִּוֹד הָעָָם מְזַבְּחָים וְמְקַשֶּרֶים בַּבְּמִוֹת:
- וּ^גֹאמֶר יְהוֹאָשׁ אָל־הַכּהָוָיִם כֹּל בָּסֶף מּוֹבֶר אִׁישׁ בָּסֶף נַפְּשִׁית עֵּרְכָּוֹ כְּל־כָּסֶף אַשֶּׁר יִעְּלְהׁ עַלְ לֶב־אִּישׁ לְהָבָיא בַּית יְהְוְה:
- ִקְחָוּ לְהָם תַּלְּהֵלִים אָישׁ מֵאֵח עַבְּרִוֹ וְהָם יְחַזְּקוּ אָת־בָּרֶל תַבְּוִת לְלָל אֲשֶׁר־וִמְּצֵא שֶׁם בֶּרֶל: (פ)
- ַ וַיְהִי בִּשְׁנָת עֵשְׁרֵים וְשְׁלָּשׁ שְׁנָת לַמֵּלֵך יְהוֹאֲשׁ לֹאֹ־חִוְּקִּוּ חַפֹּהַנִים אָת־בָּגַק הַבְּיִת:
- 8 נַלְבָּׁשׁלְּה יִהוֹאָשׁ לִיהוֹיִדֶע הַפֹּהִן מְחַזְּקִים מֵּה צָּׁתְ אַלְהָם מַהָּיִּשׁ אַנְבָּה הַבְּיִתְ הַמְּלְ מֵצְתִ מַבְּיִלְם בָּיִרלְבָּה הַבְּיִת הַמְּלְבִי הַבְּיִת הַמְּלְבִי
- וּקֵּח יְהוֹיָבֶע הַכֹּהֵן צֵרָוֹן צָּחָֹר וּקִּב קֹר בְּרַלְתִּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ צֵּצֶל הַמִּוְבָּח (כ׳ בימין)[ק׳ מִיָּמִין] בְּבוֹא־אִישׁ בֵּיִת יְהְנְׁח וְנְחֲנִי־שָׁמָּח הַכְּהָנִים שׁמָרֵי הַסַּר צֶת־כְּלְ־הַבֶּסֶךְ הַמּיּבָא בֵית־יְהְנְׁה:
- ַנְיְהִיׁ בְּרְאִוֹהְם בִּי־רָב תַבֶּסֶף בָּאָרִוֹן נַיַּעֵּל סֹפֵּר תַּמֶּלֶךְ וְתַכֹּתֵן תַּנְּדִילִ נִיָּצְרִוּ נִיִּמְנִּי אָת־תַבֶּסֶף תַּנְּמְצָא בֵית־יְתְוְּה:
- וְנְחָנֵוֹ אָת־תַבֶּסֶף תַמְּחָבָּׁן עַל־(כ׳ יד)[ק׳ יְדֵין עַשֵּׁי תַמְּלְאִּלְּה (כ׳ הפקדים)[ק׳ תַמְּבְּקָדִים] בֵּית יְהְוְָה וַיּוֹצִיאָׁהוּ לְחָרָשֵׁי הְעֵץ ְוְלַבּּנִים הָעֹשֶׁים בֵּית יְהוְה:

and to the masons and the hewers of stone, and for buying timber and hewn stone to repair the breaches of the house of the Lord, and for all that was laid out for the house to repair it.

But there were not made for the house of the LORD cups of silver, snuffers, basins, trumpers, any vessels of gold, or vessels of silver, of the money that was brought into the house of the LORD;

for they gave that to them that did the work, and repaired therewith the house of the LORD.

Moreover they reckoned not with the men, into whose hand they delivered the money to give to them that did the work; for they dealt faithfully.

The forfeit money, and the sin money, was not brought into the house of the LORD; it was the priests.

ני וְלִּגְּדִרִיםׁ וּלְחֹצְבֵּי חָאֶׁבֶּן וְלִקְנִוֹת עֵצִיםׁ וְאַבְנֵי עַחְצֵּב לְחַזֵּק אָת־בֵּנָה לְחָזְהָ וּלְכֶּל אֲשֶׁר־נֵצֵא עַל־הַבָּוִת לְחָזְהָה:

 אַדְ לֹא יַשְׂשֶׁה בֵּית יְהֹנְה סִפְּוֹת פֶּטְרֹּ מְזַמְּרָוֹת מִיְּרְקוֹת חֲצַׂצְרֹוֹת בְּלֹ־בְּלֵי זְחָב וּכְלִי־כָסֶף מִוֹרַהַבֶּסֶף חַמּוּבָא בִית־יְהֹנְה:
 בִּי־לְשֹׁשֵׁי חַמְּלְאַבֶּה יִתְּנְּהוּ וְחִיְּקוּ־בְוֹי

، رَكِٰۃ יִחַשְׁבָּוּ אָת־הָאָנִשִּׁים אַשָּׁר יִתְּנִּ אָת־הַבֶּּסֶׁף עַל־יָדֶׁם לְהָת לְעַשֵּׁי הַמְּלְאִבָּה בְּי בֶאָמְנָה הָם עַשְּׁים:

אָת־בֵּית יְתוֶה:

רַז בֶּסֶף אִשְׁםׁ וְבָסֶף חַשְּאֹוֹת לָא יּיבָא בֵּית יְהְזְּה לַבֹּהַנִים יְהְיְיּ: (פּ)

ELWR ICIT

The Maftiv for Shabbat Zakhov is Deutevonomy 25:17 - 19.

Remember what Amalek did unto thee by the way as ye came forth out of Egypt;

he came torth our of Egypt;

how he met thee by the way, and smote the hindmost of thee, all that were enfeebled in thy rear, when thou wast faint and weary, and he feared not God.

Therefore it shall be, when the LORD thy God hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

REUFR EFWR ICIF

בְּצֵאְטַבֶּם מִמָּגְּבֵוֹם: בּּצֵאְטַבָּם מִמָּגְּבֵוֹם:

ر بَرَدُّه چَקְנֵית יְהֹנָוֹת אֱלֹתֵיוְדּוּלֶּךְּ מִבְּלֹ־אִּיִבֶּיוּדִּ מְסְבִּיב چَאָנֵיץ אֲשָׁר יְהִנְּה־אֱלֹהֶיוּדְ נֹמֵוּ לְדִּ נַתַלְּה לְרִשְׁמְּה מִמְחָה אָתִּיזֵבֶר שֲמָלֵּק מִתַּחַת תַשְׁמְיֵם לְא מִשְׁבֶּח: (פ)

The Haftarah for Shabbat Zakhor is I Samuel 15:2 – 34.

7:ΛX

Thus saith the LORD of hosts: I remember that which Amalek did to Israel, how he set himself against him in the way, when he came up out of Egypt.

Now go and smite Amalek, and utterly destroy all that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass.'

And Saul summoned the people, and numbered them in Telaim, two hundred thousand footmen, and ten thousand men of Judah.

And Saul came to the city of Amalek, and lay in wait in the valley.

And Saul said unto the Kenites: 'Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them; for ye showed kindness to all the children of Israel, when they came up out of Egypt.' So the Kenites departed from among the Amalekites.

And Saul smote the Amalekites, from Havilah as thou goest to Shur, that is in front of Egypt.

And he took Agag the king of the Amalekites alive, and utterly destroyed all the people with the edge of the sword.

But Saul and the people spared Agag, and the best of the sheep, and of the oxen, even the young of the second birth, and the lambs, and all that was good, and would not utterly destroy them; but every thing that was of no account and feeble, that they destroyed utterly.

Then came the word of the LORD unto Samuel, saying:

It repenteth Me that I have set up Saul to be king; for he is turned back from following Me, and hath not performed My commandments. And it grieved Samuel; and he cried unto the Lord all night.

כָּה אַמַר יְהוָה צְּבָאׁוֹת פְּלֵּדְתִּי אֵתִּ אַשֶּׁר־עַשָּׁה עַמְלֵלְ לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָּׁם לֹוֹ בַּגְּׁרֶךְ בַּעֲלֹהָוֹ מִמְצְרֵיִם:

עקה לֵך וְהִבּיִבְׁה אָת־עַּמָלֵק וְהָחַרַמִּמָם אָת־בְּל־אַשָּׁר־לֹר וְלָא תַחָּמָל עָלְיִּר וְהַמַּתְּה מֵאַישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעַלֵל וְעַד־יוֹנֶק מְשָּׁוֹר וְעַד־שֶּׁה מִנְּמָל וְעַד־חֲמְוֹר: (ס)

ַ נְיִשְׁמֵּע שָּׁאִיל אָת־הָלָּם וָיִפְּקָדִם בַּמְלָאִים מָאתַיִם אָלָךְ רַנְּלִי וַעֲּשָׂרֵת אַלְפָּים אָת־אָישׁ יְהוּדֶה:

› נֹּבֹאָ מֵּאִנִּ מַּגַ מַּגַ מַּנֵ מַּמַׁבְיַ נַּנְּיֵבְ בַּנְּטַבְ:

ְּאֲשֶׁר עַלְ־פְּנֵר מִצְּרֶים: אַשֶּׁר עַלְ־פְּנֵר מִצְּרֵים:

וּיִחְפָּשׁ אָת־אָגַנִּ מֶלֶרְ־עַּמָלָק חָיִּ נְאָת־כְּלְ־הָעֶם הָחֲרָים לְפִּי־חֲרֶב:

 נַיַּחְמֹל שָׁאִּיל וְהַשְׂם עַל־אַגָּג וְעַל־מֵישָׁב
 הַצֵּאוֹ וְהַבְּקָר וְהַמִּשְׁנִים וְעַל־הַבְּרִיםֹ וְעַל־בְּל־הַמֹּוֹב וְלָא אָבָוּ הַחֲרִימָה הָהָרִימוּ: (פּ)

י זְיְהְיִלְ בְּבַרְיְהְוֹלֶה אֶלְ שָׁמִוּאֶלְ לֵאִלְוּר:

ָּנִיטְּמִיּ בִּי־הִמְּלַבְּמִּי אָת־שָׁאִּנּל לְמֶּלֵּךְ בִּי־שְׁבַ מֵאַחַבְּי וְאָת־דְּבָרֵי לָאִ הַקִּים וַיִּתַר לְשְׁמִּיּאֵל וַיּוְעַכְּיִי

- And Samuel rose early to meet Saul in the morning; and it was told Samuel, saying: 'Saul came to Carmel, and, behold, he is setting him up a monument, and is gone about, and passed on, and gone down to Gilgal.'
- And Samuel came to Saul; and Saul said unto him: 'Blessed be thou of the LORD.'
 commandment of the LORD.'
- And Samuel said: 'What meaneth then this bleating of the sheep in mine ears, and the lowing of the oxen which I hear?'
- And Saul said: 'They have brought them from the Amalekites; for the people spared the best of the sheep and of the oxen, to sacrifice unto the LORD thy God; and the rest we have utterly destroyed.'
- Then Samuel said unto Saul: 'Stay, and I will tell thee what the Lord hath said to me this night.' And he said unto him: 'Say on.'
- And Samuel said: 'Though thou be little in thine own sight, art thou not head of the tribes of Israel? And the Lord anointed thee king over Israel;
- and the Lord sent thee on a journey, and said: Go and utterly destroy the sinners the Amalekites, and fight against them until they be consumed.
- Wherefore then didst thou not hearken to the voice of the LORD, but didst thy upon the spoil, and didst that which was evil in the sight of the LORD?
- And Saul said unto Samuel: 'Yea, I have hearkened to the voice of the Lord, and have gone the way which the Lord sent me, and have brought Agag the king of Amalek, and have utterly destroyed the Amalekites.
- But the people took of the spoil, sheep and oxen, the chief of the devoted things, to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal.

- נישׁבֶּם שִׁמוּאֵל לִקְרָאִת שָּאָיּל הַבָּקָר וְהְנָּה מַצִּיב לִוֹ יְד נִיּפֹב וְיַנְעָלִה הַנְּנָה מַצִּיב לִוֹ יְד נִיּפֹב וְיַנְעָלִה הַנְּלְּלֵי:
- ני ניָּבָא שְׁמוּאֵל אֶל־שְׁאַוּל נַיְּאִמֶּר לַוֹּ שְׁאַוּל בְּרַוּךְ אַמְּהֹ לֵיהֹוְה הַקִּימִׁתִּי אָת־דְּבָר יְהַוְה:
- لْكَابِرِ بَاقِظِّدٍ كَيْشِدٍ غَرْدُ، مِشَمَّ: أَكْابِرُ بَاقِظِّدٍ كَيْشِدٍ غَرْدُ، مِشَمَّ:
- رْ×ٚאָמֶר שָׁאָּגַל מַעַּמָלָקַי הֶבִּיאָנִם אֲשֶׁר חָמָל הָשָׁם עַל־מֵישָב הַצּאִל וְהַבְּּאָר לְמָעַן (ב)
- ניאטר שְׁמוּאֵל אֵל־שְׁאִוּל הָבֶר יִמְנִּידָה קְּוֹּ אֵתְ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהְנָה אֵלִי הַלְּיֵלָה (כ׳ ניאטרו)[ק׳ ניִאָטֶר] לְוֹ דַּבֶּר: (ס)
- ניאמר שְׁמוּאֵל הַלִּוֹא אִם־קַשָּׁן אַמַּה בְּעֵּינֶּיִף רָאִשׁ שִּׁבְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל אֲתָּה נִיִּמְשְׁהַהְּ יְהְנָה לְמֶלֶךְ עַּלְ-יִשְׁרָה אָלְ
- וּנְלְטַתְּטֵּ בְּיָ מַּר פַּלְיָטֵם אָטֵם: וְיַטְתַרְמִּטְּׁי אָט עַוֹטַמָּאִים אָט־עֵּטְלֵּל מיקם:
- אָלְ_הַשְּּלְּלְ וַתַּעַשָּׁ בְּלֵּוּלְ יִהְנָה וַתַּעַּם 1- יִלְמָּה לְאִ_שְּׁמִּמִׁ הָרֵת בְּמָוּלִ יְהַנָָה: (ס)
- رْنَّمْوْد سُمُّدَ هُرً" שָׁמִּיאָל אֲשֶׁר שְׁמִּיִּמִי בְּקִּוֹל יְחִנְּה נְאֵבֶּוֹך בַּהָּכֶּוֹך אֲשָׁר־שְׁלְחַנִי יְחִנְּה נְאָבִיא אָת־אָגַּגִּ מֵלֶּךְ עֲמָלְחַנִי וְאָת־עַּמְלֵלְ הַחֲרְמְהִי:
- ַ הַנְיַבְׁם לְוְבָּהַ לְּנְרִנְיִׁה אֶלְהֵיוּ בַּּנְּלְנֶּלְ: (ס)

- And Samuel said: 'Hath the LORD as great delight in burnt-offerings and sacrifices, As in hearkening to the voice of the LORD? Behold, to obey is better than sacrifice, And to hearken than the fat of rams.
- For rebellion is as the sin of witchcraft, And stubbornness is as idolatry and teraphim. Because thou hast rejected the word of the Lord, He hath also rejected thee from being king.
- And Saul said unto Samuel: 'I have sinned; for I have transgressed the commandment of the Lora, and thy words; because I feared the people, and hearkened to their woice
- Now therefore, I pray thee, pardon my sin, and return with me, that I may worship the ${\rm Lor} \Omega$.
- And Samuel said unto Saul: 'I will not return with thee; for thou hast rejected the word of the Lord, and the Lord hath rejected thee from being king over Israel.'
- And as Samuel turned about to go away, he laid hold upon the skirt of his robe, and it rent.
- And Samuel said unto him: 'The LORD hath rent the kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to a neighbour of thine, that is better than thou.
- And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is not a man, that He should repent.'
- Then he said: 'I have sinned; yet honour me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and return with me, that I may worship the LORD thy God.'
- So Samuel returned after Saul; and Saul worshipped the LORD.
- Then said Samuel: 'Bring ye hither to me Agag the king of the Amalekites.' And Agag came unto him in chains. And Agag said: 'Surely the bitterness of death is at hand.'
- And Samuel said: As thy sword hath made women childless, So shall thy mother be childless among women. And Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal.

- روْنايد שְׁמוּצֵּל הַחֵפֵּץ לִיהֹנָה בְּעַלִּוּה יּוְבְחִים בִּשְּׁמִעַ בְּקִוֹל יְהְנָָה הַנֵּה שְׁמִעַ מִנְּבַח שׁוֹב לְהַקְשָּׁיב מֵחֵלֶב צִּילִים:
- َ جِد חַשַּאַר קַטָם מֶּרִי וְאֵָנֵן וּחָרָפָּים הַפְּצֵּרִ יַעַן מָאַסְתָּ אָת־דְּבָר יְחִנְּה נַיִּמְאָסָךִּ מְמֶּלֶּךְּ: (ס)
- י» ןַעַקְּה שָׂא גָא אָת־חַטָּאָהָי וְשָׁוּב עִּפָּי יַּיּ יְשְׁיִּחְיַנְה עָּמִי יָי
- מְּבְינִים מִּלְבְּ מִּלְ_וֹמִּבְּאָלְ: (ס) בּּי מִאָּסִמִּעְ אָתַ-גִּבָּר יִּהְנָת וּיִּמִאָּסִבּ יִהְנָת מִבְּיִלִּה מִמִּיִּאָלִי אָרַ לָאִ אָּמִּיִּר מִמִּצִּ
- נּפְּׂבׁה: (ס) בּ נּפְּׂב שִּׁמנּאֵלְ לְלְכִׁשׁ נִּיִּםׁזֵּט בֹּלִּנִּגַ בִּמִּגִּלְיִ
- َ يَرْهُوْكَ هُكُرْلًا שָׁמֵּנִאָּלً كِالْكِ יָהִנִּׁר * אָת־טַמְלְלַנִּית יִשְּׂרָאֵל טֵעָּלֶיִּף הַיָּנִּר تَوْلَةِ: (ס)
- לְאָ אָבֶׁם עַנּאַ לְעַנִּנִּם: יי נִּנִם דָּגִּע וֹמָבַאָּב לָאָ וֹמָעַר וֹלָאָ וּנִּעִים בַּּנִ
- ְנְאַמְּנֵ חַמְּאָנֵּ מַּנְּיֵר כַּבָּּיֵנִּי נָאָ זָנֶר זְקְנִי־עַמֶּי וְנָגָּר יִשְּׂרְאֵלְ וְשָׁיִּר עִמָּי זְקְנִייִּ חַמְאָנִי עַּהְיִר בְּּבָּיֵנִי
- לְּיהְנְה: (ס) נְיֶשְׁב שְׁמִּוּאֵל אַחֲבֵי שְׁאָוּל נִיִּשְׁתַּחוּ שְׁאָוּל
- אָכֵּן סָׁר מַּר־הַמֶּנֶת: (ס) עַּמְלֵּל נַיֵּלֶרְ אֵלְיוּ אָנִג מַעָּרְנָּת נַיֵּאמֶר אָנְג נַיְּאמֶר שִׁמוּאָל הַנָּיִשׁ: אָלִי אָרָ אָתַרְ
- אָטַ־אָגָגָ לְפָּנָרְ יְּהַנְהְ בַּנִּלְנֶּלְ: (ס) פּּן־הִשְּפַל מִנְּשִׁים אָמָּוְדִּ וַיִּשְׁפָּּרְ שְׁמִנּאַלָ נַנְאַמֶּר שְׁמִנּאָל פַּאָשָּׁר שִׁפְּלְיִה נָשְׁפָּ

31

Then Samuel went to Ramah; and Saul went up to his house to Gibeath-shaul.

אָלְבְּיִּטְׁוּ וּּּבְעָּה שְׁאִּנּלְ: נֵיֵלְּבְּ שִּׁמִּוּאֵלְ חַבְּמְׁטִׁר וְשִּׁאָנִלְ מַּלְנִי

erwn ern

The Maftir for Shabbat Parah is Numbers 19:1 - 22.

- This is the statute of the law which the LORD hath commanded, saying: Speak unto the children of Israel, that they bring thee a red heifer, faultless, wherein is no blemish, and upon which never came yoke.
- And ye shall give her unto Eleazar the priest, and she shall be brought forth without the camp, and she shall be slain before his face.
- And Eleazar the priest shall take of her blood with his finger, and sprinkle of her blood toward the front of the tent of meeting seven times.
- And the heifer shall be burnt in his sight; her skin, and her flosh, and her blood, with her dung, shall be burnt.
- And the priest shall take cedar-wood, and hyssop, and scarlet, and cast it into the midst of the burning of the beifer
- Then the priest shall wash his clothes, and he shall bathe his flesh in water, and afterward he may come into the camp, and the priest shall be unclean until the even.
- And he that burneth her shall wash his clothes in water, and bathe his flesh in water, and shall be unclean until the even.
- And a man that is clean shall gather up the ashes of the heifer, and lay them up without the camp in a clean place, and it shall be kept for the congregation of the children of Israel for a water of sprinkling; it is a purification from sin.

- יָאָת חָקַת הַמּוֹרָה אֲשֶׁר־צִּנָָה יְהֹנֶה לֵאמָר הַבָּרוּ אָל־בָּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחַנּ אֵלֶיךְ פְּרָה אֲהַפְׁה הְמִימָה אֲשֶׁר אֵין־בָּהּ מֹנּם אֲשֶׁר לֹא־עַלְה עַלֶיהְ עָל:
- ּ וּנְתַמָּם אֹמָה אָל־אָלִעָּזֶר תַפֹּתֵן וְהוֹצֶיא אַמָה אָל־מִתַוּיץ לַמַּחֲנֶּה וְשָׁתַט אֹמָה לְפְּנֶיוּ:
- ، إِكْمَّاهُ هُرَّادٍإِلَّا مَتِهَا مَتِهَا مَتِهُا فِهُدُوهِۥ إِنَهُا هُرُ−ُثُونَا هِٰذِرٍ هُٰتِرَا مَتِهِ اِن مَتِهِا فِهُدُوهِۥ إِنَهُا هُوْمِيَانَ هُوَا اِنْهُا مِنْ اِنْهُا اِنْهُ
- رَّهُم جَهْدِيدِ الْهُم يَـجُبُد مَحْ حَدَيْدِ هُم مَدِّدِ عَالَمُم الْهُم يَجْدُدُ مَا يَجْدُدُ مَا يَجْدُدُ الْهُدَا لَهُ الْعَالَ الْهُدَّادِ الْهُدَّادِ الْهُدَّادِةِ
- ، וְלָקַח חַפֹּהַן עֵץ אָהַז וְאֵזִּר וּשְׁנֵי חֹלְעַת וְהִשְּׁלֵּיוְ אָלְ־חָּוֹךְ שְׁבַפָּח תַפְּּרֶה:
- ر إجڥْن جِږزُ"، תَحْشَا إِنِـ مِنِ جِשָׁרוֹ جِفَٰرَه إيْمِيَات بِجِيْءٌ هِל^تَوقِهِيْن إِضِمِيْءٌ مَحْيَا يَّل بَهِيْتِ:
- چשׂרוֹ בּמָּיִם וְטְמֵא עַר־הָעֶנֶה: * יְהַשְּׁרֵוֹ בַּמָּיִם וְהָתַץ
- َ ہِمِوا אِישׁ מִהֹוֹר אָת אָפֶר הַפְּּרָה וְהִנְּיִם מִהִיּץ לְמִּהַנָּה בְּמָקֵוֹם שָהֻוֹר וְהָיִהְׁה לְעֵּרָת בְּנִי־ִישִׂרָאַל לְמִשְׁמֶהָה לְמֵי נִדֶּה הַמְּאִת הֶוֹא:

And he that gathereth the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until the even; and it shall be unto the children of Israel, and unto the stranger that sojourneth among them, for a statute for ever.

He that toucheth the dead, even any man's dead body, shall be unclean seven days;

the same shall purify himself therewith on the third day and on the seventh day, and he shall be clean; but if he purify not himself the third day and the seventh day, he shall not be clean.

Whosoever roucheth the dead, even the body of any man that is dead, and purifieth not himself—he hath defiled the tabernacle of the Lord—that soul shall be cut off from Israel; because the water of sprinkling was not dashed against him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him.

This is the law: when a man dieth in a tent, every one that cometh into the tent, and every thing that is in the tent, shall be unclean seven days.

And every open vessel, which hath no covering close-bound upon it, is unclean.

And whosoever in the open field toucheth one that is slain with a sword, or one that dieth of himself, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days.

And for the unclean they shall take of the ashes of the burning of the purification from sin, and running water shall be put thereto in a vessel.

And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched the bone, or the slain, or the dead, or the grave.

And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day; and on the seventh day he shall purify him; and he shall be clean clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at even.

וְׁכִבֶּׁס הָאֹסָר אָת־אָפָר הַפְּרָתׁ אָת־בְּגִּדִּיִי וְשְׁמֵא עַד־הִעְּרֵב וְהִיְהָת לִבְּנֵי יִשְׁרָאֵל וְלַגֵּר הַנְּר בְּתוֹכֶם לְחָפָת עוֹלֶם:

ְּנְמִּים: בּנְעָּהְ בְּמִטְרְ לְבְּלְ_נָפְׁהְ אָּנִים וְּמְּמֵאְ הִּבְתָּרִי

ַ הַּאָּ יִהְחַמָּאַ־בֵּוֹ בַּיָּוֹם חַשִּּלִישֶׁי וּבַיּוֹם הַשְּּבִישִּי יִמְהַרְ וָאִם־לֹאִ יִהְחַמָּא בַּיַּוֹם הַשְּּבִינִם הַשְּּבִינִם הַשְּּלִישִׁי

ڇِל־תַנּגֵע בָּמֵת בִּנֶּפִשׁ הָאָדָׁם אֲשֶׁר־יָמׁוּת · וְלָאׁ יִתְחַמָּא אָת־מִשְׁכֵּן יָהֹדָּהֹ שִּמֵּא וְנְכְּרְתָה תַנֶּפָשׁ תַהָוּא מִיִּשְׂרָאֵל בִּי゚ מֵי נְבְּה לֹא־זֹרַק עְלְיוֹ שְׁמֵּא יִהְיֶׁה עִּוֹד שְׁמְאָתִוֹ בְוֹ:

ַזאָת תַּתּוֹרֶת אָרֶם בִּי־יִּנְיִּת בְּאָהֵל בְּלִ־תַּבָּא אֶלִ־הָאָהֶל וְכְלִ־אֲשֶׁר בְּאָהֶל יְמְּלֵא שֶׁבְעָּת יָמְים:

ני וְכֹלִ פְּלֵּוּ פְּּתִוּחַ אֲשֶׁרְ אֵין־צְּמִיִּר פְּחָוּלִ מְלְיִוּ שְׁמֵּא הְוּא:

، ְנְכֵל אֲשֶׁרֹינּע עַלֹּבְּנֵי חַשְּׂדָה בְּחֲלַלִ-חֶנֶבִ אַּוֹ בְמֶת אִּרִּבְעֵצֶם אָדֶם אָּוֹ הְקְבֶּר יִשְׁמֶּר יִנְּעֵ

הְּלְיֶּנְ מִּנִם טַנְּנִם אֶּלְ_פֶּלְנִּ: בּי נְלְפַׁטִּנְ לְסִּמְא מִהֹפֹּר אָבפּֿר טַטַמָּאָט וֹנִטַן

וְלָלַת אֵזוֹר וְשְבָל בַּמֵּיִם אֵישׁ שָּהוֹרֹ 12 וְהִזְּה עַל־הָאָהֵל וְעַל־בָּלִּרַהַבָּלִים 12 וְתִּלְהַנְּפְשִׁוֹת אֲשֶׁר הֵיִּישָׁם וְעַלְהַנָּעַ 13 בַּעֶּצֶם אַוֹּ בֶחְלְל אָוֹ בַמֶּה אָוֹ בַקְּבֶר:

וְכִּבָּיִם הַמְּדִינִ וְרָחַץ בַּמָּיִם וְטְהֵר בְּעָרֶב: יְבַיִּוֹם חַשְּׁבִיעִי וְחִמְּאִוֹ בַּיִּוֹם חַשְּׁבִיעִי הְבְּיָם בְּנְדְיִוּ וְרְחַץ בַּמָּיִם וְטְהֵר בְּעְרֶב:

against him: he is unclean. LORD; the water of sprinkling hath not been dashed assembly, because he hath defiled the sanctuary of the himself, that soul shall be cut off from the midst of the But the man that shall be unclean, and shall not purify

shall be unclean until even. clothes; and he that toucheth the water of sprinkling that sprinkleth the water of sprinkling shall wash his And it shall be a perpetual statute unto them; and he

unclean until even. unclean; and the soul that toucheth him shall be And whatsoever the unclean person toucheth shall be

> יְהְוֹה שִּמֹא מֵי וְהָה לֹא זֹרָק עַלְיוּ שְמֵא تيروّ ترريم دونا تهرر جن هِمـ دولانات וֹאָנְהָ אַהָּבְוֹלִאָ וֹלָאָ וֹטַׁעַּהָּא וֹנֹכֹּבַעַי

מַבַבוֹמֶבוֹת: וְכַבֶּס בְּנְּדְיוֹ וְחַנֹּגַעַ בְּמֵי חַנִּדְה וִשְׁמָא וְהִיְמָה לְהָם לְהַפַּת עּוֹלָם וּמִינָה מֶי־הַנִּדְּהֹ

עוּמְעוֹ הַשְּׁמְאַ עַּרְ־הְעָּעָרָ: (פּ) וֹכָּבְ אָּמָּבַוּנִּמַבֹּוִ נַסְּמָא וֹסְמָא וֹנַנָּפַּמָ

TEUTR ETUR ETT

The Haftarah for Shabbat Parah is Ezekiel 36:16 – 38.

אַלָּג לְאֵלֶּג וּגְיֵנוֹ בְּבַר יְּהְלָּג אֶלָּג לְאֵלֶּג יִינוֹ אָלָג לָאָלֶג: Moreover the word of the LORD came unto me,

own land, they defiled it by their way and by their Son of man, when the house of Israel dwelt in their

a woman in her impurity. doings; their way before Me was as the uncleanness of

because they had defiled it with their idols; blood which they had shed upon the land, and Wherefore I poured out My fury upon them for the

way and according to their doings I judged them. dispersed through the countries; according to their and I scattered them among the nations, and they were

gone forth out of His land. of them: These are the people of the LORD, and are came, they profaned My holy name; in that men said And when they came unto the nations, whither they

Israel had profaned among the nations, whither they But I had pity for My holy name, which the house of

among the nations, whither ye came. Israel, but for My holy name, which ye have profaned Lord GoD: I do not this for your sake, O house of Therefore say unto the house of Israel: Thus saith the

> שׁמְעִיל עַבְיהָם עַל־הַבָּם ÍÄØŒĿ בְּטְּמְאַתְ תַּנִּבְּׁתְ תַּוֹמֶת בַּוֹבֶּם לְפָּנֵי: וּנֹסּפֹּאַנ אַנִלְיַנַ בַּבַרְכָּם נַבַּהַבְּנִנְיַם בּּוֹ אַבְׁם בּּנִית וֹאָבֹאָל וָאָבַנִים מַּלְ־אַּדְּטְּם

טַמָּאָנַהַ: הַּגְ_בֹאֹבֹא יִבֹינִגִיבֻה<u></u>

أحَمَّذِ برينَاهِ مُحَمَّنُ هِ: וֹאָפּֿׁוּאַ אָטַׁםְ פֿוּוָנִם וֹוּזָּבוּ בֹּאַבֹאַנִע כַּבַבַבַּם

ומאבל לו לאני אָת־שִׁם קְּדְשִׁי בָּאֶלָר לָהֶם עַם־יְהְוָָה אָלֶה נַיָּבוֹא אָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאַר שֶׁם וַיְּחַלְּלָר

نَشِلُكُمْ حَدِينُا كُيْشُلِ خُعْدِ شَقْلِ: (בَ) נֹאָטַמְלְ מַּלְ_שָׁם לַּוֹבְאָנִ אָּשָׁב טַלְּלָטִי ְ בָּנִינַי

אַמֶּר בְּאָמָם מֶּם: בּׁג אִם לַהֶּם בַּלֹבְהָג אָהָב שַכַּלְטָּם בּוּנִוֹם בינע לא לְמַמּוֹכֵּם אָנִי מָמָע בּוֹע וֹמִּבֹאָל לבו אָמִר לְבֵּית־יִשְׁרָאָל כָּר אַמִּר אַדְּנָי

- And I will sanctify My great name, which hath been profaned among the nations, which ye have profaned in the midst of them; and the nations shall know that I am the Lord, when I shall be sanctified in you before their eyes.
- For I will take you from among the nations, and gather you out of all the countries, and will bring you into your own land.
- And I will sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean; from all your uncleannesses, and from all your idols, will I cleanse you.
- A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you a heart of flesh.
- And I will put My spirit within you, and cause you to walk in My statutes, and ye shall keep Mine ordinances, and do them.
- And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers; and ye shall be My people, and I will be your God.
- And I will save you from all your uncleannesses; and I will call for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you.
- And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye may receive no more the reproach of famine among the nations.
- Then shall ye remember your evil ways, and your doings that were not good; and ye shall loathe yourselves in your own sight for your iniquities and for your abominations.
- Not for your sake do I this, saith the Lord God, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel.

- וְקִּדִּשְׁמִּי אָח־שְׁמֵּי תַגְּדִּיֹל תַמְחָלָל בַּגּוֹיִם אַשֶׁר חִלַלְמֶם בְּתוֹכֶם וְיִדְעִּי תַּגִּיִם בִּי־אָנִי יְחֹנְׁח נְאָם אֲדֹנֵי יֵחוֹח בְּחִקְּדִשִּׁי בְבֶם לְעֵינֵיהֶם:
- אָלְ_אַבְׁמִּטְׁכֵּם: אַנְבֶּם מִפְּלְ_הַאָּבֹאָנִה וָהַבָּאָנַוּ אָנִבֶּם נְלְפַּהְנֵּוּ אָנִבְּם:
- אָטַבְּים: מַּבְּּׁעְ מִּמִׁאִנִינִיבֶּם נִמִבְּּלִיְנִנְיבִוּם אָמַתַּר וֹזָרַאָמַּיִי הַּבְּיבִיבָּם מִּיִם מִּעִּינִינִם נִמְתַּרָפִּי
- מְבְּׁמְּנִבְיֶם וֹנְטַטֵּׁ, לְכֵּם לֶכְ בְּׁמֶּנֵּ אָשָּׁן בְּׁלֵנְבְּׁכֵּׁם וַנִּסְׁנִיְּהְ אֶּנַרַלֶּכְ נִאָּבֶּן זְיִּ נִּנִישַּׁ, לְכִּם לָכִּ טִּבְּחָ וֹנִינִּוֹ נִדְּאָנִיּ
- וֹהְמִּנִים: אָמָּבַבְּטַׁפּֿ, שַּקְכִּנִּ נִּמָּמָּבָּמָּ, שַֹּאָמָב נאָטַבַנִּיִטוּ, אָשַּׁוֹ פַּצִּבְרָים וֹהָמָנִי, אָטַ
- ַ וִישִּׁבְמֵּם בְּאְבֻׁאֹ אֵמֶּר נָתָּהִּי לֵאֵבְתִיכֶם הְאֵלְהֵים לִי לְפָּׁם וְאֵנִּבִּי אֶהָנֵה לָכֵם לֵאלְהֵים:
- ָּ וְתִרְבֵּיתִי אָת־פְּרֵי הַמָּץ יּהְנּיבָת תַשָּׂדֶת לְטַען אֲשֶׁר לֵא תִקְתִּי עָּוֹד חֶרְפָּת רָעָב בַּגּוֹיְם:
- הֿוּלָּטִיכְּם וֹמֹלְ שוּהַבּוִטִּיכֵּם: אַּמִּב לְאַ-מּוִבִּים וּלִלְמָטִם בֹּפֹנִיכְּם הַּלְ וּזְׁכַבְׁטִׁם אָטַ-בַּבְבִיכֵּם טִבְּהָּים וּמִהַּלְלָיִכִם
- ְיִמְּבְאֵּלְ: (ס) יְנְיֵלְאָ לְמָתְּנָכֶּם אָּנִי־עְּמֶּה נְאָם אָבְנָי יֵהְוֹה אָ לְמַתַּנְכֶּם אָנִי־עַּמְּה נְאָם אָבְנָי יֵהְוֹה

- Thus saith the Lord GOD: In the day that I cleanse you from all your iniquities, I will cause the cities to be inhabited, and the waste places shall be builded.
- And the land that was desolate shall be tilled, whereas it was a desolation in the sight of all that passed by.
- And they shall say: This land that was desolate is become like the garden of Eden; and the waste and desolate and ruined cities are fortified and inhabited.
- Then the nations that are left round about you shall know that I the Lord have builded the ruined places, and planted that which was desolate; I the Lord have spoken it, and I will do it.
- Thus saith the Lord GOD: I will yet for this be inquired of by the house of Israel, to do it for them; I will increase them with men like a flock.
- As the flock for sacrifice, as the flock of Jerusalem in her appointed seasons, so shall the waste cities be filled with flocks of men; and they shall know that I am the LORD.'

- נְגָבְנִי מְחֲרֶבְנִינִי יֵחִוֹח בְּיוֹם שַחֲרֵי אֶחְבֶם מְכָּל עַּיֹנְיֹמִיכֶם וְחִישִׁבְחִּי אֶח־חֲעָּרִים יְנְבְנִי חֲחֲרְבְיִת:
- הְּמִׁמְּׁע לְמִּנִגְ פּֿלְ_מִּנְבֶּר: ** װְבִּאָבֶּוֹן תַּנְּמֵּפֵּׁע תַּבְּבֵּר תַּתָּר הָנְתָּר הַיִּנְתָּר יִיִּ
- וְיָדְעָּוּ תַּגּוֹלִם אֲשֶׁר וְשְּׁאֲרוֹ סְבִיבְוֹתֵיכֶם בֵּיוּ אֲנֵי יְחֹזְׁה בְּנִיתִּי תַנְּתֵּרֶסׁוֹת נְשִׁעָּהִי תַנְשִׁמָּה אֵנִי יְחֹזֶה דִּבְּרְחִי וְשְׁשֶׁיתִי: (ס)
- ָּבָּה אָטַרֹ אֲדֹנֵי יֶהוֹה עֿוֹד זָאָת אָדְרֵשׁ לְבֵּית־יִשְׂרָאֵל לַעֲשָׂוֹת לָהָם אַרְבֶּּה אֹתָם פַּצְּאוֹ אָדֶם:
- גּ ְ בְּצָאׁן קְּדָשִׁים בְּצָאׁן יְרוּשְׁלֵםׁ בְּמָוֹעֵּדֶׁיִה בֵּן הְּהָיֶינְהֹ הַשְּׁרֵם הָהֲרֵבֹּוֹת מְלֵאִוֹת צָאׁן צְּדְהַ יְיָדְשִׁי בִּי־אֲנֵי יְהוְּה: (פ)

REULT ELUT RAITW

The Maftir for Shabbat HaḤodesh is Exodus 12:1 – 20. The Haftarah is Ezekiel 45:16 – 46:18.

All the people of the land shall give this offering for the prince in Israel.

- And it shall be the prince's part to give the burnt-offerings, and the meal-offerings, and the drink-offerings, in the feasts, and in the new moons, and in the sabbaths, in all the appointed seasons of the house of Israel, he shall prepare the sin-offering, and the meal-offering, and the burnt-offering, and the peace-offering, and the burnt-offering, and the Israel.
- Thus saith the Lord God: In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock without blemish; and thou shalt purify the sanctuary.

- كَوْضُمْ جَنَّاتٍ אֲלִי יִהְיִּי אָלִ הַתְּּהַ תַּגְּאָת לַּנְשָׂיא בִּיִשְׂרָאֵל:
- וְעֵלִרׁ הַנְשָׁיֹא יֵהְנָה הִעּוֹלָוֹת וְהַמִּנְחָתֹ הְבְּלֵלְ־מוֹעָּהֵי בֵּית יִשְׁרָאֵל הִוּא־יַעַשֶּׁה אָת־הַחַמָּאת וְאָת־הַמִּנְחָה וְאָת־הַעּיֹלְה וְאָת־הַשְּלְמִים לְכַפֶּר בְּעָר בֵּית־יִשְׂרָאֵל: (ס)
- פה־אַמַר אַדֹנֵי יֵהוֹת בֶּרִאשׁוֹן בְּאָחָד

 לַחְבֶשׁ תַּמָּח פַּר־בֶּן־בָּקֵר תַּמֵים וְחַמֵּאַהַ

 אַת־הַמִּקְבֵּשׁ:

And the priest shall take of the blood of the sin-offering, and put it upon the door-posts of the house, and upon the four corners of the settle of the altat, and upon the posts of the gate of the inner court.

And so thou shalt do on the seventh day of the month for every one that erreth, and for him that is simple; so shall ye make atonement for the house.

In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the passover; a feast of seven days; unleavened bread shall be eaten.

And upon that day shall the prince prepare for himself and for all the people of the land a bullock for a sin-offering.

And the seven days of the feast he shall prepare a burnt-offering to the LORD, seven bullocks and seven rams without blemish daily the seven days; and a he-goat daily for a sin-offering.

And he shall prepare a meal-offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and a hin of oil to an ephah.

In the seventh month, in the fifteenth day of the month, in the feast, shall he do the like the seven days; to the sin-offering as well as the burnt-offering, and the meal-offering as well as the oil.

Thus saith the Lord GOD: The gate of the inner court that looketh toward the east shall be shut the six working days; but on the sabbath day it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.

And the prince shall enter by the way of the porch of the gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepate his burnt-offerings and his peace-offerings, and he shall worship at the threshold of the gate; then he shall go forth; but the gate shall not be shut until the evening.

Likewise the people of the land shall worship at the door of that gate before the Lord in the sabbaths and in the new moons.

And the burnt-offering that the prince shall offer unto the Lord shall be in the sabbath day six lambs without blemish and a ram without blemish;

and the meal-offering shall be an ephah for the ram, and the meal-offering for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.

ַּ הַבְּנִת וְאֶלְ־אַרְבָּע פִּנִּת הָעֵּיָהָ אָלִ־מְּוִבָּת הַבְּנִת וְאֶלְ־אַרְבָּע פִּנִּת הָעֵּיָהָ הְלְּהְיִה הַבְּנִת שָׁעַר הַחְצֵּר הַפְּנִיתְית:

∞ וְכֵּן מְּנְשֶׁהֹ בְּשִׁבְעֵָּה בַּהֹדֶשׁ מֵאֵישׁ שֹֹנֶה יִמְפֶּחִי וְכִפּרְחֵּם אֶת־הַבֶּיִה:

ב בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבְּעָׂה עַשָּׁר יוֹם לַחֹהֶשׁ יִהְנֶה לְבֶם הַפְּּסָח חְוֹג שְׁבֻעַּוֹת יָמִים מַצִּּוֹת יֵאָבֵל:

ַ וְעְשֶׂה הַנְּשִׁיאֹ בַּיֵּוֹם הַהֹּוּא בַּעֵּדוֹ וּבְעָר בְּל־עַם הָאָרֶץ פָּר חַמָּאה:

נַ וִשִׁבְעַּת יְמֵי־הָחָג יַצִּשָּׂה עּוֹלָה לַיהֹדָּה שִׁבְעַת פְּרִים וְשִׁבְעַּת אֵילֵים הְמִימִם לַּיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמִים וְחַמְּאת שִׁעָיר עָזִּים לַיְּוֹם: ימיחה איפה לפר יאופה לאיל ייישה

יַּמְנִילָה אַיפָּה לַפָּר וְאֵיפָּה לַאָּיִל יַעַּשָׂר היקוֹלָה אַיפָּה:

چ בַשְּׁבִיעִּי בְּחֲמִשֶּׁה עִּשָּׁר יִוֹם לַחֹדֶשׁ בָּחִיִּ יעֵשֵׂה כְאֵלֶה שִׁבְעַּת הַיָּמִים כְּחַשָּׁאִת כְּעַלְה וְכַמִּנְחָה וְכַשְּׁמֶן: (ס)

פה־אָמַר" אַדֹּנֵר יָהוֹה שַׁעַר הָחָצֶר הפָנִימִיתׁ הַפֹּנֵה קְזְּרִׁם יִהְיָה סְּגִּּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הְמַעֲשֶׁת יִּבְיָוֹם הַשַּׁבְּתֹ יִפְּתֵּחַ יִּבְיִוֹם הַחְֹדֶשׁ יִפְּתֵחַ:

יבָא הַנָּשִׁיא דֻּבֶּוּךְ אִילָם הַשַּׁעַר מִהֹיץ וְעָמֵרׁ עַלְ־מָזּיזַת הַשַּׁעַר וְעָשָׁי הַפֹּהָנִים אָת־מִיּלְתֹּוֹ וְאָת־שִׁלְמִּיוּ וְהִשְׁתַּהַנָּר עַל־מִפְתַּן הַשָּׁעַר וְיָצֵא וְהַשָּׁעַר לֹא־יִפְּגֵר עַד־הְעֶּרֵב:

چَשَچَקוֹת نچَםֶדָאָנֶם לְخָּנֵי יְהַוְּה: تِبَשְׁפַּקוֹת نِجَםְדָאָנֶם לְخָּנֵי יְהַוְּה:

י וְהָשְּׁבְּׁה שֲׁשֶּׁר רְבְּשָׁים הְּמִימִם וְצִּיִל הְּמִים: הַשְּׁבְּׁה שִׁשְּׁר רְבְשָׁים הְמִימִם וְצִּיל הְמִים:

نמְנְחָה אֵיפֶה לְאַּיִל וְלַבְּבְשִׁים מִנְחָה עַתַּתּ יְדְיֹ וְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפֶה: (ס)

 $X\Gamma\Lambda I$:1

- And in the day of the new moon it shall be a young bullock without blemish; and six lambs, and a ram; they shall be without blemish;
- and he shall prepare a meal-offering, an ephah for the bullock, and an ephah for the ram, and for the lambs according as his means suffice, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of the gate, and he shall go forth by the way thereof.
- But when the people of the land shall come before the LORD in the appointed seasons, he that entereth by the way of the north gate to worship shall go forth by the way of the south gate; and he that entereth by the way of the south gate; shall go forth by the way of the north gate; he shall not return by the way of the gate morth gate; he shall not return by the way of the gate morth gate; he shall not shall go forth straight before whereby he came in, but shall go forth straight before
- And the prince, when they go in, shall go in in the midst of them; and when they go forth, they shall go forth together.
- And in the feasts and in the appointed seasons the meal-offering shall be an ephah for a bullock, and an ephah for a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall prepare a freewill-offering, a burnt-offering or peace-offerings as a freewill-offering on peace-offerings and he shall open for him the gate that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, as he doth on the sabbath day; then he shall go forth; and after his going forth one shall shut the gate.
- And thou shalt prepare a lamb of the first year without blemish for a burnt-offering unto the LORD daily; morning by morning shalt thou prepare it.
- And thou shalt prepare a meal-offering with it morning by morning, the sixth part of an ephah, and the third part of a hin of oil, to moisten the fine flour: a meal-offering unto the LORD continually by a perpetual ordinance.
- Thus shall they prepare the lamb, and the metal-offering, and the oil, morning by morning, for a continual burnt-offering.

- نجرانا תַחְדֵשׁ פָּר בָּן־בְּקָר הָמִימָם וִשִּׁשֶׁתּ בְּבְשָׁים נְאַיִל הְמִימָם יִהְיְוּ:
- נְבְרַוֹא חַנְּשִׂיֹא זְּרֵוְדְ אִיּלְם חַשַּׁעַר ֹיְבוֹאנְבְרַוֹא יַבְּשִׁיֹּא
- וּבְבוֹא עַם־הָאָהֶץ לִפְּנֵי יְהֹוָהֹ בַּמּוֹעֲדִים הַבְּא הָהֶף־שָׁעַר צָפֿוֹן לְהִשְׁתַּהְוֹנָה יֵצֵא הֶהֶף־שַׁעַר צָפְוֹנָה לָא יָשׁוֹב הֶּדֶר הַשַּׁעַר אֲשֶׁר־בָּא בֹוֹ בֵּי נִכְּחָוֹ (כ׳ יצאו)[ק׳ יֵצֵא]:
- נגאנ: ב "נַבְּנָאַ בַּטִוְכֵּם בַּבְנָאָם נְבָנָאַ נְבָּגָאַטֵּם
- וּבַחַגַּים וּבַמּוֹעֵדִים מִּדְיָה חַמִּנְחָהֹ אֵיפָּה לפְּרִ וְאֵיפָּה לְאַׁיִל וְלִבְּבָשִׁים מַמַּת יָדִוֹ יְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפָה: (פ)
- ְּרֶי־יַעֲשֶׁהֹ הַנְשָּׁיא נְדָבְׁה עּוֹלָה אִוֹ־שָׁלְמִיםׂ יִ נְדְבָה לִיהֹוָהׁ וּפְּמָח לוֹ אָת־הַשָּׁעַרׁ הַפֹּּנָה קַּדִּים וְעְשֶׁה אָת־לִּלְתוֹ וְאָת־שְׁלְמִׁי כַּאֲשֶׁר יַנְשֶׂה בְּוֹּם הַשִּׁבְּת וְיָצָא וְסָגַר אָת־הַשָּׁעַר אַחְרֵי צֵאֹהְוֹ:
- َ رُجْשُ چּן־שְׁנָחֹוֹ חָמִים חַצְּשָׁׂה עּוֹלֶה לַיִּוֹם לַיהְוְהְ בַּבְּקֶר בַּבְּקֶר חַצְּשָׂה אָחָוֹ:
- ומנְחָהֹ תַשֵּׁמִה עָלֵיו בַּבָּקָר בַּבֹקָר שִׁשְׁית הָאֵיפְּׁה וְשָׁמָן שְּלִישִׁית הַהָּין לְרַס אֵת־הַסָּלֶת מְנְחָהׁ לַיהֹדֶה הֻקָּוֹת עוֹלֶם הְמִיר:
- (כ׳ ועשו)[ק׳ וַעֲשׁוּ] אָח־הַבֶּבֶּשׁ וְאָח־הַמִּנְחֲה וְאָח־הַשְּׁמֵן בַּבָּקֶר בַבְּקֶר עוֹלֶח הְמְיד: (ס)

- Thus saith the Lord GOD: If the prince give a gift unto any of his sons, it is his inheritance, it shall belong to his sons; it is their possession by inheritance.
- But if he give of his inheritance a gift to one of his servants, it shall be his to the year of liberty; then it shall teturn to the prince; but as for his inheritance, it shall be for his sons.
- Moreover the prince shall not take of the people's inheritance, to thrust them wrongfully out of their possession; he shall give inheritance to his sons out of his own possession; that My people be not scattered every man from his possession.'
- בּה־אָמַר אַדֹנֵי יֵהוֹה בִּי־יִמֹּן הַנְּשָׂיא מִּחָּנָה לְאַישׁ מִבְּנְיוּ נַחֲלְתִּוֹ הָיא לְבָנֵיוּ מְּהָיֶה אַהְנְּהָם הָיא בְּנַחֲלְה: (ס)
- ָן וְקִי־ִימֵּן שִּמְּנְה מִנַּחַלְתִּוֹ לְאַחַד מֵעֲבְדִּיִי וְתִיְחָה לּוֹ עַד־שְׁנַת תַדְּרֹוֹר וְשָׁבָת לַנְּשִׂיא אֲךְּ נַחֲלְתוֹּ בְּנֵיוּ לְתֶם תִּדְיֵה:
- در الألا-زهْا الدوشاء موروزاء المؤال المؤالة المؤالة المؤالة الدورة المؤالة